Ч. 48. Львів, Понеділок 1 (14) Марта 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Ватория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Плянтова ч. 9; К. Бухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНІ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.		44 к.
на пів року	16 „		22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Ватория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або на її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Письмо з Відня.

(*Обструкция в парляменті. Способи против неї. Демонстрациї студентів. Італїяньский університет. Руські посли*).

Засіданя парляменту розпочали ся повною обструкциею всіх Чехів (окрім, розуміє ся февдалів), отже Молодо-Чехів, національних соціялів, аґраристів, клерикалів зі Славяньского Союза і диких, разом 65 послів. Таке значне число, коли з'орґанізує ся, може і иншими способами провадити обструкцию, аніж її робили давнійше від часу до часу або виразно і сьміло малі громадки національних соціялів та аґраристів або несьміло та невиразно клюб молодоческий. А то до давнійших способів, наглячих внесень і повного відчитуваня інтерпеляциї, приходить ще тепер найцільнійше оруже, іменні голосованя. Правда, що войоване сим оружем вимагає великої витревалости, щоби все було що-найменше 50 своїх людий в сали, якого числа після реґуляміну потрібно до підперта внесеня на іменне голосованє. Але сей спосіб обструкциї як напружає своїх, так ще більше мучить противників, бо скоро поіменне голосованє зачинає ся, обструкціоністи виходять з салї, отже противники мусять доставляти найменше 100 людий, інакше не стане компляту і засіданє мусить бути замкнене.

Німецкі сторонництва страшно гнівають ся на ту обструкцию, відгрожують ся їй і радять над нею неустанно, але анї не здобули ся на якийсь певний спосіб против неї анї енерґія їх дїланя не відповідає завзятости гадок і слів. Хотя против обструкциї іде і коло польске, і виразних антиобструкціоністів буде більше як 250, однак вже пару разів трафило ся, що засіданє палати зачало ся о пів години пізнійше, бо „охочих до праці" послів не зібрало ся в сали навіть 100, або що при поіменнім голозованю віддало свої голоси лише два-три по-над 100, так що майже о волос нестало би компляту і засіданє мусіло би скінчити ся.

Помимо того Чехи знають і признають, що они самі довший час обструкциї не витримали би. Але до обструкциї прилучили і инші посли. **Найперше зробив се Руский Клюб, котрий постановив сейчас робити також обструкцию**, хотя, розуміє ся, з инших мотивів і для инших цїлей як Чехи, котрим як звісно, ходить на разї о повалене д-ра Кербера. (Тілько п. Василько, з огляду на відмінні відносини в Буковинї, не буде брати активної участи; его мотиви клюб признав оправданими.) П. Романчук має при найблизшій нагоді зазначити в палатї становище Руского клюбу в справі обструкциї. З Словінців і Хорватів одна часть вже тепер підпирає Чехів, другі ще не рішили ся або суть противні обструкциї; руські посли зі Славяньского Союза суть їй також противні (Розуміє ся! Чейже такий пупіль „кола" як пр. Длужаньский вибраний заходом Мойси, котрий на час виборів відступив ему навіть свою славну виборчу „бричку", не буде робити обструкциї, так само і господин Гладишовский — *Ред.*) але з них лише два (Барвінський, д-р Гладишовский) або три приходять правильно на засіданя. Славяньский Союз має аж в ві второк нарадити ся в тій справі; до того часу рішить ся і клюб поступових Славян полудневих (4 Словінців і 2 Сербів під проводом д-ра Ферянчіца). Наконець і Італїянцї беруть участь в обструкциї, але хотя їх есть 18, в сали являє ся звичайно лише кількох.

Італїянцї зовсім не задоволені з предложеня правительства, щоби основати правничий факультет в Роверетї. Сам той факультет то не така велика річ. Італїянцї мали вже доси на німецкім університетї в Інсбруку всї катедри правничі, отже властива ріжниця була би лише в тім, що ті катедри були би тепер віддїлені і з'орґанізовані яко окремий самостійний факультет. Італїянцї задоволили би ся на-разї і тим, але они хотять той факультет мати конче в Трієстї, деби і легше міг з него витворити ся з часом цїлий університет. Само місто Роверето, хотя для него заложене правничого факультету було би і користию і славою, відпекує ся того дарунку і домагає ся Трієста на осїдок его. Як всї Італїянцї так і тирольскі Німцї противні Роверету, але знов Трієстови були би противні Словінцї і Хорвати, та й правительство боїть ся его з огляду на ірредентизм.

Супротив тої спільної обструкциї, котра, якби до неї стало прилучили ся всї Словінцї, Хорвати з Сербами, Італїянцї і Русини, складала би з 120 послів, німецкі посли враз з колом польским доси не видумали нїчого, лише хиба те, щоби засіданя палати відбували ся також в суботи і понеділки, котрі днї доси задля вигоди Чехів лишались вільними, 2) щоби засіданя від 11-ої години рано тягнули ся аж до 6-ої вечером і 3) щоби парлямент зібрав ся зараз по великодних сьвятах та й радив як найдовше. Поляки і Німцї з більшої посїлости домагають ся ще зміни реґуляміну, але инші розважнійші Німцї відраджують той спосіб. — Був плян, щоби теперішнього президента ґр. Феттера спонукати до уступленя, а на его місце вибрати енерґічнійшого чоловіка, клерикала д-ра Ебенгоха, але мабуть той плян вже покинений. Впрочім властива борба против обструкциї має зачати ся аж по сьвятах. — Противні обструкциї, окрім Німців всїх франций і польского кола, суть Румуни і польскі людовцї, але они беруть участь в поборюваню її лиш о стілько, що являють ся в сали і не голосують з нею. Зовсім на боцї тримають ся соціяльні демократи. Брайтер іде з Руским клюбом. Німцям багато шкодить нетакт таки їх власних послів з всенїмецких франций, котрі грубими лайками йдуть, очевидно против своєї волї, на руку обструкциї, даючи Чехам можність домагати ся вибору комісиї задля нагани та тими-ж простацтвами або ще чинним нападом Вольфа на старого радника судового Скалю тілько компромітують себе і свою справу.

Д-р Кербер супротив обструкциї стоїть неутрально, лишаючи парляментарній більшости упорати ся з нею. Его становище впрочім тепер, особливо по закінченю обструкциї угорскої, не есть вже таке сильне і незрушиме, яке було перше.

В демонстрациях студентских у Відни руські студенти, так само як і польскі, не брали участи; Руский клюб і не підписав спільної інтерпеляциї Чехів, Словінців і Хорватів в тій справі.

Н.

Від Редакциї: Вже в суботу принесли ми вість, що „Руский клюб" рішив взяти участь в обструкциї — але ся, подана нами лише за віденьскою пресою, вість найшла доперва в тім письмі повне потвердженє. Не сумнїваємо ся, що приступленє руских независимих послів до обструкциї прийме цїла руска суспільність з великим одушевленєм, а львівскі патріоти. вичитавши вже першу вість з суботнїшного числа нашого дневника, вислали горячу телеґрафічну заяву признаня клюбови на адресу Вп. п. посла Романчука.

Для доповненя вістки про обструкцийну акцию в парляментї подаємо еще отсей дослівний комунікат, який парляментарна провізорична комісия обструкцийної коалїциї помістила в німецких і ческих дневниках: „Репрезентанти клюбів ческого, Руснів, Словінців, Хорватів і Італїянців відбули наради над переведенєм спільної тактики в напрямі обструкциї. По довшій дискусиї сконстатовано згідність поглядів на ситуацию. Ві второк відбудуть ся засїданя поодиноких союзних клюбів, де предложеня спільної наради будуть предложені тим клюбам до затвердженя".

З ради державної.

На засіданю палати послів в суботу прийшло між Чехами і Німцями до бучі, деинде небувалої, але у віденьскім парляментї, котрий бачив уже й більші, не так дуже незвичайної.

Зразу при читаню інтерпеляций, внесених німецкими сторонництвами в справі університетских подій, обступили Чехи трибуну президиї і що хвиля перебивали читане всїлякими замітками, обиджаючими Німців. Коли через натовп і крик коло трибуни президиї і секретаря майже неможливим стало дальше читане інтерпеляций, президент палати мусїв кілька разів енерґічно взивати послів, щоби уступили ся з трибуни. Вкінци троха успокоїло ся. По інтерпеляциях прийшли на чергу петиции. При одній ческій зажадав п. Ратай, щоби її дословно записано до протоколу. І знов пішла звичайна істория: п. Ратай зажадав тайного голосованя над тим внесенєм, а поіменного голосованя над тим, чи голосованє має бути тайне чи явне, а знов випадок, коли би відкинено тайне голосованє, поіменного голосованя над тим, чи петиция має бути дословно записана в протоколї.

Тогдї п. Вольф, звернувшись в сторону ґалеріи крикнув: „Німцї! Чи й дальше маємо дати ся тим людям за ніс водити?" На те Чехи вибухли глумливим сьміхом і почали кричати: „Цукор! Цукор!" [Натяк та те, що нїбито п. Вольф дав ся колись там підкупити цукровому картельови, щоби его боронити у своїй ґазетї.] Старий, сивенький п. Скаля витягнув навіть з кишенї кістку цукру і підніс в гору, показуючи Вольфови. Вольф зірвав ся і біжить лютий до Скалї та хватає его за руку. Прискакують ческі посли і відтручують Вольфа. Збігають ся і инші посли та старають ся розвести прискакуючих до себе противників. Вольф кидає ся і кричить до президента: „Візвіть того старого лайдака до порядку! Я-ж перед судом присяжних очистив ся від клевети, а той старий лайдак знов приходить сюди з тою брехнею!" Наступає забавна сцена: віцепрезидент палати Кайзер взиває Вольфа за его непарляментарне поведенє до порядку. Вольф жадає, щоби так само п. Скалю візвано до порядку. Віцепрезидент каже, що не чув, щоби п. Скаля сказав щонебудь обидливого. Вольф каже, що Скаля показував ему пукор; гучний сьміх і оплески між Чехами. Віцепрезидент каже на те, що за сам рух не може взивати п. Скалю до порядку.

По кількох поіменних голосованях скінчило ся читане петиций о годинї 4 пополудни.

Потім президент міністрів д-р Кербер відповів на інтерпеляцию, внесену таки на тім самім засіданю п. Пацаком і тов. в справі подій у віденьскім університеті. „Поки славяньскі студенти у віденьскім університетї — сказав бесідник — шанують закони і заховують публичний порядок, поти могуть бути певні повної охорони так, як усї горожани. Алеж тим пильнійше треба уникати всїх славільних провокаций і під'юджувань, з котрих могли би вийти нарушеня ладу або инші переступленя законів; а як-раз круги студентів і їх приятелїв не повинні забувати на поважні наслїдки, які мусїли би з того вийти. Правительство мимо сумних подій в університетї полишає ему давне окреме становиско, але заразом постановило і там недопустити до жадних незаконних вчинків і не стерпіти, щоби непокоєно спокійне населенє Відня. В тім дусї видав я дуже умірковані вказівки і заручаю, що в разї потреби всякі згляди підуть на бік, коли би мало розходити ся о спокій Відня".

Сю бесіду д-ра Кербера перебивали ческі посли питаньми, чому президент міністрів не відповідає Чехам на інтерпеляцию п. Пражака, і т. и.

По тім прийшла на черги справа догани для пп. Штайна і Герцога. Референт д-р Рошковский мотивував внесене комісиї, щоби обом тим послам висказати догану за обиду цїлого сторонництва парламентарного. В дискусиї промовляли ческі посли Крамарж і Ґранский, котрі користаючи з нагоди в цїлих обструкцийних а більше завертали на ческо-німецкі відносини, домагаючи ся повної рівноправности для ческого народу. Особливо п. Крамаржа взивав президент палати кілька разів, щоби не відступав від річи. Против внесеня комісиї промовляв п. Офнер. Вкінци внесене комісиї принято і засіданє закінчено о годинї 7 вечером.

Для санациї парляменту радить дехто зміну реґуляміну палати послів, хоч дотеперішні проби (внесене п. Фалькенгайма, коли то ґр. Каз. Бадені з Дав. Абрагамовичем впровадили поліцию до парляменту) кінчили ся сумно. Але самі таки німецкі сторонництва, хоч раді би зломити ческу обструкцию, противлять ся зміні реґуляміну, памятаючи на те, що обструкция може колись знов придасть ся і їм. Зате заходом одної части вірноконституцийного сторонництва великої посїлости під проводом пп. Бернрайтера і Ґрабмайра годять ся німецкі сторонництва на деякі зміни у виконуваню

Війна.

Дня 10. с. м. японьска фльота знов бомбардувала Порт-Артура. Про се бомбардованє маємо слїдуючі урядові вісти:

Командант Порт-Артура доніс до Петербурга: „Як лиш японьскі кораблї розпочали канонаду, наші батериї відповіли огнем. Шість японьских кораблїв, котрі появили ся коло Ліючану, розпочали бомбардувати нашу кріпость. Бомбардованє тревало до години першої і 15 минут пополудни. Японцї дали двіста стрілів. Кулї з наших гавбиць попсували одного японьского крижняка. Бомбардованє зробило нам лише малі шкоди. Ранених є 6 вояків. В місті трох людий убитих, одна особа ранена".

Алексеєв телеґрафував з Мукдену: „Шість росийских торпедовців, з тих 4 під командою капітана Матусевича, котрі дня 10. марта вийшли з порту на повне море, стрітили ся з фльотилею японьских торпедовців, з котрими були також крижняки. Прийшло до завзятої битви. Наш торпедовець Властиї знищив торпедом японьского торпедовця. Коли наші торпедовцї вертали, ушкоджено нашого торпедовця Стереґучого, котрий стратив машини і зачав іти під воду. Решта, т. є. 5 торпедовців вернула до порту о годинї 6 рано.

Я казав вислати на Поміку мою хоругов і виїхав на поміч потопаючому Стереґучому. Пять японьских торпедовців відтало дорогу нашому торпедовцеви і ми его не могли ратувати. Стереґучий пішов на дно, а его людий забрали Японцї в полон. Решта утопилась.

На наших кораблях один офіцир легко ранений, а три тяжко. Один ранений в голову і стратив праве око. Окрім того два салдати убиті а 18 ранених.

О годинї 9 рано Японцї зачали з 14 кораблїв бомбардувати порт. Падали великі кулї з японьских панцирників. Бомбардованє з великого віддаленя тревало до години першої пополудни. Ґадаю, що Японцї дали 154 стрілів; стріляли з гармат 30/2 сантіметрових.

Шкоди на наших кораблях малі. Всї кораблї спосібні до дальшої борби. В часї бомбардованя ранено нам одного офіцира і 4 салдатів; один салдат убитий. Наші батериї кілька разів присилували Японців залишити пальбу. В варстатах порту працювали без перерви, хоч там падали японьскі кулї. Бомбардованє не зробило шкоди. Доносять, що ушкоджено японьский крижняк Таґасаґо, але того не можна було докладно ствердити, бо Японцї стояли в віддаленю 10 до 12 кільометрів.

Кореспондент росийскої аґенциї телеґрафічної доносить з Порт-Артура: В часї бомбардациї найбільше потерпіло нове місто. Ґранат упав перед домом адвоката Сидорского. Черепи ґранату обсипали жінку полковника Франка, его донцї урвали голову а Сидорского убили на місци. Панна Ватерпї, ранена черепом ґранату в груди, померла в шпиталї в страшних муках. Погиб також один Хінець, а кількох є ранених. На зеніїничім дворци ґранати попсували два ваґони. Команданта Штесля і его штаб також обсипали ґранатні черепи, але жадному з них нїчо не стало ся. На Золотій горі один офіцир дістав від ґранату контузию, а кількох салдатів ранив. Одна наша куля трафила в японьский корабель і він сейчас відплив.

До Вашінґтону донесено, що в битві дня 10 с. м., еще оден російский торпедовець пішов під воду. До Льондова доносять, що сильно ушкоджено 3 японьскі кораблі, але Японці сильно ушкодили західні форти порту і перервали підморскій телеґраф з Порт-Артура до Чіфу. Японьскі торпедовці кидали в море міни, при чім оден торпедовець наїхав на російску міну, котра его знищила. Додатково доносять з Порт-Артура, що бомбардованю погибли два механїки, котрі працювали при направі Ретвізана.

З Наґасакі доносять, що морска битва була для Японцїв корисна. Японьскі кулї ушкодили кілька російских кружляків. Окрім того мають Росияни великі страти в містї. Росияни живо відповідали канонадою з фортів, але мало трафляли, а ґранати по найбільшій части падали в воду. На фортах кільканацять гармат змушено мовчати. До Парижа доносять з Чіфу, що Ретвізана трафили дві японьскі кулї. Дім ґенерала Волконьского дуже ушкоджений. На фортах здемонтовано дві російскі гармати. Тисячі Хінців працюють над скріпленем фортів. В порті лежать еще чотири російскі кораблї.

(Телеґрами)

Берлин. Японцї виладували доси в Кореї лише три дивізиї. В послїднім тижни більші транспорти військ виладовано в корейскім порті Гайдшу, віддаленім о 12 клм. на північ від Семульпа. Доси виладовано там 10.000 Японцїв.

Льондон. Коло Анджу прийшло до завзятої битви між японьскими військами а корейскими; по обох сторонах були великі страти.

Петербург. Правительство заборонило вивіз коний з Петербурга.

Кельн. З хінських жерел доносять, що коло Тінтенвану і Антуну Японцї побили Росиян і обсадили сї місцевости. Вість доси несправджена. На північ від Фен'яну кореаньске військо заатакувало Росиян і 200 з них забрало до неволї.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Відзначене Тісі.

Будапешт. Цїсар висказав Тісї телеґрафічно горяче признанє з нагоди корістної зміни полїтичної ситуації.

Підпольна Росия.

Петербург. По розправі против спільників Балмашова, котрий застрілив Сіпяґіна, засуджено на шибеницю інтелектуального виповника, капітана штабу Ґершуна і двох его спільників. Ґершун просив, аби царевн предложено просьбу о помилуванє, що трибунал рішив зробити. Двох других засуджених вже повісили в Шлїсельбурзї.

О конституцию в Чорногорі

Відень. В Цетинї панує велике невдоволенє з причини, що населенє не має права контролювати правительства. В цїлій Чорногорі розкинено масу відозв і пмфлетів звернених против князя.

Македонїя.

Царгород. Порта повідомила амбасадорів Австрії і Росії, що члени македоньских комітетів памірять вимордувати чужих офіцирів жандармериї в македоньских вілаетах.

НОВИНКИ.

— **Гакатизм на почті.** Пишуть нам: До чого доріс польский шовінїзм в нашій Галилеї, доводить слїдуюче: В Устеріках пов. косівского є почтарка п-на В., котра не знає, що зробити з відтинком чека почтового виповненого по руски і взявши гроші, завертає менї его два рази, так, що я був змушений відтинок чека відіслати п. к. Дирекциї почт, щоби відослала, куди слїдує. Всї посьвідченя на посилки адресовані по руски виставляє та-ж п. В. в польскій мові, а що більше, вимагає (?!) від сторін знання польскої мови. На переказ почтовий з 4 с. м. ч. 30 до адміністрациї „Дїла", дістав я посьвідченє, розумієсь польске, з слїдуючою допискою: „proszę pi sać nazwy poczt takiemi literami jak na pieczątkach pocztowych". (!!) Чи не гарно може? Панна В. і їй подібні почтові функціонарі видно вже забули зовсїм, що „не ніс для табаки", але противно, і сьміють вимагати, щоби сторони учитись польскої мови, бо они не ласкаві научились рускої! Вправдї я вніс жалобу до ц. к. Дирекциї але сам факт, вказуючий, що „Польща скоро їде", подаю до публичної відомости. — *А. С.*

— **Справозданє з загальних зборів товариства „Руска Бесїда у Львові".** На звичайних заг. зборах, які відбули ся дня 20 лютого, принято до відомости справозданє з дїяльности виділу, а дїловодства касового і театрального, почім на внесенє контрольної комісиї удїлено уступаючому виділови абсолюторию. Пильну увагу звернули збори на хід справ руско-народного театру, наслїдком чого так виділ, як і теперішний директор театру, п. Мих. Губчак, подавали на всї запитання пояснення, по чім висказали збори п-ви Мих. Губчакови признанє за ведене руско-народного театру. Слїдував вибір виділових, котрі, як ми ее вже дня 23 лютого донесли, одноголосно зрекли ся вибору, наслїдком чого відбули ся в суботу, 12 с. м. при участи 64 членів надзвичайні загальні збори. Отвираючи їх зреасумував голова товариства, проф. В. Шухевич, усї події, які довели до тих зборів. На внесок дир. Кулачковского висказали збори виділови, що правив дїлами товариства в р. 1903, по переведеній основній дискусиї над справозданєм, признанє за сю дїяльність, відтак приняли до відомости резиґнацию виділу, вибраного дня 20 лютого с. р. а вкінци помимо резиґнаций вибрали усїх виділових, що входили в склад виділу з 1903 р. именно проф. В. Шухевича, о. О. Темницкого, проф. І. Кокорудза, д-ра С. Дністранського, М. Заячківского, дир. Мик. Мороза і Ів. Чапельского. На заступників вибрано: пп. Ґнатишака, сов. Т. Ревакевича і секр. Черниевского. — На внесок виділу именовано о. Олександра Темницкого почесним членом за его незвичайні заслуги і невтомиму а хосенну працю для розвою товариства. — Опісля змінено на внесок уступаючого виділу §. 23 статуту в тім напрямі, що „рішеня загальних зборів можуть бути лиш тоді правосильними, наколи они западуть в присутности 25 членів". (Доси западали ті рішеня в присутности якого небудь числа членів, що власне було причиною хвилевих непорозумінь поміж членами Бесїди). — Ухвалено також внесок виділу, аби з майна товариства призначити 200 корон на доповненє бібліотеки товариства новійшими белетристичними творами. — На внесенє д-ра Костя Левицкого ухвалили збори признати на будову руско-народного театру 3000 корон з тим, що в актї фундациїнім буде застережене право одного голосу для „Рускої Бесїди у Львові". Вкінци поручено виділови, щоби при помочи ad hoc вибраних правників, именно надсов. Гр. Кузьми і сов. А. Дольницкого, розслїдив з актів товариства, чи дотеперішне майно „Бесїди" становить майно руско-нар. театру чи спеціяльно товариства „Руска Бесїда", а надто, на внесенє радника А. Вахнянина, аби призначив 500 кор. на переписанє партий оперових, при чім до їх вибору покликано особну комісию із знатоків, яка в той спосіб має приготовити уже заздалегідь відповідний репертоар для нашого театру.

— **Вечорок в честь Шевченка в Стрию.** Оден з львівских учасників сего сьвята пише нам: В четвер дня 10 марта с. р. відбули ся в Стрию в память 43-тих роковин смерти Тараса Шевченка дорічні вечерниці. Пригадало ся якось і менї бути там на тім народнім празднику — „в своїй хатї"... І з веселими думками вертав я з того сьвята до Львова. Бо нема мабуть нїчо красшого, нїчо відрадніїшого для душі чоловіка, як бачити „правдивого мужа на своїм місци". У нас так мало, так страшно мало таких людий! У нас говорить ся звичайно „маси", а хоч сей клич одинока оправданий, то мало хто мабуть і думає про те, що маси — то властиво мертве тїло, як не оживить его і не пірве за собою самосьвідомий своєї сили і певний своєї правди герой-проводир. А ту в Стрию зійшло ся їх нараз аж три — кождий майстер у своїй частї. Два старші вже і добре знані галицкій Русї: Др. Евген Олесницкий як бесїдник та о. Остап Нижанковский як дирїґент, і оден молоденький ще, можна сказати, що їно початкуючий, п. Михайло Волошин як сьпівак-солїст (тенор). А до них дуже щасливо достроїли ся і иньші сили концертові: меццо-сопранїстка (солїстка) п-ї М. Маврова, декляматорка п-а О. Вахнянинівна і акомпаніятор п. К. Ґертнер. І чиж диво, що публика з концерту відходила вдоволена та одушевлена мов по правдивім духовім пирї. Жаль лише, що „свої хата" чомусь не була „битком заповнена". Про промову д-ра Олесницкого (котрого повну публика приняла щирими довго треваючими оплесками), і дирїґентуру о. Нижанковского нема що більше й говорити, бо самі їх імена говорять за себе. Згадаю лише, що д-р Олесницкий дуже справедливо зазначив, що найвисша вже пора рішучо перейти від самого літературного подивлювання літературних перел Шевченка до твердої практичної суспільної працї, щоби справді чим скорше можна було осущити ті ідеали, про які сиів безсмертний поет. Щож до иньших концертових сил, то може преціньо не буде від річи піднести привлюдно деякі моменти їх виступу — на знак вдячности pro praeterito і на знак надії pro futuro. І так у п. Волошина треба передовсїм з повним признанєм піднести високо розвинену артистичну інтерпретацию сьпіваних ним творів, именно-ж Лисенкового „Не забудь юних днів" і Січинського „Каламутними болотами" (се прекрасна партия теноровa до слів Шевченка „Лїчу в неволї". — Знов же п-ї Маврова заслугує через те на тим більше признанє, що їй, яко Польщї з роду, вже сама руска дикция мусить робити великі трудности, а преціньо Лисенкове „Чого менї тяжко" і дует „Зашила в долинї червона калина" вишали в ей інтерпретациї з кождого погляду дуже добре. Меньше відповідним для лїричної сальонової вдачі п-ї М. було (на нашу думку) характеристичне сольо „Ой післала чоловіка" — хоч і ту видко було цїлий визначний талант і цїлу добру волю артистки в тім напрямі, щоби преціньо вірно віддати так далекий і внутрішно чужий їй характер тої композициї. Честь їй за те! — Також п-а О. Вахнянинівна і за деклямацию (Лебедин) і за сольо сопранове в „Хустині" зібрала зовсїм справедливо гучні заслужені оплески. Певний себе спокій і гарний, дуже симпатичний, голос ворожать початкуючій дебютантцї ще не одно миле поводженє на тих полях. Здало би ся мабуть ще лиш трошки інтенсивнійшої інтерпретациї. Вкінци треба ще й те зазначити, що сьвіжа композиция п. Січинського до слів Шевченка „Лїчу в неволї" в перших двох своїх частях тобто „Лїчу в неволї" (мішаний хор) і „Каламутними болотами" (теноровe сольо) належить — на нашу думку — до дуже цїнних вкладів у нашу музичну літературу. — *Львівский гість*

— **Панахида за Тараса Шевченка в Петербурзї.** Петербурске Товариство имени Т. Шевченка оповістило в тамошних дневниках запрошенє до земляків і почитателїв пок. Т. Шевченка на панахиду, яка в річницю смерти Кобзаря Украіни відправить ся о 1 годинї сполудня в Казаньскім соборі.

— **З нагоди обходів річниці смерти Т. Шевченка.** З кругів молодежи одної з руских ґімназий одержуємо письмо, в якім сказано: „...Річницю смерти Тараса сьвяткує також шкільна молодіж, а що, зовсїм природно, кождий рад би, щоби се сьвято випало найвеличавійше, то й розсилають ся повідомленя й запрошеня. Хто-ж із запрошених не може прибути, тої висилає гучні привітні телеґрами. Тимчасом дирекциї не дозволяють відчитувати їх прилюдно до відома усеї молодежи, і так ті телеґрами (нераз досить богато) не осягають задуманої цїли. Лучше було би гріш, видаваний на телеґрами, відсилати на якусь патріотичну народну цїль, як ось на фонд будови рускаго театру, на народний фонд, на фонди для спомоги убогої молодежи і т. п." — Гадка розумна, і можна ей принятї й загалом що-до телеґрам на сегорічні обходи памяти Тараса.

— **Рільничий курс для народних учителїв.** З Коросна пишуть нам: Рада шкільна краєва утворила при школї рільничій в Суходолї коло Кросна для учителїв шкіл народних цїлорічний курс науки відомостий потрібних для управителїв доповняючих курсів рільничих. Дня 2 марта відбулось отвореня сего курсу при сьвячасти делеґата ради шкільної краєвої о. проф. Глодзіньского. На 200 компетентів прийнято лише 15-тьох з рїжних сторін Галичини. Курс мав бути отворений при школї рільничій в Дублянах, однак на жаль, з причин нам не звісних, опинив ся в послїдній хвилї аж в Суходолї коло Кросна. По промовах о. делеґата і управителя курсу забрали голос п. п. Т. і К., послїдний по руски, подаючи на руки делеґата ради шкіль. кр. запевненє, що учасники курсу доложать всіх сил в тім напрямі, щоби потрібні відомости доповнити а відтак з пожитком для своїх громад працювати. До нині є в Галичинї 28 шкіл, котрі посїдають так звані доповняючі курси рільничі, де молодіж т. зв. науки щоденної побирає відомости теоретичні і практичні з рільництва, садівництва, огородництва, пчільництва і иних галузий сільского господарства. Тимчасовий реґуламін і плян науки для того рода шкіл містить ся в збірнику законів і заряджень шкільних виданім Пережиньским. Школи ті знаходять ся доперва в самих початках свого розвою а дальша їх доля спочиває в руках і добрій волї краєвої ради шкільної. Напрям і спосіб веденя таких доповняючих курсів рільничих при школах народних залежить від місцевих потреб і обставин н. пр. в околицях сприяючих розводи садівництва школи такі будуть подавати в ширшім обемі відомости з садівництва і стануть розсадниками дерев овочевих, при більших містах школа така буде об'учати в першій мірі о належитій управі городовини а в слїд за тим школи ті будуть рільничо садівничими або рільничо огородничими. Учителї, учасники курсу рільничого в Суходолї, з'орґанїзовали виділ, котрий займе ся уряджуванєм наукових конференцай, на котрих обговорювані будуть справи дотикаючі способів стремлячих до можливо найприсутнійшого і найлучшого використаня материялу наукового, приписаного для доповняючих курсів рільничих. О справах дотикаючих нового напряму в школах народних через введенє доповняючих курсів рільничих сказемо иншим разом а думаємо, що загал повинен заінтересуватись ними, бо сеж іде о просьвіту — а яка просьвіта такий буде народ. — *К.*

— **Дрібні вісти.** З Бродів доносять, що в Радивилові на території російскій власти перевели ревізию у кількох тамошних Поляків, глядаючи за забороненими книжками, ґазетами і мабуть за якимсь тайним товариством. — Kurjer-ови lw.-ому доносять із Глинної, під Львовом, що там два селяни-Русини Йосиф Врублевский і Іван Мука напали на учителя в часї науки і грозили ему побоєм, а мала се бути месть за полїтичні переконьвідченя учителя. (Цїкаво знати, кілько в тім всїм правди...) — Вчера перед костелом Бернардинів у Львові якийсь божевільний чоловік витягнув шаблю військовому музикантови, а коли той хотїв відобрати шаблю, божевільний ударом шаблї тяжко ранив его в голову і відтяв ему палець лївої руки; божевільного спроваджено на поліцию, але хто він є, не скалав. — Капітана Нечасека, котрий яко секретар берненьского касина спроневірив 13.000 К. (на гру в дрібну льотерию) засуджено на шість місяців вязниці. — В Гвіздци (в Коломийщинї) померла в суботу Стефанія Пузинова.

— **„Кружок правників"** скликує на день 18 марта (пятниця) с. р. віче в справі кревания українсько-руского виділу правничого у Львові. Віче відбуде ся в сали III-ій львівского університету точно о год. 7-ій вечером. В виду важности справи просить ся усїх Товаришів о як найчисленнїйшу участь. — За Виділ: *Іван Яримович*, голова, *Богдан Ґанкїйский* писар.

— **Митрополит ґр. А. Шептицкий**, мимо донесеня деяких часописей, ще не вернув до Львова.

— **Пригадуємо**, що завтра концерт Шевченківский в Фільгармонії. Початок о год. пів до осьмої вечером.

— **З „Народної Гостинниці".** Пригадуємо, що загальні збори членів „Народної Гостинниці" відбудуть ся дня 17 н. с. марта о год. 6 вечером в домі „Народної Торговлї" ринок 36 у Львові. При сій нагодї запрошуємо до численного вписуваня в члени сего товариства і подаємо до відомости, що приймаємо вкладки на книжочки і ті опроцентовуємо по 5 від ста. — За раду надзирающу *Василь Нагірний* предсїдатель.

— **З Товариства „Любов".** Близших информаций що-до условий обезпеченя рент, заглядно приданого в товаристві „Любов" удїляють упрошені до того слїдуючі товариства:

а) в Галичинї: 1. „Надія", Березжани. — 2. „Надія", Галич. — 3. Пов. Товариство кредит., Городенка. — 4. „Поміч", Городок к. Львова. — 5. Хлопский Банк", Калуш. — 6. „Народний Дім", Коломия. — 7. Читальня „Просьвіти", Немирів. — 8. „Віра", Перемишль. — 9. „Руска Каса", Рогатин. — 10. „Добробит", Самбір. — 11. Пов. Товариство кредит., Скалат. — 12. Пов. Товариство кредит., Сокаль. — 13. Банк звязковий, Станиславів. — 14. Каса задаткова, Стрий. — 15. „Поміч", Теребовля. — 16. „Віра", Тисьменица. — 17. „Поміч", Топорів. — 18. Руске Товариство кредит., Яворів. — 19. „Самопоміч", Золочів. — 20. „Народний Дім", Жидачів. — б) в Буковинї: 21. Руска Каса для ощади. і позичок, Чернівці — і 22. Д-р. Лев Вовківка, Кіцмань. — В тих товариствах можуть інтересовані дістати і друки на заваи приступленя до тов. „Любов". — У Львові дня 12 марця 1904. — *Товариство „Любов" у Львові. Зареєстрована запомогова Каса.*

— **Зі Станиславова.** Як рік-річно так і сего року рішив „Станиславівский Боян" при сьпівучасти усїх місцевих народних товариств звеличити память безсмертного нашого кобзаря Тараса Шевченка величавими вечерницями, котрі відбудуть ся в понеділок дня 28 н. ст. марта с. р. в театральній сали товариства ім. Монюшка. Програма вечерниць — котру пізнїйше оголосить ся — вельми богата і добірна. Хори під вмілим проводом звісного дириґента і композитора п. Дениса Січиньского. Акомпанювати буде повна орхестра 24 п. п. В концертї возьме участь много визначних сил артистичних, між иншими: Вп. Мих. Волошин (сольо теноровe) і Вп. Й. Сповневска (сольо скрипкове). Вступну промову виголосить Вп. професор Кир. Студиньский зі Львова. По концертї відбуде ся комерс. В ім'я патріотизму взиваємо усїх Русинів станиславівского підгіря, щоби на тім всенароднім сьвятї явили ся як найчисленнійше, а тим не лише окажемо пієтизм для нашого найбільшого ґенія, але також скріпимо при звуках нашої чудової пісні і патріотичних бесід нашого духа і наберемо сьвіжих сил в борбі о лучшу будучність! — *Видїл „Станиславівского Бояна".*

— **З Тернополя.** В середу дня 16. марта 1904 р. точно о годинї 2. пополудни в сали „Міщаньского Брацтва" відбудуть ся загальні збори тернопільской філії „Просьвіти" получені з вічем господарским з слїдуючим порядком дневним: 1. Відкритє зборів — 2. Справозданє уступаючого Виділу з дїяльности за мин. рік адміністрацийний. — 3. Вибір нового Виділу. — 4. Внески і інтерпеляциї. — 5. Реферат господарский делеґата гол. Виділу Вп. проф. Коцюби. — Того самого дня вечером, точно о годинї 7. відбуде ся в сали „Міщаньского Брацтва" людовий концерт в память XLIII. роковин смерти Т. Шевченка. Програма: 1. Вступне слово — *** — 2. Мішаний хор селяньский з Острова. — 3. Деклямация П. Б. з Романівки. — 4. Мужеский хор міщаньский з Тернополя. — 5. Селяньска орхестра з Денисова. — 6. Мішаний хор селяньский з Івачова дол. — 7. Деклямация п-ни Л. з Тернополя. — 8. Хор мішаний селян з Острова. — 9. Мішаний хор „Тернопільского Бояна". — Цїни місць: крісла I-рядні 2 К, II-рядні 1 К, вступ на салю від особи 30 с., вступ на ґалерию 20 с. Початок точно о годинї 7. вечером. — *Видїл.*

— **З філії „Просьвіти" в Перемишли.** Нововибраний на сегорічних загальних зборах виділ філії укоституував ся на першім засіданю в той спосіб: головою вибрано проф. Олексу Ярему, заступником голови д-ра Тефіля Кормоша, касиером п. Спиридона Губчака, контрольором п. Івана Мануляка а писарем п. Олександра Карваньского.

— **З Теребовлї.** Дня 23. н. ст. марта 1904 о годинї 3-ій пополудни відбудуть ся річні загальні збори каси позичкової „Поміч" в Теребовли, товариства зареєстрованого з обмеженою порукою в льокали власнім, на котрі Високоповажаних членів того товариства по мисли §. 37 статута запрошує ся. — Порядок нарад: 1. Касове справозданє дирекциї за час від 1 сїчня до 31 грудня 1903. — 2. провіренє предложених рахунків і білянсу. — 3. розділ зисків. — 4. вильосованє і вибір 1/3 членів Совіта управляючого. — 5. Внески членів. — *О. Іван Залуцкий* предсїдатель.

— **На західних окраїнах.** Послїдні збори комітету будови церкви в Ясли відбули ся для 22-ого сїчня 1904 р., де рішено остаточно як найскорше запяти ся купном площи під будову церкви, котра то справа вже давно вибраним до переведеня того дїла членам комітету була припоручена а тілько задля браку материяльних средств се доси не здїйснилось. Від часу 20 марта 1903 по день 22 сїчня 1904 р. жертвували на будову церкви в Ясли слїдуючі Добродії: п. Ос. Маркіян від О. Попеля 5 К, 2 сот., від О. М. 50 сот. разом 5 К, 52 сот.; О. Гойдиш з Боднарки 2 К, п. Михайло Мистерович зі Львова 1 К, о. Н. Гошовский з Блюдник від себе 3 К, від брацтва церковного 3 К, о. Е. Білецкий з Ясеня 3 К, о. Я. Андрійшин з Лючи 2 К, о. Каламунецкий декан комарняньский 8 К, 20 сот., на котру то суму зложили: о. Декан 2 К, 20 сот., Кульчицкий, Чермак, Монастирский, Савіцкий, Прухнїцкий, Ковальский по 1 К, Товариство „Дністер" 200 К, о. І. Федев з Крупки 2 К, о. Д. Дуркот, декан дукляньский на соборчику в Воли цекліньскій 15 К, на що зложили оо. З. Чеснок, Обушкевич, Копистяньский, Пелехович, Мишковский, Каламунецкий, Пирог, Юрчакевич по 1 К, Максим Дуркот 2 К, Ю. Дуркот 3 К, на деканальнім соборчику в Мшанї зложено на руки о. декана Дуркота 14 К, на що зложили: оо. Вербицкий, Чеснок, Коциловский, Копистяньский, Влд Дуркот, Макс. Дуркот,

Мишковский, Феленчак, Каламунецкий, Пирог, Кісільовский. Юрчакевич по 1 К, о. декан 2 К, на руки П. Гладишовского зложив П. Борис, купець в Перемишлі 10 К, а то 5 К, на бурсу в Ясли а 5 К, на церков, о. Сумик з Волосова 3 К, 20 сот., П. Алексевич, начальник суду в Угнові 10 К, пані Анастазия Собчук з Ясла 2 К, Н. Н. 1 К, 72 сот. Всього разом **280 К. 64 сот.** Всїм П. Т. жертвователям і Добродіям за щедрий дар шлемо наше велике і щире Спаси Біг! — Церков в місті Ясли, де жив поверх 250 Русинів кромі молодіжи шкільної шкіл середних і народних, щоби ті далеко від своєї вітчини і рідної мови віддалені не потопили ся в чужім мори, в конче потрібною, на се не потреба хиба доказів, проте звертаємо ся з горячою просьбою о дальші жертви, котрі просимо посилати на руки предсїдателя комітету о. Михайла Вербицкого пароха Волї цекличьскої і міста Ясла, (почта Ясло або Цекліїв) або на руки скарбника п. Юстина Михайлюка в Ясли п. Ясло. — Від комітету будови церкви в Ясли. — *Юстин Михайлюк, Михайло Марічак.*

— **Пожарний „Сокол" в Немирові** равского повіта засновано на статутї львівского „Сокола". Ц. к. намісництво затвердило вже статут.

— **Подяка.** Видїл філії руского товариства педагоґічного в Станиславові складає отсим в імени нашого наймолодшого поколїня, в імени непросьвічених „найменших наших братів" найсердечнїйшу подяку Єго Екеп. Високопреосьященому Митрополитови Андреєви ґр. Шептицкому, за щедрий дар 100 К на бурсу філії руского товариства педагоґічного в Станиславові, а гроші ті прибавлено до зелїзного фонду на купно хати під бурсу.

— **Подяка.** Новозаложена читальня „Просьвіти" в Торгановичах самбірского повіта складає отсим Всехвальному Головному Видїлови товариства „Просьвіта" у Львові сердечну подяку за щедрий дар 73 книжочок, вартости 24 кор., присланих для тої читальні. — За Видїл: *о. М. Феняк,* голова.

— **Стипендийні „пособія".** Управа („совет") „Народного Дому" у Львові наділила стипендиями і „пособіями": 1) Івана Винара, ученика 2 класи академічної ґімназиї у Львові, сина селянина в Милошовичах стипендию з фонду Панкевича по 120 кор. річно; 2) Стефана Романовского, уч. 2 кл. ґімназиї в Коломиї, сина священника в Вербівковій, стипендию бл. п. Мелетія Романовского 276 кор. річно; 3) Панталеймона Салюка, уч. пригот. класи рускої ґімназиї в Перемишлі, стипендию фондациї Пинана 240 кор. річно; 4) Евгенію Сподарик, доньку учителя в Чехах, ученицю 2 року учительскої семинариї Стшалковскої у Львові стипендию з фонду ім. арх. Ґізелї 200 кор. річно; 5) Володимира Григорцева, приказчика в магазинї Зальцера у Відни, одноразовою запомогою 456 кор. з фонду Цибиків; 6) Володимира Навроцкого студ. фільософічного факультету у Львові, стипендию Дебельского 200 кор. річно; 7) Марию Ясиницку студентку медицини факультету у Львові стипендию з фонду Неназваного 300 кор. річно; 8) Романа Юліяна Алексевича, д-ранда прав, одноразовою запомогою 300 кор. з фонду Неназваного; 9) Антонину Газ, ученицю 2 року учит. семинариї Стшалковскої у Львові, одноразовою запомогою 40 кор. з фонду Горецкого; 10) Володимира Менциньского, студента 3 року філ. факультету у Львові, сироту по священнику, стипендию з фонду Неназваного 300 кор. річно; 11) Карла Химяка, студента 4 року правничого факультету у Львові, сироту по священнику, стипендию 300 кор. річно; 12) Михайла Лисого, сина селянина в Хмелевій, ученика 6 кл. ґімназиї в Бучачи, стипендию з фонду Неназваного 300 кор. річно; 13) Теодора Сьпівака, студ. лїсової академії у Відни, сироту по селянинї, одноразовою замомогою з фонду „Народного Дому" 50 кор.

Урядові вісти:

— **Вісти з епархії перемиской.** Завідателем жукотинського деканата іменований о. Володимир Левицкий парох в Грозьові, а містодеканом белеким о. Іван Плешкевич парох з Воратина. — Завідательство Ветлина дек. балигородского дістав о. Мих. Осїдач. — Презенти одержали оо.: Орест Сиротиньский на Горинець і Якім Яхно на Залокоть. — Принятий до каноничної звази перемиской епархії окінчений богослов Кароль Круль з архієпархії львівскої.

— **З краєвої ради шкільної.** Кр. рада шк. перенесла учителїв і учительки: Ванду Колчикевичівну учительку з 5 кл. жін. школи в Борщеві до 4-кл. школи в Сколїм; управителя Ів. Сковроньского і учительки Ант. Шмолїкову, Брон. Філїньску і Мар. Оберску з 5-кл. мішаної школи в Монастирисках на такі самі посади до 5-кл. жін. школи в Монастирисках, а учитемя Мих. Вжака з 5-кл. міш. школи тамже до 5-кл. мужеской, Каролю Вяху з 4-кл. муж. школи сполученої з видїловою в Самборі на таку саму посаду до 4-кл. школи тамже, а на єго місце перенесено Стеф. Арбесбавера з 2-кл. школи на самбірскім передмістю „Дільня"; Олїмпію Варемску з 4-кл. школи в Сколїм до 4-кл. школи на Кутї фільварковім в Городенцї; Теодора Ходоровского управителя 2-кл. шк. в Демнї до 2-кл. школи в Вільхівцях; Методия Білиньского управителя 2-кл. шк. в Добровлях; Йос. Станьковского учителя 1-кл. шк. в Існиівцях до Рикова і Ів. Сарматюка учителя 1-кл. шк. в Підгородцях до Орави, — признала о. Іванови Туркевичеви, катехиті в Бродах перший пятилїтний додаток.

Бібліографія:

— **„Кіевской Старини"** том LXXXIV за місяць лютий містить в собі богато цїкавого материялу. Ось ёї зміст: „Ремесленное училище въ Черниговѣ, учрежденное сто лѣтъ назадъ. (1804—1811 г.) І. Павловского; „Об / щее направленіе образованія въ Кіевской Академіи въ первой половинѣ XVIII-го столѣтія" Димитрия Вишневского; — „Степная Лубенщина" (початок статї) В. Милорадовича; — „Дрибни нарисы из життя простого люду" (І. „Курі" і П. „Маты") П. Майорского; — „Письма къ Остапу Вересою П. А. Кулиша и Л. М. Жемчужникова" з передмовою Олени Пчілки (поміщено одинадцять з років від 1856 до 1866.); — „Николай Ивановичъ Савичъ". (Прикосновенный къ дѣлу украинскаго Кирилло-Мефодіевскаго Общества 1847 г.) написав Л. М. М.; — „П. А. Кулишъ и его сотрудничество въ „Искрѣ" 1859 г." написав В. Н. (перепечатуючи в сїй книжці „К. Старини" з „Іскри" два оповідання Кулїша із трох там напечатаних, а то: 1) „На почтовой дорогѣ въ Малороссіи" і „Сельскій философъ. Малороссійскій анекдотъ"); — „Украинськи записи Порфирія Мартиновича" (П. Мартинович (артист-маляр) назбирав через кількадесять лїт множество всякого устного материялу від старих людий, а тепер віддав єго до друкования „К. Старині". В сїй книжці надруковані пісні слїпця-кобзаря Івана Кравченка записані в 1876 р.) — Із відділу „Документи, извѣстія и замѣтки" занотуємо: Письмо Варфоломея Г. Шевченка до Тараса Г. Шевченка з 5 липня 1846 р. (коли Тарас був у Київі) і „весьма секретное" припоручене начальника черниґівскої ґубернії земскому справникови в Ворзні з д. 7 цьвітня 1847 що-до арештования Василя Біловерского.

— **Літературно-науковий Вістник,** книжка за марець, містить: З поезий Івана Федорченка. — Із книги Кааф, переклав Ів. Франко. — З поезий Льва Лотоцкого. — До кобзаря України М. Лисенка, вірш І. Личка. — Зачарована скрипка, ескіз Ніни Зарічної — Та я чекаю, оповіданє Юліяна Панькевича. — На стрічу сонци золотому, повість Марії Колцуняк. — Талїсман, оповіданє В. Ґ. Накрохіне. — Сальомея, драма в однім актї Оскара Уайльда, переклав Ів. Кревецкий. — З поезий Йог. Ґете: Олексїй та Дора. — Квітка над квітки. Переклад п. Кулїша. — Украінський видавничий рух в 1903 р. Ів. Кревецкого. — До історії соціяльістичного руху Ів. Франка. — Момзен і Словяни. — Спомини про П. А. Грабовского. — Релїґія і держава. — Перші кроки. — Хроніка і бібліоґрафія.

— **Учитель,** ч. 5, з дня 5 марца, містить: В справі зміни рускої шкільної правописи з р. 1893, Ост. Макарушки. — Герберт Спенсер і его фільозофія, д-ра В. Щурата. — Про школи елементарні від найдавнїйших часів, Р. Заклинського. — Житє слів, Ост. Макарушки. — Загальні збори рус. Тов. педаґ. в Самборі. — Звіт зборів філії рус. тов. педаґ. в Копичинцях.

— Юлій Зеер: **Леґенди,** переклав з ческої мови Михайло Мочульский. Зміст: 1) Передмова Юрія Карасека з Льовиці. 2) Король Кофетфа. 3) Зрада в домі Ган. 4) El Cristo de la Luz. 5) Щастє в садї цвітучих брескв. 6) Іштар. — Накладом украінъско-рускої видавничої Спілки. Львів 1904. Сторін XVII+148 вісїмки, цїна 2·40 К.

— Микола Дерлиця: **Композитор** і инші оповіданя. Зміст: 1) Композитор. 2) На чужім празнику. 3) Бувьки. 4) Жовтобзюбик. 5) Весїлє. 6) Пташенята. 7) Остатнїй бій. 8) На вакациях. 9) Народня школа. 10) До ока. Накладом украінъско-рускої видавничої Спілки. Львів 1904. Сторін 144, вісїмки, цїна 2 К.

— **В товаристві взаїмних обезпечень „Дністер"** видано в місяцях сїчни і лютим с. р. 14.003 важних поліс на суму 16,123.248 кор. обезпеченої вартости з премією 138.856·76 кор. попереднього року за той сам час було 11.616 важних поліс на суму 13,861.900 кор. з премією 114 872·45 кор., отже сего року о 2.387 поліс на 23.983·82 премії більше. Шкід в сїчни і лютим було 109 случаїв, з котрих 106 виплачено, а виплату 3 відшкодовань (в сумі 1.152 кор.) на разї з причин правних задержано. Сума всїх тих шкід разом з коштами ліквідациї виносить загально 54.332·96 кор. з чого по потрученю части реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 26.509 кор. 64 сот. — *Дирекция.*

З судової салї.

Нині о год. 9-ій рано розпочала ся перед ц. к. судом повітовим Сек. III. у Львові карна розправа в справі звісної „нічної" демонстрацої проти ректора Фіялка. На лаві обжалованих засїли академіки, котрих імена ми подали вже в попередчім числї. Розправу веде секретар суду п. Чернявский, прокураторию заступає субститут прокураторії п. Йосиф Ганчаковский а обжалованих боронять др Кость Левицкий, др Микола Шухевич і заступник д-ра Федака канд. адв. др. Загайкевич.

Салю IV розправ — малу, як взагалї всї салї в Сек. III. — заповнила руска інтелїґенция, обжаловані і справоздавці львівских дневників.

Розправа розпочала ся від переслухання обжалованих. Всї вони заперечують вину, або подаючи, що взагалї не були в той час на університеті, або що не брали участи в самій демонстрациї.

Опісля приступлено до переслухання свідків доказових.

Свідок кс. Фіялек незаприсяжений не зізнав нічого обтяжаючого. Оповідав лише про факт події подібно (з малими змінами) як дальший свідок Винярж. Обжалованих, що найважнїйше не пізнав; двох при конфронтациї ніби пізнав, але опісля припертий питаннями, цофнув ся і заявляв, що на певно ідентичности особи стверднти не може, тим більше, що в короткозорний. Свідок осьвідчав, що „хоч не покривджений" прилучає ся до поступования карного.

Свідок др Альойзий Винярж, секретар і доцент університету зізнав, що бачив демонстрацию лиш в части. Ідучи того дня рано по чверть на 9 на університет, почув вже на сходах відгомін якихсь криків і догадав ся сейчас, що студенти устроїли якусь бучу. І дїйсно, вийшовши на коритар першого поверха, узрів коло дверий І салї, де відбувають ся теольоґічні виклади, кількайцять академіків. Обходячи їх, кинув оком до салї і в тій хвили вийшов з дверий ректор Фіялек, в поплямленій одежи, в товаристві одного польского питомця, котрий закривав єго собою перед демонстрантами, що товпили ся довкола ректора з піднесеними палицями і кричали: pereat! ганьба і т. п. Супротив сего свідок прилучив ся до кс. Фіялка і відпровадив єго аж до конференційної салї, звідки вернув сейчас на місце демонстрациї. На коритари стояв гурт академіків. Свідок візвав їх, щоби коли мали відвагу устроювати бучу, тепер мали відвагу видати свої легітимаций. Демонстранти на кожде візваня відповідали криком „pereat" і не віддавши легітимаций пішли сходами на діл. Дальше бачив свідок, як один академік вийшов до І-салї і там щось промовляв. З дочутого слова „солїдарність" здогадав ся свідок, що той академік візвав оставших в середині салї руских питомців до солїдарности в демонстрациї і до опущена салї. Свідок приступив відтак до него на коритари і довідав ся, що академік сей зове ся Стадник. Зійшовши на діл перед будинок університету; стрінув там гурт молодих людий до котрих прилучив ся сейчас Стадник. На питане свідка, чи належать також до демонстрантів, признали ся до участи в бучи і подали свої імена, котрі свідок собі записав. Були се: Мариєлок, Луців, Зелїб, Ганкевич і Огородник. Галущиньского і Бабина між ними не було. Всї вони пустили ся за свідком до університету. Свідок заступив їм в брамі дорогу і спитав, по що там ідуть. Відповіли, що мають свій інтерес — ідуть на виклади. Тоді свідок заборонив їм вступу на університет. По его думцї згадані академіки брали участь в демонстрациї, бо дижидали під університетом на вість, яку мав їм принести Стадник, а именно, чи до демонстрациї прилучили ся також рускі питомці. Свого зовсїм субєктивного погляду свідок не може нїчим поперти.

Оборонець д-р Левицкий виказув суперечність між зізнанями д-ра Виняржа а кс. Фіялка. Д-р Винярж зізнав, що відвів кс. Фіялка від дверий салї, де відбула ся буча, аж до конференційної салї, а кс. Фіялек сказав, що д-р Винярж відвів єго лише кілька кроків, а відтак вернув ся. Д-р Винярж справдив свое зізнаня, годячись з висказом кс. Фіялка.

На дальші подрібні питаня оборонців д-рів Левицкого і Шухевича заявляє свідок, що слів: „jeżeli panowie nie jesteście tchórzami, to przyznajcie się do demonstracyi i wymieńcie swoje nazwiska" до академіків, стоячих під університетом, біля костела св. Миколая не тямить, лише пригадує собі загальне враженє своєї розмови, що мала на цїли викрити імена демонстрантів. Дальше зізнав свідок, що згадані академіки хотїли дістати ся до університету з цїкавости, хотяй є імовірнїйше, що йшли там в цїли демонстрациї. В кінци заявляє зовсїм рішучо, що слів „jeżeli panowie nie jesteście tchórzami" і т. д. зовсїм не ужив.

В тій хвили відзиваються ся обжалованї Огородник та Луців і заявляють, що д-р Винярж ужив ті слова.

Свідок Ян Пиняк, педель університету, не подав нїчо позитивного. Зате свідок Антін Лановий, возний університету розказує широко, як академіки „lecieli bez kontuarz", як вирвали двері, кидали яйцями, а коли він хотїв робити лад, почали й ним „obrzucać" на всї сторони, так що він „rozpalony" вхопив за полїно і загрозив, що „буде нещастє"... Між обжалованими не пізнає тепер нікого яко учасника бучі.

Свідок д-р. Антін Калїна, проф. університету оповідає тоті моменти демонстрациї, котрих він був свідком. Чув крики, бачив товпу демонстрантів на коритари, взивав їх до спокою, але тепер по предстакленю ему всїх обжалованих заявляє, що не пізнає між нами нікого яко учасника демонстрациї.

Свідок д-р Жигмонт Батовский, доцент університету бачив також лише деякі моменти з демонстрациї. Чув кроки, видїв, як демонстранти хотїли силоміць отворити другу половину дверий до салї, але чи хто з обжалованих при тім був, свідок не може собі пригадати.

Опісля наступило переслуханє другої серії свідків, именно очевидців демонстрациї в сали. Кароль Бялинкевич, студент III р. теольоґії, Полик, описує демонстрацию так, як він зміг її замітити, але чи хто з обжалованих брав в ній участь, того не знає. Свідок Леопольд Клементовский, ст. III р. теольоґії, Полик, розказує подібно, додаючи лише, що єго товариш Енґель сказав ему по демонстрациї, немов обж. Насельский признав ся був перед ним до участи в демонстрациї. Свідок Ян Енґель, ст. III р. теольоґії, Полик, зізнає, що не знає, чи Насельский брав участь від самого початку в демонстрациї, але бачив єго, як виходив послїдний між демонстрантами із салї і санстав, вложивши пальцї до рота. Кілька днїв пізнїйше зійшов ся свідок з Насельским і спитав єго, як знакомого: „Wyście tam byli?" — а не дожидаючи на відповідь, додав: „Wyście legitymacye oddali?" Тоді мав Насельский відповісти на се друге питанє: так. Щоби се було признане і до участи в демонстрациї, свідок перечить. — Дальші свідки Леонард Ґашлер і Ян Вурпе, також студенти III р. фільософії не додають нїчого нового. Між обжалованими не пізнають нїкого як учасників демонстрациї, а також і не пригадують собі, щоби Насельский виходив послїдний із санстав. (*Год. 1 по пол.*)

О ½3-ій перервано розправу до год. 4½ по пол. Рано переслухано дальше всїх латиньских теольоґів а з Русинів Мих. Брикновича — загалом 18. До переслухани позістав ще 16. Вирок западе або нині пізно в ночи або завтра.

Послідні вісти.

Відень. В парляментї відбуває ся нині дальше обструкция з відчитуванєм виливів і голосованями. Між інтерпеляциями нині відчитаними находить ся також інтерпеляция пос. В. Яворского в справі „Хунхузів" і поведеня жандармериї в часї звісного віча в Рудних.

Відень. Говорять, що парлямент буде відложений в суботу дня 20 с. м. а збере ся знов по сьвятах окого дня 15 цьвітня. Німецкі клюби предложили знов Полякам нові проекти для зломани обструкциї і в тій справі відбуває ся як-раз засїданє польского „Кола".

Відень. Бучі на тутешнім університетї скінчили ся вже вчера офіцияльно відчитанєм відповідної заяви буршами перед університетом. Бучі устали на інтервенцию ректора, котрий за свою відозву обиджуючу Чехів в справі буч у Празї, одержав потайки нагану від міністерства.

Льондон. Дві японьскі колюмни маширують берегом Кореї на Владивосток.

Петербург. Ґенерал Жилїньский доносить: Кореаньскі дневники подають, що в Чінампо висїло 18 тисяч Японців і маширують до Пенян.

Берлїн. Дневники доносять, що японьский віддїл висїв на східно-полудневім березї Манджурії і машерує, щоб відтяти Порт Артура. (Як ми пересьвідчили ся, берлїньскі донесеня не заслугують зовсїм на віру. — *Ред.*)

Льондон. Кореспондент „Daily Mail-a", котрий на лодцї дістав ся аж під Порт-Артура, доносить, що послїдна японьска бомбардация спричинила фортови великі шкоди. Форти на горі Бреаквіль (?) цїлком знищені, так само земні вали а над містом уносить ся хмара диму.

— **Видїл т-ва педаґоґічного** просить рускусуспільність, щоби численно записувалась в члени товариств, вирівнувала залеглости, відновляла і заголошувала пренумерату на „Учителя" і „Дзвінок" і присилала вскі гроші і датки на адресу: А. Алисьевича, ул. Кохановского число 15. В.

— **Рахунок краєвого Товариства кредитового урядників і сьвящеників** стоваришеня заревестр. з обмеж. порукою у Львові, за місяць лютий 1904.

		Кор. с.
I. Стан довжний,		
1. Удїли членьскі		15655·96
2. Фонд резервовий		1146·20
3. Вкладки щаднич.		—·—
а) стан на початку місяця	К 80670·18	
б) вложено в лютим	„ 8366·60	
разом	К 89036·78	
в) винято в лютим	„ 5802·93	
позістає з кінцем місяця		83233·85
4. Сальдо відсотків		1624·61
5. Провізия від обезпечень житевих		—·—
6. Рахунок рїжних сторін		277·50
7. Неподиита дивіденда		76·50
8. Кредит банковий		8660·—
9. Резерва податкова		60·—
10. Зиск за р. 1903		613·57
Сума		111348·19
II. Стан часний:		
Пожички удїлені на сирнити і вексїї:		
а) стан на початку місяця	К 101926·77	
б) удїлено в лютим	„ 7430·—	
разом	К 109356·77	
в) сплачено в лютим	„ 4058·47	
стан з кінцем місяця		105298·30
2. В щадници почтовій (оборот чековий)		2228·15
3. Льокациї в Товариствах і банках		3055·32
4. Движимости		557·—
5. Конти засновани (решта)		100·—
6. „ адміністрациї		222·82
7. Готівка з днем 29/2 1904		1887·10
8. Рахунок рїжних сторін		—·—
Сума		111348·19

Членів прибуло 10 убуло — остає в кінцем лютого 1904, всїх членів 357 з 414 деклярованими удїлами в сумі 20.700 К. Удїл членьский 50 К — може бути виплачуваний ратами; вписове 2 К. Товариство принимає вкладки щадничі на 4½%, пожички удїлює на 7%. Товариство посередничить в заключуваню обезпечень на житє всякого рода і удїлює дотичних информацій безплатно.

Надіслане.

Др Целестин Іван Фрід

емер. радник краєвого суду в Бережанах отворив **адвокацку канцелярию** в Підгайцях.

192 3—3

Незвичайно! діє через натирання на всякі болі тіла, ніг і крижів „Айсон“ аґронома Еллі-на. „Айсон“ покріпляє вікових людий і усуває умучене з причини надмірного ходження. По ужитю кільох фляшочок „Айсону“ купелі сїркові окажуть ся з певностию зайвими. „Айсон“ усуває також біль голови. Много подяк. Висилаю за посліплатою від 2 корон **А. ЕЛЛІН Львів-Знесінє** почта Підзамче.
35 10—10

Коперницкий і Син

Оптини і Механїки у Львові площа Галицка ч. I
против Банку Гіпотечного на плантацях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Ц. к. управ. галицкий акцийний

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Відділ депозитовий

принимає вкладки і виплачує задатки на бїжучий рахунок, принимає до переховання цїнні папери і удїляє на них задатки.

Окрім того заведено на взір заграничних інституцій так звані

ДЕПОЗИТА СХОВКОВІ
(Safe Deposits.)

За оплатою 25 до 35 зр. а. в. річно, депозитар одержує в сталевій панцирній касї сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де *безпечно а дискретно* можна переховувати своє майно або важні документи.

В тім напрямі гіпотечний Банк поробив як найдальше йдучі заряджения.

Приписи відносячі ся до того рода депозитів можна одержати безплатно в депозитовім віддїлї. 874

ЦУКОРНЯ КРАКІВСКА, Львів, ул. Фредра поручає знамениті торти, мазурки, перекладанці, сирники, маківники, яєчники, „баби“ від одної корони. Ті-46 сточка по 6 сотиків. 1—5

Старша женщина

пошукує місця до заряду дому, передовсїм в домах сьвященичих. Точнїйшу інформацию удїлить ласкаво адміністрация „Дїла“, до котрої просить ся о зголошенє під буквами „N. N.“ 196 1—3

Учителькы бони, господинї як і всяку службу мужеску і жіночу доставляє Бюро Марії Немчиновской, Львів, Ринок 12 а. 106 1—3

Дяка крамаря потреба від неділї Ѳоминої. Платня дака 100 К річно і до 300 К доходів, а крамаря 30 К, місячно. Помешкане при крамници. Кандидат мав мати добрий голос, розумїти церковний устав, вказати ся крамничною практикою, мусить мати когось до помочи і заступства в крамници в час его запятя в парохії і зложити 300 К кавциї. Першеньство буде мати той дяк, котрий міг би крамницю виарендувати. — Зголошувати ся в: *Уряді парохіяльнім Ветлова, п. Млаки.* 195 1—8

Незвичайні успіхи викликує

ФРАНЦ. МЕНТОЛЕВА ГОРІВКА ГЕЛІЯ

марки „Edelgeist“.

При натиранню усмирює біль, скріпляє мускулятуру і оживлює нерви.

При змиваню гігієнічно-профілактичне средство против ослабленя з відсьвіжуючим запахом.

Ціна фляшки 2 К.

G. HELL & COMP. TROPPAU-WIEN.

Дістати можна у *Львові* в аптиках Пінеса-Поратиньского, В. Ділля, Як. Байзера; в *Коломиї* в аптиці Берґлера; в *Миколаєві* в аптиці Фрідмана; в *Перемишлї* в аптиці Ґольдберґа; в *Рашеві* в аптиці Коритовского і С-ки в *Стрию* в аптиці Гертнера і в *Тернополи* в аптиці Марияна Крижановского. 50 16 20

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

щодень

Концерт військової музики. — Вступ вільний. 90 4—10

ТОРГОВЛЯ і РУКОДІЛЬНЯ
Петра Дуткевича
в Станиславові ул. Бельведерска 4

поручає Евангелия, Хрести, кивоти, ліхтарі, науки, патерици, фани, хоругви, чаші, образи процесийні. Огнево золотить дарохранительниці, чаші і дає до посьвящена.

Цїнники даром франко.

708

НА ПІСТ.

Кунероль **місто ОЛЇЮ**, товщ чисто білий, твердий, дестильований із оріхів кокосових, заступаючий вповнї масло коровяче до тіст, леґумін і печенї

І кільо по 1 кор. 40 сот.

коробка бляшана обіймаюча 4½ кільо — 6 К. 20 сот. без франкованя *поручає всї всїх своїх складах*

Народна Торговля

Хто спробував раз, уживає постійно, і не покине его більше так добрий і економічний **Кунероль** а дотично здоровости лучший від смальцю а на рівнї з маслом.

Кронсардини, маринати, оселедцї

дальше

ВИНА

Мід питний

Сїчкарнї, млинки

оферує в посередництві і в detail по складах своїх по цїнах найдешевших

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

95

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

По найдешевших цінах.

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. II (напротив тов. Просьвіти.) Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля, краваток, рукавичок, парасолїв, лїсок, скіряних виробів, росийских кальонів, альбумів і ріжного рода переписних листів як також тоалетового мила і перфумерий.

Великий вибір біжутерий. 532

Без конкуренції.

Ч. 4284/03. Стрий дня 8 марта 1904.

Оголошенє.

Громада Розгірче повіта стрийского продасть в дорозї публичної лїцитациї (устної) 1.622 сягів, букового дерева. Лїцитация відбуде ся дня 24 марта 1904 о годинї 11-ій перед полуднем в бюрі Виділу повітового в Стрию. Ціна викликаня 9 корон за сяг. Вадиюм виносить 1.460 корон в готівцї або паперах з безпеченьством пупілярним.

Условини лїцитациї переглянути можна в годинах урядових в повітовім Виділї.

З Виділу повітового
Презес: *Онишкевич* в. р.

197 1—2

Готель Брістоль І. п. **ТЕАТР ріжнородностий**

Виступ найлїпших артистичних сил. Щодень три нові сензаційні комедиї. 128

Фабрика польских горівок, руму, лїкерів і розолїсів

Р. КЕСЛЄРА

Львів, Кривчицї (роґачка Личаківска) склад і бюро фабричне, Львів, Городецка ч. 23

поручає

чисті дестилати, наливки овочеві

і з добірних зіл.

На провінциї висилаю також в 5-кілевих пачках почтових або бляшанках до кождої місцевости оплатно. 169 2—40

ЦЕРКОВНЕ СЬВІТЛО

Для Всесвіта. Парохіяльних Урядів Монастирів, Церков. Брацтв, продаю і висилаю прямо з фабрики **Apollo** а також зі всїх инших первородних фабрик в скринках від 50 кільо почавши, числячи уже по цїні фабричній.

Різної величини

Церковне столове до пауків

I а **Apollo** або з инших перв. фабрик по **80 зр.** за 100 клґр.

II з фабрики **Apollo** або з перв. фабрик по **70 зр.** за 100 клґр.

I-а **Apollo** або з инших перв. фабрик по **75 зр.** за 100 кільо.

II-а з фабрики **Apollo** або з инших перв. фабрик по **68 зр.** за 100 кільо.

кромі транспорту виносячого около 3 зр. від 100 кільо. Скрини і опаковане даром.

Світло біле воскове

з чистого білого арого пчільного носку I-а кільо по **2 зр. 40 кр.** ріжної величини. — За готівку відчисляю 2% опусту при сьвітлї і винї, або кілька місячний час напхати.

Літурґічне вино

і з первородних фірм Пальеджая Д-ра Щобо в Талї коло Токая і Стіфта, достанців ріжних европейских дворів, відзначених на всїх сьвітових виставах в цїні від 30 кр., о 2 кр. вище до 50 кр. за літр. Loco місце продукциї; в бочках від 50 літр. до найбільших. Инші услівя пуща такі самі як у продуцентів. — **Ґеґелїйске, Самороднєри, Токайско** також по ріжних цїнах. **На жаданє спеціяльні цїнники, услівя сподажи, сьвідоцтва а також прібки ВИН посилаю оплачено.**

Тільки природні і чисті вина висилаю під ґарантією

Кава Цейльон

і инша в тонких полотн. мішочках по 4½ кільо netto висилаю **оплачено** по 1 зр. 20, 1 зр. 30, 1 зр. 50, 1 зр. 60, 1 зр. 80, 2 зр. 2 зр. 8 кр. 2 зр. 16, і 2 зр. 20 за кільо.

Китайско-росийский чай

цвєтного збору в пачках ¼ по 40 кр. 50, 60, 70, 80, 90 І 1 зр. на вагу кільо 3 зр., 4 зр., 5 зр., 6 зр., 8 зр., і 10 зр.

Найлучші **висївки з чаїв**, пачка ¼ фунт. по 30 кр., 35 кр., 40 кр.

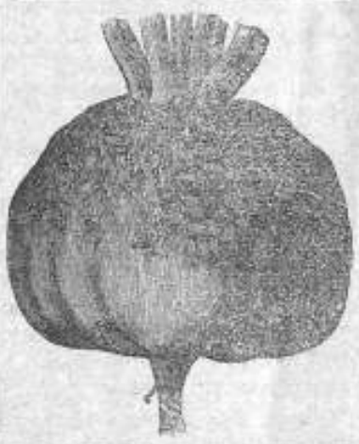
З кільо кави і І клґр. чаю висилаю оплачено.

Упрашаю уклінно о скорі і численні замовлена з повним довірєм, а ручачи за солїдну доставу і обслугу і повістаю з глубоким поважанєм

ЕВГЕНІЙ МАРТИНЕЦЬ

Торговля кави, чаю, вина і церк. сьвітла
Львів, площа Бернштеньского Уніі ч. 5.

66 16—?

Найлїпші насїня

огородовини, цьвітів, господарских і пастівних трав, люцерни доставляє по найдешевших цїнах і лише насїня певні до скільченя

Торговля насіня

Якова Кофлєра

в Заліщиках.

198 1—2

Одиноке, дійсно англійске

средство краси

в Балясси правдиве анґлїйске

ОГІРКОВЕ МОЛОКО

усуває всяку нечистоту лиця, висипку, прищики, веснянки, пятна від педуги печінки і т. п. і надає лицю сьвіжий та молодечий вигляд.

Фляшка 2 К., до того огіркове мило 1 К, пудер 1·20 К.

Головна висилка: **C. Balassa аптика,** Budapest Erzsébetfalva

Головні склады в Галичинї: аптика Жигм. Рукера, Львів і аптика Ф. Врайєра, Перемишль, площа „на Брамі“ ч. 4. 183 1—10

Red Star Line, Antwerpen.

до Америки.

Парівці першої класи, — просто без пересїдання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві цїни перевозу.

Інформацій удїляють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Болоньї ч. 8, I. п. біля головного двірця, Львів. 273

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31***, **1·30**, **8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний двірець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
(на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Гримайлова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20***, **1·40**, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **8·10**.
З Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Ряшева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
(з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з головн.): 10·40, (з Подзамча) 10·57.
До Чернівців: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені звіздкою (*), поспішні поїзди **тевстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацій удїляє і продає всякі білети та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 28

Без німецких дріжджей. Без приготованя.

Treff, порошок до печеня

Дра Е. КРАТО (Crato). 697 21—?3

Всяка неудача виключена.

Заощаджає додатки. Ціна 12 сот. за пачку.

Головний склад: **Fl. Krause, Львів, ул. Третого Мая ч. 7.**

Прилади до ратованя худоби в случаях давленя, здути і т. п. (в виді рури з сталевого дроту) по зр. 6. Трокари, пущадла і т. п. поручає

ПЕТРО ХШОНСТОВСКИЙ

Львів, Ринок ч. 6 (Висилкове бюро, віддїл зелїзний.)

Пошукую чоловіка, котрий умів би провадити млин і водний тартак. Платня річна 400 кор. хата і опал. Зголошеня устно або письменно: Іван Макух в Красиннині, пп. Добромиль. 180 3—3

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р. Евген Левицкий. Папір з фабр. Черлянської. З друкарні Народової (Манецких), Львів — Коперника 9.

Ч. 49. **Львів, Второк 2 (15) Марта 1904.** **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовскай, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухгалб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТЇ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік	32 к.		— 44 к.
на пів року	16 „		— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция від ч. 24 ул. Батория. — Гуконисей вертають ся лише за попередним застереженем. — Рекламації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або на ій місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Обструкция!

Приступленє рускаго парляментарнаго клюбу до обструкциї есть отже доконаним фактом. Тож супротив тої подїї, що становить безперечно значний звороть в нашій парляментарній тактицї, годить ся забрати слово, щоби з нашого становища виложити ѣї рацию і ѣї причини та дати свѣдоцтво становиску рускаго народу супротив неї.

Так перш усего мусимо тут сконстатувати, що за обструкцийною тактикою загалом в обох законодатних тїлах, де засїдають наші посли, заявляли ся вже від довшого часу так „Народний Комітет", як і „Народний З'їзд", коли-ж однак не настоювали на ѣї примѣненє в парлямент, то тілько тому, що правительство давало все надію, що займе ся бодай в части і Галичиною. Та всї ті обітницї показали ся нестійними, а ще й навпаки правительство з чисто тактичних мотивів і для хвилевої ситуациї та ще в своїм власнім інтересї удержаня себе при кермі, а цїлком не в інтересї держави кинуло Русинів під ноги русинофільних верховодів з галицкого сойму. А стало ся се аж двічи, в друге навіть тодї, коли галицкий сойм, до якого Русини за порадою д-ра Кербера пробували звернути ся, показав ся крайно не спосібним до полагоди рускаго питаня і своїм поступованєм спричинив сецесию руских послів. Тож і та друга залва д-ра Кербера була прямо кпинєм Русинів на Божу волю, а радше на самоволю польских автократів, при чім галицкий сойм мав послужити за вигідний параван сеї „сдѣлки". В виду такого поведеня правительства, супротив его явного союза з противниками рускаго народу, всякі згляди супротив него мусѣли устати і задачию наших парляментарних заступників мусїло стати ся: приложити руки до его ослабленя і повалення.

Супротив положеня в краю та становища правительства руска суспільність стояла і стоїть на тім, щоби наші посли вживали парляменту передівсїм як трибуни для виводженя кривд рускаго народу перед лице широкого сьвіта та як‡терену, де і рускій народ може почислити ся з правительством, помагаючи кидати ему під ноги колоди, без огляду на се, в якім товаристві в даній хвили така акция веде ся. Тож і руска суспільність — як ми се вже вчера замітили — постанову наших послів приймe з справдїшним одушевленєм і певно дасть тому вислів в заявах та на вічах, засьвідчаючи тим робом, що вибрана нашими послами тактика се не якась опозиция для опозициї, але наслїдок того певинносного чим-раз гіршого положеня, в якім находить ся рускій народ, як-раз з вини центрального правительства.

Коли все те пишемо, квестия остаточного уформованя обструкцийної коалїциї ще поки-що непорішена. Як звісно, заявше вже порозуміне клюбових провідників мав доперва нині знекати апробату дотичних клюбів. Та коли поспішаємо з нашими увагами, то робимо се з огляду на засадничий характер обструкцийної ухвали рускаго клюбу. Взагалї, як небудь ще розвине ся справа обструкцийного союза, дотичне рішене рускаго клюбу вважаємо зворотом в его політицї, і то зворотом, що подиктує рускому клюбови дальший напрям его тактики та повинен остати і певно остане на будуче провідним дороговказом для рускої політики на парляментарнім теренї, — без огляду на се, чи Чехи видержать в своїй теперішній тактицї, чи може нинїшну їх ролю крайної опозициї обійме який небудь инший парляментарний чинник.

І як-раз навязуючи до сего послїдного, мусимо зазначити ще одно, щоби з гори виключити всякі без'основні інтерпретациї обструкцийного становища Русинів в відношеню до рїжних парлямантарних сторонництв. Теперішна обструкция виросла справдї серед нового розгару національної борби між Німцями а Чехами і се могло би, особливо серед Німців, викликати переконанє, що ся обструкция се виключно борба між Німцями а Чехами, чи навіть між сьвітами германьским а славянским. Тому й вважаємо відповіднім, з гори заявити — а думаємо, що було би пожаданим, аби в тім напрямі заявив ся і рускій клюб — що мотиви придученя Русинів до обструкциї лежать цїлком деінде, а іменно, що глядати їх належить лише в східно-галицких відносинах, вїяк-же не можна з сего тактичного кроку Русинів витягати висновку про вступленє Русинів до якогось антинїмецкого табору або на основі їх участи в обструкциї ошибочно підсувати їм якусь славянофільску політику. Против такої інтерпретациї требаби рішучо застерегти ся, а промовляє против неї і той фактъ, що до обструкцийного табору належать і не-Славяне — Італїянці, коли між тим як-раз по противній сторонї маємо і Славян, ще й таких противників германізму як — Поляки.

Вістря рускої обструкциї звернене ли ше против тих рішаючих чинників, що видали нас під вплив польонїзациї. Для них, для того правительства, що есть першим союзником „польского кола" і его кліка в краю та для такої держави, що призволює на ведене звісної політики польскими верховодами супротив цїлого рускаго народу, у нас нема „keinen Heller und keinen Mann". А з тої дороги рускій нарід не може завернути, доки будуть істнувати теперішні відносини в краю і доки раз віденські бюрократи не зрозуміють, що для сумівої прихильности „коловцїв" не вільно переходити до порядку над житєвими потребами і правом на народну еґзистенцию півчетверта-мілїонового рускаго народу!

З ради державної.

Вчерашнє засїдане державної ради заняло відчитуване петицийї, інтерпелляций і поіменні голосованя. Між иншими відчитано інтерпелляцию п. В. Яворского в справі поступованя старости і жандармериї в Рудках супротив о. Очипкевича і кількох селян, з находи віча скликаного пп. Добошиньским і Гіковским; в справі поступованя зелїзничого урядника Надаховского при продажи зелїзничих білетів рускім хлопам; в справі надужитя урядового становища старости Франца у Львові для цїлий політичної аґітациї.

Пп. Малїк і Штайн викликали бучу між Всеиїмцями а президентом. П. Малїк зажадав голосу до запитаня до президента і зачав дуже тихим голосом відчитувати якийсь документ. Президент відобрав ему голос. Штайн зачав кричати, що президент поступив собі нечесно, бо вже нераз бесїдники промовляли в палаті тихо, а нїхто не відбирав їм голосу. Президент заявив, що відобрав голос, бо п. Малїк відчитував інтерпелляцию, котру президент не допустив був до відчитаня. — На тім засїдане перервано. Слїдуюче засїдане нинї.

Галицкі інтерпелляциї.

Дїставши стеноґрафічний протокол засїдань державної ради, подаємо зміст важнїйших і близше нас обходячих інтерпелляций в тім порядку, в якім були внесені і до протоколу записані.

Дня 8. с. м. вніс п. д-р Кос інтерпелляцию в справі ревізий, переведених безправно в Долинї і по селах долиньского повіту. Річ мала ся так: Дня 28. лютого с. р., в неділю, жандарм Филип Гошна в часі від 10 год. перед полуднем до 2-ої і від 4—8-ої пополудни перебушував 11 хат в Долинї і позабирав рускі книжки, як календарі, „Що далї дїяти?" і т. и. Той сам жандарм в перших днях лютого с. р. так само бушував по селах Пацикові, Яворові, Новоселицї, Солукові і и. та забирав людим рускі книжки. Ті ревізиї є з кождого огляду надужитєм власти, на котру жандарм з власної понуки був би не важив ся. Дальтого інтерпеллянти домагають ся, щоби справу розслїджено і покарано винуватих.

Дня 9. с. м. вніс посол Дашиньский інтерпелляцию в справі еміґрациї з Галичини. Інтерпелляция подає докладний образ еміґрацийного руху з Галичини і указує на великі шкоди, на які еміґранти є наражені через те, що нема жадної опіки ані проводу в тім руху. Інтерпелляция домагає ся установленя уряду, котрий би мав обовязок заняти ся організациєю еміґрациї і опікою над еміґрантами.

Дня 10 с.м. внесли рускі посли з послами соц.-демократичного клюбу (інтерпелляцию п. Дашиньского) в справі незаконного і нелюдского поведеня жандармів. В Тростянци коло Манастириск застрайкували люди в літї 1903 від роботи на паньскім лїсї. Коли д. 20. липня вечером вертали сторонські робітники з паньскої роботи, з одної хати кинено на них камінєм. Два жандарми з Устя зеленого, Ів. Кнап і Ігнатий Микетин, увязнили підозрілих о те Федька Хомина, его жінку Параску і его брата Николу та всїх трох разом скованих привели до двора, де при списуваню протоколу над ними збиткували ся, побиваючи їх кольбою. Потому давали їх до арешту, але не до громадского, лише в двірский дедівнї заперли обох братів скованих і там перетримали їх без соломи, без води і страви цїлу нїч і на другий день до год. 3 по пол. Параска ледво вимолила ся від того „арешту"; її також скованну, в самій сорочці, без води і страви, передержали цїлу нїч аж до год. 3 по пол. в паньскім шпіхлїрі. Інтерпелляции домагає ся розслїдженя справи і покараня жандармів.

Дня 10 с. м. вніс п. Брайтер з послами „Рускаго клюбу" інтерпелляцию в справі ревізий, переведених у Львові за революцийними російскими книжками. Інтерпелляция каже, що книжки, за котрими глядано, в лише в Росиї заборонені, а не в Австриї; але навіть і в сім разї, коли би й в Австриї були сконфісковані, кождому вільно мати таку книжку для власного ужитку. Отже львівска поліция допустила ся такого насильства певно на вищий розказ, до того ще наказала поліция кількох російским підданим опустити границї Австриї, хоч вони від лїт спокійно проживали у Львові і жадною політикою не занимали ся та взагалї нїколи не дали причини до якоїсь жалоби. Виглядає так, як коли би Галичина стала тепер російскою ґуберніею. Інтерпеллянти, до котрих належать також пп. Романчук, д-р Кос, д-р Король і Яворский, запитують міністра внутрішних справ, чим оправдає таке поведенє львівскої поліциї.

---

6)

Болєслав Прус.

Палата і рудера.

З польского переклав

О. П—к.

(Дальше.)

Роздїл IV,

в котрім палата оказує богато симпатий для рудери.

Шановний Клеменс Пйолунович ві второк кождого тижня розпочинав і кінчив врочисто. Пробудивши ся коло 6-тої з рана дякував найперше Богу за се, що дав йому унуку Вандзю, і що ві второк перед кільканацятьма роками, позволив йому виграти 75.000 рублїв на льотерії. Відтак ішов до своєї улюбленої дївчинки і складав ѣй желаня так тому, що уродила ся ві второк, як і для того, що без взгляду на дату зістала його внучкою. Потім казав Янови палити до пришїща аж дві коновки води, яку з'ужитковував до останньої каплї. Відтак вбирав на себе чисту сорочку, запалював найбільшу люльку і бавив ся нею аж до вечера. Вкінци ідучи спати, дякував Богу по раз другий і за унуку і за головну виграну і просив його при тім, аби (коли уже так конечно бути мусить) покликав його душу того а не иньшого дня на суд частний, а відтак примістив ѣй разом з люлками і пришїщом в тім кутї неба, який колись по найдовшім і найщаслившім житю, займе його сердечна Вандзюлька, найлучша дитина під сонцем.

Короною втїх були науково-суспільні сесиї з горячою вечерою. Вечеру ставляв сам господар, а сесию орґанїзував пан Дамазий, найзнаменитший бесїдник IX-ого циркулу.

Анї в наукових анї в суспільних дискусиях моторний старець не відгравав видшїйшої ролї, заслоняючи ся склонністю до апоплексиї. Але розправ слухав уважно, підносячи від часу до часу до гори брови, і пильно уважав на те, чи зробив се у відповідну хвилю. Впрочім давав добру гербату і добре вино, добру полядвицю і тїшив ся надією, що скорше чи пізнїйше, дискутуючі позволять йому ужити хоч частину величезної фортуни на здїйсненє плянів, які дозрівали в його сальоні.

Тільки на сей случай румяний старець від дуже давна уложив собі мову. Мав він (після проекту) стапути на середині салї, видобути з кишенї один ключ і сказати присутним: „Панове, се мій ключ, а там є моя каса: половину того, що в нїй знайдете оставте для Вандзї, решту возьміть і... баста."

Чи він зробив би так? не відомо; однак був певним що зробить. Душу людеку від нїг до голови заповнюють того рода певности.

Нинїшний второк до години девятої вечером не рїжнив ся від попередних. На сходах, як звичайно, палила ся лямпа, а в кухні як звичайно, побіч запаху конфітур і пришаленого масла розлягало ся шкваркане смажених річий, шипіт самовара і домінуюча над ними сварка кухарки з хлопцем, кухарки з покоївкою, хлопця з покоївкою, а вкінци усїх разом.

Сальон був повний мужчин, з котрих одні сидїли на канапі під стїною, инші на канапі в кутї покою, а ще инші на фотелях і кріслах, розмовляючи межи собою півголосом. Видно тут було як в день, що декотрі приписували двом лямпам і вісьмом стеаринovим сьвічкам, пан Клеменс своїй унуці, що роздавала гостям гербату, а пан судия — присутности пана Дамазого.

Господар обходив усї ґруни, тут питаючи про здоровле, там про політику, або про те яка на завтра заповідає ся погода. Кидав також оком на свої люльки, цїлував в перелетї зарумянїлу як вишня унуку і заглядав що кілька хвиль до ґімнастичних приладів в другій кімнатї, з виразом чоловіка, котрого тільки важність хвилї повздержує від вивернення двох козлів взад і двох вперед.

Присутні тимчасом ґудїли як пчоли в улию, акомпанюючи собі бриязкотом шклянок і окружаючи себе клубами дыму.

Нараз двері входові заскрипіли, а на середині салї появив ся ренґт в товаристві високого, пристійного блондина. Шум голосів постепенно втихав, господар пійшов на стрічу нових гостий, а ренґт сказав:

— Пан Ґустав Вольский, артиста-маляр! Недавно приїхав з заграници, а першу знайомість робить з паном добродієм. Сподїюсь, що добре трафив.

— Стократ вдячний! — відповів господар — Вандзю! пан Вольский, маляр... Пане Вольский, моя унука, Ванда Пйолуновичівна. Подай, серце, панам гербату!

Вчинив ся галас, пересуване крісел і тупане нїг, що звичайно товаришить привитаню.. Прибув новий транспорт гербати, і усе вернуло до попереднього стану.

— Менї здає ся, що вже усї — шепнув хтось.

Пан Дамазий відхрякнув, а пан судия утер нїс в спосіб дуже значучий.

— Так отже можемо приступити до дальшого тягу — докинув хтось другий.

Господар хотїв відповісти в тій хвилї, що тяг дальший ще не ушик ся; на щасте замовчав в пору.

— Осьмілюю ся заопонувати, — сказав на те Петро — а іменно з того згляду, що прибув нам новий член.

Погляди присутних звернули ся до Вольского, який виглядав як чоловік, що очікує, як ясність небесна зійде на його голову.

— Дамазий, пан Дамазий! — шептали. Господар усьміхнув ся до всїх, думаючи, що тим способом без труду стане на висотї ситуациї, а пан Дамазий протягнув ся на фотели, що мало означати вправного бесїдника, і сказав:

— На мій погляд, шановний гість обізнає ся з натурою наших зібрань найлучше і найдокладнїйше тодї, коли прислухає ся перебігови розправ. В тій то причини пропоную, аби ми сесию нашу узнали за отворену і упросили нашого шановного господаря, аби на нинїшний день був ласкав занять президіяльне крісло.

Коли замовк:

„...так усїм здавалось що то Войский грав, а се відомім граф."

— Осьмілюю ся заопонувати... — зачав пан Петро.

— Просимо, просимо!... пана Пйолуновича на презеса! — відізвали ся голоси.

— Так отже — підхопив пан Дамазий — просимо шановного господаря, аби занив президіяльне крісло.

Шановний господар був близьким апоплексиї; та коли прийшов до себе, сказав несьміло:

Блюзки, Гальки, Боа, Жаботи, Вельоники, Комір, Славні рукавички „Діяна"

поручає найдешевше *христіяньска фірма* Фердинанд Гітлєр (Güttler) **Львів, пл. Галицка 3.** 605

Війна.

З терену кампанії.

Того прислав до Токіо слідуючий рапорт о бомбардованю Порт-Артура: „Дві фльотилї наших торпедовців підійшли о годинї 1 по півночи під в'їзд до порту. Супротив того, що російскі кораблї там не стояли, одна фльотиля впустила в море міни, мимо сильної пальби з батерий російских фортів. Друга фльотиля стрітила ся з 6 російскими торпедовцями. Прийшло до півторагодинної битви з дуже коротского віддаленя. Три японьскі кораблї наробили російским кораблям богато шкоди; на однім попсували котел, на другім викликали огонь. Росияни утїкли. Японцї мали 7 убитих і 8 ранених. Жаден японьский корабель не ставсь неспосібний до борби. Перша японьска фльотиля напала на два російскі торпедовцї, надиливаючі з повного моря. Тут битва тревала годину. Один російский торпедовець утїк дуже попсований, другий пішов під воду. Людий з потапаючого торпедовця ратували японьскі кораблї. Виратовано чотирох. Инші вскочили до моря. Сильна пальба з фортів і се, що против нас виїхав Новік, змусили нас залишити ратованя. В тій битві Японцї мали 2 убитих і 4 ранених. Японьска фльота бомбардувала відтак кріпость через 4 години. Батерий форту відповідали, але на жаднім японьскім кораблї не зробили шкоди, заслугуючої на увагу. Російский корабель до нищеня торпедовців, ушкоджений при третім атаку, розбив ся. О годинї 2 по полудни японьска фльота перестала стріляти".

З Тянтсіну доносять, що японьскі кулї зруйнували банковий дім і одну касарню. Цивільне населенє масою утїкає з міста.

Війна і київска преса.

Наш київский Вл. кореспондент пише нам:

Раптовна війна з Японом зразу стала важливою міркою для змірення громадеських принципів щоденної російської преси. Дивлячись на тоту пресу, можна було подумати, що тоті принципи, а власне безпринципність тієї преси тільки й ждала змоги, щоб показати себе в повній наготї свого морального убожества. Сливе всї російські ґазети піднесли стяг особливого російського „патріотизму", то лаючи Японцїв, то возносячи російські сили та чесноти. Такої-ж ноти не уникла навіть чиста взагалї ґазета „Русскія Вѣдомости" (Найлїберальнїйший з цензурних органів теперішної Росії. — *Ред.*) В них завелась цїла вакханалія шовінїзму, ігнорування народних потреб, нерозуміння політичного стану Росії і підбадьорування в воєнних справах — себе і публики. Разом з тим, звичайно, розпочалась фальшифікация російських побід з відповідними телеґрамами — один з методів широкого заробітку через оману загалу. Особливо в сьому попрацювала „Петербургская Газета", яка за повну розгнузданість в ниїшім напрямі одержала навіть часову заборону. Колиж так склало ся з російською пресою взагалї, то тим менше могла втримати ся від подібного дїлання київсько-російска преса задля своєї мало-інтелїгентности. Перед вело і неде в справі шовінїзму, обскурантизму і тупоумства „Кіевское Слово", а достойним его товаришем в сій праци являють ся „Кіевскіе Отклики". Про останні власне ми й маємо сказати пару слів, щоб виставити яскраво істоту тієї га-

---

— А чи не міг би... ходачи?

— Чому-ж би ні? — відізвав ся ревнт, — ми шанувмо ваші привички.

— Осьмілюю ся звернути увагу, що я не бачу дзвінка, — докинув пан Петро.

— Дзвінок, де дзвінок? — Закликав господар. — Вандзю, Вандзуню, де дзвінок, серце?

Дївчина була немов в огни.

— Що-ж стало ся? зіпсув ся? загубив ся?... говори!

— Прошу дїдуня, я дала його до тої хорої нанї на гору... що то обіди...

— Кара божа! — іритував ся дїдуньо.

— Можна тимчасом ударяти ложочкою о шклинку — запропонував ревнт і в той спосіб успокоїв бурю.

Сесию отворено.

— Чи би шановний презес не міг пану Вольскому представити в кількох словах остаточних результатів ваших нарад? — спитав Дамазий.

— Гм... о скільки собі пригадую, говорилисьмо щось про потребу гімнастики.

— Сьмію зробити увагу, що на остатній сесиї ми говорили про будову дешевих мешкань для убогих — перервав пан Петро.

— Пйолунович посинїв.

— І про убезпеченє на житє — додав пан Дамазий.

— І про потребу отворенн експерементальної стациї — докинув хтось з боку.

І про способи піднесенн ремесла — докинув хтось инший.

— Клену ся честю пане! — шепнув ясиїючий від радости Вольскнй до ревнта — що я ніколи не подумав би, що наші товариства занимають ся подібними квестиями.

— І їх здійсненем, пане! — шепнув Дамазий.

Вольский і Дамазий глянули собі в очи і оживлені одним духом, витягнули до себе руки. Зрозуміли один другого... (*Д. б.*)

Бунт Герерів.

Берлин. Директор колонії повідомив парлямент, що після рапорту ґубернатора полудневе-західної Африки бойва сила Герерів числить 5000 людий, і супротив того німецку силу в Африці о 800 вояків.

НОВИНКИ.

— **Ц. к. намісництво а руски товариства.** Основателї товариства „Хлопска Рада в Скалатї" внесли до намісництва статут, переписаний із затвердженого намісництвом статута такого самого товариства у Львові. Тимчасом намісництво статут „Хлопскої Ради в Скалатї" відкинуло бо: „після основи залученого статута, а то на підставі § 6. закона з д. 15 падолиста 1867. В з. д. ч. 134, попеже статут той не відповідає вимогам § 4. лїт. а, б, покликаного закона". (А такий самий статут львівского товариства відповів тим вимогам!) Розуміє ся, якби вдавав ся до висших інстанций против рішеня намісництва, введене сего рускоro товариства в житє опізнилось би може й на роки (а польска гаката тілько того й хоче!), длятого основателї внесли до намісництва новий, змінений статут.

— **Старостиньскі надужитя.** З Теребовельщини доносять нам, що староста теребовельский заказує війтам видавати книжки службові їдучим до Прус. Війтови вербовецкому не видало старосто книжок службових і остро зборонило пускати людий до Прус, мимо представленъ війта, що нарід не має що робити в селї, тож мусить їти в чужину, як не хоче з голоду згинути. Цїкаво, що староство не робить ніякої перешкоди тим, що їдуть до Канади. Справу поручаємо пп. послам.

— **Найновійший подвиг „козловяків".** Читальня в Іванівцї заповіла в Підволочиских на день 29 лютого с. р. представленя аматорске „Ворожбит" Цеглиньского. Се не подобалось гакатї, бо якже сьміють Русини в такім визначнім центрі польщини тай ще під боком Москалї давати ознаки житя... Монополь на се, і то на кожду неділю, мають Sokoły і szkoła ludowa на переміну. Тож і впрунили якби на команду, щоб унеможливити представленє. На щасте салю ми дістали, заким они могли зорієнтувати ся в ситуації, і завдяки чесному головікови п. Пшевозьничкови, котрий салею завідує, не могли нам з того боку нїчого зробити. Але в ще инші способи. Ото заздалегідь заповідають, що не будемо мати для кого грати, бо ніден Поляк на представленя не прийде... Та тим не застрашили нас. Ми мали грати для селян, о тих нам ходило і ті, спасибіг їм, прибули навіть з подальших сторін (з Терпилівки, Медина, Коршилівки, Росоховатця і инших) так численно, що і сала по береги заповнилась і каса гарний гріш виказала. Мимо того, що ми два рази афіші розлїпили, они два рази їх здерли, хоть у містї є якась полиция, так що в день представленя о 3 годинї пополудни не було анї одного афіша на мурах! Розуміє ся, що найменчої річи, чи то до ґардероби чи до сцени, навіть за 100 корон не був би позичив; та на щасте є ще і Русини в Підволочиских. Тож коли, мимо всїх своїх заходів увиділи, що ми таки готові дати представленє, і то удачне (бо маємо вже вироблену славу „доброго" кружка аматорского, хоть в кожухах) а надто при повній сали, беруть ся на инший спосіб, випробований ними при виборах — до горілки й гроший. Затягають двох людий з нашого товариства і запивають до нестями... та трафили не на читальняків, а на наших... фірманів. Колиж полапали ся на похибцї, дають одному 20 корон за те, щоби пішов і попсував сцену; та ми потрафили сему чесному намірови завчасу перешкодити. Тогди они якимсь сьвітом дістають в свої руки актора, що мав грати титулову ролю, і дають ему 30 корон, щоб не грав, але він за гроші красно подякував і обернув ся до них плечима... І так зачали ми перший акт. Тимчасом, підчас гри втискаєсь до дївочої ґардероби якесь пяне індивідуум з опаскою „стражацкою" (в жалобі) на руцї і поводить ся так, що треба его було на-силу викинути за двері. Викинений гримав з надвору в кождї двері і перешкаджав в грі, аж наконець по актї на інтервенцию одного з висших урядників-Русинів зробив якийсь „старший стражак" порядок. Так діграли ми на повне вдоволене видців штуку до кінца і серед грімких оплесків спустили куртину. Та ще мусїли вислухати „подзїнкования". Якихсь 2—3 пяних робітників зелїзничих почали нам сьпівати „Червони штандар" і „Єще Польска не зґінела" — і аж на мою просьбу вдав ся в справу ц. к. комісар полїциї державної і покінчив внехпольску гецу в оборонї свого рува проти руских арґонавтів. — Сьвящ. *Володимир Винярский*, голова читальнї „Просьвіти" в Іванівцї.

— **Женщина помічником купецким.** Рада управляюча „Народної Торговлї" видала сьвідоцтво помічництва купецкого п. Анні Михайловичівній, дочиї тернопільского міщанина, котра в тім товаристві відбула чотиролїтну практику. Анна Михайловичівна есть мабуть одинокою женщиною у нас, котра одержала сьвідоцтво купецкого помічника.

— **Посьвяченє кового зелїзничого двірця у Львові** відбуде ся 26 с. м. (в суботу) о 10 годинї перед полуднем в присутности міністра зелїзниць д-ра Вітека. Пополудни буде обід у намісника ґр. Потоцкого а вечером у новім дворци равт на дохід вакацийних колоній в Тухли.

— **Задовженєм урядників львівского магістрату** займила ся орґанізацийна секция ради міскої. З виказу, предложеного їй президию міста, показало ся, що многим урядникам каса міска забирає майже цїлу їх місячну платню на покритє завдатків і кондиктів (примусових і добровільних). В виказї є навіть старші урядники, що на 1-ого „фасують" кільканацять сотиків. Отже секция візвала президию міста, щоби на будуче не дозволяла забирати обдовженим урядникам більше як третину платнї, згадно щоби полишено необтяжеиою квоту 1.600 К.

— **Не казка а правда.** Сими днями лучила ся в північно-західній Угорщинї пригода. о яких звикло ся чувати в казках. На торг в Зодльом — пише пештеньска „Наука" — оден мадяродекий господар пригнав враз із дочкою пару волів на продаж. Воли продав і вечером з дочкою вертав до дому. В лїсї заступили їм дорогу два розбишаки. Дочка утїкла, а розбишаки убили господаря, щоб лекше зрабувати гроші, які, думали, мав при собі продавши воли. Та гроший не знайшли при нїм, бо він дав їх дочиї. Дївчина, перестрашена, втїкала що-сили, аж добігла до одного села, там убігла в першу хату, де сьвітило ся, і попросила о нічліг. Господиня приняла ві, постелила їй в другій комнатї і та лягла спати. Розуміє ся, сон не брав ся ві. По часї чує — входять в хату два чоловіки і говорять, що даремне трудили ся, вбили чоловіка, а гроший при нїм не знайшли. Дївчина пізнала, що се ті самі розбишаки, що їх напали в лїсї. „Грошї віддав дївці — говорили они далї — а дївка нам утекла." На се жінка розказала, що дївчина в у них, випросила ся на нїч. Тогдї розбишаки почали радитись, що зробити, і вирадили спалити ві в печи. Дївчина, почувши се з другої комнати, вибігла звідтам, хотячи втечи, та розбишаки схопили ві і заперли в комору. В коморі було невеличке вікно. Дївчина пробувала перелїзти туди на двір, та годї було. Тогдї посидала она з себе всю одежу, що лиш мала на собі, і вкінци, з напруженьм всеї сили, окровавлена, таки видісталась на волю і давай летїти, куда очи несуть. Утїкаючи стрітила двох жандармів. Ті думали, що се якась божевільна; та коли дївчина, оповіла їм свою і свого вітця пригоду, один жандарм накинув на неї свій плащ, взяв ві на плечі, бо небога не мала вже сили йти, і удали ся до відомої хати. Коли жандарми увійшли в комнату, в печи горів ще огонь. Розбишаки переполохались. „А то чому так пізно в нїч у вас огонь в печи?" „Хочу печи хлїб!" відповіла жінка. — „А де-ж тісто?" — Тіста, розумієсь, не було. Тогдї жандарми внесли в комнату дївчину і розбишаки мусїли признатись до злочину. Жандарми закували їх тай жінку і приставили до баньско-бистрицкого арешту.

— **Дрібні вісти.** Вчера помер у Відни ґенеральний інспектор армії кн. Людвик Віндішґрец, бувший командант львівского корпуса. — В суботу відбуло ся у віденьскій технїці, в присутности цїсаря, торжественне отворене нового інститута електротехнїчного. — Ректор львівскої ветеринарної академії утворив з нагоди 25-лїтного ювилею свого докторату фонд стипендийний на 500 кор. річно для одного слухача сеї академії.

— **Послїдні вісти.** В австрийскім парляментї відбуває ся нині відчитуваня ческих інтерпеляций. День відложеня сесиї означують віденьскі дневники на 23 і 24 с. м. Правительство домагає ся вибору деляґацій перед сьвятами, щоби мати вільну руку що-до скликаня сесиї на по сьвятах. — Японьскі дневники і за ними кореспонденти анґлїйскі подають, що шкоди заподіяні Портови Артура при послїдній бомбардациї суть великі і не дадуть ся вже направити. Цїла нова часть міста пішла з дымом. — У Львові арештовано урядника почти Станїслава Ванке за дефравдацию. Ванке фальшував пенсийні квіти а дефравдована квота має виносити около 5000 К.

— **Відозва.** На день 18 марта (пятницю) скликали ми віче, на котрім маємо поставити жадане креованя українско-рускоro правничого виділу у Львові. Справа ся, як взагалї справа університетска не нова у нас правдї. Тягнесь вона наче червона нитка в послїднім десятилїтю житя нашої молодїжи і цїлої нашої суспільности. І нині, коли ми виступаючи, яко фахова орґанізация правників, підносимо бажане креованя укр.-рускоro виділу правничого, то зовсїм не квестіонуємо тим потреби для нас цїлого університету. Ми, як давнїйше так і тепер стоїмо на тім, що університет нам доконче потрібний і що він нам від давна вже належить ся. Але, як вище сказано, ми виступаємо яко фахова орґанізация а яко така найбільше відчуваємо потребу і слушність нашого домаганя. Думаємо впрочім, що справа ся, повинна тим більше заінтересувати загал товаришів, що ріжні обставини кажуть нам надіятись, що справа ся як-раз тепер повинна-б бути для нас корисно полагоджена. З огляду отже на важність і на животність піднятої справи просимо товаришів, щоб численною участию поперли зачату нами акцию. — За виділ „Кружка правників" *Іван Ярмович* голова, *Богдан Рипнїйский* писар.

— **З Академічної Громади.** Просить ся усїх товаришів перебуваючих на провінции, що залягають з вкладками ще за рік 1902/03 — щоби поспішили із вирівнанем залеглостий,

---

Найліпші **Насїня** рільні, ярині і цьвітові поручає 85 1—6 **М. Волиньский** у Львові пл. Мариацка 3. На ласкаве бажане цїнники в рускій мові відворотно і оплатно.

ТЕЛЄҐРАМИ.

О італійский університет.

Терст Муніципальна рада ухвалила резолюцию з протестом против заснованя італійского факультету правничого в Ровередї. Подібну резолюцию ухвалила міска рада в Ґориции. Вчера товпа народу устроїла демонстрацию за заснованем італійского університету в Терстї.

Архиепископ Кон.

Відень. Оломуцкий архиепископ Кон очистив ся в Римі з закиду нарушеня тайни сповіди, але на жадане папи згодивсь на резиґнацию зі становища єпископа. Тепер у Відни радять над материяльною будучностию Кона. Говорять, що Кон одержить кардинальский капелюх.

Борба з конґреґациями.

Париж. Палата послів приняла вчера §. 1 закона, забороняючого конґреґациям всяке научуваня у Франциї.

О конституцию в Чорногорі.

Білград. В цьвітни зачне тут виходити часопись „Чорногорець", видаваний Чорногорцями для пропаґанди за конституцию в їх краю. Окрім того буде утворена орґанізация для поборюваня абсолютизму в Чорногорі.

бо в противнім случаю видїл буде змушений ужити як найостріїших средств. За Видїл: *Стефан Витвицкий* голова, *Олекса Бойцун* скарбник.

— **Реколекциї для пань у Львові** відбудуть ся в днях 24, 25 і 26 с. м. в церкві СС. Василіянок при ул. Зибликевича. Кождого дня початок точно о 4 год. — Позаяк більшість пань згодила ся на сї дни, проте переносить ся реченець поданий оо. Василіянами на сей час. — Реколекциї для **панів** відбудуть ся в днях 23, 24, 25 і 26 с. м. в каплици духовної семинарії при ул. Коперника. Кождого дня початок точно о 6 годині вечером.

— **З Перемишля** одержали ми до поміщення слїдуючий запив: Заходом філії товариства „Просьвіта", філії товариства педаґоґічного і товариства „Сїч" в Перемишли завязав ся „Кружок науковий", котрий буде мати на цїли: 1. висилати своїх відпоручників з відчитами до поодиноких читалень цїлого повіта перемиского; 2. закладати курси для анальфабетів (буде учити читати і писати членів читальні), та буде їх підпомагати і надзорувати і 3. устроювати представленя аматорскі. Кружок сей хоче отже цїлу свою працю посьвятити Вам Дорогі Селяни! Потребув однак до сего Вашої помочи. Длятого просимо Вас, Дорогі Братя Селяни о надіслане нам відповіди на слїдуючі питання: Чи є у Вас читальня і коли заложена, чи може хочете собі еї доперва тепер заложити (ми і в тім поможемо)? кілько членів належить до неї? хто є головою і хто належить до виділу читальні? кілько маєте книжок? які часописи? чи читальня має свою хату або у кого є поміщена? чи читальня має крамницю, склеп, шинклір і касу пожичкову, коли сходить ся найбільше членів до читальні та чи можна би у Вас устроїти представленє аматорске і в якім місци? — Всї письма просимо надсилати на адресу: Філія Товариства „Просьвіта" в Перемишли, в „Рускій Бесїдї", Побереже Франц Йосифа ч. 2. Лїпше однак булоб, як би Ви особисто зголосились до „Рускої Весїди" (там де є руска каса „Віра") котрого небудь понедїлка або пятницї від 12-ої год. в пол. до 2-ої пополудни. Там будуть на Вас чекати „Кружком" призначені люди і они порадять Вам в всїх справах Вашої читальні, склепів, крамниць, шинклірів, кас пожичкових, курсів для анальфабетів, в справі безпроцентових пожичок з фонду краєвого, та у всїх инших просьвітних, економічних і политичних справах. Присилайте-ж Дорогі Братя Селяни як найскорше відповідь на наші питання, і зголошуйте ся до нас в означених днях зі всїми своїми справами, жаданями і дїлами, а ми доложимо всїх своїх сил, щоби допомочи Вам як найскорше. — За Комітет: *Олексій Ярема* голова, *Олександер Барваньский* секретар.

— **Зі Стрия.** Людовий концерт в честь Шевченка, який устроює філія „Просьвіти" в Стрию, відбуде ся не 20 лютого, але в пяту неділю посту 27 марця о год. 5 попол. — *Видїл.*

— **Загальні збори рогатиньскої філії Руского Товариства Педаґоґічного** відбудуть ся в Рогатинї дня 31 марта с. р. о год. 10 рано в хатї „Рускої Бурси" з отсим порядком дневним: 1. Відчитанє протоколу з посліднїх загальних зборів. 2. Звіт з дїяльности виділу. 3. Звіт касовий і вибір двох членів до пересмотру рахунків. 4. Стан бурси і еї фондів. 5. Внесеня виділу в предметї уряджения курсів для анальфабетів. 6. Вибір виділу. 7. Внесеня членів. — Притім оповіщає ся, що на бажанє де-яких членів виділ порішив заняти ся урядженєм в днях 31 марта і 1 цьвітня с. р. великопісних реколекций для членів товариства, наколи-б зголосило ся одвітне число учасників. Зголошеня зволять рефлектуючі надіслати до виділу найдальше до 18 с. м. — За виділ філії Руского Товариства педаґоґічного в Рогатинї *А. Гургула.*

— **Пожарний „Сокіл" в Підпечарах** товмацкого повіта засновано на статутї львівского „Сокола". Ц. к. намісництво затвердило вже статут.

— **Кваліфікацийний спит** на учителїв і учительки народних шкіл перед іспитовою комісиєю у Львові здали: Каз. Баблїх, Сильв. Батюк, Дав. Берлас, Мик. Бригїдович, Фр. Бжиский (з відзн.), Кар. Гарашиньский, Каз. Гологурский, Мих. Гутневич, Мар. Гельштайн, Альф. Городиский, Григ. Губка, Конст. Ільків, Волдс. Кравчиньский, Евст Кушнїр, Петро Кузьма, Ів. Любиньский, Волод. Лукіянович (з відзн.) Григ. Мазуркевич, ос. Мончук, Петро Островский, Ант. Пемняк, Едм. Росадиньский, Лука Семчишин, Теоф. Сербеньский, Мих. Скорода, Йос. Сїнїцкий (з відзн.), Ат. Сюдачиньский (з відзн.), Ів. Слотодиник, Едв. Старецкий, Юл. Стецкий, Йос. Штикало, Кар. Таранїок, Йос. Тріска, Мих. Тимчина, Ів. Тиндик, Зен. Виннвцкий і Волдс. Войтович; учительки: Рег. Кеслерівна, Леонт. Круґ, Йос. Михаловска, Лїдия Оноферко, Анна Пашиньска, Мар. Рубчанівна, Олена Тхірівна, Ант. Цімерманівна всї з відзначенем, дальше: Ксеня Абрисовска, Ядв. Александровичівна, Мар. Ашерманівна, Ольга Бачиньска, Ольга Бачівна, Ант. Бонковска, Ван. Беричівна, Ол. Бейльвіцівна, Мих. Беньковска, Агн. Борисевичівна, Мар. Чайковска, Ева Фенїківна, Вер. Герадівна, Ант. Гумовска, Ядв. Гілївна, Клем. Гривняківна, Ядв. Янковска, Вол. Янкова, Саб. Ясевичівна, Клем. Кабаровска, Богум. Куличковска, Ол. Куневичівна, Юл. Квасиньска, Каз. Люрецівна, Брон. Лаґанівна, Ол. Марвиновичівна. Ан. Миськівна, Мих. Мосьорівна, Авг. Найсаркова, Мар. Найманівна, Мар. Никодемовичівна, Вал. Новгівна, Мария Островерхівна, Фел. Островска, Ам. Пакерска, Мар. Пьонткевичева, Юл. Піхлївна, Анг. Раставецка, Ядв. Гжечицка, Жигм. Сковронїска, Соф. Сободев-ска, Людв. Соколовска, Брон. Шпайльнахерівна, Анг. Штремихівна, Лвон. Турыньска, Мар. Тустановска, Лвон. Вашукївна, Ванд. Вонсовичівна, Фр. Ванцковска, Брон. Забавска, Мих. Завицка, Мар. Згодівна і Вал. Жолиньска. Два кандидати і дві кандидатки відступили від іспиту, а дві кандидатки репробовано.

— **За наші гроші.** Один з львівских патріотів пише нам: Рік річно торговля насїнє Мавтнера в Будапешті засипує цїлу східну Галичину цїнниками польскими і веде польску переписку з рускими сторонами, котрі справді в великім числї побирають насїнє з того складу. Звертаємо проте увагу всїх Русинів, аби цїнники неруські звертали тій фірмі і домагали ся руских а також і переписки в мові рускій — бо чейже то належить ся нам за наші гроші. Впрочім так само повинно би робити ся зі всїми наділаними Русинам проспектами і цїнниками.

З судової салї.

Вчерашний звіт з розправи проти 13 академіків, обжалованих о переступство з § 312 і 314 к. з., якого мали допустити ся дня 16 жовтня м. р. з нагоди звісної демонстрациї против ректора кс. Фіялка, годить ся передовсїм доповнити зізнанєм самого кс. Фіялка, переслуханого як першого сьвідка. Коли критичного дня кс. Фіялек ішов по 8-ій год. рано до І салї на виклад, замітив на коритари численний гурт сьвітских студентів, з котрих анї один ему не вклонив ся. В салї відмовив звичайну молитву і вже мав розпочати виклад, коли під дверми на коритари роздав ся немов вистріл каплї. Нагло отворили ся двері і кількох сьвітских академіків вдерло ся до салї з криком: „pereat Фіялек!" Кс. Фіялек, бачучи, що его слухачі не прилучують ся до демонстрациї, сидїв дальше і ждав, коли демонстранти, не маючи помочи, віддалять ся. Але товпа зростала все більше і підступала до катедри. Рівночасно аза дверий і зпоміж товпи стали летїти яйця і падали спершу на таблицю, відтак на стїну. Яєць могло упасти кількадесять. Тодї кс. Фіялек встав із свого місця і удав ся в напрямі до дверий. Перепихаючись через товпу, почув коло дверий удар в ногу. В дверех стрінув ся із секр. Віняржом, котрий відвів его кілька кроків. За чверть години вернув назад до салї і застав тут якогось сьвітского академіка, котрий промовляв щось до питомців — що именно, сьвідок не знає, бо по руски не розуміє (?). Між обжалованими не пізнав нїкого як учасника бучі, але остаточно указав рукою на Огородника і Словицкого, котрих, як ему здаєсь, бачив між демонстрантами. На питанє адв. Шухевича заявляє, що як чоловік і сьвященик против обжалованим вину і не чує до них жалю, але яко ректор прилучає ся до карного поступованя. Питанє адв. Шухевича, чи кс. Фіялек не уважає тото карне поступованє нарушенєм прав і автономії університету, предсїдатель ухилив. Вкінци заявив сьвідок свій погляд, що цїлию сеї демонстрациї було перервати его виклад та змусити его до зложеня ректорского уряду.

По переслуханю сьвідків, зазначених у вчерашнім звіті, зізнавали дальше отої питомцї. Сьвід. Карольо Максимович, Поляк, знає Ганкевича і Луцева, але межи демонстрантами їх не замітив, а так само не пізнав нїкого з обжалованих як учасників бучі. Сьвід. Ян Огородній, Поляк, бачив між демонстрантами Марисюка, як мав отворений рот, отже кричав мабуть „pereat". Сьвід. Иосиф Шелест, Поляк, був тим, що виводив кс. Фіялка із салї, і замітив серед демонстрантів Брикевича, але чи він брав участь в демонстрациї, не знає. Сьвід. Онуфрий Волянський не пригадує собі добре факту, чи Бабин сказав, що руські питомцї потребують брати участь в демонстрациї лише криком. Обжалованих Петрикевича і Брикевича сьвідок знає, але в салї підчас бучі їх не бачив. По демонстрациї бачив Брикевича на коритари, але чи той брав участь в демонстрациї, сьвідок не знає. Сьвід. Иосиф Волянський знає лише Насельского, але між демонстрантами его не бачив. Сьвід. Фелїкс Залевский, Поляк, не пізнає учасників демонстрациї між обжалованими. Сьвід. Михайло Брикович заявив, що користає з добродійства права і дотично свого брата не буде зізнавати. Межи демонстрантами бачив лише Бабина. Перед викладами розмовляв з Огородником, котрий натякав на „щось", що „буде", але чи се мала бути демонстрация, сьвідок не знав. Галущиньского бачив на коритари по демонстрациї, не знає однак, чи він, а так само Бабин брали участь в бучі. Сьвід. кс. Леопольд Леонард, родом з Любляни, був того дня на викладі проф. Калїни. Коли о пів до 9 хотїв вийти з викладу, приступив до него обжалований Брикевич і сказав по руски: Прошу не виходити, бо професор зараз прийде. Чи Брикевич досї був в салї, чи прийшов просто з коритара, сьвідок не тямить.

На тім о год. 2·15 перервано розправу з 2-годинною павзою.

В дальшім ході розправи, що почала ся о год. пів до 5 по полудни, переслухано прочих питомців, що находили ся того дня в салї І на викладї кс. Фіялка. Сьвід. Михайло Ганушевский не пригадує собі, щоби бачив кого з обжалованих в салї. Сьвід. Константин Гулай мав бачити Стельмахова і Марисюка, але під присягою сего не міг би зізнати. Сьвід. Михайло Жовнїрчук не може рішучо сказати, чи бачив Бабина і Марисюка між демонстрантами. На внесенє заступника прокураторії сьвідка заприсяжено, позаяк в слїдстві зізнав рішучо, що бачив в салї згаданих демонстрантів. По заприсяженю сьвідок покликав ся на свое зізнанє в слїдстві. Сьвідки Лев Кочій і Василь Мандзик мали, як їм здає ся, бачити в салї Бабина, Марисюка, а навіть Галущиньского, але тепер певно сказати сего не можуть. Сьвідки Миколай Миндюк і Василь Олексин не пізнають між обжалованими нїкого як учасників демонстрациї. Сьвід. Іван Пасїка сидїв в послїдній лавці і здавсь, бачив між демонстрантами Стельмахова, але позаяк має короткий зір, не може его рішучо сказати. Сьвід. Іван Придаткевич не пізнав між обжалованими нїкого, окрім Стадника, котрий прийшов окремо і накликав руских питомців до солїдарности. Сьвід. Константин Балицкий пізнав між демонстрантами рішучо Словицкого, але що він там робив, не звертав на се уваги, бо дивив ся більше на кс. Фіялка. Сьвід. Мариян Рогошевский не пізнав між обжалованими учасників демонстрациї. Сьвід. Миколай Томич мав бачити між демонстрантами Словицкого і Бабина, але на певно сего сказати не може. Підчас зізнань сего сьвідка обжалований Словицкий признав ся, що був в салї, але дістав ся туди не в цїли демонстрованя, бо вихнула его мимохіть до середини товпа. Сьвід. Теодор Банах бачив Бабина між демонстрантами, яких в салї могло находити ся з 80, але сей обжалований поводив ся зовсїм спокійно. Натомість сьвід. Роман Решетило бачив Бабина, як серед загального гамору мав отворений рот, начеб кричав. Відтак відчитано зізнанє, зложені в слїдстві, неприсутних сьвідків Мирослава Черкавского, котрий зміж демонстрантів міг би пізнати лише одного, високого брунета, і сьвідка Вербицкого, котрий мав бачити піднесені до гори палки, але демонстрантів, як заявив при слїдстві, не міг би пізнати.

По переслуханю всїх сьвідків покликав ся предсїдатель суду на сьвідоцтво актів, списаних підчас академічно-дисциплїнарного слїдства, котре, як звісно, скінчило ся релєґованєм 8 демонстрантів. На питанє, задавані обжалованим однаково, чи брали участь в демонстрациї, всї признали ся до участи. Се признанє пояснюють тепер обжалованї у-ґами Огородника так, що хотїли в сей спосіб лише задокументувати свою ідейну солїдарність з демонстрациєю, але на дїлї до чинної участи не міг нїхто з них признати ся. Обжалований Ганкевич звертає при тім увагу й на се, що при списуванню протоколу представителї університетской власти заявили, що з того протоколу — котрого впрочім нїхто не підписав, бо був написаний в нерускій мові і не був обжалованим навіть відчитаний — не буде ся робити нїякого у-житку.

Перед замкненєм доказового поступованя заступник прокураторії розширив обжалованє против Стадника о злочин з § 314 з. к. сповненний в той спосіб, що Стадник по властивій демонстрациї взивав ще питомців до солїдарности та опущеня салї. Позаяк прокуратор промовляв по польски (?), д-р Левицкий іменем обжалованих та оборони застеріг ся против уживаня польскої мови на розправі, веденій в мові рускій і заждав від предсїдателя трибуналу, щоби звернув на тоту невластивість увагу речника прокураторії. Предсїдатель пояснив, що се домаганє виходить поза власть судії, натомість вільно оборонї зробити відповідне зажалене до зверхної власти прокуратора.

По 10-мінутовій перерві забрав голос речник прокураторії Ганчаковский і доказував (знова по польски!), що хотяй розправа не викрила конкретних доказів, що обжаловані кидали яйцями, то однак подала докази, що допустили ся переступства з §§ 312 і 314 к. з.

Почались виводи оборони. Адв. д-р Левицкий вказав на становище, з якого треба глядїти на подію з 16 жовтня. Викликала її лише особа кс. Фіялка, звісного провокатора рускої молодїжи з часів сецесії. Вибір такої зненавидженої людини ректором університету мусїв визвати серед рускої молодїжи невдоволенє. Се невдоволенє замаркувала тота молодїж між иншим в протестї, врученім сенатови. Однак горячійша частина молодїжи рішилась заложити свій протест таки в салї викладовій кс. Фіялка і счинила ся демонстрация. Цїль її була отже лиш одна: дати вираз загальному невдоволенню з вибору кс. Фіялка ректором. Борцям о права рускої мови на університетї і взагалї о честь руского народа чейже не могло ходити о се, щоби в І салї не відбув ся якийсь там виклад, або щоби той виклад не держав якийсь там кс. Фіялек. Та на жаль, коли по иншим університетах вільно молодїжи кричати „pereat" або „proč", руску молодїж у Львові потягає ся вже до судової одвічальности. Далїше вказав бесїдник, що цїле доказове поступованє не подало доказів, щоби як-раз обжаловані допустили ся словної або чинної обиди чи там насильства на ректорі, уналядняв тенденцию університетских властий, щоби вже само слїдство вийшло для обжалованих як найбільше обтяжаючо, дарма що деяких указав вже сенат релєґованєм, а вкінци виказавши з'окрема безосновність обжалованя що-до поодиноких обжалованих, заждав увільненя їх від вини та кари.

Адв. д-р Шухевич звернув увагу в своїй промові на два моменти. Передовсїм подія, яка зайшла в мурах університету, належить до осуду самого сенату і тому збір університетских професорів буде вдячний судови, коли стане в оборонї автономії університету і здержить в тій справі свою інґеренцию. По друге, коло справа внутрїшно-університетска і має вже ковче розбирати ся перед судовими кратками, то треба глядїти на неї із становища висшої етики криміналїстичної. Обжаловані чейже не звичайні демонстранти підлягаючі буквально карному законови, але люди, що довершили свого рода акт моральний. Висші моральні мотиви, якибули основою демонстрациї, признають власти, чого доказом хочби призволенє міністерства на італїянський університет в Ровередо. „Невинносимі відносини" в інсбруцкім університетї були сего причиною. Вийнци перейшов бесїдник подрібно до обставин, серед яких відбула ся демонстрация, і виказав невинність поодиноких обжалованих.

Обор. д-р Загайкевич вказав також на властивї мотиви демонстрациї, яку не можна оцїнювати як факт для себе окремий, але як одно із ланок борби молодежи о права рускої мови в львівскім університетї. Цїль і намір демонстрациї виявили найобективнїйше самі обжаловані: публичне замаркованє поглядів, висловлених передше сенатови на письмі. Тому факт сей зовсїм не має обективної, більше психольоґичної критериї фактів обятих §§. 312 і 314, именно-ж не бачимо тут головного намїру дїлаючих осіб, який означував би їх переступство. По довшій, річевій полемиці з речником прокураторії бесїдник жадав увільненя обжалованих від вини і кари.

Ще раз забрав слово прок. Ганчаковский (по полски!), стараючись збити виводи оборони, а відтак судия оголосив вирок. Обжалованих Франца Йосифа **Марисюка**, Миколу **Бабина** і Альфреда **Словицкого** признано винуватими переступства з § 314 карного закона [перешкоджене в урядованю] і засуджено кождого з них за те на **5 днїв арешту, з переміною на гривну в квоті 20 корон**, та поношене коштів карного поступованя. Всїх инших обжалованих, а то: Стадника, Огородника, Ганкевича, Луцева, Галущиньского, Зелїба, Насельского, Петрикевича, Брикевича і Стельмахова увільнено від вини і кари, а так само признано безвинними засуджених що-до обиди чести урядника з §. 312 к. з.

Обі сторони — т. є. засуджені і прокуратория заголосили відклик від сего вироку, засуджені з причини браку доказів, прокуратория з причини увільненя і замїни засудженим арешту на кару грошеву.

Розправа скінчила ся о 9 год. вечером.

— **Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд"! — Засновуйте читальні і орґанїзуйте курси для анальфабетів!**

Переписка Адміністрациї.

Вп. І. Га. в Ст. Бажаної брошури не можна нїгде вже дістати, може було би добре звернути ся просто до о. Негребецкого. — А.Ве. в Ма. За бїжучий квартал прийде ще 4 К. — К. Ви. в Ут. До кінця марта прийде ще 7 К — Хв. Чит. Пр. в За. Залеглости тепер нема. — І. Га. в Ви. На II. квартал вписано тепер 7 К. — Г. Чу. в Кі. За рік минулий належить ся нам ще 12 К, о котрі просимо. Вп. І. Ма. в Бу. Тепер за сїчень. — С. Ір. в Др. Тепер за лютий а не март. — Я. Лу. в Ми. Тепер за 1 квартал. — І. Ді. в Де. Тепер за сїчень а не лютий. — Е. Тр. в Ко. За бїжучий квартал прийде ще 4 К. — В. Гу. в Ко. Тепер за їчень а не март. — А. Як. в Ку. ст. За минувший рік ще 40 с. — П. Гу. в Со. Годять ся. — К. Ма. в Ко. За минулий рік ще 40 с. — Хв. Кас. в Мо. Тепер за лютий а не март. — Вп. Г. Тп. в Ге. Тепер за 1 квартал а не цьвітень. — Хв. Кас. в По. Тепер за сїчень. — І. Ма. в Св. За минулий рік належить ся нам ще 4·80 К. — І. Па. в Гр. Тепер виплачено решта за минулий рік а не за 1 квартал с. р. — А. Ку. в Ту. Н. Хи. Гроші на театр одержано і просимо терпеливо ожидати виказу в „Дїлї". — В. Ле. в Хо. Тепер за лютий а не март. — З. Ст. в Зв. Тепер виплачено по конець лютого а не марта. — І. Ол. в Ча. К. Пі. Тепер за 1 квартал.

— **Видїл т-ва педаґоґічного** просить рускусуспільність, щоби численно вписувалась в члени товариств, вирівнувала залеглости, відновляла і зголошувала пренумерату на „Учителя" і „Дзвінок" і присилала всякі гроші і датки на адресу: А. Алискевича, ул. Кохановского число 15. В.

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

Д-р Евген Озаркевич

лїкарський лїкар каїнний і наведений лїчничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякїв ч. 1, II. пов.** (Народний Дім). 609

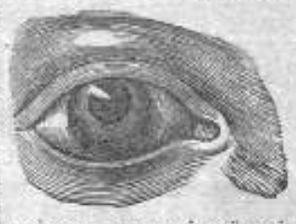
Др Фльора Міра Оґурек

ординує ул. Галицка ч. 10 I. поверх від 3—6
в недугах жіночих і внутрішних.
118 5—6

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на памятницких плоші Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, пенсне, лупи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4|85

Оголошене.

Загальні збори товариства взаімного кредиту „Бескид“ в Сяноці, стоваришення зареєстрованого з обмеженою порукою відбудуть ся дня 25-го н. ст. марта 1904 з слїдуючим порядком дневним:

1. Відчитане протоколу з послїдних загальних зборів.
2. Справоздане Дирекциї з дїяльности і рахунків за рік 1903.
3. Справоздане комісиї ревізийної.
4. Розділ чистого зиску з 1903 року.
5. Вибір двох членів Ради Надзираючої і одного заступника на місце вильосованого.
6. Вибір одного члена комісиї ревізийної.
7. Внесеня членів.

З Ради Надзираючої товариства взаімного кредиту „Бескид“ в Сяноці.

О. Йосиф Москалик предсїдатель. *Александер Мохнацкий* секретар. 2—2

Для терплячих *на ревматизм, нервоболі, гостець, біль голови, біль зубів*

в знаменитим зовнїшнім средством, клїнїчно випробованим

Іхтіоментоль

(назва правно застережена)

виробу аптикаря **СИМЕОНА ЕДЕЛЬМАНА** *в Богородчанах.*

Численні признаня і подяки.

Ціна фляшки 1 корона, 3 фляшки 3 корон 36 сот. оплатно до кождої почтової станиї.

Щоденъ дворазова висилка за післяплатою або за попереднім надісланем належитости. Менше як дві фляшки почтою не висилає ся. 38 1—8

Оповіщене.

Девяті звичайні загальні збори Товариства **„Каса задатнова в Стрию“** відбудуть ся дня 31 марта н. ст. 1904 о год. 2 по полудни в салї „Народного Дому“ з слїдуючим порядком:

1. Відчитане протоколу з послїдних загальних зборів.
2. Звіт Дирекциї з дїяльности і рахунків за рік 1903.
3. Справоздане комісиї ревізийної.
4. Розділ зиску з р. 1903.
5. Вибір 3 членів Управляючої ради і 1 заступника на 3 роки.
6. Вибір дирекциї а іменно 3 членів дирекциї і 3 заступників.
7. Вибір комісиї ревізийної на р. 1904.
8. Внесеня дирекциї і членів.

Управляюча Ради „Каси задаткової в Стрию“, товариства зареєстрованого з ограниченою порукою.

о. Юлїян Федусевич предсїдатель. *Іван Ревакович* секретар. 199 1—1

Кава здоровля

признана науковими новагами найлїпшим сурогатом кави, містить в собі 56% пожывних частий, чим перевисшає всякі инші до тепер звісні сурогати.

Кава здоровля

зварена з ¼ частию звичайної зернистої кави, дає напій дуже смачний, здоровий а дешевий.

Кава здоровля

не може порівнуватись з Кнайповою солодовою кавою, котра є лише паленим солодом (ячменем).

Кава здоровля

зладжуєсь з найпоживнїйших продуктів і сама просить ся, щоби уживати її для дїтий і нервових осіб, котрим звичайна кава шкодить.

Каву здоровля

треба безусловно зварити, бо доперва тоді є дїйсно добра.

Дістати можна у всїх торговлях в торбинках по 5 і 10 кр. а в пуделках по 20 і 40 кр. 162 2—?

Васнєвский, Лучко і С-ка

фабрика кави „здоровля“ в Подгужи.

1782 **РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ** 1782

Найстарше промислове заведене в краю і одно з найстарших в Монархії

Фабрика найлїпших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Вповажнює **Управам крамниць і торговлей** свої знамениті вироби по умірковапих цінах.

Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалиїв у всїх смаках та якостях

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплїй, хемічній дорозї фабрично зладжених і солодженних і ц. к. інститутом до розслїджування пожывних средств розслїджених. 200

Цїнники і информациї висилає ся на домаганє оплатно і даром.

Ученик VI. кл. гімн. глядав лекциї за скромною винагородою. Ласкаві зголошеня під адресою Я. П. poste restante Самбір. 179 3—3

Ученик VI. кл. (прив.) пошукує лекциї на село Кривенко, ул. Театинська, 21, Львів. 184 3—3

Пошукую чоловіка, котрий умів би провадити млин і водний тартак. Платня річна 400 кор. хата і онал. Зголошеня устно або письменно: Іван Макух в Квасиниї, пп. Добромиль. 180 3—3

Потребую ученика до приготовленя сина до II. кл. шк. реальної. *Ю. Дуткевич*, гр. кат. парох. Дубя, п. п. Пониква коло Бродів. 191 3—5

Фабрика цукрів Трочиньского Львів, Фредра поручає: знаменитих кармельків фунт по 40, помадок 60, надіваних помадок 80, гербатників 80 кр., чекулядок 1 зр. 168 1—5

EPILEPSI

Хто терпить на падачку, корчі і всякі нервові недомаганя, нехай домагає ся брошурн, що о тім пише. Дістати можна даром і оплатно в привіл. **Schwanen-Aphotheke, Frankfurt a. M.** 163 2—?

ТОРГОВЛЯ і РУКОДІЛЬНЯ

Петра Дуткевича

в Станиславові ул. Бельведерока 4

поручає Евангелия, Хрести, кивоти, ліхтарі, паухи, патерицї, фани, хоругви, чаші, образи процесийні. Огнево золотить дарохранительницї, чаші і дає до посьвященя.

Цїнники даром франко.

708

Перша краєва різьбарско-золотнича рукодїльня для украшеня церквей 732

ТЕОДОЗИЯ КОМІСАРУКА

в Станиславові ул. Собіского ч. 5.

Виконує іконостаси, олтарі, кивоти, проповідницї, престоли образи процесіональні і прочі церковні знаряди в бажанім стилю. Відновлює також старі і ушкоджені різьби та малюваня із захованем найточнїйших знамен і черт історично-архіольогічних. Цїни як найприступнїйші. Поручає також великий вибір кивотів в видї церкви, прехорошо виконані найновійшої форми в цїні від 120 зр. в гору.

Продукция насіня і лїсно-огородові шкілки

Тадея гр. Лубєньского

в ЗАСОВІ

почта і телегр. в місци, зелїзн. станиї Чарна

поручають лїсне насіне, всякі відміни флянц і дерев до лїсних культур, висаджуваня алей, закладаня парків, рожі і декорациїні корчі на солітери, підклади до щепленя, овочеві деревця.

Цїнник оплатно і відворотно. 194

Цїлковите майже нове млиньске уладженє

зложене з:	*ціна:*
1 движима льокомобіля о силї 10 коний 14□m площі під огонь 5 атм.	3.300 зр.
1 головна розгонова трансмісия 100m/m dm з цїлковитим перекладом на колеса, підставою і ин.	1·600 зр.
2 побічні трансмісиї з підставою і з многими ремінними кружками	1.000 зр.
3 цїлк. млинка з камінями і розгоном	1·200 зр.
3 цїлк. навої з ґуртами і кубками	320 зр.
1 цїлк. валківниця	1·000 зр.
1 велика партия головних і бічних розгон. ременів	800 зр.
1 трієр з елєватором	100 зр.
1 цїлк. млинок на просо	360 зр.
2 цїлк. циліндер до пересіву	400 зр.
1 каміпна вага, 1 циркулярна пила, 1 децимальна вага, 2 пачок до міхів	66 зр.
1 стільниця до струганя, 1 пільна кухня, 1 сверлївня	120 зр.
Ріжні шуфлї, кіблї, скринї та всїлякі прилади	800 зр.
Загальна ціна	11.066 зр.

продає ся з вільної руки за 4600 зр. ав. вал.

Все в найлїпшім стані, можна оглянути також в руху.

Ближша відомість:

Emil Zeleny, k. k. Kontrolor, Steinitz, Mähren. 177 3 3

„МОЛОДІЖ“

одинока часопись для старшої молодежи, виходить раз на місяць під редакциєю *Евг. Мандичевского в Тернополи.*

Річна переплата 5 кор. півріч. на 3 кор. 164

НАШІ ЗВУКИ

Збірник творів хоральних

I. ВИПУСК.

1. Я. Ярославенко — Марш Соколів.
2. М. Кошко — Мій край — мій рай.
3. М. Вербицкий — Згадка.
4. С. Людкевич — Закувала зозуленька.

2. ВИПУСК.

1. Д. Січиньский — Над гори до хмар!
2. Вахнянин — Молоді сни.
4. Я. Ярославенко — Сокільский гимн.
4. М. Вербицкий — Ще не вмерла Україна!

Ціна випуска 40 сот.

На фортепян і до сьпіву:

Марш Соколів . . . 50 сот.
Ще не вмерла Україна 1 Кор.

Головний склад: **тов. гімн. „Сокіл у Львові Підвалє 7.**

Чистий дохід на пранор „Сокола“.

!! Важне для читалень „Просьвіти“ !!

Сими днями видало Товариство „Просьвіта“ у Львові новий наклад грамот для членів читалень „Просьвіти“. Кожда читальня „Просьвіти“ повинна постарати ся о такі грамоти для своїх членів. Ціна 100 штук з пересилкою почтовою 4 К 55 с. Ціна 50 штук з пересилкою почтовою 2 К 55 с. — Висилає ся тілько за попереднім надісланем гроший. — *Канцелярия Товариства „Просьвіти“ у Львові.*

Ч. 4284/03. Стрий дня 8 марта 1904.

Оголошене.

Громада Розгірче повіта стрийского продасть в дорозї публичної лїцитациї (устної) 1.622 сягів, букового дерева. Лїцитация відбуде ся дня 24 марта 1904 о годинї 11-їй перед полуднем в бюрі Виділу повітового в Стрию. Ціна викликаня 9 корон за сяг. Вадіум виносить 1.460 корон в готівцї або паперах з безпеченьством пупілярним.

Условини лїцитациї переглянути можна в годинах урядових в повітовім Виділї.

З Виділу повітового

Презес: *Онишкевич* в. р.

197 2—2

На весняний ваґоновий транспорт

ВИН і МЕДІВ ПИТНИХ

приймає замовленя

„Народна Торговля“.

111 12—15

Товариство „Любов“ у Львові

обезпечає: 1) **ренти вдовам**, зглядно **сиротам** по своїх членах, 2) **придане** на річ третих осіб (дітий).

Приступленє до Товариства дозволене кождій власновільній особі, котра есть здорова і не переступила 60 рік жити.

Перший віддїл, *обезпеченє рент*, запевнює: а) вдовам по членах річну тревалу ренту, зглядно б) сиротам річні ренти до 20 року їх жити.

Другий віддїл дає можність і найбідпійшому обезпечити для своєї чи чужої дитини *придане* платне по скінченім 18, 20, 22 або 24 році жита обезпеченої дитини.

Головні користи, які дає „Любов“ своїм членам, суть:

1) Можливо *найвищі премії*, які можна вплачувати в місячних, чверть-, пів-, або цїлорічних ратах;

2) *28-* зглядно *14-дневу проволоку* до вплачуваня премій;

3) виплату обезпеченої квоти *заразъ* по означенім реченци *без якого небудь потрученя;*

4) виплату рент в місячних ратах *з гори;*

5) звільненє від всяких *стемплевих і податкових* належитостий;

6) за членьску книжку побирає Товариство всего 1 кор., значить кошта друку;

7) вступного побирає Товариство раз на все від ренти до 500 кор. — 2 корони, від ренти до 1000 кор. — 4 корони, а від ренти над 1000 кор. — 6 корон.

Всякі запитаня належить звертати на адресу: *Товариство „Любов“ у Львові, Ринок ч. 10.*

Нефранкованих писем Товариство не приймає. На відповідь належить долучити почтову марку на 10 сотиків.

Дріжджі випробовані, що дня сьвіжі в цїні по 1·00, 1·60, 2·00, 2·40 кор. за 1 кільо.

Насіня полеві і огородові (конюшина, люцерна, тимотка, райґрас, бураки, морква, петрушка і пр.) поручає

Народна Торговля

у всіх своїх складах, 188 3—12

УВАГА. При замовленях дріжджей просимо подавати день, в котрий посилка має бути вислана.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31***, **1·30**, **8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний двірець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
„ (на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Грималова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20***, **1·40**, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **8·10**.
Зі Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Ряшева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
„ (з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з головн.): 10·40, (в Подзамча) 10·57.
До Чернівців: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнїйший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздкою (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацийний удїляє і продає всякі білети та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

Найлїпші французскі паперці циґаретові **„LE GRIFFON“** Найлїпші французскі тутки циґаретові

Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане! 181

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одповідальний редактор: Д-р. Евген Левицкий. Папір з фабр. Чердынського З друкарні Народової (Малєнкых), Львів — Коперника ч.

Ч. 50. Львів, Середа 3 (16) Марта 1904. **Річник XXV.**

ДІЛО

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.		44 к.
на пів року	16 „		22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації несопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

По процесї.

Перебіг і закінченє карного процесу 13-ох наших академиків, задля звісної „ясної" демонстрації против ректора кс. Фіялка, нашим читачам уже звісні. Орікаючий суд, по переведеню розправи, узнав трех з поміж обжалуваних а именно — Франца Марисюка, Миколу Бабина та Альфреда Словицкого виннии переступства з §-у 314 карн. закону, поповненого через перешкоджуване в „урядованю", увільнив натомість їх від вини в переступстві з §-у 312 (чинна зневага урядника), як і узнав цілком невинними всїх прочих десятьох обжалуваних: Стадника, Огородника, Луцева, Зелїба, Стельмахова, Насельского, Галущиньского, Ганкевича, Петрикевича і Бриковича.

Полишаючи поки-що на боцї засуд згаданих трех молодих людий, котрий буде ще предметом судового розбору в вищій інстанциї, якій припаде заразом порішити, о скільки й сей засуд був оправданим або ні, — звернемо увагу на другу часть вироку, що увільнив 10-ох прочих співобжалуваних від усякої вини.

Так перед лицем суду, що, посїдаючи до розпорядимости такі средства для викритя правдивого стану річи, як сьвідки і присяга, тим самим найуспішнійше може дійти материяльної правди, — стверджено повну невинність згаданих 10-х обжалуваних, а навіть що-до трех засуджених сконстатовано їх безпричасність в тяжшім з закинених їм переступстві. Мимо того судового ствердженя дійсного стану річи тяжить однак на половинї увільнених, а именно на академиках: Галущиньскім, Огороднику, Стаднику, Ганкевичу і Луцеві до нинї засуд університетского сенату, виключаючий їх з львівского університету а маючий затвердженє міністерства просьвіти.

Вже, коли тілько сей університетский засуд запав, звернули ми увагу на незвичайну поспішність в его видачі та на недостачу доказових основ для него. Позавчерашний судовий вирок стверджує лише оправданість наших тодішних уваг а доказує з такою силою, якої не має ніяке инше средство доказове, що згаданий щойно університетский засуд лишений був основ, як і безосновним було затвердженє сего засуду міністерством, а стверджує се тим сильнійше, що в часї розправи відчитано і протоколи, списані в університетскім слїдстві з обжалуваними академиками, значить ся, що між иншим і сї протоколи були тим материялом, на якім опирав ся увільняюче ореченє суду.

Одинокою основою університетского засуду остало би супротив того зсолїдаризованє ся засуджених сенатом академиків із напрямом і фактом демонстрації. Та коли хтонебудь схоче оправдувати сей засуд тим арґументом, то в такім разї як витолкувати сей факт, що зсолїдаризуваших ся дорогою письменної заяви, зложеної до рук університетских властий, було кільканайцять десятків, а засуджено з них усего кількох? На якій-же основі вибрано з більшого числа зсолїдаризуваших ся лише кількох і так „на око" покарано їх з тим, що в результаті судова розправа виказала їх безвинність?!...

Уваги, які супротив сего насувають ся під перо, мусимо однак залишити з огляду на наші цензурні порядки. Та їх впрочім наші читачі досьпівають собі самі. Ми лише піднесемо тут в виду позавчерашного увільняючого засуду два прилюдні запити:

1) на якій основі університетский сенат в такім случаю виключив академиків: Галущиньского, Ганкевича, Стадника, Огородника, Луцева і Зелїба з львівского університету? — 2) на якій дальше основі міністерство просьвіти потвердило сей засуд?

Сї питаня поставлять певно і наші посли перед форум парляменту, як і зажадають вияснення сеї справи та знесеня неоправданого засуду.

З ради державної.

Вчерашне засїданє палати послів було лише дальшим доказом, що парлямент нездатний до жадної роботи. До год. 4-ої по пол. тревало читанє інтерпеляций при звичайних тепер поіменних голосованях. Між иншим вплинули інтерпеляції п. Вас. Яворского, одна в справі руского язика в галицких урядах почтових, друга в справі руского язика в галицких державних урядах, крім того інтерпеляция п. Гладишовского в справі відносин в руській ґімназиї в Тернополи.

Опісля прийшла на чергу справа догани для п. Вольфа за обиду п. Скалї. По короткій промові п. Пльоя, котрий іменем комісиї зажадав удїленя п. Вольфови догани, зачала ся довша дискусия, в котрій забирали голос пп. Уджаль, ґр. Штернберґ (ческий радикал), заявивши, що не згоджує ся з внесенем комісиї, бо Вольф не може нікого обидити, перейшов на обструкційну політику Чехів, виказуючи, що Чехи одні підтержують державу. Коли Вольф перебив бесїдникови якоюсь замітковю, п. Штернберґ почав глядати по кишенях, а потім сказав: „Не маю при собі цукру!" Настав великий сьміх, а Вольф кликнув: „Дістанеш в лице, хоч би прийшлось менї згинути!" Вкінци палата приняла внесенє комісиї.

Приступлено до дальшої дискусиї над наглим внесенем п. Кратохвіля в справі зміни промислового закону; але вже по бесїді п. Хоца, котрий говорив по чески, перервано дискусию і закінчено засїданє о 6 годині.

Заходом польского „реґіментаржа" відпоручники польского кола мали вчера довшу нараду з відпоручниками ческих сторонництв. Нині має відбути ся ще спільна нарада польского кола з ческим клюбом. Ходить певно о „санацию" парляменту.

Також клюб католицкого центра радив над обструкциею і видав комунікат, в котрім заявляє, що завсїгди поборював обструкцию і так само тепер готов попирати всякі заходи около санациї парляменту, але бачить, що без зміни реґуляміну санация не є можлива.

З другої сторони мають посли словіньскі, хорватскі і рускі зійти ся на спільну нараду, а знов італійскі посли мають нараджувати ся з відпоручниками ческого клюбу; предметом нарад має бути справа взаїмного попираня обструкциї.

Доносять з Відня, що клюб словіньских і хорватских послів ухвалив прилучити ся до ческой обструкциї.

Шевченкове сьвято у Львові.

Устроєний вчера в столици краю концерт в 43-ті роковини смерти Тараса Шевченка випав під кождим зглядом дуже гарно. Простора сала фільгармонії заповнила ся руською публикою до послїдного місця. З признанем зазначити треба, що між вчерашними почитателями памяти Шевченка найшли ся в комплєті вихованки наших хлопячих і дівочих бурс та інститутів, а навіть численний персонал конфекційного т-ва „Труд".

Концерт розпочав ся увертурою з опери „Medea", яку відограла зовсім коректно військова орхестра 15 п. п. під управою капельмайстра п. Конопаска, дириґента звісних концертів фільгармоніїних. Потім наступила промова д-ра Івана Франка. Бесїдник зазначив, що хоч про Шевченка відзивали ся всякі голоси, від найвищих похвал до острих критик такого Куліша, котрий закидував Шевченкови захвалюване некультурного гайдамацтва, або знов такого Драгоманова що погляди Шевченка назвав ein überwundener Standpunkt, то однак для сего поета нема ще доси історичної перспективи і Шевченко ще довгі часи буде для нас всенародним півцем та ґенїєм. Такому велитови духа не пошкодить хочби найострійша критика. Опісля перейшов бесїдник до розбору Шевченкової вірші „Ляхам", аналїзуючи его погляди на справу польско-руских відносин в давнині і тепер. В тім стихотворі дають ся відмітити три основні моменти: 1) польско-руска ідилля, чи там щасливе братне пожите обох народів, поки не прийшли Ґезуїти; 2) історична борба в часї козацких повстань, котрих жерело бачить поет в аґітациї релїґійної нетерпимости польскими ксьондзами і 3) поклик до обновленя давного союза. В довшім виводї виказував бесїдник, що історична основа вірші є неправдива. Ідиллї між обома народами не було ніколи, борба мала не виключно релїґійну основу, але в значній мірі соціяльно-політичну, а що до поклику, то така платонічна згода між руским і польским народом прямо неможлива, бо суть конфлїкту лежить глибше — в ріжницях культури та соціяльних і політичних змаганъ. Поки руский народ не буде мати точно означеної межі і не одержить повних прав, всякі угоди з Поляками загрязнуть в болоті. На слово „bracie! bracie!" — кінчив бесїдник серед бурі оплесків — можемо сказати: брат братом а бриндзя за гроші!

Іменем академічної та політехнічної молодежи промовляв акад. Витвицкий, зазначуючи, що Шевченко ізза свого розуміня українсько-рускої справи та високолюдского становища є ідейним провідником молодої ґенерациї. Поет зрозумів, що основою української нациї є робуча маса і тому справедливо бачив будуччину України в її визвольничій борбі. Тоту еманципацию маси розумів поет не лише в обсязї матеріяльнім, але й на поли культурних змагань духа. Тому заступав ся так горячо за правду і воював против всяких авторитетів, ставляючи кличі, під якими Україна-Русь може добити ся красшої долї.

Музикальну часть програми виконав міщаний і мужеский хор львівского „Бояна" під управою п. Ганичана. З хорових продукций треба висказатись з особлившим признанем для виконаних Тополиницкого „Хустини", Колесси „На любій розмові" і Січиньского „Лїчу в неволї". Соля тенорові виконали дуже удачно пп. Волошин і Білобрам та п-а Вахнянинівна. Голос п. Білобрама звучить металїчно, особливо в низших тонах, лише у висших реєстрах шкодить ему деяка хибна емісия. Що-до самих композиций, то кантата Січиньского „Лїчу в неволї", виконана у Львові вперве, належить рішучо до найкрасших продукций наших композиторів з послїдного часу. Умілє орудуванє орхестрою свідчить вельмо похвально для п. Січиньского. — Була також гра на фортепіянї в супроводї орхестри. Концертантка п-а Ціпановска відограла трудну „угорску фантазию" Ліста з великим зрозумінем ідейних мотивів твору а технічні трудности поборола з правдивою брабурою. Інструмент під пальцями п-и Ціпановскої говорить в міру потреби то мягкими, елеґійними тонами, або гомонить різкою силою чувства. Доказ справ-

---

М Лев...

Прогулька в околиці Терсту.

Користаючи із вільного часу, вибрало ся кількох моїх товаришів і я із ними поза Терст, щоби пізнати близше околицю. Надоїло вже місто враз із своїм зовсім не потягаючим італійским характером, надоїв вже великомійский портовий рух, надоїв той крикливий карнавал із масками і вереском „mulari-ї".

Хотїло ся віддихнути сьвіжим воздухом, хотїло ся почути себе на волї, хотїло ся одним словом „hinaus ins Freie".

Що-до самого Терсту, то мушу замітити для тих, що свого міста не знають, що воно спраздї гарне, положене в кітлї Карсту, оточене зі всїх сторін горами, тілько від заходу море. Місто ділить ся сказати би на дві части. „Старе місто" (Citta vecchia) представляє само собою дуже інтересний вид. Вулиці дуже вузонькі, каменицї старі і дуже високі. Про вузоту вулиць може мати поняте тілько той, що знає характер італійских міст. По деяких може пересунутись найбільше двох людий побіч себе. Вікна протилежних камениць получені жердками, на яких порозвішуване біле без огляду на те, що деякі части біля дуже дискретні і у нас в Галилеї ніколи не виставляють їх на публичний вид для ока „профанів". Між Італійцями нема що-до сього ніяких скрупулів. Для носа старе місто не дуже приємне — тут можна занюхати всякі специяльно італійскі запахи, що трохи ріжнять ся від запахів по наших місточках, особливо в жидівских дільницях.

Нове місто зовсім модерне. Великі гарні будівлї, великі площі, елеґантні вулиці, публичні огороди, порт, і т. д. і т. д. все те представляє для ока дуже потягаючий вид.

Але одно хибує: нема нїщо потягаючого в житю сього великого міста. Для того, що не привик до італійской культури, до італійского характеру — видаєть ся все чужим і неприятним.

Я вже нераз пробував утїкти від гамору і крику і робив ріжні прогульки. Був кораблем в Саро d' Istria, але тут натрафив на те саме, що в Терстї. Одна хіба їзда кораблем була розривкою. А що був вітер і филї досить сильно кидали кораблем, то перебув першу морску хоробу. Був в Muggi-ї також кораблем, але се така дїра, що про неї нема що писати. Гарний був поворот із Muggi-ї. Був вже вечір. Небо ясне, воздух тихий, теплий. Італійці то щось подібного до Русинів. Зійдеть ся їх кількох і вже сьпівають. Так і тепер. Почали сьпівати модну тепер „canonezza popolare". Протилежний беріг заливу — Серволя горів від сьвітел. Дві великі фабрики в Серволї працювали відай із великим напруженем, бо із високих коминів бухав червоними язиками огонь і довгою-довжезною смугою відбивав ся в морі. Морска лїхтарня в Терстї кидала на нас лучі електричного сьвітла. Чудова була їзда!

Тепер вибрав ся я в сухопутну прогульку і про неї хочу дещо розказати.

Ми вийшли із Терсту через передмістє Rojano, видрапали ся через Scala santa до Опчіни і звідсїля глянули поза себе. На полудне велика кітлина, а в нїй Терст. На захід від Терсту море. Видко залив Терсту і Muggi. По морі сувають ся кораблї, неначе лебеді. На схід від нас гори, вкриті снїгом. Ми глянули під ноги. Велика пропасть, через яку будують тепер зелїзницю. На краю пропасти чудо! — цьвітуче дерево. Я зірвав галузку цьвітучого мигдалу і полинув гадками до рідного краю. Тепер там зима. Тріщать морози, вють зимні вітри. Мужицкі поля і стрїхи вкриті білою верствою снїгу. А тут така весна! Таке тихе, тепле повітре, такий легонький вітерець від моря! Тобі здаєть ся, що від того благодатного воздуху розлинуть ся тобі легкі.

Ми звернули дорогою в лїс. На краю лїса зроблена балюстрада для тих, що хочуть любувати ся природою. З відси чудовий вид. За плечима гори і скали, тобі під ногами Барколя і море.

Дальше ідучи звернули ми стежкою в долину і почули під ногами гук і гуркіт. Ага! се будують тунель і ми стоїмо над тунелем. Треба поглянути, як то вони будують сей тунель. Робота поступила мабуть богато в перед, бо із цілого тунелю видко тілько дїру і ні живої душі перед дїрою, тілько в середині чути, як динаміт лупає скалу, аж земля дрїжить. До середини не пускають. Нїщо! Пізнійше переїдемо ще може вже готовим тунелем. Чоловік все на готове ласий.

З одної сторони море — з другої скали. Такою дорогою дійшли ми до скали Starcev zagod. Стара, посивїла від старости скала, 335 м. понад поверхнею моря. Ми гадали, що дальше не будемо могли іти, бо дорогу замкнув Starćev zagod. Але Пан Біг дав чоловікови на щось розум. Так якби чоловік гір не бачив. Далї драпати ся на скалу!

З великим трудом і небезпекою для житя драпали ся ми по тих голих камінях, аж в кінци задихані і спітнїлі станули на вершку. Тілько оден Мадяр із Банату, що нїколи гір не бачив, не міг здобути ся на стілько „цивільної відваги". Він віднайшов переріз в скалї і випередив нас дорогою.

Ми станули на горі і заняміли із дива. Чудовий краєвид, вартий кисти найбільшого маляря! Може пів години нїхто із нас слова не промовив. Синє, як зелене море. Понад морем рядом: Терст, потім Gretta, потім Barcola, потім білий як снїг замок Miramare, оточений зеленим парком. На схід видко заплив Mugg-ї і Саро d' Istri-i, та півострів Піпрано. На захід долину Ізонца і Таліямента, верхи костелів Ґрада Бельведере і Аквілеї, та ті пошарпані морем плоскі береги Ізонца, про які чоловік стільки начитав ся. На північний схід камениста площина, дика, майже гола, тілько місцями вкрита винницями.

Краєвид, що його я тепер формально пожирав очима, врізав ся незатертими слїдами глубоко-глубоко в мою душу. Як хто з моїх земляків буде в Терстї, то раджу йому пійти тою самою дорогою, що ми, до скали Starcev zagod і а відтам поглянути на околицю. Дорога дуже легка. Для лїнивих вибудований із Терсту до Опчіни електричний трамвай на зубчастих шинах, а на Starcev zagod можна легко вийти від сторони Просека, як ми опісля переконали ся, сходячи із скали.

Не хотїло ся злазити із нашого обсерваційного місця, але часу ми много не мали, а хотїло ся нам дістати ся ще до Santa Croce (Sv. Križ).

По дорозї Просеко, словіньске село. Слава про „просеканьсні" вина занадто широко розійшла ся по сих околицях і було би гріхом іти через Просеко, а не вступити на червоне вино.

Села в Карстї нагадують скорше місточка, але привітні, чисті місточка. Майже всї доми поверхові, а всї мурованї. Се зовсім зрозуміле, бо дерева тут нема. „Osteria" до якої ми вступили, дуже симпатична. Господиня запровадила цїлу нашу „банду" на поверх і дала нам до розпорядимости гарний, чистий покоїк. „Банда" вернула ся до кімнати і за пять хвиль оболоченими черевиками накоїла такого лиха, що нїхто був би не пізнав, що підлога була перед хвилею сьвіжо вимита.

Господиня внесла вино. Ми поналивали чарки і взяли ся модерним способом писати „аванхти" до рідного краю, щоби бач всї знали, що „ось то де я був і що я бачив".

дішного артизму пияїстки. — Вкінци слово признання належить ся п-ї Теліїшевскій, котра за удачне віддеклямуване Шевченкової оди „На вічну память Котляревскому“ зібрала грімкі і довготревалі оплески.

Концерт скінчив ся о годині пів до 11-ої відспіваном гимну „Ще не вмерла Україна“, почім частина публики удала ся на комерс в ресторані фільгармонії. — §§. —

Війна.

(Телеґрами)

Берлин. З Йокогами доносять, що в часі послїдної битви під Порт-Артуром затоплено два російскі контрторпедовці а два японьскі корабли ушкоджено.

Льондон. При в'їзді до Порт-Артура лежать затоплені чотири пароходи і тому в'їзд до порту дуже вузкий. Адмірал Макаров казав фльоті станути на вні порту.

Токіо. Японці ранені в часі послїдного атаку на Порт-Артура оповідають о геройствах Росиян і своїх. Коли Японці підплили до російского контрторпедовця Стереґучого, оден японьский матрос вскочив на поміст Стереґучого і ранив шаблею в голову виходячого з каюти команданта. Сей офіцир упав, а коли хотів піднести ся, Японець вкинув его до моря. Японці кажуть, що на двох російских торпедовцих убито 20 людий.

Льондон. З Чіфу доносять, що в Порт-Артурі арештовано 20 Хінців і Японців в хіньскім строю, коли давали сиґнали японьскій фльоті. З хіньских жерел доносять, що Порт Артура знищений бомбардованем так, що вже не дасть ся направити. Новий банк російский, хіньский квартал і богато приватних домів спалені. Населенє немає де мешкати. Російскі форти не можуть відповідати на бомбардацию, бо гармати подемонтовані. Арсенал вилетів в воздух. Російска фльота вийшла з порту, аби получити ся з фльотою Владивостока. (Донесеня тоті не заслугують на віру, бо хіньскі часописи умисне представляють положенє Японців корисніїше як в в дійсности, щоби приведнати хіньске населенє для спільної акциї з Японом. *Ред.*)

ТЕЛЄҐРАМИ.

Мадярскі демонстрациї.

Будапешт. З нагоди роковин оголошенія свободи преси в 1848 р. відбули ся тут демонстрациї. Товпа повибивала шиби в тих домах, котрі не були декоровані. Поліцию привитано градом каміня і угля. Остаточно поліция розігнала демонстрантів.

Нова тарифа угорска.

Будапешт. Бувший президент міністрів Банфі орґанізує нову опозицийну партию, котра буде сильною конкуренцию політичною для партиї Апонїя і для сторонництва независимости. Обчисляють, що по нових виборах до сойму нова партия буде мати 40 до 50 голосів.

Резиґнация Кона.

Відень. Комісия кардиналів для розслїдженя справи оломуцкого архиепископа орекла, що закиди клиру і сьвітского населеня противо Кона суть оправдані. Супротив того Кон мусїв зрезиґнувати з гідности архиепископа. Кон дістане 36.000 К річної платні.

Ірредента.

Ґенуа. Перед австрийским конзулятом відбули ся демонстрациї студентів противо Австриї і за прилученем Терсту і Триденту до Італиї.

В тім чистім, привітнім покоїку було так добре і любо, що менї мимоволї пригадали ся ідилї Фоса. Вино добре, хлопці веселі, жартують, съміють ся, сьпівають, а коло „остериї“ на вулиці зібрали ся гарні словіньскі дівчата, цікаві, що то за пани прийшли сюда і наробили такого гамору.

Але „пани“ не довго попасали в Просеко. Треба було йти ще до Santa Croce, а звідтам назад до Терсту. Ми ухвалили, що аби дійти в час домів, треба устроїти до Santa Croce „Gewaltmarsch“. І сей „Gewaltmarsch“ випав знаменито. Звичайні „християни“ потрібують із Просека до Santa Croce годину ходу, а ми зробили сю дорогу за пів години. Що то чоловік може, як мусить!

Із Santa Croce спустили ся ми долїв і йшли здовж берегу моря зеленими оливковими і цвиcовими гаями. Від Grignano подивляли ми залив Міramare і захід сонця. Сонце почервонїло і спустило ся над море. Здавало ся, що воно топить ся при дотику із морем. Захід сонця взагалї гарний, але найгарнїйший він над морем. Товарищ Поляк, що бавив нас цїлу дорогу, висказав з нагоди заходу сонця важну сентенцию, що найлїпшим доказом, що сонце не гораче, є те, що при заходї сонця море не кипить. І справді, хто бачить, як сонце тоне в морі, відносить вражінє, що воно розливаєть ся в морі і через те море червонїє, ergo: море мусить бути горяче, а сонце ні.

Ми вернули домів через Міramare і Barcol-y, зробивши добрих 30 клм. від 1 год. по полудни до 8 вечер.

Гарна була прогулька і я певний того, що ні оден із моїх товаришів не жалує труду..

Весною виберу ся до Постойни (Adelsberg), оглянути славні на весь сьвіт ями, а вражінями подїлю із читачами „Дїла“.

Терст 18./II. 1904.

Македонїя.

Царгород. Порта годить ся в засадї на реорґанїзацию жандармериї в Македонії, але протестує противо анґажованя нових офіцирів і підофіцирів з европейских армій. Дотичну ноту амбасадори Австриї і Росиї одержать нині.

Вірменьский бунт.

Царгород. Вірменьский патриярх інтервенїював в користь 400 Вірмен, котрі під шефом ватаги Андромвенїм стоять коло Сасуну, бо їх присилувано до того. Супротив того здержано висилку 8 баталїонів до Сасуну. Патриярх одержав поручене намовити Вірмен аби піддали ся.

НОВИНКИ.

— **Кирияа москвофільского штабу.** Російскі аґенти зі Львова поклали собі видимо за цїль кирияти в кождій акциї, яку веде рускій нарід проти польских автократів і їх віденьских союзників. В статї про „Обсаду станиславівского епископства“ було дуже добре зібране, як то наші москвофільскі менери кидали під ноги рускому народови колоди при всякій нагодї: так було в часі сецесиї нашої молодїжи з университету, так було при страйках, так при всякій боротьбі о наші культурні інституциї так вкінци в часі сецесиї руских послів, в тім числї навіть москвофілів зі сойму. Що робота москвофільских штабовцїв се не якісь прояви хвилевих відмінних гадок, але система — на се вказує також і послїдна подія. Тілько „Рускій клюб“ оголосив, що з огляду на відносини в краю і поведенє правительства рішив приступити до сецесиї, а вже орґан національної зради „Галїчанин“ оголосив вчера велику тришпальтову статю, в котрій намагав ся політику „Руского клюбу“ у Відни осьмішити і цїлій акциї покирияти. А яких „арґументів“ уживав при тім московска рептилька — варто послухати! Головний ей заміт лежить в тім, що до обструкциї пристало руских послів всього на всього чотирох а аж шістьох є їй противних — значить: (Слухайте панове польскі геґемони і сильні міра сего!) обструкция не може бути висловом цїлої репрезентациї рускої суспільности. „Gut gebrüllt Loewe“, тількож чи се мав бути арґумент проти ведення обструкциї тими рускими послами, що обструкцию рішили? Кождий розумний чоловік скаже: зле, що не всї посли рускої народности приступили до обструкциї, але добре, що принайменше зробили ей ті, котрих рускій нарід уважає за одиноких своїх независимих представників в парлямент і і котрих піддержати в тому обовязком цїлої рускої суспільности. „Галїчанин“ сьміє ся при тім, що до обструкциї не приступив навіть пос. Василько та що ми в нашій замітцї яко безусловно неспосібних до обструкциї назвали лише Длужаньского і господина Гладишовского а Барвіньского цїлком лишили на боцї, з милости — як каже „Галїчанин“ — за те, що пос. Барвіньский пристав до сецесиї зі сойму. На те ми скажемо коротко польскому прихвостневи: що п. Василько не приступив до обструкциї се може бути цїлком оправданим, а причина лежить не в тім, що пос. Василько є, як бажав би его обмастити „Галїчанин“, правительственним послом, але тому, що і поведенє правительства, проти котрого звертає ся вістря обструкциї, инше є на Буковині, чим в Галичині. На Буковині правительство трактує Русинів принайменше яко рівнорядний чинник al parі з Румунами, між тим коли в Галичині правительство знає і знати хоче лише волю Поляків. Атже і в „колї польскім“ засїдав посол шлеский Міхейда і коло польске нераз робило ему уступки (помимо ославленої вже солїдарности того клюбу) що-до его відмінного становиска в парляментї, а з того прецінь польска преса не робила шї „колу“ ні пос. Міхейдї яких небудь замітів. Щож до посла Барвіньского то ми пропустили его в списку антиобструкціонїстів не тому, що п. Барвіньский зискав собі у нас якусь специяльну „милость“ за сецесию, але тому, що робимо таки все рїжницю між п. Б-ним а такими „репрезентантами“ Русинів як Длужаньский або Гладишовский. О тих двох послїдних ми знаємо на певно, що вони до обструкциї не пристануть, між тим коли що-до посла Б-ого, судячи по его поведенію в соймі, такої певности нема. І колиб ми на адресу пос. Б-ого мали висказати яке домаганє, то тілько те, щоб вже раз покинув своїх накинених ему товаришів і пристав до солїдарної акциї з независимими рускими послами, а не покривав своїм іменем людий, котрі на те в змислї політичнім зовсім не заслугують. Впрочім, коли розходить ся о посла Длужаньского і Гладишовского, то їх неприналежність до обструкциї не становить нїякого заміту проти тактики послів обструкціонїстів а „Галїчанин“ не бачить, що підносячи подібні заміти, побиває лише себе і своїх сторонників на провінциї власним оружем. Чейже ми не винні тому, що між „репрезентантами“ Русинів в парляментї засїли такоже люди, котрих рускій нарід ні не вибирав, ні не хотів вибирати, а з їх присутности в парляментї чейже не виливав, щоб независимі і вдячні дійсні представителї руского народа в Галичинї вели політику опортунїзму і поховали ся в мишачу дїру длятого, що опозицийній тактиці в противні пос. Длужаньский та пос. Гладишовский. Тих послів рускій нарід поборюнив, а коли вони помимо того засїли в парляментї і кирияють рускій опозициї, то з Русинів коли є хто сему винен, то як-раз москвофільскій штаб і его прислужники на провінциї, бо звісна-ж річ, що пос. Гладишовский і пос. Длужаньский вибрані на хрунївску вказівку зі Львова, при помочи „москвофільских атцоф“ в Коломийщинї і Тернопільщинї. Сьміє ся „Галїчанин“ також з сили рускої обструкциї замічаючи зїдливо ей малочисельність, але в тім також не має рациї. Взагалї той заміт міг був „Галїчанин“ з чистою совістию лишити польскій пресї або австрийским рептилькам, а впрочім і вага рускої обструкциї не така мала, як „Галїчанинови“ здає ся. Навіть і самим числом кождий союзник в обструкциї в цїнний а члени „Руского клюбу“ засїдають майже у всїх комісиях, де навіть одиниця може прихилити побіду на бік обструкціонїстів. Впрочім вага рускої обструкциї не в ей чисельности а в моральнім сукцесї, бо дає сьвідоцтво, що побіч ческого, словіньского і італїяньского народу є ще і рускій нарід, котрий є і має повні причини бути невдоволеним з теперішної внутрішної політики в Австриї і з держави. Через те обструкцийна коалїция набирає особливої ваги, бо показує ся, що вона не є борбою одних лише Чехів, але що є коалїцию всїх покривджених народів в Австриї, котрі без успіху борють ся доси о свої права. Так зрозуміє річ також і руска суспільність, котра помимо інтриґ москвофільского штабу цїлою силою попре акцию своїх дійсних репрезентантів (зроблять се певно і чесніїші москвофіли на провінциї як в часі сецесиї) а і правительство не буде оглядати ся на заміти „Галїчанїна“, бо розуміє, що коли йде справді о рускій нарід то его представниками і речниками суть Романчуки, Коси, Яворскі і Корой, а не Длужаньскі і Гладишовскі, котрі можуть бути „представителями“ Русинів і вигідним оружем в борбі проти руского народу як і вигідним параваном тілько в руках „Галїчанїна“ і польскої гакати. Длятого то вчерашна прислуга „Галїчанїна“, котрого статю певно будемо читати нині в „Gazet-i Narodu-iї“ і „Dziennik-y polsk-im“ та „Slowi“, не богато поможе, а ми тілько дивуємо ся затроєню національної совісти у читачів „Галїчанїна“, що позволяють на таку кирияку свого орґану і не бачать, що їх штаб і начальний орґан ведуть їх поволи але що раз успішнїйше там, де місце хиба для одних... Демянчуків.

— **Осторога на часі.** Ми вже згадували свого часу, що станиславівска „Нова Січ“ виступила дуже рішучо в інтересї солїдарної національно-демократичної орґанїзациї, і помістили навіть в цїлости статейку „Січи“, де накликує ся всї національні і демократичні елементи до боротьби проти всякої противної пропаґанди. В послїднім числї редакция „Нової Січи“ вертає знов до тої самої теми і замічує, що в деякі члени бувшої радикальної партиї, які до національно-демократичної орґанїзациї не приступили а які тепер особливо в Станиславівщинї розпочали знов свою, розбиваючу національний табор аґітацию. „Нова Січ“ подає навіть дуже цїкаві факти з тої ультра-радикальної пропаґанди з вістрем звернутим виключно проти загалу духовенства (як прим. навіть проти „Просьвіти“, бо там „належать попи“) а кінчить таким влучним а дуже енерґічним зазивом: „Головною і першою заповідию своєї пропаґанди кладуть — каже „Нова Січ“ — аби хлоп „попа“ не слухав. З такої роботи повстає велика кирия межи людьми, підозріня, недовіре, сварня — одним словом біда, бо незгода. А кілько шкоди для народної справи пливе з такої незгоди, то за те напишемо нишим разом. А тепер лиш перестерігаємо наших людий перед таким лихом. Тямте люди, що ни ш в е д н о с т и с и л а! Тож тримайте ся кріпко і всї народної орґанїзациї, котру самі собі що року вибираєте, а кождого брехача, котрий би хотів вас розвднити та поріжнити, котрий би намовляв вас на що инше, гоніть геть від себе! То ворог тяжкий, хоч би він не знати як красно говорив, хоч би він себе за незнати якого патріота представляв!“ Ми зі свого боку можемо тілько з цїлим притиском піддержати той зазив „Січи“ продиктований безсумнївну знанем фактичних відносин і страхом о судьбу народної справи, а тим, що не оспіли ще цїлком в антипопівскій заїлости скажемо: кождий розумний чоловік і патріот не повинен дивити ся на те, хто як убраний і до якої верстви нашої суспільности належить, але повинен осуджувати людий тілько після їх замагань і їх роботи. Як суть і між сьвященниками люди, що не сповнюють своїх обовязків (в котрій нашій верстві їх нема?) так є і щирі між ними патріоти та національні демократи, котрих нераз яко одиноких робітників в селї ба й в повіті треба шанувати і всею силою піддержати. Хто тому виступає проти з а г а л у духовенства або участи духовенства в народній роботї той є безсумнївний шкідник народної справи і гатить лише воду на млин москвофілів і Поляків.

— **До чого вже доходить!** З Перемишля пишуть нам: Пан Паюнк касиер почтовий в Перемишли виплачуючи першого марта с. р. пенсиї урядникам і слугам почтовим і телеґрафічним зараз при виплатї стягав(!!) кождому по одній коронї на образ Матери Божої для костела повзуїцкого в Перемишли, котрий заходами епископа кс. Пельчара перейшов на власність польскої капітули. Зрозуміла річ, що такому матадорови не посмів ніхто опертися, тим більше, наколи чув майже розказуючий тон висшого урядника. В той спосіб зібрав п. Паюнк 37 кор. Цїкава річ для нас, чи знає о тім п. Сеферович, чи дія ся се за его дозволом і чи такі драчи будуть ся повтаряти що місяця. — Х.

— **Брехнї польскої преси.** Перед кількома днями подали ми за „Kurjer-ом lwowsk-им“ вість, що в Глинії під Львовом два селяни-Русини: Иосиф Врублевский і Іван Мука (властиво Мулька) напали на місцевого учителя в часі науки і грозили ему побоєм та що се мала бути месть за політичні пересьвідченя учителя. Нині одержали ми від пароха Навариї і Глинни, о. Івана Стрільбицкого, пояснене, що вість, подана „Kurjer-ом lwowsk-им“, є лише по части правдива, бо згадані два селяни, що напали на учителя, є не Русини, але П о л я к и. Показує ся з того, що навіть „Kurjer lwowski“, стоячий доси на точці русиноїдства дещо позаду, позавидував всяким „Dziennik-ам“, „Słow-ам“ та „Wiek-ам“ гакатистичної слави і починає воювати противо Русинів таким чесним оружем, як — брехня.

— **П'дпольна Росия.** Наш київскій Вп. кореспондент доносить нам: В суботу відбуло ся тут засїданє правничого товариства при университетї присьвячене памяти недавно помершого російского фільозофа і публіциста Чичеріна. Чичерін належав до сьвітлих духів молодої Росиї і горячо обставав також за признанє прав поневоленим російским народам, тож не дивниця, що на обхід явило ся дуже богато студентів і публики. Величезна актова саля була повнїсенька. Реферати читали професори Трубецкий, Челпанов і Цветович, представляючи погляди і змагання Чичеріна. По скінченю засїданя революцийний київскій комітет розкидав безліч проклямацій в справі війни з протестом проти авантурничої політики уряду і абсолютизму, які публика розхопила в мить і виходячи засьпівала марсельезу. Тодї поліция кинулась арештувати одного студента, але публика відбила і демонстрация скінчила ся без абсолютистичної благодати. За те гірше поводить ся ліберальним елементам на провінциї. В Полтаві сидить по політичному „дєлу“ 40 чоловік, (з них коло 20 селян), в Лубнах (в Полтавщинї) до 30 селян а в самім Київі заборонено що йно всякі збірки студентів й скрізь пишпорять шпіони. Розуміє ся, що арештованим поводить ся дуже гидко, їх саджають в грязні і сирі казні а коли онодї на жадання політичних вязнїв у Київі управа не хотїла усунути лиха а навіть і явити ся в казні для контролї, помимо требованя, вязні гуртом вийшли із казні. Доперва салдати поклали тому кінець змасакрувавши вязнїв дуже болюче і відгнавши бунтарів до казен силою. Помимо тих утисків уряду, що лютує проти всякої революциї, дух серед населенн не опадає а навпаки росте. В нашім суспільстві панує думка, що як ні скінчить ся війна Росиї, вона все таки обезсилить теперішний режім і в слїд за сим настане перелім до кращого. І така думка проскочує навіть несьмілливо і декуди у лївальних ґазетах. —.—

— **Вісти з канадийской Руси.** (*За „Свободою“ ч. 9 з 3 марта.*) В провінциї Альбертї висьвятив независимий православний епископ Серафим нових попів: Дамяна Витюка, Иосифа Чернявского, Іларіона Войценку і Миколу Лакусту. — Русини в Сифтонї заняли межи собою компанію (спілку) і заложили стор (склеп), яким управляє учитель Василь Цїхоцкий. — В Lethbridge, в полудневій Альбертї, де пробував богато руских робітників занятих в копальни вугля, засновано руску читальню „Поступ“ (головою читальні вибрано Дмитра Солянича а секретарем Т. Томашівского). На першім засїданю видїлу „Поступу“ ухвалено передплатити американьскі часописи „Канадийский Фармер“ і „Свободу“, пять галицко-руских (між ними й „Дїло“ і „Літературно-Науковий Вістник“) і чотири польскі. Поучаючі книжки ухвалив видїл спроваджувати зі Львова з книгарнї Тов-а ім. Шевченка а на початок вислано до сеї книгарнї 10 долярів на книжки вибрані з катальоґа — В Едмонтонї учать ся в висшій методискій школї два Русини (всїх студентів є там 5 !). — В Beaverlake, в пров. Альбертї, процесували ся наші Русини уніяти з православними, о церков. Процес виграли уніяти, але він коштував понад 2.000 долярів, а церков варта не більше як 600 долярів. Православні заплатили за процес солоно.

— **В справі независимого орґану галицко-руского учительства**, порушеній недавно дописию в „Дїлї“, забрав слово буковиньский „Промінь“ в найновїйшім (6) числї з 15 с. м. „Промінь“ — скажемо від-разу — запрошує галицких учителїв до себе, а мотивує ось-як: Буковиньскі учителї-Русини випередили галицких не лиш независимою часописию, але, що-найважнїйше, орґанїзациею. Своєю орґанїзациею і рівночасною роботою в народі дійшли они до немалого значіня в краю; з ними числять ся не лиш народні дїячі, але й шляхта ба і правительство. Не дивно, що за такою орґанїзациею для удержаня ей і свого впливу в краю засновано два независимі орґани учительскі: нїмецкий Freie Lehrerzeitung і рускій „Промінь“. Також не диво, що буков. учителї можуть публично а навіть з підписами підносити свої кривди й факти немилі „могучим міра сего“, не боячись а навіть не сподіваючись терору з бору правительства. Інакше в Галичинї. Галицко-рускі учителї потрафили би удержати три рази більшу часопись як „Промінь“, колиб се зависїло тілько від їх жертволюбивости. Але конфіскати з одної сторони, а перенесеня й суспендованя співробітників убили би такий орґан в его зародку. Отже насамперед клич до орґанїзациї повинен іти з уст всїх галицко-руских учителїв, а до сего стоять отвором стовпці „Проміня“, котрого основателї мали на метї дати за его помочию почин до орґанїзациї всего австро-рускаго учительства. За неустрашиме заступництво галицко-рускаго учительства і шкільництва „Промінь“ вже два рази підпав конфіскатї. „Засипуйте товариші з Галичинн „Промінь“ дописями про свої кривди, познайомляйте ся з собою через „Промінь“, ширіть его, щоби він зискав через широкий круг на вартости в очах ваших ворогів. А бажали-бисьте самі вступити до редакцийного комітету, ми дуже радо вас повитаємо.

Виберіть відпоручників, як можливо, зі всіх сторін Галичини, зашліть їх імена редакції, а она оголосить в своїй порі час і місце сходин, де справу обговорить ся всесторонно. Ся нарада може також бути товчком до орґанізації всего австро-угорского рускаго учительства".

— **З рускаго культурнаго руху в Скалатщині.** Пишуть нам звідтам: Остатними часами оснували ми читальні „Просьвіти" в Старім Скалаті і в Турівці. Відбувають ся також більше ніж доси рускі представлення театральні. На скілько ми вспіли довідатись, були вже сего року представлення: в Іванівці три, в Скалаті-місті два, а в Грималові, Остапю, Староміщині і Сороцку по одному. З нагоди тих представлень сусідні села ґремяльно відвідують ся і по представленю буває спільна перекуска а потім розмова між старшими а забава між молодшими в мясниці бували танці). Се витворює солідарність між нашими людьми тай підносить духа й енерґію. — Супротив нашої роботи іде горячкова робота „козловяків". Свої „чительне Школи людовей" засновують по селах не питаючи, чи є для неї підклад, чи нема. Такі „чительне" заложили в Новосілці скалатскій, в Качанівці (там уже другу польску Против читальні „Просьвіти"), в Іванівці, а в найблизшім пляні мають Турівку. Зачуваємо, що „вшехполяки" їздили в тій цїли й до Коршилівки, але там їх так гостинно принято, що мусїли „спасатись бігством"... Загалом старають ся они заводити свої „чительні" там, де наші виказують трохи більший рух. Розумів ся, побіч того не перестає й будованє т. зв. „твердз католїцизму". В Турівці, заходом обшарника Брон. Розвадовского, будувсь костел коштом 10.000, а в Молчанівці ad Хмелиска стоїть вже готова каплиця і має осісти лат. ксьондз. Там, через нетакт рускаго сьвященика мало богато (кажуть, що сотки!) наших людий зголосити перехід на латиньский обряд. Митрополича консистория знає о прикрих там відносинах, грозить сотрудником з правом управи, грозить чимось ще більше, та на тім і кінчить ся, а справа тягнесь від 1901 р. (від візити архієрейскої). Справу годилось би полагодити скоро, бо далї не буде вже що й ратувати. І так там уже множество наших пропало. — *Відомий.*

— **Про поминки за Шевченка в Петербурзї** в Казаньскім соборі (дня 26 ст. ст. лютого) пише дневник „Новости", що на панахиду в Казаньскім соборі зібрало ся богато писателїв, почитателїв покійного поета і множество шкільної молодежи. Торжественна панахида відправилась при сьпіві хору студентів-Українців з петербурского університету.

— **Дрібні вісти.** Міністер ґр. Ґолуховский удав ся на короткий час до своїх посілостий в Скалї і задержав ся в переїзді на кілька днїв (до четверга) у Львові. — Сенат краківского університету заявив ся за допущенєм жінок як звичайних слухачок на правничий факультет, чому на разї тої факультет супротивляв ся. — Віденьский „Creditorenverein" оголошує невиплатність Сауля Гофмана в Станиславові, Льва Бекмана в Перемишли і Менаша Вайсбаха в Городенцї. — В школї реальній кл. V A і B у Львові прокинув ся кір, наслїдком чого науку в сій клясї завішено. — Цїсар затвердив маршалків і віцемаршалків рад повітових в Борщеві, Чорткові і Вадовицях. — Нові вибори до повіт. ради в Бучачи розписало намісництво на днї 13 мая (з курії селяньскої) 16 (мійскої) і 28 (великої посілости). — Василь Остапюк з Яргонова коло Монастирск спродав на тораї в Устю зеленім дня 6 с. м. гандлярам Лейбі Темель і Мошкови Тайхер корову з приправленим хвостом за 120 К. Корова виглядала дуже добре і була великою потїхою купців, поки не доглянули підступу. Справа опинила ся в судї.

— **Послїдні вісти.** В парляментї відбуває ся нині дальше читанє інтерпеляций, внесень і іменні голосованя. Коло польске не згодило ся на домаганє Німців що-до відмінного примінованя реґуляміну оставляючи се президентови палати — а натомість домагав ся зміни реґуляміну. — В соймі угорскім веде ся дальша дискусия над буджетовою провізорією.

— **Митрополит** ґр. А. Шептицкий вернув вчера до Львова.

— **Пригадуємо,** що завтра в четвер о год. 6 вечером загальні збори Народної Гостинниці в комнатах Народної Торговлї, Ринок ч. 10.

— **Подяка.** Отсим складаємо щиру подяку Вп. пп. д-рови Костеви Левицкому, д-рови Миколї Шухевичеви і д-рови Володимирови Загайкевичеви за те, що безінтересовно і охотно обняли нашу оборону перед судом і з таким успіхом, стративши цїлий день, довели карну розправу перед ц. к. судом І. інстанциї до успішного кінця. — Львів, дня 15 марта 1904. — *Слїдують підписи всїх обжалованих.)*

— **Дирекция Спілки для господарства і торговлї в Перемишли** повідомляє, що заосмотрила свої склади найдобрійшими і найвідповіднїйшими для нашого краю насїннями і під окликом „Свій до свого" звертаєсь до всїх П. Т. хліборобів з пересторогою, щоби недавали ся оманювати шумним реклямам заграничних продуцентів насінь, лиш замавляли насїня в своїй одинокій рускій Спілцї, котра трудить ся тілько для добра свого народа. Крамницям при закупні насінь за готівку даємо при насінях на вагу 5 процент, а при насінях в пакетиках 20 процент опусту. Тоже повідомляємо, що вже крайний час замавляти штучні навози під осінні засіви, о ужитю котрих поучає наша книжочка „Де що про грунта і навози", котру висилаємо за надосланєм готівкою, або марками почтовими 30 сот. — *Дирекция.*

— **Артист. викладова секция Народного Дому в Коломиї** В неділю дня 20 н. ст. марта 1904 р. відбуде ся в сали Народного Дому популярно-науковий виклад Вп. проф. Михайла Рибачка „Про електричність" (з демонстрациями) часть II. — Початок точно о 6 год. вечером. Вступ вільний.

— **З західних окраїн.** Відозва! Дорогі брата Родимцї! В селї Радава повиту ярославского стоять побіч себе 2 кріпости, костел і церков! Перша непорушима, бо піддержувана сильними міра сего, друга деревяна так дуже уже підупала і ослабла, що потребує як найскоршої і рішучої помочи. Дах западаєсь а на престол уже вода ллять ся — а тут нізвідки ратунку! Парохіяне сеї дочерної церкви — то правдиві нуждарі-зарібники, з свого пісочку ніколи не вижилили, еслиб не зарібки за границями краю, куди цїлими масами рікрічно виїзджають. — На утїху збольлого в наші времена рускаго серця най буде сказано, що то правдиві вірні сини Руси і Матери св. церкви, хоть як натискають з заходу мазури — то таки лише провидїнєм Божим удержались при св. вірі предків і заховали руске слово! Кілько разів збираю добровільні їх датки — будуюсь їх жертволюбивостию і привязанєм до свого дому божого і видку, що готові послїдний сотик принести на престол Всевишнього! — Колиби розначате дїло поправи тої церковцї могло протягнутись хоть кілька лїт, певний есьм, що парохіяне власними силами довершили-б тов, але тут треба сейчас з весною взятись до роботи, бо грозить небезпеченьство завалєня ся! Тому то дорогі Братя Родимці іменем тих бідаків а певний на благословенє Боже— простираю єще одну руку і пукаю до щирого а милосерного серця рускаго: Дайте єще одну лепту на церков Радавску! Дайте найперше Ви братя сусїди Ярославщани! Ви найлучше знаєте пісочок і нужду Радавців. Бог Вам заплатить за ту прислугу, бо Вашими першими жертвами докажете братям зі Всходу правдиво конечну потребу ратувати нашу твердиню на „окраїнах", а дасть Бог за Вашим приміром поплинуть лепти обилою струєю над береги срібнолентого Сяну! Ласкаві датки приймає з подякою *о. Іосиф Карановичъ*, парох в Цетулї поч. Радава.

— **З філії Товариства сьв. Ап. Петра в Перемишли.** В члени Тов-а вступили дальше слїдуючі священики і церкви: о. Ал. Гукевич, пар. в Жегестові 2 К, церкви в Жегестові мат. і в Зубрику доч. 9 К, Рада повітова в Ст. Самборі 100 К, о. Д. Лепкий, пар. в Ст. Самборі 2 К, церков в Ст. Самборі 6 К, о. П. Дуркот, пар. в Болестрашичох 2 К, церков в Болестрашичох 6 К, Монастир оо. Василиян в Лаврові 6 К, Рада повітова в Рудках 50 К, п-і М. Гординьска учителька в Наконечнім 6 К, о. В. Мохнацкий, пар. в Чирній 2 К, о. Н. Сенета, пар. Бикові 2 К, церкви в Бикові мат. і в Плешевичох доч. 12 К, о. Р. Гординьский, пар. в Ляшках гост. 6 К, Тов. кред. „Віра" в Перемишли 50 К, Уряд декан. старосольский від о. І. Туни 2 К, о. І. Мацієвича 2 К, о. Г. Гладиловича 2 К, о. Т. Хомицкого 2 К, о. В. Адрияновича 2 К, церкви в Сушици вел. 6 К, о. К. Грушкевича 2 К, церкви в Берестинах 6 К, о. І. Шемердика 2 К, Рада повітова в Равї руській 400 К, Рада повітова в Жовкві 30 К, Рада повітова в Самборі 20 К, церкви в Явірнику рускім мат. і в Жогатинї доч. 12 К, о. І. Скубиш зав. в Явірнику рускім 2 К, церков в Вільці росновскій 5 К, о. В. Венгринович пар. в Наконечнім 1 К, о. Н. Іванусїв зав. в Лопінці 2 К, панї Мария Іванусїв 2 К, Спиридіон Баній 1 К, о. М. Вербицкий, пар. в Волї цеклиньскій 2 К, церков в Волї цеклиньткій 4 К. — Всїм повисшим П. Т. жертводателям складає Видїл в імени убогих руских церквей сердечну подяку.

— **В справі еміґрациї селян за зарібками до Прус** надсилає нам „Народна Канцелярия" отсе письмо до оповіщеня: Позаяк до „Народної Канцелярії" у Львові надходить так много письм, що неможливим є відповідати на всї письма так зі взглядів фізичних як і матеріяльних — проте „Народна Канцелярия" заявляє що на письма, що відносять ся до зарібковоі еміґрациї до Прус не буде відповідати на кождє письмо з окрема а загальні условини подає отсим до публичної відомости і просить заразом наших В. Патріотів, аби се подали до відомости наших селян:

1. В наслїдок спізненої весни виїзд наших робітників до Прус наступить в перших днях цьвітня і буде тревати до вересня. Длятого нехай нїхто з наших людий не пускає ся тепер в дорогу.

2. Партия робітників, котра хоче мати знижку на зелїзници мусить що найменьше складати ся з 10 людий.

3. В кождій партиї мусить бути половина жінок або дївок а иньші зголошеня не будуть увзгляднені.

4. Ті села відки зголосять ся письменно партиї робітничі по половинї з хлопів (парубків) і жінок (дївок) дістануть контракти почтою до рук і доперва тоди можуть їхати. Без контрактів нехай нїхто не важить ся їхати!

5. Нехай нїхто не їде по інформациї до Львова, бо інформациї подані у всїх народно-руских часописях суть вірні.

З Товариств.

— **З Товариства св. Петра.**

Видїл Тов-а св. Петра оголосив II ч. АЕпарх. Відомостий з с. р. стор. 40—53 обширне справоздане о станї Тов-а з кінцем р. 1903, з котрого подаємо тут отсї для загалу інтересні дати:

Тов-о св. Петра у Львові розвинуло ся первісно на всї 3 епархії і числило за час від 1897—1902, отже цїлих 6 лїт всего:

1. в львівскій епархії членів 205 з вкладками в сумі	1.285·13 К
2. в перемискій еп. 47 членів з вкладками в сумі	246·22 К
3. в станиславівскій еп. членів 13 з вкладками в сумі . .	79·86 К
разом в всїх 3 епархіях членів 265 з вкладками в сумі . .	1.611·21 К
до того запис Кард. Сильвестра .	1.978·— К
разом всего маєтку . . .	**3.589·21 К,**

котрий, по зміні статута в р. 1899 і впровадженю в р. 1903 самостійних філій в Перемишли і Станиславові, на підставі зміненого статута, розділено в р. 1903 в сей спосіб, що поодиноким епархіям (філіям) звернено їх вкладки, а запис Кардинала Сембратовича поділено на 3 рівні части по 659·33 так, що з цїлого маєтку від р. 1897 до р. 1902 з всїх 3 епархій в квоті 3.589·21 К зібраного, припало на

Львів	1.285·13	+ 659·34	=	1.944·47 К
Перемишль	246·22	+ 659·33	=	905·55 К
Станиславів	79.86	+ 659·33	=	739·19 К
разом				**3.589·21 К**

В році 1903, де на підставі зміненого статута розділено Тов-о на 3 самостійні епархіяльні відділи, з котрих кождий обовязаний дбати о церкви своєї епархії, числить Товариство:

в львівскій епархії членів 1.183 з чистим доходом	8.658·94 К
в перемискій епархії членів 308 з чистим доходом . .	2.493·38 К
в станиславівскій епархії членів 288 з чистим доходом .	2.125·67 К
разом з всїх 3 епархій членів 1.889 з чистим доходом .	13.277·99 К

Видїл Тов-а св. Петра для запомоги церков: о. крл. *II рко* предсідатель; о. *Стефан Мохнацкий* касиер; о. *Гл. Пачовский* і *Ев. Шухевич* за комітет надзирачий.

На то справоздане дає Митрополитальний Ординарият від себе таке рішене:

Подаючи се до загальної відомости, висловлюємо нашу радість, що Тов-о св. Петра, так важне для Церкви і Руси особливо в нинішні часи, осягнуло в ман. році так значний успіх. Заслуга то теперішного Видїлу і тих оо. деканів, котрі повинуючись тут. візваню, в 1 ч. „АЕп. Відомостий з р. 1903 оголошеному, допровадили до того, що в члени Тов-а св. Петра вступили не тілько всї церкви і всї сьвященики з своїми ч. женами, но також і значна часть вірних їх деканату. Всїм їм висказуємо наше повне признанє. Але були на жаль і такі деканати, і то в в більшій части, котрі не доставили Тов-у, так спасительному для Церкви і Руси, ані одного члена. Надіємо ся, що уже в р. 1904 допровадить і они до того, що і в їх деканаті не найде ся не тілько ні оден сьвященик, ані одна церква, котра би не належала або хоть чим тим не причинилась до Тов-а св. Петра. Запрашаємо також і патріотичну інтелїґенцию руску, так мужеску як і женьску, щоби високі цїли того так хосенного Тов-а як найревнійше попирала. Церков руска є і нині не тілько знаменем віри, але і заборолом народности рускої; з Церквою рускою стоїть і паде і нині еще і народність руска. Берім ся длятого всї солїдарно до дїла; вступаймо всї в члени Тов-а св. Петра, той з короною, той з 5, той з 10, а той з 50 коронами; стараймо ся для Тов-а св. Петра о запомоги, жертви і записи, а допровадимо легко до того, що в однім році зберемо не 13, але що найменше 100.000 К на будову церков. В тій цїли розпоряджаємо;

1) Прихиляючись до просьб громад, із всїх майже деканатів сюда предложених і добромінїя Всч. Клира одноголосно сюда заявленого, зносим звичай висилання по жертви на церкви так званих колєктантів, а натомість припоручаємо, щоби всї сьвященики, громади і церкви вступили в члени Тов-а св. Петра для запомоги церков перші з вкладкою що найменше 1, а другі і треті, що найменше 5 К річно і 1 К вписового одноразово.

2) Поновляємо тут. розпорядженє з дня 23 липня 902 ч. 5386, оголошене в XI. ч. АЕпарх. Відом. з р. 1902 стор. 80, котре звучить так: „Вєч. душпастирі парох. відправлять 4 рази до року в днях більшого напливу народа акафист, з призначенєм датків на цїли фонда будови церков АЕпархії при М. Консисторії, оголосивши се вірним наперед, а зібрані жертви переплють за посередництвом Урядів дек. до М. Консисторії. Сим розпорядженєм ніяк не ухиляє ся і не перепиняє ся дїяльности основаного для тих самих цїлий Тов-а св. Петра, но противно завзиває ся до тим ревнійшого співдїланя дорогами і средствами статутом приписаними".

3) Орґанізация Тов-а св. Петра остає і на дальше та сама, а іменно: відпоручниками для справ Тов-а суть і на дальше Вєч. оо. катехити шкіл середних і виділових, пароxи, декани і їх заступники. Кождий з тих відпоручників збирає членів і датки в своїх кругах (катехити межи проф. і учителями, а по можности і в других інтел. кругах; пароxи міські межи урядниками і пр. і пр.) і передає їх враз з списом членів і жертводавців — деканови, котрий провадить евіденцию членів і жертв для цїлого деканату і предкладає їх Тов-у в дорозї М. Консисторії. Можна однак кождому відпоручникови бо і кождому членови відноситись впросте до М. Консисторії або і до самого Видїлу Тов-а у св. Юра ч. 5.

4) О запомогу має по мисли постанови статутів виготовити прошеня до Видїлу Тов-а парох і предложити деканови, а декан М. Консисторії з добромінїєм і означенєм висоти запомоги, однак ани по розписаню конкурсу через Видїл в Вістнику Епарх. або в руских дневниках.

5) Нинїшне розпорядженє має подати ся до відомости народови в найблизші недїлї по заамвонній молитві або на вечірні при відповіднім поученю і заохоченю, а Вєч. Клирови на всїх тогорічних соборах декан. з візванєм до вступленя в члени Тов-а св. Петра враз з своїми церквами і громадами. — *Від ґр.-кат. Митроп. Ординариту.* Львів, 12 лютого 19·4.

— **Справозданє з дїяльности Головного Видїлу Товариства „Просьвіта" у Львові** за мінці: сїчень і лютий 1904.

Головний Видїл відбув в тім часї 7 засїдань на котрих порішив:

1. Видати за март с. р. як книжочку членьску повість п. з. „Смерть Тимоша". Ся книжочка вже вийшла з друку і може її набути по цїні 20 сот. в канцелярії Товариства.

2. Дати почин до устроєня концерту в память 43 роковин Тараса Шевченка. Концерт відбуде ся при співучасти всїх українъско-руских товариств у Львові 15 марта с. р.

3. На загальні збори філії в Станиславові упросити на делеґата Головного Видїлу Вп. Загайкевича з рефератом.

4. Принати до відомости 1) звіт з загальних зборів філій: в Бібрці, Золочеві і Самборі та закупно дому на бурсу селяньску філії в Золочеві.

6. Принати до відомости звіт з загальних зборів Читалень „Просьвіта": в Михайлівці, Мальчицах, Гаях коло Тернополя, Добротворі, Коршилівці, Немирові і у Львові (в середмістю).

6. Полагодити письма Читалень „Просьвіти" в рижних справах правних: в Буківній, Товстенькім, Котузові, Линиці долїшній, Хлівчанах і Тучнім.

7. Видати новий наклад статуту для кас позичкових „Власна поміч".

8. Принати до відомости, що видїл краєвий уділив безпроцентові позички читальням „Просьвіти" в Григорові пов. Рогатин і в Мальчицах пов. Городок.

9. Надати Вп. Андреєви Скородинському титул начальника канцелярії.

10. Принати до відомости, що о. Лука Шуст яко екзекутор послїдної волї бл. п. о. Петра Гіля з Шершеновець зложив 2.000 корон на видавництва товариства.

11. Вислати дарові книжки „Українській Громадї" в Празї, бібліотеці підофіцерів в Золочеві, бібліотеці інституту Василиян в Перемишли.

12. Надати запомогу ім. Теодора Качали 240 К річно п. Олександрови Дерешови, учен. гімн. в Стрию, а ім. Тараса Шевченка 200 К річно п. Олександрови Гринюкови студ. львівского університету.

13. Принято 299 нових членів.

Ц. к. Дирекция зелїзниць дер.

Після оповіщени заміщеного в ґазетї Львівскій, розписує оферти на доставу і уставленє механїчних уряджень для шести водних стацій на будуючім ся шляху Самбір-галицко-угор. границя.

Оферти принимає ся найпізнійше до 14 марца 1904 до 12 години в полудне в ц. к. Дирекциї будови зелїзниць у Відни (VI. Gumpendorferstrasse 10). — Услівя і плани можна переглянути в згананій ц. к. Дирекциї будовы, або в ц. к. Управі будови у Львові. — Друки і плани можна набути в Дирекциї будови у Відни.

— **Рахунок Товар ства кредиту „Дністер"** у Львові за час від 1 сїчня до 29 лютого 1904.

I. Вкадки щадничі:

	К	с.	
вложило 348 стор.	174.330	58	(89 нов. кн.)
виняло 203 „	68.064	43	(59 спл. цїл.)
стан на початку р. 1904 . .	1,444.589	92	(1559 книжоч.)
стан з кінцем лютого 1904 . .	1, 50.856	07	(на 1589 книж.)

II. Позички на скрипти і векслї:

	К	с.
уділено 90 нових позичок в сумі	57.070	—
сплачено 29 цїлковито і рати „	52.126	68
стан на початку р. 1901 у 2505 довжник.	1,330.822	35
стан на кінци лютого 1904 у 2766 довжник.	1,335.765	67

III. Уділи членські вплачені 2841 членів . . . . . К 110.784·67

IV. Фонд резервовий і фонд на страти . . . . . „ 21.418·44

разом фонд власний К 132.203·51

V. Цінні папери, вкладки в банках і Товариствах, готівка на рах. біжучих і в касї, виносить суму . . . . . К 392.143·54

Позички уділяють ся на 6½% до сплати в ратах ¼ річних до 15 лїт, на купно землї памїть в більших сумах, на прим. при парцеляциях великих обшарів.

Львів, 10 марта 1904. *Дирекция.*

Полотна, шіфони, обруси, сервети, ручники, хустини, стирки *у великім виборі в добірній якости і найдешевше продають* **Кущак і Зубик** Львів, площа Галицка ч. 1.

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть річно 6 кор. Є обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись передплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульовання і забезпечення видавництва. Гроші слати на адресу: *Administration „der Ruthenischen Revue", Wien IX. Höfergasse 5.*

Надіслане.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтаціях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Курс Львівский

з дня 15 н. ст. Марта 1904.

Акциї за штуку без купона.	Плат.	Жад
Банку гіпот галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв по 200 зр. м. н.	— —	— —
Зелїз. Львів. Черновц. Ясси по 200 зр.	572 —	580 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. гал. 5% а. в. инльос. в 10% прем.	111 —	— —
Банку гіпот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	101 20	101 90
„ „ „ 4% „ 60 л. по 200 кор.	98 30	99 —
„ краєвого 4½% а. в. льос. в 51	102 20	— —
„ „ 4% а. в. льос. в 57 н.	98 90	99 60
Товариства кредит. 4% (І. емісиї)	98 50	—
„ „ 4% льос. в 41½ н.	98 50	— —
„ „ 4% „ в 55 н.	98 10	98 80
Облїґи за 100 зр.		
Галиц. фонду пропінаційного 4% в. а.	99 20	99 90
Буков. фонду пропінаційного 5% в. а.	102 50	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. см.)	102 70	— —
„ „ „ 4½% (III. см.)	101 5	102 20
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1893 по 4% а. в.	98 50	99 20
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 80	97 50
„ „ 4½% 4-ої емісиї	101 80	— —
Льосн:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 к.)	75 —	80 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 28	11 42
20 франківка	19 —	19 25
100 Рублїв срібних	252 —	255 —
100 Рублїв паперових	253 50	256 —
100 марок німецких	117 15	117 65

Ученик VI. кл. ґімн. глядає лекциї за скромною винагородою. Ласкаві зголошення під адресою Я. П. poste restante Самбір. 179 4—8

Дяка крамаря потреба від неділї Ѳоминої. Платня дяка 100 К річно і до 300 К доходів, а крамаря 30 К, місячно. Помешкане при крамниці. Кандидат має мати добрий голос, розуміти церковний устав, вказати ся крамничною практикою, мусить мати когось до помочи і заступства в крамници в час его занятя в парохії і зложити 300 К кавциї. Перше́ньство буде мати той дяк, котрий міг би крамницю винарендувати. — Зголошувати ся в: *Уряді парохіяльнім Бенькова, п. Мляки.* 195 2—8

„МОЛОДІЖ"

одинока часопись для старшої молодежи, виходить раз на місяць під редакциєю *Евг. Мандичевского в Тернополи.*

Річна переплата 5 кор. півріч. на 3 кор. 164

Климентий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. к. львівского університету поручає

своє переплетниче і ґалянтерийне заведене

у Львові ул. Валова ч. 29. 366

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служебників, Євангелій, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбумів, Мап, Дипльомів і т. п. по умірених цінах.

Ч. 4284/03. Стрий дня 8 марта 1904

Оголошенє.

Громада Розгірче повіта стрийского продасть в дорозї публичної лїцитациї (устної) 1.622 сягів, букового дерева. Лїцитация відбуде ся дня 24 марта 1904 о годинї 11-ій перед полуднем в бюрі Виділу повітового в Стрию. Ціна викликаня 9 корон за сяг. Вадиум виносить 1.460 корон в готівцї або паперах з безпеченьством пупілярним.

Условини лїцитациї переглянути можна в годинах урядових в повітовім Виділї.

З Виділу повітового
Презес: *Онишкевич* в. р.

197

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, ул. Батория ч. 24, II. поверх.

Прошу все домагати ся

краєвого виробу

Мунна щадничі одинокі мила з **„носорожцем"** або **„косою"** виробу першої галицкої парової фабрики мила і сьвічок

СИМЕОНА МУНКА

в ЖИВЦИ (заснованої в 1846 році.)

Прібки і цїнники даром! 172

Позір! — Новість!

Чистий дохід призначений на будову дому „Сокола"!

З моноґрамом Сокола візитівка по 6 сот., 100 штук 5 К.

Портрет Лисенка по 50 сот., в оправі по 2 К.

Брошки з гербом Руси по 0·60 к
Шпильки „ „ „ 0·50 „
Сшнки пара „ „ „ 0·90 „
Дармовіс „ „ „ 0·40 „
Пушки на тютюн або папіроси з гербом Руси „ 2·50 „
Мошонки на гроші „ „ 2·00 „
„ „ „менші„ „ 1·10 „
Шпильки емаліовані з моноґрамом „Сокола" „ 0·40 „
Притискачі з Шевченком, Котляревским і т.д. „ 0·80 „
Льоси фант. льотериї Сокола (переписні листки 10 родів) по „ 0·25 „
Облїґациї на будову дому Сокола „ 10·— „

Набувати можна в Соколї у д. Д. Кучики, справника.

Льоси набувати можна в Соколї, в „Народній Торговлї", „Труд" і у Ад. Раппа Львів, ринок ч. 11.

ТОРГОВЛЯ і РУКОДІЛЬНЯ
Петра Дуткевича
в Станиславові ул. Бельведерска 4

поручає Евангелия, Хрести, кивоти, ліхтарі, науки, патериї, фани, хоругви, чаші, образи процесийні. Огнево золотить дарохранительниці, чаші і дає до посьвящення.

Цїнники даром франко.

708

ФАХОВО РІЛЬНИЧА ЧАСОПИСЬ:

„Господар"

(*Перемишль, Побереже ч. 1.*)

зачинає з 1904 р. семий рік свого видавництва. Виходить що місячно в дуже почитнім форматі (8-ка шпальтована), містить через рік около 200 старанно оброблених статий з всїх галузий господарства і економії приноровлених до потреб меньшої посїлости, і коштує в дорозї предплати

дві корони річно.

„Господар" надає ся дуже для читалень, для сїльского духовеньства, котре в нїм найде информациї про всякі практики господарскі для себе пригож, — а не меньше і для селян, котрих до часописи рільничої годить ся як найкрїпше заохочати, бо знане з неї набуте часть їм зиск матеряльний.

Прошу все домагати ся

краєвого виробу

Мунна щадничі одинокі мила з **„носорожцем"** або **„косою"** виробу першої галицкої парової фабрики мила і сьвічок

СИМЕОНА МУНКА

в ЖИВЦИ (заснованої в 1846 році.)

Прібки і цїнники даром! 172

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

щодень

Концерт військової музики. — Вступ вільний. 90 5—10

ДО ВЕСНЯНОГО ЗАСІВУ Є

жужлева мучка Томаса

знак зьвізда

найрентовнїйшим фосфоровим навозом для всїх колосистих і окопових ростин та ярин, а особливо для засіву конюшини, тим більше, що значно подешевіла.

Кождий мішок є пльомбований і значений містотою та охоронним знаком

Стерегчи ся перед жужлями маловартними і фальшованими. Треба переконати ся через аналїзу (при купнї цїлого ваґону безплатно) о містотї успїшного фосфорового квасу. Пояснень і фабричні цїни удїляє репрезентант для Галичини і Буковини 124 5—6

Йосиф Каррах, Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22.

Житна волиньска знаменита горівка

(заресстрована)

Найлїпші руми краєві і заґранічні

(знані бріґскі руми)

Ректифікований спіритус „бонґут" 97%

Горівки для концесіонарів

(Житнївка, контушівка і кминківка)

поручає фірма

БРАТІВ КАПЕЛЮШ

Броди дворець

філія Львів — Підзамче (Знесінє).

Для проби: в 5-кільоґрамових пачках: ½ фл. житної волиньскої, ½ фл руму Ямайка і фунт чаю за корон 10 за почтовою післяплатою оплатно до кождої почти в краю.

126 9—12

ЧАЙ З БРОДІВ.

Без німецких дріжджей. Без приготованя.

Treff, порошок до печеня

Дра Е. КРАТО (Crato). 697 22—43

Всяка неудача виключена.

Заощаджає додатки. Ціна 12 сот. за пачку.

Головний склад: **Fl. Krause, Львів, ул. Третого Мая ч. 7.**

ЦУКОРНЯ КРАКІВСКА, Львів, ул. Фредра поручає знамениті торти, мазурки, перекладанці, сирники, маківники, нечники, „баби" від одної корони. Тістечка по 6 сотиків. 2—5

Потребую ученика до приготовленя сина до II. кл. шк. реальної. *Ю. Дуткевич*, гр. кат. парох. Дубе, п. п. Поникна коло Бродів. 191 4—5

Товариство „Любов" у Львові

обезпечає: 1) **ренти вдовам**, зглядно **сиротам** по своїх членах, 2) **придане** на річ третих осіб (дїтий).

Приступленє до Товариства дозволене кождій власновільній особі, котра есть здорова і не переступила 60 рік житя.

Перший віддїл, *обезпеченє рент*, запевнює: а) вдовам по членах річну тревалу ренту, зглядно б) сиротам річні ренти до 20 року їх житя.

Другий віддїл дає можність і найбіднїйшому обезпечити для своєї чи чужої дитини *придане* платне по скінченім 18, 20, 22 або 24 році житя обезпеченої дитини.

Головні користи, які дає „Любов" своїм членам, суть:

1) Можливо *найнизші премії*, які можна виплачувати в місячних, чверть-, пів-, або цїлорічних ратах;

2) *28-* зглядно *14-днёву проволоку* до виплачуваня премій;

3) виплату обезпеченої квоти *зараз* по означенім реченци *без якого небудь потрученя;*

4) виплату рент в місячних ратах *з гори;*

5) звільненє від всяких *стемплевих і податкових* належитостий;

6) за членьску книжку побирає Товариство всего 1 кор., значить кошта друку;

7) вступного побирає Товариство раз на все від рент до 500 кор. — 2 корони, від рент до 1000 кор. — 4 корони, а від рент над 1000 кор. — 6 корон.

Всякі запитаня належить звертати на адресу: *Товариство „Любов" у Львові, Ринок ч. 10.*

Нефранкованих писем Товариство не приймає. На відповідь належить долучити почтову марку на 10 сотиків.

Огріваня, Кухні, Водопроводи, Газ, Купелї у ваннах, Кльозети, Пральні, Помпи і т. д.

також

БУДІВЕЛЬНЕ БЛЯХАРСТВО

виконує фахово, практично і дешево

Юлїян Токар

Конценс. заведенє інсталяционне і бляхарске

Краків, Радивилівска ч. 24. 60 16—24

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР"

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

у Львові, Ринок ч. 10, дім Просьвіти.

Членами Товариства можуть бути тілько обезпечені тревало в „Дністрі" від огню. Членьский удїл 50 кор. можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

Члени Товариства можуть затягати **позички на 6½%** за предложенем відповідної гіпотеки або поруки; оплату більших позичок розкладає ся *на 10 літ.*

При парцеляциях і иншім купні землї нехай купуючі звертають ся за *позичками о „Дністра".*

Вкладки щадничі приймає Товариство на 4%.

З чистого зиску дістають члени *дивіденду* від удїлів а часть зиску призначує ся *на добродійні цїли;* дотепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. п. *16.385 корон.* 34

Стан 31 грудня 1903:

Вкладки	1,424·589 К.	Позички	1,330.822 К.
Удїли	109.835 К.	Цїнні папери льок.	
Фонди резервові	21.319 К.	в банках і на рах. біж.	280.681 К.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31***, **1·30**, **8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний двірець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
„ (на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Грималова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20***, **1·40** 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **8·10.**
З Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45** **8·25** **2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Ряшева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
„ (з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з головн.): 10·40, (з Подзамча) 10·57.
До Чернівців: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнїйший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздкою (*), посшпні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Информациї удїляє і продає всякі білети та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 20

Поручаємо чисто природне

Вино лїтурґічне

австрийске і угорске в трьох родах:

Ia за 100 л. — 120 кор.; за 50 л. — 62 к; (меньше як 5 л. не висилає ся)
IIa за 100 л. — 100 к.; за 50 л. — 52 к.; за 25 л. — 27 к.;
IIIa за 100 л. — 80 к.; за 50 л. — 42 к.; за 25 л. — 23 к.

Можемо доставити вина також в дорожшій цїні.

Условія: Бочка даром, порто оплачує сторона тілько від Львова, уплата фактури найдальше до 3 місяців.

При зближаючій ся веснянній порі просимо о численні замовленя. 135 5—10

Дирекция Товариства „РИЗНИЦА" в Самборі,

При закупні товарів просимо поклонуватись нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р. Евген Левицкий. Папір з фабр. Черлянського. З друкарні Народової (Манецких), Львів — Коперника 9.

Ч. 51. Львів, Четвер 4 (17) Марта 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток додаєть ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Вюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовскій, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтовоі пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінциі 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациі неопечатані вільні від порта.

Оголошена звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за еї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошена числять ся по 20 с. за стрічку.

На міжнародній аренї.

Борба на далекім Сході є без сумніву найінтереснійшою і найважнійшою подіею в теперішну хвилю, тож не дивниця, що увага загалу звернена нині на Росию і на води Японьского і Жовтого моря. Як в сьвіті природи ясні та сильні краски усувають всї инші в зад, неначе погружують їх в тїни, так і в житю народів події важні усувають все инше на задний плян. Та се не повинно перешкаджати нам кинути оком час до часу і на прояви політичного житя в инших близших нам краях, тим паче, що вони віддїловують не менше сильно на загальну міжнародну і внутрішну політичну ситуацию в поодиноких державах, а дальше, що і в росийсько-японьскій війні треба буде — як кажуть знатоки — виждати ще добрий кусень часу, поки прийде там до якихсь важнїйших та рішаючих подій.

Починаючи нашу мандрівку по міжнароднім терені, ми зупинимо ся, конечно, передовсїм на Австро-Угорщинї, як державі, котра нас безпосередно дотикає. Тут послїдний тиждень-два приніс поважні і дуже важні зміни. До тих змін належить в першій лїнії понеханє обструкциї в угорскім соймі. Які були причини, що мадярска опозиция по внесеню звісного предложеня Тісп рішила ся перейти з обструкциї на терен легальної чи льояльної опозиційної тактики, доси не знати, бо мадярскі політики вміли дїйсний хід справи покрити грубою заслоною, представляючи парляментарну угоду між Тісою а опозицією як вплив хвилевого настрою і театрального ефекту. Правда, зразу донесено, що між Тісою а опозицією наступив формальний пакт, після якого Тіса за понеханє обструкциї в справі контиґенту рекрута приобіцяв дати повну волю опозициї в борбі о економічну самостійність Угорщини на случай непарляментарної полагоди угоди в другій половинї монархії, але ся вість якось згубила ся і не найшла потвердженя в дальших донесенях з Угорщини. Тілько пос. Апоні в одній своїй промові, зараз по застановленю обструкциї, говорив о обовязку всїх Мадярів звернути напрям борби на розширене політичних рамок для мадярскої економічної і взагалї народної працї, але ся енунциация була так загальна, що не можна на нїй оперти здогадів що-до дїйсних цїлий заключеного компромісу. Найімовірнїйше, що причиною понеханя обструкциї, а в кождім случаю одною з важнїйших була загальна міжнародна ситуация і заходи Австро-Угорщини на Балканї. Мадяри уміють бути державними патріотами в вищім змислї і не хотять робити трудностий в поборі рекрута тодї, коли заносить ся на мобілїзацию і можливу акцию Австро-Угорщини на балканьскім півострові, і де знають, що в такій акциї Угорщина є безпосередно заінтересована. Та якими не були точки угоди, заключеної між правительством а мадярскою опозицию, то є певне, що на Угорщинї струя політичного житя буде тепер вже довший час вплести супокійно, без раптовних конфліктів, та що се не може не остати без впливу і на другу половину дуалїстичної монархії. Як довго на Угорщинї лютувала обструкция, положенє в обох половинах монархії було менше-більше однакове, а хоч лихе, то однак не давало атутів і переваги Угорщинї там, де входили в гру справи спільні монархії і еї відносини до заграниці. Тепер той стан змінив ся, а змінив ся на некористь Цислїтавії. Приходить справа торгових трактатів з иншими державами а з тим справа торгово-цлової угоди і одної цлової тарифи й Угорщина знов буде могла Австрию припирати своїми домаганями до стїни, знаючи, що Цислїтавія не спосібна полагодити всїх тих справ в дорозї парляментарній, як сего вимагає угода з 1867 р., і мусить тому добивати ся концесиї від другої половини монархії, наколи не схоче супротив заграниці скомпромітувати монархию і нарушити своє державне становиско.

В Австрії — як звісно — лютує обструкция і нема виглядів на санацию внутрішних відносин. На першім планї тої внутрішної заверюхи стоїть конфлїкт ческо-нїмецкий. Коли однак безпричасні і неінтересовані Поляки домагають ся зміни реґуляміну, то на основну зміну тактики супротив обструкциї не пристануть ні Чехи ві Нїмці і тому всї заходи для „санациї" внутрішних відносин мусять скінчити ся фіаском. До того в Австрії накипіло еще богато инших спорів і пального матеріалу: так між Словінцями, Хорватами, а особливо між Русинами і Італїянцями — а коли зважити, що тут іде о найживійшу боротьбу, бо національну, то можна з гори покласти хрест на привернене в Австрії конституційного житя. Як і давнїйше, так і тепер все еще стоїть яко конечне услівє санациї угода Чехів з Нїмцями, але що Нїмці не мають нїякої охоти зробити якінебудь уступки Чехам і пруть для удержаня свого стану посїдання фактично до абсолютизму, то і думка угоди ческо-нїмецкої мусить на разї і на довго остати ся неосуществимою мрією.

Переходячи до инших держав поза нашою Австро-Угорщиною, спинити ся мусимо на Балканї, яко на тім терені, котрого судьба безпосередно відділовує на міжнародну політику нашої монархії. З попереднього політичного огляду звісно, що Росия, заангажована на Сході, вплинула на утихомиренє розбурханих струй в Болгарії і Македонії— та послїдні вісти, які наспіли з Балкану доказують, що утихомирити вічно під'юджуваних з усїх боків славяньских братів на полудневім Сході не так легко і що ледви чи балканьский вулькан дасть ся на довший час здержати від революційних вибухів. Точкою вихідною для відносин на Балканї є Македонія і змаганя Болгарії до еї забору, длятого рішаючим було, чи дипльоматична акция болгарского аґента Начовича в Царгородї удасть ся, чи навпаки, Туреччина відкине всякі пропозициї що-до мирного поладнаня болгарско-турецкого спору. Отже послїдні вісти доносять, що місия Начовича зовсїм не удала ся а Болгария приступила до нового зброєня. Впрочім все робить ся, щоб серед болгарского населення піддержати всїми способами воєнну температуру. Як доносять, болгарске правительство зорґанізувало вже в самій Софії три тисячі охотничого повстанчого війска, яке удержує ся з державних фондів і стоїть в державних бараках, а в таких Станимаках, Дубницї, Кустендилї і инших місцевостях на граници фабрикують ся під самим носом властий динамітові бомби і засновує ся воєнні маґазини. Не брак також заряджуваня публичних складок і викликуваня концертами та кольпортованими ілюстрациями воєнного духа в цїли бунту, а повстанчі круги вже тепер розказують собі яко певну вість, що вже коло Великодня прийде до бунту в Македонії і війни з Туреччиною. Розумієть ся, що так само поступає і друга сторона: турецке правительство, котре також зброїть ся проти Болгарії. Будують ся стратегічні дороги до болгарскої границї від Кочан до Султан-Тепе а в Кочанах сконцентровано вже 12.000 війска. Чи від сих грізних приготовань прийде до оружної розправи, сего очивидно ще сказати не можна, бо на Балканї в несупокійних часах воєнний дух постійно змінює ся як приливаюча і відливаюча вода в моря, — але то в кождім случаю певне, що о повнім заспокоєню балканьского півострова нема бесїди та що кожда хвиля може принести з відтам для політичного сьвіта велику несподіванку.

Ось-так представляє ся ситуация на безпосередно інтересуючім нас Балканї — в инших европейских державах не стало ся нїщо нового і важного, тож згадаємо про них лише коротко.

В Нїмеччинї верховодячі круги заняті двома справами: дипльоматичними пертрактациями з Росиею і внутрішною борбою з социяльними демократами. Дипльоматичні заходи Нїмеччини у російского царя мають ся відбувати на тлї японьско-російской війни а веде їх сам цїсар Вільгельм, та про них нїчого певного не знати. Здає ся тілько, що Нїмеччина хоче визискати клопоти Росиї і забезпечаючи тій послїдній поміч на случай невигідних для Росиї подій в Европі, зискати великі концесиї. Що-до внутрішної борби з социяльною демократиєю, то тепер веде ся она хвилево теж на тій японьско-российской війни. Социяльно-демократичні посли закинули правительству в парляментї, що Нїмеччина, видаючи Росиї российских революціонерів, вислугує ся царскому абсолютизмови, а гр. Більов відповів, що правительство видає лиш анархістів на основі міжнародних умов. Розумієть ся, що самі российскі революціонери перебуваючі в Нїмеччинї, задемонстрували проти таких інвенктив участвуючи і голосуючи в скликанім в тій цїли в Берлїні вічу, і тепер відбуває ся як-раз переслухуване їх в берлїньскій поліції.

У Франциї веде ся тепер еще все борба в справі звісних конґреґацій а вістре монархістично-клерикальної опозициї звертає ся хвилево проти міністра маринарки Пелетана. Пелетана уважають за найскрайнїйшого ворога духовенства в кабінеті Комба, тож не дивниця, що туди звернули ся атаки опозициї. Закидають ему, що в небезпечну пору не подбав о скріпленє французскої фльоти, та Пелетан відповів як-раз вчера в буджетовій комісиї, що французска ескарда на далекім Сході є вже значно скріплена а він готов кождої хвилї предложити документи що-до стану фльоти. В повній палатї веде ся тепер дискусия над реченцем до остаточного внесеня конґреґацийних і всяких приватних шкіл, означених зразу на час пяти лїт. На внесене пос. Селю ухвалено передвчера дати час до покасованя всїх конґреґацких шкіл до десять лїт, а то з огляду на великі видатки на публичні школи з державного фонду.

Огляд закінчити-б еще парляментарною неудачею, яке потерпіло вчера по довгих дебатах англїйске правительство в справі кредиту на школи в Ірляндиї. Кредит той відкинено 141 голосами проти 131, але той результат голосованя мав бути случайний і як кажуть, для правительства не буде мати пїяких наслїдків.

З ради державної.

Руска обструкция.

Руский клюб видав — як доносить депеша кореспонденцийного бюра — слїдуючий комунїкат: Причиною рускої обструкциї є виключно положенє Русинів в Галичинї, котре стало ся невиносиме. Кромі того нема навіть надії на лїпше, бо центральне правительство взяло ся з Поляками за руку. З тої причини руский клюб уже від давна хотїв взяти ся за обструкцию, але сам

Алекс. Ґрау-Вандмаєр.

Пімстив ся.

(З нїмецкого.)

Було се на початку вісїмдесятих років; в Галичинї стали горячково шукати за нафтою. У всїх частях колишної польскої республики заговорили про велику будучність краю, про неоцїнені скарби, які може буде гребти лопатою з Карпат, заговорили про галицке ельдорадо. Здовж понизше шляху трансверзальної зелїзницї на лїнії між Дрогобичем а Горлицею побудовано великаньскі вежі для верченя, американьскі, нїмецкі і польскі ґеольоґи, інжінїри і капіталїсти порозкватировували ся по хлопских хатах і чекали як ґенеральні штабовці на прихід робітників, щоб відтак забрати ся до роботи.

Декотрі товариства працювали вже таки на добре при помочи найновійших машин. Богато властителїв ґрунтів копали в найпримітивнїйший спосіб студні і черпали оливу відрами наче воду, а знов инші чекали на замовлені в Анґлії струменти, скуповлювали тимчасом дальше ґрунта і будували резервоари. Найбільший рух панував в Бориславі, Сходницї і в їх околицї.

Богато хлопів і бідних Жидів збогачувало ся через розпродаж спекулянтам своїх маленьких ґрунтів, відтак поселювались в инших сторонах, де купували собі більші господарства.

В селї Наюгорицї коло Сходницї закупило нїмецке товариство з Франкфурту більший комплекс ґрунтів і осїло тамки з цїлим штабом інжінїрів і урядників. Наперед розслїдили сей терен знатоки і дійшли при тім до сьвітлих результатів. Впущено в чорну землю богато машин, одну коло другої а над ними побудовано вежі так густо, що виглядали як баньки на кервистім тїлї.

Нафтовий терен франкфуртского товариства припирав в долинї до ґрунту Василя Нагірняка — молодого, но чесного руского селянина.

Нагірняк був справдї примїром малого, незаможного господаря. Сам молодий, хороший і жвавий оженив ся в 24-тім роцї житя з найгарнїйшою, хотяй дуже бідною дівчиною Касею Остапчук, котра невдовзї породила йому здорового, біленького хлопчика, що числив підчас нашого оповіданя заледви три роки. Як спадок від своєї матери одержав Нагірняк хату з городом і два морґи ґрунту. Батька ледви тямив. Коли Василеви було вісїм лїт, пішов його батько в 1866 р. з своїм реґіментом під Кенїґрец тай більше не вернув. Один камрат, що служив разом з ним в тій самій компанії, оповідав, що бідаку трафила пруска гарматна куля так нещасливо, що гарне, здорове його тїло перемінило ся в одній хвилї в гидку ґутиру мяса. Василь ходив до одноклясової сїльскої школи і допровадив до того, що умів підписати своє імя. З читаном ішло дуже тяжко. Науцї не міг він віддавати ся, бо як одинокий син мусїв вже від наймолодших лїт помагати своїй матери при роботї.

В рік по весїлю померла мати. Чесна, працьовита любила свого сина понад все. Однак, щоби полишити йому яку науку для житя, уважала вона цїлком за зайве. Василь любив свою жінку і дитину через міру і молода пара працювала так в лїтї як і в зимі від раня до пізного вечера. Мали вони одну корову і одного коня, про котрі далеко більше дбали чим про своє власне здоровля. Горівку пили лише у великі сьвята і то дуже в незначній мірі, длятого не мав Нагірняк пїяких довгів — окрім двайцятьох золотих, які мусїв заплатити на похоронні видатки своєї матери, а котрі позичив у Жида в Бориславі на вексель, з'обовязуючи ся платити десять процент за виґоду. Він сподївав ся віддати сей довг зараз по жнивах; однак зайшли непредвиджені причини, що не дали йому його доброго намїру здїйснити.

Було се одного липневого вечера. Василь приніс дві коновки води з річки, що плила недалеко його хати до дому а змучивши ся, усїв собі на лавочцї в городї. За горбками нафтяного терену стояв огнистий вахляр з лучів заходячого сонця, що відбивались від искравих шибок маленького віконця Василевої хатини. Перед дверми хатини сидїла Василиха і товкла пен. Коло неї була колиска, де лежав малий Остап, дуже миленький хлопець з білим волосям і голубими очима. Сама Василиха була також дуже красна і приманчива з гарною головкою і з нїжними чертами лиця, а округлими бедрами і широкими плечима, в білій сорочцї з червоно вишитим ковїнром, була вона тою красою, що викликує гордість у патріотів а радість у естетиків.

Нагірняк сидїв тихо і поглядав радісно на свою жінку. Того вечера чув ся він дуже щасливий, бо справдї мав причину бути вповнї задоволеним. По перше кінь і корова були цїлком здорові, по друге зближали ся вже многонадійні жнива — колоски збіжа підняли ся значно в гору, сїно скошене вже раз виросло знов високо а по трете надїяв ся стати скоро богачем.

„Касю" — сказав він до своєї жінки—„ти не будеш противити ся, коли я спродам наше ґаздівство".

Вона випулила очи і дивилась на него питаючим поглядом.

„Як я вів нинькн коня пасти", почав він, „здибав мене Янкель — ти його знаєш, того маленького Жида, що то є ніби посередником між нашими людьми, а тими спекулянтами — і запитав мене, чи не міг би я спродати свого ґрунту. Розумієть ся, я відповів, що ні. Але він казав, що мені заплатять так богато, що за ті гроші буду міг купити не то два але й шість моргів поля. Нашу землю могли-б ті шваби там в горі купити. (Він показав пальцем на франкфуртске товариство). Вони хотять шукати тутки оливи".

„Гляди" говорив він знов весело „нам таки треба буде більше поля. Ми обоє молоді, здорові та й могли-б все обробити; дальше могли-б ми купити ще одну корову й коня а по добрих жнивах приняти яку дівчину. Правда, треба булоби платити більше податку, але за те були-б ми богаті".

„А відки-ж ти знаєш, що нам за наш ґрунт аж тілько заплатять" запитала Василиха.

„Янкель говорив. Він питав мене навіть, чи не потребую вже тепер гроший, при тім хотів мені позичити сто золотих, але я їх не принав".

„Добресь зробив" сказала Василиха. „Тілько не запускати ся в довги! Але коли шваби добре заплатять, но то тогдї вже хиба вже воля Божа".

Довго ще балакали разом і їм здавало ся, що стали вже богатими, робили різні проекти, будували замки в повітрі, поки не стемнїло ся. Тогдї забрали колиску до хати і полягали спати.

Нагірняк не міг сеї ночи нїяким способом заснути. Безнастанно снувались йому гадки про продаж і закупно нових ґрунтів. Він знав, що Нїмці хотять купити його поле і що се для них дуже корисне, коли тимчасом йому воно до нїчого більше не придасть ся, як хиба під одно жито. Питанем, кілько він властиво за своє ґаздівство жадати має, Василь меньше журив ся, як тим,

---

Автор побіч Вебер-Люткова є тим нїмецким новелїстом, котрий сюжети до своїх писань бере з житя рускаго населення в Галичинї. Отсе оповіданє даємо яко зразок сего писань, а в недовзї дамо також перевід одної новелї Вебер-Люткова. *Ред.*

Комната до снїдань ШАПІРА Ринок ч. 26. *Знамените пиво, мід, вино і перекуски. На пість рїжні маринати.*

не мав до того сил. Аж д 9 с. м. ухвалив скористати з ческої обструкциї і приłучитн ся до неї; і лише п. Ник. Василько не може брати в нїй участи з уваги на відмінні буковиньскі відносини Обструкция не звертає ся впрочім против Німцїв. Для спільного поступованя ухвалив руский клюб порозуміти ся з иншими обструуючими сторонництвами. П. Романчук зложить на однім з найблизших засїдань палати послів поясненє причин, котрі Русинів змушують до обструкциї.

„Deutsch Volksblatt" доносить, що руский клюб дістає з усїх сторін Галичини признаня за своє приступленє до обструкциї і слова заохоти до витреваня в тій политицї аж до кінця.

Вчерашне засїданє.

Вчерашне засїданє не ріжнило ся нїчим від попередних: читанє інтерпеляций, петиций і п., поіменні голосованя, троха дискусиї над наглим внесенєм п. Кратохвиля тай конець засїданя.

Між інтерпеляциями була одна від ческих послів в справі демонстраций, які сими днями виправлено в XV. части Відня против „Ческого дому". Кількасот нїмецких студентів — говорить ся в інтерпеляциї — рушило в ночи по якихсь зборах перед „Ческий дім" з криками: „Спалити, збурити! Кождому Чехови поломити ребра!" Потому вшли до середини дому, розігнали гостий і все понищили; але поліция анї собі в гадцї мала, спиняти напасть. При тій інтерпеляциї склала ся буча, бо ческі посли одні кричали „Abzug Koerber!", другі домагали ся, щоби президент міністрів зараз явив ся в палатї та відповів на інтерпеляцию. Бучі повторили ся опісля ще при иншій інтерпеляциї ческій, внесеній в справі демонстраций, яку Німці виправили в Лінцу славному музикови Кубелїкови, так що не дали ему грати на концертї через те лише, що він Чех. Інтерпеляция виказує, що демонстрация була приготовлена, а власть о тім знала і нїчого не робила, щоби запобігти демонстрациї.

Коли перервано опісля дискусию над внесенєм п. Кратохвіля, спитали пп. Риба і Кльофач президента палати, чи гадає спонукати президента міністрів, щоби відповів на указані повисше ческі інтерпеляциї. Президент відповів, що обі ті інтерпеляциї доручить д-рови Керберови. Тогдї п. Брайтер спитав, чому тепер міністри не тримають ся регуляміну і не сидять в сали підчас засїдань. Президент палати відповів, що — о скілько ему відомо — завсїгди хтось з міністрів в підчас засїданя.

Санация парляменту.

Ми в понедїлок згадували вже о заходах нїмецкої вірноконституцийної великої посїлости, щоби через острійше виконуванє регуляміну ослабити обструкцию і тим самим роботу в палатї послів бодай троха пошкнути наперед; також подали ми ті точки, на котрі згодили ся нїмецкі сторонництва. Отже виконуючий комітет нїмецких сторонництв звернув ся і до иншихъ клюбів, щоби їх для своєї гадки приєднати. На те клюб ческої шляхти відповів що-до 1. і 2. точки, що інтерпретацию і виконуванє регуляміну треба полишити президиї; що-до 3 точки, що клюб завсїгди охотно попирати буде президию у виконуванню регуляміну; а що-до 4 точки, що клюб від давних лїт тримає ся такої тактики, якої жадає сеся точка. Вкінци клюб висказує свій погляд, що заходи, початі нїмецкими сторонництвами мабуть не доведуть до цїли, котру можна осягнути лише через помиренє Німців з Чехами і через скору а енергічну зміну регуляміну. Подібну відповідь дало також і польске коло.

Польскі махери на службі.

Махери з польского кола — про що у нас уже була згадка, — взяли ся мирити Чехів в Німцями, та се їм якось не веде ся. Нїмецкі посли відповіли Полякам, що вони вже від чотирох лїт знають, чого Чехи хотять, щоби помирити ся з Німцями! але Німцї на ті жадания не могуть пристати. Можна до того ще замітити, що так само, як Німцї від чотирох лїт знають жадания Чехів, так і польске коло знає від давна, що на ті жадания Чехів Німцї не згодять ся. Але що то шкодить похвалити ся перед Кербером і короною, що ось ика то з нас staatserhaltende Partei; — хоч знають добре самі, що їх заходи не можуть мати нїякого успіху.

Війна.

Хунхузи.

В теперішній війні на Сході відграють велику ролю „Хунхузи", тож не диво, що европейска преса звернула тепер, коли нема на разї важних воєнних подій, свою увагу на „Хунхузів". Хунхузи вже тепер роблять російским воєнним операциям перепони, а нема сумнїву, що ще більші перепони можуть робити в будучности. Головне місце поселеня Хунхузів є північно-східна Манджурия, край гористий, де Хунхузи можуть дуже добре укривати ся і вести своє ремесло. Ціла частина того краю між ріками Сунгурою і Амуром поселена самими оселями Хунхузів а виглядає як воєнний табор, заснщана засобами оружия, живности і богацтвами, переховуваними після довершеного рабунку. В тій части краю Хунхузи мають свою домівку через зиму; рабунків довершують на полудни вздовж зелїзниць і торговельних шляхів, де вибирають ся доперва літом. Хунхузи орґанізують ся в банди а на чолї банди стоїть ватажко, котрий над кождим членом ватаги має право житя і смерти. Хунхузи визначають ся незвичайною сьміливостию, хоробростию і погордою для небезпеченьства і житя й складають на се присягу, а рекрутують ся головно з всїляких утїкачів і сьмільчаків, супротив котрих хіньске правительство є безсильне. Кажуть навіть, що „Хунхузи" стоять тепер в часї війни в порозумінню з правительством в Пекінї і коли вже понищили декуди шлях зелїзничий в Манджурії або піймали і знищили дрібні віддїли російского війска, то се стало ся з припорученя хіньского правительства.

Найнебезпечнїйшим для Росиї ватажком є тепер Хунхуз Туленсан, котрий вже нераз бив ся з російским війском і все умів викрутити ся з матиї. Коли перед двома роками Росияни зорґанізували против него нагінку, стояв він на чолї ватаги зложеної з 600 людий, заосмотрених в оружє найновійшої системи і дуже добрі коні. Росияни окружили сей віддїл, але Хунхузи виховали ся прогалиною між лївим крилом своїх противників а рікою Ліао. Другим разом кілька сотень козаків заскочило Туленсана в селї Шактонту. Прийшло до битви, але Хунхузи маневрували так зручно, що утїкли з дуже малими стратами. В слїдуючій битві не пощастило ся їм, бо стратили 25 людий, богато коний і амуніциї. Хоч село було окружене багнами, уважаними загально за неприступні, Тулензан утїк з своєю ватагою третий раз, перекрадаючи ся тайними стежками серед небезпечної трясавиці. По тій програній утїк до Монголиї, але в вересни минувшого року знов явив ся на чолї 300 Хунхузів в Аншаюнянї при східній зелїзници хіньскій між ріками Тамсіке, Гункіе і Ліао.

Одним з ад'ютантів Туленсана був славний Фуленой, котрий утїк з Сахалїну. В Аншан'юанї бандит сей знов получив ся з Туленсаном і привів ему 50 узброєних їздців. В короткім часї ватага мала 1200 добре узброєних людий. Росияни вислали против них дві компанії, швадрон артилериї і 4 гармати. Експедиция мала не впустити ватаги через монгольску границю. Хоч російске війско обсадило всї броди на ріцї Ліао, Туленсан при помочи місцевого населеня відкрив новий брід і перейшов ріку. Російске війско здогнало его і прийшло до завзятої битви, в котрій мало згинути 300 Хунхузів. Росияни здобули 250 коний і дуже богато карабінів. Погиб також Фуленой, але Туленсан з 900 ватажками утїк. Коли напружили ся відносини між Японом і Росиєю, відкликано експедицию против Туленсана.

Тепер крутить ся між Хунхузами богато японьских офіцирів, котрі вже зорґанізували кілька ватаг. На чолї деяких ватаг стоять японські офіцири. Оружє і амунїцию Хунхузи також дістають від Япону. В теперішній війні Хунхузи готові відограти важну ролю, утрудняючи Росиї стратеґічні операциї. Російске правительство вже загрозило Хінам, що перестане їх уважати за невтральну державу як хіньскі партизанти будуть дальше псувати телеґраф і зелїзницю.

Хіни.

Російске правительство має мати докази, що Хіни заключили з Японом тайний договор, на підставі котрого Хіни зобовязали ся поставити на граници 80.000 війска. Інструкторами сеї армії мають бути японські офіцири. Росия буде мусїла поділити свою армію, аби також забезпечити ся з сеї сторони. В Пекінї потерпають також, що вибухне нове повстанє боксерів. Хіньский двір вже приготовив все, аби утечи в глубину краю. Російске правительство надіється, що коли вибухне з тої сторони небезпеченьство, то Франция буде інтервенїювати, а російска дипльоматия вже приготовляє ся на таку евентуальність.

(Телеґрами)

Льондон. З Чіфу доносить, що коло Порт-Артура зловлено 18 японьских шпіґунів, котрі дістали ся на берег в часї бомбардованя порту дня 10 с. м. Положенє Порт Артура критичне, бо Японцї можуть его бомбардувати з трех сторін: сходу, заходу і полудня. Адмірал Макаров забрав з Ретвізана і Цезаревича армати і зробив з них батерию коло заливу Голуба.

Аден. Пароход Есеріч, котрий вів контрабанду з Нью Йорку до Йокагами, утїк перед російскими кораблями воєнними, котрі на него чатували.

Сеуль. Японьске правительство забрало всї цїсарскі домени, котрі обіймають третину простору цїлого краю і то головно під управу ризу і збіжа для армії.

Гамбурґ. В Лібаві задержано 4 кораблї наладовані кіньми. Купцї запротестували против задержаня, бо ті коні закупили вже перед виданєм заборони вивозу.

Варшава. Говорить, що в листї до царя цїсар Вільгельм запевнив царя о своїй приязни, котру щиро додержить в часї війни. Росия може цїлком спокійно вивести з західних провінций свое війско аж до послїдного салдата, бо в тім труднім положеню Нїмцї будуть стояти на сторожи інтересів і власности сусїда. Лист згадує також о Поляках, котрих пруске правительство буде пильнувати.

Льондон. Японцї бомбардували острів Шантанов напротив порту Дальний і знищили морску ліхтарню, шпиталь і кілька домів. Під сам порт не підпливали, бо він обезпечений 400 підводними мінами.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Підпольна Росия.

Київ. Хоч більша часть студентів є спокійна і льояльно настроєна, знайдено у 150 студентів революційні листки. Студенти устроїли демонстрацию і сьпівали революційні пісні. Сенат візвав поліцию. Від 60 студентів відобрано проклямациї і студентскі легітимациї.

Більше шпіонів!

Берлїн. На удержуванє тайної поліциї російской вставлювано доси в буджет 952.000 рублїв річно, але видавано лише 200.000. Супротив того, що революційна аґітация тепер сильно скріпила ся, Плеве домагає ся для тайної поліциї на поборюванє революційної пропаґанди 1,180.000 рублїв. Так доносить Vorwärts.

Недуга цїсаря Вільгельма.

Берлїн. На біржи рознесла ся чутка, що стан цїсаря Вільгельма погіршив ся. Говорять, що цїсар пускає ся в морску подорож за порадою лїкарів і що здаєсь буде потрібна нова операция. Вчера від'їхав цїсар з Віґо до Ґібральтару.

Військовий скандал.

Берлїн. Велику сензацию викликано тут перенесеєм 8 офіцирів ґвардиї, найлїпших приятелїв наслїдника престола на провінцию, бо втягали наслїдника в гулятику. В сю справу вмішана якась жінка.

НОВИНКИ.

— **Маємо бюра посередництва працї!** Такий дух віє із вступної статї 62-го ч. краківского Czas-у. Орґан польских верховодів, що стоять близько рішаючих кругів, вертає вчера знов до справи бюра посередництва працї і уважає санкцию дотичного закона немов фактом доконаним, хотяй урядово ще не оголошеним, а та сьвідомість beati possidentis позволяє ему відотхнути лекше по тривозї, яка ще в послїднім часї мучила цїлу польску пресу, що ось то центральне правительство може улячи виливови протестів цїлого руского народа і згаданий закон зовсїм не предложить до найвисшої санкциї. „На щасте — пише Czas — то побоюванє завело. Нинї можемо глядїти з вдоволеньем на корисний — по довгім дожиданю — зворот. Можемо в нїм бачити сатисфакцию і для польскої суспільности, для котрої довша проволока в сповненю її найчеснїйших (верх брехнї і перфидії! — *Ред.*) бажань могла би видавати ся легковаженєм, і для краєвого правительства, котре, попираючи від початку акцию сойму в спосіб найгорячійший та найприхильнїйший, уміло для свого в тій справі становища придбати собі признанє в рішаючих кругах. Тому з вдоволеньем глядимо на результати працї передовсім дотичної соймової комісиї, працї так совісної, та умілo веденої, що в її овочі, в ухваленім соймовім законі навіть віденьска бюрократия не найшла нїякого, звичайного собі „сумнїву". — Маючи за собою таку певність побіди, Czas принимає супротив побіджених заздалегідь позу великодушности, бо свої тріюмфальні виводи кінчить таким „ласкавим" словом: „Колиж так є, коли бюра посередництва працї мають стати новим, пожиточним(!!) полем дїяльности около добра краю (!!), то нехайже стануть також зненом, яке сполучить в тій дїяльности всї „чесні" краю елементи, а передовсім его польских і руских (!!) мешканців. А коли до улекшень чи до уможливленя тої спільности треба позабути минувшину, тоту прикру минувшину підозрінь, жалїв, знеохоти, нагромаджених з рускої сторони коло повставаня нового закона, то з нашої сторони ми готові пустити всьо в непамять". Справдї, тріюмф і ласка незвичайні! Але чи блаженний настрій благородних опікунів „почцівеґо людку" потревав довго, покаже найближша будуччина...

— **„Взґлєнди службове" в практицї.** Пишуть нам: В Будзанові був від кількох лїт податковим адюнктом п. Іван Баранин. Яко урядник тїшив ся серед околичного населеня великою симпатиєю за своє справедливе поведенє. Був душею читальні в Будзанові і его головно заходами засновалась в Будзанові філія „Сокола" минувшого року. В „Соколї" згуртував він молодих будзанівских міщан, сам робив з ними вправи і через те придбав собі межи ними незвичайну любов. З тими „соколами" їздив він і до сусїдних читалень, пр. в Вербівци був два рази на аматорскім представленю. Послїдними часами, бо вже сего року заснував п. Баранин тов. „Сокіл" в своїм родиннім селї Кобиловолоках. Та за сю его працю криво дивились на него наші приятелї і опікуни а жандармерия, як сказав се сам староста теребовельский Крушиньский, слїдила кождий его крок, поки не схопила его на „злочині" і опікуни не знайшли основи до „атаку". Ще перед оповіщенєм намісництва, яким заборонено розширюване „Новомодних колядї", виданих на „Буковині", прислав хтось п. Баранинови з Черновець кілька примірників тих „колядї", а він не приглядаючись навіть, що то за книжки, продав пару примірників. Зараз довідались жандармерия, староство, і хотяй лише дві баби зізнали, що дістали ті книжочки від п. Баранина, перенесено его „ze względów służbowych", як сказано в актї перенесня, з Будзанова аж до Уллянова, коло Н'їска, між Мазурів. Попри тім всїм найголовнїйша благодать звісної системи — п. Баранина помінено при авансї. Коментарі хиба зайві.

— **Шевченкові роковини на селї.** З Чортківщини пишуть нам: Дня 28 лютого с. р. устроїли читальники в Паушівцї, пов. чортківского, заходом місцевого учителя п. Л. Ясїнчука концерт в 43 роковини смерти Тараса Шевченка. В місцевій читальни зібрало ся около три сотки народу. Люди незнаючи близше нї про значінє збору і сьвята, нї про Шевченка, дожидали нетерпеливо. Вступ о. Маланюк та пояснив коротко в приступній бесїдї значінє читальнї і Тарасового сьвята. Наступили продукциї хору, вивченого учителем, дві деклямациї і відчит на тему: „Житє Тараса Шевченка і его значінє для нашого народу". На лицях слухаючих слїдна була незвичайна повага. На закінченє відсьпівали всї „Ще не вмерла" і „Не пора" і розійшли ся: хто домів, а хто зістав в читальни, та забавляли ся при чаю, котрий у нас введено при читальни (завдяки о. Маланюкови) ще перед тим, нїм сей проект подала станиславівска „Нова Сїч". Читальня наша не має ще року, а розвиває ся доволї гарно: має хор, дала представленє николаївске, а в сьвята „Вертеп", а що дальше буде — будучність покаже. — *Д. Р.*

— **Нове житє в самбірскій читальнї „Просьвіти".** Із Самбора пишуть нам: Відновлена в 1902 р. наша міщанська читальня „Просьвіти" проявляє під проводом свого головн п. Александра Духовича що раз більше житя. Членів числить читальня понад 100, а завдяки молодим членам, так з посеред ремісників як академічної молодїжи, праця над осьвідомленєм спольщеного рємісника поступає скорим ходом наперед. Поминаючи всякі инші прояви того житя, годять ся з признанєм піднести, що доси читальня дала вже два театральні представленя, на котрих відограно „Майстра Черника", „Тато на заручинах" м. р. а „Шляхту ходачкову" дня 6 марта с. р. Хто знає, з якими трудностями сполученє устроєне такого аматорского представленя, той уявить собі, якої незвичайної енергії мусїли зужити пп. Стефанович, Рінецкий і другі, коли відважили ся на виставленє штуки, в котрій 24 осіб майже кожда для себе а визначною ролею виступати мусить і в котрій то штуцї головну ролю відгривають сцени збірні. Публика, котра простору салю „Народного Готелю" заповнила по береги, була з гри аматорів як і взагалї з цїлого представленя дуже вдоволена. Житє, яке кипіло на сценї, удїляло ся й публицї, котра при отвертій сценї оплескувала граючих аматорів. Впрочім для наших самбірских людий житє тої шляхти не чуже, тому не диво, що аматори відтворювали нам вірно і правдиво знані нам добре шляхотскі типи. З поміж женщин, котрих в штуцї доволї виступав, треба було подивляти ті панни і панночки, котрі не маючи нагоди наочно позна-

Прибори до кравеччини як: *Аплікациї, Коронки кльоцкові, Тасьми, Гузики, Підшевки* поручає найдешевше християньска фірма **Фердинанд Ґітлєр (Gütller)** у Львові, площа Галицка ч 3.

комити ся з житєм і поведенцією шлихтанок, вистудіовали свої ролї знаменито і гарно достроювали ся до цїлого комплету. Не вичислюємо тут нїкого по імени, щоби борони Боже через похибку не заподїяти кому якої прикрости, однак всїм панам і панам, що взяли участь в тім представленю, нехай се вдоволене якого ми зазнали того вечера, стане за найбільші похвали. Згадати ще належить, що режисерії сеї доволї трудної штуки підняв ся радо досьвідний на тім полї п. В. Чистий дохід з представлення розділено в сей спосіб, що 30 корон призначено на будову народного театру у Львові, а 27 корон лишило ся в касї читальнї, а ужити ся їх має також на подібні цїли. Чистий дохід показав ся длятого так малий, позаяк вступ був низько означений, щоби тим лекше уможливити доступ і для біднїйшої верстви, а видатки були дуже значні. Не менше треба подякувати пп. шляхтичам з Кульчиць, котрі охотно вижичили на сю цїль цїлу фіру шляхотских убрань, почавши від типових „кашкетів“, а скінчивши на чоботах з холявами. Шкода лиш, що на тім представленю було щось тілько кількох зі шляхти кульчицкої зі своїм префектом на чолї. — *Н Н.*

— **Голос народа.** На усердне домаганє громадян з Горожанин великої, повіта рудецкого, подаємо до публичної відомости заяву, яку вони вислали редакциям „Галїчанина“ і „Русского Слова“: „За Ваше негідне (в надісланій нам до поміщеня заяві находить ся ще острійше слово. — *Ред.*) становище, яке ви заняли в справі станиславівскої гімназиї, бюр посередництва працї та в инших руских справах, а в найновійшім часї в справі росийско-японьскої війни, висказуємо вам погорду! Ганьба вам, янїчари! — *Микола Гуменний. Микола Ст. цишин. Стефан Стецишин. П. Мартин. Гр. Павлюк. Іван Яцків. Іван Тахоровский. Михайло Зайцевий. Гринь Адамский. Іван Бабічак. Юрко Терлецкий. Іван Конут.* [Два підписи нечитки].“ Ми не є прихильниками войованя такими одиничними заявами, бо знаємо, що так, як пише ся в тій заяві, думає про „Галичанинъ-а і „Русков Слово“ та їх поведенє цїла нездеморалїзована ще, патріотична часть руской суспільности. Коли однак поміщаємо повисшу заяву, то тому, що „Галичанинъ“ і „Русское Слово“ люблять покликувати ся ся на такі заяви, бляґуючи, немовто за ними стоїть руский народ. Якби на те прийшло, то ми могли би таких заяв дати тисячі, і то не фабриковані, як се буває у москвофілїв.

— **Против хрунївской ґазетки.** З Ярослава пишуть нам: Від якогось часу напихав ся до нашої читальнї „Руский Селянин“, хотяй ніхто его не передплачує, анї не читає. А треба признати, що в нас люди не такі зовсїм дурні, щоби не розуміли ся на фарисействі сеї шмати. Свого часу з одушевленєм підписували ми протест до сойму против ухваленя рентових осель. А ось тепер „Руский Селянин“ присилає інформациї о законї і формуляр петициї до сойму о предложене до санкциї повисшого закона. На щось подібного може здобути ся лиш найбільший ворог руского народа. Ми-як прецінь добре знаємо, чим є „Руский Селянин“ і чию сторону боронить, а о вартости рентових загород поучили нас найлучше наші посли. „Руский Селянин“ дуже помиляє ся, коли гадає викликати в нашім народї недовіре до наших послів, щирих і одиноких защитників нашого галицкого руского мужика і міщанина. Ми дуже завидуємо тим повітам, котрі мають таких репрезентантів і єсьмо сильно пересьвідчені, що при найблизших доповнюючих виборах всї виборці стануть як один муж та покажуть, що руский нарід не дасть ся вже більше дошгати. Заявляємо також прилюдно, що „Руского Селянина“ не потребуємо і хочемо бути вільні від сорому, який стигає на нас сама поява сеї шмати в читальнї. Остерігаємо також инші громади і читальнї, щоби не давали ся дурити „Рускому Селянинови“. — *Читальня „Просьвіта“ на Лежайскім передмістю.*

— **В сти з північно-американьской Руси.** (*За амер. „Свободою“ ч. 9. з 3. марта*). На другім всенароднім америк.-рускім вічу в Оліфантї (в Пенсильвенії) запали в справі просьвітнїй, по рефератї о. Тимкевича, такі резолюциї: 1) Поборювати анальфабетизм через вечірні школи і читальнї. 2) Удїляти нагоду тим учителям і взагалї кождому, хто навчить читати 10 неписьменних людий. 3) Оснувати бурсу для руских дїтий, щоби могли вчитись у висших школах, і то в Нью-Йорку, вже з початком слїдуючого шкільного року (від вересня 1904). 4) Доки не отворить ся бурса для дївчат, давати тимчасом бідним здібним руским дївчатам стипендиї для науки у висших школах. 5) Потверджено ухвали вічa в Йонкерс що-до посиланя дїтий до публичних шкіл. 6) Перестерігати наших людий, щоби перед часом не відбирали своїх дїтий зі школи, але нехай кінчать курси приписані законами державними. — По вічу в Оліфантї відбули ся вечерниці і комерс. Насамперед оліфантский хор під проводом Мих. Паздрія, відспівав „Задзвенїмо разом брати“. Потім о. Макар виголосив промову, в якій навязуючи до річниці уродин Юрія Вашінґтона, яка припадала того дня, порівнував того славного батька америк. республики з Тарасом Шевченком і взивав вступати в їх слїди що-до любови рідного краю, боротьби, працї й поступу Відтак аматори відограли дві штучки „В. Гірничій Дуброві“ (Запольской) і орнґінальну тринтову комедию о. Мик. Струтиньского „Страйк“. Обі штуки доповнялись, показуючи житє-буте робучого народу в Росиї і Австриї. Тема комедиї „Страйк“ взята з подій у східній Галичинї в 1902 роцї. Зміст (коротенько подаємо) такий: В селї Н. селяни дуже бідні, але починають вже будити ся з просоня. Однак стрічають ріжні перешкоди і з повітового міста і в самім селї, де визискуєсь їх а парохкацап і его дяк-хрунь забивають їм баки. Здавалось, що їх горю кінця не буде. В тім появлявсь одного дня в селї руский академік і дорадже їм страйк. Они сходять ся до читальнї на раду і дїйстно постановляють страйкувати. В часї страйку появляють ся на сценї староста, жандарми, економ, парох, дяк... Селяни держать ся солїдарно і в границях закона, то й виграють страйк. По страйку дїдич продає село, коршмар вибирає ся з села, дяк-хрунь переходить на сторону громади, а парох-кацап присїв. Селяни сьвяткують виграну. Поміж актами сеї штуки (принятої публикою з ентузиазмом) і при кінци вечериниць сьпівав хор патріотичні пісні. Під конець була також деклямация Шевченкової поезиї „До Основяненка“. — Комерс з гостиною, якої американьска Русь доси ще не бачила, устроїло олїфантске жіноче братство св. Варвари, а душею комерсу була панї Е. Струтиньска, предсїдателька жіночого братства. — „Свобода“ накликує Русинів в Сполуч. Державах до засновуваня руских читалень, вказуючи їм за примір кілька читалень заснованих послїдними часами в Канадї і читальню в Сан-Франціско над Тихим Океаном. — В Пітсбурґу (в Пенсильвенії) обнив від лютого с. р. Ів. Костюк посаду дяка-учителя при тамошній рускій церкві, а кождої середи й суботи вчить хлопців і дівчат нотного сьпіву.

— **В справі мнимого нападу на учителя** в Глинні коло Львова, про що вже вчера було у нас пояснене від місцевого пароха, одержали ми також пояснене від інтересованих селян Йосифа Врублевского і Івана Мульки. Заявляють вони згідно, що на місцевого учителя Івана Винницкого, Русина, ніколи не нападали, хоч оба є Поляки. Натомість стверджують, що минувшої суботи в полудне, по скінченій науцї, Врублевский прийшов до учителя упімнути ся о довг, який винен ему за побрані в его торговли товари, наслїдком чого прийшло, зовсїм не за почином Врублевского, до словної перепалки. А що учитель Винницкий ревно трудив ся ad maiorem Poloniae gloriam, особливож засновує по селах „кулка рольнїче“, то не диво, що „Kurjer lwowski“ та инші польскі часописи зробили з тої події напад, а для більшого ефекту мнимих напастників зробили — Русинами.

— **Др бні вісти.** Намісник ґр. Потоцкий виїхав вчера до Відня на похорон ґенерала кн. Віндішґреца а нині верне до Львова. — Дня 15 с. м. помер нагле в своїм селї Завадцї Станислав Комарницкий, від 25 літ маршалок калуского повіту. — Познаньска комната карна засудила сими днями бувшого урядника тамошного польского банку Цеґельского і бувшого лат. клирика Центовского за спроневірене 64.300 марок з того банку обох по півтора року вязниці. — У Львові померла дня 15 с. м. Евгенїя Сподарик, ученица II р. учительской семинарії, донька управителя школи в Чехах під Бродами. — Після статистичних виказів до американьских портів прибуло 643.358 европейских еміґрантів. — У Львові розійшла ся чутка, що президент апеляцийного суду д-р Тхоржницкий має бути іменований президентом найвисшого трибуналу у Відни на місце Ґабетінка, котрий перейде в стан спочинку.

— **Нова читальня у Львові.** В неділю 20 марта 1904 відбудуть ся перші загальні збори новозасновуючої ся читальнї „Просьвіта“ на жовківскім передмістю у власнім льокали при ул. Жовківскій ч. 59 (зараз коло рампи) на котрі то збори запрошують основателї отсим всїх патріотів а особливо мешкаючих на згаданім передмістю точно на годину 7 вечером. — *Основателї.*

— **Для Львовян.** Дня 20 марта в неділю о год. 5-тій відбуде ся на „Бесїдї“ спацеровий концерт, устроєний заходом Товариства „Руска Захоронка“ при співучасти членів „Кружка українських дівчат“ і музичного кружка тов. „Академічної Громади“. Програма дуже ріжнородна і богата. Вступ від особи по 60 сот. — *Дирекция.*

— **Публичний відчит у Львові** відбуде ся в сю пятницю в пасажи Миколяша о год. 6 вечером. Читати буде п. Гадячан про „дві течії серед київского студентства“. Вступ 10 с., для молодїжи 5 сот.

— **Звичайні X загальні збор** товариства ґім. „Сокіл“ у Львові відбудуть ся в неділю дня 27 марця с. р. о год. 3 пополудни в сали Сокола ул. Підвале ч. 7. Порядок зборів: 1) Відкритє зборів. — 2) Відчитанє протоколу з послїдних зборів. — 3) Звіт з дїяльности старшини за р. 1903. — 4) Звіт касовий за р. 1903. — 5) Звіт контрольної комісиї за р. 1903. — 6) Вибір старшини, кон. комісиї і настоятелїв вправ. — 7) Внесеня і інтерпеляциї. — *А. Будзиновский* голова, *Денис Кучика* справник.

— **Рават в Стрию.** Заходом рухливого товариства „Руских женщин в Стрию“, відбуде ся на дохід рускої захоронки в Стрию рават дня 24 с. м. в четвер в комнатах „Народного Дому“. Програма дуже ріжнородна, складаєсь на неї комедийка в однім актї, хор „Стрийского Бояна“, деклямациї, фортепян і томболя. Вступ від особи 1 К. Буфет у власнім зарядї. Початок о годинї 8 вечером. Ходить отже о се, щоби наші доохрестні патріоти численно на равтї зі взгляду на цїль явили ся і молоденьке товариство не завертали з дороги в его рухливій дїяльности. — *Комітет.*

— **Селяньска бурса Дрогобичи.** Селяни дрогобицкого повіта на загальних зборах дня 2 лютого с. р. порішили одноголосно заснувати в Дрогобичи селяньску бурсу і вибрали з поміж себе комітет, котрому припоручили ввести в житє се дїло безусловно вже з початком слїдуючого року шкільного. Наслїдком сего комітет видав відозву такого змісту: Про конечність такої институциї говорити не треба, бо за нею промовляє так могучий арґумент, як наша занедбана народна нива, котра надармо жде робочих рук. До того пануючі тепер обставини, які витворились независимо від нас, немовби присягнулись, щоби не дати хліборобскій дитинї висшого образованя. Вже сам устрій народних шкіл а именно їх поділ на школи низшого типу (сїльскі) і висшого типу (міскі) є для нашої дїтвори колодою на дорозї до висшого образованя, а тим самимъ пагубною перешкодою для нашої суспільности в витворюваню сьвідомої інтеліґенциї, котрої нам так дуже потреба. Дитина марнує в такій школї 6 лїт житя, бо коли по тім часї родичі нагадають ся дати її до школи, не може вона вступити до кляси висшої, бо ще й тоді мусить піддати ся вступному іспитови і заплатити 10 корон такси, бо мовляв переходить з шкіл низшого типу до висшого. Крім сего є ще одна причина, котра промовляє за конечностию селяньскої бурси. Звісною є річию, що для нашого селянина гріш є білим кругом. Нашому селянинови легко приходить ся дати своїй дитинї шпона, круп, бульби і т. д., але де вже прийде ся платити за неї готовим грошем, там его можність устає, бо, як сказано, у нас гріш дуже рідкий гість. В наслїдок того селяни наші або зовсїм не посилають своїх дїтий до висших шкіл, або коли дають, то дїти ті марнують ся по лихих станциях і часто замість стати ся для своїх родичів потїхою та підпорою, стають для них терневим вінцем. Одиноким ратунком на се є селяньска бурса, в котрій селяньскі дїти або зовсїм безплатно, або лиш за малою доплатою дістануть відповідну опіку і приміщене. В наслїдок того постанову заснованя селяньскої бурси уважати належить за прояв, що наше селянство зовсїм дозріло до національної самосьвідомости і що зрозуміло, в чім лежить основа нашої будуччини і нашої красшої долї. Розходить ся тепер лиш о се, якби сю гадку здїйснити? Річ не представляє великої трудности. Лиш по кілька сотиків на одного мешканця повіту і по жмени зерна, а вже дїло готове, вже кількадесять талановитих хлопців має постійне і певне приміщене. Думаємо, що вїякий селянин не отягне ся з жертвою на сю цїль, бо тут ходить о добро его власних дїтий, бо тут селянство буде поносити жертви не для кого иншого, лишень для самого себе. Проте кличемо нині: Браття Селяни! В повітї нашім є 97 сел. Як би кожде село зложило лиш по 10 корон, то прийшло би 1000 корон! За сю суму можна дуже богато зробити! Браття Селяни! Ви перва дали доказ глубокого патріотизму, тому думаємо, що й нинїшний наш поклик не буде голосом вопіючого на пустини. Кличемо отже до Вас: збирайте складки на сю цїль! При весїлях, хрестинах і инших родинних торжествах скиньте по сотикови, а узбираний гріш посилайте або просто на руки о. Василия Купкевича, руского катехита в Дрогобичи, або складайте на руки своїх Всечестнїйших отців парохів, котрі вже вишлють его куда треба. Звертаємось дальше до Всечестнїйшого Духовеньства тут. повіта з просьбою, щоби грошевими датками зволило прийти в поміч сему великому дїлу і щоби клич: „Селяни для себе“ рознесло під кожду сельску стріху, а заохотою до збираня і надсиланя грошевих датків. З такою самою просьбою звертаємо ся до Вп. учителїв, хвальних громадских урядів, церковних братств і читалень, як також до поодиноких жителїв села, з тим, що кождий пожертвований гріш сторицею буде звернений. — Дрогобич, 12 лютого 1904. — За комітет: *о. Тадей Скородинський*, містодекан і парох в Трускавци.

— **Пожарний „Сокіл“ в Поручині** бережанського повіта засновано на статутї львівского „Сокола“. Ц. к. намісництво затвердило вже статут.

— **Важне для крамниць.** Отсим повідомляємо, що єсьмо в можности доставляти нашим крамницям полотна, перкалї, полотенця і шерсткі матерії на спідниці, фартушки і кафтаники, хустки шаліновi, тифтикові і звичайні, крайки, ґузики, нитки, заполоч і проче. Полотна і матерій не висилає ся менше як 12 метрів одного сорта, а хусток не менше як пів тузина того самого сорта. Просимо Хвальні Заряди і властителїв крамниць звернути на се наше оповіщене свою увагу і дати нам нагоду їх обслужити. — *Дирекция „Труда“*, у Львові, Ринок 38.

Померли:

— **Михайло Шелеметко** парох в Бутинах, угнівского деканату, перемиской епархії, упокоїв ся дня 15. с. м. по довгій і тяжкій недузї, проживши 63 лїт житя, з чого 40 лїт сьвященьства. Загально звісні події сімдесяти років в холмскій дієцезиї приневолили его шукати пристановища в підкарпатскій Руси-Україні. Тут якийсь час учителював, відтак одержавши австрийске піддяньство в 1882 р. став парохом в Бутинах, в Жовківщинї. Хоч вихований в зовсїм иншім дусї, скоро з'орієнтував ся і був не лиш взірцевим сьвященником, але й одним з найщирших і найдіяльнїйших синів свого народа. Хто слїдив за процесом небіщика К. Устияновича за образ пекла в бутиньскій церкви, той пригадає собі всї епітети польских часописий, звернені до „niewdzięcznego moskala“. В. е. п.!

Послідні вісти.

Відень. В парляментї відповідав нині д-р Кербер на інтерпеляциї Чехів в справі нападу Німців на „Ческій Дім“ і в справі демонетрациї проти Кубелїка в Лїпци. Представленя Чехів що-до нападу на „Ческій Дім“ в Відни суть сильно пересаджені а демонстрацию проти Кубелїка правительство остро осуджує. Президент міністрів заявляв, що буде держати ся лише права. Внесень, щоб над сею відповідию отворити дискусию перепало, по чім приступлено до дальшого читаня внесень і інтерпеляциї.

Відень. Цїсар принимав нині членів „Кола“ Гнєвоша і Хамца а супротив Гнєвоша висказав ся з великою похвалою про тактику „Кола“ в парляментї. (Знають наші „браця“, як ходити коло інтересу!) Натомість нинїшні дневники віденьскі нападають на „Коло“ закидуючи, що грає перфідну ролю і удаючи охоту до санациї парляменту, піддержує потайки обструкцию.

Відень. Вчера знов прийшло до бійки між Чехами і Німцями в серединї міста на Ґрабенї. В бійці брали участь також деякі посли.

Станиславів. Нині вихопив ся зі шин на стациї в Микуличинї товаровий поїзд, через що доступ на стацию до Станиславова є забарикадований. Особовий рух відбуває ся в той спосіб, що пасажири пересїдають ся. Тілесні ушкодженя потерпів лише один панер, материяльні шкоди малі.

З штуки і літератури:

— **В справі рускої музикального видавництва** одержуємо отсе письмо: Появив ся 16-ий випуск „Видавництва музичного Станиславівского Бояна“, містячий найновійший твір Дениса Січиньского, іменно хор мужеский a capella до слів Ів. Франка: „Неперегляднюю юрбою ідуть за днями дні мої“, ціна 60 сот. Згадане видавництво музичне, засноване ще в червни 1902 р. в цїли публїкованя творів наших композиторів і познайомлюваня з ними нашого загалу є одиноким до тепер у нас періодичним видавництвом того рода. За короткий розмірно час свого єствованя пустило в сьвіт шіснайцять ріжнородних музичних творів наших композиторів так галицких як і зза кордону, а в програмі своєї дальшої дїяльности має кромі видаваня музичних новостий з нашої небогатої під тим зглядом нини, також і видане всїх вокальних творів Михайла Вербицкого, як також всїх его орхестральних симфоній в приступнім фортепияновім укладї на дві руки, дальше творів Лавровского, а також і всїх творів Із Воробкевича. Твори згаданих композиторів будуть виходити зошитами а в короткім часї появить ся проспект і ширше оповіщене сеї справи. Думаємо, що коли удалоб ся нам згадану цїль осягнути, то ми зробили би добру прислугу нашій штуцї і нашій суспільности, а також віддали би честь памяти згаданих не живих вже композиторів, публїкуючи їх твори, котрі вони творили як на їх часи певно після найлїпшої волї, та тим способом уратували би ті твори від загину. Дальше хотїли би ми з фондів узисканих з розпродажи виданих нами музикалій ремунерувати працї наших молодих і дуже часто незасібних композиторів і в тій цїли радїб ми розписувати конкурси на композициї так вокальні як інструментальні. Може в той спосіб удасть ся нам відкрити не один, до тепер укритий талант! Щоби однак вище начеркнену цїль осягнути, потрібно нам щоби видані нами (в 1000 примірниках) музикалїя як найширше розходились, що однак на жаль не дїєть, бо більша часть накладу лежить на складї, тому що загал наш за мало підпирає наші змаганя. Дві є дороги, щоби наше видавництво належито розходилось. Перша з них, се дорога передплати. Хто наше видавництво запренумерує і надішле пару корон на сей рахунок а опісля точно дальші належитости з его рахунку вилїчувочі оплачує, той дістає всї видані нами твори зараз по появленю оплатно, а в додатку дістане даром додаток музичний до „Дзвінка“, книжочку кількаркушеву, містячу популярно оброблені пісеньки на один, два і більше голосів дїточих в супроводї фортепияну. — Друга дорога, се дорога комісової розпродажи. Позаяк руских книгарень (кромі двох у Львові) в краю не маємо, а польскі книгарні з котрих деякі наші видання взяли в комісе, дуже часто відносять ся ворожо до нашого видавництва, проте конечним було би, щоби розпродаж комісову з'орґанїзувати у нас в той спосіб. В кождім найменшім місточку Галичини і Буковини нехай найде ся (а може найтись) один чоловік, сьвідомий Русин і щирий патріот і той най підійметь ся труду розпродувати приватно наші видання, хотяйби почавши від двох примірників. За сей труд даємо відповідний рабат і так при розпродажи із кождого випуску даємо: від 2 до 5 прим. 10 прц. рабату, від 5 до 10 прим. 15 прц., від 10 до 20 прим. 20 прц. а від 20 до 30 прим. 25 прц. а перезпродані примірники, о скілько вони не ушкоджені, приймаємо назад. З огляду отже на се, що у нас між Русинами на провінциї дуже много музикальних і сьпіволюбивих Русинів, а дальше з огляду, що в наших музикальних домах всякого рода музикалїя, кромі руских, побачити можна кличемо отсим до нашого загалу: Поширайте наші змаганя, та ширіть видання наші де лише дасть ся, а хто би хотїв видавництво наше будь то запренумерувати, будь то взяти в комісону розпродаж, зволить зголосити письменно до Евгена Якубовича, ц. к. учителя карного заведеня в Станиславові, на котрого руки також всякі письма і гроші слати просимо. За видавництво музичне „Станиславівского Бояна“: *Евген Якубович*, адміністратор, *Денис Січиньский*, редактор.

— **Гайдамаки ч. 75 містять:** Рішучий крок. — Наше становиско супротив росийско-японьскої війни. — Війна. — Перед військовою бранкою. — Парлямент. — Туреччина. — Станиславівщина. — Заклятий кут. — Казка про теперішну війну. — Як ми се розуміємо? — Новинки.

Надіслане.

Др Фльора Міра Оґурек

ординує ул. Галицка ч. 20 I. поверх від 3—6
в недугах жіночих і внутрішних.
118 6—6

Незвичайно! дїлає через натирание на всякі болї тїла, ніг і крижів „Айсон“ аґронома Еллїна. „Айсон“ покріпляє вікових людий і усуває умученє з причини надмірного ходженя. По ужитю кількох фляшочок „Айсону“ купелї сїркові окажуть ся з певностию зайвими. „Айсон“ усуває також біль голови. Много подяк. Висилаю за посліплатою від 2 корон **Л. ЕЛЛІН Львів-Знесінє** почта Підзамче.
35 10—10

ВСЯКІ КУПОНИ

і вильосовані папери вартостні

виплачує без потрученя провізиї або коштів

КОНТОРА ВИМІНИ

Ц. к. уприв. Галицкого акцийного 374
Банку Гіпотечного.

Обезпеченє льосів

від страт при вильосованю найменшою виграною
на цїлий рік 1904 приймають

Сокаль і Ліліен

дім банковий і контора виміни у Львові.

Супротив високих курсів льосів ні оден властитель льосів не повинен занехати обезпеченя перед дїймаючою стратою на случай вильосованя.
207

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові плоша Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше.
4185

Старша женщина

пошукує місця до заряду дому, передовсїм в домах священичих. Точнїйшу інформацию удїлить ласкаво адміністрация „Дїла“, до котрої просить ся о зголошенє під буквами „N. N.“ 196 2—3

„МОЛОДІЖ“

одинока часопись для старшої молодежи, виходить раз на місяць під редакциєю *Евг. Мандичевского в Тернополи.*

Річна переплата 5 кор. півріч-на 3 кор. 164

Ученик з IV. кл. гімназ. з добрим успіхом в науцї і примірний в моральнім поведеню, гладає якого небудь занятя, чи то лекциї, (лиш у Львові). Близші вісти може потребуючий засягнути в Адміністрациї „Дїла“.

ТОРГОВЛЯ і РУКОДІЛЬНЯ
Петра Дуткевича
в Станиславові ул. Бельведерска 4

поручає Евангелия, Хрести, кивоти, ліхтарі, наука, патериї, фани, хоругва, чаші, обрана процесийні. Огнево золотить дорохранительниї, чаші і дак до посьвященя.

Цїнники даром франко.
708

Перший руский склад машин ідо шитя

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Вєч. Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шити і гаєту безплатно. Цїнники на жадане і даром
313

Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

!! Важне для читалень „Просьвіти“ !!

Сими днями видало Товариство „Просьвіта“ у Львові новий наклад грамот для членів читалень „Просьвіти“. Кожда читальня „Просьвіти“ повинна постарати ся о такі грамоти для своїх членів. Цїна 100 штук з пересилкою почтовою 4 К 55 с. Цїна 50 штук з пересилкою почтовою 2 К 55 с. — Висилає ся тїльке за попереднім надісланем грошей. — *Канцелярия Товариства „Просьвіти“ у Львові.*

Дістати можна у *Львові* в аптиках Пінеса-Поратиньского, В. Ділля, Як. Байзера; в *Коломиї* в аптиці Берґлєра; в *Миколаєві* в аптиці Фрідмана; в *Перемишлї* в аптиці Ґольдберґа; в *Рашеві* в аптиці Коритневского і С-ки в *Стрию* в аптиці Ґертнера і в *Тернополи* в аптиці Мариана Крижановского.
50 17 20

Оголошенє.

Рада надзираюча Повітового Товариства кредитового стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою в Тернополи повідомляє по мисли §. 47 статута, що

IV. Звичайні Загальні Збори

того Товариства відбудуть ся дня 18 н. ст. цьвітня 1904 о годинї 2-гій по полудни в Тернополи в комнатах „Рускої Бесїди“ з слїдуючим порядком дневним:

1. Відчитанє протоколу з послїдних Загальних Зборів.
2. Справозданє Ради Надзираючої і Дирекциї з дїяльности за рік 1903.
3. Справозданє комісиї ревізийної і принятє до відомости білянсу за рік 1903 котрий члени Товариства переглянути могуть вже тепер в канцелярії Товариства в годинах урядових.
4. Рішенє що-до поділу зисків з року 1903.
5. Вибір 2 членів Ради Надзираючої і 3 заступників.
6. Вибір комісиї ревізийної на рік 1904.
7. Внесеня Ради надзираючої, Дирекциї і членів.

Тернопіль дня 16 марта 1904.

Антін Неґребецкий за предсїдателя. — *о. Дамян Лопатиньский* секретар.
205 1—3

Подаю до відомости Впов. Публики, що по 16 пітній практицї у фірмі

Германа Найвельда
Ринок ч. 23

отвираю в тім самім льокалю дня 18 марця

маґазин блаватних товарів

модних, краєвих і заграничних в найбільшім виборі.

О численні відвідини вічливо просить

М. Шварцвальд.

263 1—4

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

По найдешевших цінах. — Без конкуренції.

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. II (напротив тов. Просьвіти.) Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля, краваток, рукавичок, парасолів, лїсок, скірняних виробів, росийских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листів як також тоалетового мила і переумерий.

Великий вибір біжутериї. 532

Позір! — Новість!

Чистий дохід призначений на будову дому „Сокола“!

З моноґрамом Сокола візитівка по 6 сот., 100 штук 5 К.

Портрет Лисенка по 50 сот., в оправі по 2 К.

Брошки	з гербом Руси по	0·60 к
Шпильки	„ „ „	0·50 „
Спінки пара	„ „ „	0·90 „
Дармовіс	„ „ „	0·40 „
Пушки на тютюн або папіроси з гербом Руси	„	2·50 „
Мошонки на гроші	„ „	2·00 „
„ „ „ менші	„	1·10 „
Шпильки емаліовані з моноґрамом „Сокола“	„	0·40 „
Притискачі з Шевченком, Котляревским і т.д.	„	0·80 „
Льоси фант. льотериї Сокола (переписні листки 10 родів) по	„	0·25 „
Облїґациї на будову дому Сокола	„	10·— „

Набувати можна в Соколї у д. Д. Кучики, справника.

Льоси набувати можна в Соколї, в „Народній Торговлї“, „Труд“ і у Ад. Раппа Львів, ринок ч. 11.

НАШІ ЗВУКИ

Збірник творів хоральних

I. ВИПУСК

1. Я. Ярославенко — Марш Соколів.
2. М. Конко — Мій край — мій рай.
3. М. Вербицкий — Згадка.
4. С. Людкевич — Закувала зозуленька.

2. ВИПУСК.

1. Д. Січиньский — Над гори до хмар!
2. Вахнянин — Молоді сни.
4. Я. Ярославенко — Сокільский гимн.
4. М. Вербицкий — Ще не вмерла Україна!

Ціна випуска 40 сот.

На фортепян і до співу:
Марш Соколів . . . 50 сот.
Ще не вмерла Україна 1 Кор.

Головний склад: **тов. ґімн. Сокіл у Львові Підвалє 7.**

Чистий дохід на прапор „Сокола“.

НА ПІСТ.

Кунероль місто ОЛІЮ, товщ чисто білий, твердий, дестильований із оріхів кокосовних, заступаючий вповні масло коровяче до тїст, леґумін і печеня

1 кільо по 1 кор. 40 сот.

коробка бляшана обіймаюча 4½ кільо — 6 К. 20 сот. без франкованя *поручає ві всїх своїх складах*

Народна Торговля

Хто спробував раз, уживає постійно, і не покине его більше так добрий і економічний **Кунероль** а дотично здоровости лучший від смальцю а на рівнї з маслом.

Кронсардини, маринати, оселедцї

дальше

ВИНА

Мід питний

Січкарнї, млинки

оферує в посередництві і в detail по складах своїх по цінах найдешевших

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.
95

Готель Брістоль І. п.

ТЕАТР ріжнородностий

Виступ найлїпших артистичних сил. Щодень три нові сензацийні комедиї.
128

Товариство „Любов“ у Львові

обезпечає: 1) **ренти вдовам**, зглядно **сиротам** по своїх членах, 2) **придане** на річ третих осіб (дїтий).

Приступленє до Товариства дозволене кождій власновільній особі, котра есть здорова і не переступила 60 рік житя.

Перший віддїл, *обезпечене рент*, запевнює: а) вдовам по членах річну тревалу ренту, зглядно б) сиротам річні ренти до 20 року їх житя.

Другий віддїл дає можність і найбіднїйшому обезпечити для своєї чи чужої дитини *придане* платне по скінченім 18, 20, 22 або 24 році житя обезпеченої дитини.

Головні користи, які дає „Любов“ своїм членам, суть:

1) Можливо *найнизші премії*, які можна вплачувати в місячних, чверть-, пів-, або цїлорічних ратах;

2) *28-* зглядно *14-дневу проволоку* до вплачуваня премій;

3) виплату обезпеченої квоти *зараз* по означенім реченци *без якого небудь потрученя;*

4) виплату рент в місячних ратах *з гори;*

5) звільнене від всяких *стемплевих і податкових* належитостий;

6) за членьску книжку побирає Товариство всего 1 кор., значить кошта друку;

7) вступного побирає Товариство раз на все від ренти до 500 кор. — 2 корони, від ренти до 1000 кор. — 4 корони, а від ренти вад 1000 кор. — 6 корон.

Всякі запитаня належить звертати на адресу: *Товариство „Любов“ у Львові, Ринок ч. 10.*

Нефранкованих писем Товариство не приймає. На відповідь належить долучити почтову марку на 10 сотиків.

Оголошенє.

Дня 29 марта н. ст. с. р. о годинї 2 пополудни відбудуть ся в сали Повітового Товариства кредитового в Скалатї, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою, **Загальні Збори** членів сего стоваришеня, в льокали власнім, на котрі членів того Товариства по мисли §. 47 статутів запрошує ся. Порядок дневний нарад: 1. Справозданє касове Дирекциї за рік 1903. 2. Замкненє рахунків за рік 1903 і провірене білянсу. 3. Предложенє комісиї ревізийної на удїленє Дирекциї абсолюторию з дїяльности і рахунків за рік 1903. 4. Предложенє Ради Надзираючої що до поділу зисків за рік 1903. 5. Вибори 2 членів Ради Надзираючої в місце вилосованих (§. 37 стат.) 6. Внесеня членів. Рада Надзираюча Повітового Товариства кредитового в Скалатї стов. зареєстр. о обмеж. порукою. — Скалат 14 марта 1904. *Емиль Шолкевич* предсїдатель *С. Кравець* секретар.
206 1—3

Дріжджі

випробовані, що дня сьвіжі в цїні по 1·00, 1·60, 2·00, 2·40 кор. за 1 кільо.

Насїня

полеві і огородові (конюшина, люцерна, тимотка, райґрас, бураки, морква, петрушка і пр.) поручає

Народна Торговля

у всіх своїх складах,
188 4—12

УВАГА. При замовленях дрїжджей просимо подавати день, в котрий посилка має бути вислана.

Теофиль Копистиньский

артист-маляр

мешкає 20 лїт у Львові, принимає загально, що входить в украсу церковну і просить уклінно Вис. Пр. Духовенство о занотованє адреси до дальших услуг в штуці

Львів, улиця Краківска ч. 20. 662

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31***, **1·30**, **8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний двірець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
„ (на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Грималова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20***, **1·40**, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **8·10**.
З Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Ряшева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
„ (з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з головн.): 10·40, (з Подзамча) 10·57.
До Чернівців: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лиш в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздкою (*), поспішні поїзди **товстим друком**. — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацийний удїляє і продає всякі білети та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне.
26

При закупні товарів просимо поклікувати ся нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р. Евген Левицкий. Папір з фабр. Черминьского. З друкарні Народової (Манєцкий), Львів — Коперника 9.

Ч. 52. Львів, Пятниця 5 (18) Марта 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзначнійших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Одьшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубрицї „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Інтерпеляция

пос. Яворского і товаришів внесена на засіданю державної ради дня 15 марта 1904 р. в справі конфіскати ч. 31 „Діла" з сего року.

Ц. к. львівска державна прокуратория сконфіскувала руский дневник „Діло" ч 31 з дня 23 лютого н. ст. 1904 за слїдуючу статю п. з.

Польонїзация в народній школі.

Коли зближає ся сесия парляменту годї нам не порушити справи, що з національного огляду тепер найбільше нас діймає, а котру тим самим і повинна порушити в найвисшім державнім форум репрезентация руского народу. Ся так пекуча для нас справа, се справа нашого народного шкільництва

Від ряду років з руского боку підносять ся в тім напрямі тяжкі жалоби, та полїпшеня незамітно. Навпаки, як раз іде до гіршого Тому то й послїдна промова посла Богачевского на ту тему, в галицкім соймі, дала такий арсенал вопіючих о привернене закону і справедливости фактів подоптання прав руского народу на тім поли та розвела так яркий образ польонїзацийної системи в народнім шкільництві, що та сторона, супротив котрої як раз обжалуване звертало ся, не найшла прямо ніяких арґументів, котрі би бодай в одній тисячній части могли ослабити силу тяжкої жалоби руского народу.

Се не отямило однак розпаношених в краю верховодів, бо нема одної днини, щоби до нас не наспівали жалоби про факти, котрі сьвідчать, що й надальше і то в зростаючій мірі примінює ся в шкільництві народним ту саму систему, против котрої руский нарід від ряду років протестує і боронить ся А іменно як факти показують, ворожа нам акция на тім поли веде ся головно в двох напрямах

Перш усего отже звертає ся обговорювана акция супротив істнуючого руского учительства. Мало ще скажемо, коли систему, яку примінює ся по правилу до учителїв Русинів, назвемо без'оглядним терором. Русинів учителїв без ніякої женади і пардону просто переслідує ся. Вистане, щоби учитель Русин заложив читальню, або райфазенку, щоби оден одинокий раз знайшла ся про него похвальна згадка в рускій часописи, ба! — вистарчить, щоби учитель Русин зискав собі яко учитель довіре і прихильність місцевого населеня що більше — бувало й таке, що вистарчило аби учитель-Русин відчитав „Апостола" в церкві, щоби его, коли не усунути цілком, то запроторити „ze względów służbowych" на глуху Мазурщину або перекидати упірно з місця на місце і тим робом руйнувати до решти і так ліхо матеріяльно ситуованого чоловіка та замінити его в справдїшного скиталця, пепевного одної хвилини спокійного пристанївку та одної домівки.

А коли так трактує ся руске учительство то рівночасно учителям Полякам вільно ввести не то польско-патріотичну але прямо гакатистично-русиноїдну пропаґанду без ніяких обмежень. Учителям Полякам вільно закладати в руских селах русиноїдні „чительні" товариства „Szkoł y ludow-oї", вільно їздити на русиножерні „wiec-и", лишаючи при тім школу на Божу волю або ще й одержавши на сю ціль осібну відпустку, вільно товчи ся по селах цілого повіту, сіючи ненависть до рущини та вносячи пекольний роздор в спокійні села і родини, вільно виголошувати заїлі промови против всего, що руске, вільно рускі школи цілком самовільно заміняти на польскі, вільно загалом цілою силою пари в школї і поза школою польонїзувати та виступати против Русинів, а за се не тілько що не спаде на него жадна прикрість, але ще почислить ся єму в заслугу звісними кругами

Результат сеї системи такий, що в школах на Руси чим раз менше учителїв-Русинів: одні заточені на Мазури, другі втїкають на Буковину, треті покидають учительоване та шукають иншого хліба, а й ті, що ще лишили ся, чим раз то більше будуть приневолені йти під лад польским верховодам За те-ж польске учительство занимає опорожнені ними місця та чуючи за собою повну безкарність, ба! й плечі, стає чим раз більше в перші ряди русиножерної гакати.

Але акция против істнуючого учительства се лише половина роботи. Як друга половина доповнює єї система в учительских семинариях. У нас помищені була дописи про спосіб в який клясифікує ся ученикїв учит семинаря Русинів в прирівнаню до Поляків, були точні дати і факти, як поступає ся з Русинами при принятю до семинари і який процент принимає ся їх в прирівнаню до Поляків та в прирівнаню до числа зголошених, були яркі образцї поступованя з учениками Русинами а Поляками загалом І коли так дальше піде, то небавом рускій нарід опинить ся цілковито без учительского стану і руский нарід буде з душею і тілом виданий на польонїзацию як раз в корени своєї будучини, в молодих поколїнях широких мас щиро руского доси сїльского народу.

Тож усе те цілу ту добре обмірковану на нашу певну загибіль систему, коли сходить ся парлямент наші посли повинні витягти на яву перед очи заступників всїх народів Австриї та повинні жадати від правительства заради в тім напрямі. Чейже Австрия має якусь конституцию, якісь основні закони, що признають рівність всїх горожан і всїх народів ба має також артикул XIX законів основних, що признає право кождому народови на повний національний розвиток і на науку в рідній мові. І чейже в тій державі, коли в на має уходити за сучасну державу, уладжену на принципі права, а не на основах привілею і самоволї, мусить бути увага на закон і справедливість, на рівні права усїх Чей же Австрия не стоїть ще на тім становищи, що Русинів має ся польонїзувати, бо думаємо керманичі єї вже мабуть зрозуміли, що се річ неможлива і що се викличе лише ще більший завзятий бій на північно східних окрайнах держави, котрий з порядку річи мусить принята що раз острійші форми, бож Русини не дадуть винародовити себе і не схочуть цілі маси народа віддати Полякам Тож коли зближає ся парлямент, руска суспільність мусить жадати, щоби єї репрезентанти перед всеавстрийским ареопаґом звернули увагу держави на крайно анормальні відносини в східній Галичині, а тим самим й одвічальність за розвиток сих відносин на будуче зложили на совість і політичний розум тих, в котрих руки зложена керма державного судна.

Атже ж вже ніден нарід в Австриї не потребує бороти ся о таку примітивну — в значіню признання національних прав — річ як народне шкільництво — то чейже о се не повинні потребувати бороти ся також і Русини!

— —

Інтерпеланти запитують, чи звісна ся конфіската міністрови внутрішних справ і чим він єї оправдає.

З ради державної.

На початку вчерашного засіданя відповідав д-р Кербер на інтерпеляциї. Що-до німецкої демонстрациї коло „Ческого дому" у Відни виходило би з відповіди президента міністрів, що не була вона наперед уложена, а склала ся ненадїйно і припадково. Демонстранти не впали до середини дому, а тілько з улиці вибивали вікна і зривали чеські написи. Власти ведуть слїдство і покарають винуватих. В справі пїнцкої демонстрациї против Кубелїка заявив д-р Кербер, що правительство як найострійше огуджує тую бучу і жалує, що славний артист став ся предметом демонстрациї. На інтерпеляцию п. Брайтера відповів д-р Кербер, що основний закон дає міністрам лише право сидїти в палаті послів підчас засїдань, але не накладає на них того обовязку. Розуміє ся, що палата кождої хвилї може жадати, щоби правительство явило ся в палаті, і тогдї воно послухає зазиву; але не може досего заохочувати те, що тепер в палаті діє ся.

П. Масталька домагав ся дискусиї над відповідями д-ра Кербера, але в двох поіменних голосованях відкинено его внесеня. Потім почало ся читанє інтерпеляциї і инших вплинів. Вкінци дискутовано еще

Алекс. Ґрау-Вандмаєр.

Пімстив ся.

(З нїмецкого.)

(Докінченє).

Та пригода зробила на Нагірнякови пекольне вражінє. Жінка радила побігти чим скорше до війта або до громадского писаря. Він послухав єї, але війт не міг нїчого зарадити та відіслав його до адвоката. Нагірняк пішов до Янкля, котрий таки в тій хвилї готов був позичити йому гроший і завести до адвоката в Дрогобичи.

Адвокат інтервенїював з одної сторони у старости, як гірничої власти, а з другої в судї, в справі винагородженя заподіяної шкоди; староста вислав був комісию до Нагоговичі і по кількатижневих пересправах признано Нагірнякови відшкодованє. Однак Нагірняк мусїв за кождий крок заплатити, а до того треба було позичати гроший і за першою соткою, котру він позичив, почала ся його руїна.

Франкфуртске товариство не спішило ся з виплатою признаного Нагірнякови відшкодованя, лишень подало рекурс до намісництва против розпорядженя староства.

З причини тої пригоди занехано навіть дальші пертрактациї що-до закупна Василевого ґрунту. Тимчасом устав промисл нафти, так що Нагірняк не міг нїяким способом найти на свій ґрунт купця.

Коли надійшла зима, мусїв наш молодий господар знов позичати гроший, щоби купити для родини якої поживи. Сим разом мусїв вже у нотара підписати Янклеви вексель на свій ґрунт і та процедура коштувала його двайцять золотих, хотяй позичив лишень сто; при тім обовязав ся платити десять процент від ста.

Надійшла весна. Нагірняк мусїв продати коня, бо на обійсту не було вже ні стебла соломи а не то якої паші. Окрім того морози тревали аж до мая, тому й на сегорічні жнива не було що надіяти ся. І справдї збіже не зародило так, як минулих років.

До того намісництво рекурсу франкфуртского товариства ще не полагодило, хотяй від часу його внесеня минуло більше нїж оден рік, та хотяй Нагірняк аж два рази вносив просьбу о полагодженє так для него пекучої справи. Бідному селянинови ішло чим раз гірше. В кінци заліз він в таке багно довгів, що попадав в найбільшу розпуку а гадка самоубійства не сходила з голови.

Одного дня повів він корову на ярмарок. Дома не було чим ёї годувати, тому схудла до непізнання. При тій нагоді хотів засягнути у свого адвоката поради. Його вірителї почали з ним процесувати ся і довели вже до ліцитациї його ґрунту. Нагромаджені судові кошти і проценти виносили вже більше як позичені гроші. Нагірняк міг певно сподївати ся, що незадовго вижинуть його з власного його ґаздівства, як послїдного жебрака.

А всему тому винен був той виплив сировиці і хотяй минуло вже чотири роки, намісництво нїчого ще не відповіло на внесений рекурс. Колиб то все було полагоджене в своїм часї, гадав собі Нагірняк, тогдї певно не потребував би позичати гроший та провадити процеси.

Спродавши за 25 золотих корову, пішов він до адвоката, котрий в справі ліцитациї не міг вже нїчого зробити, однак зажадав ще 100 злр. на подорож до Львова, де, мовляв, міг би у намісництві упімнутись о його справу. Нагірняк не мав, розуміється нїчого більше окрім тих 25 злр., що взяв на ярмарку за корову. І з них не хотів вже нїчого дати та рішив ся самому їхати до Львова до намісництва.

Прийшов на зелїницю. Тутки зачекав до десятої години в ночи на особовий поїзд а відтак відїхав до Львова. Він погадав собі: чейже є ще на сьвітї справедливість. Чому не мало би богате нїмецке товариство, котрого сировици заляла ціле його поле і тим способом припровадила його до руїни, за заподіяну шкоду заплатити? Чейже й сам намісник сего не схоче, щоби його хлопи з голоду поздихали або жебраками стали! Тоті гадки не давали йому через цілу дорогу спокою. Він сподївав ся найти у Львові свою справедливість, він надіяв ся, що вскорі піднесе ся з своєї руїни.

О другій годинї в ночи приїхав Нагірняк до столицї; до рана пересидїв на двірци. Розпитавши куди провадить дорога, поспішив він туди повільною ходою. Симпатичне його лице стало нараз сумовите і зажурене; карі очи позападались, вії почервонїли а довге, чорне волосє помервилось. Красне, велике місто не робило на нїм нїякого вражіня. Нїчо не могло його заняти, бо душа його була переповнена тяжким смутком. На улицях панував ще цілковитий спокій. А що була дуже рання пора, здибав він ще мало людий. До намісництва ішов понад дві години, бо що хвили мусїв ставати і випитуватя, куди йде дорога до намісничої палати. Тутки чекав терпеливо через довгий час. Видїв він як пани громадно входили то виходили, однак не сьмів до нїкого приступити анї заговорити. Потім вийшов грубий, великий пан, став на брамі і салютував по жовнїрски кождого, хто тільки входив до середини. Був він одягнений в довгім синїм плащи з жовтими ґузиками, а при боцї мав шпаду. В правій руцї держав він довгу на чорно полякеровану палку з золотою, до цебулї подібною головкою. То був портиєр. Нагірняк думав, що се якийсь високий урядник, може навіть заступник намісника. Він вагав ся довго, но вкінци набрав на тілько сьмілости, що прийшов до него з шапкою в руках і сягнув по його руку, щоби ёї поцїлувати. Однак портиєр відпихнув його брутально і запитав, чого він властиво тутки жадає.

Нагірняк почав розповідати цілу свою історию. Портиєр перервав йому і запитав лїсно, до кого він властиво хоче удати ся, бо він не має часу якихсь там історий слухати. Бідний селянин так налякав ся, що міг заледви, загикуючись, висказати кілька слів, з котрих портиєр довідав ся, що він хоче видїтись з намісником.

„Його екцелєнция допускає до себе тільки в неділю і то виключно урядників і инших панів, часом також депутациї від повітових властий, але нїяких поодиноких некарних хлопів". Нагірняк гейби остовпів. Він стояв як намінна статуя, відтак почав ся рухати, почухав ся в голову і хотїв щось говорити, но строгий пан в синїм плащи накричав на него, щоби в тій хвили забирав ся, щоби нїкому тутки не заважав. Бідний селянин відійшов, став собі на другій сторонї і чекав. Він гадав, що чейже сей пан над ним змилосердить ся та порадить йому в дечім, але нїхто не приходив як тільки він зближав ся до брами, відганяв його сейчас грубий пан і грозив навіть поліцією.

Нагірняк стояв так цілий день перед великою і могучою палатою, нїчого не ївши.

Його горло висохло цілком, а ноги, того до найтяжшої працї призвичаєного хлопа, боліли страшенно і він чим раз більше тратив надію на се, що тутки у Львові, буде вимірена йому „справедливість".

Небо почало нараз темнїти, надлетїли густі хмари, блискавка ішла за блискавкою а громи били що хвилї, наче хотїли розбити цілий сьвіт. Потім пустив ся дощ як з ведра, дерева в алеї напроти намісничої палати похилились аж до землї і шуміли і гудїли і чути було як тріщало галузя. Нагірняк мало що не зімлїв, но на щастє схоронив ся

Уже вийшли накладом українсько-руской Видавничої Спілки у Львові, ул. Чарнецкого ч. 26.

Антольоґія українсько-руської лїрики

АКОРДИ

Перше руське люксусове виданє, на роскішнім папери, з оригінальними ілюстрациями Ю. Панькевича, брошуроване 6 корон, в гарній оправі 7·60 корон, в роскішних оправах по 8, 9 і 10 корон.

Висилає ся лише за поступатою за надісланєм гроший і порта 80 сот.

Вибрані поезиї 88-ох українсько-руських авторів від Шевченка до наших часів, 20 аркушів великаньскої вісїмки. 870 3—3

над внесеним п. Кратохвіля, — тай конець засіданя.

Між інтерпеляціями були три від п. Вас. Яворсколо і тов.: 1) на білетах їзди на державних зелїзницях домагають ся інтерпеляції написів в язиках рускім, польскім і нїмецкім; 2) в справі поведеня почтових урядників з рускими сторонами; 3) в справі поведеня товмацкого старости з рускими сьвященниками.

Інтерпеляції руских послів.

Дня 14 с. м. внесли рускі посли в раді державній пять інтерпеляций: 1) В справі нападу, який д. 28 лютого с. р. по славнім посольскім справозданю пп. Добошиньского і Гіжовского в Рудках зробила рудецка голота на о. Онишкевича з Хишевич. Розказавши докладно знаний нашим читачам факт, запитують інтерпеляції: „чи правительство схоче рудецкого старосту візвати до одвічальности за те, що не тілько нїчого не запорядив, щоби о. Онишкевича охоронити від напасти, хоч добре знав і видів, на що заносить ся, але й опісля, коли вже бачив публичне насильство голоти, не квапив ся увільнити напастованого? чи правительство гадає візвати рудецку жандармерию до строгої одвічальности, що відказала о. Онишкевичеви помочи і охорони перед розгуканою голотою?. чи міністер судівництва гадає спонукати державну прокураторию до розслїдженя справи в цїли покараня винуватих?"

2) В справі ревізиї, переведеної незаконно в читальні „Просьвіти" в селї Заздрости. Під конець сїчня с. р. прийшло двох жандармів зі Струсова до читальні „Просьвіти" в Заздрости і, не повідомивши ані голови читальні ані господаря тої хати, де читальня поміщена, взяли собі лише заступника війта і стали бушувати в бібліотеці читальні. Коли о тім довідав ся припадково заступник голови читальні Гриньків Сліпий і прибіг на місце, застав уже всї книжки повикидані, а жандарм тримав одно число несконфіскованої „Свободи" під пахою, заявляючи, що можна буде відобрати собі его в теребовельскім старостві. Інтерпелянти кажуть, що такі випадки незаконних ревізий по читальнях і незаконних конфіскат неконфіскованих ґазет і книжок лучають ся часто і то очивидно в тій цїли, щоби людий відстрашувати від читалень і від просьвіти. Длятого запитують, чим правительство виправдає таке поведеня старостів і як гадає на будуче запобігчи такому безправству.

3) В справі обманьства на стациї зелїзниці в Жежаві. Дня 19 мая 1903 від'їздило 7 руских селян, котрі вибрали ся до Америки, зі стациї в Жежаві-Дзвиначи до Львова. Урядував тогдї на стациї п. Володисел. Надаховский і при продажи білетів обшахрував еміґрантів на яких 70 К. Факт того обманьства ствердили під присягою сьвідки, переслухані в ц. к. суді в Залїщиках до ч. U. 834/3. Але п. Надаховский мав чомусь таку ласку і у державної прокураториї і у п. к. властий зелїзничих, що доси не виточено ему ані судового ані навіть дисциплїнарного слїдства. Інтерпелянти запитують, чи правительство знав о тім обманьстві п. Надаховского і чи думає его за те потягнути до одвічальности.

4) В справі надуживання урядового становиска п. к. старостів до польских аґітацийних цїлий. В Малехові під Львовом заложено пожарну сторожу „Сокіл", а громадска рада закупила для него прилади до гашеня огню. Нараз — ні сїло ні пало — п. староста Франц взивав до себе членів малехівскої громадскої ради і намовляє їх, щоби справлені для „Сокола" прилади відобрали і дарували „кулку рольничому". Правда, що сим разом п. староста лише скомпромітував ся, бо радні не тілько не послухали его зазиву, але ще й упоминали ся о відшкодованє за страту часу. Інтерпелянти запитують, як правительство гадає зарадити тому надуживанию урядового становиска до польских аґітаций.

5) В справі препоганого уміщеня рускої ґімназиї в Тернополи по всяких неімовірних норах, а також в справі безприкладного упосліджена тої ґімназиї при обсаджуваню учительских місць. Хоч уже в р. 1901 і 1902 в державнім буджеті призначено кредити на будову рускої ґімназиї в Тернополи, то таки й доси ніхто й не думає про будову, а ґімназию, що сего року має вже пїсть клас головних і шість рівнорядних, примішує ся в двох старих, темних, вогких будинках. Не лише річ має ся з обсадою учительских місць. На 17 учителїв в 8 суплентів, між которими лише 3 має фільософічні науки, а осталі 5 мають науки богословскі. А вже найгірше, що ґімназия, в котрій є 12 клас, 497 учеників, 17 учителїв, не має доси директора, а лише тимчасового управителя. Інтерпелянти запитують, що правительство гадає зробити, щоби раз покласти конець тим неправильностям.

Війна.

З терену війни.

Вісти зі Сходу, що якийсь час так обильно сливали на стовпці анґлїйских і російских дневників, на разї якось притихли. Те, що подає нам від кількох днїв телеґрафічний дрот, дотикає майже виключно дрібниць або обмежує ся на такі поголоски, які для ходу війни не мають нїякої вартости. Тому перерву в інформациях знатоки пояснюють собі всїляко: одні кажуть, що з весною рушив ся лїд на всїх ріках операційного терену і тому переселюваня і концентрация війск відбуває ся тепер дуже поволи. Другі, більше нервові, здогадують ся, що концентрация і льоковане війск переходять вже в критичну стадию і тому обі сторони поставили квартанту на депеші і кореспонденциї, не хотячи здраджувати своїх военних операций перед противником.

Питаве, коли наступить конфлїкт обох війск є найбільше актуальне і ним занимає ся головно публична опінія. Очивидно, що в тім напрямі суть вже всїлякі, більше або менше „певні" здогади, а для ставленя тих здогадів служить европейскій пресї стан і розміщене війск на Сході. Як тепер обчисляють, Росия доставила вже один европейский корпус до Харбіна, 15 корпус з Москви і 10 з Харкова мають там вскорі наспіти. З того послїднього, 10 корпуса Росия мала вже дві бриґади (31 і 35 дивізия інфантериї) ще з минувшої весни в Азиї і тепер до тих бриґад прийде лише доповненє. Ґенерал Куропаткін стане в Харбіні вже з кінцем сего тижня, а з того, що чужим військовим аташе припоручено станути до 15 цьвітня в Мукденї здогадують ся, що рішучі военні операциї зі сторони Росиї назначено вже на другу половину слїдуючого місяця. На разї, після внслову російского посла в Парижи, Нелїдова, Росия має вже сконцентрованого війска в Азиї 200.000, а до того має бути доставлених ще 250.000 і аж тодї розпічне ся на добре війна на далеким Сході.

Що-до Япану, то в головній російскій квартирі Алексеєва в Мукденї здогадують ся, що Япанці мають на метї висадити часть свого війска на північно-західнім березї заливу Ляотон між Ючваном, Фучу і Портом Артура, щоб перетяти дорогу і зелїзничий шлях та відтяти в той спосіб Порт Артура від всякої комунікациї зі сторони суші. Щоби до такого висадженя японьского війска не допустити, концентрує ся часть російскої сухопутної армії під Ючваном і Фучу, щоб опісля станути охоронним валом від сторони суши.

Впрочім Япанці ведуть дальше фортифікацию Кореї а на цїлім терені по Віджу кипить поспішна робота при будові фортів і стратеґічних зелїзниць. В той спосіб Япан хоче улегчити собі транспорт війска і комунїкацию між Япаном а тереном війни на протяг цїлої кампанії, хоч нема сумнїву, що на случай неудач тота робота може вийти лише на користь противника. Розуміють ся, що так само охоронну роботу ведуть і Росияне, котрі живо заняті дальшим фортифікованєм лїнії Ялю, щоб здержати о скільки ся дасть японьске військо на самім кореаньскім острові і перешкодити его успішний похід на північ до Манджуриї. Як сказало свого часу „Новое Время": „Япанці нехай концентрують ся на Кореї кілько хочуть, але коли пустять ся в похід над ріку Ялю, стрінуть там лїс російских баґнетів".

Що чувати тимчасом з рухами фльот — не знати. Здогадують ся, що японьска фльота стереже тепер, пливучи берегами, походу японьских війск на Кореї — з російска заховує ся безчинно, ждучи атаків і скріплена кораблями, які мають згодом надплисти з балтицкого моря. Впрочім фльота з Владивостока еще 3 марта опустила порт, але де тепер находить ся, нїхто не знає. Здогадують ся лише, що далекими бічними дорогами пливе незамітно на поміч Портови Артура.

(Телеґрами)

Льондон. Бюро Райтера доносить, що російский антиторпедовець Скорий наїхав при вїзді до Порт-Артура на міну, котра его розірвала. З обсади уратовано лише 4 людий.

Париж. До Сеулю приїхав маркіз Іто, котрий має бути адміністратором Кореї. Іто заїхав до цїсарскої палати. Цїсар перенесе ся до лїтної палати на передмістю. Matin довідує ся, що перша бриґада японьскої армії в силї 70.000 людий є вже в північній Кореї. Друга бриґада є в Ґензані, а трета зачала ся мобілїзувати. На північ Кореї вимашерувало з Сеулю 2.00 корейского війска, в цїли удержаня ладу.

Кельн. У богатого купця в Манджурії знайдено 2 гармати, оружє і амуніцию. Коло Ляма-Бендалї Хінці наклали на тор перед приїздом поїзду з військом каміня. Атентат відкрито в пору. В цїлій Манджурії увихають ся японьскі аґенти і підбунтовують хіньске населенє против Росиян. Сими днями застрілено кількох японьских шпіґунів.

Льондон. В Ючванї переполох. Склепи позамикані. Всї чужинці і зелїзничі урядника утїкають з міста. Населенє переконане, що Япанці заатакують місто сими днями.

Шангай. Норвеґскі моряки, котрі „були сьвідками" послїдного бомбардованя Порт-Артура оповідають, що японьский ґранат, котрий експльодував на Ретвізані, убив 19 офіцирів і салдатів. В новім кварталї міста нема майже одного неушкодженого дому. Ґранати зруйнували кілька великих торговельних домів. Страшну експльозию викликав ґранат в арсеналї. Один кружлик, здаєсь Дінна, трафлений ґранатом пішов під воду з 80 людьми.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Резиґнация Кона.

Оломуц. До капітули прийшло письмо папского секретаря з повідомленєм, що папа приняв добровільну резиґнацию архієпископа Кона. Капітула одержала рівночасно поручене, аби вибрано вікария капітули. (Деякі дневники доносять, що д-р Кон уступив наслїдком рішеня кардинальского суду через те, що своїм нетактовним і обиджаючим поведенєм (propter aversionem cleri et populi) став ся на становиску епископа неможливим. На Кона були внесені до курії всїлякі, також нечесні денунциациї, як прим. що обертав доходи з філянтропійних інституций на свою користь, або що порушував тайну сповіди, але ті донесеня показали ся неправдивими. *Ред.*)

Демонстрация в Загребі.

Загреб. Заходом ґрупи хорватских і сербских студентів мало відбути ся богослуженє на інтенцию успіху російского оружия, але архієпископ в послїдній хвили заборонив богослуженє. Соціялїсти і хорватскі студенти з партиї Старчевича демонстрували против студентів, котрі замовили богослуженє. Прийшло до конфлїкту, але без поважнійших наслїдків.

Відкликане нунция.

Парнж. Парижский нунций має бути відкликаний, бо предложив курії неправдиву опінію о двох кандидатах на французских епископів.

В користь абсолютизму.

Берлїн. Нїмецке правительство видалило з держави всїх російских студентів, що брали участь в протестуючих зборах (про се писали ми точнїйше в вчерашнім числї. *Ред.*), наказавши їм опустити границї до 8 днїв.

З Анґлії.

Льондон. Палата послів приняла вчера внесенє на розширенє виборчого права також на жінки. За тим внесенєм голосувало 82 послів, проти 86.

НОВИНКИ.

— **Зд маскована бляґа**. Як звісно, тиждень тому назад появила ся в польских часописях вість, що в Освенцімі опинило ся дві тисячі руских робітників, котрі під впливом буцїв то „гайдамацкої аґітациї" вибрали ся на заробки до Нїмеччини, а не найповнли обіцяного занятя, вернули голїруч до Освенцїма, де в крайній нуждї жебрають місцеві власти о поміч. Рівночасно зазначено в тій вісти, що якийсь там урядник освенцїмской полїциї (Полак) заняв ся дуже ревно жертвами „не овісної" аґітациї, а тота добродійність супротив „почцївого людку" виступила ще в більших розмірах кілька днїв пізнїйше. Именно на засїданю польского „кола" у Відни з нагоди події в Освенцімі зроблено квестию дня, бо один з манекінів польско-шляхотскої кліки, мазурский посол Шаєр, зажадав охоронних средств против „несовісної" аґітациї серед руского населеня в поки-що материальної помочи для „нещасних жертв". По так удачнім зааранжованю цїлої справи виступили наперед вже самі „колові" менери, що є, як звісно, також верховодами в краю. Отже скинули про око для „жертв" аґітациї щось сто чи двіста корон, але рівночасно ухвалили старати ся для руского народа, визискуваного так „несовісно" гайдамацкою аґітацию, о важнїйше добродійство — о як найскорше санкціоноване звісного закона про бюра посередництва працї. Се буде раз на завсїгди рецепта на материяльне недомаганє „почцївого людку" та увільненє его вже раз з рук тих аґітаторів, що так свобідно закидають доси свої гайдамацкі сїти. Як бачимо, то аларм про критичне положенє мнимих робітників в Освенцімі мав далеконосячі наслїдки. Се передвиджували ми відразу і тому вість з Освенцїма, як вона лише появила ся в польских часописях, уважали ми від самого початку підозрілою, хочби лише з тої причини, що при освенцїмскій полїциї є той звісний урядник, Поляк, що вже передше пускав подібні „правдиві" вісти. Нині можемо виказати документно, що наше підозріне було оправдане. Народний Комітет вислав до Освенцїма, спеціально для провіреня згаданої вісти, свого делеґата, котрий розслїдивши справу на місци, надіслав вчера до Народної Канцеларії ось яку телеґрафічну реляцию: **„В Освенцімі нема жадних руских людий, в Мисловичах мало але й ті всї мають забезпечені місця"**. Супротив того брехливість польскої пресї виявляє ся може тисячний раз в повній наготї, як і все, коли ходить о викликане нових репресалій против якогонебудь руху серед руского народу. В тім случаю брехливість ся тим поганїйша, що мала стати послїдним і рішаючим арґументом для найвищих кругів за заведенєм такого гакатистичного закона, як ухвалений польским соймом закон про бюра посередництва працї.

— **Москвофільскі інтриґи**. Хоч польскі дневники донесли, що о. Хомишин, теперішний ректор рускої гр. кат. духовної семинарії у Львові, зістав вже іменований епископом в Станиславові, то однак москвофіли не залишили своїх інтриґ, щоб до заіменованя епископом „народовця" не допустити. Так у вчерашнім пополудневім „Dziennik-у polsk-ім" читаємо слїдуючий півофіциальний комунїкат львівского москвофільского штабу: „О. митрополит Шептицкий, вернувши онодї в Відня, найшов на бюрку письмо від станиславівскої капітули, заосмотрене в підписи всїх (?) крилошан станиславівскої капітули з о. Фацієвичем на чолї і в тім „пропамятнім письмі" повідомляє станиславівска капітула в спосіб льояльний але рішучий о. митрополита, що на случай заіменованя о. Хомишина епископом, всї члени капітули зложать свої достоїнства і виступлять з капітули. В тім пропамятнім письмі мають бути мабуть (ага!) подані також мотиви, які спонукують станиславівску капітулу до сего рода поступку. Именно крилошани сеї капітули побоюють ся,

Лябінера жерело дешевости

Сикстуска 10, Львів, Сикстуска 10

поручає по дуже низьких цїнах на теперішний сезон.

для мужчин біле біле і кольорове, капелюхи і кравати в найновійших фасонах, рукавички, скарпитки, шеньки, палиці, парасолї і всякі знадоби до подорожі.

для женщин найновійші пояски, парасольки, воальки, рукавички, панчохи, батистові хусточки.

для дїтий найновійші капелюшики, суконки, панчошки, скарпитки і т. п. 204

ще завчасу до сїний якоїсь каменицї. На самотї проспв він Бога, щоби грім ударив у него, та положив кінець його мукам.

Буря лютилась ще через якийсь час; вкінци все успокоїлось. Нагірняк вийшов з сїний і почав випитуватись, куди провадить дорога на зелїяний дворець. Діставшись туда, мусїв він знов чекати на поїзд аж до півночи.

На другий день о 9 годинї рано, прибув назад до Дрогобича. Будучи дуже умучений, вступив він до одного шинку і випив трохи „шнапсу", а що чув в собі велику спрагу, пив горівку як воду. За одним разом пішов другий, третий і десятий раз аж поки не почув звороту голови. Відтак купив ще пів лїтри горівки, сховав пляшку в ремінну торбу і пустив ся до дому. Мав перед собою несповна двайцять кільометрів дороги, но сподївав ся ще перед вечером прибути до свого села.

Нагірняк припімнув собі свою жінку, що й доси не знав, де еї чоловік може перебувати, відтак припімнув собі дитину, котру полишив хору дома, а вкінци страшенну будучність, яка его чекала, і серце его мало що не пукло. Сльози зрошували йому безперестанно лице, тому обтерав їх що хвиля руканами своєї одїжи. В фантазиї представляв він вже собі, як то прийде до него комісия зі суду, що вижене его з власного его ґаздівства і змусить шукати собі і цїлій родинї нічлїгу у чужих людий. І він сказав до себе: ні, лїпше вже умерти! З початку носив ся з гадкою повіситись в стодолї і той плян розложив собі вже аж до найменших подробиць. Але щож стане ся тогдї з нею і з дитиною? запитав він себе. В тім впало йому на гадку, також еї забити. Витягнув пляшку і випив на гумор. Відтак запитав знов себе: „длячого я маю губити лишень себе і свою родину? Чому не цїлий сьвіт або що найменше тих, що причинились до мого нещастя? Кому він тим що заподїє, коли тільки він та його родина помре? Але когось другого забити, то дуже тяжко. Можуть прийти тогдї вартівники тай самого забити, можуть прийти жандарми та й забрати до вязниці а тогдї певно жінка би умерла з превеликого болю. Так боролось его серце через цїлий час, заки не зайшов до дому.

Жінка его Каська дуже була зажурилась з причини его неприсутности, і тяжко плакала через цїлих два днї, аж вкінци не стало їй вже більше сил до плачу. Також стан здоровля дитини значно погіршив ся. Коли Нагірняк вступив до хати, кинулась вона йому на шию і заридала голосно, якби справдї щось недоброго передчувала.

Нагірняк успокоїв свою жінку, поцїлував еї сердечно, подав трохи надії на добру будуччину і почастував еї шнапсом. Він намовив еї випити трохи більше горівки, що вона справдї учинила, і се видалось їй почасти приємним, бо послїдного дня нїчого й не їла. Потім положилась на постелї і заснула.

Наш герой сидїв ще хвильку спокійно і роздумував над тим, як має свій задуманий плян виповнити. Потім встав, скинув свої чоботи, вийшов на пальцах на подвірє, відтак пішов до комори, понапихав повні кишені ключа, пошукав в повазї, чи має сірники і вийшов на поле. На дворі було темно, тільки вітер вив якось неприродно.

На вкруги не видно було нїякого сьвітла. Нагірняк пішов скорою ходою до нафтового терену франкфуртского товариства аж на саму гору, підлїз до одної вежі, всадив до рурки которою добували спровицю трохи ключа, вичеркав кілька сїрників і підложив огонь. Відтак збіг з гори на долину і вмить опинив ся коло своєї хати. Зараз таки привязав до одного кілка, на котрім звичайно його жінка вішала засушену кукурузу, грубий мотузок і повісив ся.

Вітер роздув страшенний огонь! Повстав такий великий пожар, якого ще нїколи не бачили. Полумя пожирало одну вежу за другою, один будинок за другим, також хата Нагірняка заєднана іскрами, почала зі всїх сторін горіти, при чім найшли свою смерть також Нагірнякова жінка і дитина.

Після справозданя староства мала пикода, яку заподїяв сей пожар, виносити понад мілїон золотих, при чім стратило дванайцять осіб житє....

Перекл. А. О.

що новий епископ не буде відповідно підготовлений до сего трудного становиска, на що дав докази в часі академічних страйків і послідних подій на університеті, викличе несупокої в дієцезиї а за се капітула не хоче брати на себе одвічальности, анї не бажав собі повороту первової управи бл. п. о. епископа Пелеша. О. митрополит — оповідав дальше орган кацапо-польскої спілки — перечитавши се ультіматум, зажадав поради від о. препозита Вілецкого, але сей мав коротко відповісти: Ексцеленцие, не питав ти нас о пораду перед-тим, то і нині без неї обійдеш ся". Повисший комунікат москвофільско-польских інтриґантів не заслугує на віру, та він дав дуже добрий доказ, на яке оружие може зважити ся москвофільска кліка в борбі проти митрополита і будучого станиславівского епископа. Комунікат „Dziennika polsk-ого" не заслугує вже тому на віру, що капітулї не прислугує право мішати ся в справу номінациї епископа, а всякий опір в тій справі а навіть погроза і пресия мусїби-б викликати канонічний процес і дуже немилі наслїдки для опонентів. Нам тому здає ся, що станиславівска капітула, посуджена о таку нельояльність і несубординацию, повинна сейчас здементувати так високо компромітуючу еї вість — а так само повинен зробити о. Вілецкий, котрого митрополит певно о раду пытав ся а котрого комунікат представляв в дуже некорыстным сьвітлї. Натомість з донесеня можна догадати ся, що тут імя станиславівскої капітули надужито в послїдну кратичну хвилю за параван для негідної інтриги: раз, щоби о. Хомишина заденунціовати перед властями яко „гайдамаку" і порушити нерви вплывовой польскої гакати, а по друге на те, щоб погрозити митрополитови ґр. Шептицкому і всїм рішаючим при номінациї чинникам демонстрациєю, котра вправдї, як покаже ся, не наступила, але котра може нїбито здїйснити ся по номінациї в будучности. В усякім разї комунікат „Dziennika polsk-ого", вийшовший з кузнї кацапско-польскої спілки, як і сам факт числени на поміч з боку теперішної станиславівскої капітули вказує, до якої безличности і розпаношеня довело москвофільску клїку дотепершне фратернізоване деяких кравих верховодів в політичних цїлях з москвофільским штабом, і до чого дійде, наколи тій системі не положить ся раз конець. Ми прямо заходимо собі в голову, яка розумна причина може бути в тім проволїканю справи і в дразненю Русинів, а дотичні круги, коли їм справдї лежить на серци інтерес церкви і унії, повинні мати на тямцї, що на 30 мілїонів Русинів є всього чотири мілїони унїтів-католиків, та що легко може дійти до того, до чого вже довів Рим своїм поступованем між Русинами в Америцї. Проволїкане справи є тут тим менше оправдане, що о. Хомишин (коли вже має бути, чи є навіть іменований епископом), не є якимсь партийним фанатиком (про що був також натяк в статї „Дїла" з висших духовних кругів про обсаду станиславівского епископства) та що на інтриґуючі москвофільскі круги требаб по правдї ужити не кунктаторства, але як найскорше острих безоглядних средств, наколи відносини католицкої церкви на Руси не мають попасти в повну анархію.

— **Річно неполагоджені кривди.** З Чортків-Експ. Коритовский певно до тепер не знав про сю аномалію, що на будинку дирекциї округа скарбового в Чорткові нема рускої написи. Маємо надію, що хоч тепер, коли будинок, в якім приміщена дирекция округа скарбового в Чорткові переходить з рук міста в руки правительства і переводять ся всякі і найдрібнійші поправки, буде справлена також та груба кривда, заподіяна рускій мові, і ми діждемось рускої написи на згаданім урядовім будинку. — *Русини Чортківщини.*

— **Ворожа аґітация против проектованої рускої ґімназиї в Кіцмачи.** „Буковина" пише в тім дїлї: „Вороги ґімназиї в Кіцмани розпустили брехнї, що громада не потребувала би давати нїчо на ґімназию, якби она була нїмецка. На підставі певної звістки можемо заручити, що се злобна видумка ворогів, котрі би раді, аби ґімназия була чисто нїмецка і служила лиш їм, а не й Русинам. Зачуваємо також, що кирияа кіцманьских ворогів надоїла вже так, що вплывові особи роздумують над тим, чи би не лїпше було отворити ґімназию, замість у Кіцмани, у Вашківцах."

— **Складки з нагоди ювілею Миколи Лисенка.** „Кіевская Старина" в книзї за місяць сїчень сего року виказала була 6.159 рублїв 78 коп. зі складок присланих на сї руки. Тепер в книжцї за лютий виказує **6.717 рублїв 18 коп.** (між новими складками стрічаємо датки 79 руб. 50 коп. від Українців і Товаристя з Березани, датки від офіцирів российской армії, 300 рублїв чистого доходу з концерту в Кіеві і инші). Із загальної суми 6717 руб. 18 коп. призначені на закупно вілї Лисенкови 5409 р. 78 к, а проче в більшій части на видане творів Лисенка а в меншій на музикальну школу імени Лисенка. Кромі того Харківці дали почин до основаня „фонду імени композитора М. Лисенка" при місцевім „музикальнім училищи Імператорского общества". В тій цїли комітет, який устроював ювилейний вечер в честь Лисенка в Харкові в сїчни с. р., передав харківскому ґубернатори 423 руб. 32 коп. чистого доходу з вечера, а окрім того вплынуло ще 200 руб. з датків поодиноких осіб і з розпродажи акварельних програм (роботи артистів С. Васильковского і Кричевского) і ся квота рівнож вийше ся на вище згаданий фонд. — При сій нагоди годить ся подати бодай коротко (за „Кіевскою Стариною") про сьвятковане Лисенкового ювілея в Харкові, о чім у нас свого часу була лиш коротенька звістка. Ювилейний вокально-музикальний вечер відбув ся (14 ст. ст. сїчня) в Малім театрі. Програма складала ся виключно з композиций ювилята. Публика битком заповнила салю. Появу ювилята в сали повитано громом оплесків і ентузиястичними окликами. Коли він серед концерту вийшов на сцену і сам продиріґував свою прегарну кантату „Гей не дивуйте", відспівану мужеским хором, одушевлене публики дійшло до апоґея і тогдї вручено Лисенкови роскішний вінок з написию на лентї: „Славному Кобзарю від вдячних Харківців". На закінчене концерту уладжено апотеозу. Центральне місце в апотеозї занив великий портрет М. Лисенка, вимальований умисне на те артистами, котрі укладали живі образи, а довкруги портрету розставили ся герої опер „Різдвяна ніч" і „Тарас Бульба". Ювілат вийшов на естраду і ему при оглушаючих овациях дано ще два великі вінці; тепер він відограв на фортепянї свій „Жалібний марш" на смерть Т. Шевченка і варияциї на народну тему „Пливе човен". По концертї відбув ся „костюмовий баль". Танцї, початі українським козачком, протягались геть поза північ. В книзї почесних гостий дирекциї Малого театру М. Лисенко вписав отсї слова: „Сердешно радий виявити мою вдячність за щире привитання мене в дорогому Харкові, де я колись виховувавсь і студентував. Одвідав Малий театр, пізнан шановного властивця його, милувавсь вдатним резонансом і диригував студенческим хором „Гей не дивуйте". *М. Лисенко.* 14 января 1904."

— **Проф. Ягіч**, вибраний торік ухвалою секций Наукового Товариства імени Шевченка дійсним членом сего товариства, іменно в секциї фільольоґічній, надіслав товариству такий лист (в мові сербскій): „Відень 2 сїчня 1904. Наукове Товариство ім. Шевченка зробило мені честь вибираючи мене на свого члена в фільольоґічній секциї. Дякуючи за ту незаслужену честь, бажаю славному товариству чим-раз більших і красших успіхів. Вірячи в красшу будуччину славяньских народів, радо забігаю вже тепер думками в той щасливий час, коли всї славяньскі народи без боязливої зависти будуть підпирати одні одних поспільно у благородних змаганях і коли з їх наукових праць звенїти будуть дивні акорди поспільного признання й пошани. Славного товариства покірний слуга — В. Ягіч. — (*З Наук.-Літ. Вістника*).

— **Загадочна подія.** Від вчера кружить по Львові загадочна і доволї сензацийна вість, що вирнула спершу на шпальтах одного польского дневника, про намірений замах на житє крилошанина рускої капітули, о. Мартина Пакижа. Річ виявила ся серед таких обставин. До помешкання крил. о. Пакижа, в сьвятоюрскім будинку, прийшов ві второк вечером студент медицини Савин Сохоцкий, котрий, виїздаючи домів на ферії, хотїв попрощати ся з о. Пакижем як із свояком. Хотяй господаря дому не застав, бо сей виїхав до Самбора, побув якийсь час в помешканю о. Пакижа. Около год. 8½ вийшов до кухні напити ся води. На полиці стояли три склянки обервені горі дном. Сохоцкий наповнив одну з них водою з водопроводу і коли напив ся, почув в жолудку болї а в горлї паленє. Щоби зробити собі підлугу, хотїв ще раз напити ся води. Тодї узрів на дні склянки білий порошок. Взяв другу склянку і третю. На дні й тих склянок побачив білу масу, розпущену при помочи якоїсь течи, а вже засохлу. Сохоцкий, маючи часто діло з отрутями, бо займав ся спеціяльно студиями над вплывом отруй на звірячі орґанізми, пізнав сейчас, що то аршенік. Сейчас пішов до аптики по антидотум і се ему помогло. В ночи о 11 год. приїхав о. Пакиж і здивував ся ще більше, бо переконав ся, що той сам порошок був вживаний до соли і масла. На другий день справою заняла ся прокуратория і хемічний знаток, котрий ствердив, що порошок був дійсно аршеником. Виходить, що до помешкання о. Пакижа дістав ся хтось і уплянував в хитрий спосіб отроєнє. В домі о. Пакижа живе его сестрінниця, женщина замужна і тому ціла подія викликала тим більше вражінє.

— **Дрібні вісти.** Дня 11 с. м. упокоїла ся в Зарубинцах в 68 році житя Теофіля з Телиховских Рудницка, вдова по бл. п. Івані Рудницкім, пароху в Дібриві. — Чернівецке ремісниче товариство „Зоря" відсьвяткувало онодги ювилей М. Лисенка вечерком. Сьвяточну промову виголосив проф. Смаль-Стоцкий, потім члени „Зорі" відограли Квітчине „Сватанє на Гончарівці". — Як доносять з Відня, Сторожинець (на Буковині) мають піднести до ряду міст. — Зі Львова утїк приватний інжиніїр Михайло Жебровский, полишивши значні довги, а також молоду жінку з дитиною. — В Ладичині, тернопільского повіта, селянка Мария Дрібка, в присутиї божевілли, порубала сокирою майже на смерть свого 9-лїтного сина. — Цїсар санкціонував ухвалений галицким соймом закон дозволяючий залїщицкому видїлови повітовому затягнути позичку в сумі 80.000 корон.—Один з львівских домів банкових вислав до Рівного в Росиї рекомендований лист, в якім містило ся 9.000 рублїв банкнотами, і лист той пропав; банкова фірма не потерпить шкоди, бо лист був обезпечений в заграничнім товаристві обезпечень.

— **Митрополит Шептицкий**, повернувши в середу до Львова, виїхав у четвер до своїх родичів, а нині вечером має вернути назад до Львова.

— **З „Народної Торговлї."** Отсим подаємо до відомости Вп. Публики нашої, що отворене шіснайцятого складу нашого товариства в місті Збаражи послїдує дня 22 н. ст. марта. Посьвячене льокалю, котре попередить служба Божа в парохіяльній церкві, відбуде ся о 10 год. рано. Склад сей як і прочі склади нашого товариства заосмотрений в добірну акість товарів кольоніяльних, вин і всяких иншых напитків. Крамниці знайдуть в тім нашім складі потрібні їм товари кольоніяльні і добру обслугу. Позаяк отворене сего нашого складу послїдовало на численні домагання жителїв Збаража і окресности, тому надїємо ся, що знайде він там сильну і щиру піддержку, та що покладані надії на хороший розвій его здїйснять ся. — *Дирекция.*

— **З Рускої Захоронки у Львові.** „Кружок українських дївчат" у Львові зложив 10 К, замість вінця на домовину Марії Петрушевич. — Всїм Товариствам Добродіям і Добродійкам складає виділ „щиро-руске Спасибг!—Окрім сего натуралїями зложили: О. Шухевич з Підберезець 3 кірці бараболь, а Вп. совітникова Стефановичева доставляє потрібні провянти. — Дякуємо пані Гресиковій за ушитє плащиків, пані Вілецкій за дар двох нових сукенок а паням: Федаковій, Спожарскій, Матіевій і Ильницкій за переношену одїж. — *Вид. Захоронки.*

— **Шевченковий обхід в Калуши.** Руснародні товариства „Народний Дім" і читальня „Просьвіти" в Калуши устроюють дня 29 с. м. в сали Ляндсмана сьвяточний вечер в честь Тараса Шевченка. Чистий дохід призначений на селянську буресу „Народного Дому" в Калуши. Початок о год. 8 вечером.

— **З Калуша.** Виділ товариства „Народного Дому" в Калуши просить своїх членів на загальні збори, котрі відбудуть ся дня 29 с. м. о годинї 2-ій а на случай недостачі комплету о годинї 3-ій з полудня у власній хатї після слїдуючої програми: 1) справоздане виділу з дїяльности за рік 1903, 2) справоздане комісиї контрольної, 3) удїленя абсолюторії уступаючому виділови, 4) вибір голови і виділу, 5) вибір совиту управляючого й комісиї контрольної, 6) внесеня. — За виділ: *Д-р Іван Куровець, д-р Іван Кос.*

— **З Бучача.** Виділ товариства „Руска Бесїда" в Бучачи подає сим до відомости, що заповіджені на день 20 марта с. р. товариські сходини получені з відчитом проф. В. І. Масляка не відбудуть ся по тій причинї, що дня того устроює ґімназияльна молодїж вечерок в честь Шевченка. Концерт, який устроює тов. „Руска Бесїда" в Бучачи в память 43 роковин смерти Тараса Шевченка відбуде ся в четвер дня 24 марта. Запросини висилає ся лиште до замісцевих.

— **Іспити зрілости.** Урядова „Gazeta lwowska" оповіщує: Письменні іспити зрілости в всїх середних школах в Галичинї розпічнуть ся дня 9 мая с. м. Устні іспити зрілости розпічнуть ся в ґімназиях в отсім порядку: Бохня 24 мая, Броди 13 липня, Бережани 9 червня, Бучач 2 червня, Бонковиці під Хировом 24 мая, Дрогобич 20 червня, Ярослав 24 мая, Ясло 24 мая, Коломия ґімн. І 6 червня, ґімн. II 2 липня, Краків ґімн. сьв. Анни для мущин 24 мая, для женщин 6 червня, ґімн. сьв. Яцка 13 червня, ґімн. III 6 червня, ґ. IV 30 мая Львів ґ. академічна (руска) 13 червня, ґімн. II для мущин 27 червня, для женщин 4 липня, ґімн. Франц Йосифа для мущин 2 липня для женщин 14 липня, ґімн. IV 6 червня, ґімн. V 6 червня ґімн. VI 20 червня, Новий Санч 24 мая, Підґірє 13 червня, Перемишль ґімн. I 16 червня, ґімн. II 24 червня, Ряшів 3 червня, Самбір 20 червня, Санок 20 червня, Станиславів 25 мая, Стрий 5 липня, Тернопіль ґімн. I 6 червня, Тарнів ґімн. I 6 червня, Вадовиці 20 червня, Золочів 8 липня. — Школи реальні: Краків I школа реальна 6 червня, Львів I шк. реаль. 6 червня, Станиславів 1 липня, Тернопіль 25 мая, Тарнів 18 червня.

— **Пригадуємо**, що загальні збори „Краєвого Союза кредитового" у Львові відбудуть ся в пятницю, дня 25. н. ст. марта 1904 о годинї 4. пополудни в сали товариства „Руска Бесїда" у Львові (Ринок, ч. 10, I. поверх). Того самого дня і в тім самім льокали у Львові відбудуть ся перші загальні збори „Краєвого Союза ревізийного" у Львові о годинї 6. вечером.

Урядові вісти:

— **Вісти з Епархії львівскої.**

Завідательство в Щуровичах дістав о. Теод. Гураль. — Сотрудництва дістали оо. Ром. Зарицкий в Дичкові, Стеф. Ващишин в Сороцї коло Дубковець і Юл. Фацийвич в Болотнї. — В пропозицию приняті оо.: на Дубківці Кир. Левицкий, Ів. Ілевич, Арт. Авдикович і Платон Карпиньский; на Підгородє: Теод. Кишакевич, Гер. Семків і Клим. Камінькский; на Тейсарів: Ем. Левицкий, Юл. Галькевич, Теод. Муровач, Йос. Головкевич, Ник. Романюк, Вол. Присташевский, Нет. Минько, Йос. Дикий, Пл. Карпиньский, Ів. Юрків, Вас. Владичин, Фил. Ковальский, Арт. Авдикович і Ем. Кордуба; на Томашівці: Тома Березовский, Кор. Дудикевич, Дан. Шкурган, Кир. Левицкий, Юл. Галькевич, Нест. Коржиньский, Йос. Мартинець, Мих. Моссора, Евг. Чубатий, Люд. Зарицкий, Ів. Барановский, Ем. Зарицкий, Вас. Левицкий, Юл. Ворачок, Яр. Гургула, Йос. Дикий, Ів. Рудницкий, Вас. Владичин, Теод. Дацоба, Арт. Авдикович, Юл. Барановский, Людв. Савицкий, Лука Демчук і Пл. Карпиньский; на Линицю (по терні): Кир. Левицкий, І. Мащак, Йос. Яворский, Ів. Палїїв, Люд. Зарицкий, Сильв. Кизима, Юл. Левиньский, Василь Левицкий, Теодор Кордуба, Волод. Андрухів, Юл. Барановский, Теоф. Меч. Кордуба, Вол. Гургула і Ал. Пясецкий; на Скнилів (по терні): Теод. Кордуба, Іларр. Гучковский, Мих. Горчиньский, Макс. Кінаш і Ник. Рицар; на Іванчани (по терні): Сим. Кизима, Ів. Алиськевич, Юл. Ворачок, Зин. Перфецкий, Теод. Кордуба, Ів. Рудницкий, Йос. Рейтаровский, Ів. Маркевич, Теод. Пайкуш, Людв. Савицкий, Ал. Пясецкий, Ів. Клиш, Юл. Вачиньский і Ів. Іванчук; на Долге (по терні): Сев. Яминьский.

— **Перенесеня.** Президент міністрів переніс нотаря Євг. Павловича з Гвіздця до Радимна. — Намістник переніс концепістів Юл. Струміньского з Товмача до Нов.-Санча а концептового практиканта д-ра Юл. Дуніковского з Нов.-Санча до Товмача.

Бібліоґрафія:

— **Українська драматурґія** — як доносить „Кіевская Старина" — збогатила ся новим твором „Гроші", драмою в пяти актах з народного житя. Ся автор, М. Ф. Сластин, земский лїкар богодуховского повіту, що живучи на селї вистудиював дуже добре побутові обставини народного житя. Сей свій твір присьвятив автор многозаслуженому драматичному артистови і писателеви Марков Кропивницкому.

— **В честь Ольги Кобиляньской**, звісної буковиньской писательки, котра недавно подужала з тяжкої недуги, задумали (як доносить Літ.-Наук-Вістник) пп. Богдан Лепкий і Остап Луцкий в Кракові видати альманах творів сучасних українських письменників.

— **„Раз до мене молодість прийшла".** Під сим заголовком вийшла в Перемишли, 1904, книжочка Василя Щурата (сторін 12 в 16-ці; ціна 20 с.). Є се збірка поезийок. Весь дохід з розпродажи сеї книжочки призначує автор на будову руского театру у Львові.

— **Віденьский дневник** „Die Zeit" розпочав в ч. 527 печатанє оповідання Івана Франка „Der Dorn im Fusse". Тема оповідання взята з житя Гуцулів.

Послідні вісти.

Відень. В парляменті відчитано нині інтерпеляциї в справі конфіскат „Дїла". Опісля приступлено до читаня внесень і поіменних голосовань.

Відень. Між д-ром Кербером а польским колом ведуть ся переговори в справі ческо нїмецкого порозуміня. Нїмецкі сторонництва оголосили нині комунікат, що вони не суть противні угодовим пертрактациям з Чехами, не годять ся однак на те, щоб з цїлого комплексу справ ческо-нїмецкого спору вирвано тілько деякі, як сего домагають ся Чехи. Супротив того комунікату є надія, що д-р Кербер навяже нові угодові пересправи між обома сторонами. Д-р Кербер грозить, що якби тепер угода між Чехами а Нїмцями не наступила, то его кабінет подасть ся до димісиї.

Відень. Відложена сесиї наступить дня 24 с. м. По сьвятах парлямент збере ся на дальшу сесию, бо на проект Кербера і Нїмців, щоб вже тепер доконати виборів до делеґацій, коло польске не пристало. Так само не годять ся Поляки на розвязаше парляменту (розумїє ся!) домагаючи ся вперед проби з реформою регуляміну.

Відень. Золочів дістав вже субвенцию в квоті 500.000 К, а має дістати ще дальшу підмогу в квоті 400.900 К.

Берлїн. Росия замовила в нїмецких докax 12 военних кораблїв. До Порту Артура і Владивостока має бути вислана часть аеронавтичного военного відділу, щоб з бальонів доносити о рухах японьскої фльоти.

Ціна збіжа і других продуктів.

Львів 18 марта. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 5·90 до 9·15 а на термін —·— до —·—, *Жито* старе 6·65 до 6·90 а на термін —·— до —·—, *овес* оброчний старий 5·55 до 5·85 а на термін —·— до —·—, *ячмінь* пастівний 5·25 до 5·50 а броварний 5·65 до 5·95, *ріпак* 9·50 до 9·75, *льняна* —·— до —·—, *горох* пастівний 5·75 до 6·25 а до вареня 7·75 до 9·65 *вика* 5·15 до 5·50, *насіне льняне* 8·75 до 8·95, *насіне конопляне* 7·— до 7·10, *боб* —·— до —·—, *бобин* 5·50 до 5·75, *гречка* —·— до —·—, *кукуруза* готова —·— до —·— а нова 5·90 до 6·25, *хміль* (за 56 кільо) 220·— до 250·—, *конюшина* червона 61·— до 70·—, біла 65·— до 75·—, шведска 60·— до 80·—, *Спірітус* loco за 50 літрів 20·50 до 20·75.

Курс Львівский

з дня 18 н. ст. Марта 1904.

Акциї за штуку без купона.	Купт.	Жад.
Банку ґіпот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промыслу 200 зр.	—	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	—	— —
Земв. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. в.	—	— —
Земв. Львів.-Черкав. Ясси по 200 зр.	575 —	585 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку ґіпот. гал. 5% а. в. вильос. в 10% прем.	111 —	— —
Банку ґіпот. гал. 4½% а. в. вильос. 50 л.	101 20	101 90
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	98 30	99 —
„ краєвого 4½% а. в. вильос. в 51	102 20	— —
„ „ 4% а. в. вильос. в 57 н.	98 90	99 60
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	99 —	— —
„ „ 4% вильос. в 41½ н.	99 —	— —
„ „ 4% вильос. в 56 н.	98 50	98 20
Облїґи за 100 зр.		
Галиц. фонду пропінаційного 4% в. а.	99 —	99 70
Буков. фонду пропінаційного 5% в. а.	102 50	— —
Комунальні Банку краев. 5% (II. см.)	102 70	— —
„ „ 4½% (III. см.)	101 50	102 20
Позички краєвої з 1873 по 6% з. в.	— —	— —
Позички краєвої з 1893 по 4% а. в.	98 50	99 20
Позички м. Львова 4% по 200 корон	96 80	97 50
„ „ 4½% 4-ої емісиї	101 80	— —
Льоси:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 к.)	75 —	80 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цїсарский	11 28	11 42
20 франківка	19 —	19 25
100 Рублїв срібних	252 —	255 —
100 Рублїв паперових	253 50	256 —
100 марок нїмецких	117 15	117 65

Надіслане.

Др Целестин Іван Фрід

емер. радник краєвого суду в Бережанах отворив **адвокацку канцелярию** в Підгайцях.
193 3—5

Для вигоди

Внов. приїзжим видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і леґуміна, в піст риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і легуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна ґардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнизших цінах.

Рускі списи страв лежать до розпорядимости.

НАФТУЛА ТЕПФЕР
79 ул. Трибунальска ч. 12.

Спеціяліст недуг внутрішних

Д-р Евген Озаркевич

довголїтний лїкар клїнічний і заведення лїчничого в Ніцаввиці, ординує постійно **у Львові, ул. Коперніка ч. 1., II. пов.** (Народний Дім). 609

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі **окуляри**, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4|85

Ученик VI. кл. ґімн. глядає лекції за скромною винагородою. Ласкаві зголошення під адресою Я. П. poste restante Самбір. 179 5—8

Ученик VII. кл. глядає лекції на село І. Т. poste restante Пархач коло Кристинополя. 208 1—5

Академік виправний інструктор, глядає лекції на село. Адреса в адміністрації „Діла".

Потребую ученика до приготовленя сина до II. кл. шк. реальної. *Ю. Дуткевич*, гр. кат. парох. Дубе, п. п. Пониква коло Бродів. 191 4—5

Дяка крамаря потреба від неділї Ѳоминої. Платня дяка 100 К річно і до 300 К доходів, а крамаря 30 К, місячно. Помешкане при крамници. Кандидат має мати добрий голос, розуміти церковний устав, виказати ся крамничною практикою, мусить мати когось до помочи і заступства в крамници в час его занятя в парохії і зложити 300 К кавциї. Перше́ньство буде мати той дяк, котрий міг би крамницю вирендувати. — Зголошувати ся в: *Уряді парохіяльнім Бе-* 159 *шова, п. Млаки.* 3—8

ТУТКИ цигаретові 100 штук за 1 зр. поручає А. Мазуркевич, Львів, ул. Скарбківска ч. 7

Оголошенє.

Дня 29 марта н. ст. с. р. о годинї 2 пополудня відбудуть ся в сали Повітового Товариства кредитового в Скалатї, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою, **Загальні Збори** членів сего стоваришеня, в льокалї власнім, на котрі членів того Товариства по мисли §. 47 статутів запрошує ся. Порядок дневний нарад: 1. Справоздане касове Дирекциї за рік 1903. 2. Замкненє рахунків за рік 1903 і провіренє білянсу. 3. Предложенє комісиї ревізийної на удїленє Дирекциї абсолюториї з дїяльности і рахунків за рік 1903. 4. Предложенє Ради Надзираючої що до поділу зисків за рік 1903. 5. Вибори 2 членів Ради Надзираючої в місце вилосованих (§. 37 стат.) 6. Внесеня членів. Рада Надзираюча Повітового Товариства кредитового в Скалатї стов. заверстр. о обмеж. порукою. — Скалат 14 марта 1904. *Емиль Шолкиня* предсїдатель *С. Кравець* секретар. 206 2—3

Огрівання, Кухні, Водопроводи, Газ, Купелі у ваннах, Кльозети, Пральні, Помпи і т. д.

також

БУДІВЕЛЬНЕ БЛЯХАРСТВО

виконує фахово, практично і дешево

Юліян Токар

Конпес. заведенє інсталяційне і бляхарске
Краків, Радивилівска ч. 24. 60 17—24

Лекциї на провінциї пошукує ученик з VI кл. ґімн. Зголошеня до редакциї „Діла" під „H. I. B. Studiosus".

ТОРГОВЛЯ і РУКОДІЛЬНЯ
Петра Дуткевича
в Станиславові ул. Бельведерова 4

поручає Євангелия, Хрести, кивоти, ліхтарі, шауки, патерици, фани, хоругви, чаші, образи процесийні. Огнево золотить дарохранительниці, чаші і дає до посьвященця.

Цїнники даром франко.

708

В теперішнім сезонї, коли кождий господар потрібує сїчкарнї і плуга, звертаємо увагу Вся. Господарів, що **найлїпші тревалі, випробовані і самими господарями захвалювані, а до того дуже дешеві**

СЇЧКАРНІ і ПЛУГИ КОВАЛЬСКІ

продає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ" Львів, Ринок 36

а іменно:

Сїчкарнї	**ССХ**	двоножові з 1 колесом	по кор.	54·00
„	**ТН**	триножеві з 2 колесами	по кор.	56.00
„	**ТН**	чотироножеві 2 колесами	по кор.	59.00
Плуги ковальскі		з колїсницею	по кор.	32.00

УВАГА: Платячі сейчас готівкою за сїчкарнї дістають ще 5 % опусту. Плуги продають ся лише за готівку без опусту. 452

Подаю до відомости Внов. Публики, що по 16 лїтній практицї у фірмі

Германа Найвельда
Ринок ч. 23

отвираю в тім самім льокалю дня 18 марця

маґазин блаватних товарів

модних, краєвих і заграничних в найбільшім виборі.

О численні відвідини вічливо просить

М. Шварцвальд.

203 2 4

Для терплячих

на ревматизм, нервоболї, гостець, біль голови, біль зубів

є знаменитим зовнїшним средством, клїнічно випробованим

Іхтіоментоль

(назва правно застережена)

виробу аптикаря **СИМЕОНА ЕДЕЛЬМАНА**
в Богородчанах.

Численні признанна і подяки.

Цїна фляшки 1 корона, 3 фляшки 3 корон 36 сот. оплатно до кождої почтової станції.

Щодень дворазова висилка за післяплатою або за попереднім надісланєм належитости. Менше як дві фляшки почтою не висилає ся. 38 2—8

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Вже вийшов

Перший ілюстрований „Музичний календар на р. 1904."

Часть лїтературна (альманах), змістом в двоє, або в троє більша, як иньших календарів, містить: фахові і вельми інтересні розвідки музичні, біоґрафії, поезиї, історию і дїяльність наших Боянів і 32 хорів селяньских і міщаньских і пр. Цїна календаря 2 кор. Хто замовить нараз 5 примірників за готівку, дістає шестий *безплатно.*

Дістати можна в руских книгарнях, або у видавця *Р. Зарицкого у Львові, ул. Коперника 16.*

З замовленями треба поспішати, бо наклад невеликий. Висилаєсь все зворотною почтою.

На весняний ваґоновий транспорт

ВИН і МЕДІВ питних

приймає замовленя

„Народна Торговля".

111 13—15

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рящева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний двірець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
„ (на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Грималова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20***, **1·40**, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **8·10.**
Зі Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Рящева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
„ (з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з головн.): 10·40, (з Подзамча) 10·57.
До Чернівців: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнїйший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені звіздкою (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В містї продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформаций удїлює і продає всякі білєти та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

Готель Брістоль І. п.

ТЕАТР Variété.

Виступ найлїпших артистичних сил. Щодень три нові сензацийні комедиї. 198

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА"

у Львові, Ринок ч. 10

видало новий наклад друків

I. Друки правничі:

Повоз в справах дрібних		лїбра по	25 кр.
Контракт купна і продажи	I.	лїбра по	40 „
„ „ „	II.	„ по	40 „
„ „ „	III.	„ по	40 „
Повномочи		по	40 „
Подана о екс- і інтабуляцию, взір а) б) в) г) лїбра		по	40 „
Написи до подань о інтабуляцию		лїбра по	20 „

II. Друки для кас позичкових:

Дневник касовий	лїбра по	40 „
Книга довжників	лїбра по	40 „
Книжочка для позичаючого 100 примірників		2·— „
Скрипт довжний „ „		1·20 „
Книжочка вкладкова (щадниця) „		3·— „

III. Друки для краминць:

Книжочка товарова	лїбра по	40 „
Книжка касова	лїбра по	40 „

IV. Друки для читалень і кас позичкових:

Спис членів	лїбра по	40 „
Грамоти членьскі читалень „Просьвіти" прим. по		2 „

За опаковане і оплату почти дочислює ся належитість особно.

Альбум заслужених Русинів

в красній кольоровій теці, в цїні **2** корони набути можна

в Товаристві „Просьвіта" Ринок ч. 10.

Найліпші французскі паперці циґаретові „LE GRIFFON" Найлїпші французскі тутки циґаретові

Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане! 181

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одповідальний редактор: Д-р. Евген Левицкий Папір з ваґр. Черемхівскої З друкарні Народової (Манецких), Львів — Коперника 9.

Ч. 53. Львів, Субота 6 (19) Марта 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістей".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Ватории ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кізінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чвертъ року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция від ч. 24 ул. Ватории. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або на ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

Divorcons!

Перебіг короткої передсьвяточної сесиї австрийского парляменту дав нам в мініятурі образ того, що діє ся в Австрії вже від десятку років. Австрийске державне житє вертить ся від кількох літ в блудним колесї, що зачинаючи ся обструкцією, і переходячи по черзї через стадиї ческо-німецких пертрактацій, відроченя парляменту, §-у 14-ого, знов повертає до скликаня парляменту і обструкції, аби на ново незнать вже котрим поворотом, перебігати ту саму дорогу заклятого колеса. А над усім тим, над тою блуканиною в лябіринтї австрийского безладу, уносить ся маскований абсолютизм, ратуючи судно габсбурскої монархії від остаточної загибели мізерною латаниною з дня на день. Отсе образ австрийского стовпотворена в перших роках XX-ого віку.

І теперішна сесия зачала ся рівнож від обструкції. На порядку скликаного парляменту стоятъ дві найважнїйші державні конечности: континґент рекрута і вибір делеґації. Без полагоди тих двох справ нем ні армії, ні репрезентационного тїла для спільної австро-угорскої заграничної политики, нема навіть права робити які небудь видатки на сю ціль, бо § 14-ий для делеґационних справ не істнує А ту обструкция в повнім розгарі; парлямент „працює" та як то кажеся — працює боками". Так зачинає ся з одного боку, у правительства, песимізм і знеохіра в можність якого небудь ратунку, з другого, з боку поторичних парляментарних торгашів, видумуване карколомних санационних проб, в виді зміни реґуляміну, обчислене хиба лише на те, щоби робити „в горі" реклямy і так вже всемогучому польскому колу.

Після тої рецепти ратунком Австрії мав отже бути зміна реґуляміну. Наложити каганїї на парляментарних бунтівників, що не дають парляментови працювати! — отсе ратує державу! Але тут вирипає не-аби-яка перепона. Бож ясне, що воюючі сторони не зречуть ся можности бороти ся, не пустять легкодушно оружя з рук, якого взаїмно можуть на свою користь ужити, не дадуть собі накинути кнебля. А вони-ж диспонують в парляментї. А впрочім, де есть такий реґуляміи, щоби унеможливив цїлком обструкцию, ще й до того великих сторонництв і то в парляментї, де стілько супротивних національних змагань? І тому рішаючі чинники розуміють се, що зміна реґуляміну се пуста бляґа, котра, якби здійснила ся, то до завмертя конституційно-парляментарного житя додала би ще — скандал.

Тож, коли ся рецепта до нїчого, так витягає ся другу: нехай противники погодять ся! Та з гори треба сказати про безвихідність сеї дороги. Правда і Чехи і Німцї бажали би вже раз погодити ся, бо хтож не волить згоди і мира, ніж вічного воєнного стану? Але Чехи не уступлять ніяк инакше, як тілько за пїну моравского університету та чеської внутрішно-урядової мови, бо в них на ощі заволодіня в недалекій будуччині всіми краями колишної чеської корони і власне держанне право. На се одначе під ніяким услівем не згодить ся Німцї. Вони-б пристали на згоду, та тілько таку, щоби їм забезпечено на будуче їх „стан посіданя" в краях судетских і в державі. Се не новина. Було воно вже в т. зв. Pfingstprogram, на який ще перед кількома роками присягала німецка Gemeinbürgschaft.

А однак знов робить ся угодові проби. І знов будемо переходити тими дорогами, якими блукала немічна австрийско-держанна думка до нинїшного дня. Бо то з сих пертрактацій нїчого не вийде, се більше, ніж певне! Переговори розібють ся так, як від ряду років нераз вже розбивали ся, бо одні і другі: Німцї і Чехи — сильні та чують силу за плечима, Німцї у Відни, Чехи в краю. І одні як і другі не уступлять ні на волос, знаючи, що мають забезпечене за собою поле боротьби, хочби їх і пробовано здавити на парляментарній аренї.

Тимчасом правительство думає своє: коби менї лише в кишени делеґации а там хоч пожріть ся як сї миші із казки до послїдного фостика. Коли будуть делеґації і § 14-ий — бодай би сьвятив ся — то нема страху: воловодило ся стілько років, так можна поволоводити і дальше, коли не стане концепту, як витягти державну колїсницю з западнї. А там дальше — там вже час покаже; знов буде ся якось латати.

Ось до такої безвихідної, прямо скандально безвихідної ситуації довели Австрию ві хрома конституция і виконуючі сю конституцию всїлякі правительства. Позамикали по два-три ворожі народи в клїтках о шумно-неумісним імени „історичних країв", а тепер взаїмне жертв сих зведенят зажирає вже державу. Отсе в немезіс історичного промаху, проклін политичного ґешефтярства верховодячих кругів.

А тимчасом нїхто сего не бачить, чи не хоче бачити, що тутки рада дуже ясна і проста: — Divorçons! Розведїм ся! Вистане лише кождому народови дати територияльну автономію, поклясти між народами межі, які вказує етнографічне розміщеня кождого народу, а над усїма ними поставити демократичний парлямент, що вільний від національних антаґонїзмів, заняв би ся лише тим, що всїх лучить і зводить до куни в одну державну цїлість: справами загального добробиту, культури та оборони спільного добра на вні а береженя свободи і волї у нутрі. Се одинока ідея, що може в зморшавілий будинок монархії Габсбурґів вдунути нового духа, влити нове житє, дати ему нові животні сили та трівкі основи до істнованя і розвитку на будуче. Ось в тій лише ідеї, в ідеї злуки автономних народностий в одну демократичну федерацию, лежить по правді сучасна „idea stati rakouského", без котрої се злїпище вічно борючих ся сил мусить розпасти ся. Та забуть довго ще треба буде ждати, доки ся одинока спасенна думка заблимає і в головах австрийских державних карманичів, що звикли ходити давною шабльонною борозною. Коби лише не стало ся се за пізно...

О університет.

На торговици національних здобутків у Відни доконують ся в послїдних часах важкі трансакції. Як звісно з бїжучої історії политичного житя, яке концентрує ся довкола віденьского правительства, деяким народам удало ся виторгувати від міродайних чинників заспокоене одної з найпильнїйших культуральних потреб або бодай рішуче запевнене, що та потреба буде на їх вдоволене заспокоена. Маємо тут на думцї кreоване правничого виділу будучого італїяньского університету в Роверето та прихильне принятє д-ром Кербером словінської депутації в справі заснованя словінського університету в Любляні. Також заходи Чехів о заснованя другого ческого університету здобувають собі виглядн на успіх. Словом, кождa народність, що в політичній констелляції займала доси т. зв. упосїдженє становище (хоч конституційні закони запоручають всїм рівноправність) осягає більші або менші успіхи своїх змагань в тім напрямі. Над одними Русинами перейшло ся до дневного порядку. Справа заснованя українсько-рускоro університету мовчить вже два роки. Правительственні чинники зацитькали, як вміли, горячі та голосні домагання не лише самої молодїжи, але й цїлого нашого загалу і користаючи з нашої терпеливости, тим свобідпїйше та уважливійше розглядають ся тепер в подібних постулятах инших народів. Тому заким довідаємо ся про відповідну акцию наших парляментарних послів в тім напрямі, треба радо повитати віче, яке скликала вчера вечером українсько-руска академічна молодїж у Львові та видвигнула справу заснованя українсько-рускоro університету опять на дневний порядок. Факт сей тим відрадпїйший, що молодїж, вихісповуючи анальоґічні моменти з торгів, які добили або добивають з правительством инші, навіть слабші від нас народности, самим способом поставленя справи, отворила їй більші виглядн на полагодженя.

Віче, що відбуло ся в III. сали університету, скликав кружок правників Академічної Громади і учасники его, числом около 150, були самі правники. Сенат академічний був репрезентований деканом фільозофічного виділу д-ром Колессою, а правничий виділ професорами: д-рами Дністрянським, Балясічом і Хлямтачем. Понадто явив ся професор фільозофічного виділу д-р Студинський. Віче відбулось під проводом голови „кружка правників", акад. Ярмовича, котрий відкривавчи збори, пояснив, що хоч українсько-руска молодїж не відступає від домаганя заснованя повного українсько-рускоro університету, то поки-що постановила домагати ся передовсїм кreованя правничого виділу, а спеціяльно безпроволочного отворена в істнуючім львівскім університеті кількох найважнїйших правничих катедр. З огляду на се зібрала ся на віче передовсїм молодїж, що віддає ся правничим студіям.

Дотичний реферат виголосив акад. Січинський. Бесідник заявив, що основане питомого, українсько-рускоro університету в найважнїйшою цїлию, о котру боре ся наша молодїж. Славне віче з 1899 р. заініціювало тоту акцию на ширшу скалю і від тої хвилї продовжає ся вона в ріжних видах та на ріжних дорогах до нині. Скінчить ся тоді, як інтереси українсько-рускої науки будуть полагоджені на рівні з науковими інтересами всїх прочих народів, як українсько-руский народ одержить свій окремий університет. Відтак подав референт історичний огляд справи українсько-рускої викладової мови на правничім виділі львівского університету. Коли в весною народів, в 1848 р. заведено в львівскім університеті офіціяльно викладову мову нїмецку, политичні обставини в Галичині уложили ся в користь Русинів. На жаль тої ситуації ми не використали як де инде, так і на львівскім університеті. В 1862 р. вийшов цїсарский патент, яким кreовано дві катедри з українсько-рускою викладовою мовою: катедру цивільної процедури і карного права. На катедру цивільної процедури покликано д-ра Лонцинаньского, а карного права д-ра Сроковского. Д-р Лонцинаньский викладав до р. 1873 і від того часу, як до нині, то в цілих трийцять літ катедра цивільної процедури з викладовою мовою українсько-рускою не в обсадженa. Катедра карного права по д-рі Сроковскім була також довший час необсаджена, як до д-ра Стебельского, що став звичайним професором в 1892 року. Цїсарский патент з 1862 важний ще тим, що давав вказівки, як належить здобувати нові катедри. Поляки, котрі в тім часї мали лише одну свою катедру, вміли лїпше використати той патент, котрий давав вільну руку обом народам до конкуренції чи то в напрямі рутенізації львівского університету, чи его польонїзації. Хоч политична ситуация була для Русинів все вигіднїйша, Поляки походили як єлїд около справи і в 1869 р. в львівскім університеті заведено офіціяльно викладову мову польску на місце дотеперішної нїмецкої. Всеж таки в 1871 р. вийшов цїсарский патент, котрий признав обі краєві мови на університеті рівноправними, без супремації одної над другою, а право ви-

---

1)

Шевченко — Ляхам.

(Відчит дра Івана Франка на вечерницях в 43 роковини смерти Шевченка у Львові дня 15 марта 1904.)

Сорок третий раз отсе з приводу смерти великого Кобзаря України лунає з сього місця слово, яке має доказати, що память його серед нас не загибла, що його пісня не перестала бути тим огняним стовпом, який невинно, безпохибно веде нас через велику пустиню занепаду до далекої обітованої земл, до вільної самостійної України.

Скілько перемін та духових течій пережили ми за тих 43 роки, скілько ріжних поглядів висловлювано в тім часї про Шевченка, про вартість його творів для потомства! Від ентузіястичних славословій, від признання Шевченка нашим пророком і Месією, аж до пристрасно-сердитого вислову Куліша про його пяну Музу та антікультурне гайдамацтво і до холоднїйшого та не менше рішучого вислову Драгоманова, що з ідейного погляду для нас, себ-то для чільної верстви українського народа Шевченко — ein überwundener Standpunkt. А про те можемо сказати сьміло, що Шевченкове слово не стратило доси своєї чародійської сили, що його думи не уронили нїчого зі свого панованя над нашими серцями, а його ґеній не притемнений пізнїйшим розвитком нашої літератури, ясніє в повнім блиску, сам для себе і звоpотна точка в історії нашого письменства і цїла одна й епоха. Навпаки, чим близше придивляємо ся йому, чим чуткійше волухаємо ся в кожде його слово, тим більше красоти і сили і глубини знаходимо в ньому під прикривкою його незвичайної простоти і натуральности.

Має се до себе кождий правдивий ґеній так як і щире золото, що час не покриває його рюю, а тілько поволікає дивною патиною, що додає йому краси й коштовности.

Сорок три роки по смерти, таї ще до того роки повні таких соціяльних, національних ту культурних змін, як ті, що ділять початок року 1861 від початку р. 1904, се вповні досить часу, щоб утворити для письменника те, що називаємо історичною перспективою. Скілько то письменників, навіть голосних за житя, за такий протяг часу западають у другу страшнїйшу могилу — забуття! Та для Шевченка, можна сказати, подекуди ще не зовсїм настала історична перспектива. Питаня і справи, порушені ним, заклиті в форми вічного слова, ще не перестали ворушити пристрастий та збуджувати іллюзій. От тим то противники й прихильники з жахом оминають такі вислови нашого Кобзаря: одні, щоб не ворушити болючого місця і не договорювати ся до лютости; другі, щоб не знайти в них чогось такого, де-б довело ся справді признати рацію противникови з ущербом для чести, а може лише для непомильности дорогого національного поета.

Та я думаю, що для нас, вишпеканих і викоханих Шевченковою піснею, у яких Шевченкове слово нерозривно зілляло ся з усїм найкращим і найвищим, що дає нам новочасна наука і новочасна культура, — що для нас давно настала супроти Шевченка ота історична перспектива. Ми можемо спокійно слїдити за кождим розмахом його орлиного крила, можемо розбирати критично його погляди і не потребуємо жахати ся ущербу для його чести й для нашої національної гордости, коли нам доведеть ся признати якийсь його погляд хибним або якусь думку неясною. Ми знаємо, що наш поет був чоловік, значить — міг і мусїв помилати ся. Його „Кобзарь" для нас не Коран і не евангелія і навіть не підручник історії чи политики чи фільософії, і вказане одної-другої помилки нїчогісінько не вхибить його вартости, бо його вартість у тім горячім, чистім, цирлюдськім чутю, яке ніколи не помиляє ся і лежачи в основі всїх поступових і ліберальних програм лишає ся безсмертним, хоч і як би змінили ся побудовані на нім льоґічні програмові конструкції.

От тим то я й не жахаю ся просити у Вас кілька хвиль терпеливости та духового співробітництва, щоб ми разом придивили ся невеличкій поезійці Шевченка „Ляхам". Поезійка доторкає дразливої але многоважної теми — польско-українських відносин. Тема дразлива, особливо у нас у Галичині під теперішню пору, та я не буду трівожити тїни великого поета вживаючи його слів як оружя против одної або другої спорячої сторони. Вірний правилу історичної перспективи я хочу зовсїм холодно, сухо, як то кажуть науково розібрати Шевченків вірш, зовсїм без огляду на теперішні польско-рускі діференції. Письмо сьвяте велить шукати правди і обіцює, що правда освободить нас. Шукаймо-ж правди без огляду на те, чи вона моментально приємна нам, чи ні.

Шевченків віршик „Ляхам" був написаний 1858 р. д. 14. марта, в Москві, коли Шевченко вертав із заслання. Вірш був присьвячений і певно й переданий Броніславови Залескому, Полякови родом з України, братанчеви великого польского поета Богдана Залеского. Сей Броніслав Залеский разом з громадкою инших Поляків за конспірациї був заслапий у солдати до Оренбурґа, пізнав ся і запримазив ся тут в Шевченком і вів з ним переписку та робив йому деякі дрібні послуги й пізнїйше, коли нашого поета загнано в тяжку неволю в Новопетровську кріпость, де він провів сїм найтяжших літ свого житя.

Сі дрібниці загально звісні, та їх треба мати на тямці розбираючи Шевченків вірш. Сей вірш був очевидно відгуком приятельских розмов нашого поета з польскими патріотами заславними в Оренбурґ, а особливо з Залеским. Розмови йшли, розуміють ся, про вічно пекуче питане українсько-польских відносин, і Шевченко вважав потрібним у тім віршу ще раз, коротко й ясно виложити свої погляди, яких певно боронив і в розмові.

Які-ж се були погляди?

Не буду рецитувати тут цїлого Шевченкового вірша; думаю, що велика більшість присутних тут тямить його. Пригадаю лише головні його точки; їх три.

Ще як були ми козаками
А Унії не чуть було,
От там то весело жилось!
Братались з вольними Ляхами,
Пишались вольними степами;
В садах кохали ся, цьвіли
Неначе лїлії дївчата;
Пишала ся синами мати,
Синами вольними. Росли,
Росли сини і веселили
Старії, скорбнї лїта.

Потім іде контраст, картина диких переслїдувань:

. . . іменем Христа
Прийшли ксьондзи і запалили
Наш тихий рай і розлили
Широке море сліз і крови.

Пропускаю дальші деталї сього малюнка, — ми ще вернемо ся до них у инпшім звязку. А кінчить ся вірш зворотом до адресата:

Найліпші **Насїня** рільні, ярині і цьвітові поручає 485 1—6 **М. Волиньский** у Львові пл. Маріяцка 3. На ласкаве бажанє цїнники в руській мові відворотно і оплатно. 185

кладаня в одній з тих мов надає всякому кандидатови, що має лише потрібну кваліфікацию. Патент з 1871 року становить вихідну точку для всіх домагань в напрямі розширеня прав українъско-рускої мови в львівскім університеті, бо всякі міністеріяльні рескрипти з пізнійшого часу зовсім єго не змінили. Та мимо то відносини українъско-рускої мови на тім не богато виграли, до чого причинила ся попри будь-що-будь нашій бездільности головно крайна ексклюзивна нетерпимість деяких професорів супротив наших кандидатів. Досить буде указати на факт, що коли ходило о номінацию надзвичайним професором д-ра Олександра Огоновского, тодішний академічний сенат на внесене професора д-ра Пентака не лише відіґе ся до міністерства з від'ємною пропозицией, але зажадав внесеня навіть ествуючих катедр з викладовою мовою українъско-рускою. Ну, як показало ся, правительство було иншої думки, чим польскі опоненести, бо не сповнило їх бажаня, хоч видало опінию, що in der Regel має ся викладати в львівскім університеті по польски. Вкінци перейшов референт до теперішних нестерпних відносин, згадав про цілий ряд протестів із сторони українъско-рускої молодежи, з котрих найсильнійшим була звісна збірна сецесия тої молодіжи з львівского університету, та вказав на становище правительства супротив домаганя креованя самостійного, українъско-рускаго університету. Міністерство просто закепкувало собі з тих домагань, бо порадивши молодежи вернути на дорогу „нягальну", приобіцяло кандидатам дати до катедр спеціяльні стипендиї, котрі очивидно дати ему анї снить ся. Гарні слова правительства в практиці завели, а головні перепони ставляють опять польскі професори львівского університету, чого найяркійшим приміром істория а просьбою о стипендию д-ра С. На основі певного приреченя із сторони львівского сенату, що єго просьба до міністерства одержить як найприхильнійшу опінію, д-р С. виїхав на студиї за границю, та хоч по скінченім курсі вже й вернув, стипендиї міністерство ему не дало. По близшім розвіданю показало ся, що дотичний університетский референт поданя д-ра С. до міністерства зовсім не вислав і що то подане лежало доси в єго бюрку.

Вкінци поставив бесідник отсі резолюциї: Українъско-рус. академіч. молодіж правничого факультету львівского університету, зібрана на вічу дня 18 марця 1904 в справі поперти акциї до основаня українъско-рускаго університету у Львові, домагає ся:

1) Креованя правничого виділу у Львові з українъско-рускою мовою викладовою, зглядно доповненя українъско-руских катедр, ествуючих на львівскім університеті, а в першій мірі безпосередно домагає ся креованя катедр римского права, політичної економії, права векслевого і торговельного, та обсадженя катедри цивільної процедури;

2) звертає ся до міністерства з рішучим домаганем, щоби відповідно до свого приреченя установило стипендиї кандидатам, бажаючим приспособити ся до обняти університетских катедр з українъско-рускою мовою викладовою;

3) установленя українъско-руских комісий іспитових до іспитів першого правно-історичного і третого політичного.

От так то Ляше, друже-брате;
Неситій ксьондзи, маґнати
Нас порізнили, розвели,
А ми-б і досі так жили!

І далі йде апель, очивидно вже не до самого адресата, Броніслава Залеского, а до всіх Лехів:

Подай же руку козакови
І серце чистее подай,
І знову іменем Христовим
Возобновім наш тихий рай!

Перекладаючи хід думок сього вірша на язик модної тоді в Росії Геґеліської фільософії можна би сказати, що маємо тут у поетичній прикрасі звісну Геґельову тріяду: теза — первісний згідний і свобідний стан Лехів з козаками; антітеза — закаламучене сього стану ксьондзами, і сінтеза — поворот до первісного стану згоди вже в імя вищої ідеї, в імя Христове.

Чи Шевченко, пишучи сей вірш, був несьвідомо під впливом Геґельової фільософії, про яку без сумніву мусів наслухати ся нераз диспут російських інтеліґентів, сього не знаємо. Та далеко правдоподібнійше, що така схема польсько-українських відносин зложила ся в його голові під впливом диспут з Поляками, спеціяльно з Залеским. Се не значить, щоб Шевченко перед тим не мав вироблених деяких поглядів на ті відносини; навпаки, вони були у нього і висловлювали ся иноді дуже різко. Ще в „Гайдамаках" сумуючи над руіною, яку вчинила Коліївщина, він жалкує, що

Старих Славян дїти
Впились кровю, — а хто винен?
Ксьондзи Бауїти.

Сей сам погляд у такій самій категоричній формі повторяє Шевченко й тепер. Вина роз'єднаня козаків з Ляхами паде виключно на ксьондзів; навіть вина маґнатів і шляхти, яку поет нераз перед тим малював огнистими фарбами, тут якось щезає, і тільки в кінцевім звороті поет якось несьміло обік ксьондзів згадує й маґнатів. Та як чи так, сей части своєї фільософії Шевченко не потребував позичати ні у кого.

(Дальше буде.)

Резолюциї приняли учасники віча через акламацию, причім ухвалено додатково уложити відповідний мемориял і разом з тими резолюциями передати єго академічному сенатови львівского університету, а рівночасно вручити через двох делеґатів міністерству просьвіти.

Заким розвинула ся над рефератом дискусия, забрав голос проф. Колеса. Бесідник повитав змагане молодіжи до креованя українъско-рускаго університету дуже прихильно, запевнюючи, що не лише українъско-рускі професори львівского університету, але й професори польскі відносять ся симпатично (?) до тої акциї, о скільо вона обертає ся в „леґальних" границях. Нинішне віче тішить бесідника тим більше, що воно надає справі самостійного українъско-рускаго університету конкретнійші форми. Змагання нашої молодіжи починають кристалїзувати ся. Рівночасно бесідник висказує надію, що тота молодіж, що так славно заступалась доси за культурні права свого народу, буде уважати своїм обовязком потрудитись ще ревнійше на поли науки та видати зномік себе як найбільше наукових сил. В той спосіб довершить ся сьвітло так щиро підприняте діло і заслужить на признане у своїх та чужих. „Ваша ціль — кінчив бесідник — є нашою ціллю, тому ми попремо всюди ваші змагання і для добра такої справи ужиємо всї средства, які маємо до розпорядимости"!

Вкінци над самим рефератом розвинула ся дискусия, в котрій забирали голос акад. Ганкевич, Лозинъский і референт.

По вичерпаню нарад, що відбули ся дуже поважно і сьвідчили про високу ціль справи, голова закрив віче.

З ради державної.

На вчерашнім засіданю відбувало ся передовсім відчитуване інтерпеляций, між тими в справі послідної конфіскати „Дїла" і інтерпеляциї Всепимців, яким правом російский амбасадор ґр. Канніст принимав депутацию віденьских славанофілів. Також інтерпельовано в справі зборів славянъских русофілів, які відбули ся в Відни а на яких промовляв редактор звісного русофільского „Славянского Вѣкъ-а" д-р Верґун, заявивши, що Чехи все можуть числити на поміч Росиї. Опісля відбуло ся 8 поіменних голосовань що-до дословного поміщеня всіляких петиций в стеноґрафічнім протоколї, по чім вела ся вже дальша дискусия над наглим внесенем Молодочехів в справі зміни деяких постанов промислового закона. При голосованю наглість дотичного внесеня відкинено. Засіданє скінчило ся о год. 5 по пол. — слідуюче нині.

Політичне житє в парляментї скрило ся тепер у клюби і на кульоари. З хвилевого стану пертрактаций, яке веде ся між правительством і між поодинокими клюбами, надійшли слідуючі вісти: Д-р Кербер має знов напирати на вибір делеґаций перед сьвятами і був в тій справі на авдиенциї у ціcаря. Ціcар має повне довіре до теперішного президента міністрів. Домаганє що-до вибору делеґаций перед сьвятами предложив д-р Кербер вдруге пос. Яворскому, реґіментаржеви „Кола"; реґіментарж заявив, що „Коло" засягне еще перед тим опінії ґр. Голуховского, котрий, візваний телеґрафічно, має вернути до Відня. Між молодоческим клюбом а Словінцями і Італіянцями відбули ся вчера наради під проводом д-ра Пацака; між обома сторонами то є між Італіянцями а полудневими Славянами мало прийти до порозуміня. Коли-б се оправдало ся, то Німці були-б на довший час ізольовані. Рівночасно між партиями ческими ведуть ся пертрактациї на тлї обструкциї; Чехи боять ся, що д-р Кербер розважає парлямент і тому хочуть забезпечити ся в той спосіб, що зі всіми ческими партиями заключать компроміс на основі пропорціонального розділу виборчих округів між поодинокі сторонництва. Кождий кандидат мусить однак з гори зложити заяву, що обовязує ся вести обструкцию. Також грозять Чехи, що зроблять обструкцию в делеґаціях, чого доси не було. Рівночасно правительство веде при помочи „Кола" пертрактациї що-до помиреня Чехів з Німцями. Молодочехи злагодили свої домагання на разї о стілько, що введеня урядової чеської мови домагають ся вже без формального розпорядженя а дорогою фактичного примінення, так само як і заснованя другого ческого університету домагають ся вже не в самім Берні, але в одній місцевости під Берном, що становить майже єго передмістє. Комунікат німецких клюбів, оголошений вчера, не виключає угодових пертрактаций з Чехами, але Німці домагають ся розгляненя всіх спірних справ, а на деякі поодинокі уступки годять ся тілько в такім случаю, наколи за ті уступки дістануть відповідну рекомпензату.

Війна.

(Телеґрами)

Петербург. Алексеєв доносить царевi з Мукдену дня 18 с. м.: Ґенерал Ниченко доносить, що стоїть вже в Фенґянї японьска піхота з кількома гарматами і що Корейпї доставляють їй живність. Більшого числа кінноти там не видко, тілько менші відділи з лихими кіньми. Над ріков Ченнане в віддалевю 5 верст від Анджу, російска патруля стрітила ся з японьскою піхотою. При вимінї стрілів Росияни стратили одного коня.

Льондон. З Шангаю доносять з приватного жерела, що між 300 Росиянами і таким самим відділом Японців прийшло до битви, в котрім японьский відділ знищено.

Льондон. З Сеулю доносять, що плян японьскої кампанії уложений так, аби війна вела ся не в Кореї, але в Манджурії. В Кореї лишать ся лише три дивізиї. Всї инші війска будуть звернені до Манджурії в сторону Владивостока і в сторону Порт-Артура. Японці старають ся перервати комунікацию між обома портами. Японьский цісар мав одержати донесеня, що ся комунікация вже перервана.

Кельн. З Петербурга доносять, що міністерство зелїзниць рішило утворити на манджурскій зелїзници панцирні поїзди. Перший опанцирюваний поїзд відїде до Манджурії вже сими днями.

Відень. Говорять, що одна австрийска фірма одержала з Хін великі замовленя воєнних матеріялів. Хіни взагалї стягають з усїх сторін масу оружия. В вашинґтоньских правительственних кругах великий неспокій викликала вість, що виливові віцекоролї хіньскі пруть до війни.

Пенін. Російскі урядники інтендантури просили хіньскі власти о дозвіл ужитя зелїзниці до Гсінміптуну для перевозу російского війска і провианту. Хіньскі власти відповіли, що мусять нарадити ся.

Петербург. Австрийскі, шведскі, норвеґскі і нїмецкі офіциpи відїхали вчера вечером на терен війни.

Льондон. В Порт-Артурі застрілено в четвер 5 японьских шпіґунів.

Берлин. З Сеулю доносять, що в вязницях стинають кождого дня ріжних розбишаків і шпіґунів. Доси стято 40 осіб.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Угорский сойм.

Будапешт. На вчерашнім засіданю угорского сойму ухвалено 6-місячну провізорию буджетову в другім читаню. Нині відбуде ся третє читанє, а відтак зачне ся дискусия над континґентом рекрута на рік 1904.

Хорватскі демонстрациї.

Загреб. Партия реалістів устроїла перед домом посла Франка демонстрацию. При тім прийшло до бійки між „реалістами" а „чистими". Реалісти вибили шиби в домі Франка, „чисті" в редакциї „Обзора". Вечером вибили шиби в сербскім банку.

Ревізия в монастирі.

Париж. В наслїдок донесеня до прокураторії відбула ся ревізия в варстатах одного монастиря. Монахинам зроблено закид, що вихованки мусять працювати по 17 годин на добу. Комісар списав протокол, забрав, книжки і справи, котрі будуть хемічно розслїджені.

Протест папи.

Рим. Коли кардинал Орелія передавав папі адресу, папа сказав, що внесе протест против вигнаня конґреґаций з Франциї і в справі поступованя з двома кардиналами. Папа надіє ся, що господне благословенство дасть церкві силу до видержаня сих проб.

Македонія.

Царгород. Вісти о безперервнім мобілїзованю австрийских дивізий в Хорватиї так налякали султана, що він рішив ся закинути свою дотеперішну систему відкладаня справи зреформованя македоньскої жандармериї. Він рішив ся еще нині або завтра повідомити амбасадорів Австриї і Росиї, що в засаді годить ся на іменованє европейских офіцирів і підофіцирів в македоньскій жандармерії, хоче також начальникови жандармериї ґенералови Джорджісови признати права дисциплїнарного карана.

Туркестан.

Кельн. З Петербурга доносять, що в Туркестанї наказано безпроволочно утворити нові військові компанії зелїзничі і заосмотрити їх в будівельний материял. Се вказувало би, що Росия приготовляє ся до експедициї против Індий.

НОВИНКИ.

— **Скрунились до ґрунту**. Головний орґан польско-московской спілки, читачі певне вже знають, що мова тут про „Галїчанін'а" — довершив свою антинаціональну роботу офіциальним задокументованєм свого і своїх спільних адгерентів хрунїйства у вчерашнім виданю. Ото на першім місци помістив „Галїчанін" „Оповѣщеніе" „отъ русского выборового комитета въ Бродахъ", підписане сьвящ. Бутриньским і Ст. И. Носевичем, де кладе ся кандидатом на посла до сойму на брідский повіт „атца Еффіновіча". То „оповѣщеніе" апробоване долї „отъ выдѣла политического общества „Русская Рада" у Львовѣ", за який на публичне позорище свої імена поклали д-ри І. Добрянъский і Л. Павенцкий. Тим поступком москвофільска кліка, що в супереч голосови всіх віч відбутих в цілім краю, не виключаючи і віч скликаних москвофілами в Жовкві і Золочеві, та в супереч опінії Брідщини, висказаній на двох великих зборах, пішла до решти на руку польскої гакати, зробила собі патент, який раз на все відбирає їй всяке право до імени рускої фракциї, як і всяке право забирати голос в руских справах. Консеквентно йдучи, москвофільский штаб вийде мабуть Демянчука на виборчу аґітацию за своїм кандидатом...

— **Загальні збори „Народної Гостинниці"**, зареєстр. товариства з обмеженою порукою, відбули ся в четвер в сали „Народної Торговлї" під проводом голови надзирачої ради, п. Нагірного, а при участи около 50 членів. Тов. „Нар. Гостинница" засноване при кінци 1909 р. а дїяльність свою розпочало в 1891 р. отворивши в літї готель і реставрацию в Микуличинї під зарядом свого тогдішного директора п. Мик. Заячківского. (На се предприємство видано 1,390.32 К, а доходу brutto було 1.876 К). В роках 1902 і 1903 залишено той інтерес, бо всюди по купелевих і кліматичних місцях жадано дуже високого чиншу за льокаль. Дня 31 грудня 1903 р. товариство мало 150 членів з декляр. уділами на 3.462 К. Стан каси того дня був: Активи: каса 3940·38, мобілії 412·82, разом 4.3 3·20 К. Пасиви: фонд резервовий 296, уділи 3462, кредити 249 К, зиск 346·20, разом 4.353·20 К. Рахунок страт і зисків: кошти адміністрациї 592·23, Микуличин 1390·32, відпис конта мобілій 45·86, зиск 346·20 К. Зиски: процент 498·61, дохід з Микуличина 1876 К. Тепер „Нар. Гостинница", купивши Краківский готель у Львові, зачинає роботу на більшу скалю отже й потребув поважної підпори від рускої суспільности, длятого реф. п. Мик. Заячківский закінчив звіт о станї товариства покликом в тім дусї, зверненим до членів товариства і до ширшої публики рускої. По звітї контрольної комісиї збори дали абсолюторию Радї надзирачій і Дирекциї, а з чистого зиску (346·20 К.) призначили 170 К, на 5 % дивіденду від уділів і 173·20 К. до фонду резервового. До Надзир. Ради (на місце вилосованих) вибрано пп. В. Нагірного і Ів. Бачиньского (обох наново) і инж. Вол. Дидиньского на місце одного помершого члена. — Подавши сей звіт зі зборів „Нар. Гостинниці" ми уважаємо своїм обовязком звернути увагу Земляків на се товариство, що вступає тепер в нову фазу свого розвою. До взятого на себе важного дїла ведення рускої гостинниці (готелю й реставрациї) і сплаченя набутої каменицї потребувати оно буде сильної підпори від рускої публики. В тім дїлї „Нар. Гостинница" звернесь до неї з відозвою, тож нехай єї поклик знайде найщирійший відгомін в цілім нашім краю! — а тогдї за „Нар. Гостинницею" у Львові пійдуть „Нар. Гостинниці" по містах провінциальних, подібно як за львівскою „Нар. Торговлею" іде вже по краю шіснацята „Нар. Торговля"...

— **Орґанізация оборони пожарної в Галичині** поступає завдяки нашому „Соколови" чим раз більше на перед. Змаганя „Сокола" до як найширшого основуваня сторожий огневих в краю і злученя „Соколів" з „Січами" в одну орґанічну цїлість, знані вже в рускій суспільности з наших нотаток. Тепер знова звернув наш „Сокіл" свою увагу на недостаточні фахові відомости великого числа командантів, начальників та інструкторів обовязкових сторожий пожарних з Галичині і в цїли піднесеня ровени сих відомостий, виїс тими днями до краєвого виділу мемориял, в котрім вказуючи на невідрадні відносини в тім напрямі, представив конечну потребу устроєня офіцияльної „Краєвої комісиї іспитової з пожарництва", зложеної з Русинів і Поляків, яка на підставі переведеного іспиту мала би виключно орікати о степени уквалїфікованя кандидатів на провідників обовязкових сторожий громадских. Тота гадка, котру наш „Сокіл" перший підніс і старав ся єї ввести в житє, доказує, що „Сокіл" наш заслугує чим раз більше на те довіре, яке ему оказує на кождім кроцї наша суспільність. Було-б еще пожадане, щоб і заходи „Сокола" для злуки з „Січами" довели до успішного кінця і наші пожарничо-ґімнастичні товариства стали одною, кріпкою орґанїзациею.

— **Музей українского ґенія в Харкові**. Заводженє музеїв, присьвячуваних писателям, артистам, ученим, входить усе більше в звичай в Европі. І нас на Україні — пише „Кіевская Старина" — нема таких музеїв і лише в музею українъскої старини імени Василя Тарновского в Чернигові є цїкавий і цїнний Шевченковий відділ. На жаль, инші представителї українъскої думки і українъского слова не зазнали того щастя, мало призбирювано того, що низало ся з їх особами, і через те богато вже затратилось а инше стало рідкостию або й забуло ся. Длятого треба пожелати Історично-фільольоґічному Товариству („обществу") при харківскім університеті, що взяв на себе ініциятиву до збиранє всего того, що характеризує ґенїй Украіни. Перед кількома лїтами се товариство ухвалило утворити при своїй бібліотеці відділ, присьвячений памяти свого основателя проф. Александра Потебні, постановивши зібрати не лиш портрети, рукописи і твори пок. професора, але також предмети, які були єго власностию, і завдяки вдові по покійнім сей відділ буде зовсім повний і займавий. Опісля, під вражінем ювілейного сьвята в Полтаві зроблено початок для відділу Івана Котляревского. А в осени минулого (1903) року Істор.-фільольоґ. товариство, на внесенє свого голови, проф. Ів. Сумцова, ухвалило орґанїзувати в своїм етноґрафічнім музею відділи присьвячені також иншим українъским писателям, а початок зроблено отворенем відділу звісного українъского писателя (з Харківщини) Якова Щоголева. Вдова Щоголева подарувала товариству рукописи свого мужа, єго портфель і инші річи. Так мало-

Блюзки, Гальки, Боа, Жаботи, Вельоники, Ковнірі, Славні рукавички „Діяна"
поручає найдешевше христіянська фірма
Фердинанд Ґітлєр (Güttler)
Львів, пл. Галицка 3. 605

помалу укладав ся там ряд відділів, що стануть цінним матеріялом для характеристики українського ґенія.

— **Росийска цензура а українські твори.** Ся цензура — як доносить Наук.-Літер. Вістник — заборонила сими часами „Збірник байок для дітий“, а дозволила: 1) М. Грушевського „Оповідання“ (з виїмком „Історії одної ночи“); 2) В. Стефаника „Оповідання“ (мимоходом сказавши, она заборонила видану недавно збірку Стефаникових новель виданих недавно у Львові в польскім перекладі М. Хочульского п. заг. Klonowe liście); 3) Ф. Немоловського „Вжільництво“; 4) літературний збірник „На вічну память Котляревському“ (викинувши оповіданє Пана а Мирного „За водою“, статї проф. Смаля-Стоцкого, проф. Ол. Колесси, Вас. Грінченка, оповіданє Дніпрової Чайки і ще дещо); 5) Шевченка „Наймичку“; 6) О. Р. „Пригода на хуторі“ (з метеорольогії); 7) Ганька „Як дбаєш, так і маєш“ і 8) Івана Левицького „Кайдашева сімья“. Подано до цензури в Петербурзі: 1) Твори В. Самійленка; 2) Твори П. Мирного (3. том); 3) М. Левицького „Съпіви та съпівомовки“; 4) Ів. Левицького „Приятелі“; і 6) Д. Дорошенка „Хто такий був П. Куліш“; „За море“ (про Колюмба); 7) Ол. Кониського „І ми за Ним; 8) і 9) Д. Марковича „На Вовчому хуторі“ і „Шматок“; 10) П. Мирного „Лихо давнє й сьогочасне“; 11) „Назар Стодоля“: 12) „Давня старовина“ (перші часи христиняньства); 13) П. Куліша „Григорий Квітка“; 14) Шевченка „Думи та пісні Кобзаря“; 15) А. Кримського „Повістки та ескізи“ (3 виданє).

— **Висадженє у воздух росийской каплиці у Вильні.** Краківский Naprzód одержав від свого дописувателя з Вильна таку вість: „Дня 16. марта висаджено тут у воздух одно з найненависнійших знаків московского панованя на Литві, именно памятник в видї каплиці, збудований за часів Муравева на памятку придушеня повстаня з 1863 року. Ся каплиця стояла на розі улиці Св.-Юрской і Виленьской а на стїнах еї був спис российских вояків убитих в часї повстаня. Правительство казало ученикам відбувати процесиї до тої каплиці і благодарственні молитви за погибших Росиян в часї повстаня. Вражіне замаху в місті не дасть ся описати, тим більше, що виновників не схоплено.“ — Якийсь Поляк з Литви, проживаючий в Кракові а знаючий добре Вильно, запитаний редакциєю Naprzód'y высказав думку, що міркуючи по положеню каплиці не могло бути підкопу, але мабуть або вкинено динаміт до середини каплиці або уміщено его на ґалериїці довкруги каплиці.

— **Новий проєкт обмеженя імміґрациї до Сполуч. Держав півн. Америки.** З Вашінґтона доносять, що посол Adams вніс в конґресї білль (проєкт закона), по мисли котрого на будучність число імміґрантів, впусканих до Сполуч. Держав, не повинно переступати цифри 80.000 душ. В своїй промові той посол виводив, що той білль діткнув би лише три краї европейскі, а то Австро-Угорщину, Росию й Італію, з яких — як він высказав ся — приходять імміґранти „найменше бажані“. А з міліона імміґрантів в послїднім році дві третини прийшли з тих трох країв.

— **Краківска розправа карна за крадежи на зелїзници** скінчила ся вчера вечером. Відчитанє вердикту лави присяжних тревало цїлу годину. Зміж 76 поставлених питань присяжні затвердили 9, що дотикали пятьох обжалованих, отже прочих десятьох вердикт увільнив або більшостию голосів або одноголосно. На підставі вердикту трибунал засудив за злочин крадежи на тяжку вязницю: Йосифа Підлявского на шість лїт, Йосифа Сьренявского на пять лїт, Станислава Скшипковского і Юлїяна Шиманьского на чотири роки а Фелікса Мочульского на пять місяців.

— **Зміна в оборотї переказів грошевих з загранцею.** Від 1 цьвітня с. р. на переказах почтових надаваних в Австриї за границю має надавець виписати переказувану суму в валютї краю, до якого висилає. Рівночасно подано, як має ся обраховувати корони на чужі гроші. І так: 100 рублїв = 254 К 50 с; 100 долярів = 496 К; 100 марок = 117 К 80 с.; 100 франків = 95 К 50 с.; 10 фунтів штерлїнґів = 240 К 60 с.; 100 скандинавских корон = 132 К 50 с.; 100 голяндских ґульденів = 198 К 80 с.; 100 чілійских песос = 182 К; 100 аргентиньских песос = 477 К 50 с.; 100 ен = 246 К 50 с.

— **Репертуар руского театру на гостинних виступах в Самборі.** Неділя, 20. III. „В Народї“, конкурсова драма в 5 д. Стешенка, второк, 22. III. „Відьма“, фантастична оперета в 5 д. Лисенка, четвер, 24. III. „Пан Професор Хитрий“, комедия в 3 д. переробив з нїмецкого О. Левицкий, субота, 26. III. „Весїля при лїхтарних“ оперета Офенбаха, неділя, 27. III. „Невольник“ образ істор. в 5 д. Кропивницкого, второк, 29. III. „На дні“, сцени в 4 д. М. Горкого, середа, 30. III. „Катерина“ опера в 3 д. Аркаса.

— **Пригадуємо**, що в понеділок о годині 5 з полудня загальні збори тов. кредитового урядників і священників в льокали товариства, Львів, Ринок ч. 10. І. поверх.

— **Для Львовян.** Пригадує ся, що завтра на „Бесїдї“ год. 5 по пол. спацеровий концерт з величавою програмою.

— **Популярний відчит** (продовженє) відбуде ся завтра в неділю о год. 4 точно в викладовій сали в пасажи Миколяша у Львові Вступ вільний.

— **Аматорске представленє в Тернополи.** Заходом жіночого кружка філії руского тов. педаґоґічного в Тернополи відбуде ся 24. с. м. в сали „Міщанського Брацтва“ аматорске предетавленє, на якім відограні будуть: „Тітка Евфемія“, комедия в 1 актї С. Добрянського. Початок о год. 8 вечером. Музика військова 55 пп. Дохід призначений на будову руского театру. Ціни місць: Крісла первородні 2 К, другородні 1 К 40 сот., третородні 1 К. Партер 60 сот. Галерия 20 сот. Білети можна набути в „Народній Торговли“. — *Видїл.*

— **Загальні збори коломийскої філії „Просьвіти“** а заразом поранок, присьвячений памяти Т. Шевченка відбудуть ся в пятницю д. 25 марта н. ст. о год. 1 в сали „Народного Дому“ II. пов. в Коломиї в слїдуючім порядку: 1. Отвореє зборів. 2. Справоздане уступаючого видїлу. 3. Вибір видїлу на рік 1904. 4. Виклад з господарства о. А. О. Б. Поранок Шевченківский, на який зложать ся сьпіви, деклямациї і промова о житю і значінню нашого ґенія. 6. Роздача щеп межи тих членів „Просьвіти“, що зложили членьску вкладку за р. 1904. Отсим маємо честь запросити Вп. членів і тих, що бажають вписатись в члени „Просьвіти“ до як найчисленнійшої участи в зборах і поранку. Вступ для членів вільний. — *Видїл.*

— **Шевченковий обхід в Бережанах** устроює руска молодїж тамошної ґімназиї нині, в суботу з музикально-декляматорскою програмою, вложеною з творів Шевченка і Лисенка.

— **Видїл Наукового Товариства ім. Шевченка** має честь запросити всїх Вп. Членів на надзвичайні загальні збори, котрі відбудуть ся 4. н. ст. цьвітня 1904 р. о годинї 11 в комнатах Товариства. Порядок нарад: 1) Внесеня Видїлу. — 2) Справа зміни статуту. — 3) Внесеня й інтерпеляциї. — *Мих. Грушевский* голова, *Вол. Гнатюкевич* секретар.

— **З товариства „Просьвіта“.** Видїл краєвий повідомив головний видїл товариства „Просьвіта“ у Львові, що подає право продажи краєвої соли кождій крамници читальнї „Просьвіти“ з побором соли виросг з ц. к. салїн або если сему велике віддалене салїн стоїть на перешкоді то в найближшім заступстві продажи соли під умірненими условями — если ті крамниці будуть поручені головним видїлом товариства „Просьвіта“ і если з'обовязкують ся продавати тонку соли по цїні, означеній видїлом краєвим (22 сот. за тонку) і удержувати в одвітнім льокали запас соли для місцевої людности. Повідомляючи о сім читальні „Просьвіти“ — просимо, аби зволили як найскорше повідомити головний видїл товариства „Просьвіти“ у Львові, кільку тонок соли потребує дана крамниця місячно і в котрої салїни ей найблизше спроваджувати сіль. (Салїни суть в отсих місцевостях східної Галичини: в Болехові, Долинї, Калуши, Косові, Ляцкім, Ланчинї і Стебнику). — *З Канцеляриї Товариства „Просьвіта“.*

— **З „Труда“.** Дня 17 марця с. р. минуло власне чотири роки від дня, коли уложено і принято статут нашого товариства, та вже відбули ми кілька загальних зборів товариства, тай діяльність его не согірша, коли институция наша в так короткім часї стала найбільшою того рода институциєю в краю. Ми отворили робітні, що затрудняють сотку робітниць, отворили склеп з рїжними виробами власними і фабричними, набули на власність каменицю і все те в протягу чотирох лїт! Та мимо того всего, мимо корисного висліду нашого труда і надзвичайного розвитку нашого товариства — не має дотеперішний заряд его щастя до членів. Через протяг часу чотирох лїт приступило до нашого жіночого товариства тілько 279 членів і то переважно мущин. Се справді дивно і прикро, що між суспільностию нашою не знайшло ся до нині бодай 1000 женщин котрі уважали би своїм патріотичним обовязком бодай з одним удїлом приступити до одинокої на всю Русь галицку жіночої спілки якою є наш „Труд“. Тисячка членів число невелике а однако оно подає значіне і повагу институциї на вні, оно є ик-раз ознакою тою, чи товариство є потрібне і чи хосенне для суспільности. Число членів є в товариствах заробково-торговельних готівкою, а з готівкою кождий числить ся і таку институцию, котра має много членів, поважає і за нею побиває ся, щоби навязати з нею купецкі зносини. А наколи нині поважні фірми навязують з нами купецкі зносини, то поводом того є тілько наше солїдно ведене дїло, а не число членів, котрого соромно навіть вимити. З уваги на се уважаємо нашим обовязком відкликати ся еще раз до наших Впв. Пань і просити їх о більше заінтересованє нашим товариством під зглядом приступленя в его члени, бодай по одному удїлови в висотї 2 корон і 2 кор. вписового, щоб ми в сегорічнім справозданю нашім виказати могли бодай 1000 членів і під тим навіть зглядом вспіли стати в рядах найбільших товариств в нашім краю. Ждемо на згологенія і надіємо ся, що відклик наш принесе товариству нашому пожаданий успіх. — *Дирекциа.*

— **Молодїж ц. к. акад. львівскої ґімназ.** уряджує в пятницю 25 марта с. р. величавий концерт в XLIII роковини смерти Т. Шевченка в сали „Народного Дому“. Програма оголосить ся пізнїйше.

— **Нова філія Тов. „Сокіл“.** Завдяки неутомимим заходам Русинів-патріотів засновав ся в Камінці стр. ґімнастичний „Сокіл“ яко філія львівского Сокола. Статута вже затвердило ц. к. намістництво. Щасть Боже новій твердинї соколької орґанізациї — нехай росте — розвиває ся і в короткій згуртує під свої крила цїлий каменецкий повіт до працї для добра Неньки-України.

— **П. Михайло Стефанівский**, майстер слюсарский і член тов. „Зоря“ отворив свою робітню при ул. Коперника ч. 16 (давнїйше варстат Гр. Васїки). Є се одинокий слюсар-Русин у Львові, проте поручаємо его взглядам П. Т. нашої публики.

Гумористичний кутик.

— **В родинї журналіста репортера.** Пятилїтний синок до мами: „Що то за пан якийсь, що нині прийшов до нас і мене вибив?“ — Мама: „Таж то твій тато!“

— **Необачний.** А.: „То, бачите, пес мого сусїда. Кажу вам, розумний! розумнїйший від свого пана.“ — Б.: „Такого пса і я раз мав...“

Послідні вісти.

Відень. В парляментї відбуває ся нині дальше відчитуванє інтерпеляций і поіменне голосованє. Правительство внесло проєкт закона о службових відносинах служби лїсничої і рільничої.

Відень. З „польского кола“. На передпосліднім засіданю заявив д-р Пентак, що проєкт закона о рентових загородах, помимо его домагань, міністерство ще не виготовило, хоч вступні роботи вже розпочали ся. На вчерашнім засіданю рішено домагати ся від правительства предложеня проєкту о примусовій асекурациї.

Льондон. „Daily Mail“ доносить, що Макаров хотів зі своєю фльотою покинути в ночи з дня 10 на 11 с. м. Порт Артура, але завернув, побачивши японьскі кораблї уставлені на сторожи. Дневник догадує ся, що ціль виїзду була получити ся з фльотою владивостоцкою, котра виплинши в незвісним напрямі, йде мабуть Портови Артура на поміч.

Зі Львова. О. Паніж подав в нинїшнім попол. „Słow-i polsk-ім“, що не є правдою, щоби замах на его житє наступив з мотивів політичних (Такі ідіотизми написала вчера польска преса. *Ред.*). Він догадує ся, що злочинникови розходило ся виключно о месть особисту. Рівнож не є правдою, що подало „Słowo polskie“, немов крадіж попов-нено у него двома наворотами. Раз лише пропало о. Паніжови 850 К з помешканя замкненого на французкий замок. Крадіж доконано в комоди, котру годі було отворити. Впрочім все инше найшов тоді о. Паніж правильно позамикане без всякого слїду. По тій крадіжи о. Паніж казав сторожеви зробити ему три нові ключі, але сторож доручив ему два. О. Паніж лучить тодїшну крадіж в звязь з теперішним замахом на его житє, хоч сторож упевняє, що се неправда і грозить о. Паніжови жалобою о очернєня его особи. Сохацкий не є свояком о. Паніжа. Поліция відбула вчера ревізию у ключниці п. Ц. (чи Ч.) але без успіху. Слїдство веде ся дальше.

— **Найлїпшою щавою** і найприємнїйшим напитком є вода Крондорфска. Набути можна всюда. Просимо лише жадати оригінальної води Крондорфской.

Спеціяліст недуг внутрішних

Д-р Евген Озаркевич

довголітний лїкар клінічний і заведеня лїчничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Корнякта ч. 1, II. пов.** (Народний Дім). 609

Знак випалений на корку

для охорони перед фальшованєм — MATTONI'S GIESSHÜBLER — Маттонія ґіссгіблерска вода щавова. 28

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. уприв. гал. акц.

Банку Ґіпотечного

купує і продає

всякі папери цінні і монети

по найдешевшім курсї деннім не числячи ніякої провізиї. 374

Для вигоди

Впов. приїжджих видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і легуміна, в пість риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і легуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся дише в день, безплатна ґардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнизших цінах.

Руські списи страв лежать до розпорядимости.

НАФТУЛА ТЕПФЕР

79 **ул. Трибунальска ч. 12.**

Копернициий і Син

Оптики і Механіки у Львові плоша Галицка ч. 1

против Банку Ґіпотечного на плянтациах плоші Галицкої поручають

Барометри анероіди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі **окуляри**, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4:85

Мешканя, найкраще з цїлим удержанєм, у Львові сейчас глядає академік. Услівя просить подати під: „Правник IV“ poste rest Львів. 212 1—1

ЦУКОРНЯ КРАКІВСКА, Львів, ул. Фредра поручає знамениті торти, мазурки, перекладанці, сирники, маківники, печинки, „баби“ від одної корони. Точка по 6 сотиків. 3—5

„МОЛОДІЖ“

одинока часопись для старшої молодежи, виходить раз на місяць під редакциєю *Евг. Мандичевского в Тернополи.*

Річна переплата 5 кор. півріч-на 3 кор. 164

Ученик VII. кл. глядає лекциї на село І. Т. poste restante Пархач коло Кристинополя. 208 2—5

Академік справний інструктор, глядає лекциї на село. Адреса в адміністрациї „Дїла“.

КОНКУРС.

Наукове товариство ім. Шевченка розписує конкурс на управителя книгарні. Услівя після умови. Зголошуваши ся треба до Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. Чарнецкого ч. 26 до кінця цьвітня 1904 р. 211 1—3

Недужим на нерви

радить ся познакомитись з наведеним від 20 лїт способом лїченя, яке захваляють професори, практичні лїкарі і все ширші круги публики, а котре полягає лише на зверхнім натиранню, є при тім нешкідливе, дешеве і незвичайно успішне.

Треба лише жаждати брошури, що появила ся у 26 ім виданю, написаної Романом Вайсманом п. з.:

„Ueber Nervenkrankheiten und Schlagfluss“

Висилає книгарня Франца Фішера, в Fünfkirchen безплатно. 167 1—4

Прошу все домагати ся

краєвого виробу

Мунка щадничі одинокі мила з **„носорожцем“** або **„косою“** виробу першої галицкої парової фабрики мила і сьвічок

СИМЕОНА МУНКА

в ЖИВЦИ (заснованої в 1846 році.)

Прібки і цїнники даром! 172

СЕЗОН 1904.

Капелюхи і циліндри

власного виробу в найновійших засовах і барвах по найдешевших цінах поручає

фабрика капелюхів

під вірхою

АНТІН КАФКА

Львів, ул. Ґолицка ч. 4 (коло катедри.)

Капелюхи і циліндри з фабрикр П. et К. Габіґа, надворних достанників у Відни. Капелюхи „Voden“ з фабрики А. Піхлера в Градци і великий набір сезонових капелюхів для мужчин та дітий. 209 1—8

Цїнники даром і сплатно.

ТОРГОВЛЯ і РУКОДІЛЬНЯ

Петра Дуткевича

в Станиславові ул. Бельведерска 4

поручає Євангелия, Хрести, киоти, ліхтарі, пауки, патерии, ванн, хоругви, чаші, образи процесийні. Отчино золотить дорохранительний, чаші і дає до посвященя.

Цїнники даром франко.

708

ПАСАЖ ГАВСМАНА

І. ЛЬВІВСКЕ

Photo-Plasticon

(46 разів преміоване.)

Від 20/3 до 26/3 до побаченя:

Росияни в центральній Азиї.

Вступ 10 кр.

Ново отворена з комфортом уладженя **Цукорня** під фірмою **Теофіль Потурай** **ул. Академічна ч. 28** (дім Впов. інжиніра Ріхтмана) поручає свої знамениті вироб з обсягу цукорництва, а то: цукри, тіста, овочі, конфітури, шоколяду і лікери. Кава, чай і шоколяда в кождій порі. Льокаль отворений до 12-ої в ночи. 16

ЗАПРАВА MAGGI'Я

є одиноким, непохибним средством, щоби слабим росолам, сосам, раґу, яринам і т. п. надати в одній хвили сильний, незвичайнис смак Кілка канель вистарчає.

Дістати можна у всїх корінних і кольоніяльних торговлях та дроґериях.

Фляшина від 50 сот.

Оригінальні фляшини наповняєсь дальше дуже дешево. 39

Готель Брістоль І. п.

ТЕАТР Variété.

Виступ найлїпших артистичних сил. Щодень три нові сенсацийні комедії. 128

Продукция насіня і лісно-огородові шкілки

Тадея ґр. Лубєньского

в ЗАСОВІ

почта і телегр. в місци, желїзн. стацил. Чарна

поручають лїсне насїня, всякі відміни фляниц і дерев до лїсних культур, висаджування алей, закладання парків, рожі і декорацийні корчі на солітери, підклади до щеплення, овочеві деревця.

Цінник оплатно і відворотно. 134

1782 **РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ** 1782

Найстарше промислове заведене в краю і одно з найстарших в Монархії

Фабрика найлїпших лїкерів, правдивих польских горівок, розолісів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Впов. **Управам крамниць і торговлей** свої знаменити вироби по умірковапих цінах.

Має специяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалиїв у всїх смаках та якостях

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплїй, хемічній дорозї фабрично зладжених і солодженних і ц. к. інститутом до розслїджування поживних средств розслїджених. 200

Цінники і информації висилає ся на домагане оплатно і даром.

Без конкуренції.

Чи конце! треба з Гамбурґа і Трієсту спроваджувати?

Звісний в краю і виключний склад

Чаю і Кави

під фірмою

АДОЛЬФА ЗІНҐЕРА Львів, Сикстуска І,

поручає спроваджувати

КАВИ			ЧАЮ		
Santos добра	55 кр.	½ кґ.	Congo добра	1·40 кр.	½ кґ.
Portorico prima	65 „	„ „	Moning родинна	1·60 „	„ „
Ceylon знаменита	76 „	„ „	Kaysow добірна	1·80 „	„ „
„ плянтац.	80 „	„ „	Souchong знам.	2·— „	„ „
„ перлівка	90 „	„ „	„ найк.	2·50 „	„ „
Мокка арабска	80 „	„ „	Kintuk ароматн.	3·— „	„ „

Висилка 2 кґр. кави і 1 кґр. чаю разом **оплатно**, або 1 кґр. чаю і 5 кґр. кави **осібно** оплатно на посїпалтою. 86

Поручаємо чисто природне

Вино лїтурґічне

австрийске і угорске в трьох родах:

Ia за 100 л. — 120 кор.; за 50 л. — 62 к; (меньше як 5 л. не висилає ся)

IIa за 100 л. — 100 к.; за 50 л. — 52 к.; за 25 л. — 27 к.;

IIIa за 100 л. — 80 к.; за 50 л. — 42 к.; за 25 л. — 23 к.

Можемо доставити вина також в дорожшій цїнї.

Условія: Бочка даром, порто оплачує сторона тілько від Львова, уплата фактури найдальше до 3 місяцїв.

При зближаючій ся весняній порі просимо о численні замовленя. 135 6—10

Дирекция Товариства „РИЗНИЦА" в Самборі.

Охоронна марка: **КОТВИЦЯ.**

в РІХТЕРА аптики в Празї

LINIMENT. CAPSICI COMP.

звісне загально як найуспішнійше і успокоюче бідь средство до натирання; по цїні 80 с., 1 К 40 сот. і 2 К можна дістати по всїх аптиках.

При закупні сего улюбленого средства треба уважати на оригінальнальні фляшочки в пуделках з охоронною маркою „Котвиця", в аптики Ріхтера, бо тоді лише дістане ся оригінальний набір.

АПТИКА РІХТЕРА

„під золотим львом" в Празї, І. улица Єлисавети 5.

623 12—30

Меблі стильові і фантазийні

для салонових і будуарових обстанов, а також матерацїв волосінні і пружинові

поручає тапіцерско-декорацийне заведене

НАЗИМИРА ТОЧИСКОГО

у Львові ул. Панєнска ч. II. — Цїни приступні. 178 3—10

Важне для інтересованих!

По найприступнійших цінах і в найлїпшій якости продаємо і доставляємо всякі материяли, як також фабричні вироби потрібні до будови.

В заступництві доставляємо **„повіляч тепла"** до кафлевих і камінчикових печий.

Кредитова спілка будівничих

Львів, улиця 3-го мая, ч. 7. 207 1—10

---

22 тисяч

продав я доси машин до шитя без помочи вяїливих ягентів. Як механік і специяліст спроваджую від 32 лїт машини лише з фабрик свїтової слави як Pfaff, Biesolt et Locke, Kayser і др. в найлїпшій якости, котрі виробляють мені у Вп. Публики непохитне довіре.

Машини ручні від 25 зр. до 50 зр., ножні до шитя і гафту обручкові і Central-Bobbin від 64 до 88 зр. Готівкою 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Всякі системи машин до шитя приймаємо до направи.

Перший в краю склад машин до шитя і репарацийний варстат. *Львів, Гошель Жорна*

ЙОСИФ ІВАНИЦКИЙ

механік і специяліст.

87 8—40

Прошу домагати ся цїнників.

Специяльне донесене.

Так часто нахваляваний **годинник анкер-ремонтоар** системи Роскопфа в нікльовій оправі купує вже від року велика частина моїх гостий, особливо ж рільники, урядники, жандарме рия, фінансова сторожа і желїзничі функціонарі **з найбільшим вдоволенєм.**

Доставляю правдиві американські, антимагнетичні годинники

Анкер Ремонтоар системи Роскопфа

(знамениті у всякій службі) з емалїованим кружком, в гарно поліруванім, цїлько пристаючій нікльовій оправі, докладно урегульовані і на 36 годин накручувані, **з письменною ґарантією за 3-лїтний хід.**

Ціна за штуку зр. **2·50**

При купні

3 штук зр. 2·25 від штуки
6 штук зр. 2·15 „ „

Висилає за післяплатою або за попереднім надісланєм готівки.

Головний склад сполучених фабрик годинників „Роскопф"

Р. ГОФМАН

Відень, I.

Bäckerstrasse 20 — X.

171 2—3

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

щодень

Концерт військової музики. — Вступ вільний. 90 6—10

Новість! *Новість!*

Палена кава з власного парового паленя

щодень свїжо палена!

Палена кава

точно по приписам ґиґієни, при помочи свїжого воздуха — знаменита в смаку та зрожаї — що день свїжо палена!

½ кільо паленої кави Melange ч. I 80 кр., ч. II 90 кр., ч. III 1 зр. 10 кр. ч. IV 1 зр. 20 кр. Цісарска Melange ч. V. 1 зр. 40 кр. — Палена кава при помочи горячого воздуха має ті прикмети, що задержує знамениту арому, чистий делїкатний смак, найбільшу видатність, і тому значно дешевша в ужитю чим кава палєні в инший спосіб. — Палена кава пакована в пергамінових мішочках в вазі 1, ¼ і ½ кільо.

Поручає торговля чаю і кави

Едмунда Рідля

У ЛЬВОВІ

ул. Театральна 3, *напротив Катедри.* 160

Від 1868 р. уживане

Берґера медичне смоляне мило

поручене визначними лїкарями, уживає ся в найбільшій части европейских держав з успіхом всякого рода шкірної висипки, особливо против порчаїв і хрон. недуг шкіри та паразит, пращів, також против червоности носа, відморожень і печеня ніг. Берґера смоляне мило має в собі 40% деревної смоли і цїлковито відріжнює ся від усїх прочих смоляних мил по торговлях. — При упертих недугах треба спробувати дуже успішного

Берґера смоляно-сїркового мила.

Яко дотїдне смоляне мило до уступлення всякої нечистоти лиця, против висипки на шкірі та голові у дітий, як також незрівняне косметичне мило до миття, купелїй і до щоденного ужитку служить.

Берґера ґлїцериново-смоляне мило

котре містить в собі 35% ґлїцерина і є сильно напереднене.

Ціна штуки кождої повищої сорти 70 сотиків разом з поученєм, як уживати.

Домагати ся треба в аптиках і дотичних склепах виранно Берґера смоляного мила та уважати на уміщену в боку охоронну марку і підпис фірми **G. Hell & Co.** на кождій стикеті. Преміоване почесним медалєм у Відни 1883 і золотим медалєм на виставі в Парижи 1900.

Для осіб, що не зносить запаху смоли, виробляємо в безбарвної перечищеної смоли антрасолеве мило, котре подаємо в торговли під назвою Геллє антрасолеве (біле смоляне) мило. З Геллє антрасолевого мила виробляємо одне з 5% а друге з 10% антрасолю, відтак антрасолево-бораксове мило, антрасолево-сїркове мило, антрасолево-молочне мило, антрасолево-ґлїцеринове-тоалетове мило. Антрасолеві мила визначають ся згідно з лїкарским признанєм успішним дїланєм против шкірної висипки і нечистоти лиця. — Ціна від штуки 80 сотиків. 182 1—30

Дістати можна в аптиках і дотичних торговлях.

Головна висилка: G. Hell & Comp., Wien, I., Sterrg. 8.

ДО КАНАДИ

та до инших заморских країв, переправляє найдешевше

загально звісна фірма

Б. КАРЛЬСБЕРҐ, Гамбурґ, Ferdinandstr. 15.

Каждий хто купить карту, нехай порівнає мої цїни з цінами корабельних аґентів. 69 8—10

Житна волиньска знаменита горівка

(зареєстрована)

Найлїпші руми краєві і заграничні

(знані брідкі руми)

Ректифікований спіритус „бонґут" 97%

Горівки для концесіонарів

(Житнівка, контушівка і кминківка)

поручає фірма

БРАТІВ КАПЕЛЮШ

Броди дворець

філія Львів—Підзамче (Знесінє).

ЧАЙ З БРОДІВ.

Для проби: в 5-кільоґрамових пачках: ½ фл. житної волиньскої, ½ фл. руму Ямайка і фунт чаю за корон 10 за почтовою післяплатою оплатно до кождої почти в краю.

126 10—12

Тисячі случаїв недуг

є причиною лиха: на продув воздуха виставлених кльозетів.

Ґутмана патентовані ґіґієнічні кльозети комнатні

є після ореченя первородних лїкарских повиг доконечні до удержаня здоровля, а також в часї опіки недужих.

Подрібно ілюстровані цїнники безплатно і даром у філії ц. к. уприв. фабрики кльозетів

Л. Ґутман, Львів, ул. Ягайлоньска 8

Найбільший вибір всїх родів: кльозетів домових і комнатних, стільців кльозетових, Pots de chambre, Bidets, купелевих ванен, комплетних купілевих уладжень, ґазових печий, Rechands, ґазових кухонь, мосяжних і зелїзних меблїв, дитинних візків, фотелїв до воженя хорих, ґіґієнічних сплювачок, кльозетового паперу і ин. 103

Головний склад для Галичини:

австро-угорского підприемства „ТЕРМОФОР".

Без нїмецких дріжджей. Без приготованя.

Treff, порошок до печеня

Дра Е. КРАТО (Crato). 697 23—43

Всяка неудача виключена.

Заощаджає додатки.

Головний склад: **Fl. Кгацне, Львів, ул. Третого Мая Ч. 7.**

Ціна 12 сот. за пачку.

Ю. КАПРАЛІК

Львів коло Народ. Дому

Одинока в краю фабрична продаж всяких найлїпших інструментів музичних, відзначених найвищим медалєм на свїтових виставах. Цїни безконкуренційно дешеві. Цїнники безплатно. Школа до науки в руским язицї. 79 1—5

При закупні товарів просимо поглядати на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий Папір з фабр. Черляньскої. З друкарні Народової (Манєцких), Львів Коперника ч. 9.

Ч. 54. Львів, Понеділок 8 (21) Марта 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьват) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзначнійших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Вухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ І ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише на попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошенй звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або на ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошенй числять ся по 20 с. за стрічку.

Письмо з Відня.

(Організация обструкції. Сили обструкціоністів і антиобструкціоністів. Руські посли. Німецко-чеська угода.)

Обструкция веде ся дальше з великою прецізиєю. На кождий день укладає ся плян: до тої а тої години будуть читати ся інтерпеляції, потім наступить тілько а тілько іменних голосовань, наконець о тій а тій годині зачне ся дебата над таким а таким пильним внесенем, бесідник буде говорити тілько а тілько часу. Так заповнює ся ціле засіданє від 11-ої години до 6-ої. Часом якісь німецкі інтерпеляції або крики та галабурди Всенїмців, також скорше або довільнійше читанє інтерпеляцій і инші непередвиджені обставини зроблять різницю на якої пів-години, але звичайно відбуває ся все точно після обрахунку.

Така на довгий час вимірена а спокійно ведена обструкция мучить обі сторони, бо мусять все пильнувати ся, щоби бути в повнім числі, а монотонність ей нудить і денервує. Длятого обструкціоністи зладили формальний спис своїх послів після клюбів, в котрім кождий посол зазначує, в котрих днях з'обовязує ся бути на засіданю і брати участь в цілій обструкції. Доси обі сторони тримають ся, але противники обструкції слабше: на остатнім засіданю, в суботу 18 с. м., при однім іменнім голосованю було лише 99 голосуючих, і де-хто з Чехів вже кликав, що нема комплету і засіданє мусить скінчити ся, але президент додав, що він сам есть сотий присутний посол отже є і комплет. Подаю тут порівнанє сил і склад обструкції і антиобструкції, тим більше, що оно в „Politik" і в „Czas-i" фодане було невірно.

Отже до обструкції належать після клюбів: Молодо-Чехів 47, з Славяньского Союза 28, Італїянців 18, Поступових Славян полудневих 6, з Руского клюбу 5, чеських національних социялів 5, чеських аґрарністів 5, диких 5, разом 119 послів.

До антиобструкції належить: Коло польске 65, німецкі людовці 49, німецкі поступовці 30, центрум (нїм. клєрикали) 29, нїм. більша посілість 29, християньскі социяли 25, Всенїмці 14, німецкі хлопи 4, Румуни 4, польскі людовці 4, Моравці 3, дикі 15, разом всїх послів 271.

Не беруть участи в борбі: 19 ческих февдалів, 10 социяльних демократів, 1 з Руского клюбу, 2 дикі, разом 32. Ті неутральні нїколи не являють ся при голосованю, тілько виходить з салї. (Всїх послів в парляменті є тепер 422, бо 3 місця суть опорожнені).

Отже після народности належало би: до обструкції 63 Чехів, 18 Італїянців, 15 Словінців, 12 Хорватів з Сербами, 1 Русин з Брайтером; до антиобструкції 197 Німців, 70 Поляків, 4 Румунів; до неутральних 21 Чехів, 8 Німців, 1 Русин, 1 Румун, 1 Полян.

Треба однакож додати, що сей рахунок есть тілько номінальний. Н. пр. з Італїянців бере участь в обструкції в найлучшім разї третя часть, з Русинів Славяньского Союза (котрий вкінци ухвалив обструкцию) двох нема у Відни, а з прочих 3-х лише оден раз 2 голосували з обструкцию (д-р Гладишовский і д-р Длужаньский), і т. д. (З Руского клюбу став до обструкції все 4 або 5). Але так само есть і по противній сторонї. На передостатнім засіданю польскі посли говорили навіть Чехам, що они вийдуть з салї і здекомплетують засіданє, если Чехи відступлять від ставленя тепер на денний порядок свого внесеня в справі ческого університету і обох ческих технік; але се очивидно не могло стати ся. (Дебата на тим внесенем зачала ся в суботу, а в понеділок мав при нїм промовляти Романчук).

В остатних днях повіяло нараз вітром угодовим. Коли по довгих нарадах німецких послів показало ся, що при теперішнім регуляміні обструкция не дасть ся здусити а змінити регуляминїв було би небезпечно й для самих Німців, підняли ся Поляки посередничити межи Німцями а Чехами. Пора до угоди есть справдї догідна: потребує ей дуже одна і друга сторона. Молодо-Чехи в дотеперішній борбі ослаблені, але позиция Німців, їх теперішня перевага дуже хитка. Грізні якийсь час Всенїмці тепер розбиті, а їх галабурди тілько компромітують Німців і шкодять німецкій справі. А через ослабленє обох воюючих сторін назад піднесли ся Поляки, і коло польске есть тепер не тілько найчисленнійшим але і найбільше вплывовим клюбом. До сего допомагав колу і безсильність польских людовців та розділ руских послів. Що-до німецко-ческої угоди є справдї немало оптимістів, котрі в неї вірять, але взагалї таки песимізм переважає.

Н.

Важна статистика.

Справа заснованя українско-руского університету, порушена нашою молодїжию опогдїнним вічем, вяже ся тїсно з числом академиків-Русинів, що студиюють на теперішних австрийских університетах. Тож якби замовлена, поміщена ся дуже інтересна статя в „Conservative Correspondenz", що виходить у Відни, про фреквенцию австрийских університетів після народности слухачів. Ті дати опирають ся на урядовій статистиці за 10 університетских семестрів від р. 1896/7 до 1901. Отже за той час було у всїх вісьмох австрийских університетах 160.406 слухачів чи то середно в однім семестрі по 16.040·6. Не входять в ті числа студенти айкарского видїлу у Відни, котрих в тім пятилїтнім часї було 5.512; а не входять тому, бо статистика, на котрій опирає ся се обчисленє, не вимагає їх по народности.

По народностям припадає з того середного числа на оден семестр:

Німців	7467·1	чи то		46·55%
Чехів	3273·0	„	„	20·40 „
Поляків	2790·3	„	„	17·40 „
Полудневих Славян	903·7	„	„	5·63 „
Русинів	618·8	„	„	3·86 „
Італїйців	488·8	„	„	2·05 „
Румунів	165·5	„	„	1·03 „
Мадярів	140·3	„	„	0·88 „
Инших	193·1	„	„	1·20 „

А знов на поодинокі університети припадає з тих 7467·1 Н і м ц і в:

у Відни	4364·2	чи	то	58·45%
в Празї (нїм. ун.)	1120·6	„	„	15·01 „
в Градци	983·6	„	„	13·17 „
в Чернівцях	211·1	„	„	2·83 „
у Львові	6·9	„	„	0·09 „
в Кракові	6·8	„	„	0·09 „
в Празї (ческ. ун.)	1·7	„	„	0·02 „

Середне число 3273 Ч е х і в розділяє ся на поодинокі університети так:

в Празї (ческ. ун.)	2850·5	чи	то	87·9%
у Відни	277·7	„	„	8·48 „
в Празї (нїм. унів.)	104·9	4	„	3·21 „
в Інсбруку	20·0	„	„	0·61 „
в Градци	14·3	„	„	0·44 „
в Чернівцях	2·7	„	„	0·08 „
в Кракові	1·9	„	„	0·06 „
у Львові	1·0	„	„	0·03 „

З 2790·3 п о л ь с к и х студентів було в поодиноких університетах:

у Львові	1267·0	чи	то	44·44%
в Кракові	1259·1	„	„	45·12 „
у Відни	198·1	„	„	7·10 „
в Чернівцях	39·5	„	„	1·42 „
в Градци	13·7	„	„	0·49 „
в Інсбруку	9·3	„	„	0·33 „
в Празї (нїм. ун.)	2·1	„	„	0·08 „
„ „ (ческ. ун.)	0·6	„	„	0·02 „

З числа 903 „полудневих Славян" ходило

у Відни	505·2	чи	то	55·90%
в Градци	311·7	„	„	34·49 „
в Інсбруку	39·5	„	„	4·37 „
в Празї (ческ. ун.)	24·2	„	„	2·68 „
в Празї (нїм. ун.)	14·2	„	„	1·58 „
в Чернівцях	7·0	„	„	0·77 „
в Кракові	1·4	„	„	0·15 „
у Львові	0·5	„	„	0·06 „

Замітити тут треба, що до полудневих Славян зачислює ся Словінців, Сербів і Хорватів. Беручи Сербів і Хорватів за одно (хоч вони самі не хотять уважати себе за оден нарід), все таки між Словінцями а Сербо-Хорватами заходить так велика ріжниця, що нїяк не можна їх гуртом зачислити до якоїсь одної народности „полудневих Славян". А коли їх розділити, тогдї і місце припаде їм не п е р е д Русинами, а з а ними.

Отже дальше з числа 618·8 Русинів ходило

у Львові	527·9	чи	то	85·31%
в Чернівцях	36·4	„	„	5·93 „
у Відни	26·7	„	„	4·32 „
в Кракові	21·5	„	„	3·47 „
в Градци	4·5	„	„	0·73 „
в Інсбруку	0·8	„	„	0·13 „
в Празї (ческ. ун.)	0·5	„	„	0·08 „
в Празї (нїм. ун.)	0·2	„	„	0·03 „

Вкінци з числа 488·8 Італїйців припадало на поодинокі університети:

в Градци	232·7	чи	то	47.61%
у Відни	162·5	„	„	33·24 „
в Інсбруку	90·7	„	„	18·56 „
в Празї (нїм. ун.)	2·5	„	„	0·51 „
в Чернівцях	0·2	„	„	0·04 „
у Львові	0·2	„	„	0·04 „

Як бачимо з тих дат, Італїйці в Австрії займають остатнє місце між тими народами, що якесь поважнійше число своїх студентів виказують в університетах. Та й те число роздроблене на три університети: в Градци, у Відни і в Інсбруку. Мимо того, як знаємо, мають уже запевнений самостійний університет. Та й Словінців, коли не числити до них Сербів і Хорватів, з певностию в обох університетах, у віденьскім і градецкім, не буде тілько, кілько є Русинів в однім львівскім; а таки, як знаємо, д-р Кербер упевнив їх, що справа заложеня словіньского університету вийшла вже на добру дорогу. Се скріпляє і в нас надію, що самостійного руского університету у Львові мусимо добити ся, чи воно буде декому любо чи ні. Русини, придивляючи ся повищій статистиці по числу університетских слухачів, занимають зараз по Німцях, Поляках і Чехах

→

2)

Шевченко – Ляхам.

(Відчит д-ра Івана Франка на вечерницях в 43 роковини смерти Шевченка у Львові дня 15 марта 1904.)

(Продовженє).

Инше дїло з тою вступною частиною, яку можна би назвати українско-польською ідилїєю. В давнїйших Шевченкових творах а перед його процесу ми не бачимо анї слїду тої ідилїї. У перве вона являєть ся в вірші „Не знаю, як тепер Ляхи живуть з своїми вольними братами", написаній уже на заслannї, мабуть іще в Новопетровській кріпости і під свіжим вплывом дискут Шевченка з Поляками. Початок вірші трохи загадковий, невсний; оповіданє ведеть ся від лиця якогось старого козака, що згиб давно в якійсь козацько-польській війні. Уявляючи собі контекст сеї вірші ми мусимо міркувати так: під вплывом свіжих розмов з Поляками або якогось свіжого добродійства з їх боку Шевченко доходить до думки, що все таки ті Ляхи — добрі люди і жити з ними на волї — wolni z wolnymi równi z równymi — було-б дуже гарно. І тут йому являє ся дух старого козака-мученика і в відповідь на його міркуваня, не зачіпаючи навіть їх чутевої сторони, оповідає свою історию, занапащенє своєї дочки ксьондзами і т. д. І тут у перве в Шевченковій поезії стрічаємо в завивковій формі ту українско-польску ідилїю: „А ми братали ся з Ляхами, аж поки третій Сигизмунд з проклятими його ксьондзами не роз'єднали нас". І тут, як і в посланію до Залевского, головна, майже виключна вина розбрату скинена на ксьондзів, а шляхту полишено зовсім у тіни.

Та тут уже нам не далеко шукати, відки взяв Шевченко сей погляд на первісну козацько-польську ідилїю. Се-ж був основний погляд славного Богдана Залеского, основний погляд його „Золотої думи", погляд вироблений не на основі історай, навіть не на основі живої традиції, а на основі фільософії Руссо про всесьвітню ідилїю, якою починала ся істория людського роду, про повне щастє чоловіка в станї природнім і про дісгармонію, яку в те щастє внесла пізнійша цівілізация. Залеский переніс сю ідею живцем, на слїпо в первопочини руско-польської історії. Були, бачите, Поляни над Днїпром і над Вислою, одно племя, один народ, одної цівілізації, і жили собі щасливо аж до кінця XVI чи навіть до половини XVII віку. Разом бороли ся з Турками й Татарами, разом і залюбки слухали волї сойму й короля, гуляли степами та сумирно жили по хуторах. Потім прийшла завірюха — відки, по що, Бог його знає, прийшла обопільна ненависть, прийшла пора, коли

Chrobry Czarnecki nasroża lice,
Zgrzyta na popioch żołnierstwa —

штурмуючи козацькі Ставищі, і коли найбільшим польским героєм уважає ся той, хто змете найбільше козацьких голов. Залеский лише рідко, виємково забігає фантазиєю в ті жорстокі часи, а причини їх жорстокости зовсім покриває мовчанкою. За те ту первісну ідилїю українско-польську він розмальовує всїми кольорами, підсолоджує як люкрецию. Нема сумнїву, що ся улюблена ідея Богданова, через посередництво розмов Тарасових з Броніславом Залеским, відгукнула ся нарештї і в нашого поета.

Та на скількож та ідилїя мав під собою дійсний, фактичний ґрунт? А ну, стількож, як і погляд Руссо про первісну ідилїю людського роду в станї природи, т. є — нїякісінького. Неправда, що Поляни над Днїпром і над Вислою колись у доісторичних часах були одно племя з одною культурою, бо археольогічні досліди виявили нам, що над Днїпром і над Вислою були рїзні культури, а Поляни одні й другі мали що найбільше припадково однакову назву, але належали можливо навіть до рїзних рас, не то до рїзних племен. Неправда, буцїм то колись, чи в X, чи XII, чи в XV, чи в XVII вїці Ляхи жили з Українцями в примірній згоді й ідилїчній єдности; навпаки, обопільні війни, се найвиразнійша, безперервна традиция їх обопільних відносин. Неправда, буцїм то аж ксьондзи, чи Єзуїти, чи инші внесли розлад між козаків і Ляхів, бож унії ще зовсім не чуть було, коли на львівськім ринку покотила ся козацька голова Івана Підкови, і не против унії піднімав ся Косинський та не в оборонї унії православний гетьман Остроський велїв косити голови козачі; не против унії піднімав ся й Наливайко і не задля релїгійних мотивів його мучено й стято у Варшаві.

Щоб дати хоч яку будь фактичну підставу для свого погляду, Залеский видумав собі цїлу „козацьку Україну" з небувалими гетьманами в роді Ляха Сердечного, з небувалими геройськими вчинками козаків і Ляхів під Збаражем під проводом Остафія Дашкевича, скомпонував зовсім фантастичну епопею, що кінчить ся мало що не завойованєм Криму в XV в. і загальною радістю та гармонією. І хоча та епопея не була опублікована за житя Залеского, то все таки і з опублікованих давнїйше „українських" його дум видно було, де він знаходив свій ідеал лядько-козацької згоди. І знов нема сумнїву, що коли між Шевченком і Броніславом Залеским були розмови про сю тему, то Лях, більш очитаний у книгах і наповнений поезиєю свого стрийка, мусїв показувати Шевченкови ті власне часи як теми для поетичного звеличання. Правда, поетичний талант у Шевченка був зовсім иншого рода, як у Залеского; наш поет не був фантастом, не любив обертати ся в пустому просторі і заселювати його фантомами; його фантазия потребувала реального ґрунту, а того реального ґрунту не давали йому романтичні концепциї Залеского. З того, що він знав про козацько-польскі відносини в вінці XVI в. з Бантиша Каменьского, Маркевича та Псевдо-Конисского, у нього живо стояла в тямці хиба проба повстаня Наливайка й Лободи — на жаль, власне факт, що перечив ідилїчній концепциї Залеского. Та про те Шевченко в тім самім часї, коли повстав вірш „Ляхам" і вірш „Не знаю, як тепер Ляхи живуть", покусив ся і собі-ж змалювати ідилію з кінця XVI в., яка хоч може не в смак була-б Залескому, все таки найблизше підходила би до його способу трактованя історичних тем. Так повстав роскішний, але на жаль зовсім фантастичний малюнок вибору козацького гетьмана в Чигиринї, що починаєть ся словами „У неділеньку у сьвятую та у досьвітнюю годину". Подробиці бере Шевченко з Псевдо-Конисского, боротьбу з Ляхами відсуває на дальший плян, за обрій, збуває натиком, що

Тепер прелютая година
На нашій славній Україні.

В вірші сеї лютої години не видно; там дзвони дзвонять, гармати скликають народ

Лябінера жерело дешевости

Сикстуска 10, Львів, Сикстуска 10

поручає по дуже низьких цінах на теперішний сезон.

для мужчин біле біле і кольорове, капелюхи і кравати в найновійших фасонах, рукавички, скарпитки, шельки, палиці, парасолї і всякі знадоби до подорожі.

для женщин найновійші поясни, парасольки, воальки, рукавички, панчохи, батистові хусточки.

для дїтий найновійші капелюшники, сукопки, панчошки, скарпитки і т. п. 204

четверте місце і на них тепер повинна прийти передовсім черга, коли зважити, що Німці мають 5 університетів, Поляки 2 а Чехи добиваються ся вже другого університету.

При тім до повної статистики треба ще додати, що спосіб обчислення пересічного з десяти семестрів взад є для нас релятивно некорисний, бо сильний наплив руских слухачів настав доперва в послїднім часї. Тепер Русинів на австрийских університетах є далеко більше, як подана середна цифра з 10 семестрів, і колиб взяти статистику австрийских університетів з послїдного року, то процент нашої молодїжи супротив молодїжи других народів випав би ще корнійше.

З ради державної.

В суботу відчитувано на засїданю палати послів до години 4 самі інтерпеляції, почім розпочали ся поіменні голосовання над внесеннями о уміщенє ріжних петицій в протоколї. Потім приступлено до дискусиї над наглим внесенєм Чехів в справі лихого поміщення ческого університету і ческої політехнїки в Празї і ческої політехнїки в Бернї.

Президент Кербер заявив в справі доповненя дотациї висших шкіл, що в сій справі правительство руководить ся висшими культурними зглядами а не національними. Правительство намірює в той спосіб вивінувати, аби стали ся науковими огнищами. Національні моменти тут цїлком не входять в гру, а буджет має так для ческого як і нїмецкого університету відповідні квоти для усунення істнуючих браків.

На тім засїданє перервано. Слїдуюче засїданє нинї.

До ситуациї.

Квестия нїмецко-ческих пертрактацій зачинає вже прибирати певні конкретні форми. На завтрішний именно день назначено нараду всїх нїмецких, так парляментарних, як і соймових послів із Чех, Моравп та Шлеска, як інтересованих в першім рядї, в цїли поставленя певних пропозицій що-до ходу пертрактацій та парляментарних обрад. Плянує ся именно з нїмецкого боку, щоби пертрактациї ведено дорогою осібних нарад послів нїмецких і ческих, поміж котрими правительство грало би ролю посередника і керманича переговорів. Спільні засїдання вважає ся неведучими до цїли. Позаяк одначе пертрактациї мають потрівати довший час, то пропонує ся, щоби Чехи запинили на час переговорів обструкцию, а в заміну за се в парляментї трактовано би через увесь час лише неспірні справи та засїдання парляменту відбували би ся лише два рази в тиждень. Лише вибір делегацій, як сего бажає собі правительство і приїхавший в суботу вечер до Відня гр. Голуховский, мав би доконати ся ще перед святочними феріями, почім 24-ого с. м. парлямент відрочено би аж до 18-ого цьвітня сего року.

Що-ж до самого змісту пертрактацій, то нїмецка сторона обстоює при тім, аби розділити обі справи, задля яких веде ся ческа обструкция. Нїмці годить ся на се, щоби предметом переговорів з ческого боку була справа внутрішної урядової мови в Чехах, але з гори виключають справу університету на Моравї, як квестию цїлком специяльної натури. В тих обмежених рамцях готові Нїмці на уступки, однак під услівем рекомпензати на полях, що стоять в звязи з квестиею зчехізованя внутрішного урядованя в королївстві Чех. В заміну именно за сю уступку Нїмці жадають національно-територіяльного розділу Чех, себто вилученя нїмецких частий Чех і утворенія з них осібної адміністрацийної одиниці, не розриваючи ще через се єдности краю. Мав се послужити Нїмцям для забезпеченя від ческої супремації. Чехи одначе не йдуть на того роду уступку, що була би першим кроком до цїлковитого поділу Чех, але готові лише пристати на відповідний національностям уклад поодиноких адміністрацийних округів, без утворенія осібної національної адміністрацийної териториї. Рівнож жадають Чехи, аби справа моравского університету входила в обсяг переговорів. Поки-що однак з боку Чехів нема ще офіцияльної заяви. Та пражска Politik вже заявила, що Чехи приступлять евентуально до пересправ, коли будуть мати певність, що переговори трактують ся серіозно та що ждуть певних реальних гарантий — себто просто кажучи — задатку.

Руска обструкция.

В справі становища рускогo клюбу помістив посол В. Яворский в послїднім (5-ім) числї журнала „Ruthenische Revue“ статю під заголовком: „Die oesterreichische Zentralregierung und Aspirationen der polnischen Schlachta“, в котрій ядерно а маркантно викладає причини крайно-опозиційного становиска независимих руских послів супротив центрального правительства. Центральне правительство — пише п. Яворский — йде цїлком на руку бажаням і плянам польскої шляхти, котрої репрезентант пос. Поповский в своїх „Військових і політичних письмах“ писав про відбудованє Польщі при помочи Австриї. Тож коли тепер між Кербером а польским колом доконують ся торги нашим коштом, то „огірченє руского народу росте з дня на день. Руске населенє невдоволене навіть з поведеня своїх репрезентантів, жадає найостриїшої опозициї, так супротив шляхти, як і ві союзника — центрального правительства. Думка, що належні нам права осягнемо лише в завзятій й без'оглядній борбі, стала в послїдних часах загальною. Тому й зажадано від руских послів, щоби перейшли в найостриїшу опозицию. Перейшовша в погорівку терпеливість Русинів робить місце нервозному боєвому настроєви. Всїм стало ясно, що тілько борба може вратувати нашу справу. Коли отже руські посли хочуть бути вірними інтерпретаторами волї своїх виборців, то мусять серед нинїшних обставин підпирати всяку обструкцию і поборювати правительство за всяку цїну, бо се значить, поборювати систему, що не тілько ворожа нашому народови, але й всякій конституциї і всякому почутю права“.

Інтерпеляциї руских послів.

Дня 15 с. м. внесли руські посли в державній радї отсї дальші інтерпеляциї:

В справі нехтованя рускої мови на галицких почтах. Почтові урядники в Галичинї або зовсїм не знають рускої мови або у своїм шовінїзмі удають, що її не знають, і тим доскулюють руским сторонам усїми можливими способами. Жалоби Русинів, вношені до львівскої дирекциї почт і телеграфів, не мають жадного успіху, бо сам п. директор Сеферович імовірно не читає руских ґазет, а може й сам не уміє ані писати ані читати по руски та не дбає о те, щоби рускій мові забезпечити в почтових урядах її права. Се почтовим урядникам дає лише заохоти, так що вони в доскулованю руским сторонам садять ся один над другого, а таке незаконне поведенє урядників переходить уже в систему. По такім вступі інтерпеляциї наводить множество прикладів, оголошуваних уже в „Ділї“, отже нашим читачам знаних; так пр.: накладанє кар за наліплюванє значків Нар. Фонду; пригоди п. Винярского на почтї в Перемишли, п. Ластовецкого на почтї в Стрию; поведенє п. Сарачиньского і двох почтових панночок в Равї рускій, почтових урядників в Гребенові і т. д. Наконець жалують ся інтерпелянти, що нїгде на почтах нема руских написий. Длятого запитують міністра торговлї, чи гадає він зарадати тому незаконному становищу річи.

В справі поведенія жандарма підчас похорону в Любинцих в стрийскім повітї. Ся пригода також знана вже нашим читачам. В селї Хромогорбі, що належить до парохії Любинець, умер любинецкий господар Іван Корчиньский у свого сина. Стрийске староство позволило похоронити мерця в Любинцих. Але коли похоронний похід прийшов уже з Хромогорба до Любинець і переходив коло хати війта, вийшов звідтам жандарм Томко і візвав „в імени права“ остановити ся. Даремні були уваги священника, що він виконує духовну функцию, на котру ще до того є дозвіл староства. Жандарм упер ся при своїм, а священик мусїв розібрати ся з риз і лишити мерця на дорозї. Інтерпелянти звертають увагу, що така зухвалість жандармів бувае по найбільше наслїдком польского шовінїзму, і запитують міністра краєвої оборони, чи гадає подбати о примірне укараненє жандарма і запорядити, щоби жандармів-Русинів не переношено без причини до західної Галичини і не насилали Поляків до східної.

В справі незаконного поведенія старосамбірского староства з рускими сторонами. Старенька вдова Юлїяна Пізнакова з Мшанця внесла з початком 1903 р. до старосамбірского староства рекламацийну просьбу о увільненє її сина від військової служби. Просьбу відкинено, а вдовиченка Лукіяна взяли д. 29 марця 1903 р. на три роки до войска. Пізнакова в цьвітни внесла рекурс до намісництва, а коли через два місяцї не було відповіди, довідувала ся в старостві, що стало ся з рекурсом. Секретар Солтис відповів, що рекурс відійшов, але відповіди ще нема. Таку саму відповідь дістала ще два рази пізнїйше. Тимчасом Лукіяна покликано до служби, а рекурс, як явило ся, лежав собі спокійно в старостві Аж в падолистї 1903 р. на внесену в соймі інтерпеляцию намісництво звеліло переслати собі задержаний рекурс. Тогдї приїхав до Мшанця практикант намісництва з Старого Самбора п. Зелїньский для полагодженя реклямацій. Але коли прийшла до него Пізнакова, не хотів з нею списати протоколу, бо — як сказав — вона постарала ся о інтерпеляцию в соймі тай впрочім реклямацию і рекурс внесла по руски. З усего виходить, що староство лише длятого скривдило Пізнакову, що вона по руски внесла реклямацию. Інтерпелянти виказують, що так само поступають і инші староства у східній Галичинї, та запитують, як задумує правительство зарадити такому допитаню основних законів і переслїдованю руских сторін політичними урядниками за уживанє своєї рідної мови.

В справі конфіскати 31 ч. „Дїла“ за статю п. з. „Польонїзация в народній школї“. — Сю інтерпеляцию подали ми вже в ч. 52.

Дня 17 с. м. внесли рускі посли отсї дальші інтерпеляциї:

В справі білетів їзди на зелїзницях. Ц. к. міністерство зелїзниць видало д. 29 вересня 1902 р. ч. 40338 до дирекций державних зелїзниць розпорядженя, щоби на місце давних білетів з написями нїмецкими і польскими заведено білети з написями нїмецкими, польскими і рускими. Згадане розпорядженє, числячи ся з технїчними трудностями, полученими з такою зміною, дано дирекциям зелїзниць. пів'річний реченець і виразно наложило на них обовязок, нові білети завести з днем 1 марця 1903 р. Се розпорядженя доси лишило ся на папери і має лише той наслїдок, що рускі сторони, упоминаючи ся на підставі того розпорядженя руских білетів, часто наражають ся на простацтва і обиди із сторони повінїстів-урядників зелїзничих; доказом сего є карні акти повітового суду в Залїщиках до ч. П 189/3 і пота ц. к. дирекциї зелїзниць в Станиславові з д. 23 жовтня 1903 ч. 63559. Інтерпелянти запитують міністра зелїзниць, що він гадає зробити, щоби раз уже его розпорядженє було виконане і щоби рускі сторони не були на зелїзницях провоковані.

Війна.

(Телеґрами)

Льондон. Бюро Райтера доносить, що після приватної телеґрами від росийскої фірми, прийшло над Яю до битви, в котрій Росияни взяли до неволї 1800 Японців. Росийска фльота владивостоцка старалась дістатись до Порт-Артура, але стрітивши ся з японьскою фльотою, мусїла вернути до Владивостока. З инших приватних жерел доносять, що і фльота Порт-Артура виплила на повне море, аби получити ся з владивостоцкою, але присутність японьскої фльоти приневолила її вернути до порту.

Петербург. Хінські війска цофнули ся на захід від Ляояну. Тут потерпають, що Хіни можуть в кождій хвили вмішати ся до війни. Намісником став тепер великий прихильник Японців Наню, котрого іменовано міністром заграничних справ. Під Пекіном стоїть 20.000 вимуштрованого Японцями хінського війска, готового вирушити на поміч Японцям.

Париж. Маркіз Іто здобув собі в корейскім дворі велике значінє і за его впливом в Кореї ширить ся що раз більше прихильний Японии рух. Іто дістав найвисший в Кореї ордер.

Вашингтон. На просьбу японьского посла американьский амбасадор в Петербурзї має просити росийске правительство, аби 50 Японцям задержаним в Сибірі, позволило від'їхати до Берлина, де ними заопікує ся японьский посол.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Петербург. Генерал Флюґ телеґрафує, що вість о затопленю торпедовця „Скорпій“ є неправдива. Приїхала тут з Порт-Артура жінка команданта Ретвізана, полковника Щесновича і каже, що ей чоловік отлух від страшного гуку гармат в часї першої морской битви.

Льондон. Граф Аокі поїде з Япону до Сеулю, де під его зарядом буде переведена основна реформа Кореї на взір Япону. Аокі є одним з найвизначнїйших репрезентантів молодої ґенерациї. Він був послом в Берлинї, де оженив ся з Нїмкою, а відтак був довший час послом в Льондонї, де підписав японьско-англійский договор.

Берлин. В Харбінї будують бараки для 100.000 вояків. Бараки мають бути в короткім часї віддані до ужитку війска.

Французко-англійсний договор.

Париж. З дипльоматичних кругів доносять, що відносини між Парижем а Льондоном сталисъ так сердечні, що в короткім часї може прийти до цїлком нової констелляциї в світовій політицї, котрої наслїдки дадуть ся дуже скоро відчути. До публичної відомости дістали ся лише деякі подробиці договора. Що до Египту Делькасе застеріг собі, що жадна з істнуючих институцій міжнародних не буде уруйнена. Що до Новофундляндиї, то Франция або дістане грошеве відшкодованє за резиґнацию зі своїх привілеїв, або в західній Африцї дістане шмат земли, котрий получить ей кольонїй. Також обговорено справу Марока і Сіяму.

Ватикан а Франция.

Відень. З Риму доносять, що в наслїдок промови папи о переслїдуванню конґреґаций і епископів у Франциї, французке правительство відкличе свого амбасадора при Ватиканї, або виповість конкордат.

Бунт Герерів.

Берлин. Ґубернатор полудневої Африки телеґрафує: Майор Ґлязенай хотїв на чолї 36 вояків і кількох офіцирів підійти дня 13 с. м. під позиции Герерів, але мусїв цофнути ся. В битві погибло 7 офіцирів і 19 вояків; 3 офіцири і 2 вояки ранені. Між раненими є також майор Ґлязенай.

— **Епископом в Станиславові** є вже іменований **о. Григорий Хомишин**, ректор гр.-кат. духовної семинарай у Львові. Повідомленє офіцияльне одержав о. Хомишин в пятницю з цїсарскої канцеляриї, де звіщено новоіменованого епископа, що цїсар підписав вже номінацию та візвано до зложенія відповідної такси. Тим самим упали всякі комбінациї дневників що-до можливої обсади станиславівского епископства а послїдна інтриґа, викована в кузни „Ґалїчанїна“ і „Narodówki“, показала ся справдїшним „Schlag ins Wasser“. Про нового епископа як і становиско наше до сего нового Князя Рускої Церкви вискажемо свій погляд, коли номінация буде урядово оголошена, що повинно наступити вже в тих днях.

В кождім случаю належить висказати вдоволенє, що справа, котра так довго проволїкала ся і дразнила без видимої потреби наше духовенство як і загал Русинів, дійшла до успішного кінця.

НОВИНКИ.

— **До чого вже доходить?** Пишуть нам: В лютім с. р. одержав я з бережаньскої дирекциї скарбової наказ платничий податку еквівалентового за мою церкву. Позаяк наказ був виданий в польскім язицї, проте я відіслав его назад до дирекциї з просьбою, щоби перевели менї его на язик руский. Письмо я вислав урядово, бо чейже годі було инакше розуміти своє становище, коли я заступав інтереси своєї церкви чи то як институциї, чи то як съвятині. Та ось сими днями приїзджає до мене скарбовий реципієнт і привозить із собою письмо з дирекциї скарбової, в якім вона засуджує мене на 5-кратну кару за се, що я на листї не оплатив почтового порта! Дирекция скарбу виходить з сего становища, що се була справа приватна а не урядова, хотяй я заступав справу церковну! Розумїє ся, що я кари не заплатив, але вніс рекурс та представив дирекциї, що буду рекурувати до найвисших інстанцій. — Инший факт: Недавно просить мене почтова експедиторка з Віца явити ся у неї в урядовій справі. Того доси ще не бувало! Горожани австрийскі вже привикли до того, що їх покликують суди, старости, жандарми, але щоби ще почта чоловіка тягала, того ще не бувало. Для простої цїкавости їду і о що ходить? Уряд парохиальний в Струсові порозсилав в урядових кувертах печатану просьбу о скадку на будову церкви. Дирекциї почтовій видало ся, що в тих курертах мусить бути письмо прив тне, тому наказує почтовим урядникам, щоби сторони при них отвирали сї куверти, при них прочитали письмо а урядники почтові мають здати зміст того письма своїй дирекциї, котра й осудить, чи се письмо було урядове чи ні, а в слїд за тим чи увільнити від порта, чи наложити кару за немарковані листи. Я гадаю, що дирекция почти зробила так зі всїми письмами о. Цегельского, а що їх мусїло бути немало, то о. Цегельский місто одержати ленти на свою церкву — заплатить стемплеву кару! Але цїкаве, в який спосіб лист зі Струсова адресований до мене, дістав ся перше до дирекциї почти у Львові? — *Съвящ. Мих. Мосора.*

— **Поліцийний патент з 1854 р. в практиці.** Пишуть нам з Мостиск: Тутешне староство засудило Хаїма Зіґля з Линник на 14-дневний арешт і мимо зголошеного рекурсу вело сейчас его замкнути, причім зволило дати лише таку замітку: „Рекурс зробиш по відсидженю кари“. Супротив сего правний заступник Зіґля, д-р Скварко повідомив телеґрафічно про таке нечуване примінене поліцийного патенту президента міністрів д-ра Кербера, домагаючись відповідної заради старостиньскій самоволи. Замітити годить ся, що Хаїм Зіґель при недавних виборах до ради громадеской в Линниках аґітував за рускою сторонов, виступаючи рішучо против паньских прислужників. — *Ж. С.*

— **Еще п. Глиджук.** В 43 числї „Дїла“ з с. р. — пише нам один з патріотів з Туреччини — появила ся новинка під загол. „Турецка політика“, в якій поміщено заяву 48 турецких виборців п. Глиджука того змісту, що вони вповні похваляють дотеперішню політику в соймі свого посла і не позволяють ему складати мандату — а крім сего окреме письмо від о. Ів. Солтикевича, виявляюче в 3 точках причини, задля яких він і его однодумленники противні зложеню послом Глиджуком мандату. На оба ті письма дуже влучно відповіла вже Хв. Редакция, однак я позволю собі ще лиш доповнити її відповідь деякими близшими поясненями. Здогадка Хв. Редакциї, що о. Ів. Солтикевич є головним аґентом п. Глиджука на турецкій повіт і аранжером „заявленія“, в цїлости є правдива і мушу лише додати, що не поведенє о. С. в его особистих, але тілько особистих інтересах є повні „оправдане“. Що-до під-

---

на раду; духовенство з хрестами і корогвами йде на високу гору за містом, військо як море виступає з лугу з знаменами, бунчуками; архимандрит читає акафист; вибір доконує ся без дебати, „одногласне, одностайне“, і паде на старого лицаря Івана Лободу, та сей зрікає ся вибору на користь преславного Запорожця Павла Кравченка Наливайка. А на правду що показує нам істория? Наливайко був не Павло, а Семен, нїяким гетьманом нїколи не був, а був так само як і Лобода атаманом козацької ватаги, що відбувши похід на Угорщину наробила була заколоту в Червоній Руси та на Волинї, переслїдувана Жолкевським подала ся аж за Дніпро, тут обсаджена польським війском боронила ся досить довго, шарпана в нутрі незгодою атаманів, поки нарештї Наливайко не перетяг більшости на свій бік і не усунув Лободи, якого на радї вбито. Як бачимо, відносини зовсїм не іділлїчні!

Придивімо ся тепер другій части Шевченкової тріяди.

...іменем Христа
Прийшли ксьондзи і запалили
Наш тихий рай —

Так, алеж того тихого раю не було нїколи, то й не було що запалювати. В вірші „Не знаю, як тепер Ляхи живуть“ Шевченко висловлює ту саму думку досаднїйше:

Во ім'я Господа Христа
І Матері його сьвятої
Ляхи прийшли на нас войною;
Сьвятії божії міста
Ксьондзи скажені осквернили.
Земля козача занялась
І кровю, сину, полилась.

(Конець буде.)

писів прочих виборців на „заявленію“, то поміщене їх там дасть ся пояснити, як слїдує: Усїх підписів є 48, по відтрученю підпису о. Солтикевича, яко нам дуже понятного, лишаєсь 47. З того 10 підписів священників, а то самих таких, котрим, з виїмком одного може, на справах народних залежить стілько, скілько менї на торічнім снїгу. Видиїв там підпис о. Федева, котрому за его непатріотичне поведенє 2 чи 3 роки тому назад нї оден священик руки не подавав, — підпис о. Борковского, котрий будучи радним повітовим, перший дав голос за удїленєм запомоги 600 К для „mateczek“ в Лімнїй, — підпис о. Кордасевича, котрий писарку громадску веде по польски, — підпис о. Стояловского, котрий може доперва від о. Солтикевича дізнав ся минувшого тиждня про сецесию руских послів, і т. д. Всї ті до одного „отцове твердїйшого закала“. Між 10 священиками є підписаний і о. Ник. Гичко, а підпис сей дуже мене дивує, бо ще недавно, именно по вічу в Турцї, о. Гичко з обуренєм висказував ся про політику п. Гліджука, їзза чого навіть повстала мала суперечка між ним і о. Солтикевичом. Підпис о. Гичка дав товчок до [illegible] сумніву, чи взагалї не находить ся між тими 48 підписами богато таких, котрі в „заявленію“ поміщено без відома дотичних осіб. З дальших є 5 підписів Поляків і Нїмців чи Чехів, котрих голос в тій справі має значінє лиш для о. Солтикевича і п. Гліджука, но без'услівно не для загалу Русинів. Именно їх: 1) Ульріх барон Кінсберґ, 2) Фердинанд Шедо, 3) Франц Трукса, 4) Франц Кратіна і 5) Франц Лавровский. — Решта — то темні мужики наші, бідні жертви кацапского крутарства, котрі може і не знають, хто є їх послом, а о котрих підпис, в такій до того справі, як сеся, ні о. Солтикевичови, ні менї, ні комунебудь третому не трудно. — В такім отже свїтлї може инакше видасть ся „заявленіе“ турецких патріотів. Загал Русинів в повіті турчанськім стоїть рішучо по сторонї пп. сецесіоністів і обуренний на п. Гліджука, а хоч публичного „заявленія“ не висилав, то таки мовчучо дав доказ сего тим, що не підписав заяви, бо треба знати, що о. Сол. старав ся як найбільше зібрати підписів і зібрав усї, які лиш зібрати міг; хто не підписав, той не годить ся з о. Сол., а таких буде трохи більше як 48. При тім треба додати осьще: Після „заявленія“ мало відбувше ся дня 10 лютого с. р. вічє в Турцї принятє таку саму ухвалу, як і соборчик в Борини. Є се явна неправда і дивувати ся треба тим, що на таке твердженє свої підписи дали. На вічу в Турцї дня 10/2 с. р. не було нї найменшої бесїди про п. Гліджука, бо о. Солтикевич і грозив і просив, щоби особи п. Гліджука не тикати, позаяк в противнім случаю не відбуло би ся вічє. За те на вічу навпаки, запала резолюция, що вічє вповнї годить ся з сецесиєю руских послів, а тим самим не годить ся з політикою п. Гліджука. При кінци вічa, як свого часу доніс „Галїчанин“, засьпівано нїби „многая лїта“ п. Гліджукови — в дійсности однак сьпівано „многая лїта“ — але цїсареви. А що наш бойко цїсареви свому „многая лїта“ залюбки як найдовше сьпівав, то о. предсїдатель мабуть на прошенє о. Солтикевича, використуючи одушевленє бойків до свого монарха, серед сьпіву підніс „многолїтствіе“ також і п. Гліджукови в тій цїли, щоби опісля по „Галїчанінах“ фаєрверки пускати, начеб то народ в сей спосіб возвелечив заслуги п. Гліджука. В скобках в „заявленію“ додано, що „на вічу було много виборців“. Се також неправда. На вічу було кромі 6 чи 7 священників і всього на всього 20 до 30 селян і то лише кілька виборців, а впрочім богато 5 Нїмців і Поляків. От і все, що сказати мав я в дальшім поясненю до звісної заяви, а додам ще лиш то, що п. Гліджук впрочім добрий чоловік; яко судия в Борині тішив ся загальною симпатиєю так між інтелїґенциєю, як і селянами і певно більше був би прислужив ся своєму народови, коли бувби позістав на становиску совітника суду в Борини, чим сучасно на становиску посла і члена виділу краєвого. — *Бойко.* — Кромі того письма патріота з Турчанщини одержали ми ще одно письмо в справі звісної заяви з просьбою є поміщенє; се именно сини о. Кордасевича з Росохача, академіки львівского університету, вичитавши підпис свого батька на „заявленію“, твердять, що їх батько „заявленія“ зовсім не підписував і що підпис той дістав ся на „заявленіе“ без его волї.

— **Сам себе скомпромітував** Як звісно, „Галїчанин“ потвердив донесенє „Dziennika polsk-ого“ що-до мнимого протесту станиславівскої капітули, зраджуючи ся тим, що донесенє „Dziennika“ було добре уложеною спільною інтриґою. Але радість довго не тревала, бо перестрашений о евентуальне заперечене зі сторони капітули вже сам в суботу мусїв виявити, що донесенє було неправдиве та що протест зложив оден о. Фацієвич. Здавсь однак, що і се неправда, бо в митрополичих кругах о якім-небудь протестї нїчого не звісно.

— **О. Григорий Хомишин** іменований гр. кат. епископом в Станиславові, походить з селянскої родини, з Гадиниовець коло Коничинець. До ґімназиї ходив о. Хомишин в Тернополи, котру скінчив в р. 1888 з відзначаючим степенем. Опісля записав ся о. Хомишин на виділ теольоґічний львівского університету а скінчив богословскі студиї на університетї у Відни в р. 1892. По ординациї в р. 1893 був о. Хомишин сотрудником при катедральній церкві в Станиславові, опісля якийсь час адміністратором парохії в Коломинї а від двох лїт ректором духовної семинарії, де і стрілo о. Хомишина покликанє на [illegible] дичий престол. Як ректор мав о. Хомишин непр[illegible]ємности з боку москвофілів, котрих зразу тра[illegible]ктував в семинари на рівні з народовцями, а против котрих мусїв опісля звернути ся за їх явну русофільску пропаґанду. За те відплатили ся москвофіли о. Хомишинови в той спосіб, що оден з питомців-москвофілів заскаржив о. Хомишина за мнимую обиду чести до суду а в „Галїчанині“ появила ся допись, котра дуже негідно нарушувала честь загалу питомців а притім і о. Хомишина як їх настоятеля. В обох случаях о. Хомишин відніс побіду, бо жалоба питомця-москвофіла скінчила ся увільненем о. Хомишина а на негідну клевету „Галїчанина“ питомці відповіли солїдарною і для ініціаторів клевет „Галїчанина“ дуже немилою заявою. Після нападу польскої молодїжи на українсько-руску на університетї о. Хомишин заборонив питомцям їти на виклади і зажадав сатисфакциї за обиду рускої теольоґічної молодїжи — і се є перша подія, котрою новоіменований епископ записав ся симпатично в памяти Русинів. О. Хомишин є тепер в самім розцвітї житя, бо числять доперва 37 лїт і має широке ще та далеке поле до — дав би Бог — корисної і успішної дїяльности. Визначнїйші львівскі Русини складали вже вчера, повідає „Kurjer“, у Руской Церкви свої ґратуляциї.

— **Пагубна еміґрация.** З Сокальщини доносять нам, що між населенем Белзця і Сквирави проявив ся еміґрацийний рух до Сполонії. Не треба богато розводити ся про пагубність такої еміґрациї для наших людий, котрі серед чужого, до того ще славяньского елємнту для нашого народу зовсім пропадуть. Тому обовязком наших патріотів з дотичних околиць здержати сей рух завчасу, тим більше, що викликує его імовірно аґітация якихсь очайдухів, котрі на нуждї народа хотять робити інтереси.

— **Орґанізация по селах.** З Косівщини пишуть нам: В Криворівни нашого повіту відбуло ся дня 13 с. м. отвореннє повозаснованого товариства „Січ“. На збори явили ся також делеґати товариства „Січ“ з Жабїйого в військовім порядку, в числї до 50 людий, викликуючи незвичайне одушевленє. Зборам проводив Юра Соломійчук кошовий жабївскої „Січи“. До товариства виписало ся сейчас до 100 членів, між ними також присутна на зборах жена місцевого пароха о. Воляньского. Сам о. Воляньский, котрий щиро піддержує змаганя селян, не був в той час в Криворівни, бо мусїв правити богослуженя в прилученій церкві в Зеленім. Пані Воляньска візвала учасників до дальшої успішної дїяльности, бажаючи, щоб „Січ“ гарно розвивала ся та щоб селяни поставили собі як-найскорше власну хату, бо читальня тілько тим нидїє, що нема її де примістити. — Такуж саму „Січ“ як в Криворівни отворено також на Головах на Гуцульщинї дня 9 марта с. р. До тої „Січи“ виписало ся до 200 членів. Рівночасно з тим іде також ґанатистична робота з боку Поляків: в Криворівни закуплено вже площу за 2000 К а має на нїй станути косцюлек і читальня Towarzystwa szkoły ludowej Так вкрадає ся польонізациї і в чисто руску Гуцульщину! *Горгонїрский.*

— **З Теребовельщини** пишуть нам: Село Ілавче, одно з найбільших сіл в нашім повітї, має клопіт з війтом. Ще перед кількома роками усунено за ріжні „nieprawidłowości“ війта Марка Стеця з уряду а навіть обжалювано его в тій справі, хоч до нині нїхто не знає, як та справа скінчила ся. Тож дивним дивом, хоч після закона стратив право вибору, був вибраний незадовго виборцем на посла до ради державної. Коли люди гомоніли, Стець перехвалював ся, що не тільки виборцем, але й війтом стане. І справдї стало ся, що по волї староства вибрано Стеця опять війтом. Ну але стало ся се головно через незгоду читальників, котрі не з'орґанізували громади до борби против старостиньского прислужника. Тепер вже їде до лїпшого. Молодїж видячи, що старі нїчого не роблять, забирає ся поволи сама до роботи. Без всякої принуки завязує у себе товариство „Січ“ і як зачувати, вислала вже статути до намісництва. А поки що устроює представленя. І так на Різдво відбулось представленє „Ніч вефлеємска“, котре випало зовсім удачно. Не задовго потім, бо 27 лютого сего року відбуло ся друге представленє „Верховинцї“, що також мимо короткого часу приготовленя випало добре. Немала заслуга була в тім місцевого пароха о. Білинського і сотрудника о. Коломийця, як також учителя Хаджая, що з далекої посади приїздив, щоби приготовляти аматорів. Як зачувати, задумають Ілавчани дати на Великдень нове представленє. Щасть Боже до дальшої працї! — *Нетой.*

— **До істориї релїґийного заколоту в Залучи на Черемошем** пишуть нам: На недавну заяву станиславівскої консисториї в Gazet'i lwowsk'iй, що мовто она нїчого не знає о переході Залучан на православіе, подаю для схарактеризованя тої еї заяви, лиш кілька фактів осьвітлюючих залучаньску справу. Залучани вже заздалегідь загрозили були станиславівскій консисториї, що як-би їм дано за пароха о. Салїого, сина тамошнього економа, то они громадно перейдуть на православіе. На се консистория тогдї дійсно постановила не накидати Залучанам о. Салїого (вже заінституованого), але рівночасно і о. Юревича в Залучи не лишити, а дати когось третього. Тогди Залучани вислали двох депутатів до станиславівскої консисториї. Депутати в повній покорі просили консисторию, щоби о. Юревича (коли вже він не може бути у них парохом) лишила бодай на завідательстві до часу сталої обсади парохом. В консисториї депутатів не выслухано. По тім огірчені Залучани постановили зірвати зносини з консисторию і відомо, що дальше стало ся. — Дня 12 с. м. почала ся в Залучи духовна місия, щоби привернути назад до гр.-кат. віроісповіданя тих, що заголосили перехід на православіе. (На сю місию йдуть також люди з околиць. Між иншими пійшов також міщанин Семен Зінькевич із Снятина та там жандармерия, з невідомої причини арештувала его і відставила до снятиньского суду.

— **Пряшівский епископ руский** — як доносить пештеньска „Недїля“ — продав недвижиме майно того епископства на Спиши обему 5000 моргів поля і лїса (в тім майні є також одно жерело купілеве). До купна згодили ся князь Гогенльоге і бувший краєвий посол Іван Кульман. Міністерство, котрому епископ предложив справу, згодило ся на продаж майна і порадило епископови продати его Кульманови, котрий дав 1,500.000 К.

— **Дрібні вісти.** Тов. ім. Шевченка у Львові виспало п. Олександра Сушка, ст. фільозофії і звісного дослідника істориї унії, до Марієнбурґа в Німеччині в цїли збиранє матеріялів до істориї дїяльности Єзуїта Гербеста. — Львівске староство видалило 150 злодіїв з міста до місць приналежности, між ними 49 із самого Замарстинова. — В Которові, бережаньского повіта, вибух в дворскім лїсї пожар, котрий зничив 4 морґи лїса. — З Одесси доносять, що з тамошного університету вислано за антидержавні демонстрациї 230 студентів, а кадто 200 арештовано. — В справі замаху на росийску [illegible] в Вильні доносить „Виленскій Вѣстникъ“, що петарду кинув хтось в порі, коли сторож виїшов був по ключі, щоби каплицю замкнути, та що арештовано кілька осіб підозрінх о той замах. (Після донесеня росийскої телеґрафічної аґенциї, петарда ушкодила престол і вікна).

— **Послїдні вісти.** В парламентї відбуває ся нині дальше читанє інтерпеляциї і наглих внесень. Що-до ситуациї, то вона погіршила ся. Чехи хочуть обструювати вибір делеґацій, наколиб той вибір під позором евентуальних угодових пертрактацій правительство хотїло переперти вже перед святами. Всенїмці оголосили, що нині нїмецкі сторонництва поповнили-б зраду на власнім народі, колиб згодили ся на уступки Чехам в справі язиковій.

— **З нинїшним ч. „Дїла“** розсилаємо 26-ий аркуш повісти д-ра Чайковского „Своїми силами“.

— **З Наукового Товариства імени Шевченка у Львові.** Спільне засїданє секциї історичної й фільольоґічної Наукового Товариства імени Шевченка відбуде ся в пятницю дня 12 (25) с. м. о год. 10 в канцелиргї Товариства.

— **З львівскої „Зорі“.** В середу дня 23 н. ст. марта 1904 р. відбудуть ся загальні збори товариства руских ремісників „Зоря“ в комнатах товариства при ул. Краківскій ч. 17. Порядок дневний: 1. Відчитанє протоколу з послїдних загальних зборів. 2. Справоздання з дїяльности виділу. 3. Справоздання касове. 4. Удїленє абсолюторії. 5. Справоздання бібліотекара. 6. Вибір виділу, а именно: 3 членів почетних, 6 членів дійсних, 3 заступників і 2 членів контрольної комісиї. 7. Внесеня і інтерпеляциї. Початок о годинї 7 вечером. — *Василь Нагірний* голова, *Онуфрій Пашак* секретар.

— **В инкий концерт духовний,** устроює дня 24 с. м. (в четвер) в сали „Народного Дому“ „Львівскій Боян“. Хор Бояна відспівує найгарнїйші псальми звісних композиторів, Бортнянського і Бликовского, а крім сего почують любителї церковної музики ораторию „Христос“ Мендельзона, в супроводі військової орхестри. Сама програма вказує, що сей концерт буде одним з найвеличавійших, які коли устроював „Львівскій Боян“, а совісна й витревала праця хору дають повну запоруку, що виконаєсь він як слїд зі своєї задачі. Цїни місць дуже низькі. Близші відомости подадуть завтрішні часописи. — *Видїл.*

— **Пожарний „Сокіл“ в Стронятинї** львівского повіта засновано на статутї львівского „Сокола“. Ц. к. намісництво затвердило вже статут.

— **Аматорске представленє в Коломиї.** На дохід Дївочої бурси відбуде ся в Коломиї ві второк дня 22 с. м. в „Народнім Домі“ заходом тов. „Руский жіночий кружок“ аматорске представленє, зложене із сценічної акварелї Запольской „Дївич-вечер“ та оперетки в однім актї „Соловейко“. Початок о год. пів до 8-ої вечером.

— **Видїл тов. „Шкільна Поміч“ в Коломиї** запрошує своїх членів на загальні збори, що відбудуть ся дня 24 с. м. (в четвер) о 7-ій годинї вечером в комнатах тов. „Родина“ в Коломиї. — За видїл: *Надільский, Дольницкий.*

— **Коли буде доповняючий вибір?** З Бережанщини пишуть нам: § 20 ординациї виборчої повітової каже, що коли член ради повітової уступить, має на его місце сейчас перевести ся новий вибір. Тимчасом член ради повітової бережаньскої з сїльскої ґрупи п. Оробкевич, бувший ц. к. староста, опустив повіт ще в падолистї 1903 р. а на его місце не розписано що доси доповняючого вибору. Ну, а колиж буде? — *M. M.*

— **З „Народної Торговлї“.** Повідомляємо наших Вп. гостий, що транспорт вина є вже в дорозї та що висилка зі Львова для всїх тих Вп. гостий, котрі нерозіслали свої замовлена до 10 марця, буде доконана в протягу одного тиждня. Колиб хто з замовників тих вино по тім часї не дістав замовленого вина або фактури, зволить ласкаво реклямувати. Мї питний починаємо розсилати в перших днях цьвітня. — Запрошуємо до дальших замовлень на другий транспорт.

— **Гарно викінчені окладинки** до I річника „Ruthenische Revue“ по 1 К 20 сот. висилає підписана адміністрация за посилїпатою або за присилкою належитости враз з коштами висилки. — *Адміністрация „Ruth. Revue“ Wien IV. Hofberg. 5.*

— **Видїл тов. автономічних функціонарів** повідомляє, що дня 25 с. р. відбудуть ся загальні збори членів в сали ремісничої палати, ратуш II пов., о 3-ій год. по полудни.

Померли:

— **Олександер Мардарович,** парох в Радчи, станиславівского деканату, помер дня 17 с. м. в 39 році житя а 15-ім священьства. В. в. п.!

— **Іван Туркевич,** податковий адюнкт, упокоїв у Львові дня 19 с. м. в 26 р. житя. В. в. п.!

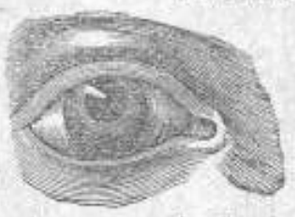
— **Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на сельяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд“! — Засновуйте читальні і орґанізуйте курси для анальфабетів!**

Надіслане.

Копернициий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плитаннях вложі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, лупи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше найдешевше. 4/85

Лекций на провінциї пошукує ученик з VI кл. ґімн. Зголошенї до Редакциї Дїла під X. J. W. „Studiosus“. 216 1—2

Ученик VI. кл. ґімн. гладає лекциї за скромною винагородою. Ласкаві зголошенія під адресою Я. П. poste restante Самбір. 179 6—8

Старша женщина пошукує місця до заряду дому, передовсїм в домах священичих. Точнїйшу інформацию удїлить ласкаво адміністрация „Дїла“, до котрої просить ся о зголошенє під буквами „N. N.“ 196 3—3

ТОРГОВЛЯ і РУКОДІЛЬНЯ
Петра Дуткевича
в Станиславові ул. Бельведерска 4

поручає Евангелия, Хреста, киоти, ліхтарі, пауки, патерицї, фани, хоругви, чаші, образи процесийні. Оправи золотарь дарохранительниці, чаші і дві до посьвященія.

Цїнники даром франко.

708

„МОЛОДІЖ“

одинока часопись для старшої молодежи, виходить раз на місяць під редакциєю *Евг. Мандичевского в Тернополи.*

Річна переплата 5 кор. півріч. на 3 кор. 164

Академік вправний інструктор, гладає лекциї на село. Адреса в адміністрациї „Дїла“.

МУЖЕСКУ БЕЗСИЛЬНІСТЬ 344

викликану іменно страшними наслїдками тайних гріхів молодости і розпусти, успішно наслїдив і на довго одинока розширена в многих виданях ілюстрована книга

самоохорона д-ра Ретава

Російске видане: 1 ар.
Польске видане: 1 ар.
Німецке видане: 2 ар.

Тисячі людий найшли в ній пояснени своїх недуг і направили своє мужескі сили при помочи указаного в книжцї способу лїченя. По одержаню франко належитости, висилає ся франко книга в кувертї магазином видавців P. Ф. Вірей в Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

EPILEPSI

Хто терпить на падачку, корчі і всякі первові недомагання, нехай домагає ся брошури, що о тім пише. Дістати можна даром і оплатно в привіл. **Schwan-Apotheke, Frankfurt a. M.** 163 3—9

Перший руский склад машин до шитя

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Вечн. Священикам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян на потвердженєм уряду громадского.

Услівя силати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жадане і даром 313

Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

Ученик VII. кл. гладає лекциї на село І. Т. poste restante Пархач коло Кристинополя. 208 3—5

Купить *невеличку реальність в Станиславові або Коломиї, також на передмістях вдова по священику. Звідатись у руско-кат. уряді парох. Кимполюнг, Буковина.* 251 1—5

Оголошене.

Рада надзираюча Повітового Товариства кредитового стоварищеня зареєстрованого з обмеженою порукою в Тернополи повідомляе по мисли §. 47 статута, що

IV. Звичайні Загальні Збори

того Товариства відбудуть ся дня 18 н. ст. цьвітня 1904 о годині 2-гій по полудни в Тернополи в комнатах „Рускої Бесіди“ з слідуючим порядком дневним:

1. Відчитаве протоколу з послідних Загальних Зборів.
2. Справоздаве Ради Надзираючої і Дирекциї з дїяльности за рік 1903.
3. Справоздаве комісиї ревізийної і принятя до відомости білянсу за рік 1903 котрий члени Товариства переглянути могуть вже тепер в канцелярии Товариства в годинах урядових.
4. Рішеня що-до подїлу зисків з року 1903.
5. Вибір 2 членів Ради Надзираючої і 3 заступників.
6. Вибір комісиї ревізийної на рік 1904.
7. Внесеня Ради надзираючої, Дирекциї і членів.

Тернопіль дня 16 марта 1904.

Антін Неуребецкий за председателя. — *о. Дамян Лопатиньский* секретар. 206 2—3

Фабрика польских горівок, руму, лїкерів і розолїсів

Р. КЕСЛЄРА

Львів, Кривчицї (роганка Гачаківска) склад і бюро фабричне, Львів, Городецка ч. 23

поручае

чисті дестиляти, наливки овочеві

і з добірних зіл.

На провінциї висилаю також в 5-кілевих пачках почтових або бляшанках до кождої місцевости оплатно. 169 2—40

ЦЕРКОВНЕ СЬВІТЛО

Для Всесвітл. Парохіяльних Урядів Монастирів, Церков. Братств, продаю і висилаю прямо з фабрики **Apollo** а також зі всїх **инших перворядних фабрик** в скринках від 30 кільо почавши, числячи уже по цїні фабричній.

Церковне столове до пауків Різної величини

I а **Apollo** або з инших перв. фабрик по **80 зр.** за 100 клґр.
II з фабрики **Apollo** або з перв. фабрик по **70 зр.** за 100 клґр.
I-а **Apollo** або з инших перв. фабрик по **75 зр.** за 100 кільо.
II-а з фабрики **Apollo** або з инших перв. фабрик по **68 зр.** за 100 кільо.

кромі транспорту виносячого около 3 зр. від 100 кільо.
Скрини і опаковане даром.

Світло біле воскове

з чистого білого арого пчільного воску I-а кільо по **2 зр. 40 кр.** різної величини. — За готівку відчисляю 2% опусту при сьвітлі і вині, або кільки місячний час заплати.

Літурґічне вино

і з первородних ґір Пальоджан Д-ра Щобо в Талї коло Токая і Стіфта, доставцїв різних европейских дворів, відзначених на всїх сьвітових виставах в цїні від 30 кр., о 2 кр. вище до 50 кр. за літр. Loco місце продукциї: в бочках від 50 літр. до найбільших. Инші услівя купна такі самі як у продуцентів. — **Геґелийске, Самороднєри, Токайске** також по різних цїнах. **На жадане спеціяльні цїнники, услівя спродажи, сьвідоцтва а також прібки ВИН посилаю оплачено.**

Тільки природні і чисті вина висилаю під ґарантию

Кава Цейльон

і инша в тонких полотн. мішочках по 4½ кільо нетто висилаю **оплачено** по 1 зр. 20, 1 зр. 30, 1 зр. 50, 1 зр. 60, 1 зр. 80, 2 зр. 2 зр. 8 кр. 2 зр. 16, і 2 зр. 20 за кільо.

Китайско-росийский чай

маєвого збору в пачках ¼ по 40 кр. 50, 60, 70, 80. 90 і 1 зр. за вагу кільо 3 зр., 4 зр., 5 зр., 6 зр., 8 зр., і 10 зр.

Найлучші висївки з чаїв, пачка ¼ фунт. по 30 кр., 35 кр., 40 кр.

З кільо кави і 1 клґр. чаю висилаю оплачено.

Упрашаю уклїно о скорі і численні замовленя з повним довірем, а ручачи за солїдну доставу і обслугу і позістаю з глубоким поважанем

ЕВГЕНІЙ МАРТИНЕЦЬ

Торговля кави, чаю, вина і церк. сьвітла
Львів, площа Берестеньскої Уніі ч. 5.
66 17—?

Red Star Line, Antwerpen.

до Америки.

Парівці першої кляси, — просто без пересїдання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженя. — Дешеві цїни перевозу.

Інформацій удїляють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Болоню ч. 8, I. п. біля головного двірця, Львів. 273

УЧИТЕЛЬ орган рускаго товариства педагогичнаго двотиж. дневник педагогічно-науковий виходить від 1 червня 1889 у Львові ул. Кохановского ч. 15. Пренумерата річна 3 зр., піврічна 1·60 зр. чвертьрічна 80 кр.

Одиноке, дійсно англійске

средство краси

є Баласси правдиве анґлїйске

ОГІРКОВЕ МОЛОКО

усуває всяку нечистоту лица, висипку, прищики, веснянки, пятна від ведуги печінки і т. п. і надае лицю сьвіжий та молодечий вигляд.

Фляшка 2 К., до того огіркове мило 1 К, пудер 1·20 К.

Головна висилка: **C. Balassa аптика,** Budapest Erzsébetfalva

Головні склади в Галичинї: аптика Жигм. Рукера, Львів і аптика Ф. Брайсра, Перемишль, площа „на Брамі“ ч. 4. 183 2—10

Оголошене.

Дня 29 марта н. ст. с. р. о годині 2 пополудни відбудуть ся в сали Повітового Товариства кредитового в Скалатї, стоварищеня зареєстрованого з обмеженою порукою, **Загальні Збори** членів сего стоварищеня, в льокали власнім, на котрі членів того Товариства по мисли §. 47 статута запрошуе ся. Порядок дневний нарад: 1. Справозданя касове Дирекциї за рік 1903. 2. Замкненє рахунків за рік 1903 і провірене білянсу. 3. Предложеня комісиї ревізийної на удїленє Дирекциї абсолюторії з дїяльности і рахунків за рік 1903. 4. Предложеня Ради Надзираючої що до подїлу зисків за рік 1903. 5. Вибори 2 членів Ради Надзираючої в місце вилосованих (§. 37 стат.) 6. Внесеня членів. Рада Надзираюча Повітового Товариства кредитового в Скалатї стов. зареєстр. о обмеж. порукою. — Скалат 14 марта 1904. *Емиль Шолкиня* председатель *С. Кравець* секретар. 206 3—3

ЛЯРНЯ ДЗВОНІВ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

в КАЛУШИ

відзначена трома срібними медалями

виконуе **дзвони** різної ваги і приймае ушкоджені дзвони до переливаня в найкоротшім часї, а також маe на складї готові дзвони різної ваги.

Дякуючи всїм Вп приходникам і фундаторам за всї дотеперішні замовленя, прошу о ласкаві замовленя так на поодинокі нові дзвони як і на цїлі ґрупи. За тревалість материялу і гармонїйний звук моїх дзвонів ручу і длятого осьміляю ся припоручити їх Вп. П. Т. Публицї.

З глубоким поважанем

АНТОНІЙ СЕРАФИН.

54

Аґентів не висилаю.

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

По найдешевших цінах.

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

Без конкуренції.

у Львові Ринок ч. II (напротив тов. Просьвіти.) Поручае великий вибір мужеского і жіночого біля, краваток, рукавичок, парасолїв, лїсок, скіряних виробів, росийских кальонів, альбумів і різного рода переписних листів як також тоалетового мила і перфумерий.

Великий вибір біжутерий. 532

Для терплячих *на ревматизм, нервоболі, гостець, біль голови, біль зубів*

є знаменитим зовнїшним средством, клїнічно випробованим

Ихтіоментоль

(назва правно застережена)

виробу аптикаря **СИМЕОНА ЕДЕЛЬМАНА**

в Богородчанах.

Численні признаня і подяки.

Цїна фляшки 1 корона, 3 фляшки 3 корон 36 сот. оплатно до кождої почтової станції.

Щодень дворазова висилка за післяплатою або за попереднім надісланем належитости. Менше як дві фляшки почтою не висилае ся. 35 3—8

Незвичайні успіхи викликує

ФРАНЦ. МЕНТОЛЕВА ГОРІВКА ҐЕЛЯ

марки „Edelgeist“.

При натиранню усмирюе біль, скріпляе мускулятуру і ожиняе нерви.

При змиваню ґієнічно-профілактичне средство против ослабленя з відсьвіжуючим запахом.

Ціна фляшки 2 К.

G. HELL & COMP. TROPPAU-WIEN.

Дістати можна у *Львові* в аптиках Піпеса-Поратиньского, В. Ділля, Як. Байзера; в *Коломиї* в аптиці Бергера; в *Миколаєві* в аптиці Фрідмана; в *Перемишлї* в аптиці Ґольдберґа; в *Рятневі* в аптиці Коритовского і С-ки в *Стрию* в аптиці Ґертнера і в *Тернополи* в аптиці Мариана Крижановского. 50 18 20

НА ПІСТ.

Кунероль місто ОЛІЮ, товщ чисто білий, твердий, дестильований із оріхів кокосових, заступаючий вповні масло коровяче до тіст, леґумін і печеня

1 кільо по 1 кор. 40 сот.

коробка бляшана обіймаюча 4½ кільо — 6 К. 20 сот. без франкованя *поручае зі всїх своїх складах*

Народна Торговля

Хто спробував раз, уживае постійно, і не покине его більше так добрий і економічний **Кунероль** а дотично здоровости лучший від смальцю а на рівні з маслом.

Кронсардини, маринати, оселедці

дальше

ВИНА

Мід питний

Січкарні, млинки

оферуе в посередництві і в detail по складах своїх по цінах найдешевших

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

95

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31***, **1·30**, **8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний двірець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
„ (на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Ґрималова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20***, **1·40**, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **3·10**.
Зі Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

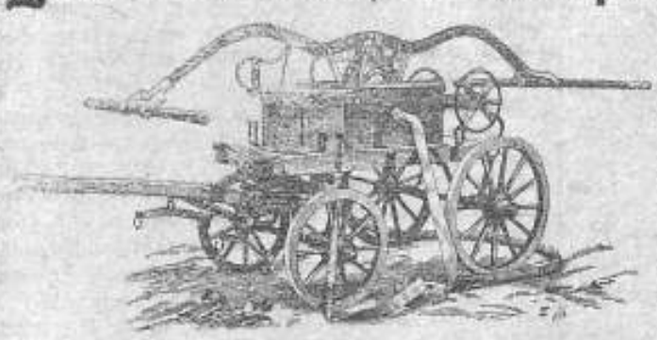
Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Ряшева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
„ (з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з голова.): 10·40, (з Подзамча) 10·57.
До Чернівців: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздкою (*), поспішні поїзди **товотим друком.** — В місті продае ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Информацийний удїляе і продае всякі білети та розклади їзди інфор. бюро п. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

Дяка крамаря потреба від неділї Ѳоминої. Платня дяка 100 К річно і до 300 К доходів, а крамаря 30 К, місячно. Помешкане при крамници. Кандидат маe мати добрий голос, розуміти церковний устав, виказати ся крамничною практикою, мусить мати когось до помочи і заступства в крамници в час его занятя в парохії і зложити 300 К кавциї. Першеньство буде мати той дяк, котрий міг би крамницю виарендувати. — Зголошувати ся в: *Уряді парохіяльнім Вєнова, п. Млаки.* 159 4—8

Сикавки і пожарні прилади

з краєних і чеських фабрик

найдешевше

з 5-лїтною ґарантиею на рашальні силаши

Львівске БЮРО ТОРГОВЕЛЬНЕ

Львів, ул. Косцюшки ч. 4

поручае

найлїпші вужі до сикавок, кінновки, ґаки, шеломи і стрілецькі мундури. 162

Ілюстровані цїнники висилае відворотно.

„Le Délice“ Циґаретові тутки — Циґаретові папериґ 181

Дістанесь у всїх трафіках. — Головний склад: Wien I., Predigergasse 5.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. — Папір з фабр. Черляньского. — З друкарні Народової (Манецких), Львів — Коперника ч. 9.

Ч. 55. Львів, Второк 9 (22) Марта 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Карола Людовика ч. 23. — У ВІДНІ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция міх ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженим. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числить ся по 20 с. за стрічку.

Інтерпеляция

посс. Яворского і тов. в дни 18 с. м. в справі конфіскат „Діла." (Стен. прот. сеї сесиї ст. 24028—9).

Конфіскацийна практика ц. к. державної прокураторії у Львові супротив руских часописей дійшла вже до таких розмірів, що в тій практиці не можна бачити якогось задалеко посуненого запалу в урядованю, але вже виразну тенденцию приневолити независиму руску пресу до мовчанки (mundtot zu machen) і перешкодити, щоб хоч в части розкривано дійсні відносини в Галичині. Всякі заходи руских редакций писати так оглядно, як лише можна, щоб устерегти ся конфіскати, остають ся без успіху; що вільно у всіх инших коронних краях, се тут конфіскує ся; ц. к. державна прокуратория в кождій, навіть обективній критиці або представленю річи сейчас бачить якийсь злочин. Яко доказ нехай послужить хочби конфіската слідуючої статї, що появила ся яко вступна статя в „Дзвоні" ч. 50 з 16 марта с. р.

По процесї.

Перебіг і закінченє карного процесу 13-ох наших академиків, задля звісної „ясної" демонстрациї против ректора кс Фіялка, нашим читачам уже звісні Орікаючий суд, по переведеню розправи узнав трех з поміж обжалованих а іменно Франца Марисюка, Миколу Бабина та Альфреда Словицкого виновними переступства з §-у 314 карн. закону, поповненого через перешкоджуване в „урядованю", увільнив натомість їх від вини в переступстві з §-у 312 (чинна зневага урядника), як і узнав цілком невинними всіх прочих десятьох обжалованих: Стадника, Огородника, Луцева, Зелїба, Стельмахова, Насельского, Галущаньского, Ганкевича, Петрикевича і Бриковича.

Полишаючи поки-що на боці засуд згаданих трех молодих людий, котрий буде ще предметом судового розбору в вищій інстанциї, якій припаде заразом порішити, о скілько й сей засуд був оправданим або ні, — звернемо увагу на другу часть вироку, що увільняє 10-ох прочих співобжалованих від усякої вини.

Так перед лицем суду, що, посідаючи до розпорядимости такі средства для викритя правдивого стану річи, як свідки і присяга, тим самим найуспішнїйше може дійти материяльної правди, — стверджено повну невинність згаданих 10-ох обжалованих, а навіть що-до трех засуджених сконстатовано їх безпричасність в тяжшім з закинених їм переступстві. Мимо того судового ствердженя дійсного стану річи тяжить однак на половині увільнених именно на академиках: Галущиньским, Огороднику, Стадникy, Ганкевичу і Луцеві до нині засуд університетского сенату, виключаючий їх з львівского університету а маючий затвердженє міністерства просьвіти.

Вже коли тілько сей університетский засуд запав звернули ми увагу на незвичайну поспішність в его видачі та на недостачу доказових основ для него. Позавчерашний судовий вирок ствердже лише оправданість наших тодішних увар а доказує з такою силою якої не має нїяке инше средство доказове, що згаданий щойно університетский засуд лишений був основ, як і безосновним було затвердженє сего засуду міністерством, а ствердже се тим сильнїйше, що в часї розправи відчитано і протоколи, списані в університетскім слідстві з обжалованими академиками значить ся, що між иншим і сї протоколи були тим материялом, на якім опирав ся увільняюче орічене суду.

Одинокою основою університетского засуду остало би супротив того зсолїдаризованє ся засуджених сенатом академиків із напрямом і фактом демонстрациї. Та коли хто небудь схоче оправдувати сей засуд тим арґументом, то в такім разї як витолкувати сей факт, що зсолїдаризувавших ся дорогою письменної заяви, зложеної до рук університетских властий, було кільканайцять десятків, а засуджено з них усего кількох? На якійже основі вибрано з більшого числа зсолїдаризувавших ся лише кількох і так „на око" покарано їх з тим, що в результатї судова розправа виказала їх безвинність?!..

Уваги, які супротив сего насуваються під перо, мусимо однак залишити з огляду на наші цензурні порядки. Та їх впрочім наші читачі досьпівають собі самі. Ми лише піднесемо тут в виду позавчерашного увільняючого засуду два прилюдні запити:

1) на якій основі університетский сенат в такім случаю виключив академиків: Галущиньского, Ганкевича, Стадника, Огородника, Луцева і Зелїба з львівского університету? — 2) на якій дальше основі міністерство просьвіти потвердило сей засуд?

Сі питаня поставлять певно і наші посли перед форум парламенту, як і зажадають внесеня сеї справи та знесеня неоправданого засуду.

З ради державної.

На вчерашнім засіданю (в понеділок) внесли інтерпеляцию між иншими: п. Василь Яворский до мін. Кербера в справі заборони старомєамбірским староством руского віча в Фельштині, і п. Брайтер до д-ра Кербера і до міністра оборони краєвої в справі поступованя старости і судиї у східній Галичині супротив „Січий", руских товариств ґімнастично-пожарних.

По поіменних голосованях над усякими петиціями приступила палата до дальшої дискусії на наглячним внесенєм п. Дворжака, щоби правительство лїпше подбало о напосаженє ческого університету в Празї і ческої техніки в Брні. В дискусії перший забрав слово

посол Романчук.

Голова руского клубу насамперед зазначив і внесши становище Русинів що-до обструкциї. Посли руські — мовив він — увійшли до парламенту з постановою причинитись, о скілько змога, до правильного его функіонованя, маючи надію, що тогдї правительство безсторонно розслїдить їх домагання й потреби руского народу. Однак сї надії не здїйснили ся. Президент міністрів віддав Русинів на поталу їх ворогам. Коли они звертались до правительства з жалобами на кривди руского народу, він відсилав їх до галицкої адміністрациї і до галицкого сойму, і то як-раз тодї, коли той сойм показав ся найшовіністичнїйшим супротив Русинів. Таке поступованє правительства мусїло викликати величезне огірченє у руской суспільности і се спонукало руских послів пристати до обструкциї.

Говорить ся богато о санациї парламенту, однак она не є можлива так довго, доки парламент буде в нинїшнім складї. Що-до акциї посередництва Поляків межи Чехами а Німцями, бесїдник не віщує їй успіху. Поляки зовсім не мають кваліфікациї на посередників, — они повинні перше зробити злагоду в Галичині з Русинами тай з другими сторонництвами польскими. Русини пристали до обструкциї не тому, що се обструкция против Німців; они так само прилучились би до неї, якби була обструкция Німців против Чехів. Але веетаки Русини були би вдоволені, колиб дві найбільші народности в Австрії порозумівши ся між собою; тогдї висаджено би Поляків з дотеперішного їх становища. Натомість Русини будуть поборювати всякі проби санациї парляментарних відносин через реформу реґуляміну палати послів.

Що-до університетскої справи п. Романчук признає справедливість жаданю, щоби істнуючі університети в Австрії були випосажені так, як сего вимагає новочасна наука, однак рівночасно треба правительству пригадати его обовязок заснованя нових університетів, між ними й руского університету, а потреба его конечна. Та правительство жахаєть творити нові катедри руські в львівскім університеті, в яких природним ходом повстала би самостійний університет руский. Заким се станесь, Русини мусять домагати ся, щоби шановано їх права в львівскім університеті, де студентів-Русинів провокує ся в безпримірний спосіб, поводить ся з ними несправедливо, доводить ся до демонстрацийних руских студентів... Німці протиставлять ся творенню нових університетів національних, а так само й Поляки. Русини довгі літа не можуть діждати ся навіть заложеня сеї або тої ґімназиї.

Під конець п. Романчук звернув ся до правительства з візванем, щоб оно сповняло свої обовязки, а напослїдок заявив, що его сторонництво буде голосувати за наглячностию внесеня п. Дворжака а в порі голосованя над meritum сего внесеня поставить поправку, щоби признане більших сум на ческі вищі школи не опізнило основаня инших університетів. (*Горячі оплески.*)

На тім дискусию перервано.

Руські інтерпеляциї.

Дальше внесено слідуючі інтерпеляциї:

В справі незаконного і простацкого поведеня почтового урядника з руской стороною. П. Василь Винницкий надавав в почтовім філіяльнім уряді при намісництві у Львові телеґраму до Новосільців шляхотских. Урядник замітив, що такої стациї нема; а коли п. Винницкий ще раз назвав стацию, урядник з криком і злостию відповів, що є лише стация „Новосільцо шляхецке" і він не приїме телеґрами, коли назва стациї не буде поправлена. Інтерпеланти запитують міністра торговлї, як він гадає охоронити Русинів від таких пакостий.

В справі незаконного поведеня ц. к. староства в Тоймачи з руским пароxом з Гостова. Мазур з Тарновиці женив ся з Русинкою з Гостова; під напором женіха зажадав вона від свого пароха метрики. Парох, опираючи ся на постановах канонічного права не видав їй метрики. Тогдї вислала вона жалобу до староства, а се приказало пароxови видати метрику. Але парох, певний себе, відповів, що таки не видасть метрики, і умотивував на письмі свою відмову. Тогдї староство прислало до Гостова жандарма, щоби забрав від пароха метрику дівчини, а заразом екзекутурника, щоби стягнув від сьвященника 13 К кари за непослух. Інтерпеланти запитують, як правительство гадає покласти конець такій самоволи галицких старостів.

---

3)

Шевченко — Ляхам.

(Відчит д-ра Івана Франка на вечерницї в 43 роковини смерти Шевченка у Львові дня 15 марта 1904.)

(Докінченє.)

Шевченко не натикає ніде, в якім часї він уявляє собі події оповідані в тій вірші. Коли судити по жорстокостях оповіданих тут, можна би думати, що се оповідаєть ся епізод із часу руїни, з часу, коли король Ян Казимір із Чарнецким ішов по Вкраїні витинаючи в пень людність та метячи ся за сором і страхи Хмельницини. Алеж похід Чарнецкого мав чисто політичні мотиви й цїли, і ні в якім разї не можна сказати, щоб він робив ся „во імя Господа Христа". Можна, як хто хоче, щедро міряти вину латиньского духовенства, а специяльно Ізуітів у роз'ятрюваню ворожнечі між католиками й православними, між Ляхами й Українцями, — та все таки істория Польщі не знає війни против козацтва з чисто релїґійних мотивів. Певна річ, православіє в Польщі не зазнавало такої опіки та пошани, яка йому належала ся навіть по думцї тодішніх законів та королївських привілеїв; певна річ, у розпалї контрреформациї латиньске духовенство, а особливо Ізуіти, уживали нераз оружя по нашому не зовсім чесного та законного, щоб ушкодити, принизити, висьміяти, зневірити православних; висилювало свій дотеп, щоб перетягати на католицизм православних маґнатів і шляхтичів, вщіплювати в своїх провелїтів нетолеранцию та погорду до иньших конфесий, затроювати в них почутє горожанскої рівности та справедливости. Але від усього сього до тих кровавих картин релїґійного переслїдуваня, які малює Шевченко, ще дуже далеко, і треба сказати по правді, що латиньске духовенство, а специяльно Ізуіти в Польщі ніколи не були такою державною, політичною силою, як були в иньших державах, у Еспанії або в Австрії за Фердинанда II й III. Що польсько-українські відносини зложили так фатально, се мало глубші социяльні, економічні та політичні причини. Польща мала тут перед собою задачу, якої величі й трудности не розуміла ніколи, не розуміє й доси: покласти міст між заходом і сходом, між племенами й націями з ріжною культурою і ріжними съвітоглядами. Ані політичне насильство, ані релїґійна та конфесийна нетолеранция, ані кольонїзация, ані добровільна та невільна ассіміляция висших верстов, ані нїякі макіявельські штуки новочасної виборчої та денаціоналїзацийної техніки тут не поможуть нїчого.

А щож поможе? Ось тут ми входимо на ґрунт третьої точки Шевченкового посланія, тої його синтези, що має випливати з його тези й антитези. Поет кличе Ляха, щоб подав козакови руку з чистим серцем і щоб оба вони Христовим іменем, яким колись була розпочата братовбійча війна, відновили колишнїй, первісний рай. Поет мабуть вірить, що се можливе, що для відновленя того раю треба тілько доброї волї і чистого серця. Поет не міркує, що коли вперед розваднє повстало не через брак доброї волї, а через „неситих ксьондзів та маґнатів", то чи й тепер обі сї сили не мають іще деякого впливу? А коли сей вплив ще не зовсім пропав, то очивидно, що й його рецепта — чисте серце та добра воля — може показати ся невідповідною. Та й тут мабуть Тарас стояв під впливом круга ідей Залеского, який ще слабше мотивуючи та за те невтомно раз у раз повторюючи сьпівав про нелишню мітичну рівність і свободу козаків з Ляхами і про конечність відновленя.

Wolność bujnie się przyjęła tu była. I chwała
Za wolnością siostrą swoją na dybach nam [wstała,
Od porohów przemieniała to skrzydła, to [wiosła,
I po morzach się po ziemiach dalekich [rozniosła —

сьпівав у нього буцїм по козацький бандурист Наум, про якого Залескому буцїм то оповідали недобитки старих Запорожців — дивно, що крім нього ніхто більше не чув і не записав звістки про сього „знахора та віщого сьпівака, що так само як Вернигора любив Ляхів і наклоняв старшину до згоди і єднавя з ними" (B. Zaleski, Pisma IV, 99). І немов відповідаючи на Тарасів поклик до Броніслава Залеского, хоч уже по смерти Тарасовій, старий Богдан навязує себе й нашого поета до того Наума:

Ów Taras — naśledni wnuk Nauma;
Naumać w obudwóch nas uczucie, —
Piastunką nam była jego duma,
Nim serca rozbrzmiały w swojej nucie.

Згадавши гірке, сирітське житє українського поета, докорявши йому,

Że w obec Moskala swego zbója
Za lackim uganiał się upiorem —

Богдан випоминає йому навіть признань Броніславову:

A przecież w odludziu ołę Kirgiskiem,
W tęsknego tułactwa zawierusze
Lach darzył łzą bratnią i uściskiem,
Gdy Moskal katował twoją duszę —

пригадка в усякім разї не зовсім вірна, бож у своїм житю Тарас зазнав і від Ляхів не самих łez bratnich i uścisków, а були й такі Ляхи, що посилали його до стайні, щоб його візник сїк батогом, і такі, що доносили на нього за якесь вільне слово, та з другого боку були й Москалї, що в тяжких пригодах наділяли його не самою лише łzą bratnią i uściskiem, а наражували ся, щоб ділом допомогти йому і таки нарештї видобули його на волю з тяжкого заслання. Та все таки Богданови Залескому досить сього, щоб перескочити до своєї улюбленої мельодії:

Tarasie, znalazłeś bodaj spokój
Po znojach i bojach na Sybirze, —
Ku braciż z mogiły dziś prorokuj
O wiecznym z Lachami odtąd mirze.

Nie będzie bo ciszy twemu snowi,
Ni dobra i szczęścia naszej ziemi,
Aż znów się Polanie tam dnieprowi
Zbratają z Polany wiślanemi.

Kozaczy i laszy łudożerca
Car mniema, że w pętach mu ostoim;
Car targa kleszczami nasze serca,
Lecz duchy my wolne w stepie swoim.

Poskramiaj że braci grzeszne wstręty,
Podsłuchuj w mogile wieszczby ptasie,
Z mogły nawołuj o mir święty,
Polański współpiewco, mój Tarasie!

Гарні слова, та не забуваймо ніколи, що се звуки романтичної лютні, скороспішні висновки з фантастичних премісс. „Вічний

Найліпші **Насїня** рільні, ярині і цьвітові поручає 185 1—6 **М. Волиньский** у Львові пл. Мариацка 3. На ласкаве бажане цїнники в руській мові відворотно і оплатно. 185

В справі народної учительки Марії Трусевичівної, котру окружна рада шкільна в Станиславові незаконно позбавила посади у Викторові. Річ у нас загально знана. М. Трусевичівна, учителька з іспитом зрілости і кваліфікаційним, дістала серед шкільного року повідомлене з окружної ради шк. в Станиславові, що її посаду у Викторові обсаджено, а в цілім окрузі нема для неї другої посади. Стало ся се без жадного дисциплінарного слідства, в котрім би учительці доказано яку провину. До того ще показало ся, що письмо окр. ради шк. казало неправду, бо рівночасно опорожнене було місце учительки в Залукви, котре дістала Полька без жадної кваліфікації, та й в самім Викторові опорожнило ся в тім часі місце в другій школі. На просьбу о якенебудь місце в краю не дістала п. Трусевичівна з кр. ради шк. жадної відповіди, так що мусіла забрати ся на Буковину. Інтерпелянти запитують міністра просьвіти, як він виправдає те поведене станиславівскої окр. ради шк. і як гадає взяти руске учительство в Галичині в оборону перед переслідованнями із сторони окр. рад шкільних.

Дня 18 с. м. внесли рускі посли отсі інтерпеляції:

В справі увязнення нар. учителя Балаша жандармом Ковальським. Дня 13 сїчня с. р. згорів в ночи шкільний будинок в Глебівці в повіті богородчанськім. Тамошний учитель Ілия Балаш днем перед тим віддав ключі від школи і надзір над будинком шкільному сторожеви і пішов до сусїдного села до Ляховець до умираючої матери, при котрій пересидів цїлу ніч. Огонь повстав імовірно через кепські печи, що ствердила також коливдаційна комісия. Мимо того д. 17 сїчня явив ся жандарм в Ляхівцях і увязнив Балаша у его родичів, не виказавши ся жадним приказом суду або якої иншої власти, і попровадив его до суду до Богородчан. Було се в неділю, коли люди йшли до церкви. По дорозї вступив жандарм до школи і розказував Жидам і хлопам про увязнене учителя. Те все мало очивидну ціль, щоби учителя опозорити перед людьми. Богородчанський суд увільнив Балаша зараз на другий день і застановив доходженє, бо виказала ся невинність учителя. Інтерпелянти запитують міністра краєвої оборони, чи схоче покарати жандарма за те незаконне поведене.

В справі жидачівскої почти. Жидачівский почтар п. Льонґін Лефлєр поводить ся з сторонами по простацки. „Ти“, „стуль писок, бо та викину за двері“ і т. п. — се звичайні у него промови до сторін. Его простацтва зазнали на собі вже й вищше поставлені особи. До того урядує п. почтар, коли ему сподобає ся; звичайно від год. 8½—9 зрана, потому від 4—4 і від 5¼—6 по пол. Через те сторони терплять великі недогоди. Урядованє також в дуже неправильне; листи і посилки часто гинуть або приходять ушкоджені. Через те все сторони волять навіть полагоджувати свої справи в зелїзничім уряді почтовім, віддаленім від міста 2½ кільом. Жалоби до дирекції почт нїчого не помагають. Інтерпелянти запитують міністра торговлї, чи гадає він раз зарадити тим непорядкам.

В справі незаконного поведенл комісаря Совіньского при громадских виборах в Калуши. Загально знана в лиха громадска управа у східній Галичині; а причина того лиха лежить в практикованій в краю політичній системі. З уваги, що при всїх політичних виборах, як до сойму, до державної ради, богато залежить від громадскої управи, стараються ся ц. к. староства при виборах громадскої ради не так о те, щоби вибирано людий чесних і спосібних, як, щоби вийшла рада і начальник такі, котрі би, коли прийде до виборів політичних, ішли на руку політичній власти. Се в загальною системою. Після сеї системи переведено громадскі вибори в Калуши в р. 1896 і повибирано майже самих сторонників пропінації, котрі при всякій нагоді попирають староство. Сего-ж року розписано на д. 8, 9, 10 і 11 с. м. нові вибори одної половини громадскої ради (18 радних і 9 заступників). Мимо завзятих національних спорів, які панують в краю, отямило ся калуске міщанство, що дотеперішний спосіб громадских виборів приносить громаді велику шкоду, і без ріжниці народности і віроісповідани зложив ся передвиборчий комітет, котрий поклав собі задачу, перевести вибори єдино з увагою на добро громади. Та се не сподобало ся ц. к. старостві, котрому залежало на тім, щоби до громадскої ради увійшли знов его політичні сторонники чи то — бо се на одно виходить — сторонники пропінаторів. Тому то і правительственний виборчий комісар, комісар староства Совіньский, допускав ся при виборах з третого кола д. 8 і 9 с. м. всїлких незаконностий, щоби тілько сторонникам пропінації запевнити вибір. Тут наводить інтерпеляция в 9-ти точках всїлякі виборчі штучки п. Совіньского, котрих тут повторяти не будемо, а тілько зазначимо, що виборча вигодливість пп. комісарів, як показує ся, таки ще не вичерпала ся до краю. Додати також треба, що на кождий факт, наведений в інтерпеляції, указані в съвідки, між иншими майже при кождім фактї також лат. парох кс. Шелїґевич. Інтерпелянти запитують, чи правительство схоче ті надужитя провірити і винуватого комісаря укарати.

В справі конфіскати ч. 10 „Дїла“ за статю п. заг. „По процесї“. (*На вступі.*)

мир“, „збратанє“ — се коли хочете ідеал, який тим власне й ідеал, що його нїколи не можна вповнї здїйснити. А дехто думає, що такий ідеал, як „вічний мир“ — і зовсїм не ідеал, бо природа сотворила нас не для вічного мира, а для вічної боротьби, а вічний мир осягаємо аж у могилї. А поклик до збратаня доти лишаєть ся безпредметовим, доки в сподї під ним криють ся докори про „grzeszne wstręty“, а в сподї під тими докорами невирівнані соціяльні та національні суперечности. Ситий голодному не брат, — каже справедливо народня приповідка, і для того романтичні поклики до братаня в нинїшню пору безпредметові, коли Українцї й Ляхи бідні, темні, безрадні в житю та позбавлені навіть змислу самодїяльности. Романтики — а до них в отсьому питаню мусимо зачислити й нашого Тараса, бодай яко автора поезий писаних під впливом розмов з польскими засланцями в Оренбургї, — бачили перед собою далеко на обрію осяяні сонцем шпилї гір, що чарували їх своєю красою, і вони кликали своїх сучасних летїти туди простою воздушною лїнією. Але лет не вдав ся. Ті Ікари, що зривали ся до такого лету, попадали й порозбивали ся; пізнїйше поколїнє вибрало дальшу дорогу — по землї, круту, терністу й камяністу. Великі ідеали вказані ґеніями слова й чутя, не перестають і нам сьвітити, але крім тих ідеалів, що вказують нам дорогу, нам для далекої подорожі потрібний великий багаж матеріяльних засобів, житевого досьвіду й енергії, духової сили та широкого знаня. Поки сього не маємо, поти всяке балаканє про згоду, про збратане і високі ідеали не заслуга, а деморалїзация. Збратане двох народів, злучених і роз'єднаних тисячолїтньою історією, се як будова моста між двома берегами. Коли наш міст має бути порядний і тривкий, мусять наші береги вперед бути виразні, сухі, тверді і міцні, бо инакше наш міст буде опертий на багнї і пропаде. І коли люди нетерпеливі або негамущі або злої волї з тамтого берега з докором або з приманою гукають нам „Брат! Брат!“ — не забуваймо завсїгди відповісти їм нашою приповідкою: Брат братом, а бриндаз за гроші!

Іван Франко.

Війна.

(Телеґрами)

Берлїн. До берлїньских і льондоньских дневників доносять, що **порт-артурска фльота виплила з порту і на повнім мори получила ся з владивостоцкою фльотою.** Один дневник доносить, що над Яльом прийшло до битви, в котрій Японцї побідили. Вість, що Росияни полонили 1800 Японців є неправдива.

Льондон. Японцї мали в послїдних днях убити богато росийских вязнїв. Одної ночи стято 13, решту повішено.

Петербург. Капітана ґенерального штабу Іжова, придїленого до інтендентури, котрий видав Японцям тайні пляни організацийної японьскої армії, засуджено на смерть і повішено.

Липск. З Ессену доносять, що в суботу відіслано звідтам 18 великих гармат Круна, замовлених японьским правительством. Вислано їх до Япону через Америку, аби їх забезпечити перед напастию росийских кораблїв.

Франкфурт н. М. Росийске правительство замовило в нїмецких фабриках 3000 ваґонів з 6-місячним реченцем достави. Ще більші замовленя пороблено в росийских фабриках.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Підпольна Росия.

Петербург. Начальника заговора на житє Сіпяґіна, ветеринаря Ґершуна вже повішено. Донесеня, що він просив о помилуваня, суть неправдиві. Співвиновник капітан Ґріґорєв вніс просьбу о цїсарску ласку.

Берлїн. З Петербурга доносять, що університет буде на необмежений час замкнений, бо між студентами кипить. Студенти суть обурені на ректора за се, що не спитавши їх, вислав до царя адресу. (Те само стало ся в Одесї. — *Ред.*)

Анґлїйска армія.

Льондон. В военнім урядї установлено спеціяльну комісию, котра має дальше вести військові реформи. Тепер має завести ся дальше ідучу децентралізацию військової адміністрациї. Ціле королївство має бути поділене на 8 адміністративних округів військових.

Канадийска армія.

Ню-Йорк. Командант анґлїйских сил військових в Канадї жадає подвоєня числа дотеперішного числа війска, котре тепер числить 100.000 людий, помноженя артилериї і установленя специяльної фльоти для охорони берегів. Канадийский парламент здаєсь ухвалить сї жадання.

Торговельні договори.

Рим. В палаті послів п. Бруначі порушив справу торговельного договора в Австро-Угорщиною. Весїдини признав, що при заключеню сего договора будуть до побореня великі трудности. Великий імпорт коний і дерева з Австриї є для Італиї успішною підставою до жадани і узисканя уступок для своїх продуктів.

Анархісти.

Барцельона. Анархісти старали ся урядити вчера мітинґ, але власти унеможливили се. Арештовано богато осіб. У арештованих знайдено оружие. По переслуханю майже всїх випущено.

Інсбрук. В сїнех дому, в котрім мешкає нїмецкий консуль, арештовано італійского робітника Карара, котрий питав за консулем. Караро мав при собі револьвер, а в поліції заявив, що хотїв замордувати консуля.

НОВИНКИ.

— **Перший загальний збір Читальні „Просьвіти“ у Львові на Жовківскім передмістю** відбув ся в неділю при участи 80 людий. Між участниками було трох сьвящеників (о. Лежогубский, о. Мохнацкий і о. Ґалянт) та около 30 осіб місцевої сьвітскої інтеліґенциї, в чім половина пань, а решта, понад 50 осіб, були з передмістя ремісники і робітники. Членів перед збором і на зборі виписало ся поверх сотка. Реферат о ідеї читалень „Просьвіти“ і цїлої просьвітної орґанїзациї виголосив в порываючих словах о. Лежогубский, яко відпоручник Головного Виділу „Просьвіти“, а заразом пояснив статут, по чім вибрано виділ і установлено вкладку членьску по 20 сотиків на місяць від особи. Два відпоручники Читальні „Просьвіти“ в середмістю відчитали горяче привітне письмо від свого виділу, за котре збір подякував грімким „славно“ і довготревалими оплесками. По полагодженю кількох внесень зібрані розійшли ся съпіваючи „Ще не вмерла Україна“. Зараз потім уконституував ся виділ, вибравши п. Стефана Яросевича, а пот. І. [illegible] заступником голови, п. Василя Равлюка секретарем, п. Василя Ігната касиром а п. Юліяна Сьмішка бібліотекарем; спомїж заступників виділових пп. Івана Чорнїя і Івана Лучака установлено першого господарем Читальні. Не належить поминути ще й сего, що по тім всїм голова п. Яросевич запросив кільканацять осіб на гостину, де проголошено кілька горячих патріотичних бесїд на тему слави України, яку виділо Жовківске передмістє Львова перед півтретя сотками лїт та на тему теперішного западаня рускої народности в колишнїм столичнім городї галицко-руских князїв та королїв, а висліднем тих бесїд є постанова: внести до львівскої ради міскої петицию о заведене обовязкової науки рускої язика в школї ім сьв. Мартина, одинокій на тім передмістю, найгустїйше замешкалім Русинами. — *В. Р.*

— **Люстрация „Сокола“.** Зі Станиславова пишуть нам: В неділю 20 марта переведено в Пацикові люстрацию тамошнього „Сокола“, подучену з курсом пожарництва. Зі Станиславова приїхало трох соколів, під котрих проводом відбула ся муштра, вправи з сикавкою, вправи відділу ратункового і водного. Сокіл в Пацикові істнує доперва один місяць, але завдяки своїй старшинї розвиває ся так гарненько, що декотрі товариства, котрі істнують від довшого часу, можуть собі его ставити за примір. Від себе додамо пару слів заохоти, а то, щоби „Сокіл“ пациківский і на дальше працював в сей спосіб на славу свою і свого села, а через се причинить ся також для добра Руси-України. Гаразд!

— **З чого живуть русиноїдні дневники?** Краківский „Nарг ód“ оголошує цїкавий документ, котрий повторимо ту в орияїналї, а котрий дотикав скаженої русиноїдни і союзнички „Галїчанина“ — „Gazet-и Narodow-ої“. Документ сей заучить: „Oświadczenie. Niniejszem oświadczam, iż obowiązuję się przez lat pięć począwszy od 1 stycznia 1903 wypłacać w celu subwencyonowania Gazety Narodowej kwotę dwieście pięćdziesiąt koron w półrocznych ratach z góry zawsze dnia 1 stycznia i 1 lipca każdego roku, zaś ratę pierwszą za pierwsze półrocze 1904 złożyć najpóźniej do 27 lutego br. a to jak najpunktualniej poddając się rygorom prawnym w razie niedopełnienia tego mego zobowiązania. *Zastrzegam sobie dwa wolne numera t. j. dla mnie i dla Wilmy hr. Reyowej (Psary).* Zobowiązanie niniejsze wiąże mnie przez przeciąg lat pięciu tj. po koniec r. 1908, jednakowoż tylko o tyle, o ile w tym czasie pan Dr. Aleksander Vogel będzie redaktorem i właścicielem Gazety Narodowej. Raty wspomniane na rzecz Gazety Narodowej uiszczać mam we Lwowie na ręce JWP. Dr. Włodzimierza Kozłowskiego lub osoby przez NIEGO wskazanej

Zarazém oświadczam że przystępuję do umowy zawartej z daty Lwów 17 lutego 1904 imieniem grona ziemian przez JWPanów: J. EKSC. Leona hr. Piniińskiego, Dr. Włodzimierza Kozłowskiego i Stanisława Niezabitowskiego, z p. Dr. Aleksandrem Voglem jako właścicielem i redaktorem Gazety Narodowej, upoważniam ich jako komitet wybrany na zebraniu we Lwowie d. 7 lutego 1904, do czuwania nad kierunkiem politycznym tego pisma i to wszystko co ci panowie na mocy tego upoważnienia w tej sprawie postanowią, za ważne i mnie bezwarunkowo obowiązujące uznaję i przyjmuję. W dowód tego kładę mój własnoręczny podpis: *Dr. Mikołaj hr. Rey. w Przyborowie dnia 8 Marca 1904.*“ — До сего „oświadczenia“ ґраф Рей дописав ще слїдуюче: Proszę również, by przynajmniej dwa razy do roku było zwoływane zebranie subwencyonujących w celu wymiany zdań, podobnie jak się to dzieje w Krakowie przy „Czasie“. — Що сим робом видає ся всякі Narodówk'и, Dziennik'и, Przedświt'и, „Рускі Селянини“ і т. п., се ми давно знали. Наведене письмо потверджує се документно. Для нас вартне із сего документу признанє що Gazet'y Narodow'y, горячу приятельку і союзницю наших московских ренеґатів, видав як раз д-р Козловский з Пінїньским, а се послужить до характеристики всеї теперішної роботи москвофільского штабу. З другого-ж боку наведене „oświadczenie“ є також доказом на се, як наші противники розуміють вагу преси, як підпирають ві, та як в загальнім, спільнім інтересї обкладають ся грубим партийним податком. А таких податків такий ґраф чи шляґун має певно більше на вибори, на всякі народові обходи, на поїздки Козловских, на „твердзе польскості і католїцизму на Русї“ і т. д. З тих брати би і нам примір в жертвах на „Народний Фонд“...

— **З Бучача.** В неділю 20 с. м. відбув ся старанєм рускої молодежи тутешної ґімназиї в сали Сокола **вечерок** в **честь Т. Шевченка.** Програму виповнено самими творами Кобзаря. Вечерок випав зовсїм удачно а закінчив его відповідною промовою до молодежи проф. Винар. Поміж численними ґістьми був також радник шкільний п. Ів. Левицкий, що саме тепер візитує ґімназию.

— **Літературно-музичний вечер в Петербурзї в память Т. Шевченка** відбудесь — як оповіщують тамошні дневники — дня 10. ст. ст. (23. н. ст.) марта в „Новім театрі“. Вечер устроює петербурґске добродїйне товариство імени Тараса Шевченка. В концертї, кромі звісних артистів і артисток, возьме участь український хор Давидовского — сто людий в українських строях. По концертї відограє ґостячий тепер в Петербурзї український театр Кропивницкого другий акт з оперети „Чорноморцї“, в котрій ролю Цьвіркунихи відограє найславнїйша артистка українських театрів Марія Заньковецка.

— **В справі викладів історії української літератури** в Київї одержав д-р Іван Франко (редактор Літературно-Наукового Вістника) від проф. В. Перетца з Київа лист такого змісту: „Високоповажаний Пане Редакторе. Прошу поважану редакцию не відмовити мені можности подати ось яке пояснене з приводу звістки надрукованої також в „Галичанинї“ про те, що в університетї сьв. Владимира я читаю курс історії української літератури, а також дати відправу д. Яворскому, що в ч. 30 „Галичанина“ виступив з заявленєм, буцїм то я читаю виклади про „західно-руску літературу XVII—XVIII в., себ-то, читаю один роздїл, одно огниво з загального викладу „русской“ літератури. Се донесене д. Яворского неправдиве. Загального курсу рус. літератури в біжучім і в попереднім півроцї в університетї сьв. Владимира не читав нїхто. Що-ж тикаєть ся слів д. Яворского „отдѣльныхъ же и самостоятельныхъ лекцій по „малорусской“ или „украинской“ литературѣ ни проф. В. Н. Перетцъ ни никто другой въ Кіевскомъ университетѣ никогда не читалъ, не читаетъ и вѣроятно никогда читать не будетъ“, — то було би дуже цїкаво знати, з якого жерела одержав ті відомости д. Яворский, який виявляє себе пророком, та на жаль не знає навіть того, що дієть в теперішньому часї. Не вдаючи ся в дрібниці а бажаючи лише пояснити справу звважаю потрібним заявити, що я в біжучому півроцї читаю курс „початкової і середньої доби малорускої літератури (до І. П. Котляревского)“ в ряді иных публичних (не лише для студентів, але також для публики) курсів, розпочатих за ініциятивою голови Історичного товариства Нестора Літописця, проф. М. П. Дашкевича. А університет лише передав до розпорядженя товариства помїщене і нїчим иншим не доторкаєть ся до моїх викладів ані до викладів иных лекторів. — 12 ст. ст. лютого 1904. — *Проф. В. Н. Перетц*. — Повисше письмо проф. Перетца потверджує наші інформациї подані свого часу в „Дїлї“.

— **Д-р Василь Щурат**, професор ґімназиї брідскої, звісний писатель, вернув з початком сего місяця із Штрасбурґа, куда за відпусткою і за підмогою міністерства просьвіти виїхав був з початком сего року шкільного на тамошний університет. Там слухав він фільософії (специяльно середних вікін) у професорів Бейммкера і Ціґлера. Для дальших студий над історию схоластичної фільософії на Руси виїде д-р Щурат по Великодни до Київа задля архіва тамошної духовної академії, колишньої Могилянської.

— **Зменшенє зелїзничої дирекциї в Станиславові в користь Буковини.** Вже давнїйше доносили ми, що обсяг ділани управи руху в Чернівцях буде з днем 1 липня с. р. значно побільшений а то коштом станиславівскої дирекциї зелїзничої. В тій справі ведуть ся тепер наради в міністерстві зелїзниць, а за взір орґанїзациї послужить давна управа руху в Меріш-Шенберґ. Черновецка управа руху одержить від станиславівскої дирекциї часть головного шляху від Ненолокиць по Іцкани разом зі всїми буковиньскими зелїзницями льокальними. Кромі того будуть в черновецкій управі руху креовані майже всї службові віддїли, які мають державні зелїзничі дирекциї, а то: віддїл для перзональних, ґуманітарних і санітарних справ; віддїл правний і загально-адміністрациний, помічні уряди: віддїл консервациї і будови; віддїл поїздової і службової служби руху, комерцияльний, фінансово-рахунковий, каса, взагалї всьо, з виїмком віддїлу контролї доходів. З причини креовани згаданих департаментів зменшить ся урядничий перзонал станиславівскої зелїзничої дирекциї. В перших днях червня с. р. буде перенесених із Станиславова до Чернівців около 40 зелїзничих урядників а їх листа буде небавом предложена міністерству зелїзниць.

— **Дефравдациї без кінця.** У Львові арештовано оноді приватного інжинїра Віктора Ясїньского, що був заступником і управителем берлиньской фірми Ореншайн і Коппель. Контора сеї фірми займала ся будовою вузкоширяхових зелїзниць, і Ясїньский манїпулював в нїй кілька лїт. Побираю гроші від сторін і ховав до власної кишенї, а фірмі в Берлинї доносив, що клієнти є довжні. Кілька лїт фірма упоминала ся просто від тих клієнтів о довг, а коли ті заявили, що заплатили вже давно, Ясїньский, уґоданий фірмою, зараз доносив, що дїйсно гроші одержав пізнїйше і аж тоді гроші відсилав. В послїдних часах один клієнт, одержавши від фірми таке упімненє, написав їй грубий лист, що гроші вже давно заплатив і спонукав фірму до здемаскованя Ясїньского. Сейчас по тім листї фірма візвала львівску по-

ліцію, щоби контору Ясіньского, в котрій було занятих кількох людий, окружила опікою, а рівночасно вислала до Львова свого прокуриста. Сей перешкотрував всї книги і переконав ся, що Ясіньский здефравдував около 40.000 К. Виновник признав ся до дефравдациї і тому відставлено его до вязниці карного суду. Дефравдант є жонатий, батько одної дитини і має около 40 лїт. Розгульне житє довело его до такого упадку.

— **Пяньство в Росиї.** Як доносить дневник „Южный Край", педаґоґічне бюро курского ґуберньского земства розіслало по школах в ґубернії квестіонар, чи і в якій мірі школярі пють горівку. З між 800 шкіл прийшли відповіди від 486, а з них виходить, що школярі (і то не одиниці, але загалом) пють горівку в 369 школах, а не пють лише в 117. Факт сей викликав велику сензацию в Росиї і всї часописи заговорили про него.

— **Канада яко край золота.** Канада, так популярний край серед галицко-руского народу (у нас же нині вже говорить ся о „Канадийскій Руси") належить до ряду земель найбогатших в золото. Після виготовленої тепер статистики о добутю золота на кулї земній в 1900 роцї показує ся, що в Канаді добуто его того року на 27,916.752 доларів (1 доляр = 4 К 96 с.). Між золотоносними краями на сьвітї Канада займає четверте місце. Перед нею стоять ще: на першім місци Трансвааль, на другім Австралія а на третім Сполучені Держави північної Америки.

— **Мїцна горівка.** В селї Люґош на Угорщинї донесено властям, що більше як сто осіб занедужало з незвісної причини, причім кілька осіб померло. Слїдство показало, що люди строїли ся горівкою, в котрій було богато олова. Аби горівка була сильнїйша, властителї ґоралень вкидали до кітлів олово. Ґоральників завдано до суду. — У нас подібне приправлюване горівки фабрикує ся досить часто. От десь перед роком викрили власти в Дорі (в ґуцульских горах), що арендарі вкладали до 1200-ятрової бочки з водою мішок, наповнений негашеним вапном, тютюном і вільховою корою. Опісля вимагали ту приправу і діллявши до так приправленої води трохи спіритусу, мали готову горівку, так сильну, що вже дві порциї заморочували і найсильнїйшого хлопа. Стверджено, що таким способом тросно Ґуцулів від довшого часу.

— **Новий винахід.** Револьвер, що осьвічує цїль, вигадав оден Американець. Прилад, що служить до осьвічени, складає ся з електричної батериї та лямпи і є прикріплений в ложищи револьвера. За потисненем ґузика ділає електрична струя на лямпку, лямпка сейчас запалює ся і кидає обильний сніп сьвітла на значний простір. Таким способом винайдено вигідну зброю проти злодіїв і напасників, які до тепер під покровом нічної темряви дуже часто сповняли злочини безкарно. Нападений не бачив, куди стрілять в напасника, а сей тимчасом давав дранака.

— **Одвічальність за фальшиві анонси.** Недавно тому появив ся в часописях анонс, що всякий лїк може при помочи нової методи, без науки, лише з капіталом 80 до 100 корон продукувати оден доконечний в торговли товар, котрий принесе 4000 до 6000 корон річного зиску. Наслїдком того анонсу купець в Сторожинци на Буковинї, Йосиф Рубінґер звернув ся до інсерента, торговельного аґента Оскара Лєнка у Відни і набув у него інформациї що-до витворюваня того нового товару, яким було нїчо инше лише — дрїжджі, названі для реклями „excelsior"... Рубінґер розпочав продукцию, вложив в підприємство гроші, але інтерес не йшов. Супротив того Рубінґер зажадав від інсерента Лєнка в судовій дорозї звороту 888 корон титулом відшкодованя. Віденьский суд відкинув тоту жалобу, пояснюючи, що вже із самої стилізациї анонсу можна було пізнати, що має ся до дїла з торговельною пропозициєю, котру нїяк не можна уважати якимсь контрактом. Та инакше дивив ся на ту справу апеляційний суд, до котрого відкликав ся Рубінґер, бо просто зніс вирок першої інстанциї і засудив Лєнка на заплату домаганого відшкодованя. В мотивах вироку зазначено, що захвалюване товару і заохочуване до підприємства в письменній інструкциї, яку одержав Рубінґер, повторяло ся кілька разів, отже інструкция була для Рубінґера приреченем, на котрім він міг з довірем полягати.

— **Також обманець!** До жидівского столяря в Бродах зголосив ся недавно якийсь Жид з Росиї і мешкав у него кілька тижнїв, помагаючи ему в столярстві. Умів добре по єврейски, а навіть був в божници т. зв. „форбетером" чи там проповідником. Вскорі оженив ся і збирав ся з кількома Жидами виемігрувати до Анґлії. Раз пішов до жидівского театра а коли комісар поліциї за богато уваги звертав на него, пропав без слїду. Комісар зателеґрафував до границї і там его зловлено та відставлено до Бродів. В суді вийшло на яву, що той жидівский „форбетер" є християнин і говорить аж пятьма мовами.

— **Сада Якко**, славна японьска артистка драматична, що в 1900 р. об'їхала зі своїм театром столицї европейскі і всюди будила незвичайне зацїкавленє, вибирає ся сего року знов на артистичну поїздку до Америки й Европи з артистами цїсарского театру в Токіо. Та сим разом „японьска Дузе" (як єї названо в Европі) буде грати не лиш японьскі траґедиї, але й европейскі штуки драматичні в японьскій перерібцї, як н. пр. Отелло, Нора, Ворог люду, якими она по поворотї з Европи з першої поїздки розширила свій репертуар. „Отелла" відграла она в Токіо ще перед роком.

— **Дрібні вісти.** Цїсар уділив запомогу 200 К на доконченє будови церкви в Кропивній золочівского повіту. — В Перемишли вибух страйк столярских робітників з причини низької платні. — Добра Середне в повіті калускім купив на судовій лїцитациї Давид Кофлер за 300.000 К. — В Витковицях коло Бельска застрілив оноді в ночи музика Антін Чин двох синів, а потім сам собі відобрав житє. — З Барселюни доносять, що оден винахідник нової системи балюнів хотів оноді підняти ся у воздух, однак упав в море і утопив ся. — П. Т. Григоровича посудженого о обманьство увільнив суд присяжних у Львові дня 7 с. м. від всякої вини.

— **Митрополит ґр. Шептицкий** виїхав вчера до своєї хорої матери в Прилбичах. Позаяк Вир. Митрополит тепер частїйше виїжджає в всякі оголошеня наражують інтересованих на безпотрібну їзду до Львова, проте приїзд Митрополита оголосимо доперва тоді, коли Митрополит поверне на постійне до Львова.

— **Новий зелїзничий дворець** у Львові буде відкритий, як звісно, в суботу, 26 с. м. Першим особовим поїздом, котрий задержить ся на новім двірци, в неділю, 27 с. м., буде особовий поїзд із Стрия, що прибуває до Львова о 2-ій год. по полудни. Відтак вже всї поспішні і особові поїзди будуть заїзджати і виїзджати з нового двірця. Поїзди в напрямі до Станиславова і Чернівцїв будуть задержувати ся на разї за двірцем, поки не буде збудований другий лук павільону після усунення нинїшного провізоричного будинку. На посьвячене і відкритє нового двірця приїде міністер зелїзниць Віттек. При тій нагоді міністер звідає в неділю зелїзничу рампу на Жовківскім, дворець Підзамче і проектовану трасу, якою має піти зелїзничa від нога до проектованого двірця на Личакові а відтак отяне місце під дворець за личаківскою рогачкою. В понеділок міністер виїде спеціяльним поїздом через Самб р до Спаса щоби оглянути будуючий ся зелїзничний шлях. Ві второк поверне зі Спаса до Самбора, а звідси через Перемишль до Відня.

— **Загальні збори політичного товариства „Дрогобицка Народна Рада"** відбудуть ся дня 29. марта 1904. в Дрогобичи о годинї 2½ в льокали читальнї „Просьвіти" на Задвірнянськім. Порядок дневний: „Політичне положенє Русинів" — *Видїл.*

— **З Товариства Руских Женщин в Станиславові.** Звичайні загальні збори Товариства відбудуть ся в понеділок 28 марта с. р. о год. 3 попол. в Інституті ул. Казимирівска 52. Колиб не явилось достаточне число членів, відбудуть ся збори другі того самого дня о год. 4. Порядок дневний: 1) справоздане з діяльности видїлу, 2) справоздане касове, 3) вибір предсїдательки і нового видїлу, 4) внесеня членів. — *А. Кульчицка* предсїдательна. *М. Скоцдополева* писарка.

— **Концерт духовний**, який мало устроїти т-во „Львівскій Боян" дня 24 с. м. (в четвер) **не відбуде ся** задля непередвиджених причин. Концерт відложено на по сьвятах—*Видїл.*

— **Пожарний „Сокіл" в Підбірцях** львівского повіта засновано на статуті „Сокола" у Львові. Ц. к. намістництво затвердило вже статут.

— **З філії товариства ґімнастичного „Сокіл" в Станиславові.** Другі звичайні загальні збори філії відбудуть ся в неділю 27 марта в льокали товариства (при площи Франца-Йосифа ч. 3. I. поверх) о год. 6 вечером (а колиби не зібрало ся о тій годинї приписане число членів, то о год. 7 без огляду на скількість членів) із слїдуючим порядком дневним: відчитаве протоколу з послїдних заг. зборів; справоздани уступаючого видїлу, касове і контрольної комісиї; вибір старшини; внески й інтерцелациї членів. — *Др Яцевич* голова, *Малиновіч* писар.

— **Пятнистий тиф** стверджено урядово в часї від 1 до 14 с. м. в отсих повітах східної Галичини: в бобрецкім — Бориничі 1 случай; в богородчаньскім — Молотків 3 случаї; в бережаньскім — Дмуховець 3; в чортківскім — Мухавка 8; в дрогобицкім — Ясеница сільна 10; в ярославскім — місто Ярослав 2, Крамарівка 1; в яворівскім — Якін новий 6, Сколин 2; в каменецкім — Ліско 7, Русилів 1; в львівскім — місто Львів 5, Білка шляхотска 1; в надвірнянскім — місто Надвірна 2; в підгаєцкім — Вишнівчик 2; в скалатскім — Вікно 3; Остапе 3; в стрийскім — Славско 4; в тернопільскім — Ладичин 5; в товмацкім — Ляпке шляхотске 1; в турчаньскім — Яблінка нижна 1, Лосинчі 5, місто Турка 4, Волосянка мала 5; в заліщицкім — Розгадів 5; в жовківскім — Батятичі 10. В перших двох тижнях місяця марця с. р. провірено в той спосіб у східній Галичинї 104 нові случаї пятнистого тифа.

— **Військова бранка** в окрузї XI корпусу у Львові визначена для доповняючої команди **15** п. п. в Скалатї на днї 13—23 цьвітня, в Теребовли 25—30 цьвітня, в Тернополи 13 до 31 цьвітня, в Збаражи 5—11 цьвітня. Для доповняючої команди **24** п. п. в Святині 16 до 27 цьвітня, в Косові 7—11 цьвітня, Жабю 13 і 14 цьвітня, в Коломиї 20—30 цьвітня і 2—4 мая, і в Печеніжинї 13—18 цьвітня. Для доповняючої команди **30** п. п. в Сокали 13—27 цьвітня, у Львові (повіт) 29 і 30 цьвітня і 2—11 мая, у Львові (місто) 13—31 мая, в Мостах великих 13—15 цьвітня і в Жовквї 18—26 цьвітня. Для доповняючої команди **55** п. п. в Ходорові 13—16 цьвітня, в Бібрцї 18—23 цьвітня, в Перемишлянах 25 до 30 цьвітня, в Глинянах 2—5 мая, в Рогатинї 7—14 мая, в Бурштинї 16—25 мая, в Підгайцях 13—23 цьвітня і в Бережанах 25—30 цьвітня та 2—6 мая. Для доповняючої команди **58** п. п. в Обертинї 13—18 цьвітня, в Городенцї 20—27 цьвітня, в Галичи 29 і 30 цьвітни та 2—4 мая, в Станиславові 6—16 мая, в Надвірній 18—28 мая, в Богородчанах 13—21 цьвітня, в Товмачи 23 до 30 цьвітня та 2—4 мая. Для доповняючої команди **80** п. п. в Зборові 13—20 цьвітня, в Золочені 21—30 цьвітня та 2—4 мая, в Камінцї струм. 6—21 мая, в Бродах 13—25 цьвітня і в Заліцах 28—30 цьвітня та 2 і 3 мая. Для доповняючої команди **95** п. п. в Бучачи 13—29 цьвітня, в Чорткові 30 цьвітня і 3—10 мая, в Копичинцях 11—20 мая, в Гусятинї 21—27 мая, в Борщеві 13—21 цьвітня, в Мельницї 23—30 цьвітня, в Заліщиках 2—6 мая і в Тлустім 9—13 мая.

— **Аматорске представленє у Львові.** Артистично-технічна секция драматичного тов. ім Котляревского устроює в суботу дня 26 с. м. в сали тов. „Гвязда" (Францішканьска ч. 7) точно о 7½ год. вечером аматорске представленє комедиї А. Ф. „Лови на мужа". Попередить часть вокально-музична, в якій возьмуть участь пп. Н. Крушельницка, М. Волошин і Паньків. Програму і близші поясненя подадуть часописи і афіши.

— **З „Труда"** В нашім оповіщенню, котрим запрошуємо до приступленя в члени нашого товариства, зайшла похибка друкарска, а именно повинно бути, що удїл виносить 20 К а 2 К вписового, а не 2 К удїл і 2 К вписового. — *Дирекция.*

— **З Бучача.** В память XLIII. роковин смерти Тараса Шевченка устроює дня 24 марта 1904 р. в сали Сокола товариство Руска Бесїда в Бучачи концерт. Початок точно о годинї 8 вечером. Білети можна дістати у п. Клима Рогозиньского, а в день концерту при касї. — *Видїл.*

Урядові вісти:

— **Вісти з льв'вскої Епархії.** Канон. інституцию дістали оо. Макс. Папасюк на Станимир і Ом. Боберский на Николаїв коло Бібрки. — До канон. інституциї на Спас, дек. перегиньского, візвано о. Кор. Гумецкого з Кавска перемиской епархії. — Завідательства одержали оо. Вол. Марчак в Суходолї і Лука Побоярский в Хащованю. — Сотрудництво в Болотнї дістав о. Теод. Гураль. — Правительство продовжило на оден рік дотацию для приватного сотрудника в Бриаї.

— **Вісти з Еп. Перемиской.** Канон. інституцию на Млини одержав о. Петро Герасимчук. — Увільненя від конкурсового іспиту дістали оо. Илия Киричиньский парох а Данівки і Григ. Макар парох в Угерцях мінеральних. — Сотрудництва дістали оо. Ів. Головка в Яворові, Ів. Калимон в Сосници і Юрий Кмит в Жовтанцях. — Управительним сотрудником в Рогізнї іменовано тамошнього сотрудника о. Володимира Вербенця. — Правительство продовжило дотацию з релїг. фонда на дальший оден рік для сотрудника в Літинї і призволило на таку дотацию для маючого надати ся сотрудника парохови в Поздячи. — На конкурс розписані парохії з реченцем до 20 мая с. р.: 1) Ветлина, 2) Горянка, 3) Криве ad Тісна і 4) Рибе дек. балигородского; 5) Лубна, 6) Улюч і 7) Явірник д. бирчаньского; 8) Маластів д. бідного; 9) Шумяч д. височаньского; 10) Волохівці і 11) Горуцко д. дрогобицкого; 12) Куниньска Воля дек. жовківского; 13) Дністрик дубовий і 14) Рипяна д. жукотиньского; 15) Береги гірні, 16) Смільник і 7) Царинське д. затварницкого; 18) Дубрівка і 19) Лежайск д. кавчуцкого; 20) Чорворіки д. коросняньского; 21) Липовець д. любачівского; 22) Волоща і 23) Сілець д. мокриньского; 24) Радиничі д. мостиского; 25) Корманичі д. нижанківского; 26) Боратин д. порохницкого; 27) Свидник д. старосамбірского; 28) Бунів д. яворівского; 29) Корчів д. угнівского; 30) Сінява д. ярославского; 31) Прелуки, 32) Явірник і 33) Ясель д. яслиского; 34) Добра шляхецка д. бирчаньского і 35) Токарня д. сяницкого.

Бібліоґрафія:

— **„Австрия чи Польща".** Вячеслава Будзиновского, яко III том „Хлопскої політики". Сторін 122, цїна 70 с., з пересилкою 75 с. Купити можна через редакцию „Свободи" Львів, ул. Баторого ч. 24. Ґроші можна присилати марками по 5 с.

— **Нова руска часопись на „Буковинї".** Як доносить „Буковина", зачне сими днями виходити два рази місячно часопись „Хлїбороб", котру видавати буде краєва Рада культури а редаґувати буде проф. д-р Смаль-Стоцкий. Хто замовить сю часопись через „Селяньску Касу" (Чернівцї, ул. Петровича ч. 2), платить лише 2 К, на цїлий рік. Окрім „Хлїбороба" будуть коштом Ради культури виходити також румунська „Agricultoriul" і нїмецка „Bukowiner Landwirtschaftliche Zeitung".

Переписка Адміністрациї.

Вп. В. Іо. в Др. Тепер вплачено за лютий а не март. — І. Го. в Тл. Тепер вплачено за сїчень а не март. — О. Ох. в Са. Тепер вплачено за лютий а не март. — М. Мо. в По. — Так. — Г. Гу. в Кр. Тепер вплачено за грудень 1903 а не лютий б. р. — В. Ан. в Га. До кінця марта прийде ще 9 К 20 с. — М. Па в Зв. Тепер вплачено до кінця цьвітня. — Ю. Кр. в Мїл. Тепер вплачено до кінця марта ане цьвітня. — В. Мо в Се. За 2 квартал прийде лиш 5 К. — О. Пр. в Тепер вплачено за сїчень а не март. Вп. П, Ян. в Га. За сей квартал прийде ще 2 К. — В. Ле. в Гр. За біжучий квартал прийде ще 7 К. — І. Бо. в Бе. Заплачено тепер за 1 квартал. — Р. Гу. в Бо. За біжучий рік прийде ще 14 К 40 с. — І. Па. в Со. За біжучий квартал належить ся нам ще 3 К 34 с. — Л. Ле. в Кн. Одержано. — С. Бр. в Те. До кінця марта належить ся нам ще 4 К 80 с.

— **Рахунок „Лемкі ского Банку"** в Новім Санчи, спілки взаїмного кредита заревестрованої з обмеженою поруков за м сяць лютий 1904 р.

Стан довжний:

1. Удїли	3.472·90	
Фонд резервовий	172·00	3.644·90
2. Вкладки: Стан з початком місяця	16.771·18	
вложено	4.612·26	
вийнято	1.377·01	
Стан в кінцем місяця		2.006·43
3. Сальдо відсотків		490·82
4. Зворот коштів адміністрациї		222·34
		24,364·49

Стан чинний:

8. Позички удїлені: Стан з початком місяця	18.621·00	
сплачено	557·00	
удїлено	2.940·00	
Стан з кінцем місяця		21.004·00
9. Льокациї		50·00
10. Кошти адміністрацийні заснована і видатків канц.		1.633·63
Готівка		1.676·86
		24 364·49

Членів прибуло 7 остало з кінцем лютого 1904 р. 89 з деклярованими удїлами в сумі 4.240 К. Стопа процентова від вкладок 5%.

Новий Санч, дня 1. марта 1904.

в. р. свщ. З. Лєнцкий *в. р. В. Михасевич.*

— **На будову руско-народного театра** на книжочку вкладкову ч. 800 Краєвого Союза кредитового у Львові за час від 16/2 до 16/3 1904 прислали слїдуючі Добродії (в коронах). В попереднім виказї пропущено: П. Бжост 1, Семенюк 1 і Винницкий 1 всї зі Львова. Весїльна складка у пп. Шведзїцких в Поздячу 68·20, о. Т. Стрецкий Синовідско вижне від колядників 13·33, складка зібрана в Борини на іменинах пп. судиего Шулякевичом і Евгению Морозівною 25·74, о. Никола Кумановский з Німшина 10, Северина Трач з Конюшок деклар. квартально по 37 К через роки, Леопольд Кручковский з Тернополя 0·60, фірма водопроводів Мунд у Львові 15, Банк людовий для гандлю і промислу в Мостиськах 20, о. Антін Лаврівский з Одрехова за I. піврік 1904 18, о. Іван Винницкий від парохіян в Залесцях 19·96, о. Коеть Вандзїлик в Лімнї складка 10, К. С. Р. Б. Б. У. Ра. фабрика тютюну в Забопотові 6·05, Симеон Хандога ц. к. канцелїст в М. Острад 2, Й. О. ц. к. нотар у Львові 3·50, Читальня „Просьвіти" в Іспасї 2·42, Читальня „Просьвіти" в Вичківцях складка членів 9·20, о. Никола Білецкий з Пацикова 20, ученики III року семинара учительского в Сокали складку 9, о. Іван Пастернак 5, Фавстин Козакевич 10, д-р Евген Вацик адвокат в Зборові 100, Комаров з Одесси 12·60, Юліан Сїчиньский радник домен у Львові 100, Іван Гамота ад'юнт судовий в Солотвинї складку членів в касиї 43, о. Володимир Герасимович з Терпелівки деклар. через 3 роки піврічно 20, читальня „Просьвіти" в Ячу складку 2·20, комітет в Самборі через свого касияра п. Олександра Духовича I деклярованї датки за два місяці: Бауметерова Альбина 0·80, Варабан Григорий 0·40, Біленький Теодор 1·20, Блозецкий Григорий 0.40, д-р Бохеньский Стефан 2, Будзиновский Здислав 1·0, Василевский Конестантин 4, Влашин Айталь 0·20, Волянський Антін 1, Галайда Андрій 2, Голубец Никола 0·20, Горинкевич Іван 0·40, Гохлейтнерова Павлина 0·80, Гродзїцка Ольга 0·80, Дасюцар Василь 0·40, Добрянський Альойзий 2, Духович Александер 1, Жевко Андрій 1, Кашко Павло, Келяновский Василь 2, о. Клюфас Іван 0·40, Кобилецкий Михайло 2, Колесса Філярет 2, Комановский Михайло 0·80, Конистиньский Іполит 2, д-р Конюшецкий Михайло 0·50, Коритовский Леопольд 4, Коритовска Мария 2, Котелко Дмитро 1, Кульчицкий Осип 0·80, Лужецкий Ігнатий 0·20, Мартинець Михайло 2, Маланій Павло 0·20, Мацюрак Іван 1, Німців Володимир 3, Огоновский Михайло 2, д-р Ортиньский Володимир 4, Пашкевич Еміль 1, Писик Николай 3, Ремеза Лука 1, Рінецкий Всеволод 0·80, Рогуцкий Николай 0·40, Саварин Николай 1, Саварин Мариян 0·80, Савкевич Лев 0·40, Сїлецкий Франц 5·80, Славокінна Мария 1, Старецкий Броніслав 1·50, д-р Стахура Данило 4, Стефанович Роман 2, Труш Евген 1·20, Туркавский Осип 4, Туркевич Іван 2, Федорович Володимир 15, Филипчак Іван 0·80, Фірман Василь 2, Чайковский Іван 0·80, Шматера Володимир 2, о. Юзьвяк 0·40, Юркевич Аполінарій 1, Юркевич Сидорий 1, Яновский Амвросий 10, Янковский Денис 0.20, Ясеницкий Теофиль 1, — II одноразовий даток: Варивода Александер 1, Вербиньский Киприян 0·50, Віценберґ Герцїг 1·50, Волиньский Володимир 0·60, Городиньска Мария 0·40, Гродзїцкий Теофиль 0·30, Жеребецкий Александер 0·50, Кабаровский Михайло 0.50, Ткач Онуфрій 0·20, Труш Осип 0·40, Федакова Фелїция 5·50, Форостина Евген 0·40. *(Дальше буде.)*

Прибори до кравеччини *як: Аплікациї, Коронки кльоцкові, Тасьми, Гузики, Підшевки* поручає найдешевше християньска фірма **Фердинанд Ґітлєр (Gütller)** у Львові, площа Галицка ч. 3.

Ціна збіжа і других продуктів.

Львів 21 марта. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·40 до 8·70 а на термін —·— до —·—, *Жито* старе 6·40 до 6·70 а на термін —·— до —·—, *овес* оброчний старий 5·40 до 5·75 а на термін —·— до —·—, *ячмінь* пастівний 5·— до 5·25 а броварний 5·60 до 6·—, *ріпак* 9·50 до 9·75, *льняна* —·— до —·—, *горох* пастівний 5·75 до 6·25 а до вареня 7·50 до 11·— *вика* 5·30 до 5·75, *насіне льняне* 9·— до 9·10, *насіне конопляне* 7·— до 7·10, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·50 до 5·75, *гречка* —·— до —·—, *кукуруза* готова —·— до —·— а нова 5·90 до 6·25, *хміль* (за 56 кільо) 220·— до 250·—, *конюшина* червона 65·— до 75·—, біла 65·— до 80·—, шведска 60·— до 80·—, *Спірітус* loco за 50 літрів 20·50 до 20·75.

Ціна волів. Відень 21 марта. На нинішний торг пригнано загалом 4.908 штук. Між тими з Галичини було 149 штук, а з Буковини — Плачено виїмкові штуки по — к. — сот. Най ліпші по 62 до 86 кор. Середні по 64 до 73 к. гірші по 74 до 80 кор. Підтучені корови і бугаї по 58 до 74 кор. Худі по 44 до 56 кор. Ціна за оден метричний сотнар.

Ціна безрог. *Відень 21 марта.* На нинішний торг пригнано 10.407 штук. З того було галицких безрог 5·401. Плачено за тучеві по 1·10 до 1·13 К, а за молоді по 76 до 90 сот. за кільоґрам живої ваги.

Курс Львівский

з дня 22 н. ст. Марта 1904.

Акції за штуку без купона.	Плят.	Жад
Банку гіпот галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлі і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Люд. по 200 зр. м. в.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Чернов. Ясси по 200 зр.	575 —	585 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. гал. 5% а. в. вильос. з 10% прем.	111 —	— —
Банку гіпот. гал. 4½% а. в. вьос. 50 л.	101 20	101 90
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	98 30	99 —
„ краєвого 4½% а. в. вьос. в 51	102 20	— —
„ „ 4% з. в. вьос. в 57 н.	98 90	99 60
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	99 —	— —
„ „ 4% вьос. в 41½ н.	99 —	— —
„ „ 4% вьос. в 58 н.	98 50	98 20
Облїґи за 100 зр.		
Галиц. фонду пропінаційного 4% в. а.	99 —	99 70
Буков. фонду пропінаційного 5% в. а.	102 50	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. см.)	102 70	— —
„ „ „ 4½% (III. см.)	101 50	102 20
Позички краєвої в 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої в 1893 по 4% а. в.	98 50	99 20
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 80	97 50
„ „ 4½% 4-ої емісиї.	101 80	— —
Льоси:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 к.)	75 —	80 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цїсарский	11 28	11 42
20 франкінка	19 —	19 25
100 Рублїв срібних	252 —	255 —
100 Рублїв паперових	253 50	256 —
100 марок нїмецких	117 15	117 65

КОНКУРС.

По мисли завіщання бл. п. Евзевія Грушкевича з дати: Ниско дня 27 червня 1890 р. Головний Виділ Товариства „Просьвіта“ оголошує отсим конкурс на дві стіпендиї родинні ім. Евзевія Грушкевича для учеників середних шкіл по 200 корон річно. О сї стипендиї можуть убігати ся лиш мужескі потомки пок. о. Віктора Грушкевича, помершого 1877 в Колодрубах — в першій лінії, та потомки пок. о. Кипріяна Грушкевича, помершого 1862 р. в Дахнові, пок. о. Саму їла Грушкевича, помершого 1877 в Кліцку і п. Теофіли Грушкевича, гімназиялного професора у Львові. Подання о признание сих стипендиї треба вносити до Головного Виділу Товариства „Просьвіта“ у Львові, найпізнійше по день 15 цьвітня 1904.

За Головний Виділ Товариства „Просьвіта“, у Львові дня 17 марта 1904.

Др Костъ Левицкий заступник голови. *Роман Дудинъский* секретар.

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

Д-р Евген Озаркевич

довголїтний лїкар клїнічний і заведення лїчничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Коперника ч. 1., II. пов.** (Народний Дім). 609

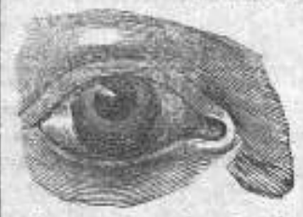
Др Целестин Іван Фрід

емер. радник краєвого суду в Бережанах отворив **адвокацку канцелярию** в Підгайцях. 1·2 3—5

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові плоша Галицка ч. 1

против Банку Гіпоточного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і висше. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи полагоджує ся як найскорше найдешевше. 4·85

Альбум заслужених Русинів

в красній кольоровій теці, в цїні **2** корони набути можна

в Товаристві „Просьвіта“ Ринок ч. 10

Писар нотариальний рутинований з кількаканайцятилїтнюю практикою пошукує місця у нотара або адвоката. Зголошення: *Семен Пазурій* в Новімєлї коло Підволочиск. 218 1—3

Пошукує ся дяка іспитованого з красним голосом, від неділї томиної. Докладні услівя подасть уряд парохіяльний в Росохачи, п. п. Гвоздець. На письма неувзглядненї не буде відповіди. 217 1—3

Пошукую господаря селянина [карбованого] письменного, женатого бездїтного з кавцією. Зголошення: Адмінїстрация „Дїла“. 216 1—3

Платничого і до услуги гостий в комнатах до снїдань, обідів і вечер під користними услівями пошукує торговля коріння вин і делікатесів **Івана Бориса** в Перемишли. 219 1—2

Фабрика цукрів Трочиньского

Львів, Фредра поручає: знаменитих кармельків фунт 40, помадок 60, надїваних помадок 80, гербатників 80 кр., чеколадок 1 зр. 168 1—5

„МОЛОДІЖ“

одинока часопись для старшої молодежи, виходить раз на місяць під редакцією *Евг. Мандичевского в Тернополи.*

Річна переплата 5 кор. півріч. на 3 кор. 164

Александер Стефан — В. Щурат.

УЧЕБНИК

французької мови

Часть I.

Апробований для всіх середних женьских шкіл.

Примірник оправлений в полотно 2 к. 50 с. (на почтову пересилку 15 сот.). Купити можна лиш в Руськім Інституті для дівчат в Перемишли.

Готель Брістоль І. п. **ТЕАТР Variété.**

Виступ найлїпших артистичних сил. Щодень три нові сензаційні комедиї. 128

Товариство „Любов“ у Львові

обезпечає: 1) **ренти вдовам**, згляднo **сиротам** по своїх членах, 2) **придане** на річ третих осіб (дітий).

Приступленє до Товариства дозволене кождій власновільній особі, котра есть здорова і не переступила 6·-рік житя.

Перший віддїл, *обезпечене рент,* заповнює: а) вдовам по членах річну тревалу ренту, згляднo б) сиротам річні ренти до 20 року їх житя.

Другий віддїл дає можність і найбіднійшому обезпечити для своєї чи чужої дитини *придане* платне по скінченім 18, 20, 22 або 24 році житя обезпеченої дитини.

Головні користи, які дає „Любов“ своїм членам, суть:

1) Можливо *найнизші премії*, які можна виплачувати в місячних, чверть-, пів-, або цїлорічних ратах;

2) *28-* згляднo *14-дневу провізоркy* до виплачування премій;

3) виплату обезпеченої квоти *зараз* по означенім реченци *без якого небудь потруднення;*

4) виплату рент в місячних ратах *з гори;*

5) звільненє від всяких *стемплевих і податкових* належитостий;

6) за членьску книжку побирає Товариство всего 1 кор., значить кошта друку;

7) вступного побирає Товариство раз на все від ренти до 500 кор. — 2 корони, від ренти до 1000 кор. — 4 корони, а від ренти над 1000 кор. — 6 корон.

Всякі запитаня належить звертати на адресу: *Товариство „Любов“ у Львові, Ринок ч. 10.*

Нефранкованих писем Товариство не приймає. На відповідь належить долучити почтову марку на 10 сотиків.

Дріжджі випробовані, що дня сьвіжі в цїні по 1·00, 1·60, 2·00, 2·40 кор. за 1 кільо.

Насїня полеві і огородові (конюшина, люцерна, тимотка, райґрас, бураки, морква, петрушка і пр.) поручає

Народна Торговля

у всіх своїх складах, 188 5—12

УВАГА. При замовленях дріжджей просимо подавати день, в котрий посилка має бути вислана.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: 2·31*, 1·30, 8·40*, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний дворець): 2·30, 7·55, 5·30, 10·20*.
„ (на Підзамче): 2·15, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Грималова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: 12·20*, 1·40, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, 8·10.
З Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: 12·45 8·25 2·50, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Ряшева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. дворця): 1·50, 6·30 9·—*, 11·—*.
„ (з Підзамча): 2·04, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з головн.): 10·40, (з Подзамча) 10·57.
До Чернівців: 2·51*, 2·40, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздкою (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформаций уділяє і продає всякі білети та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

УЧИТЕЛЬ орган руского товариства педаґоґічного двотиждневник педаґоґічно-науковий виходить від 1 червня 1889 у Львові ул. Кохановского ч. 15. Пренумерата річна 3 зр. піврічна 1·60 зр. чвертьрічна 80 кр.

Перша краєва різьбарско-золотнича рукодїльня для украшеня церквей 722

ТЕОДОЗИЯ КОМІСАРУКА

в Станиславові ул. Собіского ч. 5.

Виконує іконостаси, олтарі, кивоти, проповідниці, престоли образи процесіональні і прочі церковні знаряди в бажанім стилю. Відновлює також старі і ушкоджені різьби та малювання із захованєм найточнійших знамен і черт історично-архіольоґічних. Ціни як найприступнійші. Поручає також великий вибір кивотів в видї церкви, прехорошо виконані найновійшої форми в цїні від 120 зр. в гору.

На весняний ваґоновий транспорт

ВИН і МЕДІВ ПИТНИХ

приймає замовленя

„Народна Торговля“.

111 14—15

Цїлковите майже нове млиньске уладженє

зложене з:	*ціна:*
1 движима льокомобіля о силї 10 коний 14□m площі під огонь 5 атм.	3.500 зр.
1 головна розгонова трансмісия 100m/m dm з цїлковитим перекладом на колеса, підставою і ин.	1·600 зр.
2 побічні трансмісиї з підставою і з многими ременними кружками	1.000 зр.
3 цїлк. млинка з камінями і розгоном	1·200 зр.
3 цїлк. навої з ґуртами і кубками	320 зр.
1 цїлк. валківниця	1·000 зр.
1 велика партия головних і бічних розгон. ременїв	800 зр.
1 трієр з елєватором	100 зр.
1 цїлк. млинок на просо	360 зр.
2 цїлк. цилїндер до пересїву	400 зр.
1 камінна вага, 1 циркулярна пила, 1 децимальна вага, 2 пачок до міхів	66 зр.
1 стільниця до стругання, 1 пільна кухня, 1 сверлівня	120 зр.
Рїжні шуфлї, кіблї, скринї та всїлякі прилади	800 зр.
Загальна ціна	11.066 зр.

продає ся в вільної руки за 4600 зр. ав. вал.

Все в найлїпшім стані, можна оглянути також в руху. Ближша відомість:

Emil Zeleny, k. k. Kontrolor, Steinitz, Mähren. 177 3 3

ФАХОВО РІЛЬНИЧА ЧАСОПИСЬ:

„Господар“

(*Перемишль, Побереже ч. 1.*)

зачинає з 1904 р. семий рік свого видавництва. Виходить що місячно в дуже почитнім форматі (8-ка шпальтована), містить через рік около 200 старанно оброблених статий з всїх галузий господарства і ековомії приноровлених до потреб меньшої посїлости, і коштує в дорозї предплати

дві корони річно.

„Господар“ надає ся дуже для читалень, для сїльского духовенства, котре в нїм найде інформациї про всякі практики господарскі для себе пригожі, — а не меньше і для селян, котрих до часописи рільничої годить ся як найкрїпше заохочати, бо знанє з неї набуте часть їм зиск материяльний.

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

щодень

Концерт військової музики. — Вступ вільний. 90 7—10

1782 РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ 1782

Найстарше промислове заведене в краю і одно з найстарших в Монархії

Фабрика найлїпших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Вповн. **Управам крамниць і торговлей** свої знамениті вироби по уміркованих цїнах.

Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалїв у всїх смаках та якостях

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплій, хемічній дорозї фабрично зладжених і солоджених і ц. к. інститутом до розслїджування пожиткових средств розслїджених. 200

Цїнники і информациї висилає ся на домагане оплатно і даром.

ТОРГОВЛЯ і РУКОДІЛЬНЯ

Петра Дуткевича

в Станиславові ул. Бельведерска 4

поручає Євангелия, Хрести, кивоти, ліхтарі, пацки, патерацї, фани, хоругви, чаші, образа процесійні. Огнево золотить дарохранительниці, чаші і дар до посьвященя.

Цїнники даром франко.

708

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВНИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адмінїстрация: Львів, ул. Батория ч. 24, II. поверх.

Оголошенє.

Рада надзираюча Повітового Товариства кредитового стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою в Тернополи повідомляє по мисли §. 47 статута, що

IV. Звичайні Загальні Збори

того Товариства відбудуть ся дня 18 н. ст. цьвітня 1904 о годинї 2-гій по полудни в Тернополи в комнатах „Рускої Бесїди“ з слїдуючим порядком дневним:

1. Відчитанє протоколу з послїдних Загальних Зборів.
2. Справозданє Ради Надзираючої і Дирекциї з дїяльности за рік 1903.
3. Справозданє комісиї ревізийної і принятє до відомости білянсу за рік 1903 котрий члени Товариства переглянути могуть вже тепер в канцелярії Товариства в годинах урядових.
4. Рішенє що-до поділу зисків з року 1903.
5. Вибір 2 членів Ради Надзираючої і 3 заступників.
6. Вибір комісиї ревізийної на рік 1904.
7. Внесенє Ради надзираючої, Дирекциї і членів.

Тернопіль дня 16 марта 1904.

Антін Непребецкий за предсїдателя. *о. Дамян Лопатинъский* секретар. 205 3—3

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черлянъского. З друкарні Народової (Манєцких), Львів — Коперника ч. 9.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Ч. 56. Львів, Середа 10 (23) Марта 1904. **Річник XXV.**

ДІЛО

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзначнійших повістей".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Вухштаб ул. Короля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

Передплата на „Дїло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.		— 44 к.
на пів року	16 „		— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише на попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошена звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Що говорять числа?

Додаток і коментар до урядового звіту ц. к. ради шкільної краєвої зі стану шкіл середних в р. шк. 1902/03 *).

На основі найновійшого звіту ц. к. ради шк. кр. о станї шкіл середних в Галичинї за рік шк. 1902/03 дадуть ся витягнути деякі вельми інтересні і знаменні ключі та факти. Вони, як слїд, поясняють, що наші змагання і жадання на полї середнього шкільництва є цїлком оправдані, ба і конечні.

Перейдїм по черзї поодинокі точки, які опирають ся лиш на певних і ясних числах та таблицях.

З порівнання фреквенциї в роках шк. 1902/03 і 1903/04 [ст. 8—10] виходить, що наша академічна гімназия у Львові се ч е т в е р т и й з а к л а д в краю що-до числа учеників. Коли возьмем однак на увагу, що першу гімназию с. є. в Рящеві (число учеників 1082) поділено сего року на основі цїсарскої санкциї на два заклади, а друга с. є. IV у Львові (число уч. 989) розпадаєсь від лїт в дїйсности на два повні заклади о окремих управителях (на головний і 8 клясову філію), то вийде ось що: першою гімназиєю що-до фреквенциї є польска гімназия в Тернополи (число уч. 880), д р у г о ю а к а д е м. г і м н а з и я у Л ь в о в і (число уч. 870). Перша випередила навіть, зростаючи з 744 на 880, академічну (тут зріст з 752 на 870). Невелика тут рїжниця (лиш о 18 учеників), но всеж знаменна, тим більше, що в Тернополи є руска гімназия о **6** головних а **5** рівнобіжних клясах. Чижби мала лиш руска гімназия в Тернополи зростати штучно і завдяки шаленій агітациї, як люблять писати польскі ґазети? До 1 кляси зголосилось до польскої гім. 232 (принято 193), до рускої 162 (принято 149). Ті числа говорять відай доволї ясно...

Перейдїм до инших руских гімназий.

Гімназия в Перемишли виказує зріст учеників з 518 на 579 (зріст 61 уч.) і поступила в ряді закладів о одно місце, випередивши гімназию в Дрогобичи. Такий самий приріст бачимо в гімназиї в Коломиї (з 495 на 485, с. є. о 50 учеників); ся гімназия лишилась менче-більше на своїм місци, бо далась випередити гімназиям в Золочеві і рускій в Тернополи а взяла верх над II. (нїмецкою) гімназиєю у Львові. Найсильнїйший процент в зростї фреквенциї бе в очи в четвертій рускій гімназиї, с. є. Франц-Йосифа в Тернополи (з 400 на 497, отже о 97 учеників). В р. 1902/03 займала она послїдне місце в ряді гімназий з фреквенциєю 400—500 учеників; по нїй слїдували ще лиш два заклади в списї гімназий галицких, с. є. гімназия в Хирові (318), котра має майже обмежене число учеників і в Дембици (при 3 класах 211 учеників). Сего року наша гімназия стала першою в тім самім ряді і випередила самі повні гімназиї, с. є. руску в Коломиї, II у Львові II, в Тарнові (сего року створену в властиво відлучену від головниї гімназиї) IV в Кракові і VI у Львові (рівнож нові заклади). Треба додати, що ся четверта руска гімназия має 6 головних а вже 5 рівнобіжних клас.

Виходить з сего наглядно, що в с і р у с к і г і м н а з и ї з р о с л и з н а ч н о; приріст ось-такий: 50 (в Коломиї), 68 (в Перемишли), 97 (в Тернополи), 118 (у Львові). Найсильнїйший процент бачимо в Тернополи, відтак у Львові.

При сїй нагоді не можемо промовчати, що лиш мало польских гімназий виказує такий самий значний приріст, с. є. процентовий і релятивний. Не хочемо зараз говорити о якімсь застою або упадку деяких закладів, бож в нашім галицкім шкільництві такі фльоктуациї є річею буденною, всеж мусить випасти порівнанє на нашу користь. Малий упадок що-до фреквенциї в р. 1903/04 в порівнаню з роком 1902/03 бачимо: в IV у Львові з 1017 на 989 [за що зросла сильно V гімназия; гляди низше]; у Франц-Йосифа у Львові з 850 на 831; в Сяноцї з 769 на 758; нїмецка у Львові з 464 на 456; VI у Львові з 420 на 401 і IV (нова) в Кракові з 414 на 411. В многих иньших закладах констатуємо незначний а часом і прямо зникаючий приріст, пр. в III гімназиї в Кракові (о 42 учеників), Яцка в Кракові (41), в Рящеві (40), в Ясли (31) в I (польскій) в Коломиї (з 559 на 590, с. є. о 31), в Дрогобичи (з 541 на 558), в Ярослави (з 637 на 644), в Бережанах (з 648 на 662, с. є. о 14), в Хирові (21), в Бучачи (6), в Вохнї (5).

Сильний приріст (хоть не так сильний; коли возьмемо на зглядь процентове відношенє) бачимо лишень в слїдуючих польских гімназиях: в Тернополи (з 744 на 880); она випередила навіть, як вище сказано, академічну гімназию у Львові і стала властиво першою що-до фреквенциї в Г личинї (гляди вище); в Станиславові, де якраз добивають ся Русини своєї гімназиї, зросло число учеників з 732 на 865 (тут є 168 Русинів; до I кляси зголосилось 256, принято 212 учеників); в Перемишли, де знов мають Русини свою гімназию, зросла фреквенция з 770 на 829 (тут греко-католиків 69, Русинів 54); дальше прийдуть V гімназия у Львові (з 597 на 822); она зросла на кошт III, IV і VI гімназиї у Львові та тїшить ся очивидно незвичайною симпатиєю львівскої молодежи; і гімназия сьв. Анни зросла з 634 на 787 а в Стрию з 661 на 728 (тут Русинів 165, Жидів 172). — Таким чином зросло в значній мірі лише ш і с т ь польских гімназий (з того три в містах, що мають також руски заклади, а одна в Станиславові, (в місті борби і антаґонїзму) на загальне число 32 польских закладів. — При тім всїм годі промовчати, що в сім роцї поділено гімназию в Тарнові на два заклади, що в Рящеві робить ся тепер то само (Рада шк. кр. розписала вже конкурси на сталі посади, бо санкция цїсарска вже прийшла), що IV гімназия у Львові має окрему 8-клясову філію з управителем і окремим іспитом зрілости, вкінци що до поділу стремить також гімназия в Новім Санчи а V у Львові має також свої філії (подібно як III). — Тілько що-до фреквенциї.

З тою вістию стоїть в тїснім звязи справа числа клас і сталих (етатових) посад учительских.

На загал беручи Галичина не має нормальної гімназиї о 8 головних клясах; є лиш три о 8 головних та 1 або 2 рівнорядних клясах, с. є. в Хирові, і дві нові гімназиї VI у Львові і IV в Кракові, но і они відай довго такими не остануть, бо відносини не можуть нараз на лїпше поправити ся.

Відчисливши призначену до поділу гімназию в Рящеві (тут 8 головних а 17 рівнобіжних клас), бачимо в Новім Санчи 8 гол. а 13 рівнор. клас, в польскій в Тернополи (8+12), в академічній у Львові 8 гол. а 11 рівнор. с. є. разом 19 клас. Для обективности мусимо завважати, що гімназия в Новім Санчи, більше ненормальна, чим академічна у Львові: она має о 2 класи більше а о 2 сталі етатові посади учительскі менче [лишень 18] чим наша, натомість 18 суплентів (найбільше по гімназиї в Рящеві). Са гімназия просить ся сама поділу і реорґанїзованя. Рускі гімназиї в Перемишли і Коломиї мають, як на відносини галицкі, нормальне число клас, с. є. 8 гол. а 4 рівнор., (до чого приходить ще приготовляюча класа); такого самого добродїйства, с. є. приготовляючої кляси, жде руска гімназия в Тернополи: тут є 6 головних а 5 рівнобіжних клас (значить більше рівнобіжних чим в Коломиї і Перемишли).

З сего виходить, що академічна г і м н а з и я п о в и н н а к о н ч е д о ч е к а т и с ь п о д ї л у або на два заклади а бодай на головний заклад і на філію з окремим управителем, бо годі вимагати від директора, щоби він з успіхом такий кольос, с. є. 19 клас уміщених в партері і на трех поверхах такого будинку як Народний Дім. Се-ж переходить сили одного головіка. Ми желаємо в інтересї педаґоґії і дидактики такого поділу також польским гімназиям в Новім Санчи і в Тернополи, но домагаємось того самого для академічної у Львові.

Придивім ся ще потроха числови етатових посад учительских. Таблиця IX виказує, що всї гімназиї числячі вже 14 клас (деякі вже при 13 або і 12 клясах) мають двох сталих учителїв до науки языка нїмецкого; т и м ч а с о м академічна г і м н а з и я у Л ь в о в і м у с и т ь в д о в о л и т и с ь при 19 класах лиш одною такою посадою, так що н а в і т ь в в и щ і й г і м н а л ї учить в 3 класах заступник учителя. Дальше мусимо замітити брак сталих посад учительских до науки руского языка в гімназиях в Ярослави (тут 92 греко-католиків а 88 Русинів), в Сяноцї (174 гр.-кат., 171 Русинів) і в польскій в Тернополи (81 Русинів, хоч ту вже складають ся перепаксько на се число VII і VIII класа, яких не має ще руска гімназия). В Сяноцї кредовано на рік 1904/05 задля великого числа клас (8+10), ще дві посади етатові; буде тепер на 18 кляс 16 посад, а академічна у Львові остане при 15 посадах на 19 клас!...

Дичого руска гімназия в Перемишли має мати аж двох учителїв до польского языка, сего годі нам порозумїти. Тут відай або помилка зайшла або инесь нове чудо дїесь!...

Сталі посади для учителїв ґімнастики має лише шеста часть гімназий, с. є. 6 закладів. З руских не тїшить ся очивидно н і я к а сею ласкою; академічна ґімназия може хиба мати собі за шесте, що діждалась сего року по довгій перерві вправ в рускім „Соколї", до чого безперечно приложило руку міністерство; се перевела Рада шк. кр. мимо многих неприязней і тїсноти в льокалї нашого ґімнастичного Товариства. Та спасибі і за се!

Додати випаде також, що 15 сталих посад подібно як академічна ґімназия у Львові (при 19 класах) мають польскі заклади при много менчім числї клас: пр. в Вохнї (при 15 кл.), в Бродах (14), Ярослави (14 кл.), в Ясли і в III в Кракові (при 16 кл.), в II нїмецкій у Львові навіть при 13 класах, а натомість 17 посад мають ґімназиї сьв. Анни в Кракові (при 17 класах); V у Львові (17 кл.), польска в Перемишли (16 кл.); 16 посад має ґімназия в Самборі при 15 кл., а 18 посад ґімназия в Станиславові при 16 класах. Про некористне положенє ґімназиї в Новім Санчи і польскої в Тернополи сказали ми вище нашу гадку і наше бажанє.

Р е а л ь н и х ш к і л має Галичина в ц і л о с т и десять; повних закладів є лиш пять, три будуть вже в слїдуючім роцї доповнені, одна за три роки (в Коросні), а послїдня в Снятинї числить доперва одну клясу. Русинів у всїх закладах є 176 (греко-кат. 194), найбільше в реальній школї в Тернополи (55) і лишень она має сталу посаду катехита руского. У Львові ходить до обох реальних шкіл 59 Русинів (65 греко-кат.), в Станиславові 36 Русинів (41 грек-кат.), а в Ярослави 20. Спитаєм, чому так мало?

Тут треба найбільший докір з р о б и т и с а м и м Р у с и н а м, що так мало синів посилають до реальних шкіл. Коли Жидів →

*) З „Учителя" (ч. 6. а с. р.) за дозволом Редакциї.

---

1)

Перекинчики.

(*Студия.*)

Перекинчики се взичок на вазї, се барометр, після котрого видно, яке політичне становиско занимає певний нарід або держава в даний момент. Найтончий нюх в тім напрямку мають Жиди.

Австрийский конзуль в Смирнї казав мелї раз, що усї спаніольскі Жиди так перед 50 роками стояли під охороною Австриї і яко австрийскі Schutzbefohlene вияті були з під законів турецких у цїлім середземнім турецкім морі. Нї сїло нї пало, ніби цїлком так без причини — австрийскі конзулї давали їм усяку можливу охорону, — переписались они усї знов під охорону нїмецку або анґлїйску, а навіть росийску помимо того, звісного після „Neue freie Presse" утиску Жидів в Росиї. — „З ким держиш Жиде?" — Хто дужчий! На Угорщинї усї Жиди мадярскі патріоти, ще завзятїйші, як ті, що свій рід від Арпада виводять. В Галичинї они усї Polacy. Польскі жидки у Відни Deutsch-Liberal-и. В „забраних провінциях" т. є. в югозападнім краю після офіциальної назви, они усї „русскіе", в Познаньщинї Нїмці. В „Królewstw-i они ще поки-що Поляки, хоть оно цїлком не перешкаджає, що пан Блох „русскій' штатсрат" уже державно росийский нахил має.

Се вічне торгованє тим, що ми не Жиди уважаємо найсьвятїйшими своїми чувствами і душевними переконанями, має конець кінців для Жидів той наслїдок, що ті „сильні сьвіта сего", з котрими Жиди усе лучать ся і котрим они для хвилевого „gût Geschäft" вислугують ся, погорджують ними а ті усї угнетені і використувані ненавидять їх гірше, як самих утїснителїв.

Чи Сіонїзм тут що поможе, чи змінить він той норов не знаю... Покаже будучність.

Перші перекинчики з нашої таки кости і крови, що появились на вашім історичнім горизонтї, то руска шляхта. Оно дїялось і у инчих народів, що яким небудь способом попали в політичну занависимість. Маємо бегівмагометанців з крови сербскої, запеклих фанаріотів з крови болгарскої. Чую, що есть уже і Радзївіл, що признав ся до Нїмців. Що наша шляхта перебігла на сторону сильнїщого, у нашім випадку на бік польский, се остаточно нїчо дивного. Але що се сталось так стрїмголов скоро, протягом одної або двох ґенераций, що она так миттю покинула свою віру, за яку ще їх батьки або найдальше дїди воювали, що она відтак відшиблась від своєї по крови і кости рідної нациї так далеко, що мужик став для них „bydlę" і так незрозумілий для їх паньскої душі як який ботокуда, от се проява дуже дивна.

Мадярска шляхта приміром не упала по під рівень, щоб цїлковито зреклась приналежности до своєї нациї помимо приман і утисків ґерманьских і тим она дорожить ся з своїм і на своїм народї.

Анґлїйскі льорди ще більше мали політичного змислу і все в слушний час зрозуміли ту хвилю, коли то треба було дещо попустити з своїх вольностий кастових. Тим то і она держить ся високо, помимо демократизациї усего правлїня британьского.

Всюда в социальнім розвитку або і національнім ідє або еволюция, коли ті, що в дану хвилю мають власть і силу, зрозуміють „слушний час" — або революция.

Мені повідав оден посол до сойму галицкого, що він не найшов в законах або законопроектах сеї корпорациї за ввесь час її істнованя ні одного такого параґрафу, щоб виходив на користь широкої верстви в нашім краю — верстви мужицкої. Політичного змислу т. є. того, що Нїмці звуть Weltblick у нашої шляхти нема. Задля т і с н о г о х в и л е в о г о к а с т о в о г о „ґ е ш е ф т у" п о с т а в и л а о н а с е б е в ц і л к о в и т е п р о т и в е н ь с т в о п р о т и н а р о д у, серед котрого живе, і розумів ся, що при розбуджаючій ся силї того народу зависла у воздусї.

Чиж дивно, що при сих обставинах наші шляхтї перед уквою усе стоїть опудало „ножів сьвячених" і що перед їх затуманеними очима усе блимають ті гилляки з перед сотки років, де писалось: „Лях, Жиді собака то віра однака?"

Ті крики і лементи нашої шляхти, які ми чули в соймі і парляментї і ті зазиви до австрийского уряду, щоб ще більше слав на руских мужицких „бунтівників" поліції, жандармів і навіть війска, доказують лишень, що наша шляхта нїчого не научилась і здаєть ся, не навчить ся нїколи.

Morituri ona...

Економічно знищились они самі, останки спадщини забрали Жиди. Політично держать ся они лиш хитрими штучками, — між якими найхитрішою есть та, що нашому мужицкому племени утруднюють ві верховоди допуст до осьвіти, культури і цивілїзациї.

Та не ті то уже часи! Нашого мужицкого велита не спинили в его широкім ході.! Не тепер то в четвер ми порахуємо ся.

Я не горюю над немилучим пропадком нашої шляхти, ни і дуже радуюсь тим, що деякі високоуроджені починають добачувати ґрадущу силу руского народа і починають признаватись тихцем до нациї рускої.

В своїй борбі ми розумїє ся принимаємо усякого союзника, але лиш союзника, а не нового пана.

Одного красного дня в нашім історичнім розвитку опинилась наша нация в такім становиску, що по однім боцї стала сїра некультурна маса мужицка, що проявляла свою жизненну силу лиш тим, що по нїмецки звесь Unbewusste Abwehrbewegung, а по другім боцї опинились усї т. зв. культурні елементи. Між обома таборами нїякої звязи. І віра инча і бесїда чужа.

Чиж дивно, що і ті одиниці, що часом вибились з тої сірої верстви попів і хлопів і добились вижшої осьвіти, не знали, на яку ступити, та як поставити себе до того сфінкса, що звав себе рускім народом?

Вища культура манила їх до себе.

І от як гриби по дощи вирастають в ту епоху gente Rutheni, natione: Poloni, Rumeni, Hungari, Germani і т. д. без кінця, і кождий хотїв вести свій народ до спасеної культури на свій спосіб.

Я принимаю щирість переконань сих перекинчиків. Про тих-же людців, що за грош, за вигоди, за аванси продають свої переконаня, я не говорю. Найдуть ся такі елементи всюда а найчаще серед нациї політично зависимої. Се картиці, що під землею риють, се щурі, що з гною собі поживу добувають.

Імен сих по моєму щирих перекінчиків не треба наводити, імя їх лєґіон, бо се був „дух і знак часу", але я надіюсь, що не дуже ошибнусь, коли назву тут двох видніїших репрезентантів того типу—Томащука для Буковини, а Зибликевича для Галичини.

Здає ся, що се недавні ще часи, коли я їх памятаю, але они уже минули для Галичини безповоротно, так що молодше покоління щирого типу gente Rutheni natione Polonni уже не знає.

Але я памятаю і добре собі затямив в своїй хлопячій памяти того мого дядька, чесного характером і високоосьвіченого, що вийшов з нашої трохи архаїстичної попівскої родини і був навіть по своєму чесний Русин, але спасенє нашого народу бачив лишень в злитю з польскою культурою і то не шляхецкою, а демократично-поступовою.

Той тип тепер уже щез з овиду в нашім національнім розвитку, остались лиш ц і л к о в и т і р е н е ґ а т и, про яких нам остаточно байдуже, бо они на наш національний розвиток нїякого впливу не мають, та і їх число уже зменчась і остались лиш ті слабі характери, про котрих наші сусїди говорять, що „on Rusin ale porządny".

І се я принимаю яко „signum temporis", Gente Rutheni natione Russi се окрема справа і вимагає окремого обговореня.

(*Конець буде.*)

в школах реальних в 902, то чиж не може бути бодай тільки само або хотьби половина Русинів? Політехніка видає независимих людий, отворює укінченим і іспитованим студентам добрі посади в краю і в цілім цивілізованім сьвіті; чомуж не користати нам з таких студий? Чиж ми маєм за много независимих і добре ситуованих людий?

Дальше бо в очи, що в жадній реальній школі нема сталої посади учителя рускої мови. Чиж можуть родичі-Русини посилати охотно свої дїти до шкіл, в котрих нема ані рускаго катехита ані професора рускої мови? Чиж реальні школи мають бути раз на все для нас прямо недоступні?

Ідїм дальше.

Рада шк. кр. подав, що пересїчно припадає на одну ґімназию 654 учеників (с. в. о 100 учеників більше чим перед 5 роками — мимо заложеня 4 нових ґімназий). В реальних школах відношеня лїпше: тут припадає 368 учеників на один заклад. Се суть цифри власних слів Ради шк. кр. ненормальні відносини. Они остануть і дальше ненормальні, бо Галичина має замало фахових шкіл і продукує лиш урядничу інтелїґенцию, о котрій дасть ся сказати: glänzendes Elend. Ті невідрадні відносини остануть так довго, доки суспільність в Галичині не зміниться свого погляду на вагу, велике значіне і поважане стану купців, промисловців і ремісників. У нас не може собі урядник представити свого сина інакше як знов урядником, чи професором, сьвященником, лїкарем — або вкінци инженіром. В инших цивілізованих краях мають купці, промисловці а навіть ремісники вищі студиї а бодай укінчену середну школу та не чують ся низшими або гіршими від урядничої касти. Значить Галичина не може економічно і культурно подвигнути ся, бо має за мало промислових і торговельних шкіл і не уміє сотворити стану богатих купців, промисловців і ремісників, котрі-б з'уміли на основі вищих студий і всесторонної практики розвинути на власнім ґрунті промисл, торговлю і ремесло.

(Конець буде.)

З ради державної.

(Послїдне засїдане).

Вчера, як і на попередних засїданях, читано поза 4. годину внесеня, петиції і інтерпеляції, та бавлено ся поіменними голосованями; два такі голосования заряджено на внесеня п. Вас. Яворского. Потім президент палати відчитав письмо д-ра Кербера з повідомленем о відроченю сесиї. [Як доносять, має бути державна рада скликана по сьвятах межи 12. а 19. цьвітня — після нашого давнїйшого донесеня на день 14. цьвітня].

Чеські сторонництва дали таку відповідь на нїмецкі пропозициї: Чеські сторонництва стоять на дотеперішнім своїм становиску, що поповне заведене ческого языка урядового і службового в обовязком правительства і длятого не може бути предметом анї переговорів з Нїмцями анї тим менше компензати, бо переведене постанов законів не може залежати від призволеня сторонництв. Справа заложеня ческого университету на Моравї належить до компетенциї законодатної власти, отже в річию всїх послів і длятого не може бути предметом нарад межи Нїмцями а Чехами, тим більше що ходить тут о обовязок правительства, щоби ческий нарід на Моравї на підставі 19. арт. основних законів мав спромогу здобувати собі университетске образованє в рідній мові. Длятого чеські сторонництва не згоджують ся, щоби самовільно втягати ті дві справи до переговорів; за те готові приняти до переговорів з Нїмцями инші справи, як справи шкільництва, языка автономічних властий, краєву ординацию, справу лїпшої адміністрациї державної, поділу краю на округи. Переговори ті в дуже бажані, бо чеські сторонництва щиро „бажають“ справедливої згоди.

Клюб ческої шляхти по докладній дискусиї над відповідию ческих сторонництв рішив, що з нею солїдаризує ся.

На вчерашнім засіданю нїмецкого сторонництва людового голова п. Дершата, обговорюючи ситуацию, зазначив, що в справі вибору делеґациї сторонництво з уваги на добро держави не хотїло робити жадних трудностий, та висказав жаль, що правительство уступило перед напором Поляків хоч мало потерпїв від нїмецких сторонництв. — Як звісно, Поляки по вислуханю Голуховского заявили ся проти вибору делеґациї і через те др Кербер відложив сесию парламенту скорше о два дни.

Інтерпеляциї руских послів.

Дня 19. с. м. внесли рускі посли отсї дальші інтерпеляциї:

В справі переслїдованя читалень „Просьвіти“ жандармами. Читальні „Просьвіти“ поклали собі за задачу, руске населене в Галичині двигати економічно і культурно. За те взяли їх польскі верховоди в так сердечну опіку, що раді би їх стерти з лиця землї, та уживають усяких способів, щоби лиш людий відстрашити від читалень. До тої цїли уживають часто жандармериї. На доказ сего подає інтерпеляция знані нашим читачам переслїдованя, яких завнав від жандармериї крамар при читальни „Просьвіти“ в Конюшках королївских в повіті рудецким. Жандармерия раз-враз переводила в крамници ревізиї і за щонебудь робила на крамаря карні доноси, хоч вони опісля оказували ся неоправданими. Другий випадок такого переслїдованя подає інтерпеляция з Бережанщини. В селї Плотичи так доскулювали жандарми читальни і читальникам, що за звичайні читальняні сходини робили до староства доноси, мовто в читальни відбувають ся без дозволу народні віча; а двом найдїяльнїйшим членам читальні, з котрих одеи обіч господарки займав ся шевством, а другий ковальством, грозили, що будуть платити заробковий податок, коли не дадуть собі спокій з читальнею. Інтерпелянти запитують міністра краєвої оборони, чи він знав, до яких то цїлий уживає ся у східній Галичині жандармів, і як гадає увільнити читальні „Просьвіти“ від такого переслїдованя жандармами.

В справі конфіскат руских ґазет і книжок.

Війна.

З терену війни нема від тиждня нїяких вістий заслугуючих на увагу, а кореспонденциї бюра оголошують лиш поголоски, з котрих кожда вже на другий день показує ся видумкою. Вірити можна — і то не цїлком певно — слїдуючим вістям з минувшого тиждня: Дня 13 марта російский адмірал Макаров хотїв з порт-артурскою фльотою пустити ся на повне море, але мусїв завернути назад до порту, бо на мори засїла ся на него японьска фльота. На другий день били ся японьскі передні сторожі з козаками недалеко ріки Ялю, при чім погиб один російский — кінь. День пізнїйше приїхав до Порт-Артура великий князь Кирило. Сего дня докінчено також обезпечене порту підводними мінами. Дня 16 с. м. російске правительство відкликало команданта порт-артурскої фльоти, адмірала Штарка, бо его нездарність була головною причиною першихъ неудач російских. Дня 17 с. м. Росияни мали уступити ся за ріку Ялю. До столиці Кореї Сеулю прибув відпоручник японьского цїсаря Іто, котрий заповів, що Япан заведе в Кореї адміністрацию на японьский лад. Сї реформи вже розпочали ся. Дня 18 с. м. російске правительство післало до хіньского цїсаря острий протест против громадженя хіньских вийск на граници Манджурії, бо Росия боїть ся, що на вість першої побіди Япанців на суши, хіньска армія перейде границю і получить ся з Япанцями.

Найновійший рапорт російского ґенерала Жуліньского з Мукдену доносять, що японьске вийско вже обсадило місто Анчу, віддалене о 80 км. на північ від Фен'яну. Се доказувало би, що марш японьскої армії в сторону ріки Ялю вже розпочав ся. Від Анчу до Ялю лиш 120 до 150 км., отже 5 до 6 днїв звичайного вийскового маршу. Нам здає ся, що в Анчу суть лиш передні сторожі японьскої армії і що они будуть там ждати так довго, аж від Фен'яну і від Ґензану надійде головна сила армії.

(Телеґрами)

Нючван. Бюро Райтера доносить, що вчера коло 7 години рано чути було гарматні стрїли, тілько не може було сконтролювати, з котрої сторони.

Берлїн. Бюро Вольфа доносить з Мукдену: В ночи з 21 на 22 с. м. появили ся перед Порт-Артуром японьскі торпедовці. Російскі кораблї і форти розпочали сейчас канонаду і удержували еї через 20 мінут. О годинї 4 рано торпедовці поновили атак. О 7 год. появила ся японьска ескадра, а о 9 зачала бомбардувати внутрішний порт. Російскі гармати відповідали.

Льондон. На рахунок російского правительства винаймлено 20 транспортових кораблїв англїйских, головно до перевезеня углю для военної фльоти російскої в східній Азиї.

Берлїн. Хіньскі ґенерали, котрі стоять на чолї вийск в північних провінциях Хін, зносять ся без перерви з Япаном. Сей факт є причиною недовірчивости російского правительства, котре потерпає, що Хіни таки здомлять невтральність.

Тянтсін. Тут замордовано дуже богатого купця японьского, котрого уважали за російского шпіґуна. Убийців не зловлено.

Петербург. Ґен. Алексеєв потверджує допесене про бомбардоване японьскою фльотою Порту Артура в ночи і рано дня 22 с. м. Бомбардиция тревала кілька годин і убила 5 салдатів а 10 ранила.

Справи заграничні.

На Балканї.

Гнїздо вічного несупокою на европейскім континентї — Балкан — від якогось часу наче би затихло. Загально так вже привикло ся до безнастанних рухавок в тім гарним конґльомератї найріжнороднїйших етичних та культурних елементів, що якось стає дивно, коли не чути, що на Балканї хтось-там когось ріже, або що доконано денебудь якого атентату або таки замаху державного. А однак поза тими кулїсами згадного супокою доконують ся своїм путем політичні подиї, пересувають ся фіґури на балканьскій шахівници.

Від Япану чи там від ріки Ялю до Балкану далеко — простори прямо незмірмі. А однак годї не замітити, що подиї на Далекім Сходї відбили ся і на Сходї близшім на Балканї. Вибух японьско-російскої вийни вплинув именно рішучо на становище Росиї в балканьских справах, як і на становище тих балканьских чинників, що їм неріжнодушне становище Росиї й випливаючі з него консекенциї з огляду на Австрию і Туреччину. Заанґажована именно на жовтім Ориентї Росия мусїла забезпечити собі спокій на Балканї і в тій цїли вплинула на се, щоби в Македонії поки-що затихло. А стало ся се тим радше, що так Македонцї як і Болгария розуміють, що вибух повстаня в хвили, коли Росия не може шанувати кроків свого „союзника“ — Австриї, дав би сїй послїдній лише пожадану нагоду до оружної інґеренциї в македоньску справу.

Натомість — а се рівнож вяже ся з заанґажованем Росиї на азиїскім Сходї — ролю „опікуна“ Македонцїв обняла Анґлія, котрій залежить на тім, щоби нїхто третий зноза Балкану не станув твердо на сїм півострові. Тож і теперішну хвилю думала болгарско-турецка дипльоматия визискати для порозуміня в македоньскій справі без інґеренциї „Европи“. Акцию сю веде болгарскій посол в Царгородї Начевич, дипльомат зі школи Стамбулова, а коли вона поки-що не доводить до успіху, то завдяки інтриґам болгарскої „опікунки“ — Росиї в Царгородї, котрій нїяк не було би на руку повне успокоєне Балкану, що виключило би еї з вмішування в балканьскі справи.

Отже тимчасом, коли ситуация на Балканї так уложила ся, Туреччина користає, щоби не переводити реформ указаних мірдштеґскою нотою, або переводити їх так, щоби Австриї не було з сего нїякого пожитку. Осьтак вийскові комісарі для сих реформ сидять ще поки-що в Константинополи, а офіцирами жандармериї в старо-сербскім віляєті (як раз в сусідстві т. зв. „окупованих країн“) іменовано офіцирів італійских, з виключенем австро-угорских. Поза тим вся реформаторска дїяльність Порти обмежає ся в нагромадженю великої армії в Македонії. В результатї користи усеї ґри остануть поки-що за Туреччиною, в дальшій перспективі і Росиєю, а рахунок заплатять Австрия і Македоно-Болгари.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Угорский сойм.

Будапешт. Угорский сойм приняв вчера в третім читаню закон о континґентї рекрута на рік 1904. Приступлено до дискусиї над буджетовим законом за рік 1903.

Замкнене университету.

Одесса. Університет замкнено, бо часть професорів подала ся до димісиї а часть заявила, що не буде викладати. Причиною сеї демонстрациї професорів було се, що поліция вдерла ся до середини университету.

Бунт в Африці.

Льондон. Дневники доносять, що положене в нїмецкій Африці що раз критичнїйше. Окрім Орамбів і Ґерерів, бунтують ся тепер також Ґотентоти. Нїмецке правительство рішило вислати до Африки ще 2000 вийска. Транспорт відійде при кінци марта.

НОВИНКИ.

— **Протекторат над Руским Товариством Педаґоґічним** звонив обняти — як нам доносять — Его ц. к. Висока Архикнязь Фердинанд Кароль, брат наслїдника престола, проживаючий під теперішну пору на Градчинї в Празї.

— **По комінациї станиславівского епископа.** Іменованє о. Хомишина епископом в Станиславові було дуже непожадане для кацапской кліки та її польских компаньонів, що поклали собі задачию кирнити против руских інституций, людий і всяких проявів рускаго жития. Чесна тота компанія пустила, як звісно, в Dziennik-у polsk-ім — щоби зараз другої днини повторити її в „Ґаличанині“ — послїдну фінту, яка мала перебити іменованю епископом невидїдного кандидата, а то вість про мнимий протест станиславівскої, корінно кацапскої капітули против кандидатури о. Хомишина, внесений буцїм-то на руки митрополита Шептицкого. Неправдивість сеї вісти, як всяких даннїйших фінт, сфабрикованих в польско-кацапскій кузни, виявила ся зараз по кількох днях, а цїлий її ефект показав ся о стілько схибленим, о скілько спізненим, бо іменованє о. Хомишина було вже річию довершеною. Одиноким результатом, яким увінчала ся робота чесної компанії, остане хиба комунікат, який появив ся у вчерашнім числї урядової Gazet-и lwowsk'oї. З огляду на се, що в справу була вмішана цїла станиславівска капітула а також мітрат о. Білецкий разом з Впреосв. митрополитом, міродайні круги заявляють в своїм офіциальнім комунікаті ось-що: „Супротив вістий, які появили ся в деяких дневниках, немов члени гр. кат. капітули в Станиславові внесли на руки Е. Е. о. митрополита протест против призначеня о. ректора Хомишина на достоїньство епископа, а на случай его іменованя заголосили резиґнацию із своїх посад, можемо ствердити, що та чутка, а також и звязи з нею ширена вість про якусь інтервенцию о. митрата Білецкого в тій справі — є зовсїм фалшива“.

— **О. Хомишин**, новоіменований епископ в Станиславові, опускає вже з 1 цьвітня становище ректора духовної семинарії у Львові, щоби удати ся на короткий відпочинок на провінцию. Его місце на становищи ректора має занятн теперішний віцеректор о. д-р Жук. Процес канонічний відбуде ся у Львові під проводом митрополита і при співучасти двох крилошан станиславівскої капітули, але час, коли се наступить, не є ще означений. Доперва пізнїйше виїде о. Хомишин до Риму.

— **Народний Комітет** яко начальна екзекутива народного сторонництва подає отсим до відомости всїх Вп. орґанізацій повітових і членів народного сторонництва як також всїх народних товариств, що комітет будови руско-народного театру постановив через 3 бижучі роки 1904, 1905 і 1906 збирати добровільні датки на цїль здвигненя в тім часї народного рускаго театру у Львові. Аби не зменшувати датків на цїли Народного Фонду, на котрий патріотична суспільність складає жертви народними марками, залишив комітет будови театру гадку видання марок на будову театру. — Маючи на увазї важну цїль будови народного рускаго театру, звертаєсь Народний Комітет до всеї нашої патріотичної суспільности, аби складаючи дальші жертви на цїли народного фонду і підмагаючи найконечнїйші цїли добродійні, — не забувала про громадне збираня при всякій нагоді добровільних датків на цїль будови народного театру у Львові. Зібрані датки на будову народного рускаго театру належить безпроволочно відсилати на книжку вкладкову ч. 800 Краєвого Союза кредитового у Львові, Ринок 10, І. п. — За Народний Комітет: *Юлїян Романчук* голова, *Осип Кузьмяк* секретар.

— **На сьвята великодні** повинні всї патріоти і патріотки заосмотрити ся в **народні марки**. Замовлятн народні марки треба вчасно перед сьвятами з Народній Канцелярії або на відтинку перекаау або карткою а Народна Канцелярия вишле в маркамн чек для зложеня належитости. Нехай жадна переписна картка вислана з патріотичного рускаго дому з сьвяточними желанями не буде без народної марки! — *Народна Канцелярия*, Львів, Ринок 10.

— **Від Вп. п Мих. Грушівского** одержали ми слїдуюче письмо: В числї 54 „Дїла“ була подана не зовсїм вірна новика про видане товариством ім. Шевченка п. Сушка. Прошу її поправити, бо річ в дійсности така: Олександер Сушко звернув ся до видїлу Наук. тов. ім. Шевченка з прошенем, аби удїлив ему підмогу в висотї 100 К на его подорож до архивів Познаня й Фрауенбурґа, мотивуючи се тим, що окрім нинїшних своїх студий хоче скористати з сеї подорожі, аби розглянути ся в материялах до гетьманьства Дорошенка, котрим хоче займати ся. Видїл його прошене сповнив.

— **Розвязка загадочної справи.** Тайна, яка вкривала звісну історию з отруєю в помешканю крилошанина о. Пакина, виявилася. Слїдство, розведене поліциєю, особливож щодо особи медика Савина Сохоцкого, викрило, що цїла істория не має зовсїм політичного підкладу, як сего бажали деякі круги, а зате цїле підозрінє звернуло против самого-ж Сохоцкого, котрого з початку уважано першою жертвою намїреного „замаху“. Вже само curriculum vitae сего „героя“ не являє ся в дуже корисним сьвітлї. Сохоцкий є сином пароха в Ланах, бобрецкого повіта і вже в дитинстві був типом правдивого enfant terrible. В его голові роїли ся вічно фантастичні проекти всяких винаходів, чи то до лїтання, чи убивани звірят та людий, та взагалї найбуйнїйші плани стати славним чоловіком. Яко ученик I класи ґімн. хотїв застрілити одного з професорів. Впрочім люди, що знають его ближе, розказують прямо неімовірні факти з житя сего „маніяка“, котрий терпить мїж иншим і на проджену клептоманію. Істория украдена шкільних грошей з бюрка, при котрим Сохацкий здавав матуру, загально звісна. Скінчивши з тяжкою бідою ґімназию, Сохоцкий почав студиовати медицину і тут его манія винайти найсильнїйшу отрую а рівночасно універсальне средство против всяких знаних отруй стало головною его мрією. Звісний в факт з перед року, коли то Сохоцкий при помочи фальшивих рекомендаций та рецепт хотїв спровадити собі при помочи одної антики найсильнїйшу отрую „сигага“. З нагоди слїдства, яке перевели тодї з ним власти, викрито в его мешканю богатий збір отруй та всяких хемікалій, переважно забраних з медичних лабораторий. Наслїдком сего університетскі власти удїлили ему нагану і звеліли в лабораторих дивитись ему уважно на... пальці. В домі родичів Сохоцкий був правдивим нещастєм. По при многих его подвигах звісний факт з перед двох чи трех років, коли то він сам пустив до львівских дневників вість про своє самоубийство через повішеня в лїсї, а вже до повседневних занять Сохоцкого на фериях були буцїм-то наукові досьліди з отруями, причім витрував родичам звичайно весь дріб, псів, котів, кріликів і що удалось... Всї ті дані сьвідчили тепер в історії з отруєю в домі о.

Пакижа против Сохоцкого дуже обтяжаючі, так що остаточно слїдчий судия арештував его в понеділок і умістив в арешті карного суду при ул. Батория. Ревізия, переведена в помешканю Сохоцкого, викрила знов цїлу антику, зложену з самих отруй в слоїках та фляшинах, дальше богато хемічних мішанин, набоїв до карабінів і револьверів, ріжні інструменти, прилади, антику, посуду і т. п. Арештований признав ся, що до склянок в помешканю о. Пакижа насипав аршеннку, однак зробив се „з жарту“ а не щоби позбавити когось житя... О скільки із слїдства показує ся, то сей „жарт“ став ся ось як. Дня 15 с. м. вийшов Сохоцкий разом з сестрінцею о. Пакижа, Анною Майховою до помешкань, а коли п. М. удала ся до дальших комнат, С. скочив до кухні і всипав до склянок отруї. По хвили вийшов з кухні і сказав, що болить его жолудок. П-ї М. дала ему напити ся міцної горівки, а що се не помагало, хотїла зробити ему гербати. Коли в кухни знала з полиці одну склянку і хотїла налити води, С., котрий приглядав ся тимчасом одній склянцї, прискочив нагло і зловивши її за руку, прикнув, що то аршеник що він струїв ся. Вспів тодї закликати якогось хлопця, котрий приніс би з аптики антадотум, і в хвили, коли п. М. відійшла до комнати по папір на рецепту, С. отворив звісним собі способом креденс і всипав аршеник до масла та соли... Так мав виглядати той „жарт“, котрого ціль викрив ще дальше слїдство. Лїкарска обсервация викрив також, чи нема тут случайно до дїла з чоловіком, у котрого не всї ...дома.

— **Крадїж в львівскім маґ стратї.** В IX. департаментї львівского магістрату викрили онодї, що пропало кудись вадиюм, зложене ще в 1900 р. на забезпечене якогось водопроводного підприемства. Вадиюм, зложене в вартісних паперах, виносить 1800 корон. В який спосіб воно пропало, доси „ніхто“ не знає. Полїция звелїла всїм банкам провірити, чи дотичні папери случайно вже не продано.

— **Молодїж рускої ґімназиї у Львові** устроює в память XLIII. роковин смерти незабутнього кобзаря Украйни-Руси Тараса Шевченка концерт в великій сали „Народного Дому“ дня 25. марта 1904. Початок о годинї ½6 вечером. Часть I. 1. Сїчиньский: Над гори до хмар, хор муж. при акомп. фортепіяну. 2. Вахнянин: З опери „Кицало“ а) Дума, б) Ария Максима, сольо басове т. Бобанича, при акомп. фортепіяну. 3. Шевченко-Сїчиньский: Лїчу в неволї, хор міш. (сольо тенорове т. Волчука, ак. форт. т. Гузара.) 4. Шевченко. На Вкраїну, деклямация, виголосить т. Метельский. 5. Gurlit: Trio 1—2 відограють: т. т. Слезюк, Бережницкий, Шухевич. 6. а) Вахнянин: Молоді сни б) Beethoven: Пісь вечірня хор. муж. Часть II. 1. Шевченко-Лисенко. Квартет сольовий з хором з ораторії: „Радуй ся ниво“ відспівають т. т. Соловій (сопр.), Винницкий (альт.), Гарасевич (тен.), Бобанич (бас). 2. а) Ф. Колесса: Ой умер старий батько, б) Abt. Добраніч, хор мужеский. 3. Шевченко: Посланіе, деклямация, виголосить т. Смулка. 4. E. Grieg. З „Peer Gynt“: „Ases Tod“ і „Anitras Tanz“ відограє орхестра. 5. Шевченко-Лисенко. Кантата на вічну память Котляревскому, хор міш. Сольо відспівають т. т. Соловій (сопр.), Винницкий (альт), Стерпюк (тен.), Жмур (бар.). Хори під артистичною управою вп. п. пр. Вітошиньского; дірігент т. Артимович. Акомпаніямент обіймив т. Шухевич. Добровільні датки на товариство „Руслан“ приймає ся з подякою.

— **Аматорске представленє у Львові.** Заходом драматичного товариства ім. Івана Котляревского буде відограна в великій салї товариства „Гвязда“ дня 26 с. м. „Ловина мужа“ комедия в двох актах А. Фредра. Представленє попередить часть музично-вокальна з отсею програмою: 1) Шевченко-Лисенко: „Як би менї мамо намисто“ — відспівав панна А. Крушельницка. 2) Д. Сїчиньский: „Як почуєш в ночи“ — відспівав п. В. Волошин. 3) Ф. В. Ернст — Елеґія і Венявский — Леґенда — відограв на скрипцї п. Паньків. Цїни місць: Первородні крісла 2·40 К, другорядні 1·60 К, треторядні 1·20 К. Партер 0·80 К, для учеників 0·50 К. Білети перед представленєм можна набути у п. Сушка, урядника „Дністра“. В дни представленя від годинн 6 вечером при касї. Початок точно о 7½ год. вечером.

— **Загальні збори філії „Просьвіти“ в Рогатинї** відбудуть ся ві второк дня 29 марта 1904 в салн ради повітової о год. 11 рано. На порядку дневнім: 1. Справоздане видїлу. 2. Вибір нового видїлу. 3. Відчит о молочарстві з практичними показами. 4. Внесеня. Просить ся П. Т. членів о численну участь, особливо просить ся інтелїґенцию о повідомленє селян о речевци загальних зборів. За Видїл: *о. Городецкий*, голова, *о. Будрик*, секретар. — Того дня вечером уладжує товариство „Руских Жінок“ в сали „Рускої Бурси“ людовий вечер в честь Т. Шевченка.

О рублї.

(З судової салї.)

В ч. 232 „Дїла“ з минувшого року появила ся новинка п. з. „Рублї, рублї і ще раз рублї“, де подано за „Кіевлянином“, що „властитель одного российского дневника у Відни вніс подане о субвенцию до громаденкої ради в Петербурзї“, і висказано здогад, що тим редактором, „ходатайствующим о пособія“, може бути лише Д. Вергун редактор „Славяпского Вѣкъ-у“, бо иншої часописи, що виходила-б по российски і мала на метї простувати „ложныя свидѣнія про Росію“, у Відни нема. Новинка „Дїла“ була розумїє ся, відповідно освічена зі становиска усеї ренеґацкої і русофільскої пропаґанди звісної платної московскої аґентури в Галичині і в цїлій Австрії — а таку саму новинку кілька днїв пізнїйше подав також „Руслан“, додавши еще на адресу Димитрія Верґуна такі епітети, як московский наймит, гохштаплер, ренеґат, платний московский аґент і т. п. Отже тими новинками почув ся ненадїйно обиджепим на своїй чести господин Вергун і саме вчера відбула ся наслїдком его жалоби розправа прасова о обиду чести перед судом присяжних у Львові. П. Верґун заскаржив обох одвічальних редакторів, д-ра Евгена Левицкого і Льва Лопатиньского, опосдане неправдивого факту, який може понизити его честь, бо він поданя о субсидию до городскої думи в Петербурзї не вносив, — а кромі того п. Лопатиньского о всїлякі обиджаючі его а „незаслужені „епітети“. Подане о субвенцию вносив якийсь Фальбійчук, що і видав в жовтни м. р. „Вѣнскій Вѣстникъ“, а о тім оба редактори, пишучи свої замітки, повинні були знати, бо той самий факт з іменем п. Фальбійчука яко петента, був вже на кілька днїв перед тим поданий в „СПетербургскихъ Вѣдомостяхъ“. Обжалованє під взглядом правним опер приватний жалобник на §§ 488, 491 і 496 кар. зак.

Розправа розпочала ся о год. 9½ рано під проводом радника Харака яко предсїдателя трибуналу, на лаві обжалуваних засїли др Евген Левицкий і п. Лев Лопатиньский, оборону обняв адвокат др Кость Левицкий а жалобу поперали сам жалобник др Димитрій Верґун, котрий на тоту параду пофатиґував ся аж з Відня. і его правний заступник, адвокат др Заяц.

Розправа, по вильосованю лави, розпочала ся від перепалки з присяжними, а котрих оден чи двох заявило, що „по руски не розумїють“. На те обжалований др Левицкий заявив, що жадає безусловно переведеня розправи в мові рускій а др. Кость Левицкий яко оборонця зажадав занотованя заяви присяжних, що по руски не розуміють, до протоколу розправи — для евентуального процесового ужитку. Перепалку полагоджено в той спосіб, що предсїдатель приняв ся переводити і виясновати незрозумілі річи також по польски — по чім приступлено до властивої розправи: виложеня точок жалоби і поступованя доказового.

Першого в поступованю доказовім переслухано п. Льва Лопатиньского яко обжалованого на першім місци. Обжалований звернув передовсїм увагу на значінє дїяльности Верґуна серед Русинів і виложив, що він справдї є ренеґатом і веде пропаґанду народної зради від кількапайцяти лїт. То є причиною, що обжалований мав всю рацию підозрівати д-ра Верґуна о подане субвенциї, а так само мав право звати его тими іменами, які подано на его адресу в „Руслапї“. Він є ренеґат і русофіл і веде пропаґанду русофильства — а на се є богато фактів.

В осени 1901 р. мав відбути ся конґрес славістів в Петербурзї. Приготовляючий комітет відбував засїдання ще минулого року на весні і ухвалив щоби при рефератах і дискусиї допустити всї славяньскі мови. Отже орган п. Верґуна, в обаві, щоб на згаданім конґресї не загомоніла і українська мова, якою говорить трийцять мілїонів российского населеня, станув публично против того і заявив, що се булоб лише пропаґандою „сепаратизма“.

П. Верґун любить їздити по славяньских з'їздах — казав дальше бесїдник — і там висувати ся, як репрезентант — але кого — сего і він сам не може означити докладно, анї ніхто не знає з тих, що его толерують на тих з'їздах. На всякий спосіб не репрезентує нїкого з Австрії, хиба тільки когось з Росиї. Але мимо того жирує ся як „червонорусский Малорос“ і хоче відгривати ролю репрезентанта Галичини. З тої причини прийшло навіть до сцисиї на з'їздї славяньских журналістів в Дубровнику між п. Верґуном а редактором д-ром Остапевским-Барапьским, який запротестував против того, щоби Верґун узурпував для себе мандат з галицкої Руси з нагоди неприсутности Русинів на з'їздї. Там також виступив був п. Верґун против резолюциї д-ра Здзеховского, противної российскому панславізмови, а підносячої потребу основаня Союза славяньских дневникарів, Ухвалою резолюциї д-ра Здзеховского з'їзд задокументував, що российский панславізм п. Верґуна не має почви в Австрії. Але не досить на тім, п. Верґун їде до Любляни і там держить відчит дня 3 цьвітня 1901 р. він відвідує Білград і Софію — всюда очивидно з тою місією, щоби ширити ідею российского панславізму. Хоть і се дивно, звідки у него стало гроша на ті подорожи, то ще більше чудує, який інтерес має він, галицкий Русин в такій енергічній пропаґандї российского панславізму? Бо не досить того, він їде до самої-ж Росиї і самих Москалїв переконує в тім, чому они самі не вірять: що всї Славяни повинні зречи ся своєї національности в користь российскої! Що д-р Верґун є політичним „Hochstapplerom“ на се також є докази. Поминаю вже се, що п. Верґун як сви убогих, селяньских родичів опинив ся у Відни і тут в короткім часї зумів придбати собі средства до вигідного, а навіть засобного житя, средства удержаня з загадочних, бо не явних жерел, так що загальна опінія висказувала ріжні сумнїви і здогади в тім напрямі. Я не тикаю того, бо піднесений в „Руслапї“ заміт не відносив ся до матеріяльної сторони дїяльности п. Верґуна, а до его політичного становиска і се назвав іменем шантажу, — Hochstappler-ством. Вже само видаваня московского місячника в австрийскій державі, де нема анї московских кольонїстів, анї взагалї российских інтересів, не почивав на реальних основах, а закравує на шантаж, о скілько не спирав ся на підмогах российского правительства. Бо для когож видав сей місячник? Для российских Славян? Очивидно що ні, а тілько для своєї користи, бо п. Верґун мав з того гарцу, добре оплачувану екзестенцию.

По переслуханю п. Льва Лопатиньского приступлено до переслуханя другого обжалованого д-ра Евгена Левицкого. Обжалований зачав від того, що перечитав і розібрав коротко інкримінована новинку а опісля говорив менше більше так: Приватний жалобник скаржить мене виключно о те, що я подав факт, як він твердить, неправдивий а такий, що може повижити его честь в опінії загалу. Після жалоби розходить ся отже виключно о те, чи факт, що п. Верґун подавав ся о субсидию, правдивий чи ні. Однак річ має ся інакше. Я і нині не тверджу, що подане вносив Фальбійчук — чи як кажуть Ст. Ведомості: „Дальбійчук“, бо подане о субсидию вийшло в кождім случаю від русофільскої кліки у Відни а імя петента супротив того немає нїякого значіня. Русофільска кліка робить все солїдарно, після спільно обдуманого плану, і вона є інтелєктуальним автором дотичного поступку, хочби й правдою було, що формально вніс подане не сам г. Верґун, але якийсь инший незвісний ближе чоловік. Коли отже пізнїйше було в „Дїлї“ і „Руславї“ занотоване імя петента Фальбійчука за С. Ведомостями, то се було виключно зареєстрованем факту, з котрого жалобник неможе витягати консеквенциї що-до мнимо признаня неправдивости першого нашого донесеня. Колиб однак п. Верґун — як твердить — справдї не був тим петентом о субсидиї в радї громадскій в Петербурзї, то і тодї не міг би домагати ся покараня обжалованих за обиду чести а то з слїдуючих причин: Г. Верґун є аґентом российского правительства і побирає з Росиї вже від ряду лїт субсидиї на ведене русифільскої пропаґанди, а яко такий не має права жалувати ся за одно хвайдство, коли по правдї цїла его політична екзистенция полягає виключно на матеріяльних субсидиях з Росиї. А що г. Верґун є в дїйсности платним аґентом российскої держави, се є не тілько річ ноторична звісна, але се можна довести також всїляками матеріяльними доказами. Знаю г. Верґуна від его часів академічних — казав обжалований, і слїджу его кількапайцятьлїтну публичну дїяльність — а жерела, з яких г. Верґун бере средства для своєї ґзистенциї і пропаґанди не улягають в очах моїх і всїх, що політикою занимають ся, нїякому сумнївови. Вже в часах академічних було публичною тайною, що всякі галицко-рускі ренеґати проживаючі у Відни одержують матеріяльну поміч з Росиї, а що-до г. Верґуна стало ся се неоспоримим і всїм видимим фактом, коли по університетских студиях повернув з своєї подорожі з Росиї. Від того часу бачимо г. Верґуна, котрий немав нїяких власних гроший, в ролї звичайного российского аґента, котрий заховував ся і жив так, як міг би заховувати ся лише тисячами внеквізований тайний дїяч якоїсь держави. Г. Верґун в тім часї їздить з відчитами по Росиї, робить висококоштовну мандрівку по Балканї а в р. 1901 засновує часопись „Сл. Вѣк“, котрого видавництво вимагає найменше 0.000 зр. в рік. Та часопись є видимим центральним орґаном для добре зорґанізованої русофільскої аґентури цїлої Австрії, де дорогою „русофільских статий“ вносить ся оферти до российского правительства, а де дебютував також зі статею звісний шпіон Осолїнський, котрому д-р Верґун подав дальшу адресу головного заступника тайної русофільскої пропаґанди ґен. Кереева. Що впрочім весь політичний сьвіт знає і уважає д-ра Верґуна за платного аґента Росиї се вказують події в часї з'їзду славяньских журналістів і тодїшні голоси частини нерусофільскої преси — вказують слова ческого публїциста Черного, котрий в „Slovansk-ім Přehled-i“ виразно каже (в зошиті з сїчня, котрого дотичний устуи обжалований відчитав), що Верґун зі своїм „Сл. В.“ стоїть на службі Победоносцева і Комарова та „бюрократичних российских кругів (отже правительства) — а вкінци і послїдна інтерпеляция в парляменті пос. Гаука і тов., де представлено Верґуна яко российского аґента, а то з приводу его одної заяви на послїднім русофільскім вічу Славян в Відни. Супротив тих всїх ноторичних фактів є по просту смішне, коли г. Верґун чує ся обиджепим — а цїла жалоба є лише фінтою, щоб зловивши за один дрібний і нїчого не говорячий факт і зискавши в той підступний спосіб привід, мати опісля параван і арґумент для цїлої безлїчи всяких инших і безсумнївну поганих вчинків. Що-ж до другого мотиву, задля якого п. Верґун не може домагати ся покараня обжалуваних, то він лежить в натурі правній его жалоби. Тут бесїдник виясняв, що сам факт внесеня подаия о субвенцию не є ще мотивом до обиди в змислї закона а абстрагуючи, що се взагалї квестия політичних поглядів чи таке побиране субвенциї є негарне і понижаюче, приватний жалобник поступав собі еще тенденційно, обмеживши ся на одну фактичну дрібницю в тій цїли, щоб не допустити доказу правди взагалї на его публичну дїяльність. Проти того обжалований рішучо пролестує, домагає ся допущеня доказуправди а в кождім случаю звільненя его супротив дійсного стану річи від всякої вини.

По тій промові другого обжалованого і по кількох малозначних питаних, поставлених д-ром Заяцем — забрав слово оборонця обжалованих д-р Кость Левицкий, і представивши еще раз в ядерних а краскорічивих словах поведень того рода людий, як Верґун, поставив до трибуналу слїдуюче внесенє:

„Високий трибунал зволить допустити доказ правди на слїдуючі обставини:

1) що приватний жалобник яке яко академік побирав субсидиї від российского правительства;

2) що прив. жалобник за такі-ж гроші в р. 1895 їздив до Росиї і вернув звідтам яко кореспондент „Нового Времени“ на те, щоби доносити про зріст русофільскої пропаґанди серед Русинів і инших австрийских Славян;

3) що прив. жалобник з такихже правительственних российских фондів відбув опісля в політичній российскій мисї подорож по Балканї;

4) що в р. 1896—7 їздив за гроші „Благотворительного Общества“ і российского правительства з відчитами по Росиї, щоб похвалити ся успіхами своєї русофільскої роботи;

5) що приватний жалобник від р. 1901 видає за такі-ж гроші „Славяньскій Вѣкъ“ в дусї панруским і ренеґатскім;

6) що в р. 1902 і 1903 до Союза славяньских журналістів в Австрії не приступили рускі і часть польских журналістів тілько з огляду на належане там Верґуна і подібних ему товаришів, звісних яко платних аґентів российского правительства;

7) що на зборах славяньских русофілів в Відни перед двома тижнями Верґун заявив з достовірного жерела, що Росия дасть в кождій хвили поміч Чехам, за що і стрінула его відповідна інтерпеляция (пос. Гаука і тов.) в австр. парляменті.

На всї ті факти заступник обжалованих подає сьвідків, просить покликаня знатока д-ра Студиньского, занимаючого катедру славістики, на видане ореченя що-до тенденциї российского „Слав. Вѣкъ-я“, і на зарекіроване актів в Відня з процесу шпіона Осолїньского.

Тепер забрав голос заступник жалобника д-р Заяц і заявив, що супротивлає ся допущепю доказу правди. Жалобникови йде тілько о сам неправдивий факт і безчесні слова, а тут доказ правди зайвий. Впрочім д-р Заяц предкладає доказ правди зі свого боку з переслуханя д-ра Верґуна, котрий удержував ся з лекциї, а тепер побирає по 300 рублїв в місяць за самі депеші до „Нового Времени“.

На те забрав ще раз слово д-р К. Левицкий, принимаючи послїдну заяву, що В. бере 300 рублїв в місяць за самі телеґрами на користь обжалованих — по чім трибунал удав ся на нараду в справі предложених внесень.

Була год. 1½ по пол., коли предсїдатель вийшов з сали нарад і оповістив: доказу правди не допускає ся, поступованє доказове уважає ся за замкнене а дальшу розправу відкладає ся до год. 4½ по пол.

До того справозданя требаб еще додати деякі інциденти з питань ставлених при зізнавах обжалованих: Так при переслуханю п. Лопатиньского запитав оден з суддів присяжних з видимим зачудованєм, звідки Верґун брав тілько грошей взагалї на свої аґітациї а з окрема на видаване „Слав. В-а“ — на те Верґун відповів, що на поїздки з відчитами в Росиї брав жерела з доходів за вступ (?) а на „Славянскій Вѣкъ“ бере а предплати, хоч в Галичині на стокількапайцять предплатників було аж 96 неплатних. Підчас переслуханя д-ра Левицкого питав д-р Заяц, чи не можна чесно удержати ся з кореспонденциї до дневника — на се обжалуваний повісив, що се залежить від роду дневника, що „Новое Время“ стоїть як раз на услугах российского правительства в справах заграничної політики а попередника д. Верґуна як кореспондента того-ж „Н. В.“, переконано публично в шпіонстві і доносах до российскої аґентури Тай було ще й богато инших подібних цїкавих інцидентів.

Райтерада.

— Пополудневa розправа, що зачалась о год. 5 була вже дуже коротка і нема о ній що богато реферувати. Коли тілько всї заняли місця і предсїдатель хотїв перейти до відчитаня питань встав д-р Заяц і по короткій промові заявив: Розправа виказала повну безосновність (!!) замітів обжалованих, **а що д-р Верґун хотїв мати тілько моральну сатисфанцию і тоту вповні осягнув (!!) то від обжалуваня відступає.**

Ефект був поражаючий і на всїх лицах видно було зразу зачудованє а опісля іронічну усьмішку, бо всї чули, що тут наступила безпримірна і постидна райтерада.

Ще домаганє признаня коштів, ще вирок увільняючий обжалованих і засуджаючий В—а на поношенє коштів поступованя, що кілька оживлених і неприємних замітів між заворушеною а в части убавленою публикою — і справа скінчила ся.

Другої подібної можна буде вже ждати і не діждати ся до суду віку, бо вже нїхто з москвофільских аґентів не відважить ся тепер вдруге скаржити о обиду чести за рублї...

Ц. к. Дирекция зелїзниць дер.

„Після оголошеня замїщеного в „Wiener Zeitung“ роздасть ся в дорозї офертовій будівлї в стацинх, перестанках і вимінальницях на частковій просторі Прваїна-Трієст-Ст. Андре шляху Цельовець-Ґеріх-Трієст.

Оферти принимає ся найпізнїйше 29 марця 1904 до 12 години в полудне в п. к. Дирекциї будови зелїзниць у Відни, Gumpendorferstrasse 10.

Услівя і плани можна переглянути у вищше згаданій п. к. Дирекциї і в п. к. Управі будови зелїзниць в Трієстї (Piazza nuova 2).

Сим доносить ся, що дня 12 с. м. привернено вже весь рух на зелїзници льокальній Гатна-Дорна-Ватра.

Ruthenische Revue

виходить у Відни кождого 15 і 30 кождого місяця і стоїть річно 6 кор. С обовязком кождого сьвідомого інтеліґентного Русина тоту часопись передплачувати а предплату треба слати як найскорше для уреґульованя і забезпеченя видавництва. Гроші слати на адресу: *Administration „der Ruthenischen Revue", Wien IX. Höfergasse 5.*

Надіслане.

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтаціях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Курс Львівский

з дня 23 н. ст. Марта 1904.

	Плат.	Жад.
Акциї за штуку без купона.		
Банку гіпот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Земл. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. н.	— —	— —
Земл. Львів.-Чернов. Ясси по 200 зр.	575 —	585 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. гал. 5% а. в. видьос. в 10% пром.	111 —	— —
Банку гіпот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	101 20	101 90
„ „ „ 4½% 60 л. по 200 кор.	98 30	99 —
„ краєвого 4½% а. в. льос. в 51	102 20	— —
„ „ 4½% а. в. льос. в 57 н.	98 20	99 60
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	99 —	— —
„ „ 4% льос. в 41½ н.	99 —	— —
„ „ 4% льос. в 56 н.	98 50	98 20
Облїґи за 100 зр.		
Галиц. фонду пропінаційного 4% в. в.	99 —	99 70
Буков. фонду пропінаційного 5% в. в.	102 50	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. см.)	102 70	— —
„ „ „ 4½% (III. см.)	101 50	102 20
Позички краєвої в 1873 по 6% а. в.	— —	— —
Позички краєвої в 1893 по 4% а. в.	98 50	99 20
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 8	97 50
„ „ 4½% 4-ої емісиї	101 80	— —
Льоси:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 к.)	75 —	80 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 28	11 42
20 франківка	19 —	19 2
100 Рублїв срібних	252 —	255 —
100 Рублїв паперових	253 50	256 —
100 марок нїмецких	117 15	117 65

Фабрика цукрів Трочиньского

Львів, Фредра поручає: знаменитих кармельків фунт 40, помадок 60, надіваних помадок 80, гербатників 80 кр., чеколядок 1 зр. 168 2—5

Ученик VI. кл. гімн. глядає лекциї за скромною винагородою. Ласкаві зголошеня під адресою Я. П. poste restante Самбір. 179 7—8

Лекциї на провінциї пошукує ученик з VI кл. гімн. Зголошеня до редакциї „Дїла" під „H. I. B. Studiosus".

Академік справний інструктор, глядає лекциї на село. Адреса в адміністрациї „Дїла".

Пошукую місця піддячого. Єсьм обзнакомлений з церковним уставом, маю голос середний, але добрий, літ 22. На случай потреби дика можу і его посаду обняти. Адреса: *Василь Мельничук*, кандидат дяківский в Корничи, п. Королївка коло Коломиї. 232 1—3

Цукорня львівска Е. Росевича в Перемишли поручає на Великдень: торти, мазурки та всяке инше сьвяточне печиво найліпшої якости по умірковаих цінах. Замовленя з провінциї висилає ся відворотною почтою. 221 1—6

Фортепян короткий, концертовий, продам дешево. Академічна 8 I. пов. офіцини. 62 1—1

ЦУКОРНЯ КРАКІВСКА, Львів, ул. Фредра поручає знамениті торти, мазурки, перекладанці, сирники, маківники, ягівники, „баби" від одної корони. Тістечка по 6 сотиків. 4—5

„МОЛОДІЖ"

одинока часопись для старшої молодежи, виходить раз на місяць під редакциєю *Ев. Мандичевского в Тернополи.*

Річна переплата 5 кор. півріч. 3 кор. 164

ТОРГОВЛЯ і РУКОДІЛЬНЯ **Петра Дуткевича** в Станиславові ул. Бельведерска 4

поручає Евангелиї, Хрести, кивоти, ліхтарі, шуки, патерациї, фани, хоругви, чаші, образи процесийні. Отнево золотить дарохранительниці, чаші і дає до посьвященя.

Цїнники даром франко.

708

Александер Стефан — В. Щурат.

УЧЕБНИК

французької мови

Часть I.

Апробований для всїх середних женьских шкіл.

Примірник оправленний в полотно 2 к. 50 с. (на почтову пересилку 15 сот.). Купити можна лиш в Руськім Інституті для дівчат в Перемишли.

Житна волиньска знаменита горівка

(заревестрована)

Найліпші руми краєві і заганичні

(знані брідскі руми)

Ректифікований спіритус „бонґут" 97%

Горівки для концесіонарів

(Житнівка, контушівка і кминківка)

поручає фірма

БРАТІВ КАПЕЛЮШ

Броди дворець

філія Львів—Підзамче (Знесінє).

ЧАЙ З БРОДІВ.

Для проби: в 5-кільоґрамових пачках: ½ фл. житної волиньскої, ½ фл. руму Ямайка і фунт чаю за корон 10 за почтовою післяплатою оплатно до кождої почти в краю. 126 11—12

Купить *невеличку реальність в Станиславові або Коломиї, також на передмістях вдова по сьвященику. Звідатись у руско-кат. уряді парох. Кимполюнг, Буковина.* 251 2—5

УЧИТЕЛЬ орґан руского товариства педаґоґічного двотиждневник педаґоґічно-науковий виходить від 1 червня 1889 у Львові ул. Кохановского ч. 15. Превумерата річна 3 зр. піврічна 1·60 зр. чвертьрічна 80 кр.

Дяка крамаря потреба від неділї Ософиної. Платня дяка 100 К річно і до 300 К доходів, а крамаря 30 К, місячно. Помешкане при крамници. Кандидат має мати добрий голос, розуміти церковний устав, виказати ся крамничною практикою, мусить мати когось до помочи і заступства в крамници в час его занять в парохії і зложити 300 К кавциї. Першеньство буде мати той дяк, котрий міг би крамницю виарендувати. — Зголошувати ся в: *Уряді парохіяльнім Венцова, п. Майки.* 159 5—8

СВОБОДА

писмо політично-просьвітне господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Цілорічна передплата виносить 2 зр. на пів року 1 зр. Редакция і Адміністрация, Львів ул. Батория ч. 24.

Позір! — Новість!

Чистий дохід призначений на будову дому „Сокола"!

З моноґрамом Сокола візитівка по 6 сот., 100 штук 5 К.

Портрет Лисенка по 50 сот., в оправі по 2 К.

Брошки з гербом Руси по 0·60 к

Шпильки „ „ „ 0·50 „

Спінки пара „ „ „ 0·90 „

Дармовіс „ „ „ 0·40 „

Пушки на тютюн або папіроси з гербом Руси „ 2·50 „

Мошонки на гроші „ „ 2·00 „

„ „ „ менші „ „ 1·10 „

Шпильки емальовані з моноґрамом „Сокола" „ 0·40 „

Притискачі з Шевченком, Котляревским і т.д. „ 0·80 „

Льоси фант. льотериї Сокола (перепнсні листкі 10 родів) по „ 0·25 „

Обліґацеї на будову дому Сокола „ 10·— „

Набувати можна в Соколї у д. Д. Кучики, справника.

Льоси набувати можна в Соколї, в „Народній Торговлї", „Труд" і у Ад. Ранна Львів, ринок ч. 11.

Климентий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. к. львівского університету поручає

свое переплетниче і ґалянтерийне заведене

у Львові ул. Валова ч. 29. 366

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служебників, Евангелиї, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбумів, Мап, Дипльомів і т. п. по умірених цінах.

„ДЗВІНОК"

Одинока ілюстрована часопись для науки і забави руским дїтям і молодежи, виходить два рази на місяць, видавана Руским Товариством Педаґоґічним.

Передплата на цілий рік тілько 6 К. Адреса адміністрациї і експедициї: Львів ул. Кохановского ч. 15 А.

КОНКУРС.

Наукове товариство ім. Шевченка розписує конкурс на управителя книгарні. Услівя після умови. Зголошуваши ся треба до Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. Чарнецкого ч. 26 до кінца цьвітня 1904 р. 211 2—3

Обезпечайте будинки, движимости, збіже і пашу

против огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР"

Товариство Дністер опирає ся на взаімности членів, то значить *звертає членам* щорічну чисту надвижку. *Зворотн* виносили за р. 1900, 1901, 1902 суму *219.332 кор.* т. в. 8% .

Шкоди ліквідує **Дністер** скоро при участи місцевих членів і делеґатів. Від 1893 до 1903 виплатив **Дністер** відшкодованя на суму 4,161.669 кор.

Фонди Дністра з кінцем 1903 р. виносить **1,013.691 кор.** і уміщені в пупілярних цінних паперах.

Поліси Дністра приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

Аґенциї Дністра находять ся у всіх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через аґента; **Дністер** *удїляє аґенциї господарям*, де ще на більший округ нема аґенциї. Аґенти *заробили вже 537.815 корон провізиї.*

На житє треба обезпечати ся через **Дністер** в Товаристві краківскім; власну провізию від таких обезпечень дає **Дністер** *на рускі дорожчі цїни*; тому *на житє обезпечайте ся тілько через* **Дністер.** 34

ТОВАРИСТВО ВЗАІМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР"

у Львові, Ринок 10 в домі „Просьвіти".

ДО ВЕСНЯНОГО ЗАСІВУ Є

жужлева мучка Томаса

знак зьвізда

найрептовнїйшим фосфоровим навозом для всїх колосистих і окопових ростин та прин, а особливо для засіву конюшини, тим більше, що значно подешевіла.

Кождий мішок є пильомбований і значений містотою та охоронним знаком знак зьвізди

Стерегти ся перед жужлями маловартними і фальшованими. Треба переконати ся через аналізу (при купні цілого ваґону безплатно) о містоті успішного фосфорового квасу. Пояснень і фабричні цїни удїляє репрезентант для Галичини і Буковини 124 6—6

Йосиф Каррах, Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22.

Прошу все домагати ся

краєвого виробу

Мунка щадничі одинокі мила з **„носорожцем"** або **„косою"** виробу першої галицкої парової фабрики мила і сьвічок

СИМЕОНА МУНКА

в ЖИВЦИ (заснованої в 1846 році.)

Прібики і цїнники даром! 172

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31***, **1·30**, **8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рящева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний дворець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
„ (на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Гримайлова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20***, **1·40**, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **8·10**.
З Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Рящева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. дворця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
„ (з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з головн.): 10·40, (з Подзамча) 10·57.
До Чернівців: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнїйший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздкою (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся взнайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформаций удїляє і продає всякі білети та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

Без нїмецких дріжджей. Без приготованя.

Treff, порошок до печеня

Дра Е. КРАТО (Crato). 697 24—43

Всяка неудача виключена.

Заощаджає додатки. Ціна 12 сот. за пачку.

Головний склад: **Fl. Krause, Львів, ул. Третого Мая ч. 7.**

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і однічальний редактор: Д-р Евген Левицкий — Папір з фабр. Черлянськоґ. — З друкарні Народової (Манецких), Львів — Коперника ч. 9.

Ч. 57. Львів, Четвер 11 (24) Марта 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзначнійших повістей".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Вухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНІ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ І ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 „

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише на попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошеня звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Нодини і явні приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Що говорять числа?

Додаток і коментар до урядового звіту ц. к. ради шкільної краєвої зі стану шкіл середних в р. шк. 1902/03 *).

(*Докінченє*).

Но приймім се ненормальне пересічне число учеників — 654 в ґімназиях — яко нормальне (очивидно в нашій біднім Галилеї), яко „malum necessarium". Таблиця 5 подає нам в ґімназиях загальне число греко-католиків 4179; таблиця 6 загальне число Русинів 3165. Тут зайшла в численю с. в. в додаваню довгої колюмни в звіті ради шк. кр. фатальна і то подвійна **помилка на некористь Русинів**, бо аж о **502** в додаваню і о **407** (с. в. число учеників руской ґімназиї в Коломиї, котрих вписано яко Поляків) разом отже **о 999 Русинів менче**, так що число Русинів в ґімназиях вийшло 3165, місто 4064; таким робом в і загальне число всіх Русинів в середних школах 3341 хибне, бо **має бути 4250**. Серед тих обставин і процентові обчисленя цілковито хибні. Рівнож находимо помилку в численю учеників Поляків, но в тім случаю на їх користь, бо одержуємо 17022 місто 16494 с. в. о 528 більше. — Но вернім до учеників Русинів.

По відтягненю від числа греко-католиків остане 105. Значить 105 греко-католиків подало польску народність за свою рідну. Се ті славні окази звані gente Rutheni, nationi Poloni. Придивім ся тому блізше! Якіж то заклади кріють в собі ті перлини? Найбільше їх бачимо в ґімназиях польских в Перемишли (15) і Коломиї (19), побіч котрих істнують свої рускі заклади; се отже домородні янічари, се сини москвофілів. Дальше бачимо їх на граници мови рускої і польскої с. в. в Ярославли (10), в Рящеві (13), в Самборі (14), в Новім Санчи (5), в Кракові (9), в Вохни (8), в Хирові (8), вкінци в польских ґімназиях у Львові, а то в ґімн. Франц-Іосифа (18) і в IV (13); в других ґімназиях бачимо їх в дрібних числах (від 1—3). В реальних школах найдесь на 194 гр. католиків 18 Поляків. Натомість з узнанем належить піднести національну сьвідомість в таких ґімназиях як в Ясли, в II. в Кракові, в Подґуржи, дальше в I. польскій в Тернополи (против практики в Коломиї і Перемишли), в Тарнові та вкінци в наших корінних містах, як Бережани, Бучач, Дрогобич, Станиславів і Стрий, котрі не дають захисту таким хамелеонам.

З пересічного числа учеників 654 в ґімназиях вийде ще одна дуже важна, хоть може для ради шк. кр. і сойму, а властиво для верховодячої партиї в краю прикра правда. Коли возьмемо загальне число греко-католиків 4179 і поділимо через 654 (пересічне число учеників по ґімназиях), то дістанемо, що **Русинам** при наших і так дуже ненормальних відносинах належалось би мати не 4 ґімназиї а 6½. Колиж возьмемо пересічне число учеників в ґімназиях і реальних школах разом — то вийде пересічно 553, а коли поділимо загальне число Русинів в обох родах шкіл середних 4373 через перше пересічне число, то випаде, що **Русини повинні мати вісім шкіл середних**, значить два рази тілько як дисьь мають. Так рішає статистика — а якже рішив недавно сойм і суспільність польска?...

Процент римо-католиків виносить в попереднім році шк. 1902/03 в ґімназиях 60·45%, в реальних школах 64·25%, загалом 60·91%; процент греко-кат. в ґімн. 20·36% (значить третину перших), в реальних школах 6·07%, загалом 18·39% так що жидівска молодіж виказує висший загальний процент, бо 19·72%. Русини, трьохмільоновий нарід, мають менче молодіжи в середних школах, як Жиди, котрих в Галичині не мешкає навіть один мілїон. Якаж у нас ще мала сьвідомість національна, як мало цінить ся у нас вищу науку і просьвітну, як малі у нашого народа средства матеріяльні, котрі уможливили би посилане бодай два рази так великого числа молодіжи до школи, вкінци як мало ще могли доси осягнути наші шкільні товариства, як бурси і шкільні помочи!

Коли переглянемо ще точнійше процентові відносини що-до народностий, то вийде, що з 19·72% Жидів зробилось лиш 1·2% Німців, значить 18·70 подалось за Поляків а лиш 1/19 остала при німецкій мові і то завдяки ґімназиям німецким в Бродах і у Львові. Як се діє ся, знає кождий з досьвіду. Статистичні дати збирає директор або господар класи, іноді який инший професор, що в пострахом молодіжи. Тут співділає много мотивів, як пресия родичів на дїти, а найчастійше терориям директора чи господаря класи, обава перед лихою нотою на случай подання німецкої народности, обава перед переслідованем або глумленем від товаришів і т. п. Ті самі мотиви рішають і при згаданих вже висше 105 греко-католиках, які признались Поляками; тут прийде ще один мотив більше, с. в. опортуністична політика москвофілів, котрих як слід не треба уважати за Русинів, лиш за Поляків або Москалів. До сего переконана повинні вже раз прийти Русини, бож годі вірити в рускість таких людий, що дома говорять не по руски і дїти подають за Поляків. Сеж contradictio in adiecto.

Вкажемо ще на одну аномалію, котра у властий і в суспільности польскої уходить за річ нормальну, ба і конечну. Руска ґімназия в Тернополи числить **6** головних а **5** рівнорядних, с. в. разом 11 клас, но має доси все ще провізоричного управителя, хоч сю ґімназию отворено по мисли цїсарскої санкциї відразу яко окрему. Ся справа нам доволі ясна. Управитель мусить заслугуватись добре на титул директора; не лиш власти шкільні, але й політичні та ціла суспільність польска мусять випробувати его способности до ведення; іде о его благонадежність. Гіркий той час проби! Се досьвідчив кождий перший директор наших ґімназий. Таке висиджене в воздусї через 4—8 лїт то справді муки Тантала. Тимчасом що дісь по польских закладах? На 32 закладів бачимо лиш двох управителів с. в. на філіях III. і IV. ґімназиї у Львові, котрі мають і так раз на все лишитись філіями (перша при 4, друга при 8 класах). Сеж цїлком инше становище! Всї инші молоді заклади, навіть коли мають одну клясу (пр. реальна школа в Снятині) мають стілого директора; сюди належать ґімназиї о 4 головних, 3 рівнорядних класах в Дембіци, реальні школи в Коросні (4 кл.), Ярославли (6 кл.) II. в Кракові (6 кл.) і II. у Львові (**6** кл.) Чиж то не есть signum temporis?

Вкінци перейдім ще польскі ґімназиї, в котрих число учеників Русинів значнійше. В перший мірі впадає в очи ґімназия в Бережанах (213 Русинів, Поляків 240, отже лиш о 33 більше чим Русинів, бо Жидів нема як властиво вчисляти); дальше йдуть ґімназиї в Сяноцї (171 Рус. 492 Пол.), Станиславові (168 Рус., 255 Пол., лиш о **87** більше; Жидів тут аж 267 а всї они Поляки окрім 7); дальше Самбір (166 Рус. [греко-кат. 140] Пол. 298, Жидів 97), дальше Стрий (165 Рус., 262 Пол., лиш о 97 більше, Жидів 172); Золочів (Рус. 139, Пол. 183, о 44 більше, Жидів 94); Броди (Рус. 130, Пол. 142+3 гр. кат., лиш о 15 більше, Жидів 245, а чого таки 146 уважаєсь Німцями); Бучач (Рус. 136, Пол. 196, о 60 більше); вкінци Дрогобич (Рус. 125, Пол. 176, лиш о 51 більше). — В тих ґімназиях не видно великої чисельної переваги чистого польского елементу (с. в. без Жидів), та ми переконані, що і ся перевага вчила би, колиб руска молодіж мала все і всюда захист, колиб удержувалась в добрі і під опікою живлиних властий шкільних і розширених бурс. Се дають ся о ґімназиях в Бережанах, Станиславові, Бродах, Золочеві, Бучачи і Дрогобичи цїлком позитивно і сьмілo сказати й довести.

На тім кінчимо перегляд чисел, лишаючи на боцї непевні або загально подані позиції, такі приміром як: викази виплачених оплат шкільних, таблиці клясифікаційні, виспіди іспитів зрілости і виспіди іспитів вступних до I класи. Но від річи буде хіба констатувати, що в біжучім році зголосилось до I класи найбільше в Рящеві (280), дальше в анад. ґімн. у Львові (259), в Станиславові (256, з чого прийнято 212), в I польскій ґімн. в Тернополи (232), в IV ґімн. у Львові (в головнім закладі і на філії 224), в Новім Санчи (218), в I польскій в Перемишли (215), в I польскій в Коломиї (194), в Стрию (185), в Ярославли (169) а відтак в II рускій в Тернополи (162). З сего видно, що загрожені позиції, с. в. міста, в котрих є вже рускі ґімназиї, як Тернопіль, Перемишль і Коломия, а вкінци Станиславів, де Русини якраз добиваютъ ся своєї ґімназиї, виказують також великий наплив молодежи до польских закладів. Не входимо в се, чи оно дісь дорогою аґітациї чи природного розвою дотичних закладів, всеж не можемо на себе принять закидів та нападів, начеб наші ґімназиї розвивались лиш завдяки політичній аґітациї, бо то само долоб ся примінити до противної сторони. Руска ґімназия в Перемишли виказує сего року між рускими ґімназиями найменчий приріст в I класї, бо лиш 62 учеників (зголосилось 70), підчас коли в Коломиї принято 89 (зголосилось 105).

Якіж висліди а заразом вказівки і наче науки на будуче маєм собі з тих порівнань статистичних вивести?

1. Реальні школи повинні тішитись у Русинів більшою як доси симпатиєю; в них повинно бути не два або три рази, але пять або й десять разів більше руских учеників як доси, бож ми потребуєм як раз техніків та независимих і добре ситуованих патріотів. Тоді буде мусіла рада шк. кр. і в реальних школах числитись з руским елементом і вмести посади руских катехитів і учителів рускої мови. Особливо повинні наші сьвідомі Русини уважати на се в таких містах як в Снятиню, де можна в час припильнувати справи, дальше в Станиславові, у Львові, Тернополи і Ярославли.

2. В корінно-руских околицях і міст х (як в Бродах, Бережанах, Золочеві, Бучачи, Дрогобичи, Станиславові, Стрию, Сяноцї і Самборі), де вже тепер есть велике число рускої молодежи і поденуди мало що уступав властивому польскому елементови (без Жидів), повинні рускі бурси, шкільні помочи, філії Товариства педагогічного і Просьвіти заниматись з подвійною енергією і печалюватись бідною рускою молодежию; особливо повинні випукувати і стягати способівних хлопців по селах і місточках. Повіти, в яких находять ся середні школи, повинні натуралізьми і грішми підмагати бурси в меншанцї міста, де є середна школа, повинні без різницї стану — чи інтелїґенциа чи міщани — підмагати лекциями, дешевими станциями, книжками й одежию селянських і учительских синів. Священники і громади повинні збирати натуралія, і то правильно, як се вже того року в декотрих повітах дїялось.

3. Міста з переважно руским населенем або положені в чисто руских повітах, як Комарно, Яворів, Сокаль, Турка, Чортків і т. п. повинні вносити петициї о заложене руских середних шкіл, особливо реальних, або основувати по переведеню формальних рішень в радах повітових чи радах громадских приватні середні школи з руською мовою викладовою. Яко примір най нам служать такі краї як Моравія, Чехи і Шлеск. Основанє фонду на удержане приватних шкіл середних і народних — се може найбільше некуча справа. Глядїм лиш на такі товариства як školska matice в Чехах і на Моравї або Towarzystwo szkoły ludowej у наших сусїдів. Найвисший час, щоб наша суспільність узнала сю потребу і взялась до засновуваня приватних середних і народних шкіл! (Сю квестию порушувано вже в часі сецесії академіків, но зійшла она небавом на дальший плян).

4. Наші учителї народні повинні звертати бачнійше око на способівні селянські дїти; повинні підготовувати їх добре зі шкіл низшого типу до шкіл висшого типу та відтак до іспитів вступних до ґімназий. Тут много може зробити примука, представленя й улекшеня родичам при висиді і іспиті. Священики мають сьвятий обовязок іти своїм парохіянам і учителям на руку і спільно приєднувати ґімназиям талановитих хлопців. Таке добре діло — то найбільша їх заслуга; се роблять на заході майже всї польскі ксьондзи і учителї; се чейже обовязок, наложений парохови і учителеви его званем. Се есть також з чисто гуманного становиска для обох [пароха і учителя] повинностию.

5. Вкінци повинні і наші представителї в парляменті й соймі при кождій нагоді указувати на потреби руского народу на поли шкільництва та на покривдженя руского обряду і языка (а то задля браку сталих катехитів і учителїв рускої мови в многих закладах) і домагатись невпинно нових руских закладів і нових посад учительских по руских і польских ґімназиях, о скілько їх вимагає руска релїґія і руска мова. Caveant consules!

Обективний.

Із збаражского пашалика.

В однім з остатних чисел „Діла" читав я поклик до загалу нашої публики, щоби з нагоди теперішної сесиї державної ради подавати як найбільше материялу пригожого для наших послів, щоби через парламент довідав ся сьвіт, як нам живе ся... І в моїм глухім путку придибав я кілька таких цьвіток.

І) Сими днями прийшов до мене мій парохіянин Василь Хома син господаря з Терпилівки і розповів мені ось-яку свою прикличку: „Коли я, каже, вернув до дому д. 11 лютого с. р. після всеночного і забирав ся йти спати, чую хтось гримає до хатних дверий. Я отворив двері. До хати вийшов жандарм Кульчицкий з Нового Села. В хатї кромі мене були мати й сестра. „Ти Василь Хома?" питав шандар. „Я" кажу. „Позич мені тої новомодної кантички!" — Я не маю кантички. — „Коли я чув, що маєш!" — Я мав, але занїс до Гнилички. — „Кілько ти дав за неї?" — Я нїчо не дав. — „А маєш ти Projekt na zniszczenie Rusi?" — Я чув про него, але не маю. По тім шандар пішов. Тоді була десь 9 година вечер. Дня 8 марта коло 8 години вечером стояло нас трох парубків на роздорожи коло коршми. Дивимо ся, йде Кульчицкий. Десь взяли ся коло нас нічні вартівники. „Вартівники!" кричав Кульчицкий „спровадьте но мені їх до громадскої канцелярії!" Пішли ми до канцелярії: я, Павло Палянича і Василь Ткач. Війта не було в канцелярії. По хвилї прийшов громадский писар Іван Палянича. Кульчицкий без війта почав нас допитувати. Зачав від мене: „Ти маєш ще ту кантичку?" — Ні, тепер не маю. — „Ти казав перше, що заплатив за неї." — Ні, я не платив. — Потім питав Павла Паляницю. Той признав, що мав, але не заплатив. Василь Ткач казав, що не мав. Шандар нас пустив а сам пішов до мого дядька Юзька Сеника (котрий перше був заступником війта.)

Правда, гарна цьвітка! Як я опісля довідав ся, той сам шандар ходив до хати тутешнього учителя і хотїв вмовити в него кольпортажу тої брошури. Учителеви сказав, мовто знав на певно, що він продав 7 примірників брошури; відтак глипав очима по всїх закутках і навіть сам зрадив ся, що шукав часописи „Воля". У учителя, для заховання якогось decorum, був в товаристві бувшого заступника війта Юзька Сеника. На відходнім показав ся так ласкавим, що коли Юзько Сеник вийшов, сказав до учителя пішептом: „Я вам раджу, признайте ся, то в суді вам лекше буде".

Описавши факт, просимо Вп. послів, щоби звволили заінтерпелювати дотичних пп. міністрів: чи мав право жандарм Кульчицкий, не виказавши ся припорученем властий, поночи заколочувати людем спокій домашний?!

II. В чч. 239 і 240 „Діла" з 5. XI. 1903 писав я про громадскі відносини в Терпилівцї. А що вже трохи часу минуло, то може дещо й забуло ся, отже коротенько повторю. Д. 4 VI. 1903 були вибори в нашій Терпилівцї до громадскої ради. По виборах вийшов протест підписаний чотирма людьми за головною ініциативою Івана Ткача і хотяй протест той не мав властиво підстави, щоби удержатись, він удержав ся. Тим чотиром мальконтентам ходило головно о те, щоби до ради не вийшов я і тимчасовий війт Олекса Палаиица, бо (як казали) Олекса дуже гордий чоловік, могорічу з ніким не пє, справи в канцелярії розсуджує а не в коршмі, і т.п. Мені одним здає ся, що ті чотири людиї були лиш несьвідомим орудем когось, сей protest, т. с. щоб не допустити в селї на війта чоловіка енергічного і чесного. В грудни 1903 настала нечувана радість між тими чотирма і серед ширшої їх компанії, котра лиш сюза плота стріляла. Прийшло письмо зі староства зі Збаража, що будуть нові вибори. Компанія почала частувати і аґітувати, щоби на своїм поставити. Невдовзї показались успіхи. Дня 24 грудня 1903 відбулись нові вибори. Я був при виборах цїлий час і раз у раз заглядав до громадского закона, щоби все по закону відбулось та щоби вже не було приключок до нових протестів, до нової кирині. Я і Олекса Палянича, мимо воровкої аґітациї, перейшли на радних. Поспускала чорна компанія носи, про вислід виборів повідомлено староство, все в порядку, назначено вибір старшини громадскої на 2 сїчня. Знов гуде в селї: аґітация, могорічі, розумїє ся лише з їхнього боку. Приходить вибір війта. Олексу Паляницю вибрано на війта сімома голосами проти пятьох. Я знов пильнував, щоб із громадскої ординациї не опустити ні одної коми. Додавати чейже не потребую, що коли допущено вибір війта, то проти вибору ради не було вже ніяких протестів. Знов як стій завідомлено про вибір староства і відіслано тамтуди виборчі акти. Минав місяць, ба другий з вершком, а староство не кличе війта і старшини до зложеня привреченя. Я кілька разів звертав на се увагу війта. Той каже, що питав у старостві, та там казали ему, що староста буде аж тогди кликати до привреченя, як призбираєсь більше війтів з инших громад, де ще не покінчили з протестами. Га, може бути, що то такий великий труд записягнути трох людий! — думаю собі, але все воно мені виглядало якось дивно. Ба послїдними днями починають кружити по селї глухі вісти, що в нашій Терпилівцї сими днями будуть нові вибори громадскої старшини, а ось вчера чув громадский писар Іван Палянича на власні уха від головного проводира мальконтентів Івана Ткача, що таки на певно нові вибори будуть, і то нині-завтра. Іван Ткач каже, що був у Збаражи і там довідав ся, що ще раз буде проба, а як би знов на Олексу Паляницю впав бодай один голос, то їхня партия (пятьох) вийде з громадскої канцелярії і здекомплетує вибори а тогдї розвяжуть нововибрану раду і знов будуть нові вибори ради. Поки що стоїть на тім.

Длятого просимо Вп. послів, щоби спитали б. Е. міністра-президента, чи не міг-би він через намісництво спонукати збараске староство: знайти свобідну хвилю до заприсяженя терпилівскої громадскої зверхности,

*) З „Учителя" (ч. 6. в с. р.) за дозволом Редакції.

щоби зробити конець розголошуваню таких непокоячих вістий, котрі лише підкопують повагу ц. к. староства в Збаражи.

Воя. Герасимович, парох Терпилівки.

Війна.

(Телеґрами)

Відень. Фахові військові справоздавці говорять, що Того бомбардував Порт-Артура в тій цїли, аби переконати ся, чи російска фльота є в порті. Свою цїль Того осягнув, бо російска фльота дїйсно вийшла з Порту, аби відповісти на бомбардацию.

Токіо. Тут арештовано видавця опозицийного дневника і посла Аґімона під закидом шпигуньства.

Льондон. „Таймс“ доносить з Токіо, що Японцї замкнули вїзд до Порт Артура підводними мінами. Окрім того Росияни самі замкнули вїзд до Порт-Артура і до Ючжану. В Порт-Артурі Росияни приготовили все до спаленя цїлого міста і магазинів на случай, коли би Японцям повело ся здобути місто і кріпость. Передна сторожа японьска стоїть коло Анджу і обвязловує береги ріки.

Берлїн. Дневники доносять, що поріщено змобілїзувати балтийску фльоту, котра разом з кількома новими панцирниками, торпедовцями і підводними човнами поїде на Схід, аби перервати комунїкацию між Японом а азийским континентом.

Петербург. Правительство видало офіцияльний комунїкат, в котрім стверджує, що до 22 марта перевезено з европейскої Росиї до Манджурії кругло 100.000 вояків. Говорять, що в Чемульпі і в сусїдних портах Японцї вивантажували 52.000 вояків.

НОВИНКИ.

— **Бюра посередництва працї санкціоновані**! Краківский „Czas“ подав у понедїлковім числї тану кореспонденцию зі Львова, походячу, як видко, з кругів близьких краєвому виділови, а тим самим напів урядову: „Довідую ся з поважного жерела, що ухвалений на послїдній соймовій сесиї проект закона про бюра посередництва працї одержав уже цїсарску санкцию. В найблизших днях санкция закона буде оповіщена в урядовій Wiener Zeitung. Краєвий виділ заходить ся вже коло безпроволочного уведеня в житє постанов сего закона, скоро буде лише оповіщений. В цїли вихісповання досьвідів, починених дотинде та щоби познакомити ся з найновійшим уладженєм бюр працї, вислав краєвий виділ свого концепіста д-ра Збігнева Паздра в інформацийну подорож. Д-р Паздро виїхав онодї зі Львова і в своїй подорожи має розслїдити орґанізацию ческу, оперту на краєвім законї з 1903 р. Чехія є першим краєм в Австриї, де посередництво працї втягнено в рами краєвої автономиї; Галичина буде другим. Дальше буде розслїджена система посередництва пруских рільничих палат; однак тота система є односторонна, бо її цїлию є лише заосмотрюване великих властителїв в робітників. Програмою подорожі обнята також Бавария, де міскі бюра посередництва працї є вже від давна, а дальше вірцеве бюро посередництва працї для Стирії в Градци, що остає під управою проф. Мішлера. Не буде також помінена Угорщина, де бюра посередництва працї мають державний характер і остають під начальною управою міністерства рільництва. Д-р Паздро звідав також по дорозї в Галичині два повітові бюра вже давнїйше засновані в Тарнобжеґу і Кольбушові. Для розсліду місцевого робітничого руху в рїжних сторонах нашого краю розіслав краєвий виділ відповідний квестіонар до повітових виділів, соймових послів та иних осіб. В той спосіб придбає ся основу до найвідповіднїйшого розміщеня сїтий бюр працї в краю“.

— В справі **протекторату над Руским Товариством педаґоґічним** подаємо буквально відпис оригінального письма: „Nr. 78 Prag, Hradschin am 16 März 1904. An das Präsidium des ruthenisch-paedagogischen Vereines Lemberg. Mit Bezug auf das anher gestellte Ansuchen — Lemberg im 1903 — habe ich die Ehre im Höchsten Auftrage die Mitteilung zu machen, dass Seine k. und k. Hoheit der durchlauchtigste Herr Erzherzog Ferdinand Carl gnädigst geruht haben, das Protektorat über den ruthenisch-paedagogischen Verein in Lemberg zu übernehmen. Der Kammervorsteher Freiherr von Bodman Oberst. — За Виділ Руского Товариства педаґоґічного: *І. Чапельский*, голова. *Др. В. Левицкий*, секретар.

— **З львівского увіверзитету.** В зимовім семестрі мав львівский університет 2747 слухачів, в тім числї звичайних 2392, а надзвичайних 169 і слухачок 28 звичайних, 116 надзвичайних, госпітанток 19 і фармацевтів 23. Після віроісповідання було: римо-католиків 1369, **греко-католиків 813**, православних 3, вірменьского обряду 6, евангеликів 8, меноніїтів 1, Жидів 543, безвіроісповідних 4. Після народности було: Поляків (враз із Жидами) 1933, **Русинів 797**, Болгарів 3, Німців 8, Американів 3, Мадярів 2, без народности 1. На правничім виділї було вписаних 1314 слухачів (з того звичайних 1292, надзвичайних 22), між тими Русиннів 267; на богословскім 418 (з того 308 звичайних і 90 надзвичайних), мім ними Русиннів 305; на філозофічнім 913 (звичайних 682), між ними Русиннів 216; на медичнім 102 (звичайних 90), з яких Русиннів 9. Коли від загального числа Русиннів 797 відтягнемо 305 богословів, то **на сьвітских виділах було 492 Русинів**. Такого числа Русиннів ще жадного року не було і оно сьвідчить найкраще про жизненість і потребу руского університету. Студентів Русиннів на львівскім університетї є тепер майже о 200 більше, як всїх студентів вписаних на університет в Чернівцях. — В лїтнім семестрі заповіли на філозофічнім виділї професори-Русини такі виклади: проф. М. Грушевский: „История України-Руси XI—XII в.“ (2 год. тижнево), „Суспільно-політичний устрій вел. кн. Литовского в XV—XVI в.“ (1 год.), „Вибрані питаня з істориї Східної Европи“ (1 год.), „Історичні вправи“ (1 год.). — Проф. Ол. Колесса: „Старинний роман і повість на Руси“ (2 год.), „Історична граматика українъско-руской мови“ (дальше 2 год.), „Практичні вправи з обсягу українъско-руского письменства і мови“ (1 год.), „Семинар для українъско-руской фільольоґиї“ (2 год.). — Проф. К. Студинъский: „Оригінальне руске письменство до половини XIII в.“ (докінченє — 2 год.), „Складня церковно-славянъской мови, з поглядом на руску граматину“ (докінченє — 2 год.), „Літературні вправи“ (1 год.).

— **У страха „великі очи“**! З-під Станиславова пишуть нам: Доношу Вам цїкавий факт, о якім розказано менї в Товмачи. Якась баба з Верян жалувала ся в місцевім екленику, що її сина кличуть до війска. На се друга відказала: „Га, як наш син пійде, то пійдуть і Королївка і Бортники і Грушка і Пужники“. Отсю відповідь баби викликала в околици панічний переполох. „Гайдамаки збираютъ ся різати Полякін і Жидів!“ Жандармерия арештувала бабу, Жиди почали із сїл втїкати до місточка Обертина. Против баби почало ся в товмацкім судї слїдство. Баба пересидїла кілька днїв в аренті — як показало ся зовсїм невинно! Доходженя виказали, що сесї баба, наводячи села, котрі „пійдуть“, як пійде до війска син озерянъской баби, мала на думцї хлощїв також із тих сїл. Слїдство застановлено і бабу випущено на волю. Але комісар товмацкого староства Жукотинъский хотїв уже телеґрафувати по війско против „гайдамаччини“... (Вп. дописувателю доніс нам ще кілька новинок з Товмаччини, та задля недостачі місця в сім числї відкладаємо їх на пізнїйше.)

— **В сти з Ясла**. Від о. Мих. Вербицкого, пароха ясельского і предсїдателя Комітету будови церкви в Яслї, одержали ми письмо, в котрім доносить, що дня 9 марта с. р. Комітет став властителем малої, 454-метрової парцелї, купленої від спадковмців пп. Полякової і Войтинкевича за круглу суму 1.900 корон. Цїла куплена парцеля призначена лиш на саму церковцю, котра буде 18 метрів довга а 14 або 12 широка. Справою купна займали ся пп. Мих. Маритчак і Дим. Білас. На вибудованє церкви потрібно 14.000 корон. Комітет надїє ся, що прийде ему в помічъ перемиска філія товариства св. Ап. Петра і поодинокі добродії. В місяцях лютім і марті жертвували на церков ясельску Р. Т. о. Мих. Кунович військовий протоєрей з Перемишля 50 К, Ю. Величко судия з Меднича 2·60 К, о. дек. Ольшаньский парох зі Старяви 4 К і о. д-р Й. Мільницкий зі Львова 2·15 К. Враз із попередними жертвами є всего 3.919 К 57 с. — При сій нагоді о. Вербицкий подає до відомости, що як торік так і сего року у Велику суботу (9 цьвітня) о 6 год. вечером відправить ся в ясельскім лат. парохіяльнім костелї утреня воскресна і посьвячене брашен.

— **Як се назвати?** Молодїж в Ладичинї коло Микулинець заложила в селї церковний хор і щоденно збирала ся на проби. Здавало ся, що „władza“, котра так пильно заходить ся коло будови „kościółków“, чейже не спротивить ся тому дїлу релїґійному. Але стало ся инакше. Дня 22 с. м. зібрала ся молодїж в хатї читальнї „Просьвіти“ на пробу. Нараз являє ся в хатї жандарм взявши з собою війта і полїцая і зачинають енерґічним способом розганяти зібраних. Сам війт гнав з палицею за дївчатами і кричав: „Я тобі дам, що тобі відхоче ся сьпівати!“ Знов же жандарм страшив людий, що замкне їх на цїлу нїч в хатї. Пізнїйше заговорено, що жандарм розігнав сьпівакїв тому, що в селї тиф. Але школи в селї не замкнули!.. І не диво — хор руского церковного сьпіву... „to co innego“. — *Єв. С.*

— **Сотна пожарна фіґія „Сокола“** в Улазові пов. тїшанівского внесла нині до намісництва подане о затвердженє статутів. Є се перша орґанізация того рода в тїшанівскім повітї і маємо надію, що за Улазовом підуть дальші села та що пожиточна орґанізация сокільска обійме вскорі цїлий повіт. Подібно як при пятьдесятій філії намірив „Сокіл“ також і свою сотню дому обдарити рїжними приладами пожарними, щоби тим способом заохотити і инші села до основуваня товариств пожарничо-ґімнастичних. При тій нагоді звертаємо увагу нашої інтеліґенциї в краю на чим раз густійше основуючі ся „Соколи“ з зазивом, щоби всюди, де дотепер нема ще орґанізациї пожарної, або де така орґанізация є лиха, приступали до основуваня „Соколів“ після вказівок, які безкористно удїляє „Сокіл“ у Львові.

— **Звичайні загальні збори членів Краєвого Товариства кредитового урядників і сьвящеників**, стов. зар. з обм. порукою у Львові, відбули ся при численній участи членів місцевих і замісцевих в понедїлок дня 21 с. м. о 5 год. вечером в льокали Товариства. Збори відкрив короткою промовою президент Ради надзираючої радник Ярослав Ільницкий і сконстатувавши, що збори правосильно скликано, покликав на заступника предсїдателя зборів проф. Івана Бічая а на секретаря п. Илька Яремкевича. Яко першу точку порядку дневного відчитав п. Илько Яремкевич протокол з попередних заг. зборів з 5 марта 1903 р., котрий без дискусиї принято.

Потім директор А. Серочковский відчитав справоздане дирекциї за рік адмін. 1903. Після сего справоздання приступило до Товариства в 1903 р. нових членів 131, так що з днем 31 грудня 1903 числило Товариство 340 членів з 394 деклярованими удїлами на суму 19.700 К, з чого в дїйсности сплачено 14.648 К, 86 с., або 74% з суми деклярованої. Фонд резервовий збільшив ся о 643 К, 38 с., і виносив з днем 31 грудня 1903 р. 1.112 К, 20 с. Вкладки щадничі збільшили ся о 37.314 К, 59 с., і виносили з днем 31 грудня 1903 р. 80.792 К, 65 с. на 138 книжочках вкладкових. Відношенє капіталу чужого до власного представляє ся як 5 ½ : 1. Пожичок на скрипти і векслї удїлено в 1903 р. 184 в сумі 141.222 К, 68 с.; сплачено в цїлости 81 і на рати суму 89.192 К, 25 с. В дни 31 грудня 1903 р. мало Товариство на 202 пожичках скриптових і векслевих суму 100.303 К, 33 с. На льокацинх в кредитових товариствах, банках і щадницї почтовій була в дни 31 грудня 1903 р. улїкована квота 1637 К, 95 с. Приходи в 1903 р. виносили 246.767 К, 01 с., а розходи 246.977 К, 26 с., отже загальний оборот касовий в роцї 1903 виносив 493.744 К, 27 с. Сальдо коштів адміністрациї по потрученю звороту від сторін виносило 1466 К, 98 с., в чім містить ся квота 120 К, видана на добродїйні цїли, а іменно по 20 К, на Бурси в Синоцї і Ярославі, на Інститут музичний у Львові, на Бурсу реміснпчу у Львові, на будову церкви в Вахорцї, на прогульку Сокола до Угорщини 10 К, і по 5 К, на коляду для дїтий школи ім. Шашкевича і питомців Селянъской Бурси у Львові. Чистий зиск по замортизованю з коштів заснованя 286·30 К, з інвентаря 15% т. в. 74 К, по придїленю до фонду резервового 280·98 К, і по утворенню резерви податковой 60 К, виносить 613 К, 57 с. Справоздане Дирекциї кінчить ся візванем до руской інтеліґенциї, щоби як найчисленнїйше приступала в члени Товариства та льокувала в нїм свої ощадности, і внесенем, щоби заг. збори висказали подяку Редакциям „Дїла“, „Руслана“ і „Галичанина“ за поміщуване комунїкатів Товариства.

Перед отворенем дискусиї над сим справозданем п. Микола Мельник, член комісиї ревізийної, відчитав справоздане комісиї ревізийної і поставив єї іменем внесене, щоби заг. збори приняли справоздане за рік адм. 1903 і удїлили Дирекциї і Раді надзираючій абсолюторию. По переведеню дискусиї, в котрій забрав слово п. Угрин в справі бухгалтерийного зіставлюваня рахунків, що поменили директори пп. Серочковский і Грозик, принято справоздане Дирекциї і комісиї ревізийної і удїлено Дирекциї і Раді надзираючій абсолюторию.

Опісля по мисли внесеня Ради надзираючої рішили збори розділити чистий зиск 613 К, 57 с. в такий спосіб: До фонду резервового (по мисли §. 17 стат.) 10% т. в. 61 К, 36 с.; на 6% дивіденду від удїлів членьских 505 К, а решту 47 К, 21 с. придїлити додатково до фонду резервового.

Відтак при виборі (картками) 6 членів Ради надзираючої вибрано на дальші три роки пп.: о. Волод. Ганицкого пароха Рудна, секретаря суду Івана Чернявского, сов. Юлїяна Сїчиньского, проф. Івана Бічая і урадників „Дністра“ Илька Яремкевича і Осипа Кузьмича, а заступниками членів Ради: о. Вол. Лиска, Івана Стронъского, Илька Пана, Вол. Крижановского і Иосифа Сахрина. Членами комісиї ревізийної на рік 1904 вибрано одноголосно пп. Николая Мельника асистента рах. дирекциї домен і лїсів, Андрія Кика бухгальтера тов-а вз. обезпечень „Дністер“ і Иосифа Максимовича урядника тов-а вз. кредиту „Дністер“, а заступником Иосифа Мойсеевича асистента рах. дирекциї почт. Відтак затверджено одноголосно вибір на дальші три роки директором товариства п. Алекс. Серочковского, а заступником директорів о. Теодозия Лежогубского катехита у Львові, Юлїяна Левицкого проф. ґімн. у Львові і Любомира Рожаньского кандидата адвокатского у Львові.

Слїдували внесеня і інтерпеляциї членів: П. Яків Павлюк ставить бажане, щоби Дирекция при удїлюваню кредиту не робила трудностий і не ставила тяжких условій забезпеки. Відповів дир. Серочковский, зазначуючи, що условя удїленя пожичок є можливо найкорисніїйші та що їх сам статут товариства приписує. В дискусиї забирали слово пп. Ів. Черняньский і Ів. Вічай підносячи, що власне Дирекциї належить ся повне признане за осторожність при удїлюваню позичок і жадання відповідної забезпеки. Коли нїхто більше не жадав голосу, замкнув предсїдатель о годинї 8½ вечером збори, подякувавши присутним за численну участь, підніс красний розвій товариства у всїх напрямах, его потребу і хосенність для руской інтеліґенциї, в чім найбільша заслуга Дирекциї, і візвав присутних, щоби кождий старав ся приєднувати товариству нових членів, і підпирав дальший его розвій.

— **Щасливий в йт!** — можна сказати про славного війта Стаха Лиса в Качанівцї скалатского повіта. Ц. к. староство мусїло було засуспендувати Лиса по доказаню ему ряду так званих „nieprawidłowości“ на шкоду громади в сумі 6.303 К 62 с. (в наслїдок чого виділ краєвий ухвалив був усунене его з уряду війтівского). Потім справа перейшла до ц. к. прокураторії, а сесь відступав від обжалованя, бо війтови Стахови Лисови могло хибнути в касї 6.303·62 К тілько через недогляд, а не через спроневіренє. В справі славної господарки війта Стаха Лиса в Качанівцї вніс був посол д-р Олесницкий в соймі інтерпеляцию до правительства, та (розумієсь) відповіди не діждав ся. Тепер — як нам пишуть — сею справою заняли ся наші посли з ради державної.

— **Проти політики кнута.** З рїжних сторін Росиї надходять вісти, котрі дають дальші докази, що лїпша частина російскої суспільности підносить все найвійший протест против системи кнута, особливо против війни з Японом. Вільнодумна ґрупа студентів київского університету і політехніки видала комунїкат, де протестує против заборчих плянів правительства, що викликали теперішну війну. Однак супротив того, що дїло знищени вже розпочалось — читаємо в комунїкатї — ми приневолені бажати Японцям побіди, позаяк побіда Росиї скріпила би могучість царату. Противно російске правительство, ослаблене погромом, тим лекше дасть ся повалити революцийними елементами, з котрими передовсїм лучать ся наші симпатиї“. — В Петербураї замкнули власти вищі жіночі курси за протест против адреси преданности професорів, а гірничий інститут за протест против війни. Університет замкнено в передодень загально-академічного віча. Зараз потім наступили масові арештованя, причім між иншими арештовано також звісного письменника В. Короленка. — В Москві арештовано около сто осіб за збори з причини професорского суду. В дорпатскім університетї відбуло ся віче при участи 600 студентів і закінчило ся демонстрациею. Перед вічем арештовано 480 студентів за роздаваня селянам революцийних брошур. Університет замкнено. — З Одеси доносять: Страйк, викликаний введенєм полїциї до університету продовжає ся. Одні професори одержують димісию, другі здержують ся від викладів. Наслїдком сего університет зачинено.

— **Динамітовий замах на університет** виконано в Одесї. Під будинок університету підложив хтось бомби, з котрих дві експльодували і знищили майже цїлий фронтовий мур. Окрім того найдено девять бомб, що не вибухли. На случай експльозиї всїх одинайцатьох бомб цїлий будинок був би вилетїв у воздух і розсипав ся в румовище. Власти арештували двох студентів, підозрінних о замах. Так доносить анґлїйска ґазета „Standard“.

— **Новий в'д ньский нунций папский** князь Ґраніто Пінятелї (Pignatelli) ді Бельмонте прибув онодї до Відня в супроводї рівнож новоіменованого секретаря папского, монсіньора Россо-Штокалєра. Новий віденьский нунций був нунцием в Бруксели.

— **Епільоґ маршу в Білск.** В Саравві запав вчера вирок військового суду в справі страшного маршу до міста Білск, підчас котрого упало кількадесять вояків від сонїчного удару. Полковника Ґрінцвайґа засуджено на пять місяців, а підполковника Терека на два місяцїв вязниці. Всїх инших, а між ними й підполковника Бачиньского увільнено.

— **На будову резиденциї нїмецкого цїсаря в Познани** ухвалила перед кількома днями буджетова комісия нїмецкого райхстаґу один мілїон марок яко першу рату з трох мілїонів марок, якими держава причинявсь до будови тої резиденциї. Як відомо, будову цїсарского замку в Познани спонукала ухвала польскої більшости галицкого сойму, щоби краківский замок на Вавели, зреставрувавши его коштом цїлого краю, подарувати австрийскому цїсареви на резиденцию.

— **Траґічни і процес**. В Сучаві велику сенсацию викликала подія, яка счинила ся з нагоди процесу адвоката Шехнера з писарем Блюмом. Два роки тому адвокатский писар Блюм назвав при сьвідках свого шефа д-ра Шехнера лайданом і злодієм. Шехнер подав его до суду о обиду чести і тоді Блюм винивив, що Шехнер украв при аладжуваню інвентара одного помершого адвоката вексель на 280 зр., котрий відтак з'есконтував. Позаяк при розправі показало ся, що й Блюм не мав чистих рук, дїло скінчило ся засудженєм Блюма. Наслїдком відклику прокураторії і засудженого відбула ся онодї нова розправа, котра скінчила ся зовсїм инакше, бо увільненєм Блюма а засудженєм адвоката Шехнера на 8 місяцїв тяжкої вязниці. По оголошеню вироку Шехнер зажив арценику. Вправдї лїкарі зарядили сейчас антидотум, але стан Шехнера є дуже ґріянний. Стверджено при тім, що арценик, який ще найдено при самоубійнику, вистарчив би на отровеня цїлого полку війска.

— **Приписи для воєнних кореспондентів.** Японьске правительство управильнило справу воєнних кореспондентів, европейских і американьских, котрі будуть находити ся на боєвищи і мають поступати за японьским ґенеральним штабом. Кореспонденти одержали відповідні інструкциї, а кождий з них має носити на рамени перепаску з заголовком тої ґазети, котра его вислала. Впрочім кождий кореспондент має право держати власного секретаря та европейского слугу. Вісти з поля війни можуть кореспонденти пересилати своїм ґазетам лише такі, котрі перейдуть японьску військову цензуру. За всяке переступленя тих приписів потягне ся кореспондента перед воєнний суд.

— **Дрібні вісти.** З Будапешту доносять, що епископ із Сатмара, Месленї, вислав до цїсаря з нагоди 100 роковин вступованя рим.-

Прибори до кравеччини *як: Аплікациї, Коронки кльоцкові, Тасьми, Гузики, Підшевки* поручає найдешевше християньска фірма **Фердинанд Ґітлєр (Gütller)** у Львові, площа Галицка ч. 3.

кат. дієцезиї в Сатмарі, привітну телеґраму і жертвував при тій нагоді півтора міліона корон на культуральні цїли. — В Москві відобран собі житє через підрізане горла бритвою тенор тамошної опери Кошиц з причини утрати голосу. — Коло берегів Норвеґії лютила ся в послїдних днях страшна буря, котра затопила кілька кораблїв, богато суден, а також на суши наробила великої шкоди. — Військовий суд засудив капітана Блянпарда за ударене воїка в лице на 20 днїв вязниці. Стало ся так... в Парижи. — Рада міста Чернівців ухвалила на онодїшнім засїданю для „Рускоґо Народноґо Дому“ запомогу в квотї 200 К. — В Берлинї сконфісковано повість ґр. Бавдісіна „Erstklassige Menschen“, написану на основі військових відносин, а авторови вшчено процес. — В Італії велику сензацию викликало буджетове справоздане посла Саппоріто, котрий виказав, що б. міністер просьвіти Назі здефравдував більшу половину з суми 300.000 лірів, а призначеної на запомоги та нагороди для учителїв за наукові працї.

— **Земля на продаж**. В повітї товмацкім на фільварку Березина коло Одаїв горцлядских є на продаж через парцеляцию 300 моргів рілї в цїні разом з всїми коштами по 440 корон за морґ і 140 моргів лїса по 130 до 240 корон за морґ. Рілї дуже добра пшенична, лїс молодий кількалїтний. Парцелянти можуть дістати материялу на будинки. На місци буде дуже добрий заробок коло реґуляциї Днїстра. Купцї можуть одержати догідний кредит на часть цїни купна. — Продав д-р С. Данилович адвокат в Тернополи.

— **Римскі стипендиї**. Згідно з постановами статута, потвердженого австрийским міністерством просьвіти, для „Instituto austriaco di studii storici“ в Римі, будуть роздані з початком найблизшого наукового періода т. є від 1 жовтня с. р. стипендиї, призначені на наукові студиї в Римі, т. зв. римскі стипендиї. До условій одержаня потрібні: австрийске горожанство, свідоцтво укінченя університетских студий або зложеня державного чи учительского іспиту, або осягненя докторского степеня, знанє італїянської мови і виказ наукової працї. Петенти, котрі не займають ще посади, можуть на бажане одержати місце платного практиканта при одній з університетских або наукових бібліотек. Римскі стипендиї, котрих висота установляє ся відповідно до особистих відносин петента, надають ся на час 9 місяців, а подана о них треба вносити до міністерства просьвіти найдальше до 1 мая с. р.

— **Військова бранка** в окрузї X. корпусу в Перемишли назначена: Для доповняючої команди 9 полку піхоти в Калуши на днї 13—28 цьвітня; в Рожнїтові 25—28 цьвітня; в Долинї 29 цьвітня до 4 мая; в Болехові 5—9 мая; в Стрию 11—18 мая; в Сколїм 20—27 мая; в Журавні 13—16 цьвітня; в Жидачеві 18—21 цьвітня і в Миколаєві 2—23 цьвітня. — Для доповняючої команди 10 п. піхоти в Перемишли 14—23 цьвітня; в Кривчи 25—27 цьвітня; в Бірчи 29 цьвітня до 4 мая; в Добромилю 5—9 мая; в Березові 11—20 мая і в Динові 21—26 мая. — Для доповняючої команди 45 п. піхоти в Коросні 13—23 цьвітня; в Лїську 25—28 цьвітня; в Устріках нижних 29—30 цьвітня; в Лютовисках 2—4 мая; в Балигородї 6—9 мая; в Буківску 11—14 мая, в Риманові 16—18 мая і в Синоцї 20—26 мая. — Для доповняючої команди 77 п. піхоти в Дрогобичи 13—28 цьвітня; в Самборі від 29 цьвітня до 10 мая; в Ст. Самборі 11—18 мая і в Турцї 20—31 мая. — Для доповняючої команди 89 п. піхоти в Судовій Вишни 13—16 цьвітня; в Мостисках 18—23 цьвітня, в Раві рускій від 29 цьвітня до 7 мая; в Яворові 9—14 мая; в Краківци 16—18 мая; в Янові 20—24 мая; в Городку 25—31 мая; в Рудках 9—13 мая і Комарні 14—18 мая. — Для доповняючої команди 90 п. піхоти в Ниску 5—14 цьвітня; в Лежайску 16—23 цьвітня; в Ланцутї від 25 цьвітня до 2 мая; в Переворску 3—9 мая; в Ярославі 11—24 мая; в Сяноки 26—31 мая; в Чесанові 19—23 цьвітня і в Любачеві 25—30 цьвітня.

— **З Товариства „Академічна Громада“**. Отсим взиває ся всїх Р. Т. бувших членів Т-ва „Академічна Громада“, які доси ще мають у себе книжки позичені з бібліотеки Т-ва, щоби в найкоротшім часї зволили ті книжки звернути, бо инакше Видїл буде приневолений удати ся на дорогу судову. — За Видїл: *Степан Витвицкий* голова, *Іван Джиджора* бібліотекар.

— **Товариство „Шкільна Поміч“ в Станиславові** складає отсим прилюдну подяку сьвітлому товариству взаїмного кредиту „Днїстер“ за пересланий одноразовий датек в квотї 50 К на цїли нашого товариства. — *Видїл.*

— **Аматорске представленє в Бережан х.** В неділю дня 27 с. м. відограють члени читальнї „Просьвіти“ в Раю комедию „Сїльскі аристократи“. Білети можна дістати в торговли п. Юзвичиньского а в день представленя при касї в сали „Надїї“ в Бережанах. Початок о 7½ год. вечером. Дохід призначений на заснованє читальняної крамницї.

— **Відчит в Коломиї**. В неділю дня 27 с.м. відбуде ся в сали „Народноґо Дому“ в Коломиї популярно-науковий відчит проф. К. Студиньского на тему „Гетьман Мазепа в історії лїтератури“. Початок о 6 год. вечером.

— **Видїл філії „Просьвіти“ в Стрию** подає сим до відомости, що четвертий виклад, заповіджений на суботу (26. с. м.) не відбуде ся, бо предлеґент Вп. проф. д-р Колесса перешкоджений прибути.

— **Пожарний „Сокіл“ в Сороках коло Львова** засновано на статутї львівского „Сокола“. Ц. к. намісництво затвердило вже статут.

— **Пожарний „Сокіл“ в Вишатичах** перемиского повіта засновано на статутї львівского „Сокола“. Ц. к. намісництво затвердило вже статут.

— **З Товариства св. Петра**. По причинї, що на четвер 21 цьвітня визначено іспит конкурсовий, відбудуть ся загальні збори членів Товариства св. Петра *зі второк дня 26 цьвітня*. На порядку дневнім стоїть зміна статутів. Видїл предкладає слїдуючі зміни: „давати не лише безповоротні, но також і зворотні запомоги (§ 3); по причинї, що видїл вибирає ся на 3 лїта, відбувати загальні збори що 3 лїта (§ 11); фонд корінний вести для кождої Епархії (філії) окремий і мав уміщувати ся на зворотні запомоги церквей (§ 28).“. Много членів є однак за тим, щоби фонд корінний зовсїм знести. Чи так, чи сяк, рішать загальні збори. Щоби-ж вже перед загальними зборами рішити петиции о запомоги і зараз по загальних зборах роздїлити межи церкви ті запомоги, розписуємо вже тепер конкурс на запомоги (§ 27, 2 г.). Прошенє о запомогу, написане парохом, предкладає ся відпоручникови а зглядно деканови, а декан предкладає видїлови через Митроп. Консисторию зі своїм доброминїнем і означенем висоти запомоги. Крім деканів поставлені відпоручниками, а митр. Ординариятом затверджені: парох Плугова о. К. Дудикевич для деканата золочівского, парох Таврова о. Ем. Дудрович для деканата бережанского, парох Бережниці о. Корн. Сеник для деканата роздільского і парох Дулиб о. Петро Шашковский для деканата стрийского. Особливо ревно займають ся дїлами товариства оо. К. Дудикевич і К. Сеник, за що виражаємо їм щиру подяку. Такуж подяку виражаємо п. Б. Дїдицкому, жертвовавшому на цїли нашого товариства 40 К, Видїлам Рад повітових в Теребовли, у Львові, Бібрці, Збаражи і Коломиї, з котрих перший жертвував на цїли товариства 25, другий 50, третий 75, а два послїдні по 100 К і товариству „Днїстер“, жертвовавшому на цїли нашого товариства **1000** корон, а то для Львова 400, а для Станиславова і Перемишля по 300 корон, в пропорциї до асекурованих церквей з поодиноких епархій. — *Видїл.*

— **Від Гриця Щипавки** дістаємо письмо з просьбою о поміщенє: Подаю до загальної відомости моїх політичних приклонників, знакомих і приятелїв, що нїякої часописи не буду видавати з тої простої причини, що „заголошень“ передплатників не можу помістити в хатї [така маса!!!] а тим самим і редаґуючи часопись, не дам собі ради. Також застановлюю видавництво „Бібліотеки“, бо аматорів справдї є **дуже багато**, але **більша половина з них не платить.** [Багато замовляють 12 прим. тому лише, що ми там обіцяли і давали 2 даром; отже тоті патріоти умiють 2 брошурки собі сховати, а прочі відсилають „retour“, так, що ми їм ще і почту оплачуємо!] Наслїдком сего так автор, як і видавець оголосили цїловите банкротство. Грабчука уже ліцитують, а я вибираю ся туди, куди давно вже повинен був пити.

Дальше заявляю рівночасно усїм тим, що мене запитують, чому я не відповідаю що польским часописам, які мене машкарять так погано, що усякі „писання“ таких шмат як: „Дзвонїк“, „Слово“, „Вік“, „Сьмїґус“ і т. п. — мене **не годні обидити.** Дякую цїлій Україні-Руси за довіре, симпатиї, а головно за „попертє“ і усїх прощаю. — *Гриць Щипавка.*

— **Тухляньский равт.** З нагоди посьвячени і отвореня нового зелїзничого дворца у Львові відбуде ся дня 26 с. м. в салях новозбудованого будинку равт, з котрого дохід призначений на вакацийні кольонії в Тухли. Комітет равту просить нас запотувати, що для звеличаня тої забави далось ему упросити до участи визначнїйші сьпівацкі, музичні і декляматорскі сили, при чім приграватн буде військова музика під управою капельмайстра п. Роля.

Померли:

— **Висаріон Василь Кулик**, чина св. Василия В., упокоїв ся в монастирі у Львові, дня 22 с. м. в 54-ім році житя, а 24-ім монашества. В. в. п.!

Урядові вісти:

— **Вісти із станиславівскої епархії.** Крилошанські відзнаки дістав о. Ник. Красицкий з Ковалївки. — На конкурс розписані: Якубівка дек. жукївского з реченцем до 15 н. ст. цьвітня (другий раз) і Стрільче дек. городеньского до 1 н. ст. мая. — Канон. інституцию дістали: Стан. Цар на Пилаткївці і Вас. Новицкий на Олешків. — Консистория відіслась до намісництва о згоду на канон. інституцию о. Евг. Крушиньского на Гаврилївку, Ал. Вергановского на Комарів, Авкс. Глїбовицкого на Скоморохи, Мод. Лукашевича на Задубрівці, Ів. Калитчука на Ромашівку і Лонг. Федоровского на Лосич. — До канон. інституциї візвані: Ів. Лушниньский на Бабулинці і Теод. Турула на Хоростків. — В пропозицию принаті на Обертин: Пав. Герасимович, Вол. Добриньский і Мих. Бровко; на Тисьменицю: Ів. Коцюба, Ісид. Ганкевич, Ал. Гелитович, Йос. Кисїлевский, Мих. Медведский, Клим. Кульчицкий, Евст. Шмериковский, Вол. Носковский і Ден. Билиньский; на Цїняву: Дим. Дворянин (одер); на Жежаву (по резиґнациї Мих. Кобилиньского): Ів. Гилиньский, Ів. Ульканьский, Ден. Билиньский, Ів. Федюк і Йос. Вигнаньский. — Введені: Дим. Дворянин в завідательство Межигорець, Ант. Вучко в третє сотрудництво в Чернівцях, Іван Устиянович (новопоставлений пресвитер) в систем. сотрудництво в Гостові, Е. Данилович в завідательство в Іспасї, Ів. Луцкий в друге сотрудництво в Чернівцях і Ігн. Волчук в експоп. сотрудництво в Раранчи. — Увільнені: Теод. Двуліт від другого і Яр. Левицкий від третього сотрудництва в Чернівцях. — Від конкурсового іспиту увільнені: Вол. Богачевский і Стеф. Комаряньский на три і Сим. Билиньский на шість лїт, Сим. Павлюк на все, а Вол. Левицкий на соубігательство о одну парохію. — Консистория предложила намісництву визначити дотацию для прив. сотрудників: в Кривенькім, Кутах старих, Гвоздї, Росохачи, Залїщиках, Вербівци і Побережю. — В пресвитерский дім приняті: Ів. Волошин, Ник. Руденьский, Стан. Вильчиньский і Йос. Фацієвич. — Амвр. Поляньский іменований катихитом нар. школи в Гусятинї. — Відпустку дістали: Ант. Аксентій з Опришовець на два місяцї і Ал. Павлюк (новопоставл. пресвитер) на фільософічні студиї. — Ів. Мокрицкий одержав цертифікат на третий рік богословия. — На конкурс з реченцем до 31 н. ст. марта розписані посади катехитів нар. шкіл: в Вучачи, Залїщиках і Монастириськах, а до 15 н. ст. цьвітня посади таких катехитів в Княгининї-Гірка під Станиславовом, в Богородчанах, Хоросткові, Копичинцях і Товмачи. — До духовної епархіяльної авзан приняті з перемиской епархії Евст. Тесля і Стеф. Матвійко з третього року богословия і окінчений богослов Стан. Вильчиньский.

Ц. к. Дирекция зелїзниць дер.

З днем 1 цьвітня 1904 увійде в житє додаток I до залучника з 1 надолиста 1903 до тарифи часть II, зшитка 2 з 1 марця 1904.

З штуки і лїтератури:

— **Сьвяте Письмо руссько українською мовою.** Як доносять нам з Праги, вислала славна „українська Беатріче“, пані Куліш прошенє до самої царицї, котрим просить, щоб допомогла своїм вплывом українському народови дістати дозвіл для ввозу сьвятого Письма в Росию. Побачимо, чи хоч з того боку буде нам яка ласка і — правда. Давмо що знати, що британське і заграничне біблійне товариство не продає окремо Старого Завіту, хоч він вже й видрукований, а тілько вкупі з Новим Завітом. Ціла Біблія вийде в друку в маю с. р. і можна буде дістати її в складї брит. і загран. біблійного товариства у Відни. — Depot der brit. u. ausl Bibelgesellschaft in Wien, I. Elisabethstrasse Nr. 6

— **Записок Наукового Товариства імени Шевченка** том LXVII (книга I за рік 1904) появила ся сими днями і містить: 1) „Впровадженє Єзуітів до Польщі“ історично-критична студия, написав Олександер Сушко (конець буде). — 2) „Материяли до історії Коліївщини. І Васильяньскі записки й мисли про Коліївщину, подав Аристарх Крижановский, до друку приладив Михайло Грушевский. — 3) „Король Валаґулів“ Антіи Шашкевич і його українські вірші, написав д-р Іван Франко. — 4) Miscellanea: а) Руска сатира на польску елекцию 1696 р., подав І. Франко; б) Парохіяни відмовляють підписів на петицию против відобраня церковних і парохіяльних дібр в 1848 р., подав Мих. Зубрицкий. — 5) Наукова хроніка: З юбилейної лїтератури про Мик. Гоголя, огляд Івана Стешенка (конець буде), — Бібліоґрафія (рецензії й справоздания). — 7) Показчик до LI—LVI тт. Записок Наукового Товариства імени Шевченка. — 8) Зміст тт. I—LVI (по нїмецки).

— **Поручає ся** універсальний інститут технічно-дентистичний п. Віктора, пл. Галицка ч. 7, Львів. 213 1—10

— **Жертви**, вплинувші на цїли Тов. Руска Захоронка у Львові в листопадї і грудни 1903 р. і в сїчни і лютім 1904 р. в коронах: Вп. ДД. д-р Томашівский в Бережанах 2, Яросл. Шматерівна в Гребенові 5, Михась Лабій в Чорнокінцах 1, Леонтович 3, Левинский проф. політех. 28, д-р Вас. Лагола 2, К. Воляньский 1, С. Бриттан 1, тов. „Днїстер“ 100, Виреосьв. Митрополит А. Шептицкий 100, тов. „Днїстер“ замість вінця для бп. п. д-ра Г. Ромера, дир. Тов. взаїм. убезп. в Кракові 40, Впр. о. сов. Біліньский 10, о. крил. Петрушевич 2, о. кап. Чапельский 20, Вп. ДД. д-р Онишкевич 10, д-р Соловій 10, д-р Ол. Колесса 3, М. Грушевский 2, д-р Отудиньский 2, дир. Г. Харкевич 2, рад. Матїїв 3, рад. Ясеницкий 2, П. Огоновский 2, І. Огоновский 3, Громницкий 2, рад. Кминикевич 2, рад. Шинайло 2, рад. Ревакович 2, о. сов. Ярема 2, пос. Юл. Романчук 5, д-р М. Шухевич 2, д-р Грушкевич 3, Дїдицкий 10, С. Бриттан 10, Грозик 2, І. Вачиньский 2, рад. Січиньский 2, інсп. Ганїнчак 4, о. А. Темницкий 2, о. кан. Чапельский (складки в церкві) 60, і 52, Нар. Торговля 50, о. Коритко 5, дохід з вечерн. св. Николая 85, з пушки від учениць Руснок у п. Стшалковской 5, дохід з відчиту Вп. Моравчевскої 14, з пушки на Бесїдї у Львові 9·60, Од. Шухевичівна з вечериць в честь Лисенка 63, Д. Стефановичева 2, Крушельницка з концерту в ч. Лисенка 40·28, Д. Білецка 4, о. Пабст 20, Д. Мишуґа 70, Б. секр. маґістр. 10, Видїл краєвий (за р. 1903/4) 400, дохід з дїточ. балю 76, з пушки в товаристві Труд 8, з пушки в школї ім. Шевченка 16, Вп. ДД. Громницкий 3, о. Тускач (з Тісної) 10, складка на заг. збор. Нар. Торговлї 15, Кружок укр. дівчат 16, складка в церкві сьв. Пятницї 2·, складка в ц. оо. Василиян 12, даток слуги Курилюк 10, Вєч. о. кан. Біліньский 2, Д. Бандрівска 0·60, складка в ц. оо. Василиян 12·40, Д. Василівска 10, д-р Я. Кулачковский 5, Д. Яремова 4, Вєч. о. кан. Біліньский 2, складка в ц. оо. Василиян 14, Вєч. о. Темницкий Ал. 2, д-р. Н. Шухевич 2, складка в ц. оо. Василиян 14, Вєч. о. кан. Біліньский 5, складка на руки Крушельницкої 24·60, Екс. марш. Вадені 50, складка в ц. св. Николая 13, Із. Плянер на руки о. Рудовича 5, М. Губчак 2, о. Біліньский в Зарваници 5, „Кружок укр. дівчат 6·60, з перших вечериць на Бесїдї 100, з других вечер. на „Бесїдї“ 120, на руки „Народ. Торговлї“ зложили: д-р Федак 10, д-р Сельский 10, Ів. Вічай 3, о. Д. Стефанович 3, о. Е. Гузар 3, І. Черлянский 3, д-р Е. Санецкий 3, І. Кокоруда 3, д-р Кость Левицкий 5, Ю. Січиньский 5, (разом 48), д-р Яр. Кулачковский 10, о. митрат Туркевич 5.

— **Виказ жертв на будову руско-народного театру у Львові.**

III. Принагідні датки: Старух Данило ощадність з телеґрами 0·55, Біліньский Іван складка при забаві 1·06, Саврин Николай місто поворічних желань 1, Чайковский Іван місто поворічних желань 0·44, о. Лесик Іван з Волї Коблиньскої 10, авскультанти судові і академіки заколядовали в Самборі 83·17, Коритовский Леопольд з карт на Бесїдї 0·76, Духович Александер з карт на Бесїдї 0·16, Др Бохеньский Стефан з карт на Бесїдї 0·20, Парадовска Галя з Волї Баранецкої даток за I квартал 1·2·, о. Літиньский Іван в Чуквї 4, Іван Белей у Львові 5, о. Слинииньский Михайло з Тирави волоскої складка 6, Іван де Гуцул Р, з заболотівскої фабрики тютюну 2, Михайлевич Теофиль Львів 5, о. М. Попович з Павлова за лютий 3, Михайло Лаворко з Золочева складку від Домбровских 2, від о. Гр. Грушки з Снович 4, від Мацюка 1, від Боднара 1, від Грабинка 1, від В. Гупаловского 1, о. І. Луцкий з Раранча через Днїстер 1·45, о. Іван Боднар з Дмитрова деклар. через 3 роки квартально 9, від громадин Дмитрова 16, від Брацтва церковного з коляди 10, від Теодозиї Боднарівної 2, від Панька Сьнівака начальника громади 1, від господаря Тимка Мельника 1, від Антона Борецкого 1, і від женихів Кирила і Насті Костів 3, Руска Каса в Рогатинї 20, о. Александер Темницкий за лютий 5, о. Александер Русин з Корчина через Днїстер 6, Микола Паранкевич ц. к. канц. судов. в Тисьменици 7·60, Др Днїстрянський Станислав з Львова за март 9, Микола Левицкий з Львова 2, о. Т. Глїбовицкий з Полюхова деклар. через 3 роки квартально 10, о. Яків Яхно з Ванева 3, о. Клим Пелехович з Ванева 5, дівчата з Ванева з коляди 10, Леонтина Строньска з Ванева 2, Николай Терес з Прожатина 1, Руска міщаньска Каса в Станиславові 10, Іван Стефанишин з Станіславова 2, Григорий Мигалюк 1, Цембрило 1, Мороз 20 всї з Станиславова, Володимир Левицкий ц.к. нотар з Винник 10 К, складка в бюрі мельорацийнім у Львові: Андрей Корнелля 20, М. Чернїй 5, Пшибильскай 1, Бляута 5, Піш 1, Винницкий 2, Лопатиньский 1, Возвич 1, Галадей 1, Янковский 1, І. Гапонович 6, Т. Сеньчук 1, Равлюк 0·40, Вертипорох 0·40, І. Нахвалтач 0·40, — о. Стефан Мохнацкий декл. через 3 роки квартально 10, д-р Ярослав Кулачковский 200, Іван Вертипорох з Ляшок королівских через Днїстер 3·75 Софія Сосновска 2, Северина Сушкевича 2 обі за март.

Датки деклароване за місяць лютий 1904 вплатили зі Стрия: Бабик Кость 0·50, Баранецкий Стефан 2, о. Базюк Олекса 1, Бачиньска Альбіна 1, Бачиньска Мария 1, Білецкий Василь учитель 2, і за март, Білецкий Василь офіциял суд. 0·85, Бобикевича Іосифа 2, Бородайкевичівна Стефанія 0·60, Бородайкевичева Теодора 0·40, Вахнянин Іван 2, Витковицка Іванна 2, Ганас Іван 2, Гарасимів Антін 2, Глїбовицкий Іосиф 1, Говикович Альфред 2, Грабовский Володимир 0·40, Гутникевич Никола 0·70, Готникевич Іван 1, Геців Василь 1, Гецівна Мария 0·60, Добраньский Стефан 2, Дригинич Стефан 1, Дутка Володимир 1, Дух Василь 0·40, Ерденберґер Іван 1, Заплабиньский Франц 0·60, Іванків Теодор 0·20, Ільницкий Тадей 2 за сїчень, 2 за лютий, Кандик Іван 2, Кисилевский Ярослав 1, д-р Кмита Юліян 2, Кмита Стефан 0·50 Козло Іван 0·50, Королевич Михайло 2, о. Коренець Олекса 1, Коренець Василь 1, Корнацкий Антін 0·80, Костецкий Юліян 2; Красіньский Тома 1, Кучика Йосиф 1, Лев Володимир 2, Левандовский Никола 2, Левицкий Йосиф 1, Левицка Ольга 1, о. Матковский Никола 4, Мацукевич Павло 1, Мацюрак Василь 0·40, Мацюрак Ольга 0.40, Мирончович Ярослав 1, Мишкевич Іван 1·50, Мійска Сидонія 1, Мосьонда Андрій 0·50, Мускевичева Татіянна 0·50, Нижанковска Михалина 1·00, д-р Олесницкий Евген 10, д-р Олесницкий Ярослав 5, Покиньский Юліян 4, Поляньска Мария 0·50, о. Константин Петрушевич 2, Ревакович Іван 3, Решетило Теодор 0·50, о. Сельский Владислав 2, Сельский Роман 1, Сїлецкий Йосиф, Скіржиньска Володимира 1, Скицко Никола 0·50, Сливич Дмитро 0.40, Терлецкий Антін, Тишиньска Ольга 1, Устиянович Володимир 2, о. Федусевич Юліян 3, Шехерова Ольга 0·50, Яцкевич Антін 0·50, Яцкевич Тома 0·50, Красицка Евгенія 0·50. — Місячні деклароваи складки з повіта стрийского з поза міста зложили: о. Бордун Іван з Бережниці за пів року по 2 К. місячно разом 12, о. Головкевич Іван з Лукавиці нижної 4, о. Горалевич Лев з Угерска за сїчень і лютий 2, Горалевич Олена за сїчень і лютий 1, о. Іваськ Стефан з Братковець за сїчень, лютий і март 6, о. Качмарский Евстахий з Славска 3, о. Кордуба Омелян з Тейсарова за сїчень і лютий 10, Левицкий Володимир з Любинець 3, д-р Миронович Корнило з Сколього за сїчень 5, о. Нижанковский Остап з Завадова 2, о. Охримович Богдан з Козьови за пів року від сїчня до червня 10, о. Охримович Юліян з Сенечова за пів року до червня 6, о. Шашковский Петро з Дулиб за сїчень і лютий 4. — Одноразові датки зложили: о. Галиковский Вол. з Рожанки нижної 5, о. Левицкий Н. з Плавя 10, о. Строцкий Т. з Синевідска нижного 20, о. Тиндюк Михайло з Яцен, коватого 2, Петрина Амброзій з Корчина 2, Клосевич Володимир зі Львова 2, Турчин Теодор з Гнильча 1, Мишкевич Іван з Стрия 0·40. (Д. б.)

Ціна збіжа і других продуктів.

Львів 21 марта. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·40 до 8·70 а на термін —·— до —·—, *Жито* старе 6·40 до 6·70 а на термін —·— до —·—, *овес* оберочний старий 5·40 до 5·75 а на термін —·— до —·—, *ячмінь* пастівний 5·— до 5·25 а броварний 5·60 до 6·—, *ріпак* 9·50 до 9·75, *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастівний 5·75 до 6·25 а до вареня 7·50 до 11·— *вика* 5·30 до 5·75, *насіне льняне* 9·— до 9·10, *насіне конопляне* 7·— до 7·10, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·50 до 5·75, *гречка* —·— до —·—, *кукуруза* готова —·— до —·— а нова 5·90 до 6·25, *хміль* (за 56 кілько) 220·— до 250·—, *конюшина* червона 65·— до 75·—, біла 65·— до 80·—, шведска 60·— до 80·—, *Спірітус* loco за 50 літрів 20·50 до 20·75.

Ціна безрог. *Відень 21 марта.* На вивізний торг признано 10.029 штук. З того було галицких безрог 5·626. Плачено за тучеві по 1·12 до 1·14 К, а за молоді по 76 до 92 сот. за кільоґрам живої ваги.

Курс Львівский

з дня 24 н. ст. Марта 1904.

Акциї за штуку без купона.	Плат.	Жад
Банку гіпот. галиц. по 200 зр. а. в.	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. н.	— —	— —
Зелїз. Львів.-Чернов. Ясси по 200 зр.	575 —	585 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. гал. 5% а. в. вильос. в 10% прем.	111 —	— —
Банку гіпот. гал. 4½% а. н. льос. 50 л.	101 20	101 90
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	98 30	99 —
„ краєвого 4½% а. н. льос. в 51	102 20	— —
„ „ 4% а. н. льос. в 57 н.	98 90	99 60
Товариства кредит. 4% (I. емісиї)	99 —	—
„ „ 4½% льос. в 41½ н.	99 —	— —
„ „ 4% льос. в 56 н.	98 50	98 20
Облїґи за 100 зр.		
Галиц. фонду пропінаційного 4% в. з.	99 —	99 70
Буков. фонду пропінаційного 5% в. з.	102 50	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. см.)	102 70	— —
„ „ „ 4½% (III. см.)	101 50	102 20
Позички краєвої в 1873 по 6% з. в.	— —	— —
Позички краєвої в 1893 по 4% а. в.	98 50	99 20
Позичка м. Львова 4% по 200 корон	96 8	97 50
„ „ 4½% 4-ої емісиї.	101 80	— —
Льоси:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 к.)	75 —	80 —
Міста Станиславова „ „	— —	— —
Монети:		
Дукат цісарский	11 28	11 42
20 франківка	19 —	19 25
100 Рублїв срібних	252 —	255 —
100 Рублїв паперових	253 50	256 —
100 марок нїмецких	117 15	117 65

Надіслане.

Обезпечене льосів

від страт при вильосованю найменшою виграною

на цілий рік 1904 приймають

Сокаль і Ліліен

дім банковий і контора виміни у Львові.

Супротив високих курсів льосів ні оден властитель льосів не повинен занехати обезпечення перед діймаючою стратою на случай вильосовання. 207

Яко добру і певну льокацию

поручаємо.

4½% Листи гіпотечні,
4% Листи гіпотечні коронові,
5% Листи гіпотечні преміовані,
4% Листи Тов. кред. земского,
4½% Листи Банку краєвого,
5% Облїґациї Банку краєвого,
4% Позичку краєву,
4% Облїґациї пропінаційні і всякі ренти державні.

Папери ті продаємо і купуємо по найточнїйшім курсї деннім

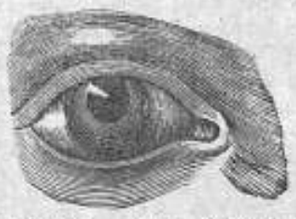
КОНТОРА ВИМІНИ 374

п. к. упр. акц. Банку галиц. гіпотечного.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Альбум заслужених Русинів

в красній кольоровій теці, в цїні **2** корони набути можна

в Товаристві „Просьвіта" Ринок ч. 10

Потребую дяка

з добрим голосом, умїючого вести сьпів хоральний. Зголошувати ся: Уряд парохіяльний в Ярославичах, п. Зборів. 224 1—3

Дяк

з добрим голосом і з добрими свідоцтвами, жонатий, глядає посади. — *Стефан Барткїв* в Іванкові п. п. Скала над Збручом. 223 1—3

Фабрика цукрів Трочиньского

Львів, Фредра поручає: знаменитих кармельків фунт 40, помадок 60, надіваних помадок 80, гербатників 80 кр., чеколядок 1 зр. 168 3—5

Лекциї

на провінциї пошукує ученик з VI кл. гімн. Зголошення до редакциї „Дїла" під „H. I. B. Studiosus".

Перший руский склад машин до шитя

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 35 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Всч. Священникам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян на потвердженем уряду громадского.

Услїви сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники на жадане і даром 313

Іван Ляврук
механік
Львів, ул. Галицка ч. 6.

„МОЛОДІЖ"

одинока часопись для старшої молодежи, виходить раз на місяць під редакциею *Евг. Мандичевского в Тернополи.*

Річна передплата 5 кор. півріч. на 3 кор. 164

Александер Стефан — В. Шурат.

УЧЕБНИК

французької мови

Часть I.

Апробований для всіх середних женьских шкіл

Примірник оправлений в полотно 2 к. 50 с. (на поштову пересилку 15 сот.). Купити можна лиш в Руськім Інституті для дівчат в Перемишли.

КОЛАР

двотижденник гумористично-сатиричний.

Одинокий гумористичний ілюстрований орґан на Руси. Видає і за редакцию одвічає: *Іван Кунцевич.*

Цілорічна передплата 4 зр., на пів року 2 зр., чвертьрічно 1 зр. Редакция і Адміністрация: *Львів, ул. Собіщина ч. 3.*

Позір! — Новість!

Чистий дохід призначений на будову дому „Сокола"!

З моноґрамом Сокола візитівка по 6 сот., 100 штук 5 К.
Портрет Лисенка по 50 сот., в оправі по 2 К.
Брошки з гербом Руси по 0·60 к
Шпильки „ „ „ 0·50 „
Сшнки пара „ „ „ 0·90 „
Дармовіс „ „ „ 0·40 „
Пушки на тютюн або папіроси з гербом Руси „ 2·50 „
Мошонки на гроші „ „ 2·00 „
„ „ „ менші „ „ 1·10 „
Шпильки емальовані з моноґрамом „Сокола" „ 0·40 „
Притискачі з Шевченком, Котляревским і т.д. „ 0·80 „
Льоси фант. льотериї Сокола (переписні листки 10 родів) по „ 0·25 „
Облїґациї на будову дому Сокола „ 10·— „

Набувати можна в Соколї у д. Д. Кучики, справника.

Льоси набувати можна в Соколї, в „Народній Торговлї", „Труд" і у Ад. Раппа Львів, ринок ч. 11.

Академік

справний інструктор, глядає лекциї на село. Адреса в адміністрациї „Дїла".

„Краєвий Союз кредитовий"

видає для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк.	по	10	сот.
Замкненє місячне	„	„	5	„
Інвентар довжників	„	„	5	„
Інвентар вкладників	„	„	5	„
Інвентар уділів	„	„	5	„
Книга головна	„	„	10	„
Книга ліквідациїна	„	„	10	„
Книга вкладок щаднич.	„	„	10	„
Книга уділів членьских	„	„	10	„
Реєстр членів	„	„	10	„
Справоздане і замкненє рахунків	„	„	10	„
Зголошенє о позичку штука	„	„	2	„
Вказ уморених позичок	„	„	2	„
Асекурати касові штука	„	„	1	„

Купувати і замовляти належить в

„Краєвім Союзї кредитовім"

у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

ТОРГОВЛЯ і РУКОДІЛЬНЯ

Петра Дуткевича

в Станиславові ул. Бельведерска 4

поручає Евангелия, Хрести, кивоти, ліхтарі, цаунки, патерии, фани, хоругви, чаші, образи процесийні. Огнево золотить дарохранительниці, чаші і дає до посьвящени.

Цінники даром франко.

708

Дріжджі

випробовані, що дня сьвіжі в цїні по 1·00, 1·60, 2·00, 2·40 кор. за 1 кілько.

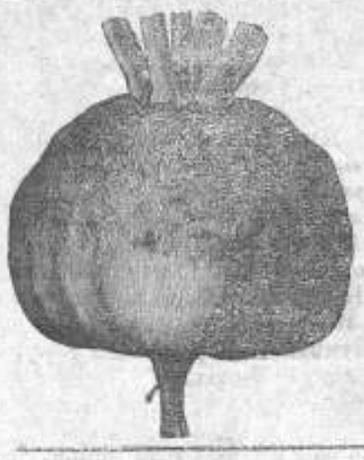
Насїня

полеві і огородові (конюшина, люцерна, тимотка, райґрас, бураки, морква, петрушка і пр.) поручає

Народна Торговля

у всіх своїх складах, 188 6—12

УВАГА. При замовленях дріжджей просимо подавати день, в котрий посилка має бути вислана.

Найлїпші насїня

огородовини, цьвітів, господарских і пастівних трав, люцерни доставляє по найдешевших цінах і лише насїня певні до скільченя

Торговля насіня

Якова Кофлєра

в Заліщиках.

198 2—2

Недужим на нерви

радить ся познакомитись з заведеним від 20 літ способом лїченя, яке захваляють професори, практичні лїкарі і все ширші круги публики, а котре полягає лише на зверхнім натираню, є при тім нешкідливе, дешеве і незвичайно успішне.

Треба лише зажадати брошури, що появила ся у 26-ім виданю, написаної Романом Вайсманом п. з.:

„Ueber Nervenkrankheiten und Schlagfluss"

Висилає книгарня Франца Фішера, в Fünfkirchen безплатно. 167 2—4

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Вже вийшов

Перший ілюстрований „Музичний календар на р. 1904."

Часть літературна (альманах), змістом в двоє, або в трое більша, як иньших календарів, містить: фахові і вельми інтересні розвідки музичні, біоґрафії, поезиї, історию і дїяльність наших Боянів і 32 хорів селяньских і міщаньских і пр. Ціна календаря 2 кор. Хто замовить нараз 5 примірників за готівку, дістає шестий *безплатно.*

Дістати можна в руских книгарнях, або у видавця *Р. Зарицкого у Львові, ул. Коперника 16.*

З замовленями треба поспішати, бо наклад невеликий. Висилаєсь все зворотною почтою.

НА ПІСТ.

Купероль місто **ОЛЇЮ**, товщ чисто білий, твердий, дестильований із оріхів кокосових, заступаючий вповні масло коровяче до тіст, ляґумін і печеня

І кільо по 1 кор. 40 сот.

коробка бляшана обіймаюча 4½ кільо — 6 К. 20 сот. без франкованя *поручає ві всіх своїх складах*

Народна Торговля

Хто спробував раз, уживає постійно, і не покине его більше так добрий і економічний **Купероль** а дотично здоровости лучший від смальцю а на рівні з маслом.

Кронсардини, маринати, оселедцї

дальше

ВИНА

Мід питний

Січкарнї, млинки

оферує в посередництві і в detail по складах своїх по цінах найдешевших

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

95

Товариство „Любов" у Львові

обезпечає: 1) **ренти вдовам**, зглядно **сиротам** по своїх членах, 2) **придане** на річ третих осіб (дїтий).

Приступленє до Товариства дозволене кождій власновільній особі, котра есть здорова і не переступила 60 рік жити.

Перший віддїл, *обезпеченє рент*, запевнює: а) вдовам по членах річну тревалу ренту, зглядно б) сиротам річні ренти до 20 року їх жити.

Другий віддїл дає можність і найбіднійшому обезпечити для своєї чи чужої дитини *придане* платне по скінченім 18, 20, 22 або 24 році жити обезпеченої дитини.

Головні користи, які дає „Любов" своїм членам, суть:

1) Можливо *найвищі премії*, які можна вилачувати в місячних, чверть-, пів-, або цілорічних ратах;

2) *28-* зглядно *14-дневу проволоку* до вилачування премій;

3) виплату обезпеченої квоти *зараз* по означенім реченци *без якого небудь потрученя;*

4) виплату рент в місячних ратах *з гори;*

5) звільненє від всяких *стемплевих і податкових* належитостий;

6) за членьску книжку побирає Товариство всего 1 кор., значить кошта друку;

7) вступного побирає Товариство раз на все від ренти до 500 кор. — 2 корони, від ренти до 1000 кор. — 4 корони, а від ренти над 1000 кор. — 6 корон.

Всякі запитаня належить звертати на адресу: *Товариство „Любов" у Львові, Ринок ч. 10.*

Нефранкованих письм Товариство не приймає. На відповідь належить долучити почтову марку на 10 сотиків.

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіти.) Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля, краваток, рукавичок, парасолів, лїсок, скіряних виробів, росийских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листів як також тоалетового мила і перфумерий.

Велнкий вибір біжутерий. 532

По найдешевших цінах. Без конкуренции.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31***, **1·30**, **8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний двірець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
„ (на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Грималова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20***, **1·40**, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **8·10**.
Зі Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Ряшева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
„ (з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з голови.): 10·40, (з Подзамча) 10·57.
До Чернівців: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздкою (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9, від год. 7 рано до 8 вечером. Інформациї удїлює і продає всякі білети та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 23

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черняньского. З друкарні Народової (Манецких), Львів — Коперника ч. 9.

Ч. 58. Львів, Пятниця 12 (25) Марта 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНІ: M. Dukes, I. Sellerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 13; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ѣ місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрациі.

При зближаючій ся зміні кварталу просить ся Вп. передплатників о вчасне відновленє передплати на другий квартал взглядно місяць цьвітень, як також о ласкаве вирівнанє позісталих залеглостий найдальше до 13 слїдуючого місяця, инакше була би Адміністрация приневолена дальшу висилку часописи зі згаданим днем застановити

Промова пос. Романчука

виголошена на засїданю державної ради дня 21 марта 1904 при дебатї над наглим внесенєм пос. Дворжака і тов. в справї розширеня чеського університету і політеніки в Празї.

Високо Палато!

Пан внескодавець запевнив при мотивованю свого внесеня, що воно не має цїлий обструкцийних і що-до мене, то я не маю причини не вірити сему его запевненю. Та противники обструкциї в сїй палатї вважають помимо того внесенє се за обструкцийне і рішили не брати участи в дискусиї, хоч сама справа є незвичайно актуальною навіть і для їх інтересів — тож я мушу мати одно і друге на оцї і буду говорити вперед про обструкцию а опісля про само внесенє, щоб его наглячість умотивувати.

Що-до обструкциї то скажу з гори, що обмежу ся виключно на представленє того становиска, яке в тій справі занимаю я і мої клюбові товариші.

Коли ми перед трома і щось роками вступили в сю палату, тодї виложили ми нашу програму і тактику в сей спосіб, що ми супротив все еще пануючої, а Русинам ворожої системи в Галичинї будемо стояти в острій опозициї, з другого боку однак будемо старати ся по змозї всїх наших сил причинювати ся до уздоровленя парляменту.

Тому рішеню ми і остали все вірними. Ми нї не робили нїколи обструкциї, нї не брали участи помимо всїляких заманкувань. А коли ми й ставили які наглі внесеня, то се були внесеня дїйсно в справах справдї важних і наглячих. *(Зовсїм справедливо!)*

Але ми, Висока палато, привязали се наше рішенє до двох условин. Раз до тої, що теперішне правительство буде справдї, як упевновало, безсторонним, що воно буде справдї всїй народи держави трактувати однаково прихильно — а по друге до тої, що сей парлямент покаже ся спосібним до уздоровленя і взагалї до жита.

Теперішні відносини, мої панове, вказують однак до—стоту, що ті условія не наступили. Вправдї від сього правительства можна було, швидше як від кождого другого, ожидати безсторонности і обективности, бо воно з правительством урядничим, що не вийшло з нїякої партиї і що тим самим не потребує заступати інтересів якого небудь одного сторонництва. Кромі того є се правительство, котре безглядно править при помочи § 14, отже не потребує глядати опертя на поодиноких сторонництвах. А однак се правительство не показало ся безсторонним *(Притакування!)*, але навпаки, о скілько розходить ся з окрема о відносини між Русинами і Поляками в Галичинї, видало нас Русинів на поталу ворожо успособленому сторонництву *(Притакування.)* А так поступило собі правительство помимо того, що мусїло знати, що се вороже нам Русинам сторонництво веде дальше політику своїх предків супротив Русинів, і то політику, яка була пагубною рівно Русинам як польскій державі, а тепер мусить бути так само погубна і для Русинів і для австрийскої держави. *(Притакування).*

Коли ми з нашими найслушнїйшими і як найбільше оправданими домаганями і жалобами звернули ся до сего правительства, воно зразу держало нас обітницями а вкінци відіслало нас як-раз до тих, на котрих ми перед ним жалувались! *(Горячі замітки на адресу Поляків.)* Справдї, знаменитий се примір зі сторони міністра справ внутрішних для властий адміністрацийних і зі сторони управителя міністерства судівництва для судів, відсилати жалуючі ся сторони до їх кривдників і винуватців. *(Нові замітки.)*

Пан президент міністрів відіслав нас до галицких політичних властий і до галицкого сойму як-раз в ту пору, коли сей сойм виявив найбільший шовінізм і найбільшу нетолеранцию супротив Русинів. *(Так є!)* І тому є зовсїм природним, що така відсилка мусїла викликати серед Русинів найвисше огірченє *(зовсїм справедливо!)*, бо виглядала на пряму пасьмішку. *(Так є!)* А що в добавок того всего наступив еще помік „польским колом" а правительством пакт в тім напрямі, що Русинів при тім віддано цїлком на поталу, се признав також оден з провідників польского кола (Дзедушицкий — *Ред.*) перед около двома тиждньми на засїданю кола!

Так стоїть наша справа з правительством.

Що знов тикає ся парляменту, то показув, здає ся, як-раз его его теперішний стан, що він оздоровити вже мабуть не дасть ся, як доказує се також і сам склад парляменту. Вправдї в послїдних днях богато тут говорило ся про всїлякі проби угодові, однак супротив семилїтного досьвіду мусимо до таких проб відносити ся з великим недовірем.

Дивна при тім річ, що ролю посередників обняло як-раз польске коло, котре для подібних заходів могло би найти близше поле у власнім краю. Там повинно би воно наперед подбати о згоду з своїми краянами, з Русинами, бо навіть і з частиною свого власного народу.

Правда й те, що польске коло дуже надає ся до тої ролї. Воно-ж займає в сїй палатї таке становиско, що може кождої хвилї перекидати ся до сторонництва, до котрого хоче: розумїє ся, що воно завсїгди вибирає собі сторонництво сильнїйше і тим не тілько здобуває тую користь, що може собі в Галичинї позволяти против руского народу все, чого жаден инший народ в жаднім иншім краю не позволяє собі против другої народности, але й може уходити за правдиво патріотичне австрийске сторонництро там, де ему найбільше на тім залежить. Колиньто чейже і там прийде опамятанє, але до того часу готово ще богато скоїти ся нещасти.

При такім стані річи цїлком зрозуміло, що ми не могли остати ся при нашій давнїйшій тактиці та мусїли нашу опозицию скріпити сильнїйшим оружєм обструкциї. І я гадаю, що кождий хоч троха безсторонний в сїй палатї, хоч троха обзнакомлений з галицкими справами, мусить признати, що если взагалї коли була чия обструкция оправдана, то мусить бути такою наша.

Отже наша обструкция має дві згадані причини і двоку цїль: раз, повалити дотеперішну австрийску систему, що одні народи обсипує ласками, а другі утискає і віддає на самоволю сильнїйшим; друге, повалити теперішний парлямент, котрий опирає ся на несправедливій і застарілій засаді і не відповідає уже давно вимогам нинїшнього часу.

Але завдяки несправедливій виборчій ординациї і знаним галицким практикам виборчим були би ми самі за слабі, щоби самостійно вести обструкцию; длятого прилучаємо ся до кождої обструкциї без огляду, відки вона походить і які має причини та цїли. Так само, як тепер прилучаємось ми до чеської обструкциї, могли би в иншім разї прилучити ся до німецкої; і розумїє ся само собою, що в такім разї наша обструкция не була би звернена против Чехів, так як вона тепер не є звернена против Німців.

Я говорив про ті заходи, які тепер робить ся, і щиро тїшив би ся, коли би вони довели до згоди між двома найбільшими і найкультурнїйшими народами держави; бо тогдї скінчилась би чейже перевага того сторонництва в палатї, котре національні спори в Австрії використує для себе, і прийшла би черга також на другі народи держави, отже й на Русинів, котрі мають найбільше причин бажати, щоби раз усунено їх кривди і заспокоєно їх потреби.

Але коли би мало не прийти до згоди та мали би дальше лишити ся теперішні нестерпимі відносини, а лише заміною реґуляміну хотїв би хто покончати обструкцию: то заявлю наперед, що ужиємо всїх способів і сил, щоби до того не допустити.

З сего, що я сказав, виходить, що наглє внесенє п. Дворжака, коли воно справдї є обструкцийне, є цїлком оправдане, і то як-раз длятого, бо й обструкция сама є оправдана. А коли се внесенє не є обструкцийне, то є воно також оправдане, хоч і з деякими змінами, котрі я подам, промовляючи против внесеня.

Що-до університетів і академій є двоякі домагання: одні жадають дотацій для теперішних університетів, другі домагають ся заложеня нових. Я гадаю, що й одно потрібне й друге.

Наші академії у великій части поправдї не в так улаштовані, щоби вдоволнити всїм теперішним вимогам, та остають позаду рівних заведень иншних держав. Так то і п. внескодавець, мотивуючи свое внесенє, достаточно виказав, що ческий університет в Празї і і обі ческі техніки, в Празї і в Бернї, потребують більшої дотациї. Але жбо при уладжуваню університетів і иншим академій треба докончє знати якусь міру, бо при теперішнім поступі науки потреби тих заведень могуть легко зростати до безконечности: треба нових катедр, нових саль, нових книжок, нових кабінетів, нових апаратів і т. д.,

---

8)

Болєслав Прус.

Палата і рудера.

З польского переклав

О. П—к.

(Дальше.)

— Пригадую панам, що на нинїшній сесиї я мав відчитати свій мемориял про павперизм — відізвав ся в тій хвилї пан Зенон, чоловік, що без сумнїву мав найглубше знанє і найвисше чоло в Европі.

— Правда! — сказав Дамазий. — Слухаєм.

Вольский глядїв на зібраних з чувством невисказаного подиву. З голубих очий маляра било чутє, яке без сумнїву виразив би в отсих словах: „Знаю вас від кількох хвиль, та нехай мене чорти пірвуть, коли за кождого з вас я не дамби себе пірвати на кусні!"

Тимчасом пан Зенон розвинув папір і читав:

„Мемориял про павперизм.

„Не дотикаючи уже квестий, чи перші наші родичі справдї на початку вели райске жите...

— Прошу о голос!

— Пан Петро має голос, — сказав Дамазий, чуючи ся очивидно покликаний до заступлюваня презеса.

— Осьмілюю ся завважати, що зі взгляду на низький стан осьвіти у нас, квестиї доґматичні повинно ся трактувати осторожно. Я скінчив.

Пан Зенон читав дальше:

„Однак мусимо звернути увагу на те, що через цїлу, так сказати-б, історию в'ється ся чорна нитка недолї і убожества. Старий невільник діставав два рази менше поживи, як чоловік вільний.

За Людовика XIV десята часть народу жила з милостинї, а в Катальонії по нинїшний день тисячі людий мешкають на пароходах, кормлять ся вужами і щурами, і... що більше топлять новонароджені дїти."

— Пане презес, добродїю — шепнув судя.

— Слухаю коханого судию — відповів Пйолунович.

— Я хотїв спитати шановного презеса, кілько може коштувати збір його люльок?

— Близько пятьдесять рублїв...

„Там само множество робітників жебрає о роботу."

„У східних Індиях убогі їдять стерво і хробаки, а в Бенґалю під кінець XVIII-ого віку трета часть населеня умирала з голоду..."

Тут наступив менше більше з три квадранси тревожучий опис всїлякого рода нещасть, які гнобили людский рід.

Присутні сидїли як на шпильках, аж вкінци пан Дамазий перервав:

— Прошу о голос!

— Пан Дамазий має голос!

— Хоча так старанно і совісно зібрані шановним паном Зеноном подробиці суть без сумнїву під взглядом теоретичним, економічним нечувано важні, то мимо того мені здаєть ся, що для зарадженя нашої місцевої нужди, що нас найбільше обходить, невеликий представляють інтерес. Думаю про те, що сю займаючу і поучаючу історичну часть можемо на тепер опустити, а властиво відложити до слїдуючої сесиї.

Пан Дамазий замовк і знов

. . . . „всїм здавалось, що то Войский виграває а то ехо грало.

— Чи маю перейти від разу до теперішних часів? — спитав пан Зенон, намагаючись покрити внутрішний несмак поверховною рівнодушностю.

— Просимо! просимо!

Пйолунович підійшов до Вольского і шепнув:

— Чи добродїй тепер малюєте?

— Так — відповів з усьміхом Вольский.

— А Вандзюню мою відмалюєте?

— З найбільшою приємністю.

— А мене?

— Розумієть ся.

— Але в поставі сидячій, перед тим ото столом, на якім буде дзвінок. Я скажу його зараз принести.

Пан Зенон почав читати:

„Після таблиць Оттона Гібнера в роцї 1867 з 10.000 мешканців в Бельгії 2.500 жило з милостинї, в Пруссах 457, в Австрії 333, у Франциї 280..."

Тут знов наступила довга, наїжена цифрами мова, з якої присутні могли набрати переконаня, що на земскій кулї суть тїлько дві категорії людий: жебраків і даючих милостиню.

— Менї здаєть ся, що і се можна би відложити до слїдуючої сесиї — перервав пан Дамазий.

— Длячого, коли можна спитати? — спитав міцно діткнений пан Зенон.

— Тому, що на мою гадку (якої одначе я не хотївби накидати шановному зібраню) цифри ті, хоча в високім ступени інтересуючі, то однак не мають безпосереднього звязку з предметом, який нас обходить.

— Перепрашаю — відповів пан Зенон— я з тих цифер можу випровадити заключени про стан нужди у нас.

— Просимо.

— Річ проста. Коли в Бельгії примїром, на кождих десять тисяч осіб, 2.500 жие з милостинї, то у нас, в краю без порівнаня меньше цивілїзованім і заможнім, мусить бути що найменше з 5.000 жебраків на 10.000 населеня.

Ренат підскочив на кріслї.

— А то як?

— Так, пане ренат, що в краю менше уцивілїзованім і заможнім...

— Добре, добре! Одначе позвольте спитати, котра з двох держав стоїть вище під взглядом цивілїзациї: Австрия, чи Бельгія?

— Очивидно, що Бельгія.

— А кількож жебраків припадає в Австрії на 10.000 людий?

— Триста трийцять.

— Так отже майже вісїм разів меньше... Проте розумованє ваше не видержує найлекшої критики.

Пан Зенон стратив решту холодної крови.

— Но, коли так — закликав — то буду мусїв умити руки від справ, що обходять загал.

На салї зробив ся крик. Господар заклинав пана Зенона, аби не виходив перед вечерою. Пан Дамазий доводив піднесеним голосом, що мемориял про павперизм був найзнаменитшою працею в XIX столїтю, а пан Петро опонував і панови Зенонови і рентови а навіть Дамазому. Вкінци з загального заколоту вирвала постанова, сплою якої ренту, при відголосї ложочки і філїжанки прикликано до порядку, а пана Зенона ублагали, аби читанє свого під кождим взглядом знаменитого меморияду відложив до слїдуючої сесиї.

Тепер вийшов на середину презес а заразом господар, і отвираючи рясний пїт з чола сказав:

— Але, але... я хотїв панам закомунїкувати цїкаву відомість.

— Сьмію спитати, чи вона має звязь з цїлими наших зібрань? — перервав пан Петро і глянув по присутних, як чоловік, який в данім разї, потрафить меч опозициї звернути навіть проти найвисше поставлених осіб...

— Хочу розповісти про оден дуже цїкавий припадок.

— Просимо!

— Позавтра буде тиждень — говорив старець — сиджу я собі в моїм покою в вікні з тою отсе люлькою.

Очи присутних звернули ся на люльку.

— Дивлю ся на город, і палю, нараз трас... люлька впала, і як думаєте на що?

— На підлогу!... на брук!, на город!... відгадували присутні.

— Ні впала на шапку якогось старця і ані згасла ані навіть не розбила ся.

Пан Петро, після звичаю всякої опозициї хотїв перервати, але повздержали його инші.

— Га, думаю собі, нема що казати, чоловік зіслапий провидїнєм! Прошу я його тодї до себе; говоримо про се то про те, втім він хоче іти. „Куда? питаю. „Іду по колїсце". „По яке колїсце?"

Лябінера жерело дешевости

Сикотуска 10, Львів, Сикотуска 10

поручає по дуже низьких цїнах на теперішний сезон.

для мужчин біле біло і кольорове, капелюхи і кравати в найновійших фасонах, рукавички, скарпитки, шельки, палиці, парасолї і всякі знадоби до подорожі.

для женщин найновійші покоски, парасольки, воальки, рукавички, панчохи, батистові хусточки.

для дїтий найновійші капелюшники, суконки, панчошки, скарпитки і т. п. 204

а все ще можна би казати, що еще чогось не стає, еще чогось докінче потрібно. Отже треба в тім знати якусь міру, щоби справляти лише справді конечні річи. А при тім належало би робити деяку ріжницю межи академіями: поодинокі взірцеві заведеня належало би ліпше уладжувати, ніж инші.

Але ще важнійша і пильнійша річ в закладане нових університетів. Коли порівнаємо число університетів в Австрії а в сусідних державах, то покаже ся, що остаємо ще більше позаду наших сусідів, ніж що-до уладженя наших університетів. В Австрії припадає один університет на 3 ¼ мілїонів населеня, в Німеччинї один на 2½ міл., в Італії один на 1¾ міл. душ, не числячи т. зв. вільних університетів італійских. Отже щоби зрівнати ся з Німеччиною, треба би нам найменше ще трех університетів, а щоби зрівнати ся з Італією, треба би нам заложити 6 нових університетів.

Взагалї число університетів не росте у нас рівномірно з населеням, з числом ґімназий і студентів. Противники нових університетів в Австрії указують на те, що Німеччина і Італія колись були роздроблені, а кождий край мав свій окремий університет, так що теперішне число університетів в Німеччинї і Італії є наслїдком історичного розвитку тих держав. Алеж бо цїлком подібно має ся річ і в Австрії, котра складає ся з ріжних народів; а сї потребують для себе окремих університетів з далеко більшим правом, ніж навіть окремі держави, коли їх населене належить до тої самої народности. І сю потребу та се право признало також австрийске правительство, коли ось недавно внесло проект закону в справі заложеня окремого правничого виділу для Італійців.

Признаю повне право і потребу инших народів австрийских; отже признаю, що належить ся університет Італійцям і полудневим Славянам і другий університет Чехам. Але мушу при тім указати також на особлившу потребу і вагу університету для Русинів.

Німців є в Австрії 9 /4 мілїона, а мають 5 університетів; крім того мають еще 22 університетів в Німеччинї і кілька в Швайцарії. Поляків є в Австрії 4 мілїони і мають тут 2 університети; 6 мілїонів Чехів мають один університет; ¾ мілїона австрийских Італійців не мають жадного університету, але бодай в Італії мають 17 університетів; полудневі Славяни, близько 2 мілїони душ, також в Австрії не мають університету, але мають его бодай в Загребі. А Русини, котрих в Австрії 3 / мілїона, а в цїлій монархії 4 міл., крім того що-найменше 21 мілїонів на закордоннїй Україні, не мають жадного університету ані в нашій монархії ані поза її границями. Як же велика була би вага університету для руского народу, котрий добиває ся до сьвітла, до культури і також спосібний є до неї!

Дивна річ, що між керманичами Австрії не найде ся жаден, котрий би умів зрозуміти і оцінити вагу сего народу для держави і монархії. Замість глядати в нїм сильної і певної підпори, віддають его на ласку і неласку противникам, щоби виховати собі колись хиба клопіт.

Нехочу тепер розводити цїлої справи руского університету; не буду розказувати, як то Русини ще під конець 18 і в початках 19 столїтя мали кілька катедр у львівскім університетї, як опісля той університет знесено, як его на ново отворено без руских катедр з самими тілько нїмецкими; потому в р. 1848 дано Русинам дві катедри з тим заневненем, що львівский університет призначений для Русинів; в р. 1862 дано їм дві нові катедри, в р. 1871 перемінено той університет з нїмецкого на польско-руский, а в р. 1879 надано ему вже цїлком польский характер. Не буду розводити ся, як то заходи Русинів, щоби дістати дальші катедри, стрілї ся з перешкодами у польского сенату академічного і професорів, та як опісля Русини в остатних 5 роках наново заходять ся берегти свої права в тім університеті або здобути собі університет окремий.

Все те, як рівнож і демонстрациї руских студентів та їх сецесия з львівского університету звісні з розправ сеї палати з перед двох років. Крім того правительству звісні обставини з численних меморандів та звернених до него інтерпеляцій.

Всї мотиви за основаньем самостійного руского університету; всї докази, що конечні условини і вистарчаюче число студентів, наукна лїтература та потрібне число доцентів — вже істнують або легко можуть бути доповнені, подано вичерпуючо. Однак від сего часу не зроблено нїчого, щоби бодай на будуче улекшити основаня руского університету.

Правительство відказує ся креувати руські катедри, заки не заголосять ся кваліфіковані руські кандидати. Но, але-ж як можна убігати ся о щось, що цїлком ще не істнує? (Притакуваня). Тому повинно ся систематизувати на кождий случай бодай що найконечнїйші катедри, хоч би обсада їх мала наступити доперва тоді, коли найдуть ся відповідні кандидати. Сим робом правительство чейже нїчого не заризикує, а талановиті молоді люди споміж Русинів мали би цїль, до котрої могли би стреміти. Коли-ж би з часом обсаджено сим робом достаточне число катедр, тоді вже можливим би було виділене їх і утворене самостійного руского факультету, згляднo університету.

Поки-що одначе мусимо жадати, щоби права Русинів на львівскім університетї шановано, а не нехтовано і щоби руских студентів нетактом та бутою не провоковано, чого наслїдком є описи такі сумні демонстрациї, як послїдна против теперішного ректора. Та коли подібні, або ще дальше йдучі демонстрациї инших студентів, як приміром польских у Львові або в Кракові, трактує ся цїлком злегка та поблажливо, то супротив руских студентів пристосовує ся сейчас найострійші средства, (*слухайте!!*), бо не попристає ся на покараню їх дисциплїнарними способами через академічні власти, але за переступленє університетского порядку ставляє ся їх перед карний суд (Слухайте! Слухайте!). Однак карний суд у Львові по вичерпуючій розправі, по зареквірованю університетских протоколів і по переслуханю съвідків узнав мало-що не всїх обжалуваних непричасними в згаданій демонстрациї та вповнї їх увільнив. А між ними було аж 5 таких студентів, котрих львівский університетский сенат покарав як активних учасників демонстрациї релеґованем з університету! А міністерство осьвіти мимо того поспішило ся, не розслїдивши близше справи, затвердити сей присуд львівского сенату. І чи-ж можна супротив того говорити про неупередженість, яка преціньо не до лица академічній власти? Чи-ж не лежить ту перед нами новий доказ тенденційного і партийного поступованя львівских властий, і що висловлю ся дуже ще лагідно — незвичайно, далеко сягаючої податливости та прислужности віденьского правительства супротив згаданих властий?

На жаль, противниками креованя нових національних університетів є і Німцї, заступники найбільшого культурного народу в Австрії. Се справді ані культурно, ані політично! Коли би великі мужі XVIII і XIX-ого віків, ті Гердери і Гумбольди нині воскресли, то вони, люди широких, всесьвітних ідей, соромили би ся вузкоглядної політики австрийских Німців.

Нові університети, а специяльно руский університет оперли би ся перед усїм о нїмецку науку. А се чейже було би лише славою для нїмецкої науки мати певного роду ріжнозичне потомство, а до того потомство вдячне і любаче. Вкінци годї-ж вам замикати ся перед переконаньем, що скорше чи пізнїйше мусить прийти до основаня нашевзаємних університетів, бо розвитку спосібного до жити народу не здержите ні ви, ні нїхто инший. Але тоді не однаково буде для вас, чи ті університети стануть з вашою згодою і при вашій дружній помочи, чи може без неї і як раз мимо вашого опору. (*Дуже добре*). З таким самим зазивом повинен би я звернути ся і до моїх польских краянів в справі основаня університету руского. Однак я маю сумний досьвід, що Поляки з своєї істориї на жаль нїчого не навчили ся і що вони ще нинї в відношеню до Русинів стоять на тім самім становищи, на якім стояли їх предки з XVI-ого і XVII-ого віку. Бо й як-жеж можна надіяти ся на їх згоду в квестиї основаня руского університету, коли вони через чотири роки спинили нас в змаганях до основаня одної руської ґімназиї, хоч всї условини для основаня ої істнують в цїлости, — коли між тим рік за роком основує ся польскі ґімназиї?! Бо тоді, як польских ґімназий есть вже нинї 34 чи 36, то рівні майже Полякам по числу голов Русини мають до тепер в Галичинї всего 4 ґімназиї, а всї вони так переповнені, що одна з сих ґімназий має в сім роцї 870 учеників, (*Слухайте!*) а найменша з руских ґімназий, именно ґімназия тернопільска, що доведена доси тілько до VI-ої клясы, числить нинї 497 учеників в 12-ох віддїлах. Та против основаня нової руської ґімназиї витягнено всякі заміти — приміром брак учителїв, коли між тим руских учителїв позасилано глибоко в західну Галичину, де вони вчать дїти чужого а не свого народу. (*Слухайте! Слухайте!*)

Тому я й не звертаю ся навіть до Поляків, але звертаю ся до правительства, тілько не з просьбою, але з жаданьем, щоби воно виповнило тут свій обовязок і зробило справедливість.

Кінчаючи мої виводи, заявляю, що я і мої партийні товариші будемо голосувати за наглячостию внесеня, що одним, коли наглість зістане принята, що ледви вже стане ся, і коли би наслїдком того мало прийти до мериторичної дебати, поставлю тоді додаткове внесеня, в тім напрямі, щоби жадане випосаженє ческого університету в Празї і обох ческих техніх, в Празї і Берні, не стануло в дорозї або не припізнило ни найскоршого основаня нових неїмецких університетів, між нимми і руского. (*Оплески*).

Письмо з Відня.

(*Обструкция і рівні еї роди. Відроченє ради державної без вибору делеґацій. Ситуация.*)

Старий лад в обструкції, який запровадили еї аранжери в остатних днях а о котрім я писав в попереднім листї, видав добрі овочі. Перше деякі посли відтягали ся; особливо з Славяньского Союза і з Поступових Словіанів, коли ходило о підпертє іменного голосованя, видко було лиш небогато послів. Тепер же, коли кождий з окрема мусїв виразно з'обовязати ся, що в тих а тих днях буде на засїданю отже і буде брати участь в обструкції та й з'обовязане те втягнено в реєстр, не тілько заневнений есть на кождий день і кожду справу потрібний комплет, але і робота — коли се роботою називати можна — розложена більше розмірно. Особливо-ж посли з Славяньского Союза, межи ними і ті Русини, що пробувають в Відни, Барвіньский, Гладишовский, Длужаньский, не усувають ся тепер від солїдарного поведеня. Однакож на Італійців се з'обовязане не розтягає ся, і з них звичайно лише два-три стає разом зо Славянами, взагалї они мабуть лише хвилеві та дуже непевні союзники.

Зрештою треба розрізняти обструкцию активну і пасивну. Друга полягає лише на тім, що підпирає першу голосованьем; особливо коли ходить о те, щоби відбувало ся іменне голосованє, котре забирає около пів години часу, учасники пасивної обструкції допомагають встанем з місця до доставленя потрібного числа 50 послів. Активна-ж обструкция полягає на тім, щоби ставити довжезні обструкційні інтерпеляциї і домагати ся відчитуваня всїх інтерпеляцій в цїлости, щоби ставити наглячі внесеня, щоби домагати ся тайних і поіменних голосованьь, щоби мати довгі бесїди і т. п. Отже таку активну обструкцию провадять лише Чехи і Руский клюб (н. пр. на остатнїм засїданю відбули ся на домаганє п. Яворского два іменні голосованя при одній внесеній ним петициї), а Славяньский Союз і Поступові Славяни полудневі обмежують ся на пасивній обструкциї: доси навіть не промовляв з них нїхто, хочби без обструкційної марки. Впрочім тепер з обетрукцию взагалї освоєно ся, і она вже не має такого страшного революційного якогось вигляду, не есть доказом якоїсь дуже великої відваги. А вже-ж пасивну обструкцию можуть провадити безпечно навіть такі посли, котрі не осьмілили би ся навіть голосувати — не то вже промовляти — против якоїсь потреби державної, н. пр. против призволеня рекрутів.

Рада державна відрочена була скорше, ніж первісно було призначено: замість в четвер а бодай в середу скінчила свої засїданя вже ві второк, навіть не докінчивши наради над наглячим внесеньем Дворжака. Причиною есть, що вибір делеґациї не міг тепер відбути ся, а се дуже розгнівало д-ра Кербера, бо і дальше ослабило его позицию. Ему залежало на виборі делеґациї з двох причин: щоби виказати ся все-ж якимсь результатом і показати, що він помимо обструкциї все таки всї „конечні потреби держави“ потрафить залагодити, а друге бо боїть ся, чи обструкция по сьвятах не знайде способу перешкодити виборови делеґациї (що не есть такою легкою річию, коли не ходить о якийсь дуже короткий термін). До неудачі д-ра Кербера причинило ся найбільше коло польске і міністер Ґолуховский, з чого видко досить виразно, що его позиция вже навіть перед неудачею з вибором делеґациї була захатана, бо інакше ті два чинники не виступали-б против него. Так коло польске навіть тогди, коли Кербер его баґателїзував, не важилось против него ставати, відтак він, уважаючи що его позиция слабне а двірскі вилияи стоять за Поляками, зблизив ся до кола, але ані та его уступчивість ані навязуване особистих та товарискиx звязий за помочию обідів парляментарних не з'єднало ему тепер в Поляках союзників. Нехай би був остав ся й дальше сильним, тогди би їх мав легко!

Ситуация есть така, що або Керберови удасть ся ще й тепер яким способом видобути ся з клопоту, або, що правдоподібнїйше, буде мусїв, хочби ще не зараз, уступити. Тогди, яке небудь настало би нове міністерство. Чехи на якийсь час повехали би обструкцию. Невигідне есть тепер положене Німців, котрі занехали використати ситуацию, коли Кербер а з ним і они стояли дуже сильно, занехали сяк-так порозуміти ся з Чехами. — А яка-ж ситуация для Русинів? Та що-ж: голий розбою не боїть ся...

Н.

Війна.

(Телеґрами)

Льондон. Приватні телеґрами до льондоньских дневників доносять, що при послїдній бомбардациї Порт-Артура прийшло до завятої битви морскої, в котрій знищено один великий корабель росийский. Японці стратили 9 воїнів. Японьскі офіцири кажуть, що росийскі ґранати суть лихі, бо многі не екпльодують, коли трафлять в корабельний панцир. Росийскі міни підводні суть старої конструкциї і роблять більшу шкоду самим Росиянам ніж Японцям. Японьскі дневники голосять, що Японцям повело ся загвоздити віяд до Порт-Артура. Японці вже заволоділи всїми корейскими портами. З горячкової їх дїяльности заключають, що за три тижні зачне ся марш Японців на Манджурию. На Корею вже перевезено 250.000 японьского війска, инші жерела подають їх число на 110.000. Японці сильно уфортифікували Фен'ян.

Суеа. Тут приїхав росийский корабель, котрий має забрати з анґлїйского корабля 6 офіцирів і 262 воїнів уратованих під Чемульпом з Варяґа. Росийскі воїни поубирані в анґлїйскі уніформи, даровані їм анґлїйскими матрозами.

Льондон. Відносини між Росиєю а Хінами сильно заострились, бо в Росиї панує переконанє, що Хіни в сей чи инший спосіб виступлять оружно против Росиї. Антиросийске сторонництво що раз енерґічнійше пре до війни з Росиєю. Росия також приготовляє ся тихцем до війни з Хінами. (Ті вісти анґлїйских дневників суть дуже непевні і виглядають на фабрикат для політичної інтриґи. — *Ред.*)

Париж. З причини можливости війни між Хінами а Росиєю, французке правительство висилає сими днями на далекий Схід 4000 воїнів і 7 полевих батерий.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Ческі Німцї.

Прага. Narodni Listy доносять, що нїмецкі посли з Чехії рішили в часі сьвяточних ферий не скликувати нїяких річ, не забирати нїгде голосу і не писати статей, аби тим не псувати заініціованої акциї угодової.

Підпольна Росия.

Льондон. На одеский університет два студенти виконали динамітовий атентат. З підложених 12 бомб лише дві експльодували і розбили мур. При решті бомб погасли льонти і они не експльодували. Причиною атентату мала бути пімста за послїдні арештованя студентів.

Македонія.

Царгород. Міністер заграничних справ вчера був знов у амбасадорів Австрії і Росії і знов старав ся виторгувати зменшене числа заграничних офіцирів в македоньскій жандармериї. В сій справі мала відбути ся вчера кабінетова нарада.

Софія. Приїхав тут Сарафов. На его присутність не звертають великої уваги.

Бунт в нїмецких кольоніях.

Берлін. Ґубернатор Путкамер доносить, що повстанє в нїмецкій Африці ширить ся аж по ріку Крос на анґлїйскій териториї. Майор Ґлязенай приготовляє ся до нового атаку на Герерів.

Афґанїстан.

Калькута. Онодги рознесла ся була вість, що еміра Афґанїстану стрено. Тепер показує ся, що ся вість неправдива.

НОВИНКИ.

— **Передсьвяточна сесия.** Хронїкарский і статистичний звіт що йно минулої передсьвяточної сесиї державної ради представляє ся так: Сесия тревала від 8 до 22 марта, то є два тиждні. Засїдань було 13, з котрих кождо тревало по 5 годин. В наслїдок обструкциї, котру підпирали також руські посли, не ухвалено нїчого. Відчитувано лише інтерпеляциї, голосовано поіменно і говорено лише при обструкційних наглих внесеньях, з котрих полагоджено (то є відкинено наглість) два а над одним не закінчено дискусиї. На сих 13 засїданях зголошено 25 нових наглих внесень, так що з давнїйшими є їх півтора сотки. Звичайних внесень зголошено 19, інтерпеляций внесено 455 і 288 петициї, поставлено 17 запитань до президента палати - 48 разів голосовано поіменно. Правительство внесло 9 предложень і відповіло на 5 інтерпеляций.

— **На які способи беруть ся!** Редакция „Szkolnictwa“ впала на хитру гадку. Вичитавши в урядовім дневнику краєвої ради оголошеня про постійні іменованя учителїв, розсилає до сих щасливців по одному примірникови „Szkolnictwa“ та долучує до сего картину з такою замітков: „Z okazyi nominacyi zakułamy serdeczne szczęść Boże i równoczesnie zapraszamy Wt. do zaprenumerowania

„Szkolnictwa“. — З огляду на се, що рускі учителї мають аж два свої орґани, а то „Учитель“, видаваного у Львові, і „Промінь“, видаваний в Вашківцях на Буковині, думаю, що редакції „Szkolnictwa“ не удасть ся зловити на сю приману ні одного учителя-Русина, а то тим більше, що „Szkolnictwo“ проявляє не менший русиноїдний апетит, як всякі инші польско-гакатистичні часописи. Тому проч з „Szkolnictw om!“ — *Учитель.*

— **Конечна потреба руских Народних Домів по містах і місточках.** Наш дописувательз-під Станиславова пише нам: Бувши недавно в Товмачи, довідав ся я там про таку пригоду: Тамошна читальня „Просьвіти“ загадала була відсьвяткувати дня 19 с. м. память Т. Шевченка концертом мішаного хору, представленем штучки „Тато на заручинах“ і живими образами. Все вже було підготовлене, ходило лиш о салю. В Товмачи є два можливі льокалї того рода: досить порядна саля в мурованім домі Жида Швефельґайста і деревляна буда, що від біди служить за салю, власність урядничого касина (до котрого належать і місцеві Русини). Отже голова читальнї „Просьвіти“ о. дек. Ступницкий звернув ся до презеса касина Валевского (секретаря „польского бецирку“) з прошенем о відступленє салї на згаданий день, та той, в послїдній хвили, письмом відмовив салї, кажучи, що нїби саля належить до Sokoła (де Валевский також є презесом), хоч то неправда, бо саля належить таки до касина. Не було що дїяти — горе бездомному! — отже голова читальнї звернув ся до Швефельґайста. Жид обіцяв відступити салю на вечер 19 с. м. за оплатою 12 К без сьвітла. Здавалось уже все добре, та рівнож в остатній хвили Жид, під напором „мяродайних чинїїкуф“ відмовляє салї, закриваючись також брехнею, що буцїм в сали має склад яєць... Так вечер в честь Т. Шевченка не відбув ся, хоч (як говорено менї) вже й запрошеня в околицю були розіслані. Вислухавши сю пригоду, я сказав чесним Товмачанам: „Не ви перші, не ви й послїдні. Супротив шаленої ляцкої нетерпимости нинї майже скрізь по краю не є можлива якнебудь маніфестация руска в такім містї чи місточку, де Русини не мають своєї хати, своєї салї. Не спускайтесь на ласку польских гакатників та терорізованих гакатою Жидів, а беріть ся до будови свого дому... „в своїй хатї своя правда і сила і воля“. Се ось-тут повтаряю во всеуслишанне наших міщан на цїлій галицкій Руси.— *X.*

— **Справа руской ґімназиї в Кіцмани**, против которої кирияють тамошні кацапи, станула тепер — як пише „Буковина“ — так: Громадска рада рішила не згодитись на міністерский проект умови з громадою, а предложити ему новий контракт такого змісту: Громада зобовязуєсь лише поставити будинок на ґімназию, а сьвітло, опал і удержанє сторожа нехай возьме правительство на себе. Рівночасно громада має удати ся з прошенем до дирекциї дібр греко-правосл. фонду, щоб она своїм коштом поробила адаптациї в належнім до него будинку, де мало би ся спершу умістити ґімназию, і в сій справі попросити краєвого президента і митрополита о підпору.

— **Дім „общества Качковского“** у Львові. Вчерашний „Ґалїчанин“ подав „радостное извещенїе“, що „общество ім. Качковского“ купило триповерхову каменицю у Львові з двома фронтами: на ул. Валову і на плянти Галицкої площи від пп. Валихевича і Кобільского за суму 166.000 К. Купно довершено в той спосіб, що „общество“ приняло на себе ґіпотечний довг в сумі 90.000 К, а 76.000 К заплатило готівкою, именно 56.000 із зібраних на сю цїль жертв і позичкою „у одного старенького патріота“ в сумі 20.000 К.

— **Для подорожних на новім двірци у Львові** видала управа руху такі інформациї: З днем отворенія нового двірця (27 марця) буде зорґанізована служба для принимани і відбиранія пакунків. Послугачі вижидаючі в передсїнку на подорожних будуть носити синьобілі блюзи, а кождий з них буде мати на грудех і на шапцї число. На жаданє подорожного, послугач буде обовязаний по відборі ручного пакунку, вручити подорожному контрмарку із своїм числом, пакунки призначені до ваги, віднести до пакункової салї, а ручні до дотичної ждальнї. Коли наспіє пора від'їзду зелїзничого поїзду, послугач має явити ся в ждальни і занести пакунки за подорожним до поїзду. — Подорожний, вступаючи із ждальнї до тунелю, повинен при помочи умїщених написий зориентувати ся, котрі сходи ведуть на перон, де стоїть дотичний поїзд. Ті, що приїздять до Львова, передають послугачам ручні пакунки, а квіт на річи надані на вагу мають задержати при собі аж до входу до ревізийної галї, де на ревізийнім столї застануть свої пакунки і тодї передає ся квіт послугачеви. Звертаємо увагу подорожних на уладженє ревізийного стола, поділеного на части нумеровані від 1 до 10 зглядно до 0. Подорожний найде свій пакунок на тій части ревізийного стола, котра означена числом одиниці тої цифри, яку має пакунковий квіт. Приміром: для квіту з ч. 28, подорожний найде свій пакунок на части стола назначенім ч. 8, для квіту ч. 30 на части стола 0. По переведеній ревізиї акцизовій послугач віднесе клунки до фіякра. Коли би подорожний при виходї із ждальнї на перон зайшов з невластивий перон, то, аби дістати ся до свого поїзду, мусить зійти до тунелю, а звідтам властивими сходами вийти на перон, де стоїть дотичний поїзд. Скоро хто приїде до Львова зі Самбора і хоче їхати в напрямі до Підволочиск, то буде мусїв разом з ручними клунками зійти найближшими сходами до тунелю і там після написий зориентувати ся, котрими сходами має дістати ся до поїзду, що їде до Підволочиск. Подорожні, що звідки небудь будуть їхати в напрямі до Черновець або до Самбора, мусять вийти найперше до галї на перший перон, а звідтам перейти здовж перону до поїзду, який буде стояти поза критою галею (се лише тимчасово, поки не вибудують окремих галь). Так само подорожні, що приїздять черновецким поїздом, який стає поза галею, мусять зайти на І перон. Ті подорожні, котрі переривають подорож у Львові, ідуть перроном прямо до сходів, які ведуть до ревізийної галї; ті, що їдуть дальше, сходять найближшими сходами до тунелю, а звідтам після написий дістають ся на властивий перон. — На кождім перонї буде находити ся буфет, в якім можна одержати каву, чай і перекуску. До реставрациї І ІІ класи сходить ся тунельом ч. 1, а до реставрациї ІІІ кл. тунельом ч. 2. Коло ревізийної галї находять ся кімнати для панї і панів, де подорожні будуть могли умити ся та відсьвіжити ся. Публика буде могла лишати свої клунки за потвердженем у портіра в ревізийній галї. В передсїнку до вестибулю буде находити ся портіер, поштовий та телеґрафічний уряд, телефонічна стация та продажа часописий: в найближшім часї урядить ся ту продажа тютюну. Подожні, що їдуть І або ІІ кл. будуть куповати білети при касах І і ІІ кл. без огляду на рід знижок цїни їзди. Вступ до галї, отже і на перони, можливий виключно через тунелї і то за показанем білету їзди або перонового. Надзір в тім напрямі буде значно заостренний. Подорожний, який надає на вагу пакунок за рецепісом, тратить 15 мінут перед відїздом дотичного поїзду право домагати ся, щоби пакунок вислано тим самим поїздом, яким він їде. Отже треба зважати на се, щоби явити ся завчасу з пакунком при пакунковій касї. На новім двірци будуть особові і пакункові каси отворені без перерви день і ніч так, щоби подорожний міг в кождій хвилї набути білет їзди та надати свої пакунки.

— **Особний поїзд із Станиславова.** Дирекция державних зелїзниць в Станиславові заводить супротив сподїваного сильнїйшого руху з нагоди великодних сьвят дня 12 цьвітня с. р. особний поїзд особовий ч. 322, котрий виїде із Станиславова о год. 6-ій вечером а стане у Львові о год. 9·40 вечером після середно-европейского часу. Той поїзд призначений виключно для подорожних, що їдуть до посередних стацій межи Станиславовом а Львовом, як також до самого Львова, а особливо для вояків львівской залоги, котрі вертають із сьвяточної відпустки.

— **Російскі дезертири.** Границю межи Нароловм а Чесановом переходять десятками до Галичини російскі рекрути та військові дезертири, однак не задержують ся в краю, але найблизшими поїздами виїздкають через Німеччину до Америки. Всї заосмотрені в потрібну готівку та цивільний стрій. На двірци в Ярославі було їх перед тижнем аж 42. Прибули поїздом від Сокаля і найближшим поїздом поїхали на Захід. В розмові були дуже осторожні, лише відзивали ся: „Чорт би ему шел в восток!“

— **Конець воздухоплавця.** З Барцельони доносять: Аеронавт Форіольс підніс ся в Плянца Торос бальоном до висоти 5.000 стіп серед гарної погоди. На тій висоті пірвав его вітер в сторону моря, де упав в віддаленю пятьох кільометрів від берега. Численні лодки поспішили ему на поміч, але бальон волік воздухоплавця по филях аж до пізної ночи. Остаточно лодки повернули до порту з бальоном і човном, але тїло Форіольса викинуло море на берег над раном.

— **Дрібні вісти.** Намісництво розписало нові вибори до повітової ради в ст.-самбірскім повіті на день 20 цьвітня с. р. з ґрупи сільских громад, 26 цьвітня з ґрупи міських громад і на 29 цьвітня з ґрупи більших посілостий. — Староство в Золочеві засудило на кількаденний арешт кількох паробків з Рикова за надужитя при збиранію складок на р о с и й с к и х (!) вояків, ранених у війні з Японцями.

— —

— **Віче в Дрогобичи** скликує „Дрогобицка Народна Рада“ на второк дня 29. с. м. до магістратскої салї з початком о 1-ій годинї з полудня. Реферат про політичне положенє Русинів виголосить д-р Евген Олесницкий. Дрогобицка „Народна Рада“ видала відозву, в котрій накликує так селян як і весь сьвітску та духовну інтелїґенцию до численної участи в тім вічу.

— **Для Львовян.** З ініциятиви Товариства ім. Котляревского відбуде ся на Бесїді у Львові о год. 6. вечером в неділю виклад д-ра І. Копача п. з. „В сто лїт по смерти Канта“. Просить ся о численну участь.

— **Видїл „Руской Бесїди у Львові“**, вибраний на загальних зборах дня 12 с. м. уконституував ся на вчерашнім засіданю в той спосіб, що вибрав головою проф. Волод. Шухевича, заступником голови проф. Ів. Кокорудза, секретарем п. Ів. Чапельского, референтом театральним інсп. Мик. Заячківского, господарем дир. М. Мороза а касиером фондів товариства проф. д-ра С. Дністряньского. Досї виконував обовязки послїдні чинности через 12 лїт о. Ол. Темницкий. Колиж о. Т. на дальше під нїяким услівем сего обовязку на себе не хотїв принити а надто і нїхто другий з причини надмірної працї, полученої з тою чинностию, не міг сего підняти ся, був видїл приневолений роздїлити обі ті чинности і повірити їх згаданим членам.

— **Загальні Збори** членів львівского „Сокола“ відбудуть ся в неділю дня 27 марта 1904 о годинї 3 по полудни в льокали товариства Підвале ч. 7.

— **Зі Станиславова.** Вечерниці в память XLIII роковин смерти Тараса Шевченка, відбудуть ся в Станиславові, дня 28 марта '904 в сали тов. ім. Монюшка заходом „Бояна“ і прочих місцевих товариств українско-руских з слїдуючою програмою: I. Goldmark: „Heimchen am Herd“ відограє повна орхестра 24 п. п. під проводом капельмайстра п. Ф. Соучка. II. Вступне слово виголосить п. проф. д-р Кирило Студиньский. III. Лисенко: Хор з опери „Втоплена“ відспівають хор „Станиславівского Бояна“ в супроводї фортепіяна. IV. Beriot: „VII концерт“, сольо скрипкове в супроводї фортепіяна відограють п. п. Слоневска і Гузарова. V. Д. Сїчинський: „Непереглядною горбою“ відспівав мужеский хор „Станиславівского Бояна“. VI. Шевченко: „Кавказ“, деклямация виголосить п. Смеречиньский. VII. Сольо теноровe, відспіває в супроводї фортепіяна п. Мих. Волошин. VIII. Ed. Grieg.: „Peer Gynt“ Суіта Nr. 1. а) пісьнь поранна; б) смерть Ази; в) танець Анїтри; г) на полонинах короля гір, відограє повна орхестра 24 пп. під проводом капельмайстра п. Ф. Соучка. IX. Нїщиньский: „Вечерниці“ відспівають мішаний і мужеский хор „Станиславівского Бояна“, в супроводї повної орхестри 24 пп. Початок точно о год. 8 вечером. По концертї відбуде ся комерс в реставрациї „Royal“ ул. Собіского.

— **Інститут Руский Народни Дім в Коломиї** складає отсим подяку Вп. Ерастови Бурачиньскому, що з гроший призначених бл. п. І. Бурачиньским на добродійні цїли передан 100 К в корист Інституту. — *Николи Левкий* голова, *Олекса Нечерский* писар.

— **Подяка.** Комітет Шевченківского концерту складає подяку Вп. П. О. Цїпановскій, Г. Телїшевскій і О. Вахнянинівній за се, що ласкавою визначною участию в концертї причинили ся до величавости нашого народного сьвята. — *Комітет.*

З судової салї.

Нове „посрамленіе.“

З Коломиї пишуть нам:

Свого часу була в „Дїлї“ згадка, що Михаїл М. Березский, директор кредитового общества „Самопомощъ“ в Коломиї і повірений писар адвоката д-ра Владимира Ө. Дудикевича намовив слугу проф. Раковского Сабіну Соловіеву, щоб она викрала у свого службодавця рукопись і ему передала, обіцюючи їй за те грошеву винагороду, та що місцева поліция схопила „господина директора“ з тою рукописею в склепику Теппера. На підставі донесеня поліциї відбула ся в сїчни розправа карна в тутешнім судї проти „господина директора“ і названої слуги о намову і переступство крадежи до ч. U IV. 24/4. На внесок функціонара прокураторії, з огляду на знамена злочину відступлено справу прокураторії, однак тая, з незнаних нишучому мотивів, справу застановила.

Що „директора“ Березского зловлено in flagranti, се дуже не подобалось ні ему ні тутешній амбасаді, отже она рішила випрати гонор сего пана.

Пан „директор“ вніс до тут. суду донесенє карне, заосмотрене штампілею адвоката д-ра В. Ө. Дудикевича, проти: 1) Івана Раковского ц. к. учителя ґімназиї; 2) Софії Раковскої, его жінки; 3) д-ра Александра Кульчицкого і 4) Анатоля Лепкого, авскультанта, о переступство з §§ 487 і 491 з. к., сповнене в той спосіб, що обжалувані Раковска, Кульчицкий і Лепкий намовили обжалованого Раковского устроїти „лапку“ на повіреного писаря, а Раковский сьвідомо ложно обвинив его перед місцевою поліциєю і судом, немовто „господин директор“ намовив слугу Раковского Сабіну Соловіеву, щоб она викрала у него і передала „директорови“ рукописи Раковского. На сьвідків своєї невинности покликав він межи иншими і Сабіну Соловіеву.

На першій розправі, що відбула ся дня 10 марта перед радником суду д-ром Праґловским, став г. Березский зі своїм заступником канд. адв. Гладким з канцелярії д-ра Дудикевича і обжалувані, кромі панї Раковскої, явились в суді; неприсутну п. Раковску і ей мужа заступав адв. д-р Дембицкий, а п. Лепкого адв. д-р Трильовский.

Заступник приватного жалобника г. Михайла М. Березского рішучо заперечив, мовби той намовляв слугу п. Раковского викрасти рукопись. Річ була така (як се вже два рази було представлено в „Ґалїчанинї“): М. М. Березский „случайно“ подибав у склепі Теппера служницю Соловіеву і, коли він там у кружку „своїх друзїв“ сказав, що так довго не повірить, щоби проф. Раковский міг був виголосити в неділю 27 н. ст. грудня 1903 таку „лекцию“ (відчит), о якій говорять, доки ей сам не прочитав, служниця сказала ему, що той відчит „Москвофіли зі становиска наук природних“ она ему принесе, нехай прочитає, то буде вірити. Виправдї М. М. Березский не хотїв у сей спосіб довідати ся про зміст тої „лекциї“, але на сильне домаганє служниці рішив ся пійти за ей радою і впав невинною жертвою обжалуваних, длятого і домагав ся остро „наказаня“ всїх четверо обжалуваних. — На питанє адв. д-ра Дембицкого, чи приватний жалобник не міг би назвати імена „друзїв“, що то перед ними висказував свої сумнївн, той відповів, що „не хоче їх тягти до суду“.

Почалось переслуханє обжалуваних. П. Іван Раковский зізнав, що справдї від часу его викладу, т. є. від 27 грудня, его слуга Соловіева зачала бігати дуже часто кождої днини до сусїдного склепику Теппера і вертала все з тим, що якийсь пан намовляє ей, щоби без відомости свого службодавця, викрала кілька рукописий і принесла їх до згаданого склепу й передала ему, за що обіцяв їй винагороду. Раковский, дуже занепокоєний, щоби слуга справдї не улягла намові а заразом щоби забезпечитись, пійшов до свого свояка д-ра Кульчицкого і оповів ему цїлу річ. Той успокоїв его і обіцяв зробити все потрібне, щоби попсувати плян злочинця. Потім доперва сказала Раковскому слуга, що тим паном є М. М. Березский. Він не хотїв вірити, але щоби на всякий случай обезпечити ся що-до тожсамости особи, пійшов до п. Анатоля Лепкого і попросив его, щоби був сьвідком в тій справі. І справдї того дня, 1 сїчня г. М. М. Березский умовив ся зі слугою, що буде коло 9 годинн вечером чекати на рукописи в склепику Теппера. Тогди обжалований, щоб увільнити ся від тої справи а заразом переконати ся, чи слуга не дурить его, дав їй кілька початкових картон з відчиту про москвофілів а решту із студиї про раки. Раковский каже, що аж до хвилї, коли разом з Лепким увійшов до склепику і увріз на столом у другій комматі М. М. Березского зачитаного в его рукопись, відобраній ему аґентом Ніром, не хотїв вірити, щоби той господин був спосібний до такого дїла,.. Впрочім Раковский анї не давав знати поліциї про ску справу, анї також не жадав, щоби справа опинила ся в судї.

Повновласник панї С. Раковскої д-р Дембицкий подав, що его клїентка в тій справі ні при чім, она зовсїм не радила своєму чоловікови, як він має поступати в тій справі. Однак д-р Дембицкий, іменем своїх клїентів піднимає ся перевести доказ правди сьвідком Сабіною Соловіевою, що приватний жалобник намовляв її до викраденя рукописий у п. Раковского, і сьвідками Марією Слюзаревою і Вацином, що так а не инакше Сабіна Соловіева представила річ п. Раковскому.

Обж. д-р Александер Кульчицкий зізнав: З кінцем грудня минувшого року прийшов до него І. Раковский, дуже подразнений, і просив дати ему раду в відомій справі. Д-р Кульчицкий успокоїв его, а сам пійшов до заступника бурмістра, щоби внеднати у него інтервенцию поліциї, і при тій нагоді сказав, що „треба хіба бути остатним шубравцем, щоби до чогось подібного намовляти чужу слугу“. Не надіяв ся, щоби „директор банку“ мав у своїм ресорті і такі функциї.

Обж. Анатоль Лепкий зізнав: Коли з Раковским увійшов до склепу Теппера, застав приватного жалобника в другій комнатї сильно заглубленого в лектуру, яку ему принесла Соловіева. Читанє перервав ему як аґент поліциї Нір, положивши руку на рукопись. Прив. жалобник тогдї дуже перестрашив ся і на запитанє Ніра, звідки має тую рукопись, відповів, що дістав її через служницю проф. Раковского. Коли Лепкий разом з проф. Раковским вийшли зі склепу, побіг за ними М. М. Белевский і взяв просити, щоби він з тої справи не зробив істориї, але щоби старав ся затушовати еї; на се він відповів, що оно до него цїлом не належить, і взагалї більше тою справою не занимав ся.

По переслуханю обжалуваних судия допустив доказ правди слугою Сабіною Соловіевою та аґентом Ніром і в цїли переведеня сего доказу відрочив розправу на 19 марта.

Та в антрактї приватний жалобник зі своїми приватними дорадниками втяв таку штуку, якої ще мабуть не пробував ніхто, кому залежало на очищеню своєї невинно підорваної чести. Він додатково обжалував ще Соловіеву — котру в карнім донесеню сам покликав був на сьвідка своєї невинности — виправдуючись тим, що нїби не знав, як она в попередній справі (U. IV. 24/4) яко обжалована говорила про него. Хоч в наведеним протоколї, мимо сильного напору д-ра В. О. Дудикевича, тогдїшного оборонця М. М. Березского, Сабіна Соловіева рішучо подала, що й Березский намовив взяти без відомости проф. Раковского его рукописи і принести ему, за що обіцяв їй грошеву нагороду.

Гадка була не зла: не допустити стверджени тих зізнань Сабіни Соловіевої в характері сьвідка — та кінець був для приватного жалобника... прикрий. Такого способу „праня своєї чести“ було вже й судови за богато — і коли на слїдуючій розправі судия відмовив усїм дальшим внескам приватного жалобника і велів, щоби оголосити вирок, приватний жалобник зі сльозами в очах і тремтячим з жалю голосом (мабудь чи не від того, що дав ся так погано надути!) заявив, що в і д с т у п а є в і д о б ж а л о в а н я і, кілько сил стало в ногах, утїк із салї...

Судия оголосив вирок у в і л ь н я ю ч и й в с і х ч е т в е р о о б ж а л о в а н и х а приватного жалобника засудив на зворот коштів карного поступованя. Обжалувані зложили відзнак з причини за низько вимірених коштів заступства.

До такого „чесного“ дїла способить кацапство! Справдї воно нїчо иншого як гниль! — *Присутний.*

Вчера відбула ся у Львові розправа карна перед судом приснжних проти д-ра Евгена Левицкого яко одвічального редактора „Дїла“, п. Александра Борковского, яко одвічального редактора „Дїла“, п. Вич. Будзиновского яко одвічального редактора „Свободи“ і п. Вол. Бачиньского студента прав з Бережан яко мнимого автора за обиду чести, поповнену друком дописми на тїї послїдних виборів до повітової ради в Бережанах. Процес той, в котрім яко жалобники виступали оо. Дудрович, Мацак і тов. скінчив ся також неуспішно для москвофілів, бо по ч а с т и н н і м спростованю зі стороны обжалованих дрібнійших а в політичнім змислї зовсїм безвартних донесень дописи, приватні жалобники уважали за відповідне відступити від решти обжалувани. Суд видав супротив того вирок увільняючий всїх обжалованих. Точне справоздане задля недостачі місця подамо в завтрішнім числї.

— **В л ь в о в с к і й ф і л ь г а р м о н і ї** відбуде ся в сю неділю дня 27 с. м. концерт товариства „Lutnі“ за рік 1903/4. В склад програми входять самі твори церковної музики, як Вердіого „Stabat mater“ Гунода псальми і другі. Початок о год. 7½ вечером.

КОНКУРС.

По мисли завіщання бл. п. Евзевія Грушкевича з дати: Ниско дня 27 червня 1890 р. Головний Виділ Товариства „Просьвіта" оголошує отсим конкурс на дві стіпендії родинні ім. Евзевія Грушкевича для учеників середних шкіл по 200 корон річно. О сї стипендії можуть убігати ся лиш мужескі потомки пок. о. Віктора Грушкевича, помершого 1877 в Колодрубах — в першій лінії, та потомки пок. о. Киприана Грушкевича, помершого 1862 р. в Дахнові, пок. о. Самуїла Грушкевича, помершого 1877 в Кліцку і п. Теофіли Грушкевич, гімназіяльного професора у Львові. Подання о признане сих стипендий треба вносити до Головного Виділу Товариства „Просьвіта" у Львові, найпізнійше по день 15 цьвітня 1904.

За Головний Виділ Товариства „Просьвіта", у Львові дня 17 марта 1904.

Др Кость Левицкий заступник голови. *Роман Дуликевский* секретар.

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

Д-р Евген Озаркевич

довголітний лїкар клінічний і наведени лїчничого в Щавниця, ординує постійно у Львові, ул. Корнятів ч. І., II. пов. (Народний Дім). 609

Для вигоди

Впов. приїжим видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і легуміна, в піст риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і легуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна гардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнизших цінах.

Рускі списи страв лежать до розпорядимости.

НАФТУЛА ТЕПФЕР
ул. Трибунальска ч. 12.
79

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. І

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Пошукую господаря

селянина [карбового] письменного, жонатого бездітного з наукою. Зголошення: Адміністрация „Дїла". 216 2—3

Пошукує ся дяка

испитованого з красним голосом, від неділї томиної. Докладні условя подасть уряд парохіяльний в Росохачи, п. п. Гвоздець. На письма неувзгляднені не буде відповіди. 217 2—3

Платничого

і до услуги гостий в комнатах до снїдань, обідів і вечер під користними условіями пошукує торговля корінна вин і делїкатесів **Івана Бориса** в Перемишли. 219 2—?

Цукорня львівска

Е. Росевича в Перемишли поручає на Великдень: торти, мазурки та всяке инше съвяточне печиво найлїпшої якости по умірковання цінах. Замовлення з провінції висилає ся відворотною почтою. 221 2—6

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цїлорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, ул. Батория ч. 24, II. поверх.

СВОБОДА

письмо політично-просьвітне господарске для народу.

Видає і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Цїлорічна передплата виносить **2 зр.** на пів року **1 зр.** Редакция і Адміністрация, Львів ул. Батория ч. 24.

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

щодень

Концерт військової музики. — Вступ вільний. 90 8—10

Для терплячих

на ревматизм, нервоболі, гостець, біль голови, біль зубів

є знаменитим зовнїшним средством, найлїпше випробованим

Іхтіоментоль

(назва правно застережена)

виробу антикара **СИМЕОНА ЕДЕЛЬМАНА**
в Богородчанах.

Численні признання і подяки.

Ціна фляшки 1 корона, 3 фляшки 3 корон 36 сот. оплатно до кождої почтової станції.

Щодень дворазова висилка за післяплатою або за попереднім надісланем належитости. Менше як дві фляшки почтою не висилає ся. 38 4—8

Поручаємо чисто природне

Вино лїтурґічне

австрийске і угорске в трьох родах:

Іа за 100 л. — 120 кор.; за 50 л. — 62 к; (меньше як 5 л. не висилає ся)

IIа за 100 л. — 100 к.; за 50 л. — 52 к.; за 25 л. — 27 к.;

IIIа за 100 л. — 80 к.; за 50 л. — 42 к.; за 25 л. — 23 к.

Можемо доставити вина також в дорожшій цїні.

Условія: Бочка даром, порто оплачує сторона тілько від Львова, уплата фактури найдальше до 3 місяців.

При зближаючій ся весняній порі просимо о численні замовленя. 135 6—10

Дирекция Товариства „РИЗНИЦА" в Самборі,

Готель Брістоль І. п.

ТЕАТР Variété.

Виступ найлїпших артистичних сил. Щодень три нові сензаційні комедії. 128

Купить

невеличку реальність в Станиславові або Коломиї, також на передмістях вдова по сьвященику. Звідатись у руско-кат. уряді парох. Кимполюнг, Буковина. 251 3—5

В теперішнім сезонї, коли кождий господар потребує сїчкарні і плуга, звертаємо увагу Веч. Господарів, що **найлїпші тревалі, випробовані і самими господарями захвалювані, а до того дуже дешеві**

СІЧКАРНІ і ПЛУГИ КОВАЛЬСКІ

продає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ" Львів, Ринок 36

а іменно:

Сїчкарні ССХ двоножові з 1 колесом по кор. 54·00
„ **ТН** триножеві з 2 колесами по кор. 56.00
„ **ТН** чотироножеві 2 колесами по кор. 59.00
Плуги ковальскі в колїсницею по кор. 32.00

УВАГА: Платячі сейчас готівкою за сїчкарні дістають еще 5 % опусту. Плуги продають ся лише за готівку без опусту. 452

На весняний ваґоновий транспорт

ВИН і МЕДІВ питних

приймає замовленя

„Народна Торговля".

111 15—15

Миколи Лисенка

портрет

Ювилейне видане

артистично виконане

за 50 сот.

замовляти можна

в ТОВАРИСТВІ

ДЛЯ РОЗВОЮ РУСКОЇ ШТУКИ

Львів, Ринок ч. 34.

На пересилку долучити треба 23 сот.

37 6—?

Лїчниче мило БЕРҐЕРА

з фабрики Ґ. Гелля і С-ки

захвалене першими лїкарскими повагамн.

Солодові перетвори Івана Гоффа

екстракт, пиво, пиво з зелізом, чеколяда і солодові цукорки.

Фабрика цукрів Трочиньского

Львів, Фредра поручає: знаменитих кармельків фунт 40 помадок 60, надїваних помадок 80, гербатників 80 кр., чеколядок 1 зр. 168 4—5

ДЛЯ реконвалесцентів
КОНЯК
Peanet et Comp. Morgan Brothers.

Правдивий праский
БАЛЬСАМ капуциньскнй
а-ра І. Б. ЧАРДИ
з Праги.

Tanningene
найлїпше средство до крашеня волоса.

Чорного орієнтальне
МОЛОКО РОЖЕВЕ
і бальсаминове мило
до украшеня лиця.

Против
РЕВМАТИЗМУ
гостця і под. недомаганям
„inimenthum mentholi
kals. camp.
(НЕРВОТОН)
Цїна фляшки 80 сот.

АПТИКА

під срібним орлом

ЖИГМОНТА РУКЕРА

У ЛЬВОВІ

поручає

Лїчниче вино

спеціяльно відзначене і захвалене комісією краківского Тов. лїкарів, а іменно:

Зелїсте,
хїнове,
хїново-зелїсте,
Rhebarbarum,
Кондуранґо,
Кондуранґо нент.,
Каля,
Сомаґоца,
Пепсін
Каскара Сакралз,
Молокофосфоран вапна,
Яфинокове.

Ніжне, біле і мягке лице,
а також без веснянок та иншої нечистоти можна осягнути, уживаючи щоденно

Берґмана мило
в молока лілій
[Охоронна марка „два гірники"].
Цїна 80 сот.

На порість волося дуже успішні препарати

Помада і Bey-Lotion
Dr. William Jackson.

„КРЕМ і САВОН
„IPIC"
одинокі випробовані препарати до пленканя лиць.
Крем К. 1·60.
Мило К. 1.

Склад тоалетових виробів і перфум **J. Simon, Roger et Gallet Pinaud.**

Прилади і прибори хірурґічні, ґумові і каучукові. 220
Універсальні і специфічні средства виробу краєвих і заграничних фабрик.

„МОЛОДІЖ"

одинока часопись для старшої молодежи, виходить раз на місяць під редакцією *Ев. Мандичевского в Тернополи.*

Річна переплата 5 кор. півріч-на 3 кор. 164

Дяка крамаря

потреба від неділї Ѳоминої. Платня дяка 100 К річно і до 300 К доходів, а крамаря 30 К, місячно. Помешкане при крамници. Кандидат має мати добрий голос, розуміти церковний устав, вказати ся крамничною практикою, мусить мати когось до помочи і заступства в крамници в час его занять в парохії і зложити 300 К кавциї. Першеньство буде мати той дяк, котрий міг би крамницю внаренлувати. — Зголошувати ся в: *Уряді парохіяльнім Вельнова, п. Маяки.* 159 6—8

ТОРҐОВЛЯ і РУКОДІЛЬНЯ
Петра Дуткевича
в Станиславові ул. Бельведерова 4

поручає Євангелия, Хрести, кивоти, ліхтарі, пауки, патерниці, фани, хоругви, чаші, образи процесийні. Огнево золотить дарохранительниці, чаші і дає до посьвященя.

Цїнники даром франко.

708

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31***, **1·30**, **8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, **9·50***.
З Ряшева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний двірець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
„ (на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Грималова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20***, **1·40**, 6·20, 5·40, **9·20***.
Зі Станиславова 11·15, **8·10**.
Зі Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Ряшева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
„ (з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з головн.): 10·40, (з Подзамча) 10·57.
До Чернівців: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздков (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформаций уділяє і продає всякі білети та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Кресїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і съвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

„Le Délice" Циґаретові тутки Циґаретові паперці

181

Дістанесь у всїх трафіках. — Головний склад: Wien I., Predigergasse 5.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черляньского. З друкарні Народової (Манецких), Львів — Коперника ч. 9.

Ч. 59. Львів, Субота 13 (26) Марта 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток додаєть ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кізіньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		*за границю:*	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попередним виторгненем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 30 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубрикі „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Польскі союзники.

Не так то давний час, як між польским колом а правительством д-ра Кербера настали ті сердечні відносини, що то їм дав висліз ґр. Войтїх Дїдушицкий в інтервю, поміщеним на столицях петербургского Кґаґу як і на спеціяльнім засіданю польского кола. Ґр. Войтїх Дїдушицкий скопстатував, що правительство д-ра Кербера вже показало ся і супротив репрезентантів „кола" з'обовязало ся перейти до порядку над Русинами та взагалі над галицкою опозицією, за що заслужило собі підпору польского кола. Нотуючи сей факт навязаня сердечної дружби між д-ром Кербером а панами-Поляками, ми з гори висказали сумнїв, щоби правительству д-ра Кербера вийшов на здоровлє сей віденьско-централїстично-краєво-автономічний мезалїянс та заповідали, що медові місяцї так заключеного подружя скінчать ся небавом на те, щоби д-ру Кербером остав ся по них хиба сильний посмак Katzenjammer'y.

І справдї не довго треба було ждати, щоби наші сподїваня здїйснили ся і щоби на овидї сердечного ще так недавно подружя показали ся хмарки, а далї й хмари непорозумінь і розлому. Нинї вже д-р Кербер може лише згадувати про свої мрії попаднаня австрийского безладя при помочи польского „кола" та з кислою міною розважати над тим, як легкодушно кинув ся в зрадливі обійми колових менерів.

Во справдї польскі політики вписали президента теперішнього кабінету знаменито в поле. Обіцяли ему поміч у переведеню вибору делеґациї, коли-ж прийшло до дїла, заслонили ся за плечі спровадженого ad hoc як зі Львова ґр. Голуховского, одержавши від него заяву, що з огляду на заграничну політику вибір делеґацій не являє ся поки-що некучою справою. Міністер Голуховский вже нераз відгравав ролю грабаря віденьских кабінетів; і тим разом — видно — панове з польского кола запросили его до співучасти в похоронах того, хто ще 24 годин в зад грав ролю їх подруга. Розумієть ся, що д-ру Кербером не оставало нїчо иншого, як сейчас відрочити непридатний ему парлямент, а в результаті лишила ся ему посередно удїлена заява недовіря з боку его власних „союзників".

Не менше хитру ролю відограло „коло" і в справі попадняня ческо-нїмецкого спору. Як „приятелї" і „союзники" д-ра Кербера підняли ся панове-Поляки посередництва, а результатом їхних заходів есть заява Чехів, що вони виключають в справі угодових пертрактацій усяку інтервенцию теперішнього кабінету й приступлять до переговорів лише тоді, коли посередничати буде „коло". Д-р Кербер опинив ся тим робом „поза скобками", висаджений власними „союзниками" і „приятелями" у воздух, і коли не придумає при великодній пасці якої нової „дружби", то може собі приганути приказку про того Мурина, що вже сповнив свою службу.

Невдачі д-ра Кербера нас ні трохи не турбують. Нашими! ми ще повинні почувати неаби яку „Schadenfreude", що д-ру Керберови так фатально не удало ся купно постійної вірности польского кола коштом прав руского народу та що его подружє з „колом" показало ся крихкими любощами чи радше зручною інтриґою колових менерів. Тож і можемо лишити президента міністрів его судьбі без нїякого болю голови.

Та для нас більше замітна роли, яку в тій грі мало польске коло. Польска парлямептарна репрезентация загалом грає в парлямептї ролю жидівского ґешефтяря і нїкому иншому, як лише польскому колу треба завдячити усе спорумповапя австрийского парлямептаризму.

Отся дїяльність польских менерів у Відни йде в двоякім напрямі: по перше в тім, що „коло" є як-раз головною перепоною в попадняню ческо-нїмецкого спору і в удоровленю парляменту, а по друге, що через отсей клюб самих кандидатів до міністеріяльних тек не може в Австрії одержати ся нїяке постійне правительство.

В нїмецко-чеськім спорі, як се дуже влучно замітив пос. Романчук у своїй послїдній промові, вибрали собі Поляки ролю язичка на вазі, і переважають ся з одного боку в другий, від Нїмців до Чехів і навідворот, вічно підсичують полуми борби тих двох найсильнїйших австрийских народів. Одні і другі, Чехи і Нїмці, знають, що кождої хвилини можуть мати Поляків по своїм боцї та запахувати тим противника і так, числячи безнастанно на ту проституцийну політику „кола", нї одні нї другі не думають уступати та борють ся дальше.

А побіч того — як сказано — „коло" веде прямо спекуляцийну гру на міністерскі портфелї. Доки дане правительство сяк-так держить ся, — тодї й „коло" его „підпирає" — значить, за услуги каже собі платити повним здискредитованєм австрийского режиму в східній Галичині. Як-же шанси сего кабінету лише попсують ся, панове парлямептарні менери як ті щури покидають мающе затонути судно, що й підставлять ногу й поможуть переставити в політичний Гадес міністерску лаву, знаючи, що нождий упадок і зміна кабінету дають дуже добру нагоду здобути дальших впливів і нових міністерских тек. Тай тепер кількалїтне вичікуваня на сю манну мабуть вже сприкрило ся „колу", коли так заходить ся „помагати" д-ру Керберови.

Тож коли австрийске парлямептарне житє має ся взагалї удоровити, то віденьскі круги повинні вже раз зрозуміти, що ся санацийна акция не доведе до путя, коли в неї вмочать свою руку колові інтриґанти, що лише й держать ся на поверхни австрийского політичного житя панучим в парлямептї безладєм. Нїхто вже не мав більшого досьвіду з польским колом, як небіщик ґр. Таффе. А есть се загально звісним, що сей довголітний шеф австрийского кабінету лишив по собі писані памятники з своїх політичних спогадів і досьвідів, де мав вистерти найгарнїйше сьвідоцтво тактиці „колових" політиків, характеризуючи їх як головний чинник розкладу австрийского державно-парлямептарного житя. Інтересовані польскі круги подбали, щоби сї памятники не побачили дневного сьвітла. Та зміст сих спогадів досьвідченого австрийского державного мужа мусить бути звісний правничим у Відни кругам, що могли би не одного навчити ся з рефлексий і досьвідів того, що був воплоченєм австрийского бюрократизму. А перш усего годило би ся політикам в горі зрозуміти, що великими „здєлками" і ґешефтами не йде ся до удоровленя австрийского безладя, але акцию в напрямі основних реформ о далекій політичній перспективі. Повинен се зрозуміти також і д-р. Кербер, котрий в гучних фразах обіцював довести справу до путя і нераз давав ся величати в віданих собі дневниках за „спасителя Австрії", а спінчив тим, що пустив ся на давні шабльонові інтриґи на парлямептарній арені, сподіючи ся, що способ удержить себе від упадку, що в тол[illegible] коли, де рішав інтриґа і за-Тимчасом на тім[illegible] ґешефти, нїколи не купісові парламентар[illegible] правительство, а удержить ся довго нїяке [illegible] що а тим сумнїйший буде конець політик[illegible] по гучних фразах і великих надіях скорше чи пізнїйше упаде від інтриґи своїх найближших „союзників" — а передовсім „польского кола".

Тілько широким політичним шляхом можна правительству на тій помотаній арені удержати ся на верху, так само як і виключно основна реформа конституції, а не псевдоугодові пертрактациї і хвилеві ґешефти, видвигнуть саму державу з її теперішного безпуття.

О рускій університет.

(Допись з Праги).

Русини в Празї зібрались 22-го марця на довірочну раду в справі основаня руского університету. На зборі були присутні також ради. дв. проф. д-р Горбачевский і проф. д-р Пулюй, а довга нарада, в котрій брали участь як речники і оба професори, дотикалась ще й невідрадних хронїчних відносин між руски-

ми послами в раді державній. Між тими послами на велику шкоду руского народу нема солїдарности, а ся обставина і є головною причиною наших невдач і сумного факту, що міністер-президент д-р Кербер позволив собі, коли не зважити, то маловажити репрезентантів руского народу і відослати їх з „минимими" кривдами до польского сойму. Зробив так, начеб Русини вже й не мали до дїла з Австриєю і з австрийским правительством а тілько з воскресшою Польщею і з польскою шляхтою!..

Між иншими речниками доказував проф. д-р Пулюй, що заради невідомого нам довірника пана міністра осьвіти, буцїм то між Русинами недостає наукових сил для руских катедр, з своїм неоправданє, та що годило би ся пану міністрови в тій важній справі послухати що й інформациї компетентних людий, яких не тяжко знайти між фаховими членами наукового товариства ім. Шевченка у Львові. Русини мають вже тепер такі наукові сили для катедр, котрі, коли не в нїшні, то вже певно не гірші, як були польскі тодї, коли закладано університет в Кракові, або й у Львові. А які були сили у Мадярів, або в Сербів? Певно, що гірші. Коли недостає Русинам сил на кілька катедр, то се ще не причина, щоб відкладати основаня руского університету ad calendas graecas. Позичали-ж нас, Русинів, наукових сил і Поляки до Кракова, і Чехи до Праги, і Болгари до Софії і Москалї для російских університетів. Нїмцїв кликали Москалї на російскі університети, а Японцї на університет в Токіо. Пословиця: Docendo discimus, се досьвід професорский, та й він таки щось значить. Іноді недостає патентованих фахових людий навіть Нїмцям, хоч в них свої нїкові університети і величезні средства на виховання нового поколїня людий наукових. Досить ту указати [illegible] Вінний факт на університеті у Відни, на найновіш[illegible] появилось Больцмановому міністерству особ[illegible] математичної фізики на, славного професора мате[illegible] на катедру фільозофії. Больцман не хотів зпершу прийняти тої катедри, бо нїколи в житю не займав ся наукою фільозофії, але в міністерстві сказали йому: „Wem Gott gibt das Amt, dem gibt er auch den Verstand". Больцман повірив тій мудрости і викладає тепер фільозофію, а по думці професора Пулюя, він буде навіть красше викладати, як не один патентований фільозоф, — тому, бо у Больцмана, хоч нема патенту на науку фільозофії, то в нього той Verstand з ласки Божої, а знаючи ще й фізику, він поглине на не одно фільозофічне питане з такого куточка, з якого не можуть дивитись домородні фільозофи. Все те не казна, а правда, бо так написав про себе сам Больцман.

І так радить собі міністерство на університеті у Відни, а Русинам завдає воно Си-

---

9)

Болєслав Прус.

Палата і рудера.

З польского переклав

О. П—к.

(Дальше.)

— Шановний презесе, прошу о голос!

— Пан Дамазий має голос.

— Думаю, що будемо могли зреасумувати розправи нинїшного засїдання.

— Просимо! просимо! — відповіли гості, повстаючи з місць певно на те, аби лучше чути.

— Отже, панове, передовсїм упросили ми і з'обовязали шановного пана Зенона, аби нам на слїдуючій сесиї відчитав свій гідний уваги меморіял про павперизм. Відтак обізнались ся, вправдї поверховно і недостаточно, з новим винаходом пана Гофа. Що до тої остатної точки нашої диспути, осьмілюю ся зробити дві пропозициї: перша, докладно і всесторонно розсїдити сам винахід, аби переконати ся і вневнити, чи заслугує на поперте. Друга є ся, аби, по попереднім розсїдженю винаходу, переконати ся о маєтковім станї винахідника, для офірованя йому, коли очивидно покаже ся гідним і потрібним, грошевої підмоги, в формі даровизни або позички.

— А чи не можна би зачати від сего? — спитав несьміло господар.

— Пане презес, провинявте ся проти карности. Ухвали обовязують усїх а з другого боку неможливим є, аби чоловік, що має дім і площу, знаходив ся в винятково — прикрім положенню.

— Помалу і систематично — додав ребнт.

— Перше скінчім з винахідником, пізнїйше — перейдїм до чоловіка — додав пан Зенон.

— Дїду, вечерю! — сказала Вандзя.

Гості звернули ся до дверий.

— Перепрашаю! — перервав ребнт, — а хтож піде до того пана Гофа оглянути винахід?

— Треба би вислати спеціяліста — відповів хтось. Пан Пйолунович мешкає найблисше — докинув судя.

— І знає ся з нім.

— Отже — сказав Дамазий — просимо шановного презеса о розсїдженя квестії на ґрунтї.

Гості вийшли до їдальні і обсїли величезний стіл довкола. Пан Дамазий пригадав собі щось а звернувши ся до одної дуже понурої особи, сказав:

— Чи ви, пане Антоне, сьогодня зовсїм не забирали голосу?

— Не хочу псути загальної гармонії — відповів запитаний, підносячи до уст величезний кусень мяса.

— Ваші погляди нераз причиняли ся до оживленя дискусиї.

— Як коли!... Маю звичай підозрівати усїх винахідників а . . . . і не вірю, аби хто небудь міг усунути нужду зі сьвіта.

— Але принести пільгу...

— Хиба на се, аби дармоїдам і лотрам упримнити побут на землї...

Він недокінчив, бо був міцно занятий полядвицею.

— Пропоную, — відізвав ся пан Зенон, — аби шановному презесови підчас віяти у сього механїка товаришив пан Антонї. Шановний презес має занадто добре серце.

Поправку сю приняли одноголосно.

— Дїдуню! — сказала в тій хвилї Вандзя — дїдуню! прошу на хвильку до мене...

— Чого серце?

— Прошу на хвильку.

— Коли-ж бо я не можу вийти, говори голосно.

— Чи можу взяти рубля з бюрка?

— На що-ж се?

— І, нїчо...

— Говори зараз, мала, що стало ся?

— Та панї з гори не має на...

— Ага! возьми! возьми!

— Панно Вандо — відозвав ся пан Дамазий, — чи нам невільно знати про сей секрет?

Дївчина нахилила ся йому до уха і шепнула:

— Бачите се є так, що тамта панї не має на лїки...

— Бідна!... А ви їй хочете дати?

— Осьмілюю ся запропонувати, аби справа убогої жінки, протеґованої панною Вандою, була на найближшій сесиї представленою — перервав пан Петро.

— Того рода квестиї найлучше рішати на місци — сказав пан Ґустав і сягнув до портмонетки.

— І менї так здаєть ся — попер його пан Дамазий. — Панно Вандо, будьте так добрі, візьміть тацу до ручечки і зберіть датки.

Дївчина зробила як їй казали: пан Дамазий на початок положив три рублї і незадовго таца наповнила ся банковими паперами.

Мала квестарка підійшла з черги і до Ґустава.

— То від мене, — сказав — кладучи срібний гріш — а се в імени мого вуйка, — додав придавленим голосом і положив десять рублїв.

— Ви, пане Вольский, певно дуже любите вашого вуйка? — шепнув Пйолунович.

— Люблю його як матїр — відповів Вольский.

Вандзя побачивши таку масу гроший, зложену для ей бідної, опустила румяні устонька, почала моргати очима а разу помало, потім що раз скорійше, вкінци розплакала ся і утїкла.

Присутні повставали.

— Здоровє господаря і його унуки! — заклинав хтось.

— Многих лїт — відповіли усї.

— Панове! дякую вам найсердечнїйше, — відповів спітнїлий старець — а заразом пю здоровє нашого нового приятеля, пана Ґустава і його вуйка, який мусить бути шляхотним чоловіком.

— Дерево пізнаєте по овочах, — сказав пан Дамазий а вуйка по сестрінцеви — пю за їх здоровє!

Вольский уклонив ся глубоко зворушений. Він хотїв щось промовити, але нараз замовк, якби попав в задуму. Він находив ся проти отвореного вікна і глядїв в сумерки, що почали заливати пустарї. Була уже друга по півночи і тілько в двох віддалених вікнах ленїло сьвітло. Вольскому здавало ся, що в одним бачить тїнь шиючої жінки, а в другім тїнь похиленого над якимсь варстатом мужчини.

На сей вид проняло его якесь дивне почутє. Длячого? — він не знав, подібно як навіть не додумував ся, що одна з двох невиразних тїний належить до Гофа, а друга до його дочки.

Тоаст, піднесений на честь пана Дамазого отверезив Ґустава.

(Дальше буде.)

Найлїпші **Насїня** рільні, яринні і цьвітові поручає 185 1—6 **М. Волиньский** у Львові пл. Маринцка 3. На ласкаве бажанє цїнники в руській мові відворотно і оплатно. 185

зипову роботу, викручуючись, що нема між ними сил наукових для катедр, а коли хто доказує ему, що сили є, то одвічають новим викрутом: „та хто його знає, чи ті Русини пійдуть на руский університет“, а потім збувають делеґатів радою, нехай приготовляє ся руска молодіж на доцентів, а як буде вже їх, скільо треба, то можна буде й про руский університет подумати! Щоб і показати ніби то прихильність міністерску Русинам, дають і стипендії на тую високо культурну ціль. І які то тії стипендії! Як довідуємось, для одного кандидата дає австрийска держава аж цілих 250 ґульденів! Та хиба і такі стипендії дістає богацько Русинів? Ні, гаката польска вміє загородити їм стежку і в той міністерский горох кидає такими практиками, як придержуване подань о тії стипендії у своїх шуфлядах, щоб в той спосіб або й інтриґами поза кулісами загородити Русинам навіть і саму стежку у польске чистилище університетскої карієри.

По думці річника повинні руські посли жадати від ради державної бодай 20 стипендий по 2000 корон річно на одного кандидата. З огляду на польску безсердечну гакату треба-б ще й жадати, щоб вільно було кандидатам мимо бюрократкої поведінки вносити свої подання не дорогою університетскою а до наукового тов. ім. Шевченка у Львові, котре предложить їх міністерству просьвіти якупі з одобреними фахових референтів своїх членів, з котрих богато є професорами університету і котрих міністерство могло-б вважати і за кандидатів руского in spe університету, а через се і за компетентних референтів, яким по добрій совісти можна поручити одобрене таких подань.

Стипендисти доповняють свої науки на австрийских, або заграничних університетах, роблять докторати, а вернувши між руский нарід до східної Галичини, віддають ся кождий своєму практичному званю, а не пускають ся на оспін на університетску карієру на чужих університетах, або й на теперішнім львівскім університеті, хиба що ходить о обсаджене паралельної руської катедри. Віддаючись практичному званю працюють вони дальше в науках і доживають часу того, коли стане руский університет. Таким чином оминуть вони чистилища і митарства, не зазнають пониження і зневіри тай задержать здоровле і енерґію до наукової праці.

Після сеї промови проф. д-ра Пулюя завелась оживлена розмова, котра доказувала, що в поглядах на справу руского університету пануе у нас повна единодушність.

Проф. д-р Горбачевский порушив думку, чи не можна би знайти свого гроша на такі стипендії. Ся думка припала всім до серця, а проф. д-р Пулюй приметив, що і у него була вже така думка, та що він свого часу і предложить свій плян, як би повести сю дуже важну справу.

Академік Герасимович высказав свої погляди і думки про політичне становиско, яке посол Барвіньский займав колись перед своїми виборцями і перед національно-демократичною партією, а яке він займає тепер. Влучні погляди Герасимовича дали нагоду і другим присутним высказати свої думки, які мало-що ріжнились.

Після того була ще мова про засіданє в раді державній дня 21 марця, на якім порушив посол Романчук справу руского університету. Речники высказали свою думку, що те піднесене справи можна-б вважати тілько як інтродукцию, та що ту справу треба трактувати окремо, й поперти основними арґументами, на які наших послів певно стане, а крім того, що в сій справі не один тілько посол Романчук, але й другі посли руского клюбу повинні забирати голос і так річ вести, щоб промови їх що-до арґументів, одна другу доповнали.

По скінченій розмові принято одноголосно дві резолюції, з котрих перша звучить так:

„Русини з Праги взивають послів руского клюбу, щоб вони, як тілько розпічне ся в парлименті сесия по Великодних сьвятах, ще раз підняли справу основаня руского університету у Львові і, вказуючи на тяжкі кривди, які систематично, та без міри і вини роблять ся рускому народови в Австрії, заложили енерґічний протест проти тих кривд і проти подвійної міри, якою міряють ся у Відни культурні потреби руского і польского народу в Галичині і на Буковині, та жадали, щоб рада державна ухвалила кредити, потрібні на основане цілого руского університету у Львові а крім того визвала правительство вробити кроки потрібні до основаня руского університету“.

Друга ухвалена резолюция тикаєть ся відносин посла Барвіньского і товаришів до руского клюбу і політичного становиска тих послів. На внесене проф. д-ра Пулюя резолюция тая лишаєть ся що-до публичного вжитку поки-що in suspenso, аж проснеть ся і рішить ся справа, яка є тепер предметом переписки проф. д-ра Пулюя з п. Барвіньским.

Такий був перебіг тих поважних нарад, після котрих всім ясно стало, чому рускому народови, що просить духового хліба, сильні міра галицкого дають не того хліба, а таку каменюку, як бюра посередництва праці. Крім того стало ще всім ясно, що справа основаня руского університету се наша найважнійша національна справа на поли культури, проти якої все друге або никне або хоч і має вартість, то приземковатим здаєть ся, та що рішене тої справи буде й рішенем питаня руского народу: Чи раб — чи вольний, а навіть і питане: Бути — чи не бути. — *С.* —

Інтерпеляції руских послів.

Для доповнення виказу інтерпеляций, який ми дали в попередних числах „Діла“, подаємо еще руські інтерпеляції, поставлені на кінци сесії.

Дня 21 с. м. внесли руські посли в державній раді отсі дальші інтерпеляції:

В справі переслідування „Січий“. Від трех літ повстають у східній Галичині і на Буковині руські ґімнастичні і пожарні товариства під назвою Січий; доси заложено їх над 150. Задля своєї назви стали вони від самого початку польскій шляхті солию в оці; з другої-ж сторони є ся назва у Русинів дуже популярна, а у Відни є від 30 літ академічне товариство „Січ“. Найбільше разить шляхотских прислужників те, що члени „Січий“ при ґімнастичних вправах уживають палиць у виді топірців. Наслідком доносів видало галицке намісництво в р. 1903 тайний приказ староствам, щоби слідили, чи „Січи“ справді уживають при своїх вправах топірців і чи ті вправи мають вигляд військової муштри, хоч жадне ґімнастичне товариство нігде не обходить ся без таких вправ. Се стало ся причиною всіляких переслідувань Січий із сторони староств. Особливо визначив ся при тім повітовий комісар Яворчиковский в Снятині, той сам, що то на его внесене дістав від цісаря ордер загально знаний обманець Майданьский, пйят з Будинова, засуспендований в р. 1880 намісництвом за дефравдацию. Отже той Яворчиковский накинув ся на „Січи“, заборонював їм уживати топірці або таки наказував обрізувати їх. В городеньскім повіті переслідують „Січи“ особливо урядники староства Левицкий і Попель. В Чернятині в тім самім повіті жандарми баґнетами заступували людям вступ на загальні збори „Січи“. В косівскім повіті заборонило староство Січам уживати топірців, хоч Гуцули зпоконвіку, як відомо, носять топірці, так що, хочби навіть уважати ті топірці за оружє, чим вони не є, то і в тім разі не можна би їх заборонити, бо вони належать до національної ноші. Дальше подає інтерпеляция богато випадків, як жандарми розганяють безправно збори „Січий“, як людий тягають по судах, де їх держить ся по кілька неділь в слідстві без жадної причини, як жандарми бушують по селах за сконфіскованим календарем „Запорожцем“, непокоять людий по ночах, збиткують ся над ними. Випадки ті подає інтерпеляция цілком докладно, покликуючи ся понайбільше на сьвідків. Вкінци інтерпелянти запитують, чи правительство знає про ті переслідуваня і як гадає поступити конець тим надужитям та покарати винуватих.

В справі заборони народного віча у Фельштині. На день 1 марця с. р. скликали громадяни місточка Фельштина в старосамбірскім повіті народне віче, щоби нарадити ся в справі соймових проектів о бюрах посередництва праці і о рентових загородах. Збори мали відбути ся в хаті Антона Корнилика. На дотичне донесене повідомив старосамбірский староста Річі Антона Корнилика, що заборонює віче в его хаті, а приказує винайти відповіднійшу і після приписів закона будівельного уладжену хату. Додати треба, що ані сам п. староста не оглядав хати Корнилика ані жаден урядник або жандарм. Інтерпелянти запитують, що правительство гадає запорядити, щоби запевнити Русинам запоручену законами свободу зборів.

Війна.

(Телеґрами).

Токіо. О послідній битві морскій адмірал Того доніс до Токіо: Дня 22 с. м. получена фльота маневрувала так, як було уложене. Два відділи антіторпедовців вже від дня 20 с. м. часто підпливали під Порт-Артура і хоч на них звернена була російска канонада, не потерпіли ніякої шкоди. Дня 22 о 8 годині рано наша ескадра станула недалеко заливу голуба. Два великі панцирники одержали наказ бомбардованя внутрішнього порту. В часі бомбардованя російскі кораблї висували ся поволи з порту і також стріляли до нас. Старали ся притягнути нас як найблизше до порту. Наші кораблї не ушкоджені. О 3 пополудни ми відплили.

Льондон. Кождого дня надіють ся японьского атаку на Нючван. Лід в порті вже потріскав, так що менші кораблї можуть свобідно маневрувати. Росияни уставили в портових фортах нові гармати, а коменданти одержали наказ стріляти до кождого чужого корабля, котрий появив би ся близько порту.

Льондон. В ночи на 22 с. м. японьска фльота повторила пробу замкненя вїзду до Порт-Артура. В тій ціли 16 военних кораблїв впровадило до вїзду 7 купецких пароходів, котрі там затоплено. Военні кораблї бомбардували тимчасом порт, аби Росияни не могли перешкодити замкненя вїзду. (Того о тім не згадує. *Ред.*)

Берлїн. Росийске правительство веде тепер переговори з головними німецкими фірмами о вибудованє 12 великих торпедовців за суму 6 мілїонів рублїв.

Льондон. Коло Анджу перейшло ріку Ялю 4.500 козаків. Козаки посуваються на схід. Японці уфортифікували полудневий берег ріки.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Міністер війни в Росиї.

Петербург. Міністром війни іменований шеф ґенерального штабу, ґенерал ад'ютант Сахаров.

Борба з Римом.

Париж. Французкий амбасадор мав папскому секретареви доручити енерґічний протест французского правительства против атаку, який папа в промові до кардиналів звернув против французского правительства.

Балкан.

Цариград. В четвер відійшли з Монастира 4 баталїони до округа найбільше загроженого альбаньским рухом.

Солунь. Центральним осїдком македоньскої жандармериї і ей команданта Джорджіса буде Монастир.

Тїлесна кара.

Копенгага. Парлямент ухвалив в другім читаню 57 голосами против 32 проект закона, установляючого тїлесну кару за злочин насильства. Внесене на кару примусових робіт відкинено.

Бунт Герерів.

Берлїн. Лиїтвайн доносить, що 16. с. м. побито Гереріп на горі Оматако. Двох Німців погибло а двох ранено. Герери стратили 10 людий. Околиця на північ від Окоганди вже вільна. За те великі маси ворога знаходять ся на Ватерберзї в долїшній Омбурамбі.

НОВИНКИ.

— **Знесенє конституції в Рогатинщині** З Рогатина пишуть нам: Дня 16 с. м. жандармерия з Букачовець перевела в Колоколині нов. рогатиньского ревізию в читальни „Просьвіти“ та у поодиноких осіб, глядаючи за трема книжочками: 1) „Projekt na zniszczenie Rusi“, 2) „Новомодні коляди“ і 3) Календар „Запорожець“. І так перевели ревізию у члена читальні Атаназа Лесева та сконфіскували „Projekt na zniszczenie Rusi“, дальше таку саму брошуру забрали в склепі „Просьвіти“, а що вона була власностию дяка Федя Куницця, то зробили кишеневу ревізию також у сего чоловіка і забрали ему „Хлопску політику“ т. І. Будзиновского. Відтак постановили перевести ревізию в читальни „Просьвіти“ і тому післали по голову о. Петрицкого. На візване голови, жандарм виявґітимував ся приказом староства Гродзкого письмом з 3 с. м., котрим поручав по всїх селах свого повіта глядати за згаданими брошурами, переводити домову і кишеневу ревізию і знайдені брошури конфіскувати. Супротив того о. Петрицкий отворив читальняну шафу, але жандарм гляданих брошур там не знайшов. Тодї зажадав о. Петрицкий, щоби жандарм звернув Федеви Куницеви сконфісковану „Хлопску політику“, бо забрав її зовсїм самовільно. Жандарм рад-не-рад звернув брошуру, звинявчись, що й тоту книжочку приказало староство конфіскувати, лише що він дотичного наказу не має при собі. З тим відійшли жандарми разом з п. „вуйцьом“ в село на дальшу ревізию. Про сю подію доніс о. Петрицкий до Народної Канцелярії у Львові а також телеґрафічно послови Романчукови у Відни. Тілько зглядна дразливу львівску прокураторию не дозваляє высказати нам всего, що думаємо про того рода самоволю рогатиньского староства і жандармів.

— **Із станиси вівского пашалика.** Громадяни села Дрогомирчани вибрали собі на нового начальника Олексу Чорненького. Тимчасом — як пише „Нова Січ“ — правительственний комісар не допустив его до присяги, вібито за радикалїзм, кажучи: „Таких людий, що хочуть закладати „Січи“, ми на війтів не приймаємо!“ Сеся відмова — кінчить „Н. Січ“ — приносить лише честь вибраному Олексі Чорненькому. І справедливо, бо заложенє ґімнастично-пожарного товариства в громадї є ділом добрим і корисним. А що в Станиславові за таке ділo не допускають до присяги громадянина вибраного на війта, то о тім, не сумнїваємо ся, заговорять наші посли в раді державній.

— **А ти, хлопе, плати!** Наш дописуватель зпід Станиславова, котрого кілька звісток з Товмаччини ми помістили в попередних числах „Діла“, подає нам ще одну. Управитель товмацкого староства Свобода (чи не брат Чех?) загадавши — як говорено менї завести новости „на велику скалю“, поставив на перше місце уцасливити „подаладне урженда ґмінне, урженда парафіяльне і обшари дворске“ друкованим місячником „Okólniki i inne ogłoszenia“, розумієсь не задармо, а за добрі ґроші. Звідки війти і пароxи мають взяти на се ґроші, о те его голова не болить. Але зараз на початок треба ґроший, отже Свобода, рада в раду зі своїм сердечним другом Валевским, всемогучим секретарем „польского бецирку“, рішав, що ґроші має дати рада повітова. І справді на засіданю виділу повітового сего місяця раджено над жаданєм Свободи, щоби виділ ухвалив ему 400 К запомоги на его видавництво. Кількох виділових, котрі не затратили почуття кривди заподіваної податникови через звичайну „polnische Wirtschaft“, спротивились жаданю Свободи і справи не полагоджено. Але Свобода-Валевский таки не гадають попустити і справа має прийти небавом на повну раду повітову, а там надіють ся перефорсувати ёї. Платі хлопе! тай чи нема за що? — будем мати не літоґрафовані, а друковані „Okólniki“!

— **Шевченківске сьвято в рускій ґімназії у Львові.** Справді величаво і певно найґарнійше з всіх галицких ґімназий помянула вчера молодіж академічної рускої ґімназії нашого ґенія Т. Шевченка не злим але і не тихим лиш голосним словом, бо не було ані промов ані відчитів, лиш дві деклямациї (т. Метельский і т. Смулка). За те програма музикально-вокальна незвичайно богата та добірна вже перед вечерницями дуже зацїкавила нашу львівску громаду, тож не диво, що велику салю „Народного Дому“ виповнила публика по береги. Вже сам добір авторів вказує на добрий смак музичний комітету; з наших сьпівано твори Лисенка, Вахнянина, Січиньского, Ф. Колесси, з чужих виведено Beethoven-a, Grieg-a, Abt-a і Gurlitt-a. Публику одушевляли може найбільше ті точки, які виконував хор мішаний акад. рускої ґімназії. Хор сей дійсно есть найчисленнійший з всїх мішаних хорів у Львові а найлучший з всїх хлопчих мішаних хорів (не виймаючи і ставропигийского хору, котрий має прикмети свої спеціяльні.) Істория рускої акад. ґімназії мусить записати золотими буквами ті часи, коли знайшов ся чоловік, правда без вищого stricte фахового музичного образованя — бо хтож его у нас, — але чоловік наскрізь музикальний, з відповідною до сего дозою чувства та почуття краси і смаку, що потрафив хор хлопчиків, від котрих чейже не можна еще вимагати точного зрозуміня музики, поставити на такий уровени. Чоловіком тим, то проф. Вітошиньский. „Ціла мудрість на кінци батути“ отсе девіза, з якою проф. Вітошиньский ступав на естраду, і треба було видіти, як ті хлопчики вдивлялись в него та як сповняли его музичні забаганки. З мішаних хорів найлучше відсьпівано Д. Січиньского „Лїчу в неволї“. Піднести належить з признанєм се, що хлопчики сьпівали на память, рівно і з великою сьвіжостию голосів. Зовсїм удачно вивязав ся соліст в партиї „Каламутними“ тенор Волчук. Менше удачно випав квартет сольовий з ораторії „Радуй ся ниво“ Лисенка, длятого, що тонация, в яких треба було з фізичної конечности відсьпівати сей твір, не надаєть ся до того, щоб викликати властивий ефект, а навіть деякі місця наслідком дрібних але нехороших зміи вийшли за сухо. Щасливо склалось, що партиї розділено як-раз між таких, котрі еще найлучше в тих обставинах могли річ вивести а то сопран Соловій, альт Винницкий, тенор Гарасевич і бас Бобанич — сї послідні оба ученики нашого Вищого Інститута музичного. Складно виконав хор „Кантату на вічну память Котляревскому, Лисенка“ — жаль лиш, що пропущено найґарнійшу сольову тенорову партию, яка навіть при акомп. фортепияну виходить дуже гарно — за те кінцевий хор поучив нас, що не годить ся пускати таких моментів гармонічних на естраду без повної орхестри — не то з акомпанїяментом слабого фортепияну. Мужескі хори під управою п. Артимовича сьпівали вдоволяюче а зовсїм гарно викінчили квартет Ф. Колесси „Ой умер старий батько“ і Вахнянина „Молоді сни“. Що-до квартету Січиньского „Над гори до хмар“ належить замітити, що tempo Andante maestoso не надав ся до полету і ритміки цілої сеї пісні — тут скорше marziale дало би ся примінити а річ вийшла би далеко ефектовнійше. Соля тенорові в мужеских хорах сьпівав дуже ніжно п. Лїсїкевич. Beethoven-a: „Піснь вечірня“ і Abt-a „Добраніч“ зробили гарне вражінє, коли-б лиш баси не були уважали за „пункт гонору“ атакувати низкі позиции „immo pectore“. Гарний тимбр голосу показав також бас Юхнович. Мали ми також нагоду почути 2 нові винятки з опери „Купало“ Вахнянина а то „Дума“ і „Ария Максима“, соля басові при акомп. форт. — „Дума“ мав за мало драматичного елєменту, за те „Ария“ в річ вповнї гарна. І тут розвинув також виконавець п. Бобанич цїлу силу свого голосу, який завдяки совістному веденю науки в нашій консерваторії набрав вже заокруглення і ворожить що раз більший поступ. Крім хорів відограв еще терцет пп. Слезюк (скрипка) Вережницкий (cello) і Шухевич (форт.) Trio Gurlitt-a в більшій части удачно, бо впрочім інструменти були недостроєні згідно розстроювались на естраді. Орхестра, що вчера зарепрезентувалась так гарним твором як танець Анїтри, перший раз вдоволила публику а дириґент п. Домбчевский умілецько поконував всякі технічні трудности. Словом концерт лишив у публики дуже гарне вражінє, яке було би ще гарнїйше, колиб на закінченє був хто з старших сказав прилюдно свое слово. — *М. Волошин.*

— **Шевченковий обхід в Бучачи.** Пишуть нам: По дволіТнім мовчаню догадалась вкінці бучацка „Руска Бесїда“ долучити ся до загального сьвяткованя роковин смерти незабутнього Тараса, концертом, що відбув ся 24 с. м. Концерт сей при небогатій своїй програмі, в виконаню поодиноких точок випав справдї величаво. Вступне слово відчитав проф. Масляк, по чім наступили продукциї хору як і сольові. Щоби не розводити ся над всїми точками, піднесу тільки, що хор вивязав ся із своєї задачі вповнї вдоволяюче і що дириґент працював над вишколенєм хору не з аби якою ревностию та пожертвованєм. Сольові точки випали також дуже добре. Лїста „Рапсодию ор. 14.“ відограла на форт. п-на О. Луцка артистично. — Сольо сопранове п-ни Галї Величківної так одушевило

Блюзки, Гальки, Боа, Жаботи, Вельоники, Ковнірі, Славні рукавички „Діяна“ поручає найдешевше христіяньска фірма Фердинанд Ґітлєр (Güttler) Львів, пл. Галицка 3. 605

публику, що була приневолена грімкими оплесками три рази співати. Глубоке чувство, при тім широкий металїчний голос солїстки, отсе те, що з'єднило для неї щире признанє у слухаючих. Кульмінаційною точкою концерту було барітонове сольо п. Балицкого. Відспівав він композицию Лисенка до слів „Була колись гетьманьщина". Солїст вибрав твір його голосови дуже відповідний, а зрозумівши ідею твору, виконав його артистично. Тому по скінченю гучні оплески невмовкали так, що солїст мусїв відспівати ще „Думку українську" *, котра також зробила велике враженє на зібраних. Деклямациї випали вдачно, особливож п-на О. Марківна віддеклямувала „Засыпів" з глубоким чувством і зрозумінєм, примінюючи дуже умілo модуляцию голосу. Вкінци піднести належить заслуги п. Добрянської, що приняла на себе обовязок акомпаніяменту при всїх солях як також при хорових продукциях. По концертї одушевлені гостї удались на комерс, що відбув ся в комнатах Весїди. — *С.*

— **Просьвітний рух в Гуменци к. Щирця.** Пишуть нам: Завдяки трудолюбивости місцевого пароха о. Еліяшевского проявляє читальня в Гуменци к. Щирця що раз більше житя. Попри часті сходини і збори відограно тамже дуже удачно в грудни м. р. сценічний образок „Гостина св. Николая". Дня 20 с. м. устроєно вечерницї в память 43 роковин смерти Тараса Шевченка. В просторій салї читальнї помістились всї читальники а також прибувші гостї з духовенства як і сьвітскої інтелїґенциї в числї 9 осіб. По вступнім слові виголошенім о. Еліяшевским, читав п. С. про житє і значінє незабутого народного поета а опісля відбули ся гарні продукциї тамошнього селяньского хору та деклямациї. Хор відспівав пісні: „Щасть нам Боже", „Ще не вмерла Україна", „Мир вам брата", „Марш соколів" і „Не пора". — З чутем і зрозумінєм річи деклямували члени читальнї: Воробкевича „Рідна мова", Шевченка: „До Основаненка" і „Розрита могила". Гарно випав тріольог „Давні пання" Петрушевича, а також вкінци розбавив зібраних Дмитро Вейґаш гумористичними сьпівомовками Руданьского. Уріжнороднена програма бавила і учила много а заохочені читальники хотять уже по сьвятах устроїти аматорске представленє. Щасть їм Боже! — *Х.*

— **Посьвяченє і отворенє нового двірця у Львові** відбуло ся вчора при співучасти міністра зелїзниць д-ра Віттека, котрий на се торжество прибув вчера з Відня. Посьвяченя довершили митрополит ґр. Шептицкий і арцибіскуп Більчевский при сьпівї хору питомців рускої духовної семинарії і польского тов. „Лютнї". Опісля виголошено кілька пригідних промов, між иншим сам міністер д-р Віттек, підносячи заслуги директора Вержбіцкого, під котрого безпосереднім проводом довершено величаву будову. Публики, упрошеної поіменно, явило ся на торжество значне число, а по скінченю офіциальної части зібрані довго ще ходили по убікациях нового будинку, подивляючи его красу. Кропленя сьвяченою водою довершав притім крилошанин о. Туркевич і — ще оден представитель латиньскої капітули. Д-р Віттек, ик звісно, остав у Львові і завтра буде удїляти авдиенций від 10—12 год. перед полуднем в будинку зелїзничої дирекциї при ул. Красїцких, а від 12 год. буде принимати репрезентантів властий в авдиенційній сали намісництва.

— **Конечна потреба руских товариств кредитових скрізь по краю!** Станиславівска „Нова Сїч" подає такий факт: В золотопотоцкім судовім повітї оперувало через кілька лїт жидівске товариство кредитове з Будзанова, а наслїдком тих операций є тепер богато лїцитаций селяньских ґрунтів, особливо з села Порхови. Оден господар з того села, ратуючись перед такою лїцитациєю, продав кусень поля і гроші на заплату екзеквованої вірительности зложив у нотаря-Русина. Сей відослав ті гроші згаданому жидівскому товариству переказом виповненим по руски, а на се від товариства дістав лист з дати Будзанів 11. марта 1904: „Zauważamy, że na przyszłość wszelkie korespondencye W. P. Rejenta w języku ruskim załatwione nie będą, albowiem bez żenady przyznajemy, że w naszem biurze żaden urzędnik ruskim językiem nie włada". — Так важать ся писати Жиди на рускій земли до нотаря Русина, і то Жиди, що живуть з керваниці руского селянина! А що і польскі товариства кредитові не лїпші в тім згляді від жидівских, то тим більше показує ся потреба заводити усюда свої, рускі товариства кредитові.

— **Для потерпівших від елєментарних нещасть.** На остатнім засїданю краєвий видїл ухвалив розділяти призначену соймом квоту на запомоги для хліборобів в околицях навіщених елєментарними нещастями. Сойм призначив на ту цїль: 24.700 К на позички, а 231.000 К, на беззворотні запомоги. З послїдної квоти роздано загалом 161.000 К. Беззворотні запомоги одержуть отсї повіти: Підгайцї 8.000 К, дальше по 5.000 К одержуть повіти: Бяла, Бохня, Броди, Бжеско, Бучач, Хшанів, Горлицї, Кольбушева, Краків, Мілець, Мисленичі, Н. Санч, Рогатин, Скалат, Стрий, Тернопіль, Теребовля, Вадовицї і Золочів; 4.000 К Залїщики; по 3.000 К Бережани, Березів, Долина, Ясло, Яворів, Калуш, Коломия, Кросно, Лїсько, Надвірна, Н. Торг, Пільзно, Перемишль, Рудки, Тарнобжеґ, Жовква і Живець. Признані квоти краєвий видїл передасть повітовим видїлам на закупно насїня на весняні засїви, а повітові видїли мають се насїне продавати по низших цінах, як его закуплено, або в случаях виїмкової нужди давати даром. Коли би остала яка квота з признаної запомоги, то пов. видїл має її ужити на публичні роботи. Хто буде користувати ся тим даровим насїнєм — побачимо.

— **Деморалїзация росийскої бюрократиї.** Росийске чиновництво тїшить ся від давна „добре" заслуженою славою. Хабарництво і крадежі публичного добра вийшли прямо в пословицю. Тому нїчим незвичайним являють ся вісти, які доходять тепер до заграничних ґазет про скандальні крадежи пр. в маґазинах военної фльоти в Петербурзї. Цар рішив ся викорінити корупцию та злодійства з поміж чиновництва і зарядив тому на всїх областях державної служби строгі ревізиї, котрі викривають що день скандалїчні подробиці. В передодень ревізиї в маґазинах военної фльоти виновники підложили в кількайцятьох місцях огонь, так що з маґазинів остали лише згарища. Анґлїйский експерт, покликаний росийским правительством до нагляду будови военних кораблїв, оглянувши варстати і розпочаті роботи, не хотїв вести робіт з огляду на нечувані обманьства. Показало ся, що вартість і скількість потрібного матеріялу не відповідають зовсїм призначеню.

— **Найновійшим здобутком техніки** є електричне доєнє коров. Одна нїмецка фахова часопись подала ілюстрациї дотичного апарату. На дійки накладає ся ґумові шапочки, котрі при помочи ґумового вужа лучать ся з посудиною на молоко (дійницею), а з тої посудини електричний апарат висилає воздух. Сей спосіб доєня в природнїйший від ручного і корова радшійше випускає молоко. Але головно доброю стороною електричного доєня є чистість.

— **Дрібні вісти.** Часопись для польских селян Niedziela, що виходила від 21 лїт у Львові накладом „Macierzy polskiej", перестала виходити. — Огонь знищив 4 селянські обійстя в Касничинї к. Рогатина і 1 хату в Книгиничах к. Ходорова.

— **Відозва до членів товариства „Просьвіта".** Головний видїл товариства „Просьвіта" у Львові повідомляє всїх своїх членів, що на день 23 н. ст. мая 1904 р. скликує **Загальні збори** членів по мисли § 23 статуту товариства. Того-ж дня о годинї 8 рано відправить ся богослуженє за упокій померших членів товариства в Успеньскій церкві, на котре просить ся членів до як найчисленнїйшої участи. О годинї 10 рано розпічнуть ся наради загальних зборів (льокаль означить ся пізнїйше) з отсим **порядком днев-ним**: 1) Отворенє загальних зборів головою товариства. 2) Звіт головного видїлу з дїяльности товариства за час від 1 сїчня 1902 до 31 грудня 1903. 3) Звіт контрольної комісиї з внеском на удїленє уступаючому видїлови абсолюторії з веденя рахунків. 4) Вибір тринайцяти членів і шістьох заступників головного видїлу. 5) Вибір голови товариства. 6) Вибір трьох членів контрольної комісиї. 7) Внески членів.

Вечером тогож дня відбуде ся в сали „Гвязди", при ул. Францїшканьскій деклямационно-музикальний вечер полученій з аматорскою виставою штуки „Сельскі аристократи", яку відограють члени читальнї „Просьвіти" з Бурштина.

Головний видїл товариства „Просьвіти" взивав проте всї видїли філіяльні, аби до сего часу повідбували свої річні збори і на основі переведених люстрацій читалень „Просьвіти" і інституцій, сполучених з читальнями, здали головному Видїлови докладне справоздане про просьвітно-економічний стан філіяльних округів, про стан і дїяльність читалень, касс щадничо-позичкових, крамниць і шинкарїв та про чинники, які сповідлають на розвій або застій читалень „Просьвіти". Дальше головний видїл просить всїх членів товариства „Просьвіти", так інтелїґенцию духовну і сьвітску як і селян та міщан до як найчисленнїйшої участи в загальних зборах. Мале колись товариство „Просьвіта" зростав силою народного відродженя та самосьвідомостию духа між людом з кождим днем більше. Тож годить ся, аби члени товариства „Просьвіти" численно явили ся на зборах та висказали свою волю про дальшу роботу у великім дїлї народної просьвіти — і то тим більше, що тепер як раз найбільше потребує головний видїл порад і вказівок. Тому сподїємо ся, що всї наші члени по змозї прибудуть на день 23 н. ст. мая 1904 на загальні збори товариства „Просьвіти" у Львові. Видїли філій і читалень „Просьвіти" просимо вислати своїх делеґатів. За головний видїл товариства „Просьвіти" *др Кость Левицкий*.

— **Відозва до Хвальних Видїлів філій товариства „Просьвіта".** Головний Видїл товариства „Просьвіта" у Львові просить Хвальні Видїли філіяльні, котрі до тепер не надіслали звітів з дїяльности філій за р. 1902 і 1903, щоби ті звіти надіслали **найдальше** до 5 **цьвітня** с. р., позаяк сніпанені звіти не будуть узгляднені в загальнім звітї з дїяльности Товариства. — *Від Головного Видїлу товариства „Просьвіта" у Львові.*

— **До відомости богословам екстернїстам.** Ректорат рускої духовної семинарії у Львові подає до відомости, що реколєкциї для слухачів богословія зачнуть ся в недїлю дня 27 с. м. о год. 8 вечером в каплици семинарії. Богослови-екстернїсти, котрі хочуть брати участь в сих реколєкциях мають в недїлю 27 с. м. найдальше пополудни до год. 6 заголосити ся в ректоратї.

— **Для Львовян.** Заходом товариств ім. І. Котляревского і кружка Українських Дївчат відбуде ся завтра дня 27 с. м. в сали Р. Весїди, Ринок ч. 10 **концерт** полученій з **відчитом** проф. д-ра Івана Копача: Сто лїт по смерти Канта". Вступ на концерт вільний, добровільні датки приймає ся, початок точно о год. 6-ій вечером. Просить ся о численну участь.

— **На дохід Народного Дому в Рогатинї** устроює „Руске Жіноче Товариство" в Рогатинї дня 29. с. м. о год. 1-ій пополудни в сали Рускої Бурси **вечерок** получену з фантовою льотериєю. З огляду на преважну цїль, просить ся о надсиланє фантів на руки Вп. Кудрикової або до Руского Жіночого Товариства в Рогатинї, а також просить ся о як найчисленнїйшу участь. Того-ж самого дня о год. 7-ій вечер відбуде ся в льокали „Рускої Бурси устроюваний заходом Жіночого Товариства **вечерок** в память роковин смерти Т. Шевченка, з котрого чистий дохід призначений також на будову „Народного Дому". Вступ для інтелїґенциї по 1 і 2 К, для селянок безплатно. — За Руске Жіноче Товариство: *Іванна Могильницка, Ольга Довгович'івна, Ірина Кудрикова.*

Урядові вісти:

— **Іменованя і відзначеня.** Цїсар надав старостам Болесл. Студиньскому в Золочеві і д-рови Стан. Устиановскому у Львові титул і характер радників намісництва. — Президент міністрів іменував старостами: старшого повіт. комісаря Еразма Вичулковского і секретаря намісництва Евгена Свободу, секретарем намісництва повітового комісаря Петра Гамулиньского, а старшим повітовим комісарем комісаря Казим. Ястшембского.

— **Русини! Памятайте на Народний фонд на українско-руску бурсу в Новім Санчи!**

ЖАДАТИ

въ власнѣмъ интересѣ

правдивои Катрайнера

Кнайпôвскои

кавы солодовои

лишь въ пакетахъ съ маркою охоронною о. Кнайпа и назвиском Катрайнеръ а уникати старанно всѣ иншій наслѣдованя.

04.II/5

Надіслане.

Знак випалений на корку

для охорони перед фальшованєм

MATTONI'S GIESSHÜBLER

Маттонія ґіссгіблерска вода щавова. 28

Для вигоди

Впов. приїжим видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і легуміна, в піст риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і легуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна ґардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнижших цінах.

Руські списи страв лежать до розпорядимости.

НАФТУЛА ТЕПФЕР
79 ул. Трибунальска ч. 12.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Добрий дяк дістане сейчас посаду в Мшанї коло Львова. Першеньство буде мати той, хто міг би провадити громадску писарку і бути касиером при „Спілцї позичковій". 237 1—3

ПАСАЖ ГАВСМАНА
І. ЛЬВІВСКЕ
Photo-Plasticon
(46 разів преміованє.)
Від 27/3 до 2/4 до побаченя:
Житє Ісуса Христа і памятні місця в Свв. земли
Вступ 10 кр.

„МОЛОДІЖ"
одинока часопись для старшої молодежи, виходить раз на місяць під редакциєю *Евг. Мандичевского в Тернополи.*
Річна переплата 5 кор. півріч-на 3 кор. 164

ТОРГОВЛЯ і РУКОДІЛЬНЯ
Петра Дуткевича
в Станиславові ул. Бельведерска 4
поручає Евангелия, Хрести, кивоти, ліхтарі, науки, патерниї, фани, хоругви, чаші, образи процесийні. Огнево золотать дарохранительниці, чаші і дає до посьвящення.
Цїнники даром франко.

708

Важне для інтересованих!

По найприступнїйших цінах і в найлїпшій якости продаємо і доставляємо всякі материяли, як також фабричні вироби потрібні до будови.

В заступництві доставляємо „**повіляч тепла**" до кафлевих і камінчикових печий.

Кредитова спілка будівничих
Львів, улиця 3-го мая, ч. 7. 207 2—10

Тимчасове донесенє.

Маємо честь донести, що незадовго отворимо при ул. Чарнецкого ч. 10.

ФРАНЦУСКУ ЦУКОРНЮ

котру на взір заграничних устроїли ми з найбільшим комфортом, придбавши добірні напитки як: **Вина, Коняки і Лїкери** з реномованих фірм. Подавати будемо в просторих убікациях **каву, чай, чекоряду** кождої пори дня, маючи же первовидні сили, як вибором тїст, так і цукрів, постараємо ся вдоволити всяким вибагливим смакам П. Т. Публики.

О численні і ласкаві відвідини просить

225 1—3 **УПРАВА.**

Меблї стильові і фантазийні

для салонових і будуарових обстанов, а також матераци волосінні і пружинові

поручає тапіцерско-декорацийне заведенє

КАЗИМИРА ТОЧИСКОГО

у Львові ул. Паньска ч. 11. — Цїни приступні. 178 4—10

УЧИТЕЛЬ орган руского товариства педагогічного двотиждневник педагогічно-науковий виходить від 1 червня 1889 у Львові ул. Кохановского ч. 15. Пренумерата річна 8 зр. піврічна 1·60 зр. чвертьрічна 80 кр.

КОНКУРС.

Наукове товариство ім. Шевченка розписує конкурс на управителя книгарні. Услівя після умови. Зголошувати ся треба до Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. Чарнецкого ч. 26 до кінця цьвітня 1904 р. 211 3—3

Одиноке, дійсно анґлїйске

средство краси

в БАЛЯССИ правдиво анґлїйске

огірковемолоко

котре вже по 2—3 разовім пасмаруваню дїлає успішно і усуває всяку нечистоту лиця, висипку, прищики, весинянки, пятна від недуги печінки і т. п. і надає лицю сьвіжий та молодечий вигляд.

Фляшка 2 К., до того огірков. мило 1 К., пудер 1·20 К.

Головна висилка: **C. Balassa** антика, Budapest Erzsébetfelv. 4

Головні склада в Галичині: антика Жигм. Рукера, Львів і антика Ф. Брамера, Перемишль, площа „на Брамі" ч. 4. 1836 1—10

Вповажані Пані!

Від непамятних часів заливають наш край крохмалем брилянтовим з заграници, за котрий виплачуємо поверх пів мілїона тяжко запрацьованого гроша! Щоби тому зарадити, витревалою працею усовершив я вирїб того крохмалю так, що **безуслівно перевисшає добротою всякі инші вироби заграничні.** Просячи отже вас, Вповажані Пані, о попертя мого промислу, зазначую з цїлим притиском, що не домагаю ся з титулу краєвого виробу якоїсь поблажливости, прошу лиш о одно: „Спробуйте, та осудїть самі брилянтовий крохмаль БАЖАНТА", котрий набути можна у всїх торговлях, так у Львові, як і на провінциї. Попирайте краєвий промисел, бо майно наших фірм, то наше народне майно. 210 1—3

З поважанем

Управа першої краєвої фабрики „Бажанта", брилянтового крохмалю у Львові.

СПЕЦИЯЛЬНИЙ СКЛАД
фотоґрафічних апаратів і **приборів**
від фірмою
В. БОРЖЕМСКИЙ
У ЛЬВОВІ
перед тим площа Галицка
тепер
ул. Театральна ч. 7. *[напротив лат. катедри]*
поручає всякі артикули, входячі в обсяг фотоґрафії по найнизших цїнах. 226 1—10

Подаю до відомости Впов. Публики, що по 16 лїтній практицї у фірмі

Германа Найвельда
Ринок ч. 23

отвираю в тім самім льокалю дня 18 марця

маґазин блаватних товарів

модних, краєвих і заграничних в найбільшім виборі.

О численні відвідини вічливо просить

208 3 4 *М. Шварцвальд.*

Житна волиньска знаменита горівка
(зареєстрована)

Найліпші руми краєві і заграничні
(знані бріджські руми)

Ректифікований спіритус „бонґут" 97%

Горівки для концесіонарів
(Житнївка, контушівка і кминківка)

поручає фірма

БРАТІВ КАПЕЛЮШ

Броди дворець

філія Львів—Підзамче (Знесінє).

Для проби: в 5-кільоґрамових пачках: ½ фл. житної волиньскої, ½ фл. руму Ямайка і фунт чаю за корон 10 за почтовою післяплатою оплатно до кождої почти в краю.
126 12—12

ЧАЙ З БРОДІВ.

Прошу все домагати ся

краєвого виробу

Мунка щадничі одинокі мила з **„носорожцем"** або **„косою"** виробу першої галицкої паровой фабрики мила і свічок

СИМЕОНА МУНКА

в ЖИВЦИ (заснованої в 1846 році.)

Прібки і цїнники даром! 178

---

22 тисяч

продав я доси машин до шитя без помочи наїзливих аґентів. Як механїк і спеціяліст спроваджую від 32 лїт машини лише з фабрик свїтової слави як Pfaff, Biesolt et Locke, Kayser і др. в найлїпшій якости, котрі виробляють мені у Вп. Публики непохитне довіре.

Машини ручні від 25 зр. до 50 зр., ніжні до шитя і гафту обручкові і Central-Bobbin від 64 до 88 зр. Готівкою 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Всякі системи машин до шитя приймаємо до направи.

Перший в краю склад машин до шитя і репараційний варстат. *Львів, Гошель Жорж*

ЙОСИФ ІВАНИЦКИЙ
87 9—40 механік і спеціяліст.

Прошу домагати ся цїнників.

Новість! *Новість!*

Палена кава з власного парового паленя

щодень свїжо палена!

Палена кава

точно по приписам гиґієни, при помочи свїжого воздуха — знаменита в смаку та ароматї — що день свїжо палена!

½ кільо паленої кави Melange ч. I 80 кр., ч. II 90 кр., ч. III 1 зр. 10 кр. ч. IV. 1 зр. 20 кр. Цїсарска Melange ч. V. 1 зр. 40 кр. — Палена кава при помочи горячого воздуха має ті прикмети, що задержує знамениту арому, чистий делїкатний смак, найбільшу видатність, і тому значно дешевша в ужитю чим кава паленї в инший спосіб. — Палена кава пакована в пергамінових мішочках в вазі 1, ½ і ¼ кільо.

Поручає торговля чаю і кави

Едмунда Рідля

У ЛЬВОВІ

ул. Театральна 3, *напротив Катедри.* 160

Від 1868 р. уживане

Берґера медичне смоляне мило

поручене визначними лїкарями, уживає ся в найбільшій части европейских держав з успіхом всякого рода шкірної висипки, особливо против порилїв і хрон. недуг шкіри та паразит, прищів, також против червоности носа, відморожень і печення ніг. Берґера смоляне мило має в собі 40% деревної смоли і цїлковито відрізняє ся від усїх прочих смолових мил по торговлях. — При упертих недугах треба спробувати дуже успішного

Берґера смоляно-сіркового мила.

Яко злїдне смоляне мило до усунена всякої нечистоти лиця, против висипки на шкірі та голові у дітий, як також незрівнане космотичне мило до мита, купелїв і до щоденного ужитку служить

Берґера ґлїцериново-смоляне мило

котре містить в собі 35% ґлїцерина і є сильно напереумоване.

Цїна штуки кождої повищшої сорти 70 сотиків разом з почтовим, як уживати.

Домагати ся треба в аптиках і дотичних складах виразно Берґера смоляного мила та уважати на уміщену з боку охоронну марку і цїлкове фірми **G. Hell & Co.** на кождій етикеті. Преміоване почесними медалями у Відни 1883 і золотим медалем на виставі в Парижи 1900.

Для осіб, що не зносять запаху смоли, виробляємо з безбарвної перечищеної смоли антрасолеве мило, котре подаємо в торговли під назвою Гелля антрасолеве (біле смоляне)мило. З Гелля антрасолевого мила виробляємо одно з 5% а друге з 10% антрасолю, відтак антрасолево-бораксове мило, антрасолево-сіркове мило, антрасолево-сірково-молочне мило, антрасолево-ґлїцериново-тоялетове мило. Антрасолеві мила визначають ся згідно з лїкарским признанем успішним дїланем против шкірної висипки і нечистоти лиця. — Цїна від штуки 80 сотимів. 182 2—30

Дістати можна в аптиках і дотичних торговлях.

Головна висилка: G. Hell & Comp., Wien, I., Sterng. 8.

ЮЗЕФ КАПРАЛІК

Львів коло Народ. Дому

Одинока в краю фабрична продаж всяких найлїпших інструментів музичних, відзначених найвищшим медалем на свїтових виставах. Цїни безконкуренційно дешеві. Цїнники безплатно. Школа до науки в рускім языцї. 79 2—5

СЕЗОН 1904.

Капелюхи і циліндри

власного виробу в найновійших фасонах і барвах по найдешевших цінах поручає

фабрика капелюхів
під фірмою
АНТІН КАФКА
Львів, ул. Галицка ч. 4 (коло катедри.)

Капелюхи і циліндри з фабрики П. Т К. Габіґа, надворних доставників у Відни. Капелюхи „Loden" з фабрики А. Шлєзера в Градци і великий вибір соломяних капелюхів для мужчин та дітий. 209 2—8

Цїнники даром і оплатно.

Тисячі случаїв недуг

є причиною духа: на продув воздуха виставлених кльозетів.

Ґутмана патентовані ґіґієнічні кльозети комнатні

є після оречення первородних лїкарских повать доконечні до удержаня здоровля, а також в часі опіки недужих.

Подрібно ілюстровані цїнники безплатно і даром у філії ц. к. уприв. фабрики кльозетів

Л. Ґутман, Львів, ул. Ягайлоньска 8

Найбільший вибір всїх родів: кльозетів домових і комнатних, стільців кльозетових, Pots de chambre, Bidets, купелевих ванєн, комплетних купілевих уладжень, ґазових печий, Rechands, ґазових кухонь, мосяжних і зелїзних меблїв, дитинних візків, фотелїв до воженя хорих, ґіґієнічних сплювачок, кльозетового паперу і ин. 103

Головний склад для Галичини:

австро-угорского підприемства „ТЕРМОФОР".

1782 РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ 1782

Найстарше промислове заведене в краю і одно з найстарших в Монархії

Фабрика найлїпших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Впов. **Управам крамниць і торговлей** свої знамениті вироби по умірковани цінах.

Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спіритуалїв у всїх смыках та якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплій, хемічній дорозї фабрично зладжених і соподжених і ц. к. інститутом до розслїджування поживних средств розслїджених.

Цїнники і інформації висилає ся на домагане оплатно і даром. 200

Без конкуренції.

Чи конце! треба з Гамбурґа і Трієсту спроваджувати?

Звізний в краю і виключний склад

Чаю і Кави

під фірмою

АДОЛЬФА ЗІНҐЕРА Львів, Сикстуска I,

поручає спроваджувати

КАВИ			ЧАЮ		
Santos добра	55 кр.	½ кґ.	Congo добра	1·40 кр.	½ кґ.
Portorico prima	65 „	„ „	Moning родинна	1·60 „	„ „
Ceylon знаменита	76 „	„ „	Kaysow лобірна	1·80 „	„ „
„ плянтац.	90 „	„ „	Souchong знам.	2·— „	„ „
„ перлівка	90 „	„ „	„ найл.	2·50 „	„ „
Мокка арабска	80 „	„ „	Kintuk аромат.	3·— „	„ „

Висилка 2 кґр. кави і 1 кґр. чаю разом **оплатно**, або 1 кґр. чаю і 5 кґр. кави **особно** оплатно за післяплатою. 86

Без німецких дріжджей. Без приготованя.

Treff, порошок до печеня

Дра Е. КРАТО (Crato). 697 25—43

Всяка неудача виключена.

Заощаджає додатки.

Головний склад:
Ф. Краше, Львів, ул. Третого Мая ч. 7.

Цїна 12 сот. за пачку.

ДО КАНАДИ

та до инших заморских країв, переправляє найдешевше

загальне звізна фірма

Б. КАРЛЬСБЕРҐ, Гамбурґ, Ferdinandstr. 15.

Каждий хто купить карту, нехай порівняє мої цїни з цінами корабельних аґентів. 69 9—10

Сикавки і пожарні пилади

з краєвих і чеських фабрик **найдешевше** *з 5-лїтною гарантією на ратальні силами*

Львівске БЮРО ТОРГОВЕЛЬНЕ
Львів, ул. Косцюшки ч. 4
поручає
найлїпші вужі до сикавок, коновки, гаки, шоломи і страженські мундури. 152

Ілюстровані цїнники висилає відворотно.

При закупні товарів просимо поглядати на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черлянськоі. З друкарні Народовоі (Манецких), Львів — Коперника ч. 9.

Ч. 60. **Львів, Понеділок 15 (28) Марта 1904.** **Річник XXV.**

ДІЛО

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

Передплата на „Діло" з літер. додатком

	в Австрії:	за границею:
на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубрині „Надіслане" по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрациі.

При зближаючій ся зміні кварталу просить ся Вп. передплатників о вчасне відновлене передплати на другий квартал взглядно місяць цьвітень, як також о ласкаве вирівнане позісталих залеглостий найдальше до 13 слідуючого місяця, инакше була би Адміністрация приневолена дальшу висилку часописи зі згаданим днем застановити.

Офіцияльна акция в справі курсів грамотности.

Послїдне число краківского Czas'y принесло під заголовком „Kursa dla analfabetów" допись зі Львова, в котрої довідуємо ся, що в тій так важній справі викорінення анальфабетизму зачала деяку акцию, а — властиво сказати би — думає приступити до деякої акциї найбільше на тім поли компетентна публична інституция, се есть Рада шкільна краєва. Добре у самого жерела поінформований кореспондент Czas'y доносить іменно, що Рада шкільна краєва віднесла ся послїдними часами до Видїлу краєвого з проектом орґанізациї курсів грамотности для старших анальфабетів при істнуючих школах народних, чим — як сказано в дописи — „надало би ся властивий напрям розпочатій вже на тім поли приватній акциї і забезпечило би ся їй поступ і належний розвиток." В відповіди на проект Ради шкільної краєвої Видїл краєвий — як доносять дальше — узнав „захопленє керми в сій акциї Радою шкільною краєвою не лише річию порадною і пожаданою, але прямо конечною, не тілько з огляду на велику вагу єї для народної осьвіти, але також з многих иных, дуже важних причин публичного характеру", та готов приступити до спільної акциї в тім взгляді, лише має сумнів, чи найдуть ся на се потрібні фонди. Іменно Видїл краєвий є того погляду, що кошти таких курсів — а виносили би вони 30.000 К річно — не можна би було покривати з надвижок буджету шкільного тому, що закон краєвий з 23-ого мая 1895 ч. 57. В. з. кр. про загальну орґанізацию початкової осьвіти, виразно каже, що на орґанізацию курсів грамотности при народних школах належить уживати „осібних фондів", се есть фондів з-поза шкільного буджету, а іменно фондів місцевих чи яких иных, спеціяльно на сю цїль призначених. Тому Видїл краєвий думає, що перше треба би стремїти до зміни згаданої постанови закона шкільного, що однак не видає ся єму легким до переведеня.

Ось-так по інформациям Czas'y представляє ся сьвіжо заінавґурована офіцияльна акция в справі викорінення анальфабетизму чи там в справі курсів грамотности, спонукана безсумнївно кількаворотними нашими статями в сій справі та заініціонованою через нас акцию в тім напрямі серед нашої суспільности. Рада шкільна краєва, орґан, що як-раз на те й істнує, аби викорінювати анальфабетизм, а котрий замість того вважав поки-що відповіднійшим розширюване міских (польских) шкіл, почула себе видко ніяково супротив факту, що для сповнени поручених їй самій задач суспільність як мусить хапати ся з'орґанізованої самопомочи, і для сальвованя свого престіжу прокинула ся до акциї.

Чи з тої акциї в виду квестиї фондів, піднесеної видїлом краєвим буде що небудь реального, тяжко наперед сказати. Та годї нам не звернути уваги і на мотиви, задля яких ся акция мала би розпочата ся. Застановити мусить іменно, що видїл краєвий не тілько добачує пожиточність такої акциї для викорінення анальфабетизму, але й прямо доконечність задля „иных, дуже важних причин публичного характеру". Що се за ті „иные, дуже важні причини публичного характеру", було би дуже цїкаво для нас знати, бо так насувають ся лише дві альтернативи: або ходить тут о доказаня, що наша „комісия едукациїна" таки робить, що може, для викорінення неграмотности, а тим самим і о політичне вирване нам з рук того атута, яким є і була би мимохіть, хоч в виключно в культурних цїлях введена орґанізация суспільної самопомочи на тім поли з полишенем ради шкільної краєвої з її цїлою, дуже хромаючою, шкільною махіною на боцї, — або знов йде тут о се, що дорогою приватної ініциятиви основувані рускі курси грамотности вчили би по русини і русові азбуки, а „захопленє керми" в сій акциї радою шкільною краєвою мало би на цїли ввести до сих курсів ту саму систему, яку маємо вже в народних школах, і загалом підчиненє їх під вплив звісних з практики інспекторів і Поляків-учителїв.

Против того, щоби найвисша краєва шкільна власть керму акциї супротив анальфабетизму взяла в свої руки, в принципі годї що небудь закинути, а навіть противно такий обиж треба би було лише дуже радо повитати. Та маючи вже чималий, довголітний і на різних полях суспільного жита придбаний досьвід з нашими краєвими властями і з їх співдїланем в потребах нашої суспільности в особености, мусимо — тим більше супротив тих загадочних „дуже важних мотивів публичного характеру", що мають кермувати обговорюваною акцию — повторити стару сентенцию: Timeo Danaos et dona ferrentes.. Прецїнь-же і офіцияльні бюра посередництва працї, сей постулят програм найрадикальнійших і найпоступовійших партий, також ухвалено в нашім сеймі лише для „добра ludk-y"...

Та поки що-небудь реального видасть офіцияльна акция в справі курсів грамотности, вважаємо відповіднім при сій нагоді пригадути нашій суспільности те, що ми в сій справі уже писали, та покласти ще раз натиск на обовязки нашого інтеліґентного загалу в сім напрямі. Курси грамотности у нас основують ся, иже навіть і по селах — і се проява дуже відрадна. Та акция ся надто ще позільна і все таки ще спорадична. Тож річию нашої інтеліґенциї есть надати їй характер систематичности і загальности.

Спеціяльно-ж вважаємо на місци звернути ся в тій справі до нашого духовенства, і то так до наших ординариятів як і до духовенства по краю. Викорінене анальфабетизму справа не тілько національна, і не тілько загально-культурна, високо-гуманна та підносяча уровень інтелектуальний і моральний широких верстов народу, але коли поставити ся лише на становищи інтересів церкви — мусить лежати і в інтересї сеї послїдної. Бо-ж не підпадає ніякій квестиї, що лише дїло з вірними, до котрих церковна наука доходить і дорогою друку, ніж з темною цїлою масою, до котрої має доступ лише слово. І в інтересї церковної науки лежить, щоби вірний міг сам читати чи катехізм чи молитвослов.

Для того і наші ординариати повинні рівнож не відтягнути ся від сеї, загально корисної акциї та прийти суспільности з підмогою, взиваючи загал духовенства до участи в ній і до проводу. Сим робом продовжили би дотичні церковні власти лише ту гарну традицию, яку має руска церков, спеціяльно-ж руска церков в Галичині з перших двох третин XIX-ого столїтя, на поли рускої народної осьвіти. А нашому духовенству акция ширеня грамотности тим була би лекшою до переведеня, що наші церкви і брацтва могли би зі своїх фондів покривати евентуальні кошти науки, що було би вповні оправданим так інтересами релиґійно-церковними, як і громадско-суспільними.

Сим дезідератом, зверненим до компетентних кругів нашої церкви, скінчили би ми наші уваги в тім переконаню, що чинна інґеренция наших ординариятів могла би пхнути справу грамотности живо наперед і віддати тим робом цїлій суспільности неоцїнену прислугу.

Із збаражского пашалика.

(*До відомости наших послів в ради державної*).

Терпилівка, село дочерне Климковець, як звісно вже з попередних моїх дописей, красує ся такими славними личностями як дїдич п. Францїшок Чарняковский і его любимець — засуспендований війт Матеуш Фабіян. В 6 ч. „Діла" з сего року писав я, як громада Климківці пїшим чином не година позбути ся Фабіяна з его війтованем, хоч він ще 20 серпня 1903 рішенем пов. видїлу засуспендований і хотяй проти него ще 18 січня почало ся слїдство карне. Писав я також, що збаражске староство письмом ще з 9 жовтня 1903 ч. 17.751 заліло єму з війтівства забиратись і урядованє передало заступникови війта Каз. Недзьведзьови, а мимо того Фабіян як найспокійнійше до 15 січня урядував, печатку прибиваз і свое чесне імя на урядових письмах виписував. Писав я дальше, що люди кільна разів їздили до старости а той їх чим-тим збував, то обіцював писати до него, то навіть жандармів до помочи давати, але якось не був в силї того вчинити, а пан Фабіян зі всїх заходів громадян в кулак съміяв ся і голосно викрикував: „нїчо менї не буде, бо за мною наш пан дїдич і всї пани!" Такий стан тревав до 15 січня с. р., бо тої днини на посмертній картцї, яку я при одним похороні дістав, знов красував ся підпис „Mateusz Fabian wójt".

Дня 25 січня с. р. зібрали ся знов климковецкі господарі Гриць Господарский, Юлько Кравчук, Казимир Недзьведзь (патинники) і Стефан Захарчук тай поїхали в тою посмертною карткою до староства. Староста знов збув їх чим-тим, знов бажака про жандарів — тай конець диспозиції. Подумали, подумали наші Климківчане тай рада в раду рішили нїти ще до повітового видїлу пожалуватись на свою біду. Думали, що чей повітовий видїл, засуспендуваний Фабіяна, постоїть для конспекциї за виповненем своєї ухвали. І справді в раді повітовій вірити не хотїли, що Фабіян съмів ще урядувати, тай сказали підпоручникам, що нині завтра буде люстратор в Климківцях і зробить там лад. І дїйсно до 28 січня приїхав до села люстратор. Фабіян зачув, що приїхав якийсь пан, а коли хтось бовкнув єму, що то комісар приїхав по печатку, він зі страху втїк з хати. Люстратор, не заставши его дома, звів заступникови, щоби як лиш Фабіян верне, пішов по печатку до него, а як не схоче віддати, най дадуть люстраторови знати, то він приїде другий раз з жандарами. Вечером Фабіян, не полапавши ся, хто то властиво був, віддав і печатку і папери Каз. Недзьведзьови. Аж опісля довідавши ся, кого вчинику, бо він люстратора мав за комісаря староства. І так остаточно завдани сій обтяжній Фабіян перестав пійтувати. І все гарно склало ся: люстратор вивів староству з прикрої конїзиї і староста вже мав заслону перед евентуальним гнївом пана Чарняковского і... самого пана Фабіяна.

Але, як то кажуть, хлоп знаний, єму ще за мало. Д. 1 лютого їдуть знов до старости Стеф. Захурчук, Каз. Недзьведзь і Йосиф Кравчук тай питають, коли буде вже раз конець з громадскими виборами. Староста на те відповів їм так: „Чи там у вас горить, чи що? Так маєте заступника війта, най вам урядує. **Вибори будуть, будуть але аж тогді, як Фабіян війде зі слїдств** в су-

---

10)

Болєслав Прус.

Палата і рудера.

З польского переклав

О. П—к.

(*Дальше.*)

Роздїл V,

з котрого видно, що для облегченя нужди не вистарчає анї добре серце, анї хора утроба.

Не знаю, котру з черги хустку примірював шановний Пйолунович, коли до його помешканя війшов вічно понурий пан Антонї.

— Гостї, гостї! Якже здоровлечко? Що там доброго в місті? — закликав господар.

— О скільки знаю, було пять случаїв холери — сказав гість, сїдаючи на фотелю і видобуваючи з камізельки перце від зубів.

Пан Клєменс мало не випустив хустки на землю.

— Пять... холери?

— І за десять я не міг би ручити... докинув гість.

— Аджеж до сеї пори ми про неї не чули!

— Се нїчо, я переконаний, що холера ґрасує безустанно між населенем, тільки не усї звертають на неї увагу.

— Вандзю, Вандзюню! — закликав пан Клєменс.

— Слухаю дїдуня! — відповіла дївчинка з другої кімнати.

— Сказки кухарцї, аби сейчас повикидала усї огірки з дому. Мізерні сьогодня не буде!...

Ґість тимчасом найспокійнійше довбав довбачкою в зубах.

— Спека на дворі! — сказав пан Клєменс, хотячи очевидно відігнати злі думки.

— Похолоднїє — відповів Антонї.

— Отже буде дощ?

— Буде град з громами а може і труба...

— Труба?... йойкнув Пйолунович, глядячи неспокійно в очи пана Антонього.

— Я завважав на заході дуже підозрілу хмарку! — відповів пан Антонї, споглядаючи рівнодушно на стелю.

— Вандзю! — закликав старець.

— Слухаю дїдуня.

— Ми не поїдемо уже до Ботанїчного города, буде буря!...

— Добре, прошу дїдуня — відповіла спокійно дївчина.

— А може відложити на иньший день нашу візиту у того бідного Гофа? — спитав несьміло Пйолунович, глядячи з під ока на небо, котре нїколи не було так чисте як в тій хвили.

— Сесия постановила що сьогодня, тому пійти мусимо — відповів Антонї, не виймаючи довбачки зі зубів.

— Але труба...

— Точність найперше.

— То бодай порадьте менї, котру з тих хусток випадає вложити, бо бігме...

— Жадну.

— Длячого?

— Длятого, що ви занадто склонні до апоплєксиї.

Почувши се, Пйолунович виконав такий рух рукою, якби хотїв перехрестити ся. Потім поховав скоро хустки до комоди наліваши ся самого їх виду, а вкінци втягнув полотняний кітель на плечи, капелюх панама на голову і сказав:

— Ходїм!

Пан Антонї флєґматично вложив довбачку до камізельки і по хвили оба були на улицї.

— Дєж мешкає сей мономан? — спитав понурий товариш, який з незвичайною увагою вдивляв ся на небо, начеб шукав там сей дуже підозрілої хмарки.

— Недалеко!... Минем сю улицю, потім підемо на лїво, потім ще на лїво... до сього помаранчевого дімка.

— Гм!... Цїкавий нуждар собі, коли має дім. Я знаю лихварів, що мають власні доми, а мимо того жебрають.

— На милість Бога, пане Антонї, що ви говорите?

— Говорю, що є богато лотрів на сьвіті, впрочім нїчо більше.

Пйолунович почав сапати; йому очевидно тяжіло товариство ідеального пессиміста. Мимо вродженої говірливости, він йшов якийсь час, мовчки, боячи ся, аби не почув чого ще неприємнійшого як доси. Але позаяк сонце пекло а пан Антонї вандрував серединою улицї, проте старий відізвав ся:

— Чи не лїпше війти в тїнь... під парканї?

— Нема дурних! — пробурмотів пессиміст. — Недавно тому один такий паркан вивернув ся і забив...

— Кого забив?..

— Двох телят, яких гнали до ятки...

Від тої хвилї пан Клєменс присяг уже мовчати і тримати ся як найдальше від парканів.

В такий то спосіб, двох делєґатів науково-суспільно-філянтропійного товариства йшли потїшати нуждарів. А сонце тим часом пекло, як як пекло!.. Його лучі, начеб розпалені шпильки, пробивали полотняний кітель, полотняні сподні і панамский капелюх шановного пана Пйолуновича, сягаючи таким робом до найтайнійших закутків його серця і мішаючи ся там зі страхом холери, воздушної труби, з відразою до мізерні, лихварів, хусток на пию і тисячами иньших над всякий вираз неприємних чувств.

— Може се тут? — перервав раптом пан Антонї, стаючи перед дімком Гофа.

— Що ту? — спитав Пйолунович.

— А сей мономан, механїк... хочу сказати.

Сеся терпка фраза отверезила троха пана Клєменса, який по хвилї намислу сказав:

— Знаєте що, коханий пане Антонї, відложім сю візиту на другий раз. Я троха нездоровий, а прецїнь на карта би помогли...

— Терено... Марино... пробачте за слово. Ви все забуваєте про ухвалу сесиї.

— Але-бо...

(*Дальше буде.*)

Лябінера жерело дешевости

Сикстуска 10, Львів, Сикстуска 10

поручає по дуже низьких цїнах на теперішний сезон.

для мужчин біле біле і кольорове, капелюхи і краватки в найновійших фасонах, рукавички, скарпетки, шельки, палиці, парасолї і всякі знадоби до подорожі.

для женщин найновійші полоски, парасольки, воальки, рукавички, панчохи, батистові хусточки.

для дїтий найновійші капелюшики, суконки, панчошки, скарпетки і т. п. 2014

ді"... Та люди питають знов, де в виборчі лїсти їхньої громади? На се староста каже, що певно у Фабіяна, і додає: „Скажіть ему, най вам віддасть. Що то ви такого вигабляєте? Кількох вас радикалів хотїлибисьте чоловіка живцем погребати. Я тут дістав з Климковець письмо з богато підписами, що Фабіян порядний чоловік, лиш вас кількох радикалів хоче его знищити. **Як Фабіян вийде зі слїдства, будуть вибори.** Бувайте здорові!" За сим словом депутация вийшла. Та лиш они на коритар, Фабіян сейчас велїв ся на конференцию до старости.

Приїздять відпоручники до Климковець, розпитують по селї, хто то, де тай коли в селї писав таке письмо до старости з похвалами на Фабіяна. Годї знайти такого! Не що инше, лиш Фабіян мусїв казати комусь сам похвалу собі написати, певне економови, попідписувано людий тай гайда до староства... А що такий здогад не без основи, виходить в того, що люди зладили собі свое письмо, в якім жадають від староства як найскоршого розписаня і переведеня виборів, тай жадають, щоби з лїсти вичеркнути Фабіяна яко остаючого в слїдствї. Се письмо підписало 98 громадян! Число чейже досить показне, коли зважити, що всїх нумерів в Климківцях 150, а з того добра пайка відпадає на двірскі хати, на хати розвалені й жидівскі. Так показує ся, що тих „радикалів" трошка більше як кількох, бо не радикалами остають ся хиба пан, вокоман, жидки, Фабіян і его приятель Микишевский та ще може двох-трох, тремтячих перед погрозами Фабіяна, що коли не будуть тримати з ним, то не дістануть ні сїна від пана в аренду, ні палива за гроші, ні не позволить їм пан конопель мочити. А боять ся ще й тому, що Фабіян всюди голосить, мовто слїдство проти него вже скінчене і що він вийшов чистий... Дня 25 лютого с. р. повезли люди се письмо до старости. Сим разом староста, щоби їх скорше збути ся, почав також нїби обурюватись тай каже: „До сїмох днїв прийде від мене до заступника війта письмо з порученем перевести вибори". Люди вернули знов з обіцянкою. Ба минуло тих сїм днїв з горою а 7-ого марта їде знов Казимир Недзьведзь до старости з запитом, де слово пана старости? На те староста: „Та прийде, прийде до вас письмо, най лиш Фабіян вийде зі слїдства!" І конець авдиенції.

Придививши ся тим всїм відповідям старости, незнати що про них і думати... хиба милосердно раменами здвигнути... І так справа стоїть до нинїшного дня. Та ні, прибула на Фабіяна нова халепа. Був я вчера в Климківцях. Розказують менї люди, що прийшло до зверхности громадскої письмо зі староства, щоби стягнути грошеві кари від богато господарів (за невписане худоби з катастру), з якими залягають від двох до трох лїт. Они-ж всї кленуть ся, що в свій час кари посплачували до рук Фабіяна. Де гроші подїли ся? — загадка. Покривджені заявили менї, що сейчас зробили донесенє до тернопільскої прокураторії і Фабіян знов мабуть мати-ме нове слїдство, а вибори консеквентно мусїло би ся знов відложити ad calendas graecas. Ми всї тепер лише цїкаві, як Фабіяна з того нового слїдства будуть вилабудувати его опікуни... *О. В. Гарасимович.*

Москвофільско-польска спілка на провінції.

(З судової салї).

В ч. 72 „Дїла" з минулого року була поміщена допись з Бережанщини п. з. „Москвофільско-польска спілка на провінції", в якій розказувало ся про торічні вибори до повітової ради в Бережанах і критиковано взагалї поведенє москвофільскої кліки в бережанськім повітї. В тій статї піднесено між иншими, що при виборах з селянської курії москвофіли звязали ся проти Русинів-націоналів зі старостиньскою і повітовою клїкою, та що завдяки тому перейшла лїста шляхотско-кацапско-польска, на якій виднїють імена оо. Мащака і Дудика, менерів москвофільского табору, побіч таких приятелїв руского народу, як бережаньский староста, пос. Трачевский, кс. Заґуржиньский, Поляк Левартович і другі. Дальше піднесено еще слїдуючі заміти:

1) що про оо. Мащака і Дудика можна вже з гори сказати, що вони не будуть дбати про добро громад, та що при тім складї ради повітової, яка вийшла завдяки москвофільско-польскій спілцї, можна наперед предвиджувати, що гроші з повітової каси посиплять ся на всїлякі патріотичні цїли, як „подперане менченнїкуф", будова „косцюлків" і т. п.;

2) що бережаньскі москвофіли ведуть вже здавна в повітї підпольну роботу, що старали ся знищити такою підпольною роботою бережаньску „Надїю" а о. Мащак звісний з листів, які писав в справі „Селяньскої Ради";

3) що бережаньскі москвофіли пішли вже здавна на службу польским елементам, що як-раз в їх громадах основують ся і розвивають ся дуже успішно такі благодати для Русинів як „Czytelnie Szkoły ludowej" вимірені на ополяченє руского народу, та що як-раз в громадах москвофілів рускі читальні не істнують зовсїм, або закладають ся лише про око і нидїють. У о. Дудика в Урмани руска читальня має всього - на - всього 7 членів, в Митятинї у о. Мащака є вже „Czytelnia Sz. L.", подібно є в Таурові у о. Дудровича, в Котові у о. Ґабрусевича і т. д.;

4) що найбільшою прислугою москвофілів Полякам і польскій гакатї був однак акция при виборах до повітової ради. Москвофіли звязали ся тодї зі старостиньско-повітовою клїкою; станули до роботи в характері вивідувачів і аґітаторів побіч Лисаковского та писарів Виґоди, Ковальского, Куницевича і других і довели до побіди шляхотско-польско-кацапскої лїсти. „Часто густо можна було бачити на бережаньскім ринку або в якійсь иншій части міста гурток, зложений з Трачевского, Лянґого, Старости і Мащака, або Дудровича, Карачевского, або усїх трох разом з першими, як радили над виборчими справами. Два тиждні перед виборами відбув ся у пана маршалка довірочний з'їзд, на якім між иньшими панками були також о. Мащак, Дудик, Дудрович а кажуть, що і о. дїкан Кордуба. Дудрович відвідував перед виборами священників українців, з котрими вже від лїт жив в незгодї і старав ся їх всїлякими способами перетягнути на свою сторону. Коли ему се не удалось, хотїв приватними листами викликати недовіре між нашими провідниками. Кацап Шкірпан в вечір перед виборами спїдив в „Надії" настрій і сили наших виборців. В тій самій мабудь цїли явився там і Хроновский, що відтак по виборах запивав з панами. В день виборів показавсь між нашими виборцями кацапский аґітатор Кульматицкий, щоби їх ще раз почислити. Відтак здавав справоздане Дудрович і разом з ним зганяв своїх виборців до повітової ради. Карачевский поднив службу післанца і нераз як лявфер ганяв по місті, щоби зібрати консолїдацию на нараду";

8) що по довершенім виборі відбув ся пир в склепі Гервого, на котрім запивано побіду спілки москвофілів з Полянами, віднесену при підмозї „хрунїв" і староства над руским „гайдамацтвом", та що на тім пирі були всї сконсолїдовані елементи: староста, Трачевский, Дудрович, Мащак, Дудик, Бачиньский, хрунї війти і инші — а забава йшла до пізна серед пиятики і сьпівів.

Повишу статю „Дїла" перепечатала майже до слова „Свобода". Кромі того в тій самій справі появило ся в „Дїлї" в часї заступства в ведению редакциї п. А. Борковским спростованє о. Дудровича і „На спростованє спростованє" п. Вол. Бачиньского канд. адв. з Бережан, де спростованє о. Дудровича названо „безличностию".

Всїми повишими „посудженями" і висловами в самій дописи з Бережан як також і дальшим спростованем почули ся обиджеными оо. Мащак, Дудрович, Дудик, Бачиньский і секр. суду Карачевский і — як ми вже згадували оноді — наслїдком їх жалоби відбула ся перед судом присяжних у Львові дня 24 с. м. розправа карна проти д-ра Евгена Левицкого, п. Александра Борковского, пп. Вячеслава Будзиновского і В. Бачиньского о обиду чести.

Не будемо тут подавати цїлого звіту сеї розправи, бо се було би зайшпе. Скажемо тілько, що обжалованї підтержали в цїлости донесени інкримінованої дописи, приняли за неї повну одвічальність і на всї факти дописи підняли ся перевести доказ правди. Обжалованї зазначили при тім, що москвофіли в послїднім часї майже всюди хопили ся тактики лученя ся проти національного руху з повітовими і старостиньскими клїками, що такий союз з елементами, які не тілько ломлять борбу руских і хлопских мас о їх політичні права але і деморалїзують цїлі громади, в нечестию для кождого Русина, та що обжалованим йде в осуджуваню москвофілів не о їх личности, але о їх публичну дїяльність, котру уважають за високо шкідливу.

На переведенє доказу правди обжалованї приставили сьвідків, а суд доказ той в переважній части допустив.

Становиско, яке заняли обжалованї, вилинуло здає ся в рішаючий спосіб на той кінець, який остаточно зовсїм неожидано принала розправа. Д-р Заяц, заступник жалобників сейчас по предложеню доказу правди відступив від обжалованя за замїти під 1, 2 і 3 — а коли наступила перерва розправи, деякі члени лави присяжних стали впливати на обжалованих, щоб пристали на угоду. Звернено увагу на те, що в дописи посудженє сьвящеників о участь в пирї в тиждень великого посту нарушує їх честь особисту і є мабуть неправдиве, що посудженє судиї о аґітаторство („бігав як лявфер") та слова „безличність" на адресу о. Дудровича є також особисто обиджаючими, і що тому лїпшеб було зробити в тім напрямі уступку обжалонуючим.

Інтервенция лави присяжних як і огляд на се, що обжалованим справдї не ходило і не ходить о особисту честь оо. Мащаків, Дудровичів і т. п., або о те, щоб кому з них особисто шкодити, а о їх політичну дїяльність, зробили вкінци своє. Обжалованї з наведених причин пристали остаточно з цїлої дописи спростувати факт участи сьвящеників в пирї, факт аґітацийної дїяльности ц. к. радника суду п. Карачевского та відкликати слово „безличність" на адресу о. Дудровича — і коли по полудни суд приступив до дальшої розправи, обжалованї зложили устами д-ра Евгена Левицкого слїдуючу заяву:

„Дотично дописи поміщеної в ч. 72 „Дїла" з р. 1903 і ч. 15 „Свободи" з р. 1903 п. з. „Москвофільско-польска спілка на провінції" (Допись з Бережанщини) заявляємо по провіреню справи: 1) що секретар суду п. Йосиф Карачевский не брав участи в акциї виборчій при виборах до ради повітової в Бережанах в р. 1903 а в сам день виборів був цїлий ранок занятий при розправах апеляцийних, — 2) що оо. Іван Мащак, Павло Дудик, Омелян Дудрович і Денис Бачиньский не брали зовсїм участи в пирї у Гервого устровнім по виборах і 3) що слово „безличність" поміщене в „Спростованю на спростованє Дудровича" в ч. 83 „Дїла" з р. 1903 відносно до о. Омеляна Дудровича відкликує ся".

По тій заявї обжалованих встав заступник приватних жалобників д-р Заяц і осьвідчив, що заява обжалованих его клієнтів вповнї вдоволяє, а що обжалованим взагалї розходило ся о дїяльність політичну жалобників а не їх особисту честь, то він від обжалованя відступає, — по чім предсїдатель трибуналу, радник Харак, огодосив вирок, увільняючий обжалованих від всякої вини.

Оттак скінчила ся розправа о послїдні вибори до повітової ради в Бережанах перед судом. З тої розправи остав ся ненарушеним наш погляд на політичне поведенє москвофілів при тих виборах, як і взагалї на поведенє москвофільскої кліки в Бережанщинї, бо обжалованї не тілько обстали при своїх дописах і предложили доказ правди, але і приватні жалобники сейчас відступили від перших трьох замітів, піднесених в дописи і актї обжалованя. Вкінци приватні жалобники вдоволились частинним спростованем фактів — і то таких, котрі для політика з огляду на цїлий зміст статї і вагу піднесених в дописи замітів мають лише другорядне і зовсїм безвартне значінє. На тлї тих дописей і розправи остався тжео несокрушимий факт, що москвофіли при послїдних виборах до ради повітової в Бережанах получили ся зі старостом і йшли в однім радї з усею старостиньскою та повітовою клїкою — і той факт вже на все остане ся записаний чорними красками в істориї москвофільскої кирииї в послїднім часї.

Позір Родимці! Просимо о даток на будову дому „Сокола" у Львові.

Війна.

Дня 28 марта Японцї знов пробували затикати в'їзд до Порт-Артура, але і ся проба не повела ся. Рапорт Алексеева до царя о сій пробі звучить: „Японцї вислали чотири великі пароходи торговельні разом з торпедовцями. Сї кораблї помічено на час в сьвітлї рефлекторів і наші гармати з фортів і кораблїв „Бібр" і „Відважний" розпочали сейчас пальбу. Боячись, що ворожі кораблї дістануть ся до цїли, командант торпедовця „Крапицкий кинув ся на ворога і знищив торпедою керму одного з пароходів, котрий завернув на право, а за ним два инші пароходи. Фалї кинули їх на берег, на право від в'їзду до порту. Четвертий пароход звернув ся на лїво і також пішов під воду на лїво від в'їзду. Торпедовець „Сильний" розпочав борбу з 6 японьскими торпедовцями. Погибли інжинїр Сверов і 6 підофіцирів, а командант і 12 матрозів є ранених. Рано показали ся японьскі панцирники і віддїл кружликів. Я вилинув на чолї фльоти проти ворога. Сю другу пробу в цїли забарикадовани порту унеможливила енергічна оборона морских і крїпостних вийск. В'їзд до порту цїлком вільний".

Цар вислав до Алексеева слїдуючу телеґраму: „З огляду на вагу теперішної вийни, котра повинна забезпечити Росиї переважаюче становище на берегах Спокійного Океана і предвиджуючи, що Ви яко мій намістник будете приневолені перенести свою резиденцию більше в нутро краю, як приміром до Харбіна або иншої місцевости після Вашого вибору, уважаю за потрібне визначити Вам помічників в особі ґенерала Куропаткіна, котрий обійме команду над сухопутною армією з правами головного команданта, і Макарова, яко команданта маринарки з правами головного команданта фльоти. Я переконаний, що іменованє сих самостійних і відвічальних співробітників запевнить Вам яко мому намістникови сповненє тяжкої історичної задачі, яку Ви маєте виконати". Се іменованє „самостійних і відвічальних" командантів армії і фльоти, є нїчим иншим, як відобранем команди від Алексеева, полишаючи ему лише гонори без права рішати о военній акциї армії і фльоти. Куропаткін приїхав до Мукдену вчера, привитаний на двірци почетною компанією і військовими достойниками. Куропаткін поїхав просто до мешкання Алексеева.

(Телеґрами).

Нагасакі. Разом з фронтовим рухом з Анджу в сторону російских позиций над Яльом, головна сила японьска буде пересунена низше заливу Посіета при лиманї ріки Тумен (північно-східний берег Кореї). Росияни концентрують свої сили в околицях Віджу і будують на ріці Ялю понтоновий міст. Японцї будують понтоновий міст коло Анджу, звідки вирушать в великій силї на Віджу. Японьскі підїзди доходять аж до Віджу.

Чіфу. Росияни будуть ставити завзятий опір в Ючванї. Лиман ріки Ліао боронить новий форт, а наладовані камінєм судна мають бути затоплені, аби до ріки не могли в'їхати японьскі торпедовці і канонїрки. Береги коло Ючвану на довгій лїнії заложені російскими мінами підводними.

Льондон. Дневники доносять, що західні форти Порт-Артура тепер мовчать. Здавсь, що японьске бомбардованє знищило їх. Японьскі ґранати зруйнували також оден форт на східнім березї. Японьскі офіцири кажуть, що російскі міни заложені перед виздом до порту, суть старого типу, відривають ся і плаваючи по мори загрожують так російским як і японьским кораблям.

Шангайкван. Японцї вербують тепер Хінців до віддїлів неправильного війска і платять їм по 70 кор. місячно.

Петербург. В японьскій армії в околицях Фен'яну і Сеулю вибухла червінка і тифусова горячка.

Ню Йорк. Дневники доносять, що Дімон їде до Япону, де має робити досьвіди з военними бальонами в тій цїли, аби з них кидати динамітові бомби на російскі кораблї в Порт-Артурі (?).

ТЕЛЄҐРАМИ.

З'їзд монархів.

Неаполь. Прибув тут вчера король Віктор Емануіл і удав ся на яхт Гогенцолерн, де ждав его вже цїсар Вільгельм. Привитанє було дуже сердечне. Підчас снїданя, яке уряджено на яхтї, цїс. Вільгельм виголосив довшу промову, в котрій відповідаючи італїйскому королеви, зазначив непоколибиму силу тридержавного союза, яко заборола для удержаня европейского мира. (Стріча обох монархів має велике політичне значінє, бо доказує, що між державами тридержавного союза наступило вже повне порозуміне в справі балканьскій. *Ред.*)

Державна рада.

Відень. Керберівска „Montags-Presse" доносить, що рада державна по сьвятах збере ся 19 цьвітня. Обовязком Поляків є подбати, щоб вибори до делеґаций відбули ся супокійно, бо Полякы є причиною, що вибір делеґаций відложено на посьвятах. (Як бачимо, ручний Кербер бє „польске коло" его власним оружем. *Ред.*).

Мобілїзация в Австрії.

Льондон. Daily Mail доносить, що цїлий 3 корпус австрийский, котрий в часї вийни мав 50.000 людий, всяде в цьвітни на кораблї в Терстї і відїде в незвіснім напрямі. Команду обійме фельдмаршалок Суковати, а в его товаристві буде також фельдмаршалок Бек.

Мадарскі підкупства.

Будапешт. На предложенє президента ухвалив сойм передати державному скарбови 10.000 корон, котрими Дінес хотїв підкупити посла Папа, а котрі були в депозитї соймової президиї.

Угорский сойм.

Будапешт. Палата панів приняла на засїданю в суботу буджетову провізорию і континґент рекрута на рік 1904.

Македонія.

Париж. Французский амбасадор в Цаґороді повідомив порту, що Франция безаґлядно прилучає ся до условій поставлених амбасадорами Австрії і Росиї в справі реорґанїзациї македоньскої жандармериї і сї постулати енергічно попре.

НОВИНКИ.

— **О чім не знає станиславівска консистория.** Намірений перехід мешканців села Зулуче під Снятином на православний обряд визвав в широких кругах рускої суспільности загальне здивованє. Ще більше здивованє визвав звісний урядовий комунїкат станиславівскої консисторії, котра заявила, що про намірену Залучанами зміну обряда — нїчого не знав. В той спосіб хотїла управа станиславівскої дієцезиї заперечити факт, який сьвідчить дуже некорисно про її печалиність о духовне добро підвласних парохій, дарма що одиноким ефектом такого заперечення було лиш ще більше скомпромітованє кацапскої клїки, згуртованої в т. зв. фамілії галапасів. Та коли несьвідомість того, що дїє ся в дієцезиї, задокументувала станиславівска консистория аж урядово, то певно не знає вона, що справа переходу около двох тисяч Залучан на православіе принимає чимраз конкретнїйші форми. Отже не знає станиславівска консистория, що дня 19 марци с. р. Залучани звернули ся до православного митрополита д-ра Ґепти в Чернівцях з просьбою, в котрій заявляють, що під нїяким услівем не хотять належати до унїятского пароха. А позаяк не мають доси православного сьвященика, то вже від кількох тижнїв є лишені всякої духовної помочи підчас посту, богато дїтий є нехрещених і т. п. Тому просять митрополита зробити тому лихови раз конець, позаяк нїяка власть сьвіта не спинить їх від рішеня приступити до православної церкви. На сю просьбу не одержали Залучани від черновецкої православної консисторії поки-що відповіди і тому перед кількома днями звернули ся до посла проф. Пігуляка з просьбою о інтервенцию та о приспішенє їх переходу на православний обряд. Зазначити треба, що зголошенє свого відступленя від унїятского обряду, вислане до дотичної духовної та політичної власти, підписали всї Залучани до одного. Але годї, станиславівска консистория про нїщо не знає...

— **Голос учителя.** Часто читає ся по наших часописях нарікання учителїв на судьбу їх званя. Правда, що доля передовсїм сїльского руского учительства є незавидна, тому і не дивниця, що дехто з учительства, скоштувавши всяких переслїдувань із сторони по найбільшій части ц. к. інспекторів, перенести ся або раді й перенести ся на Буковину. Однак кождий мусить признати, що то не добре для галицкої Руси, коли що найлїпші сили учительскі щезають з галицкого овида. А чи не лучше було-б, наколи-б наше учительство вже раз почуло ся до правдивої солїдарности та національної карности та разом з иншими кругами рускої суспільности протидїяло ворожим силам? На жаль між нашим учительством є много одиниць, що боять ся втратити ласку „можних" і то не зовсїм великих риб в повітових містах. Яка то пераз знеохота і зневіра вкрадає ся в серця молодих сил, котрі щойно вступили в учительский стан, коли бачуть, як то їх управителї-Русини у всїх своїх, навіть приватних справах послугують виключно „językiem urzędowym". От пр. що на свое оправданє може сказати кількох управителїв-Русинів із примежних сїл повіту богородчаньского, котрих імена на разї не-

хай будуть „odiosa“ — людий навіть добре матеріяльно стоячих — коли навіть пенсійні квіти пишуть по польски, хотяй їх підвласні учительскі сили пишуть по руски? А кілько то в учителїв по инших повітах, що так само роблять, а тим самим своїх товаришів, правдивих Русинів, через свій нетакт чи хрунїйство наражують на всякі підозріня з боку властий! А кілько то учителїв-Русинів, подруживши ся за „порадою“ п. інспекторів з Польками, вирікають ся своєї народности, що більше навіть і обряду, бо свої дїти хрестять на латиньске, та виховують їх на янїчарів! Викорінїм хрунїйство з поміж себе, йдїм рука в руку у всїх справах, що болять наш нарід, з людьми бажаючими лучшої долї для Руси-Украіни, не гнїм спини перед людьми, що на те не заслугують, виповняймо свої обовязки свого звання та хрунїйством не даваймо другим соблазни! Коли буде між рускым учительством солїдарність, то не будемо нарікати і бояти ся о те, що наші місця займуть „mało wymagający“. Щоби до того дійшло, мусимо як найскорше постарати ся о свій власний орґан, що був би голосом всего руского учительства, відгомоном его кривд, контролею всяких хрунїств, словом заборолом против всяких ворожих нам сил — або згуртувати ся около одної з ествуючих часописий призначених для учительства („Учитиль“ у Львові і „Промінь“ у Вашківцях на Буковинї) і учинити їх такими, щоби відповідали вище згаданим вимогам. — *Один з учительства.*

— **Признанє для рускої ґімназиї у Львові.** Перед кількома днями пострував руску ґімназию у Львові шкільний інспектор п. Левицкий. Результат люстрациї випав для ґімназиї дуже корисно. По тій люстрациї рада шк. краєва окремим письмом висказала так управі сеї ґімназиї як і цїлому учительскому зборови своє найщирше признанє не лише за вельми успішне удїлованє науки, але й ще в більшій мірі за моральне веденє всеї молодїжи. Особливо з великою похвалою для учителїв висказувала ся рада шк. кр. за ревну опіку над біднимі ученикамі, головно-ж для настоятелїв бурси педаґоґічного товариства, за примірне веденє питомців, а також для дотичного учителя за успішне плеканє сьпіву. Горяче признанє для рускої ґімназиї, висказане з боку ц. к. краєвої ради шкільної набирає тим більшого значіня, що опрокидає цїлковито всякі клевети і ложні поговірки, кольпортовані систематично русиноїдною польскою пресою, котра прямо не може собі уявити рускої ґімназиї без мари „гайдамацкої“ агітациї і подібних пустих та глупих видумок.

— **В справі Шевченкового обходу.** В ономїшнім звіті про концерт в память Шевченка, устроєний молодїжию рускої ґімназиї у Львові, замічено, що цїлий обхід випав би ще величавійше, колиб хто із „старших“ сказав був яке слово. Як нас інформують із компетентного жерела, тота замітка нашого справоздавця відносити ся могла лише до концерту, устроєного для ширшої публики вечером, а тимчасом такий самий концерт устроїла та молодїж того дня і в тій самій сали від 10—1 год. перед полуднем. На тім обходї, призначенім лише для учеників, виголосив уч. Мечник відчит про значіне Шевченкової музи, а при кінци концерту забрав слово іменем присутного цїлого учительского збору проф. Кокоруда і вказуючи на провідні ідеї Шевченка, загрівав молодїж до любови до рідного народу та щирої праці около его культурного розвитку.

— **Загальні збори „Сокола“ у Львові** відбули ся вчера при численній участи членів. Справозданя задля браку місця подамо завтра.

— **Зі Стрия** пишуть нам: Равт, устроєний дня 24 с. м. заходом „Товариства Руских Женщин в Стрию“ удав ся знаменито, так що чистий прихід, призначений на Руску Захоронку в Стрию, виносить 240 К. Підписаний видїл складає сею дорогою щиру подяку ВП-ній Мійскій, яка своїми невтомимими заходами значно причинила ся до сего сьвітлого, як на наші місцеві відносини, результату. Не менше щиру подяку складає видїл всїм Вп. Панам і Панам за участь в продукциях як також ставанне і гарне виконанє програми равту. — *Иосифа Бобикевичева*, предсїдателька, *Іванна Ватковицка*, секретарка.

— **Міністер зелїзниць д-р Віттек** по посьвяченю нового двірця був на принятях у шефів краєвої і міскої управи, а в суботу вечером також на равтї, який, устроєний в салях нового двірця, випав взагалї гарно. Вчера пополудни оглядав міністер зелїзничу рампу на Жовківскім, котра в часї его їзди як-раз була замкнена, почім удав ся на Підзамче і осібним поїздом переїхав кілька кільометрів в сторону Знесїня аж до місця, де траса підгаєцкої зелїзниці має перетяти шлях зелїзниці брідскої. Опісля удав ся міністер повозкою до личаківскої рогачки, де має станути дворець. Результат тих оглядин був такий, що міністер уповажнив директора Вержбіцкого до переговорів з управою міста в цїли знесеня зелїзничого насипу та рампи на жовківскім передмістю. Нині рано поїхав мін. д-р Віттек окремим поїздом до Самбора і прибув там о $10^1/_2$ год. (зел. час). По снїданю на двірци поїде до Спаса, звидїти будуючий ся шлях зелїзниці на Угорщину. Ві второк поверне до Самбора, а о 2 год. 28 мін. пополудни відїде окремим поїздом на Перемишль і Краків до Відня.

— **Гарний посол.** Одна польска часопись донесла про скандал, який став ся недавно в парляментарнім „колї“ польскім. Оден з членів „кола“ — імени згадана часопись не хоче виявляти — бачучи, що ріжні посли велять парляментарній службі відсилати собі домів якісь клунки, папери і ин., забажав також собі вислати щось подібне. Отже спакував величезний клунок і дав послугачеви відослати через парляментарну почту, котра нїчого не коштує, на свою адресу. Слуга почувши, що пакет перевисшав в трое 5 кг., постановив его розділити на три пакети і кождий надати на почту осібно. Колиж розвинув, побачив цїлі звої чистого паперу всїлякого формату і кількасот найріжнороднїйших куверт, заосмотрених стампілєю „Abgeordnetenhaus“. Крадїж парляментарного добра була тут наглядна, тому слуга не понехав донести про се директорови канцелярії, Баверови. Директор, не знаючи, що з тим почати, побіг до президента палати посла Феттера, а сей удав ся до презеса „кола“ польского Яворского. Презес почервонїв із сорому та злости, прибіг до дотичного посла і крикнув на цїле горло: „Pan ukradłeś papier parlamentarny! Żeby mi to ostatni raz było! Odnieś pan papier zaraz na swoje miejsce!“ Посол рад-не-рад зложив папір в комнатах, призначених до кореспонденциї. Гарний посол, ані слова!

— **Особлива месть.** Російскі дневники доносять з міста Радома: Недавно заповіджено там аматорске представленє на дохід Червоного Хреста. Публика, кілька сот осіб, заповнила салю, піднеслась куртина і почав ся перший акт штуки — та дивне диво, на сали люди почали пчихати і пчиханє усе більшало, поки за якийсь час не розпчихала ся ся цїла саля. Всьо пчихало і сьміяло ся. Розуміє ся, представленє треба було залишити. Догадують ся, що то одна дама, яку аматорске товариство драматичне усунуло зі свого кружка, з мести зробила збитка, посипавши підлогу порошком на пчиханку.

— **Такса за жінку.** У нас родичі мусять доплачувати до своєї любої доночки, аби хтось на неї злакомив ся і оженив ся з нею. Чим дївчина бридша, тим більшу „таксу“ мусять платити ей родичі, бо тим більше вино мусять їй дати. Не так є у диких народів. У них звичайно мусить за дївчину заплатити ей родичам той, котрий хоче ей взяти за жінку. У кождого дикого народу є звичайно стала такса за жінку, так як у нас штемплї на подання або на урядові документи. В Ґрандї гарна дївчина коштує чотири волы, коробку патронів і 6 голок. Часом курс дївчат спадає; тодї можна купити жінку дешевше. Приміром оден подорожний, Вільтон купив гарну жінку за 6 поросят. У каліфорнійских людоїдів жадають за за дочку пів ліктя нестрої матернї, а коли дївчина дуже гарна і проворна та умїє робити жолудовий хлїб, то жадають і цїлий лікоть. Кафри цінять дївчину без огляду на ей вигляд, від двох до десять корів. У Самоїдів платить ся за жінку шкірами оленїв після умови, а у Індийців дївчина коштує 10 рісів і одного рупія. В Туркестанї ціна жінки виносить від 5 до 20 штук рогатої худоби, а бідний Туркестанець віддасть свою дочку і за одну безрогу. На острові Тілзор платить ся за дївчину оден слоневий зуб; на островах Фіджі вистане зуб дика. В Уніоро можна взяти жінку на силату ратами, але жінка стає власностию мужа аж по виплатї послїдної рати. У дикунів в Манцоні купує ся жінку за дві сирі шкіри оленя. У богато племен Африки, Азиї і Америки муж через кілька лїт відробляє свою жінку у тестя.

— **Дрібні вісти.** Намісництво надало опорожнену гр.-кат. парохію в Садовавцї о. Ізидорови Бобикевичеви, адміністраторови із Сучави.—До поштового уряду в Рогатинї вломив ся онодїшної ночи злодій і обікрав почту на 8.500 К. — З Відня доносять, що посада ґенерального інспектора військ, опорожнена зі смертию кн. Віндішґреца вже не буде обсаджена. Також дві другі посади інспекторів, які займають тепер ґенерали Райнлендер і Вальдштетен мають бути знесені з огляду на проектовані ощадности в військовім буджетї. — Доцент д-р Лев Попельский з Москви іменований професором фармакольоґії в львівскім університетї. — На чуму в Трансвалї (в полудневій Африцї) умерло до 24 с. м. 55 людий, з того 5 білих, а 50 з инших рас. — На шляху між Борками а Тернополем наїхали на себе в ночи з 26 на 27 с. м. вози товарового поїзду, при чім оден з зелїзничої служби одержав легке ушкодженє. Вози відірвали ся від поїзду з невідомої причини. — В Підлїсках малих коло Львова вивалили вчера в ночи незвісні злодії двері до церкви і розбивши скарбону украли дві книжочки тов. „Дністер“ на около 1000 К, 60 К готівкою, коралї з образу Матери Божої і инші ще дорогоцїнности.

— **На сьвята великодні** повинні всї патріоти і патріотки заосмотрити ся в **народні марки.** Замовляти народні марки треба вчасно перед сьвятами з Народнїй Канцелярії або на відтинку переказу або карткою а Народна Канцелярия вишле в марками чек для зложеня належитости. Нехай жадна переписна картка вислана з патріотичного руского дому в сьвяточними желанями не буде без народної марки! — *Народна Канцелярия*, Львів, Ринок 10.

— **Народний Комітет** яко начальна екзекутива народного сторонництва подає отсим до відомости всїх Вп. орґанізацій повітових і членів народного сторонництва як також всїх народних товариств, що комітет будови руско-народного театру постановив через 3 бижучі роки 1904, 1905 і 1906 збирати добровільні датки на цїль здвигненя в тім часї народного руского театру у Львові. Аби не зменшувати датків на цїли Народного Фонду, на котрий патріотична суспільність складає жертви народними марками, залишив комітет будови театру гадку видання марок на будову театру. — Маючи на увазї важну цїль будови народного руского театру, звертаєсь Народний Комітет до всеї нашої патріотичної суспільности, аби складаючи дальші жертви на цїли народного фонду і підмагаючи найконечнїйші цїли добродїйні, — не забувала про громадне збиране при всякій нагоді добровільних датків на цїль будови народного театру у Львові. Зібрані датки на будову народного руского театру належить безпроволочно відсилати на книжку вкладкову ч. 800 Краєвого Союза кредитового у Львові, Ринок 10, I. п. — За Народний Комітет: *Юлїян Романчук* голова, *Осип Кузьмич* секретар.

— **В справі Інтернату для семинаристок в Перемишли** надіслано нам таку відозву: Супротив змагань всїх народів до висшої просьвіти і культури не могуть і Русини полишити ся по заду, а що найбільшою силою народа є школи, тож щоби придбати їм щораз то більше дїтий, стають усюда на порядку дневнім змаганя до будови буре, інститутів та інтернатів. І товариство Руских женщин в Перемишли, знаючи вагу плекана і виховуваня дїтий, своїм хлїбом, своєю молитвою і своїм рідним словом заложило свій руский „Інтернат для Семинаристок“. Управу тої институції обняли монахині СС. Василиянки. Ученицї поміщених в інтернатї є 46. Дім окремий, в краснім здоровім положеню, каплиця богослужебна в дома, комнати просторі, уряджені вигідні, харч смачний і здоровий, так що контроля шкільних і санїтарних властий знайшовши всьо в найкрасшім порядку, висказала своє повне признанє. Введенє в житє того інтернату було пекучою потребою Перемишля і цїлої околиці. Радість наша велика, але потреби наші і видатки ще більші, бо само помешканє коштує місячно 300 кор. а скромні доходи і оплати не покривають видатків, котрі при заложеню інтернату вичерпали всякі фонди товариства „Руских женщин“, на справленє конечного інвентаря. Тож в прикрих обставинах надїя наша на Вас жертволюбивий народе та інтелїґенциє! До Вас, дорогі брати і сестри, відзиваємо ся і просимо, зглянїте ся на нашу правдиву потребу — допоможіть нам своїми датками, аби наш руский інтернат для семинаристок в Перемишли поставити на безпечних і сильних підставах. Хотяй много инших комітетів з усїх сторін просить о датки, однак памятаючи на нашу пословицю: „Хто дає, тому Бог дає!“ просимо не забувати і на нас і всякі ласкаві датки присилати на руки касиярки *п. Олександри Кормошевої* в Перемишли.

— **З „Труда“.** На численні дописи в справі достави крамницям блаватних товарів заявляємо, що при так малих замовленях, які від крамниць одержуємо, не можемо висилати пробок тих товарів. Ми єсьмо однако в можности полагоджувати крамничні замовленя на блаватні товари, наколи замовляючі подадуть нам висоту квоти, на яку товари вислати належить, а ми після сеї квоти уложимо самі колекцию тих товарів і вишлемо. При тім додаємо, що всякі замовленя полагоджуємо тілько за готівку нам присланў або за післяплатою. Замовленя низше 10 метрів одної і тої самої материї не полагоджуємо. — *Дирекция.*

— **Від С.С. Василиянок.** С. С. Василиянки-квестарки складають Вп. ОО. Парохам за їх сердечні принятя і запомоги як рівнож за складочки церковні, щире-руске „Боже заплать!“ При тій нагоді желають всїм своїм Вп. Добродіям і Добродійкам, „Веселих Сьвят“. А тим Вп. ОО. Добродіям, котрі обіцяли нам зарядити церковні складочки, пригадуємо ся, і в покорі просимо о додержанє слова. — Вдячні слуги в Хр. Ісусї: *С. С. Софія з Моніка*, Василиянки-квестарки. — (Просить ся всї рускі часописи о повторенє сеї подяки).

— **Адміністрация „Ruthenische Revue“** подає до відомости своїх передплатників, що з днем 1 цьвітня с. р. зміняє адресу і просить від тепер всякі посилки грошеві і реклямациї адресувати: Administration der „Ruthenischen Revue“ in Wien VIII/1 Wickenburggasse 10. I. 9.

— **Подяка.** Філія Тов. педаґоґічного в Коломиї складає Хвальному Товариству „Дністер“ сердечну подяку за ласкавий дар 100 К, на бурсу Товариства. — *Видїл.*

— **В справі проповідий о. Герцоґа-Карпиньского** просимо Вєч. ОО. 1) простити за неприємности, які мали від урядів почтових при відбираню передного слова — відозва до Блудного Сина, 2) в будуччинї, хто би дістав візване з уряду почтового до відобрання наших листів-відозв, зволить їх не принати і ретурновати до Струсова. В той спосіб і себе і нас звільнить ся від клопотів (бо так рішила Дирекция почтова на наше письмо в тій справі). — *Т. Цегельский, Пл. Карпиньский.*

— **Голгофту** поему П. Ш. (відбитку з „Католицкого Всходу“) можна дістати в книгарни Ставропигійскій по цїні 20 сот. а з почтовою оплатою 25 сот.

— **З нинїшним ч. „Діла“** висилаємо від жіночого товариства „Труд“ додаток „Як брати міру при замовлюваню суконь і дамских конфекцій“ і горячо поручаємо ласкавій памяти Вп. нашим передплатникам се Товариство.

— **Поручає ся** універсальний інститут технічно-дентистичний п. Віктора, пл. Галицка ч. 7, Львів. 213 1—10

Урядові вісти:

— **Вісти із львівскої архіепархиї.** О. Мирон Коритко одержав канонїчну інституцию на Лишки корол., о. Волод. Левицкий назначений завідателем в Рогатинї. — Правительство признало дотацию для приватних сотрудників в Сасові і Коропци. — Презенти отримали: со. Зиновій Перфецкий на Іванчани, Петро Нижанковский на Брошківцї, Ярослав Гургула на Томашівцї, Ілярий Гучковский на Скнилів і Северин Яминский на Довге коло Стрия. — О. Ал. Пеленьский визваний до канонїчної институції на Хоросно.

Померли:

— **Теодор Анастазиевски**, властитель реальности і аґент „Дністра“ в Скалї, помер дня 14 с. м. в 52-ім роцї житя. Покійний був сьвідомим і щирим Русином, членом-основателем читальні „Просьвіти“ і невтомною діяльностию піддержував до послїдної хвилї просьвітне житє серед міщан в Скалї наражаючись на переслїдуваня із сторони жандармів. В. в. п.!

Оповіщенє.

Вірительний підпис: До ч. Маґ. 5210/903. Дїяло ся в IX департаментї маґістрату дня 24 марта 1904. — Протокол списаний з п. Джованнїм Жуліянї, підприємцем робіт цементових у Львові, в справі вадиум, зложеного в 1900 р. на забезпеченє вибудованя каналу, що відводив би воду із збірників при ул. Зеленій. Зголошує ся нинїшного дня п. Жуліянї (батько) і заявляє: Позаяк я проніс особисто вчера в Кракові, що 4% лист заставний гал. Товариства кредитового земского Сер. IV Ч. 13540 на 1000 корон я зложив титулом вадиум на роботи, виконувані для ц. к. військовости в Кракові, а то в 1903 р. спільно з інжинїром п. Казиміром Бжезїньским, позаяк дотичні купони по конець першого півроку 1903 я сам зреалїзував, тому відкликую сим мою подане з 15 сїчня 1903 до ч. М. 5210/903, котрим *я* жаждав від Маґістрату кор. стол. м. Львова звороту вище згаданого листу заставного на 1000 корон, бо *я* переконав ся тепер, що на виконанє каналу при ул. Зеленій в 1900 р. не зложив я нїякого вадиум, а лише міска каса стягнула менї в надлистї 1900 квоту 200 т. є двіста корон яко доповненє мнимого зложеного вадиум до квоти кавцийної т. є 1200 корон. З огляду, що так моє подане, як і пізнїйше устне домаганє звороту листу заставного ч. 13540 на 1000 корон полягали на похибцї, за котру я сам приймаю цїлковиту одвічальність, тому заявляю, що в повищій справі обовязую ся власним коштом і стараньем умістити відповідний відклик і спростованє в місцевих дневниках. Джованнї Жуліянї — Яко сьвідки: Ян Марцїховский, комісар маґістрату. — Станислав Платовский, концепіст маґістрату. — На тім скінчено. Д. як в. — Гобґарский радник маґістрату. — Продовженє: Я Джованнї Жуліянї заявляю, що позволяю на опубліковане змісту того протоколу в краєвих дневниках, щоби опрокинути подані вісти про мнимe запропащенє мого вадиум, бо як сьвідчить моє зізнанє, вість в дневниках була неправдива і полягала на хибних інформациях. У Львові дня 24 марця 1904. Джованнї Жуліянї. — Яко сьвідок: Ян Марцїховский комісар маґістрату. Стемпель на 1 корону. Ч. реп. 29.384. Потверджую що особисто менї знаний п. Джованнї Жуліянї підприємець і властитель реальности у Львові замешкалий, власноручність свого підпису під повисшим протоколом уміщеного, в моїй присутности узнав, а також „продовженє“ тогож протоколу в моїй присутности власноручно підписав. У Львові дня двайцять четвертого марця року тисяч девятсотного четвертого. — Антін Телесницкий. — [Декретом ц. к. краєвого суду у Львові з 23/4 1903 ч. 5956/15 ч. М/3 іменований субститут ц. к. нотаря у Львові. Печатка: Франц Пішек ц. к. нотар у Львові в Галичинї.

Джованнї Жуліянї і Син
перша краєва фабрика цементових виробів у Львові. 229 1—1

Надіслане.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові плоша Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найкрашші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Ц. к. уприв. галацкий инцийний

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Відділ депозитовий

принимає вкладки і виплачує задатки на бїжучий рахунок, принимає до переховання цінні папери і удїляє на них задатки.

Окрім того заведено на взір заграничних институций так звані

ДЕПОЗИТА СХОВКОВІ
(Safe Deposits.)

За оплатою 25 до 35 зр. а. в. річно, депозитар одержує в сталевій панцирній касї сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де *безпечно а дискретно* можна переховувати своє майно або важні документи.

В тім напрямі гіпотечний Банк поробив як найдальше йдучі заряджена.

Прилиси відносячі ся до того рода депозитів можна одержати безплатно в депозитовім віддїлї. 874

Готель Брістоль І. п.

ТЕАТР Variété.

Виступ найлїпших артистичних сил. Щодень три нові цензаційні комедії. 128

До Канади!

З Ротердаму до Виніпег коштує тепер тільки **200 корон.**

Відїзд з Ротердаму **точно 2 рази тижнево**. Удаватись тільки до Англьо-Континентального Бюра подорожи в Ротердамі (Rotterdam 4 Korte Wijnbrugstraat (Holland): 228

Продукция насіня і лїсно-огородові шкілки

Тадея гр. Лубєньского

в ЗАСОВІ

почта і телегр. в місці, великім, станция Чарна

поручають лїсне насіня, всякі відміни флянц і дерев до лїсних культур, висаджування алей, закладання парків, рожі і декорацийні корчі на сопїтери, підклади до щеплення, овочеві деревця.

Цїнник оплатно і відворотно. 194

Купить

невеличку реальність в Станиславові або Коломиї, також на передмістях вдова по сьвященику. Звідатись у руско-кат. уряді парох. Кимполюнг, Буковина. 251 4—5

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

По найлешевших цінах.

Найдешевша торговля галянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. II (напротив тов. Просьвіти.) Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля, краваток, рукавичок, парасолів, лїсок, скірняних виробів, росийских кальошів, альбумів і рїжного рода перепивских листів як також тоалєтового мила і перфумерий.

Великий вибір біжутерий. 532

Без конкуренції.

Red Star Line, Antwerpen.

до Америки.

Парівці першої класи, — просто без пересїдання до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженя. — Дешеві цїни перевозу.

Информаций уділяють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Бодонї ч. 8, І. п. біля головного двірця, Львів. 273

На недалекі сьвята

поручає

перта краєва запротоколована фабрика вудженини

Йосифа Котовича

Львів, ул. Краківска ч. 15, філія ул. Городецка ч. 3

звіону з доброти вудженину, а особливо вуджені шинки, полядвичні ковбаси, зладжені краєвим способом та всяку иншу вудженину по можливо найнизших цінах. — Замовленя з провінциї виконує ся відворотною почтою. 238 1—10

АПТИКА ПІД ЗЬВІЗДОЮ

Ґустава Адама

в **Станиславові ул. Заболотівска** напротив костела Бзуїтів.

уладжена після найновійших санітарних вимогів і поступу медициняи, удержує на складі всякого рода знаряди хірурґічні, універсальні средства заграничні, краєві і власного виробу, вина курацийні і средства тоалєтові в найлїпшій якости.

Ексиедиция почтою два рази денно. 231

Огрівання, Кухні, Водопроводи, Газ, Купелї у ваннах, Кльозети, Пральні, Помпи і т. д.

також

БУДІВЕЛЬНЕ БЛЯХАРСТВО

виконує фахово, практично і дешево

Юлїян Токар

Конпес. заведене інсталяцийне і бляхарске

Краків, Радивилівска ч. 24. 60 19—24

Поручаємо чисто природне

Вино лїтурґічне

австрийске і угорске в трьох родах:

Ia за 100 л. — 120 кор.; за 50 л. — 62 к; (меньше як 5 л. не висилає ся)

IIa за 100 л. — 100 к.; за 50 л. — 52 к.; за 25 л. — 27 к.;

IIIa за 100 л. — 80 к.; за 50 л. — 42 к.; за 25 л. — 23 к.

Можемо доставити вина також в дорожшій цїні.

Условія: Бочка даром, порто оплачує сторона тілько від Львова, уплата фактури найдальше до 3 місяцїв.

При зближаючій ся весняній порі просимо о численні замовленя. 135 7—10

Дирекция Товариства „РИЗНИЦА“ в Самборі.

Фабрика польских горівок, руму, лїкерів і розолїсів

Р. КЕСЛЄРА

Львів, Кривчиці (рогачка Личаківска) склад і бюро фабричне, Львів, Городецка ч. 23

поручає

чисті дестиляти, наливки овочеві

і з добірних зіл.

На провінциї висилаю також в 5-кілевих пачках почтових або бляшанках до кождої місцевости оплатно. 169 3—40

Л. Залєвский і С-ка

Цукорня ул. Гетьманьска ч. 12

поручає на сьвята свої вироби. 235 1—6

Перше гал. Товариство акцийне

Рафінериї спіритусу у Львові

На сьвята *поручає свої добірні вироби як:*

Наливки — Польскі горівки

Бонгут

найлїпшої чистоти

Розолїси — Руми

252 1—10

Склади: пасаж Гавсмана — Площа Вернардиньска 2. — Пл. Капітульна 3.

Незвичайні успіхи викликує

ФРАНЦ. МЕНТОЛЕВА ГОРІВКА ГЕЛЛЯ

марки „Edelgeist“.

При натиранню усмирює біль, скріпляє мускулятуру і оживляє нерви.

При змиваню гігієнічно-профілєктичне средство против ослаблення з відсьвіжуючим запахом.

Ціна фляшки 2 К.

G. HELL & COMP. TROPPAU-WIEN.

Дістати можна у *Львові* в аптиках Шпеса-Поратиньского, В. Діля, Як. Байзера; в *Коломиї* в аптиці Берґлера; в *Миколаєві* в аптиці Фрідмана; в *Перемишлї* в аптиці Ґольдберґа; в *Рятеві* в аптиці Коритовского і С-ки в *Стрию* в аптиці Гертнера і в *Тернополї* в аптиці Мариана Крижановского. 50 19—20

Для терплячих

на ревматизм, нервоболї, гостець, біль голови, біль зубів

в знаменитим зовнїшним средством, клїнїчно випробованим

Ихтіоментоль

(назва правно застережена)

виробу аптикаря **СИМЕОНА ЕДЕЛЬМАНА**

в Богородчанах.

Численні признаня і подяка.

Ціна фляшки 1 корона, 3 фляшки 3 корон 36 сот. оплатно до кождої почтової станції.

Щодень дворазова висилка за післяплатою або за попереднім надісланем належитости. Менше як дві фляшки почтою не висилає ся. 38 5—8

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

щодень

Концерт войскової музики. — Вступ вільний. 90 9—10

НА ПІСТ.

Кунероль місто **ОЛЇЮ**, товщ чисто білий, твердий, дестильований із оріхів кокосових, заступаючий вповнї масло коровяче до тїст, леґумін і печенї

І кільо по 1 кор. 40 сот.

коробка бляшана обіймаюча 4½ кільо — 6 К. 20 сот. без франкованя *поручає ві всїх своїх складах*

Народна Торговля

Хто спробував раз, уживає постійно, і не покине его більше так добрий і економічний **Кунероль** а дотично здоровости лучший від смальцю а на рівнї з маслом.

Кронсардини, маринати, оселедцї

дальше

ВИНА

Мід питний

Січкарнї, млинки

оферує в посередництві і в detail по складах своїх по цінах найдешевших

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

95

EPILEPSI

Хто терпить на падачку, корчі і всякі нервові недомагання, нехай домагає ся брошури, що о тім пише. Дістати можна даром і оплатно в привіл. **Schwanen-Aphotheke, Frankfurt a. M.** 163 4—7

Перший руский склад машин до шитя

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту **Зінґера.**

Нїжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Всч. Сьвященикам і пп. Урадникам продаю на рати, як також і для солдн за потвердженем уряду громадского.

Условія сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жадане і даром 513

Іван Ляврук

механїк

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Рух желїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31***, **1·30**, **8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний двірець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
(на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Грималова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернївця: **12·20***, **1·40**, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **8·10**.
Зі Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Рашева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
(з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з головн.): 10·40, (з Подзамча) 10·57.
До Чернївців: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнїйший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені львівдиком (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформаций уділяє і продає всякі білети та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

При закупні товарів просимо поглядати на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черляньскої. З друкарнї Народової (Манецких), Львів — Коперника ч. 9.

Ч. 61. Львів, Второк 16 (29) Марта 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Ватория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Вухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Sellerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Ватории. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або на ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Еще про офіціяльну акцию в справі курсів грамотности.

Порушена з руского боку справа орґанізациї курсів грамотности дорогою суспільної самопомочи звернула видко не-аби-як увагу деяких кругів, коли за звісною вже нашим читачам з вчерашнього „Дїла" статею суботнїшного Czas'у, вчерашне число того-ж орґану правлячих в краю кругів приносить нову статю в тій самій справі, де доволї докладно виложено становище, заняте видїлом краевим в сій справі.

Отже видїл краевий, як звісно вже, не добачує можности підпирання курсів грамотности краевими фондами на основі обовязуючого закону шкільного, але й не думає, аби можлива була зміна шкільного закону в тім напрямі, щоби в шкільний буджет можна було вставляти позициї на удержене курсів грамотности.

Така зміна, по думцї краевого видїлу, неможлива, бо могла би „спричинити недостачу засобів на инші, нетілько пожадані, але й конечні цїли", тим більше, що на гадку краевого видїлу кошти курсів грамотности скоро перескочили би преліміновану радою шкільною краевою квоту 30.000 корон. З тих причин орґанізация курсів грамотности, після ради шкільної краевої, при школах народних есть отже по думцї краевого видїлу — поки-що неможлива.

Натомість одначе видїл краевий думав би повести сю акцию иншим путем і иншими засобами, а іменно коли „під кермою і надзором ради шкільної краевої візьмуть у ній участь в першій мірі особи і институции, звизані з народним шкільництвом" і коли підіпре ся досегочасну акцию приватно-суспільну, „о скілько дотичні особи і товариства піддадуть ся контроли верховної шкільної власти". Ініціятиву і надзір в дальшій акциї мали би отже обняти ради шкільні окружні і місцеві „перед'усім у більших містах", що на основі правил, уложених радою шк. краевою, завязували би в тій цїли льокальні комітети, котрих функциї „розуміє ся все під надзором і контролею властий шкільних" могли би виконувати і місцеві просьвітні товариства.

Вкінци що-до фондів на сю цїль, то в першім рядї мусїли-б послужити до сего фонди місцеві (товариств, комітетів, громад і т. д.), а доперва субсидиарно уживано би фондів краевих, в котрій то цїли в краевий буджет вставлювано би „від випадку до випадку" субвенциї для „поіменно означених курсів в точно означених квотах... титулом необовязуючих постійно підпомог".

Як бачимо з сих виводів видїлу краевого, можна в них розріжнити три головні моменти: „неможливість" збільшеня шкільногобуджету позициями призначеними на курси аналфабетів, підчиненє суспільної акциї властям шкільним і обмеженє єї на більші міста, та вкінци підпомаганє сеї акциї спеціяльними субвенциями після узнаня краевого видїлу.

Заняте краевим видїлом становище, що зводить ся до сих трех головних моментів, не можна одначе ніяк признати оправданим анї корректним й годї не піднести супротив него поважних замітів.

Перш усего цїлком не серіозно представляє ся твердженє краевого видїлу про фінансову неможність постійної краевої помочи в тім зглядї. В відповіди на се досить заглянути до першого лїпшого, хочби до послїдного замкненя краевих фондів та до краевого буджету, аби переконати ся, що край видав непомірно великі суми на цїлком непродуктивні або люксусові — в наших обставинах — цїли, котрих счеркненем позискало би ся як надто вистарчаючу підвишку шкільного буджету в цїли підпомоги акциї против анальфабетизму. Вистане лише, коли так на вирывки, пригадаємо кілька таких цїлком непотрібних позицій, як: 30.000 корон (як-раз квота вистарчаюча для курсів після обчисленя ради шк. краевої!) на самі костели в Кракові, де вже і так, що улиця, то костел, 9.000 корон на Змартвихвстанців, 8.000 кор. на польских „Соколів", 2.000 кор. на „чительню" в Бялій, 10.000 кор. на субвенціоноване видавництва „Niedzieli", що саме тепер задля браку охочих читачів перестала виходити так, що сю квоту можна би безпечно ужити на обговорювану тут цїль, 98.000 кор. на польскі театри, або 18.000 кор. (!) на польскі музичні институции, все те суми великі, як на наші відносини дуже значні, а викинені на цїли цїлком не „конечні", а навіть часто цїлком непотрібні, на всякий спосіб на цїли люксусові, що не можуть йти в ніяке прирівнанє з таким дїлом, як борба з анальфабетизмом. А се чей-же признасть і видїл краевий, що на полї освіти викорїненє неграмотности у нас річ перша і пекуча, супротив чого все инше, ще й люксусове мусить уступити на дальший плян.

Впрочім в своїм твердженю про фінансову неможність краю видїл краевий сам себе побиває, пропонуючи дальше вставлюванє спеціяльних субвенциї для підпомоги товариств і осіб ведучих курси. Чому-ж отже квоти, що пішли би на того роду субвенциї, не можуть бути вставлені в шкільний буджет, але мають бути полишені довільности краевого видїлу, вставити їх в буджет або ні, та свобідній его диспозициї? Чи може як-раз тут кривить ся ті „дуже важні причини публичного характеру", про які видїл краевий згадує в своїм письмі, арґументуючи против шкільних курсів грамотности, а іменно, чи як-раз тим робом видїл краевий не бажає забезпечити собі можности довільного вибору між товариствами і комітетами, ведучими курси і субвенціонованя русиноїдних псевдокурсів „szkol-и ludow-ої" і тим подібних антируских орґанізацій?

А що подібні „важні причини публичного характеру" були певне на оцї в краевого видїлу, про се сьвідчила би і охота підчиненя всіх курсів шкільним властям та, що ще яснїйше, поставленє „більших" — читай польских міст в сій справі на перше місце. Анальфабетизм, як звісно, головно давить наші села і справді хиба лише сими „дуже важними причинами публичного — чи радше політичного а ніяк просьвітного — характеру" треба витолкувати се преференсе міст.

Супротив таких неприманчивих прикмет дуже проворного проекту краевого видїлу лїпший вже, in duobus malis, проект ради шкільної краевої, бо, коли оба проекти хочуть орґанізацию курсів грамотности піддати під опікунчі крила властий, то перший з них має ще ту небезпечну хибу, що лишав повну свободу в субвенціонованю товариств і кругів, які припадуть видїлови краевому до вподоби, що в практицї може стати ся субвенціонованем русиноїдної роботи всяких „чителень", „кул" і „курсів" skol-и ludow-ої і подібних русиноїдних орґанізаций в руській части краю, причім робота сих товариств вихоплювала би ся зпід всякої публичної контролї, що вже — бодай в деякій мірі — неможливим було би при орґанізациї курсів при народних школах.

Та на всякий спосіб, що небудь принесе нам в тім зглядї будуччина, наша суспільність повинна — як ми се і вчера підносили — заняти ся горячо справою орґанізаций самостійних курсів грамотности. І як вчера звернули ся ми в тій справі з покликом до нашого духовенства, так нині адресуємо наш заклик до найбільш компетентної нашої институції „Товариства педаґоґічного". Річною сего товариства есть дати по цїлім краю, де воно лише розпоряджає філіями або бодай кількома членами, тончок до акциї в тім напрямі, можливо в порозумінню з товариством „Просьвіта" і его філіями та читальнями, аби лише сотворити як найбільше огнищ грамотности, а рівночасно з тим товариство педаґоґічне повинно жадати з краевих фондів субвенциї для всїх ним ведених і основаних курсів. Сей акциї годї нам заспинити, аби знова нас не заскочив який данайский дарунок...

X. Загальні збори „Сокола" у Львові.

Відбули ся в неділю дня 27 марта с. р. в льокалї товариства при участи около 100 членів. Збори відкрив голова „Сокола" д. Будзиновский горячою промовою, рівночасно згадав померших членів, котрих память збори почтили через повстанє з місць. Відтак покликавши на секретаря зборів д. Николу Доскоча, уділив голосу справникови д. Денисови Кучиці, до зложеня звіту з діяльности товариства за рік 1903.

З того звіту подаємо що важнїйше.

Старшина відбула 16 засїдань, а того 3 надзвичайні. На засїданях полагоджувано внески всїх секциї і комісиї і розсмотрювано важнїйші справи. Головна праця була розділена межи відповідні секциї і комісиї, котрих було 11.

Секция економічна під проводом д. Пащака мала обовязок дбати про фонди для товариста і про льокаль. Задача сеї секциї була тим тяжка, що товариство має з давних літ довги, які мусить сплачувати. Для призбираня фондів секция приступила до урядженя фантової льотериї, на яку зібрано поверх 800 фантів, головно при помочи і участи нашого патріотичного жіноцтва. Видала льоси в видї переписних листків в 10 родах по 25 сот. за льос. Правительство зізволило вже в засадї на переведене сеї льотериї, одначе льосованє має відбути ся, не як перїстно в одним році, але в двох роках.

Секция адміністрацийна основала гімнастичні філії в Самборі, Калушу, Будзанові, Стрию, Тернополи і Чорткові а кромі сего спонукала основанє „Сокола" в Чернівцях. Справ канцелярийних полагоджено 374. На торжество відкритя памятника Котляревского вислано артистично виконану адресу і припоручено заступство товариства на бенкетї членови товариства д. Л. Лопатиньскому. Так само на ювилейний обхід Лисенкозий вислано делеґацию під проводом д. Яремкевича. На внесене той секциї не принято також краевої субвенциї 100 К, задля сьмішно низької квоти супротив кредиту на ту цїль в сумі 8.000 К.

Субвенцию ту признав опісля видїл краевий філії в Станиславові.

Між членами було: 3 сьвященників, 2 адвокатів, 1 лїкар, 3 директори институций, 34 прив. урядників, 30 державних урядників, 10 професорів, 3 инжинїри, 1 проф. университету, 1 судия, 1 посесор, 4 редактори, 2 народні учителї, 24 академиків, 7 студентів техніків, 2 ветеринарі, 3 малярі, 5 промисловців, 4 ремісники, 1 друк. складачів, 4 торговельники, 3 писарі, 3 дяки і 4 женщини.

Секция пожарнична під проводом д. Н. Сіяка полагодила в тім році 306 писем

---

2)

Перекинчики.

(Студия.)

(Конець.)

Gente Rutheni natione Russi се окрема справа і вимагає окремого обговореня.

Та і тут я виключаю усіх ізвергунів, що купчанкують своїми переконанями і за бумажки служать сегодня державній Россії, а коли оказия есть, то запродують Росию для Австриї а відтак за гроші шпіцлївску службу роблять і в Румунії і в Болгарії і де хто хоче. Се і акти судові ствердили для одного такого в своїм часї на нашім горизонтї досить видного „патріота".

Се таке стерво смердюче, що до него дотикатись гидко чесному чоловікови. Але дотикатись до него на жаль мушу, а то тому, що деякі з тих людців обвивають ся хитоном руского патріотизму і занимають в нашій політично недозрілій суспільности становище, яке лиш тим поясняєсь, що ми справдї недозрілі. Коли би ми були дозрілі, то ми би пятнували тих людців так як они на се заслугують...

В лице би ми їм плювали.

Щури зі своїм підземним нехарним ремеслом ховайтесь від сонця Божого, не сьмійте показуватись між людий чесних з чистими руками! Чисті руки можуть помилятись, але они остануть ся чисті, а ваші руки замарані гноєм вашої нехарної роботи!

До чистих рук я числю приміром богато з наших gente Rutheni natione Russi т. зв. старорусів.

Польскі шовіністи тиснуть нас з усїх боків. Так уже притисли, що виходу здає ся уже нема із сеї матні.

„Чим ми будемо, нам все одно, лиш Ляхами не можемо і не хочемо бути", — се психольоґічний момент.

„Ви — сказав один наш посол український націонал в галицкім соймі, — спиняєте нам на кождім кроці наш національний розвиток, нас просто до стїни притискаєте і витворюєте чувство, що нам просто жити не можливо. Коли ви вже нас засуджуєте на національну смерть, коли нам уже потапати, то волїємо потонути в „русскім" мори як у польскій „калабани"".

Се та сама психольоґія, що витворила чеське та южно-славяньске москвофільство. „Знай враже що у мене есть дядько могутний, що заступить ся за мене!" Хоть правду кажучи, той дядько не дуже скорий заступитись, але усе оно як погроза дуже мила серцю і піддержку дає в борбі.

У нас Русинів та погроза має ще більше колючий присмак. Москаль Ваш найлютїщий ворог напове, Поляки — то наш приятель.

З давен давна найбільше було у нас сих політичних москвофілів в земли Самбірскій, Сяніцкій і Перемискій там, де Поляки насамперед почали аґресивно виступати проти Русинів. Тепер, коли Wszechpolska розлїлась на усю Галичину, той відпорний тип gente Ruthenus natione Russus повстав і дальше на схід[1]).

[1]) З тим поглядом Вп. автора ми зовсім не згоджуємо ся, маючи можність контролювати національний рух з блиська. Навпаки москвофільство має у нас підклад не лиш національнийале і консервативний а надія на „дядька" робить москвофілів бездільною колодою. Тілько зворот до народу і любов до того народу в усїх проявах его життя — отже національна українська ідея на основах демократизму — витворює в руській суспільности пожаданий рух і тому бачимо, що польска гаката лютує найбільше там, де ми національно ведемо нашу осьвідомлюючу, аґітациину і орґанізациину роботу. Wszechpolacy іменно тим характеристичні, що симпатизують з москвофілами, котрі гинуть поволи в напрямі від сходу на захід, рівнорядно з розвоєм національної сьвідомости серед руского населення. — *Ред.*

Gente Ruthenus natione Russus відміна друга. Почуте національної самосьвідомости, то ще дуже слабосильна цьвітка. Хмельницкий піддавав ся під високу руку царя восточного — православного. Крім инчих політичних причин релїґійний момент мав тут також своє многоважне значінє.

Віра і культура ішла з Византиї з Чорного моря через Київ на північ. Київ матїр городів руских дав для усїх племен руских тілько ясного культурного сьвітла. Україна злучившись з царством московским дала тілько своїх людий для роботи культурної і державної; навіть політичний напрямок дали цїлій российскій державі Українці, направивши сили держави до здобуваня берегів Чорного моря — а тепер знов з другого боку тілько іде европейскої культури через петербурске вікно (проти волї а навіть змагань российского правительства — *Ред.*) на цїлу Україну при звісним централїзмі российскої имперії, що при сих тїсних культурних і політичних відносинах тяжко розібрати, що у тій спільній роботї українське а що велико-руске.

Чи усї рускі ріки зіллють ся в однім загально рускім мори, чи ні, се таке далеке питанє, як та утопія як то сьвіт буде виглядати за тисячі років на підставі єдности, рівности і братерства.

Може і зіллють ся а може і ні!

В тій справі не рішать ні фільольоґи ні етноґрафи а саме житє.

Відомо з істориї, що племена і ще до того цїлком собі чужі по языку і норовам зливають ся в одно суцїльне індивідуум політично-національне.

Первістни кельтскі, римскі, французькі, даньскі, норманьскі і Бог зна ще які злились в один народ велико-британьский. Та і язык їх вийшов такою самою мішаниною.

Голяндский язык признають усї фільольоґи за нарічіє нїмецкого. Plattdeutsch називають его. А однак се не завадило, що есть голяндска нация. Так оно зробилось, бо була конечна потреба культурна, економічна і політична.

Ірляндиї знов приміром затратили під утиском Анґлійців свій язык кельтский а се знов цїлком не вадить, що они найзавзятїйші племенні вороги Анґлійців і іхної великобританьскої держави.

Сей послїдний примір я наводжу на адресу Wszechpolaków. Ми Поляками не хочемо, не можемо бути, яров племінна противить ся.

Будемо Вашими Ірляндцями — навіть коли нам наш материнй язык відберете!

Що за тисячу літ буде, я туди не забігаю — і спорити за се з нїким не буду.

Я наводжу лиш факт, що есть в українській нації gente Rutheni a natione Russi щирі і з переконаня. І се були не найгірші сини матери України, навіть такі есть між ними, що понесли славу імени українського хоть в чужій в формі в сьвіт межи люди. Наведу лиш імена Гоголя, Костомарова і навіть Драгоманова в перших початках їх політичної дїяльности. Они усї були Українці і заразом „русскіе" — они не стягали з себе своєї української шкіри, щоб надїти московску, они остались Українцями хоть в чужій формі. Для українського племени, з котрого самі вийшли, працювали они[1]).

[1]) Що наведені письменники і учені працювали в чужій формі, се нїчого не доказує. Були прецїнь такі-ж самі Українці, що працювали в формі польскій. О скілько не входить тут в гру приямує (учений в Ро

Найліпші Насїня рільні, яринні і цьвітові поручає 185 3—6 М. Волиньский у Львові пл. Маріяцка 3. На даскаве бажаня цїнники в руській мові відворотно і оплатно. 185

в справах пожарництва і заснувала 75 пожарних філій по селах в 24 повітах. З днем 31 грудня 1903 було в повіті львівскім 16 пожарних філій „Сокола“, в стрийскім 11, в станиславівскім 7, в рогатинськім і гусятинськім по 5, в бобрецкім і золочівскім по 4, в товмацкім і городецкім по 3, в бережанськім, тернопільскім і заліщицкім по 2, а в повітах перемискім, самбірскім, коломийскім, жидачівскім, збаражскім, ланьцутскім, жовківскім, перемишляньскім, долиньскім, підгаєцкім, ярославскім, дрогобицкім, бучацкім і чортківскім по 1 пож. філії „Сокола“.

Секция тота устроїла в цїли виобразування інструкторів два курси пожарні, а то: один курс для академиків, один курс пожарництва в Коломиї, кромі того устроювала вечірні виклади теоретичні і практичні. Інструктовами курсів були пп. А. Щербовский, Правн, Еліясевич, А. Будзиновский, Н. Сінк і Семотюк, а кромі того лїкарі д-р Грабовский, д-р Левицкий і д-р Озаркевич. Секция а зглядно товариство посередничило в закупні сикавок для філій і доси спроваджено 7 сикавок для 4 „Соколів“, 2 „Січий“ і 1 громади. Видано синьо жовті перепаски для сїльских Соколів, а небавом вийдуть нагрудні ленти з написию місцевости кождого „Сокола“. В тім роцї вийшов другий наклад статутів в 4.000 примірників і „Радова муштра“ 1 випуск в 500 прим. по 30 с. за примірник.

Секция тота вислала також своїх відпоручників до філій в цїли їх фахового виобразованя.

Мундурова комісия під проводом д. Боберского мала постарати ся о проект нового сокільского мундуру. Зміна мундуру дає ся відчувати вже від довшого часу, бо дотеперішний мундур є з многих зглядів непрактичний. Він був зі дорогий, бо разом з чобітьми коштував поверх 80 К і з тої причини був для многих членів неприступний. По друге, мувдур був за тяжний як при лїтних походах так при танцях. Сї і инші причини спонукали Старшину вибрати комісию для придбаня нового проекту сокільскої носи. В склад комісиї входять також відпоручники сокільских гнїзд на провінциї, малярі і кравцї яко фахові знатоки у сїй справі. Комісия оголосила конкурс з реченцем до кінця марта 1904 р. до надсиланя проектів на новий стрій сокільский так, що внедовзї зміна мундуру зістане рішучо переведена, а через се орґанїзация Сокільства розвине ся ще скорším темпом.

Забавова комісия під проводом д. Доманика урядила в 1903 році вокально-ґімнастичний концерт у Львові, музикально-вокальний концерт в Золочеві, великий баль у Львові, дві вечериики з танцями, щедрівку на Різдвяні сьвята, прогульку до Лисинич, прогульку до Яремча під проводом д. Коцюби і проектувала артистичну прогульку до Чехії, яка однак з причин від Старшини і комісиї незалежних не відбула ся.

Прапорова комісия з головою д. Вінцковским займала ся збиранем фонду на прапор і зібрала на ту цїль 130 К головно з розпродажи „Наших Звуків“.

Музична комісия під проводом д. радника Вахнянина займила ся заснованем музичного інституту для образованя нашої молодїжи в сьпіві і музиці. Голова комісиї д. радн. Вахнянин на основі зібраних матеріалів уложив науковий плян, а коли основав ся „Союз сьпівацких і музичних товариств“ передав „Сокіл“ всї ті матеріяли тому новому товариству, тим більше, що его головою став д. радник Вахнянин, бувший голова музичної комісиї в „Соколї“.

Секция ґімнастична під проводом д. Боберского надзирала і вела провід в справах ґімнастичних.

Участь в ґімнастицї в пересїчних числах за кождий місяць з виїмкою серпня представляє ся так:

місяць	члени	ученики ґім. старші	ученики ґім. молод.	семинаристи	бурса ремесничa
лютий	7	11	8	14	10
сїчень	9	12	8	17	10
март	8	10	10	8	5
цьвітень	9	20	8	9	8
май	7	14	8	10	9
червень	6	10	8	10	9
липень	5	10	6	8	9
вересень	8	21	16	6	12
жовтень	11	28	20	7	18
падолист	14	26	18	11	15
грудень	10	16	7	10	13

Беручи загальні числа, учащало в 1903 р. 38 членів під проводом д. Ю. Семотюка, І. Боберского і Е. Любовича, 33 учеників старших під проводом Ю. Семотюка і І. Сохацкого, 26 учеників молодших ведених учеником І. Сохацким, 23 семинаристів і 21 вихованків бурси, оба послїдні відділи вели ся самі а почасти ив їх С. Матрейчук.

Порівнавши числа перед серпнем а по по серпни, видно, що участвованє взмагає ся, есть однак неправильне, особливо у членів, як се доказує значна ріжница межи числами пересїчними а числом загальним. Нерівне участвованє в ґімнастицї вплинуло на хід руханки, на котру складались передовсїм рухи творячі повільний перехід до трудніїших вправ. Лученє рухів в збірки увзглядняло ся о скільки справність участників позволяла. Вправи вільні тревають першої пів години провадилось способом нїмецким, при вправах з тягарками перевелось кілька рази збірку вправ Сандова. Друга половина години припадає на два прилади і муштру. Місто котрогось приладу бралось одну з слїдуючих ігор: „Через границю“, „Третяк“, „Рибаки“, „Кіт і миш“, „Когутик“, „Ходи за мною“, „Кулявий потяг“, „Подай дальше“, „Тягненє линви“. Забави на вільнім воздусї не відбувались, бо весна і лїто були слотливі. Науку їзди на колесї побирало 15 другів. В борбицтві вправлялось 8 осіб. Спорт снїговий управляв ся на двох самотужках (Rennwolf). Санна в початкових місяцях 1903 р. надавалась до сего знаменито. Товариство вистаралось в головній командї о дві вільні карти до пливаня в військовій пливальни. В слїдуючім роцї належало би подумати і про ховзанку.

Кружок учительский під проводом д. І. Боберского складав ся з трех настоятелїв вправ Ю. Семотюка, С. Матрейчука, і І. Боберского, пятьох членів кружка: Альфреда і Леонарда Будзиновских, Евгена Любовича Ник. Доскоча, Мих. Ростковича і провідника Ів. Сохацкого. Кружок предплачував „Allgemeine Turnzeitung“. Що пятницї обговорювались вправи на цїлий тиждень. Укладувсь технїчні назви рухів до словарчика нїмецкого і польско-рускаго.

Справу зі стану ґімнастики здавалось на вечериицях „Сокола“ дня 11/5 1903 на котрих перероблено збірку перескоків і перекотів через коня і збірку вимахів колїнних та обмахів на доскочнім дручку.

В найблизшім часї належить впровадити точні поміри тягару, обему і сили поодиноких частий тїла, щоби пізнавати постепенний вплив рухацки на вправляючих.

Розвій руханки поступить швидше, коли члени приходячи правильно на вправи, прийдуть до переконаня, що в сали 7·40 м. довгій а 6·25 м. широкій дальше вправляти годі і всї разом стреміти будуть до будови просторої сокільні.

Звіт касовий представляє ся в той спосіб, що в часї від 1 падолиста до 31 грудня 1902 було приходу К 411·01 сот., розходу К 359·52 сот. так, що решта касова на р. 1903 остала в сумі К 51·49 сот. Рахунок за р. 1903 виказує приходів К 5246·71 сот., розходів К 4892·14 сот., остала отже з кінцем грудня 1903 готівка в касї К 354·57 сот. — Кромі того було на книжочках улоковано К 132·27 сот. Скарбник подав при тім до відома, що в цїли обчисленя довгів, які Товариство від попередних управ перейняло, переведено ліквідацию рахунків від початку істнованя Товариства і заложено за цїлий минулий час книгу головну, яка є вже на укінченю і що в слїдуючім роцї по переведеню ще деяких доходжень буде можна представити загальним зборам не лише рахунок касси, але вже точний білянс маєтковий Товариства.

На внесенє контрольної комісиї (референт д. О. Максимович) збори ухвалили для Старшини признанє за дїяльність і удїлили абсолюторию з рахунків, а окреме признанє голові тов-а д. Альфредови Будзиновскому і цїлій президії а заразом справникови д. Денисови Кучиці.

До управи товариства на р. 1904 вибрано: головою Будзиновского Альфреда, заступниками голови: Боберского Івана, Кучику Дениса, — членами старшини: Алїськевича Андрія, Вінцковского Ярослава, Доскоча Николу, Горука Сеня, Іванця Михайла, Семотюка Юрка, Пащака Онуфрія, Сінка Николу, Сполїтакевича Івана, — заступниками членів старшини: Федора Андрія, Іванця Володимира і Шевчука Василя. — До комісиї контрольної: Дурбака Гліба, Купчиньского Тадея і Сопотницкого Олександра. — Настоятелями вправ: Любовича Евгена, Матрейчука Спиридіона і Семотюка Юрка.

При послїдній точцї порядку нарад, внесених та інтерпеляциях, розвинула ся оживлена дискусия над трема справами: злуки „Січий“ з „Соколами“, умундуруванєм і зниженєм внесів. В справі злуки „Сокола“ з „Січами“ по обширній дискусиї ухвалено справу точно розслїдити і припоручено старшинї перевести евентуальні переговори з тими Січами які би хотїли стати ся філіями „Сокола“ і представити дотичні внески на слїдуючих загальних зборах. — В мундуровій справі голова тов.-а д. Будзиновский пояснив, що про заведенє нового сокільского строю буде рішати комісия зложена з делеґатів всїх ґімнастичних філій в краю.

Вкінци по ширшій дискусиї зниженo внесове з 2 К, на 1 К, аби дати можність як найширшим кругам суспільности належати до товариства — і по тім рішеню збори замкнено.

Збори покінчили ся по 5-годинних нарадах по 8 год. вечером.

Війна.

Командант российскої фльоти Макаров доповнив донесенє Алексеєва о японьскім нападї на Порт-Артура і доніс цареви що российскому торпедовцеви „Сильний“ японьский ґранат попсував машини і він наїхав на мілину, але его в короткім часї увільнено і затягнено до порту. На японьских брандерах були пекольні машини (машини, котрі зі страшною силою експльодують). Два офіцири і один підофіцир вдерли ся на брандери, перервали дроти до мін і в той спосіб унеможливили вибух великого огня, котрий осьвітив би Японцям цїлий порт. Над раном знайдено пливаючу міну, котру на щасте на час усунено.

Алексеєв доніс до Петербурга, що дві сотнї козаків зійшли ся в північній Кореї з передною сторожию японьскої армії коло Пакченянун (на північно-західнім березї Кореї). Козаки побачили кінний відділ Японців зложений з 30 людий. Коли одна сотня під'їхали близше, японьский відділ збільшив ся, а відтак заслонив ся піхотою. Козаки зачали пальбу з віддаленя 4 0 кроків. Японцям убито офіцира, одного вояка і коня. По кількох сальвах козаки від'їхали, бо довідали ся, що надходить японьска піхота. Пакчен занятий Японцями. На північнім березї Пакчену о дві версти від берега стоять дві росийскі роти і 3 швадроны кінноти. Японці, з котрими стрітили ся росийскі патрулї, були здавсь передною сторожию вісїмтисячного японьского відділу, котрий з заходу перейшов пасмо гір і обсадив місцевість Янтон.

Инших вістий про рухи японьских і росийских вийск не маємо. Правдою є лише се, що Японці вивадовують богато вийск в Чінампо (Tschin-nam-pho), котрі сейчас відходять до Фен'зяну (Phjöng-jang) а відтак до Анджу (Andschu) а навіть до Унсану і Канґе (Канґ-ґе). З Токіо доносять, що під Анджу Японці збудували величезний табор военний, боронений тринацятьма великими фортами, з котрих один вже викінчений.

Рухи вийск ідуть взагалї дуже поволи, так Росиянам як і Японцям. Особливо Японці здаєсь грубо перечислили ся і зберуть свої вийска на терені війни о много пізнїйше, як се зразу були вичислили. Росия зачала доперва 21 с. м. висилати артилерию до Азиї. В Харбіні говорять, що властива війна зачне ся доперва в вересни, бо в липни і серпни дощі унеможливлюють всякі рухи вийск.

(Телеґрами).

Льондон. Адмірал Алексеєв другий раз відніс ся до хінського правительства з жаданєм, аби з Манджурії вицофано всїх хінських урядників і вояків, бо невіддана Росиї цїлої провінциї і присутність хінських властий в Манджурії, утрудняє Росиї ведене війни.

Париж. Хінський ґенерал Ма противи наказу з Пекіну маширує дальше на північ. Гадають, що Росияни в короткім часї заатакують его.

Токіо. Адмірал Ямамото заявив в японьскім парляменті, що доси жаден японьский корабель военний не є так ушкоджений, аби був неспосібний до війни.

Нючван. Тут оголошено военний стан. Експорт товарів узнаних за контрабанду до Япону і Кореї є заборонений, хиба, що буде вложена кавция рівна вартости товару, що товар не буде вивезений до Япону і Кореї. Супротив того торговля в Нючвані устала. Конзулї віднесли ся до своїх правительств з запитанєм, як мають заховувати ся.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Борба з конґреґацияни.

Париж. Палата послів ухвалила цїлий закон о внесеню конґреґацийної науки 316 голосами против 209. В політичних кругах говорять, що Любе пробував усунути кабінет Комба з причини его антирелїґійної політики. Міністер фінансів Рувє, котрий мав бути президентом нового кабінету, не згодивсь на предложенє Любета.

Бунт монахів.

Париж. Варнабіти одержали перед парудньми на підставі конґреґацийного закона наказ, аби вивезли ся з монастиря. Они супротивили ся, забарикадувались в монастирі, нагромадивши живности на пару тиждів. Поліцийні урядники зробили воскові відбитки замку і відійшли.

Балкан.

Софія. Коло монастиря Ріло турецке вийско стрілляло до граничної сторожи болгарскої. В околици Мельника Болгари замордували турецкого шпіґуна. Під покришкою нагінка за виновниками, турецкі вийска перетрушують околиці Мельника, палять і нищать села.

Против анархістів.

Ню-Йорк. Комісия сенату ухвалила білї против анархістів, на підставі котрого атентат на президента і сенаторів держави, буде караний смертию.

Тибет.

Льондон. Ґенерал Макдональд розпочав марш з головною силою анґлїйского вийска, котре має 1000 карабінів і 6 гармат. Атаку Тибетанців надіють ся між місцевостями Туна а Ґіянтсе. В палаті послів секретар для Індий заявив, що експедиция піде на Калюссо, і тілько на случай, коли би анґлїйскому вийску роблено перешкоди, прийде до борби.

НОВИНКИ.

— **В привіт новому епископови.** Як тілько стало певним, що о. д-р. Хомишин зістав іменований епископом в Станиславові, розпочали всїлякі дневники підлещувати ся новому епископови та давати ему поучени і вказівки — навіть такі дневники, що доси дуже остро виступали проти тої номінациї. Так звісно, що деякі кравві верховоди робили всїлякі заходи, щоб о. Хомишин не зістав епископом, і доперва заходам митрополита удало ся переломити опір, який ті верховоди підносили в горі. Се не вадить однак краківскому „Czas-ови“ а навіть „Narodów-ці“ уважати вибір о. Хомишина на епископа за „дуже щасливий“ — пишуть тепер, що о. Хомишин покладе „kres rozagitowaniu duchowieństwa“ і займе ся виключно справою церкви. І то отже, як бачимо, постійна мельодия польскої шовіністичної катаринки, що повтаряє ся при кождій зміні на владичих руских престолах яко ріит desiderium тих, що хотїли-б руске духовеньство усунути зовсїм від народної роботи. Польским верховодам не в смак, що богато руских сьвящеників йде разом з рускою народною масою і піддержує народну акцию на всїх полях, тож не дивниця, що при кождій номінациї хотїли-б з владики зробити таран, що замкнувши сьвященьство в рамках виключно церковної дїяльности, очистив би польским шовіністам поле для їх польонїзаторскої роботи. Що той голос польскої русиноїдної преси остане ся однак без успіху, о тім не сумнїваємо ся, бо руский владика, хочби був і не знать яким ворогом публичної дїяльности духовеньства, мусить числити ся з національними, зовсїм оправданими змаганями

сиї мусить писати по московски), їх праця в московскій формі є проявом первісної малосьвідомости національної у українськоі інтеліґенциї. Але коли недавно в Полтаві видвигнено проект поставленя памятника Гоголеви, деякі українські національ спротивились тому, розумівчи, що праця в чужій формі не є працею для України, але для витвору одної всеросийскої нациї і культури, що мусїло-б довести до смерти українську національність в користь „всерусної“. *Ред.*

До наших домородних галицких русских gente Ruthenі natione Russi typus II звертаюсь я тепер і все принимаю лиш чисті руки, з нечими я в пїяку бесїду не входжу.

Я ставлюсь навіть на ваш спосіб розуміня, що ми Україниї то лиш частина великої рускої нациї. Чому то вам милїйший есть мужик з Вологди або Костроми як наш Гриць Мазница з Городенки або Вербівки, чому ви, як то я сам на жаль бачив при усякій нагоді затягаєте, „Ей, ухнемъ“ або „Въ низъ, по матушкѣ по Волгѣ“ а мерзитесь — таки так! мерзитесь своїми українськими чи коли хочете „малоросийскими“ піснями? Чому ви здераєте з себе свою малоросийску шкуру? Тож і ми цьвітка в „русскім“ садочку після вашого розуміня. Чомуж таки вириваєте ві з коріня?

Коли ви чесні і щирі русскі народолюбці а не лїнтаї, що лиш готову юшку всеросийску сербаєте, то давайте нам з поміж себе Костомарова, або Гоголи або Короленка.

Наш мужицький народ в Галичинї пропадає і економічно і культурно, усякі стихії ворожі давлять его а ви хочете потїшати его „Ей ухнемъ“ та тим дядьком могутним!

Роботи культурної нам треба!

Возьміть собі до серця сей кровію писаний поклик Франка: „Аще и языкы аггельскими глаголю, а любви не имамь, кая ми есть польза?“

„Діялект, чи самостійна мова?
Найпустійше в сьвітї се питанє.
Мілїонам т р е б а свого слова,
І гріхом усяке тут хитанє.
Мілїонам треба сьвітла, волї,
Треба вміти, як їх добивать ся,
Поки стогнуть кволї, мерзнуть голі,
Нам в Параски ласки дожидать ся?
Як твій брат із голоду вмирав,
А його ти накормити вступив,
То чи ждеш, аж срібну ложку купиш,
Чи берeш букову, що він мав?
Як твоя у річці тоне мати,
І кричить: „Ратуй мене, Антошку!“
Будеш ти на гарний човен ждати,
Чи їй кинеш першу-лїпшу дошку?
Зви се діялектом, зви жарґоном —
Тую дошку, ту букову ложку, —
А вона лунає відгомоном
В мілїонах сердець живих, Антошку.
Хай та мова вбога в славнім роді,
Хай московська, польска, чеська краща,—
Поки служить Матери в пригоді,
То вона в культурі не пропаща.
Хоч в сусїда там пиха богацька,
У порфирі сьяє та атласї, —
На чуже богацтво ми не ласі, —
Ласа лиш твоя душа жебрацька.
Бідні ми, як коні на припоні, —
Збогатить нас труд на рідній ниві:
В діялектї чи хоч би в жарґонї
Будемо богаті і щасливі.“ —

Про далеке будуче будем балакати, як время люте пройде. —

Я раз мав нагоду говорити з одним росийским дипльоматом, що уже довго живе в Австриї і знає докладно усї наші обставини. Він стояв проти усякого „сепаратизму“, але чесно, так що з ним говорити можна було.

„Те що Ваша українофільска народна партия робить для піднесеня рускої племени в Галичинї се корисне для рускої племени взагалї. Український, хоча „сепаратистичний“ розвиток в Галичинї ратує руске племя з лядскої нащі. З тої причини при теперішних обставинах в Австриї я признаю для Австриї малоросийску націю. Се сепаратисти ховають ві для будучности усеї Руси.“

Вразумійте язици! У кого ще есть серце, що бєсь щиро для свого руского, чи там русского народу, нехай до вас оту з того бoку дійде моє слово. Время люте есть!

20/III 1904.

Я. О—ский.

Прибори до кравеччини як: *Аплікациї, Коронки кльоцкові, Тасьми, Ґузики, Підшевки* поручає найдешевше християньска фірма **Фердинанд Ґітлєр (Gütller)** у Львові, площа Галицка ч. 3.

загалу — не кажучи вже о тім, що новий станиславівский владика звісний нам зі свого патріотичного почутя і не дасть себе ужити польским хитрунам до антирускої політики. Коли „Czas-и“ і „Narodówk-и“ такі запалені на точці дїлання духовенства на виключно церковнім теренї, то нехай зі своїми „wkazówkam-и“ і „nadziejam-и“ звернуть ся передовсїм до кс. Більчевского і свого латинського духовенства а там певно знайдуть більше реальних причин і основ до применя й пропаґанди свого оригінального а нїгде не практикованого становиска. Та коли польска преса пустила ся зі своїми відзивами на звичайну хитрість, то вже не хитростию але комедиею і гумористикою треба уважати те становиско, яке супротив новоіменованого епископа занив наш любенький „Ґалїчанин“. Зразу, коли рознесла ся певна вість, що о. Хомишин зістав таки епископом — а стало ся се в два дни по послїдній інтризї кацапско-польскої спілки з минимим протестом станиславівскої капітули — „Ґалїчанин“ удав, що о новій номінациї нїчого не знав — на те, щоб в пару днїв пізнїйше, коли вже его публика прохолола від вражіня по послїдній інтризї свого орґану, засьпівати на нову „куту“. Відпнка „Ґалїчанин“ за той час не тілько помирив ся з думкою про номінацию о. Хомишина епископом, але еще і перепечатав цїлу ельокубрацию „Narodówk-и“ і „Czas'y“ підписуючи ся на їх виводи обома руками — ба не тілько се, але указав ще на тих „гайдамак“, котрих новий епископ мав взяти під свою „опіку“, коли схоче завести порядок в своїй дисцезиї! Тими гайдамаками, до котрих нищена разом з Czas-ом“ і „Narodówk-ою“ забирає ся орґан москвофілів і до котрої то спілки осьміляє ся запрошувати також о. Хомишина, є очивидно народний табор, підмінований — як каже „Галїчанин“ — мінами „социализма“ і „радикализма“. Жаль тілько, що той коник, на котрий знов всїв орґан московского львівского штабу, вже таки добре з'їздив ся та мабуть вже на него нїхто з Русинів не всяде — не кажучи о тім, що „Галїчанин“ осьмішив ся попередними своїми інтриґами проти о. Хомишина, і через те скомпромітував також і того конika, на котрім гарцює. Тому-то реєструючи голоси польскої преси і „Галїчанина“ з нагоди номінациї о. Хомишина епископом, можемо з гори сказати на їх адресу: шкода вашого, папове, паперу і чорнила, бо на ваші голоси нїхто вже не дасть ся зловити, а і не дасть ся зловити також о. Хомишин, котрий мав нагоду вже на власній особі пересьвідчити ся о наших добрих намірах. Es ist schon alles da gewesen — як казав Бен Акіба — і „rozagitiwanie duchowieństwa“ і „социялизмом та радикализмом“ — і можна лише посьміяти ся над пресою польско-кацапскої спілки, котра в привітах нового епископа не може здобути ся на нові концепти.

— **Новоіменований владика** о. д-р Хомишин відбирав від часу свого іменованя численні ґратуляциї від ріжних осіб. Так між иншими складали д-рови Хомишину особисто желания Впреосьв. митрополит Шептицкий і Преосьв. епископ перемиский Чехович. В неділю дня 27 с. м. прибула до Львова депутация руских горожан міста Станиславова, щоби представити ся своєму епископови-номінатови та побажати ему успіхів на становищи, що так довго дожидало обеди. В склад депутациї входили також відпоручники всїх укр.-руських товариств та інституцій.

— **В справі самостійної часописи для галицко-рускоґо учительства** (порушеній в 39 числї „Дїла“ письмом з краю) одержала наша редакция від панї Константинии Малицкої, давнїйше учительки в Галичи а тепер в Лужанах (на Буковинї) письмо, в котрім Вп. авторка висказує свою гадку в тій справі. „Що руске учительство — пише она — здавна відчувало потребу свого орґану, де могло би розповісти свої кривди й бажаня, се випливає відомої галицкої системи шкільної, а далї, що „Учитель“ в тім напрямі не в і не може бути як орґан „Педаґоґічного Товариства“ заборолом в его політичній і становій борбі против теперішної системи. Правда, в Галичині є ще два учительскі польскі орґани, що заступають станові інтереси учительства, але руске учительство находить ся в виїмковім положеню, тим то і его кривди не дадуть ся заступати в нїякій польскій, хочби й вільнодумній часописи. Руским учителям треба с в о г о орґану, котрий, стоячи на сторожи їх інтересів і інтересів рускої школи взагалї, з'єднив би їх в одну карну кадру, частину великої армії борців за Русь-Украіну. Та, на жаль, галицко-руске учительство в більшости загукане, затовчене, безідейне, трусливе (часом аж до упідленя), що в три погибелї гне ся перед ледa інспектором, боїть ся вписати до такого благого товариства, як наше педаґоґічне, — те учительство не могло здобутись доси на свій самостійний орґан. Але здобуло ся на него чисельно менше учительство буковиньске, почавши сего року видавати „Промінь“. І ось, коли блисли перші его лучі, коли й поміж галицкими товаришами найшов він симпатию і приклонників, як-раз тепер підносить ся в Галичині голоси за самостійною часописею для рускоґо учительства...“ П. К. Малицка сумнївавсь, чи така часопись в ж е т е п е р мала би в Галичині почву до істнованя і мотивує свій сумнів ріжними арґументами а головно, що між галицким учительством поки-що нема до того підготованя, нема орґанізациї. Вслїд за тим Вп. авторка радить галицкому учительству принятн „Промінь“ за свій орґан (котрий оснували і редаґують спільно з буковиньскими учителями галицкі еміґранти, що замість іти ze względów służbowych на Мазури, перенесли ся на Буковину). „Промінь“ — пише п. К. Малицка — поставив собі за задачу заступати інтереси н е е г о рускоґо учительства і єднати его до борби з ворожими чинниками. Що мав на думцї і галицке учительство тай числив на его підмогу, найкращий сего доказ в тім, що в кождім числї містить статї про галицку руску школу і два рази вже підпав конфіскатї як раз лише за такі дописи. Редакция у починї звернула ся до визначнїйших галицких учителїв-Русинів з прошенем о надсилана дописей про тамошні шкільні відносини і кождого часу містити-ме всякі статї, які торкають ся справ галицкого шкільництва. Тим то і може „Промінь“ безпечно стати ся спільним орґаном учительства Галичини й Буковини, тим більше, що видаваний на Буковинї може дещо сьмілїйше написати про галицкі відносини. А орґанізация рускоґо галицкого учительства най сконцентрує ся в товариствах педаґоґічних, бо прецїнь они на те і є. Тілько най ті товариства не будуть лиш на папері і не обмежують ся на одноразові річні загальні збори чи на два мілї відчити або удержане одної бурси, але най стануть ся у нас тим, чим у Поляків таке осьт Towarzystwo szkoły ludowej, котре за кілька лїт свого істнованя розвинуло справдї шалену дїяльність в напрямі національного осьвідомленя мас, в закладаню польских шкіл і підпираню польского учительства. В тім дусї здало-б ся перетворити і наші провінциональні філії Товариства педаґоґічного, в тім дусї повинно з'орґанїзувати ся в них все руске учительство, а з ним і вся суспільність рускоґо повинна подбати щирійше про ту найважнїйшу народню крїпость — руску школу. Тоді і власти инакше стануть числити ся з рускім учительством, коли за его плечима стане весь нарід. Бо коли говорю про орґанїзацию галицкого учительства, то маю на думцї его орґанїзацию яко р у с к о г о учительства для оборони прав р у с к о ї школи, бо в кастових інтересах можуть руски учителї йти в парі з учительством польским, але в своїх національних мусять постояти самі за собою. А в тій борбі за права рускої школи най з'єднить ся учительство галицке з буковиньским і най „Промінь“ стане тою золотою дорізкою, на котрій наступить зближенє Русинів-учителїв двох корінно руских країн, Галичини і Буковини. Таке зближенє з огляду на вагу теперішної хвилї, в котрій рішає ся доля рускоґо народу, може мати важні і далекосягні наслїдки. А те зближенє най не обмежуєсь іно на стовпцях спільного орґану, але най пролляє ся в с п і л ь н і м в і ч у у ч и т е л ь с т в а Галичини і Буковини, яке за попереднім порозумінем могло би відбути ся вже в найблизші ферії десь на пограничю, в Коломиї або Снятинї. Гадка такого віча вже займає буковиньске учительство, тепер черга на братів Галичан сказати в сій справі і своє слово“.

— **Похід Мазурів на Русь.** З Радимна доносять нам, що дня 25 с. м. переїхало тамтуди 17 мазурских родин з Ґрембова коло Тарнобжеґа на ґрунти куплені при парцеляциї в стрийскім повіті. Їхали на нові оселї возами з цїлим движимым інвентарем, а навіть з дробом, псами і т. д. Річ певна, що сей примір еміґрациї Мазурів на Русь не є одинокий, рух сей проявляє ся постійно до ріжних сторін нашої прадідної землї. Для руских патріотів на провінциї нехай се буде епонукою до більшого, чим доси, пильнованя парцеляциї більших посїлостий, до чого нагода лучає ся майже в кождім повіті. Коли дальше будемо ту справу так легковажити, то Мазури позабирають рускім хлїборобам всю землю спереd носа. Тому caveant consules!...

— **Сецесия учеників.** Нинїшне „Słowo polskie“ доносить: „В рускій ґімназиї у Львові сталась подія, що може довести до сумних наслїдків для деяких її героїв. Ученик V кл. Куницкий одержав від проф. А—ча „двійку“. Лиха нота так обурила 18-лїтного хлопця, що таки в класї закинув професорі несправедливість і переслїдуванє. Поляк Куницкий визначав ся взагалї грубим поведеном і за перший піврік одержав лиху ноту з обичаю, проф. А—ч зробив з того ужиток на учительскій конференциї, котра укарала К—го 12-годинним арештом. Ся кара настроїла К—го супротив проф. А—ча ще більше ворожо. Коли на шкільним богослуженю проф. А—ч звернув увагу того ученика, що не годить ся сидїти в лавці з підпесеним ковнїром від плаща, К—ий, виходячи з церкви, признав за відповідне крикнути до одного із своїх товаришів: „Професор А. то ідіот!“ Тоті слова донесли ся до відома директора Харкевича, котрий з огляду на численні жалї, які доходили з ріжних сторін на К—го, дав ему „consilium abeundi“ т. зн. порадив перенести ся у власнім інтересї до иншої ґімназиї. К—ий відкликав ся до солїдарности своїх товаришів і намовив трох з них удати ся іменем клясн в депутациї до директора, з просьбою, щоби К—му на сьвідоцтві відходу не давав лихої ноти з обичаю, бо з таким сьвідоцтвом дирекциї инших ґімназий не хотять приймати. Директор відповів, що про поту з обичаю рішить учительска конференция, яка мала того дня зібрати ся. Супротив такої відповіди всї ученики V кл. опустили клясу в хвили, коли мав надійти проф. А. Коли ж по годині хотїли вернути, застали двері клясн замкнені а натомість директор велів ягголосити ся ученикам иншої рано, щоби почути кару, на яку засудить їх спомнана в тій цїли учительска конференция“. Про події подані в тім доносеню польского дневника ми знали вже вчера, але не подавали об тім вістки в „Дїлї“, думаючи, що справа повинна липнути ся і полагодити ся без крику в мурах заведеня. Ми і думаємо, що збір учительский сам і з батьківскою виразумілостию розгляне і попагодить цїлий конфлїкт, а і молодіж чейже зрефлектує ся, що не є відповідна річ того рода демонстрациями давати вигідну тему для польских дневників. Сам конфлїкт — як нам доносять в послїдній хвили — ще не полагоджений і як-раз нині пополудни відбував ся в тій справі учительска конференция.

— **Еміґрация за море.** В тій справі подали польскі дневники в послїднім часї всїлякі інформациї. Рух той є справдї великий і коли лише взяти на увагу, що ціля офіциального справозданя в однім Нью-Йорку вислїдо в 1903 р. 643.358 европейских еміґрантів, то можна з того зрозуміти, яка сила народу опускає рік-річно европейский континент, щоб шукати щастя за морем. В перевозї сих еміґрантів партиями брали участь отсї транспортові підприемства: 1) Лїнія корабельна Гамбурґ-Америка перевезла з порту Гамбурґ 94.125 еміґрантів (в 102 партиях) а з портів середземного моря 20.333 еміґрантів (в 26 партиях). — 2) Північно-нїм. Льойд перевіз з Бремн 83.503 еміґрантів (в 89 відїздах) а середземним морем 29.576. — 3) Red-Star-Line перевезла з Антверпії 54.726 (в 51 партиях). — 4) Лїнія Голяндия-Америка (з Роттердаму) 36.761 виходців в 45 партиях а 5) Лїнїя Cunard Line піддержувана австр.-угорским правительством з Ліверполю 33.716 еміґрантів (в 65 партиях) і середземним морем в одній партії 241 еміґрантів. Названі підприемства везли також еміґрантів з Галичини, кількож однак вивезено тими лїніями з нашого краю, дневники не подають. Еміґрация руских сенин за море — пише нам дальше наш інформатор, котрий переслав нам до дневника отсю новинку — є для нас Русинів обявом некорисним, бо зменшає число нашого населеня, котре дїставши ся до Америки, до краю рідко коли повертає. Тож особливо тепер, коли отворила ся нам еміґрация за часовими заробками до Нїмеччини, еміґрацию за море повинні ми спиняти, направляючи потребуючі заробку маси в ті ближші нам сторони, звідки поворот є легший а навіть, пересічно беручи, конечний. Се не звільняє нас однак від обовязку, занимати ся і тими еміґрантами, котрі безусловно вибирають ся за море, бо і се-ж наші люди, а впрочім при нагляді тої еміґрациї з нашого краю, можна не тілько еміґруючих Русинів охоронити від визиску, але вести еміґрацию так, щоб вона не пропадала для нашої чи европейскої чи і заморскої вітчини. Длятого то знаючи товариства, котрі ведуть підприемства перевозу еміґрантів за море, Комітет Народний повинен занати ся і сею еміґрацию та постарати ся о всяку можливу охорону наших еміґрантів за море від визиску і денаціоналїзациї, так само як в повищених напрямах занав ся на добро наших широких мас рускими еміґрантами за заробком до Нїмеччини. Така акция, виключно охоронна і що-до еміґрантів за море була-б великим добром для нашого народу а як з одного боку могла-б навіть обмежити нездорову еміґрацию в далекий сьвіт на пропаще, так з другого могла-б охоронити еміґрантів за море, які еще суть, від визиску з боку всїляких галапасів. — *М. С.*

— **Відповідь на критику.** У „Літер. Вістнику“ помістив д-р Франко дуже досадну критику на ювилей М. Лисенка устроєний у Львові, з якої виходило, немов би автор критики репродуковав вискази і погляд Лисенка що-до виконаних точок концерту. Редакция наша отримала зараз від кількох знатоків дуже обширні і річеві відповіди, не помістила їх однак тому, що ювилейний обхід Лисенка мав передовсїм національно-демонстрациїний характер, а при таким правдиво національнім все-українськім обході більше чи менше вдатне виконане поодиноких вокальних точок програми має лише другорядне значінє. Тому то цїлої справи ми не розмазували, хоч було нам звісно з висловів всїляких знатонів на полї музики, що критика п. Франка була односторонна і неоправдана. Тепер однак одержали ми письмо від самого ювилата, котре очивидно мусимо помістити, тим паче, що сього допоминав ся сам Вп. автор. Письмо се звучить: „Я вельми здивований і гірко вражений, що такий розумний, надзвичайно працьовитий чоловік, як добр. Франко, якого я зовсім здавна високо цїнувати й шанувати, виступив в пресї з такими висказами од моєї особи про виконане концерту, з якими тілько можна виступити з замірами посварити, а найменше розхитати добрі і дуже щирі, сердечні відносини до усїх любих братів Галичан, які душу свою, як могли і уміли, поклали і працї та силу додали, аби спорудити й обійти те сьвято, на яке мене закликали. Незрозуміле для мене дїло і вельми невідповідне! Я міг, яко дуже первовий чоловік, не згоджуватись з способом виконаня, з невірно зрозумілими темпами, у такому тяжкому, трудному ансамблю сотень сьпівакін і сьпівачок, на виріб якого требаб може було кількайцять репетиций для гуртів не одного, але кількох віддалених міст (се-ж я все добре розумію, що то коштує і з артистичного боку і з материального), але щоб на вспряжки судити, зневажити усю ту справу я зовсім не мав на думцї. Адже ж, коли мене що дуже вражало, то я й сам підходив на репетициї до шановного добр. о. Нїжанковского і прохав, що треба виправити й полагодити. Взагалї, які-б в тїсному братерскому гуртї не повставали хвилеві незадоволеня, непорозуміня, які скрізь між людьми найблизшими трапитись можуть, хиба-ж такі річі видано-чувано виносити в пресу на вселюдне оголошеня та ще й з власними додатками, ніби я корчив ся і був в небезпеченьстві випасти з льожі?! Мене невимовно вразливо й болячо перед Високоповажаним головою комітету, добр. Вахнянином і перед усїма шановними членами „Боянів“ місних і позаміских, які можуть з сеї статї вивести фальшиве, погірдне й навіть, чого доброго, вороже уявленє о моїй невдячній особі, о обидливих висказах і відозвах, о якомусь юнкерскому поводженю. Я не зрікаю ся, що добр. Франкови як і о. Нїжанковскому й инчим казав і критикував незрозумілі сторони в виконаню де-яких уступів, то-ж саме зробив я й у Петербурзї, де всеж більше ознайомлені проводирі моєї музики з моїми авторскими вимогами, але все те не шкодить і не заважає в цїлости відностись з п о в н и м у з н а н е м і в д я ч н о с т и ю д о у с ї х з а х о д і в і п р а ц ї, які вкінци дали задоволяючі результати“. До сего письма додамо ще, що его прислав д. Лисенко на руки проф. Шухевича, котрий і передав нам его до поміщеня в „Дїлї“.

— **Ювилей Мордовця.** В маю с. р. буде обходити звісний український історик-романіст Данило Л. Мордовець 50-лїтний ювилей своєї літературної дїяльности. В 1854 р. скінчив він курс яко кандидат історичних наук і одержав золоту медаль за свою першу працю, предложену професорам факультету. Д. Мордовець живе постійно в Петербурзї.

— **Дрібні вісти.** У Львові помер віцепрезес тов. польских дневникарів Казимир Скшиньский, співробітник Gazet и lwowsk-oї.

— **Від видїлу львівского Бояна.** Проба хору відбуде ся днесь вечером як звичайно. З огляду, що в Вел. Пятницю мають бути відсьпівані страстні псальми, просить ся о комплет. — *Біликовский.*

— **Поклик!** Усїм Дорогим Товаришам усїх трех епархій, що в році 1892 покінчили богословскі студиї чи у Львові чи в Перемишли піддаю отсим під розвагу гадку урядити в сім році товариский з'їзд у Львові а то в день рідного а для нас особливо радісного торжества хиротонії Нашого Товариша Преосьвященого Номіната-Епископа д-ра Григория Хомишина. Підготовленем самого з'їзду та уложенем відповідної програми повинні би на мою думку займитись ті з Товаришів, що живуть постійно у Львові як тов. Іван Рудович і тов. Антін Глодзіньский. — Терпилівка. *Свящ. Володимир Герасимович.*

— **Друкарска похибка** вкрала ся у вчерашнім числї „Дїла“ до новинки п. з. „Признанє для рускої ґімназиї“. Именно люстрация, яку перевів шкільний інспектор в тій ґімназиї, відбула ся не перед кількома д н я м и, але перед кількома т и ж н я м и.

Курс Львівский

з дня 29 н. ст. Марта 1904.

	Плат.	Жад.
Акциї за штуку без купона.		
Банку гіпот. галиц. по 200 зр. а. в. .	535 —	545 —
Банку для торговлї і промислу 200 зр.	— —	260 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в. . .	— —	— —
Зелїз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. н. .	— —	— —
Зелїз. Львів.-Чернов. Ясси по 200 зр. .	575 —	585 —
Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. гал. 5% а. в. вильос. в 10% прем.	111 —	— —
Банку гіпот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	101 30	102 —
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	98 30	99 —
„ краєвого 4½% а. в. льос. в 51	102 —	102 70
„ „ 4% а. в. льос. в 57 н. .	98 80	99 50
Товариства кредит. 4% (I. емісиї) . .	99 —	— —
„ „ 4% льос. в 41½ н.	99 —	— —
„ „ 4% льос. в 56 н. .	98 80	98 50
Облїґи за 100 зр.		
Галиц. фонду пропінацийного 4% в. а.	99 30	100 —
Буков. фонду пропінацийного 5% в. а.	102 50	— —
Комунальні Банку краєв. 5% (II. см.)	102 70	— —
„ „ „ 4½% (III. см.)	101 50	102 20
Позички краєвої з 1873 по 6% а. в. . .	— —	— —
Позички краєвої з 1893 по 4% а. в. . .	99 —	99 70
Позичка м. Львова 4% по 200 корон . .	96 80	97 50
„ „ 4½% 4-ої емісиї. .	101 80	— —
Льоси:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 зр. (40 к.) . . .	77 —	88 —
Міста Станиславова „ „ . . .	— —	— —
Монети:		
Дукат цїсарский	11 28	11 42
20 франківка	19 —	19 25
100 Рублїв срібних	252 —	255 —
100 Рублїв паперових	253 —	255 —
100 марок нїмецких	117 15	117 65

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

Д-р Евген Озаркевич

довголітний лїкар клїнічний і заведеня лїчничого в Щавниці, ординує постійно **у Львові, ул. Коперника ч. 1., II. пов.** (Народний Дім). 609

Копернициий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

На сьвята! На сьвята! Фабричний склад горівок **Жигмонта Кребса** при ул. Сикстускій ч. 36. поручає найлїпшу **контушівку** літр від 52 кр. чисту **житнівку** без анижу літр від 58 кр. а також инші розолїси, лїкери, коняки і руми по дуже низьких цїнах. 234 На сьвята! На сьвята!

Надзираюча рада повітового товариства кредитового стоварищення зареєстрованого з обмеженою порукою в Городенці на основі ухвали своєї з дня 26 марта 1904 скликує отсим на основі § 45 уст. ж. стат.

IV звичайні

Загальні Збори

членів тогож товариства, котрі відбудуть ся в четвер дня 12 мая 1904 в салі Народного Дому в Городенці з слідуючим порядком дневним:

1) Отворене зборів.
2) Вибір двох членів надзираючої Ради на місце уступаючих (§ 37 статута) Івана Гомоватюка і Івана Радуляка.
3) Вибір трех заступників членів надзираючої Ради (§ 37 статута).
4) Подане до відомости загальних зборів маєткового білянсу за рік 1903 і справоздане надзираючої ради з діяльности товариства (§ 12 уст. б. статута).
5) Поділ зисків товариства (§ 52 уст. в стат.).
6) Внески членів і надзираючої ради (§ 52 уст. г. статута).

Право участи в загальних зборах мають після § 50 статута лиш ті члени стоварищення, котрі заплатили в цілости що найменьше один уділ і то лиш особисто (§ 51 стат.) Правні особи заступають їх законні заступники.

Городенка дня 26 марта 1904. 1—3 236

За надзираючу раду
О. Альойзій Олесницкий, голова

О. Володимир Карачевский, член ради надз. — *Іван Гомоватюк*, член ради надз.

МАСАРНЯ
Франца Іхньовского

поручає

ШИНКИ признані загально за найліпші в смаку Вповажненому тутешнюю як і замісцевою публикою, а також всяку иншу **ВУДЖЕНИНУ** незрівнаної доброти.

ул. Батория ч. 6. і в новім складі ул. Батория 4 (коло Вповажненого Сольцкого).

233 1—3

Рускі сьвяточні картки

100 карт чорних . . . . . 5 К franco
100 „ кольорованих . . . . . 7 К franco

поручає антиквариня

Д. ҐРУНДА

Львів, ул. Театральна 16,

Важне тілько для купців! 238 1—4

НА СЬВЯТА

поручаємо яко найліпші краєві вироби звісні з своєї доброти

Івана Ґеца — **Львів. Акц. Тов. Бров.**

Мартове окоціме пиво.
Експортове окоціме пиво.
Краєвий портер.
Окоціме пиво Бок.
Львівске иво Лежак.
Львівске мартове пиво.
Львівске експортове пиво.

Ті краєві пива, вироблювані з добірних складників і звісні із своєї доброти, доставляємо, почавши під ¼ гектолітра [25 літрів] з наших міських пивниць і на провінцію з наших зелізничих складів по найнизших цінах.

Доставa у Львові безплатна.

Цінники відворотною почтою безплатно.

Головні заступники

ОЗІЯ ВІКСЕЛЬ і СИН

корол. румун. надворні доставники у Львові ул. Богуславского 11.

Примітка. Всї наведені роди пива висилають ся в бутельках, а то у Львові почавши від 10 бутельок, на провінції почавши від 25 бутельок. Склад бутельского пива **С. ВІЗЕРА,** ул. Сикстуска ч. 14, Телефон ч. 149. 214 1—3

Календар Товариства „Просьвіти“
НА РІК 1904

„ТОВАРИШ“

обіймаючий 224 сторін добірного змісту з 60 дуже інтересними ілюстрациями. Календар коштує разом з пересилкою **1 кор. 10 сот.** При замовленю понад 7 календарів значний опуст, висилає Канцелярия тов. „Просьвіта“, Ринок ч. 10.

Пяніно нове, перехресне, концертове продам за 280. Скарбківска 5. *Войнарович.* 82 1—3

Піддячий 17-літний з добрим теноровим голосом, знаючий напіви церковні, цікавий і услужний, пошукує відповідної посади. Зголошеня адресувати до *Івана Шарика* в Денисові п. в місци [або до І. Кругляка цер. пів. в Сосновім п. Семиківці.) 2—3

Пошукую місця піддячого. Єсьм обзнакомлений з церковним уставом, маю голос середний, але добрий, літ 22. На случай потреби дяка можу і його посаду обняти. Адреса: *Василь Мельничук*, кандидат дяківский в Коричи, п. Королівка коло Коломиї. 322 2—3

Платничого і до услуги гостий в комнатах до снїдань, обідів і вечер під користними условями пошукує торговля коріння вин і делїкатесів **Івана Бориса** в Перемишли. 219 3—?

Дяка крамаря потреба від неділї Ѳоминої. Платня дяка 100 К річно і до 300 К доходів, а крамаря 30 К, місячно. Помешкане при крамници. Кандидат має мати добрий голос, розуміти церковний устав, виказати ся крамничною практикою, мусить мати когось до помочи і заступства в крамници в час его занятя в парохії і зложити 300 К кавциї. Першеньство буде мати той дяк, котрий міг би крамницю виарендувати. — Зголошувати ся в: *Уряді парохіяльнім Бенькова, п. Мляки.* 7—8

Александер Стефан — В. Щурат.

УЧЕБНИК
французької мови
Часть І.

Апробований для всїх середних женьских шкіл.

Примірник оправленний в полотно 2 к. 50 с. (на почтову пересилку 15 сот.). Купити можна лиш в Руськім Інституті для дівчат в Перемишли.

„Краєвий Союз кредитовий“

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга довжників	арк.	по 10	сот.
Замкненя місячні 2	„	„ 5	„
Інвентар довжників	„	„ 5	„
Інвентар вкладників	„	„ 5	„
Інвентар уділів	„	„ 5	„
Книга головна	„	„ 10	„
Книга ліквідацийна	„	„ 10	„
Книга вкладок щадніч.	„	„ 10	„
Книга уділів членьских	„	„ 10	„
Реєстр членів	„	„ 10	„
Справоздане і замкненє рахунків	„	„ 10	„
Зголошеня о повичку штука	„	„ 2	„
Виказ умореня повички	„	„ 2	„
Асигнати касові штука	„	„ 1	„

Купувати і замовляти належить в **„Краєвім Союзї кредитовім“** у Львові, Ринок ч. 10, І. поверх.

Пошукую господаря селянина [карбового] письменного, женатого бездітного з кавциєю. Зголошеня: Адміністрация „Діла“. 216 3—3

Пошукує ся дяка іспитованого з красним голосом, від неділї томиної. Докладні условія подасть уряд парохіяльний в Росохачи, п. п. Гвоздець. На письма неувзглядненї не буде відповіди. 217 3—3

Цукорня львівска Е. Росевича в Перемишли поручає на Великдень: торти, мазурки та всяке инше сьвяточне печиво найлїпшої якости по умірковапих цінах. Замовленя з провінциї висилає ся відворотною почтою. 221 3—6

Дяк з добрим голосом і з добрими сьвідоцтвами, женатий, глядає посади. — *Стефан Бартків* в Іванкові п. п. 223 Скала над Збручом. 2—3

Потребую дяка з добрим голосом, умілого вести сьпів хоральний. Зголошувати ся: Уряд парохіяльний в Ярославичах, п. Зборів. 224 2—3

Добрий дяк дістане сейчас посаду в Мшанї коло Львова. Першеньство буде мати той, хто міг би провадити громадску писарку і бути касиром при „Спілці позичковій“. 227 2—3

„МОЛОДІЖ“

одинока часопись для старшої молодежи, виходить раз на місяць під редакциєю *Евг. Мандичевского в Тернополи.*

Річна переплата 5 кор. півріч. на 3 кор. 164

ТОРГОВЛЯ і РУКОДІЛЬНЯ
Петра Дуткевича
в Станиславові ул. Бельведерска 4

поручає Евангелиї, Хрести, киоти, ліхтарі, паукн, патериці, фани, хоругви, чаші, образи процесийні. Отцево золотить дарохранительниці, чаші і зак до посьвященя.

Цінники даром франко.

708

!! Важне для читалень „Просьвіти“ !!

Сими днями видало Товариство „Просьвіта“ у Львові новий наклад грамот для членів читалень „Просьвіти“. Кожда читальня „Просьвіти“ повинна постарати ся о такі грамоти для своїх членів. Ціна 100 штук з пересилкою почтовою 4 К 55 с. Ціна 50 штук з пересилкою почтовою 2 К 55 с. — Висилає ся тілько за попереднім надісланем грошей. — *Канцелярия Товариства „Просьвіти“ у Львові.*

Товариство „Любов“ у Львові

обезпечає: 1) **ренти вдовам**, згляднo **сиротам** по своїх членах, 2) **придане** на річ третих осіб (дітий).

Приступленє до Товариства дозволене кождій власновільній особі, котра есть здорова і не переступила 60 рік житя.

Перший віддїл, *обезпеченє рент*, запевнює: а) вдовам по членах річну тревалу ренту, згляднo б) сиротам річні ренти до 20 року їх житя.

Другий віддїл дає можність і найбіднійшому обезпечити для своєї чи чужої дитини *придане* платне по скінченім 18, 20, 22 або 24 році житя обезпеченої дитини.

Головні користи, які дає „Любов“ своїм членам, суть:

1) Можливо *найвисші премії*, які можна виплачувати в місячних, чверть-, пів-, або цілорічних ратах;
2) *28-* згляднo *14-дневу проволоку* до виплачуваня премій;
3) виплату обезпеченої квоти *заваз* по означенім реченци *без якого небудь потрученя;*
4) виплату рент в місячних ратах *з гори;*
5) звільненє від всяких *стемплевих і податкових* належитостий;
6) за членьску книжку побирає Товариство всего 1 кор., значить кошта друку;
7) вступного побирає Товариство раз на все від ренти до 500 кор. — 2 корони, від ренти до 1000 кор. — 4 корони, а від ренти над 1000 кор. — 6 корон.

Всякі запитаня належить звертати на адресу: *Товариство „Любов“ у Львові, Ринок ч. 10.*

Нефранкованих писем Товариство не приймає. На відповідь належить долучити почтову марку на 10 сотиків.

Перша краєва різьбарско-золотнича рукодїльня для украшеня церквей 732

ТЕОДОЗИЯ КОМІСАРУКА
в Станиславові ул. Собіского ч 5.

Виконує іконостаси, олтарі, киоти, проповідниці, престоли образи процесіональні і прочі церковні знаряди в бажаним стилю. Відновлює також старі і ушкоджені різьби та малюваня із захованем найточнійших знамен і черт історично-архіольогічних. Ціни як найприступнійші. Поручає також великий вибір киотів в виді церкви, прехорошо виконані найновійшої форми в ціні від 120 зр. в гору.

Дріжджі випробовані, що дня сьвіжі в ціні по 1·00, 1·60, 2·00, 2·40 кор. за 1 кільо.

Насіня полеві і огородові (конюшина, люцерна, тимотка, райґрас, бураки, морква, петрушка і пр.) поручає

Народна Торговля
у всіх своїх складах, 188 7—12

УВАГА. При замовленях дріжджей просимо подавати день, в котрий посилка має бути вислана.

1782 РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ 1782

Найстарше промислове заведене в краю і одно з найстаршних в Монархії

Фабрика найлїпших лїверів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Впов. **Управам крамниць і торговлей** свої знаменити вироби по умірковапих цінах.

Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спиритуалїв у всїх смаках та якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплїй, хемічній дорозї фабрично зладжених і солоджених і ц. к. інститутом до розслїджуваня поживних средств розслїджених.

Цінники і информацій висилає ся на домагане оплатно і даром. 200

На весняний ваґоновий транспорт

ВИН і МЕДІВ питних

приймає замовленя

„Народна Торговля“.

11(15—15

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31***, **1·30**, **8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний дирець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
„ (на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Грималова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20***, **1·40**, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **8·10**.
З Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Ряшева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
„ (з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з головн.): 10·40, (з Подзамча) 10·57.
До Чернівців: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздкою (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Информацийний уділяє і продає всякі білети та розклади їзди инфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красіцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

УЧИТЕЛЬ орґан руского товариства педаґоґічного двотижневник педаґоґічно-науковий виходить від 1 червня 1889 у Львові ул. Кохановского ч. 15. Пренумерата річна 3 зр. піврічна 1·60 зр. чвертьрічна 80 кр.

Найліпші французскі паперці циґаретові **„LE GRIFFON“** Найліпші французскі тутки циґаретові

Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане! 181

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черлянської. З друкарні Народової (Манецких). Львів — Коперника ч. 9.

Ч. 62. Львів, Середа 17 (30) Марта 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по południu. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзначніших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Ватория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухнатаб ул. Кароли Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.		44 к.
на пів року	16 „		22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Ватория. — Рукописи вертають ся лише на попередним застереженим. — Реклямаций неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ві місце, а в рубриці „Надісłане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрациі.

При зближаючій ся зміні кварталу просить ся Вп. передплатників о вчасне відновленє передплати на другий квартал взглядно місяць цьвітень, як також о ласкаве вирівнанє позісталих залеглостий найдальше до 13 слідуючого місяця, инакше була би Адміністрация приневолена дальшу висилку часописи зі згаданим днем застановити.

До рускої інтеліґенциі!

Як-що справа основанія руского університету знов стануда на дневнім порядку, а руска патріотична інтеліґенция почала думати, якою дорогою дальше до тої високої мети простувати, то здавалось нам, що буде на часі познакомити ії з тим, що в тій найважнійшій національній справі, після так славної як і сумної еміґрациї рускої академічної молодіжи, зроблено, а що досі осягнено. Бо таким тілько чином може всім ясно стати, як стоїть тепер справа бажаної рускої Alma Mater у Львові, і на яку дорогу національні кадри наші ступати мають.

З тою думкою передаємо до громадної відомости поки-що той мемориял, що передали его в січни 1902 р. делеґати наукового тов. ім. Шевченка у Львові Его Експеленциї пану міністру-президентови, д-ру фон Керберови, і такий самий мемориял Его Експеленциї пану міністрови освіти д-ру фон Гартльови, а крім того ще й справоздане про розмову на обох авдиенциях, висланє свого часу наук. товариству ім. Шевченка

В делеґациї брали участь підписані члени товариства: проф. д-р Горбачевский і проф. д-р Пулюй з Праги, проф. д-р Смаль-Стоцкий з Черновець і посли до державної ради, Романчук і Барвінський.

Порозумівшись з усіма тими делеґатами і з видїлом наук. товариства ім. Шевченка, передаємо сї письма до відомости рускої інтеліґенциї, а що до самого мемориялу, чувмось обовязаними додати, що делеґация дістала від тов. ім. Шевченка німецкий мемориял, підписаний заступником голови проф. Громницким, а крім того проф. д-ром Дністранським за секцию історично-фільозофічну, проф. д-ром Колессою за секцию фільольоґічну і д-ром Озаркевичом за природничо-математичну секцию. Сей мемориял послужив делеґатам як субстрат до повнійшого мемориялу, котрий після нарад делеґатів у Відни написано і одноголосно одобрено.

Прага, 15 марця 1904.

Р. дн. проф. д-р І. Горбачевский. — Проф. д-р Пулюй.

Ваша Ексцеленцие!

(Мемориял).

Маючи повну сьвідомість того, що плеканє наук належить до найкращих завдань і обовязків не тілько самої держави, але й кождого народу, та що культурні інтереси австрийскої держави такі-ж самі, як і культурні інтереси народів ії, низше підписана делеґация наукового тов. ім. Шевченка у Львові позволяє собі предложити Вашій Ексцеленциї сей мемориял, що тикає ся заложенія окремого руского університету у Львові і, прошучи о прихильну підпору для сеї справи, покликуюсь на факти історичні і легіслятивні та на обставини культурно-національні.

Руский університет у Львові був з початку призначений тілько для культурних потреб руского народа. Заложено его вже за часів панованя цісаря Йосифа II р. 1784, а після декрету заснованя мав се бути „правдивий університет і висока школа, обіймаюча богословский, правничий, лїкарский і фільозофічний факультет і повну гімназию". Окрім того університету заложено на підставі декрету придворної канцелярії з дня 9 марця 1787 р. що й руский лїцей.

Сей лїцей був на то призначений, щоб рускі кандидати духовного стану, побираючи науку в найважнійших частинах наук фільозофічних, приготовлювались до богословских студий, котра то наука була можлива тілько у викладовій мові для них зрозумілій, се є в мові руській. На катедри того лїцею покликано мужів рускої народности з відповідними академічними здібностями, котрі займаючи рівночасно катедри на університеті і в лїцею, представляли своєю особою приналежність одної інституциї до другої. Нема сумніву, що лїцей мав тілько провізорично завдане, та що те заведенє мало служити перш усього для духовного стану, але вже сам фант заложенія такого лїцею, котрого наукова програма представляла паралельні факультети львівского університету, був незбитим доказом, що львівский університет, заложений Йосифом II, був на то призначений, щоб служити культурним потребам рускої нациї.

Та заколоти часів, недостача інтензивної опіки зі сторони правительства, а особливо згляди державно-фінансові були тими причинами, задля яких сей лїцей остав ся без тревалих наслїдників для культурного поступу Русинів, і що не задовго лїцей той зник совсім. Така сама доля постигла і університет р. 1805, а его катедри перенесено до Академії в Кракові. Та аж після віденського конґресу р. 1815 реактивовано університет у Львові декретом цісаря Франца I з дня 7 серпня 1817 р. Той декрет заснованя є зовсім подібний до декрету Йосифа II тай із него видно докладно, що львівский університет заложено з огляду на культурні потреби руского народу. Бо в декреті говорить ся, що якуй з університетом буде заложена гімназия „першої класи", котру то й опісля названо гімназию академічною. Ся обставина есть доказом ex posteriori, коли ходить о правне питанє, який національний характер має мати львівский університет, бо теперішня руска гімназия се як-раз та інституция, що без перерви користує ся традициями і правами академічної гімназиї. З того отже, що досі сказано, виходить понад всякий сумнів, що вже при заснованю львівского університету поводилось правительство думкою, що тая висока школа має бути призначена для культурного життя руского народа.

На жаль, тота думка стояла тілько на папері, бо на ділї німецка мова була викладовою мовою на всіх сьвітских факультетах, а латиньска на богословскім. І так було до самого 1848 р. Аж в тім році заведено руску мову як обовязкову по всіх гімназиях східної Галичини, а сталось се за декретом міністерства освіти з 4 грудня р. 1848 ч. 7402, що було оголошене ґубернаторством дня 27 січни 1849 р. В. кр. а., Ч. 137. В сім декреті сказано в першім уступі: „в гімназиях рускої части Галичини мають вчити всіх предметів поки-що в німецкій мові і так довго, аж будуть могли подавати науку в мові рускій професори з відповідними відомостями рускої мови". А в уступі 6 сказано: „Щодо університетских студий, то буде для них нормою, що як довго не буде учителїв способних для науки в мові краєвій і відповідно приготовлених учеників, і як довго будуть на місци професори, що не знають краєвої мови, хоть будуть виклади в мові німецкій".

Відповідно до того декрету системізовано катедру рускої мови і літератури на львівскім університеті і покликано проф. Якова Головацкого декретом з 19 грудня 1848 р.

На богословскім факультеті була 1848 р. заложена катедра пасторалької теольоґії в руській мові, а слїдуючого року 1849 розпочато руски виклади з догматики, а опісля й рускі виклади з катехитики і методики.

Коли ще розважимо, що того часу на львівскім університеті окрім катедри для польскої мови і літератури не було жадної иншої катедри з польскою викладовою мовою, то не будемо сумніватись, що тодішне правительство призначило львівский університет для Русинів. Навіть тодішний ректор львівского університету в официальній промові до намісника назвав той університет руским. Опісля, почавши від року 1858, викладано догматику знов в латиньскій замість в рускій мові, за те системізовано 1862 р. на підставі найвисшого рішення 4 нових катедр з рускою викладовою мовою на правничім факультеті, а дві з них обсаджено зараз суплентами.

Доперва найвисшим рішенєм з дня 4 липня 1871 р., — рішенє ц. к. міністерства освіти і віроісповідань з дня 11 липня 1871, ч. 5023 Pr., — заведено утраквізм на львівскім університеті, значить: віддано его Русинам і Полякам для плеканя наук на обох мовах. Постанови того найновійшого рішеня ще й тепер правосильні, помимо розпоряджень вис. ц. к. міністерства освіти, які опісля видано і які тикають ся мови урядової, а не обох мов викладових. Навсупереч докладним установам основного найвисшого рішеня спинено однакож опісля системізованє нових рускихкатедр на львівскім університеті і таким чином, мало по мало, надано університетови чисто польский характер. Теперішні відносини на тім університеті противлять ся отже его історичній традициї як і правній его основі.

Право Русинів на посіданє власного університету виходить ще й з арт. 19 державного основного закона про загальні права горожан держави, після якого всі народи держави суть рівноправні і після якого кождий нарід має непарушиме право оберегати і плекати свою національність і мову „в школі, судї і в житю публичнім". Як-же ілюзоричним являє ся сей закон, коли зважимо, що руский нарід, котрого в Австрії є три з половиною міліонів і котрий числом нїяк не стоїть далеко за Поляками, не має ні одного університету, коли Поляки мають їх аж два!

Потреба заложенія руского університету тепер тим наглійша, бо у східній Галичині є чотири руські гімназиї, отже й громада рускихабітуриентів росте, котрі, не знавши польскої мови, мусять тепер на львівскім університеті слухати викладів на польскій мові і в тій мові робити іспити. А особливо тяжко приходить ся тим рускимабітуриентам, котрі суть кандидатами до учительского стану в гімназиях, бо ті, скінчивши студиї на університеті, віддають ся своєму званю і звичайно дістають посади на рускихгімназиях, хоч не одержали на університеті відповідного підготовленя в рускій мові.

Не лучше стоїть з науками на правничім факультеті, на котрім є тепер всього дві катедри з рускою викладовою мовою: катедра для цивільного права і катедра для австрийского карного і карно-процесового права. В наслїдок недостачі рускихкатедр мусять кандидати складати перший і третий державний іспит в польскій мові, другий т.

---

11)

Болєслав Прус.

Палата і рудера.

З польского переклав

О. П—к.

(Дальше.)

— Що за але і що за бо? Сесия постановила на сей раз розслїдити винахід, а відтак занятися чоловіком, бо досьвід учить нас, що сї так звані винахідники суть по найбільшій части обманцями, мантіями et caetera!...

Мусимо бодай навчити ся точности, пошановання для ухвал...

З тими словами дивний песиміст вийшов до сїнний і піхнав двері до кімнати.

Тут на столї, перед вікном, стояв вищерблений спід горшка зі солею і миска краяних огірків, які Гоф їв ложкою деревляною а Констанция виновою. Хора дитина спала за паравaном.

На вид гостий батько і дочка повставали. Констанция почервонїла, Гоф не знав, що почати.

Через хвилю тривала мовчанка, яку перервав пан Антонї, кажучи:

— Ми прийшли, аби оглянути машину, про яку ви згадували шановному пану президови.

Виповівши се непривітним голосом, вказав Пйолуновича.

Змішаний Гоф вклонив ся, начеб хотїв ударити чолом об землю.

— І мізерию їдять! — шепнув пан Клеменс, не подумавши навіть про те, що біли зловіщих огірків лежав дуже великий разовий хлїб.

— Так отже можете нам показати вашу машину... говорив дальше пан Антонї.

— Дуже радо! прошу... прошу... відповів Гоф, підтупуючи на місци і вказуючи гостям двері другої кімнати.

Делеґовані вийшли туди...

— Бог їх зесилає нам — шепнув старець.

Глубоко зворушена дочка поцїлувала його в руку і пихнула злегка за гістьми. Потім вийшла за паравaн і нахилила ухо до стїни, аби не стратити найменчого слова з розмови.

— Чи пізнаєте мене? — спитав старця Пйолунович.

— Якби я не мав вас пізнати? — відповів біднята. — Я-ж цїлими днями і ночами думав про вас.

— Чи пан президес бажають оглянути машину? — перервав неумолимий Антонї дуже урядовим тоном.

— Прошу... прошу! ось вона... — говорив Гоф, підносячи дрожачими руками тяжкий приряд дивної форми зложений з мосяжних кільцят і желїзних дручків...

— До чого се має служити? — питав дальше песиміст.

— До всього. Двацять лїт...

— Чи функціонує?

— Ще ні, бо...

— Яка-ж тут засада? Що ії направляє в рух а радше що ії має направляти в рух? — перервав знов пан Антонї.

— Зараз я шановним панам вияснію, тілько буду мусїв...

З тими словами старець почав на своїй токарні шукати якогось знаряду. Брав до руки ріжні долота і сьрубштаки, та очивидно не надавали ся йому, бо клав їх на варстаті і знов з горячковим поспіхом шукав инших.

Пан Антонї бубнив пальцями по токарні, а Пйолунович не мав часу звертати уваги на заклопотанє бідного чоловіка, бо думав про мізерию і з неповоком дивив ся на небо, де здавало ся йому, що догнанув нарештї сю підозрілу хмарку, що грозила трубою і градом.

В тій хвилї на площи під вікном указала ся худа сука. Від першого погляду легко було пізнати, що той звірячий нуждар має щенята і що прибіг тут найти для себе поживу межи сьмітєм.

— Може нам объясните устно результати вашої машини? — відізвав ся пан Антонї до Гофа з відтінком нудьги і нетерпеливости в голосї.

— Вачите, шановний пане, се ось як! Треба прикрутити сю шрубу, а тоді вона притисне отсей дручок... Той дручок притисне отсе колїсце, зовсім як вага...

— Щож дальше?

— Дальше? — Дальше машина буде йти...

— Не буде йти — перервав дуже рішучо пан Антонї, бо тут нема механічної працї.

— Буде, вельможний пане, — відповів Гоф.

— Я не бачу добутка з простору через силу. Се є нїчо!

— Воздушне колесо — сказав Гоф.

— Мана!

— Ся шруба і сей дручок...

— Забавки! — відповів немилосерний песиміст.

Старець протяжно споглянув в очи опонентови, потім спустив голову і замовк.

Пан Антонї почав знов бубнити пальцями по токарні і знов споглянув на площу, де від початку розмови дивив ся Пйолунович, не розумівши анї кільцят, анї шруб, анї добутка з сили через простір. Голодна сука лежала тепер під вікном, придержуючи лапами і гризучи чорний і твердий хлїб, що ій викинула Констанция.

— І по що се жие на сьвітї? — пробурмотів пан Антонї, вказуючи на суку. — Голодне, худе і ще сказити ся може...

— Правда — відповів Пйолунович, не знаючи, о що ходить, бо здавало ся йому, що його в тій хвилї заболїв жолудок.

— Правдивим добродійством було би пальнути ій в лоб — додав пан Антонї.

— То правда — потвердив пан Клеменс, хапаючи ся за живіт.

Не знаю, чи остовпілий Гоф чув сю розмову філянтропів, але Констанция почула ї і залила ся сльозами.

О, нуждо! яка ти чуйна і підозріла!

— Так отже — відізвав ся знов пан Антонї до Гофа — ви не можете об'яснити нам своєї машини?

Старець сумно споглянув на гостий і мовчав.

— Отже нїчо?

Гоф знов мовчав.

— Пане президес, ходімо!

Пйолунович прокинув ся із своїх думок про холеру і воздушну трубу і, витягаючи руку до Гофа, сказав:

— На другий раз поговоримо обширнійше. Але, але моя люлька має ся зовсім добре. До побачення!

І вийшли.

В дорозї добре серце пана Клеменса почало ся троха непокоїти.

— Пане Антонї добродію, менї здаєть ся, що у них страшна нужда.

— Скупість і нехлюйство звичайні цїхи наших міщан — відповів Антонї.

— Можеб вернути ся! — сказав Пйолунович, стаючи.

Антонї здвигнув раменами.

— Пане президес, ви гарно шануєте ухвали!

— Алеж біда, пане Антонї. Песиміст обурив ся.

— Може думаєте, що менї жаль кількох рублїв?

зв. судейский іспит державний а по части і третий, можна складати в рускій мові. З того й виходить, що скінчені юристи львівского університету не мають відповідної кваліфікації, щоб на службі в публичних урядах)в судах, політичних урядах, фінансових прокураториях, краєвих фінансових дирекциях і т. д.), маючи до діла зі сторонами могли уживати рускої мови, що есть їх обовязком, бо після державного закону сторони мають право уживати рідну мову в урядових справах. З того й виходить таке безладє, що в краєвих урядах Галичини руска мова зовсім не займає такого місця, яке вона займати повинна після основного державного закону і після дотичних розпоряджень. Трийцятьмілїонова руска нация, що поклала собі за свяге діло розвивати і плекати культурне житє і що показала немалі духові сили до того житя, така нация має право жадати, щоб в конституциїній державі, в котрій положено як основу рівне право для всїх народів і їх мов, було забезпечене право і рускому народови, здобувати вищу осьвіту на своїм університеті.

За потребою заложеня окремого руского університету промовляє ще й ся обставина, що число Русинів-студентів на всїх австрийских університетах зросло над 800 чоловіка, з котрих з початком зимового семестру 1901/02 над 600 були записані на львівскім університеті. Число студентів росте що року, а тим самим росте й кривда, заподіяна рускій учащій ся молодїжи, котру вона тяжко відчуває, не маючи відповідного вихованя в рідній мові.

За конечностию заложеня самостійного руского університету кличуть ще й ті сумні події на львівскім університеті, достойні великого пожалїня, в наслїдок котрих більше як 600 руских студентів мусїли покинути університет і шукати пристановища на університетах у Відни, Празї і в Кракові. Ті події дають так голосні як і сумні докази, що обставини на львівскім університеті стали неможливими, а се тому, що рускій нарід не має пристанї, у котрій академічна его молодїж могла-б спокійно працювати на поли науки.

Для вияснення тих сумних подій і громадної еміґрациї руских студентів стараються певні люди знайти причину в аґітациї. Тому, що таке пояснене могло-б знайти віру у високого правительства, то нехай буде вільно на тім місци поручити прихильній розвазї Вашої Екцеленциї, чи се річ можлива в дорозї аґітациї намовити більше як 600 студентів, но більшій части людий убогих, що примушені лекциями заробляти на хлїб щоденний, щоб вони йшли на чужину, знаючи добре, що без заробітків мусїли-б там зазнати недостатків і тяжкої біди. Така громадна еміґрация академічної молодїжи, яка на инших університетах Европи в зовсїм неможлива, мусить мати инші причини, як видумана аґітация. Тих причин треба скорше шукати у властивих національних відносинах на т. зв. утраквістичнім львівскім університетї, на котрім правительство справдї признало певні права рускому народови, котрі права однакож не узнають теперішні верховодячі господарі того університету. Отсе і було причиною сумних подій на університетї, при чім треба зважити, що критичного часу сенат львівского університету вважав потрібним, звернути свій поклик до польской академічної молодїжи і завізвати її, щоб вона „з цілою рішучостию“ боронила якихсь, блиаше неозначених „привілеїв“ львівскої Alma Mater, і берегла „повагу і гонор“ університету проти обявів „дичі“ рускої молодїжи.*) Мусимо полишити прихильному судови Вашої Екцеленциї, чи з огляду на такі відносини з поклоном сенату, громадна еміґрация руских студентів не була навіть конечностю, і чи як-раз задля тих обставин еміґрация академічної молодїжи, над котрою нарід руский має найбільшу причину висказати свій жаль, не заслугує, щоб ёї оправдати.

Під такими сумними обставинами остаєть ся рускому народови ніщо иншого, як домагатись окремого руского університету, щоб таким способом минути можливість конфліктів між обома національними таборами, а рускій молодїжи дати спроможність до спокійної наукової працї.

Як вище доказано мають Русини не тілько право домагати ся окремого університету, але за таким університетом кличе й сама конечність. З другого боку сповнені і ісї ті вимінки, які потрібні для заложеня такого університету. Рускому народови не бракує кандидатів на катедри, бо в професори і доценти не тілько на теперішнім львівскім університетї, але і на инших австрийских і росийских університетах, котрі вже дали докази своїх спосібностий до академічного звання, а до того є ще достаточне число науково вишколених молодших людий, котрі зараз, або після короткого доповненя своїх наук, були-б в силї обняти університетскі катедри.

Тай не можна вже закидувати Русинам, будьто нема в них достаточно виробленої мови і наукової літератури. Що-до того питаня вказуємо на численні публїкациї товариства імени Шевченка, обіймаючі майже всї царини науки, котрі то публїкациї найшли загальне признане в науковім сьвітї.

Відень дня 26 сїчня 1902.

Делеґати наук. тов. ім. Шевченка у Львові, члени того товариства: *Рад. дв. проф. Іван Гошбачевский. — Проф. д-р Іван Пулюй. — Проф. д-р Смаль-Стоцкий. — Посол до ради держ. Юлїян Романчук. — Посол до ради держ. Олександер Барвінський.*

Війна.

З послїдної хвилї.

Куропаткин надіслав цареви слїдуючий рапорт ґенерала Міщенка з дня 28. с. м.: „Від трех днїв малі патрулї японьскої кінноти безнастанно підходили під наші позиции, але все завертали, коли побачили вислані проти них козацкі патрулї. Довідавши ся, що о 5 верст від Ченчу стоять 4 японьскі швадрони, вирушив я дня 27 с. м. до Калану і на другий день о годинї ½11 передполуднем дійшов до Ченчу. Коли наші реконесанси підійшли до міста, Японцї розпочали стріляти зза міських мурів. Два наші швадрони зсїли з коний і з віддалення 600 кроків розпочали борбу. В місті була одна японьска компанія і оден швадрон. Наші компанії, скріплені трема дальшими, заатакували Японцїв перехрестним огнем. Мимо того, і мимо дуже добрих позиций наших компанії, Японцї держали ся дуже хоробро і доперва по півгодинній борбі здержали пальбу, схоронили ся за доми і виставили хоругов червоного хреста. Тимчасом надійшли три нові японьскі швадрони. Двом повелось дістати ся до середини міста, трета цофнула ся в неладї перед огнем наших компанії. Ми бачили, як падали і їздцї і коні. Наше військо стріляло цїлу годину на Японцїв в місті і не дало їм зібрати ся, аби розпочати пальбу на нас. По півтора годинній борбі появили ся на дорозї від Насану 4 компанії Японцїв, що йшли скорим маршом. Я казав всїсти на коні і всї наші відділи перейшли під охороною одної компанії через гірский прохід і уставили ся за горою. Раненых уміщено при передній сторожи. Розпинаний швадрон японьский не міг скоро обсадити покиненого нами горба, а японьска піхота була ще далеко, наша задна сторожа прийшла спокійно до Куксану. Гадаю, що Японцї стратили богато людий і коний. Ми маємо раненых: 3 офіцирів тяжко, двох лекше, 3 козаків убитих, 12 раненых, а тих 5 тяжко“.

(Телеґрами).

Льондон. „Таймс“ доносить, що онодги перед полуднем росийска і японьска фльота стерли ся на полнім мори (?). Над Яльом стоїть японьский маршалок з 70.000 вояками і 180 гарматами (?). Цивільні власти покидають Владивосток (?).

Петербург. З ініціятиви Куропаткина мають бути вислані до Азиї дальші 4 корпуси з Варшави, Вильна і Київа.

Мукден. Приїхав тут вел. кн. Борис Володимирович.

Сеуль. Тут говорять, що між Анджу а Ченау прийшло до битви, в котрій убито або ранено 50 Японцїв і 100 козаків.

Берлин. Berl. Tagblatt доносить з Токіо, що після рапорту адмірала Того (?) проба замкненя в'їзду до Порт-Артура повела ся цїлковито. При вїздї до порту затоплено 4 брандери наповнені камінем і в той спосіб в'їзд і виїзд суть замкнені (?).

Петербург. Куропаткін вибрав собі за головну квартиру Ляоян поміж Мукденом а Нючваном.

Кобе. Атак з брандерами з дня 26 с. м. під Портом Артура удав ся лише в части. Брандери затоплено, але блиско берегу, так що проїзд для росийских кораблїв остав ся таки можливий. Підчас атаку упало двох японьских офіцирів, двох матрозів, а 9 матрозів є раненых.

*) Текст меморияілу в тім місци ми змодерували, а то з огляду на львівску прокуратурию. — *Ред.*

ТЕЛЄҐРАМИ.

Заговор против папи.

Рим. Дневники доносять, що перед 14 днями один кардинал одержав донесене, що ґрупа анархістів в полудневій Америці рішила замордувати папу. Кардинал безпроволочно повідомив о тім папу і римску полїцию. Правительство казало окружити Ватикан цивільною і військовою сторожию а полїция в Ґенуї має звертати пильну увагу на всїх прибуваючих з Америки. Римска полїция не вірить в заговор на житє папи.

Італїйска мобілїзация?

Рим. В венецкім арсеналї панує горячковий рух в цїли як найскорійшого приготованя великої італїйскої фльоти военної і сконцентрована еї на Адриї в цїли інтервенциї на Балканах.

Балкан.

Царгород. Порта доносить, що знов кілька болгарских віддїлів перейшло границю, котрі мордують і рабують.

Кольонїа. Köln. Ztg. доносить, що в Македонії поновили ся бійки з повстанцями. Погабло 14 Турків і 3 Болгари.

Рим. В домі Ґарібальдіого відбули ся збори живучих в Італії Альбанцїв. Вибрано аґітациїний комітет з програмою „Альбанія для Альбанцїв“. Ґарібальдіого вибрано президентом.

Білград. Військова справа має бути сими днями остаточно полагоджена. Король усуне своїх ад'ютантів скомпромітованих в атентаті, а іменує нових. Коли се стане ся, верне до Білграду італїйский амбасадор і буде іменований новий амбасадор росийский. Надіють ся, що инші держави підуть за примїром Італії.

НОВИНКИ.

— **Опамятали ся.** Становище польской преси в справі платы рільних робітників загально звісне. В борбі рільного руского пролетариату о лїпші услівя працї польска преса глядїла лише через польско-шовіністичні політичні окуляри і бачила виключно два національні табори — масу невдоволених руских робітників і кліку обшарників, традиційних стовпів польской суспільности. Супротив того польска преса стала виразом опінії послїдного табору і в оборонї мнимих інтересів „польскости“ а властиво в борбі проти слушних домагань руского народу ветовувалась за задержанем дотеперішної цїни працї, всякі-ж з'успля рільничого пролетарияту в напрямі поправи своєї екзистенциї радила нищити хочби хвилевим спровадженем робітників мазурских та хорватских або таки денунціювала тоту акцию „гайдамацкою“, щоби дотичні орґани справили ся вже з нею по своєму. Все те звісна істория, ілюстрована навіть кровавими подіями. Але, по першім охолоненю і найзавзятїйшому воросови вирве ся десь-колись якийсь розумнїйший погляд на річ, і таким lucidum intervallum в справі борби рускої робучої маси о лїпшу екзистенцию явив ся погляд, висловлений малою ґазеткою „Dobrobyt“, що виходить у Львові. В послїднім числї свого видання „Dobrobyt“ застановляє ся над знаменним фактом, що в послїднім роцї около 80.000 людий опустило раз на все Галичину і бачучи головну причину сеї сумної прояви в неможливих аґрарних відносинах, виступав рішучо против дотеперішних практик на двірских обшарах“. Спроваджуване робітників з наших сторін, бо аж з Хорватиї, практиковане в послїдних роках для викликаня занижки заробкової цїни по селах — каже „Dobrobyt“ — се народостойний гріх, без огляду на те, що є також безуспішним. Властителї більших посїлостий в Галичині повинні вже раз примінити ся до условій загального результату подажі і запотребованя. Минули вже раз на все панщизняні часи, коли польский дїдич був паном не лише на своїм панї, але і в селї, і о робітника не потребував журити ся, бо той не сьмів з місця рушитись і був на кождий поклик двірского прислужника. Нині праця рук стала товаром гляданим на рівни з иншими. Комунікациїні средства нині доступні для кождого і сей товар мандрує по цїлім сьвітї, глядаючи найдогіднїйших ринків збуту, а ріля є на жаль найнедогіднїйшим ринком, бо дає заробок лише в одній порі року. Тому властителї більших посїлостий в Галичині — кінчить „Dobrobyt“ — мусять рішучо вилїзти із традиційної шкаралупи, а ставши на становищи людскім, заплатити робітника так, як его праця заслугує. Тоді не треба буде спроваджути Хорватів, бо місцевих рук найде ся за людску заплату довольї“. Отсе слова „Dobrobyt-y“, польской ґазети, котра дивить ся з людского і обєктивного становиска і котрої ніхто не посудить о духа „Гайдамаччини“. І ми тому й наводимо голос „Dobrobyta“, бо він яко голос польский і виїмково обєктивний є найлїпшим доказом слушности боротьби наших руских селянських мас під проводом „Народного Комітету“, а заразом і найкращою критикою становиска усеї польской ґакати і з окрема теперішних краєвих верховодів. Не треба додавати, що „Dobrobyt“ зі своїм поглядом є білим круком серед польской преси, та се не змінює річи, як і звісна річ, що ми від польской ґакати не можемо ніколи ждати хочби обєктивного суду, не то людскости і справедливости.

— **Указ в справі руского обряду.** Львівске намісництво думаючи над всїлякими основними реформами в краю, видало розпорядженє до руских церковних властий, котрим наказує, щоб руске духовенство в своїх письменних зносинах з краєвою політичною ма-ґістратурою і старостами уживало терминy „греко“-католицкий, замість „руско“-католицкий. Польска преса з великим вдоволенем зазначує появу сего інтересного розпорядження п. Потоцкого і на власну руку твердить, що усуненє слова руско-католицкий було указане, бо нема обряду руского і польского а є тілько латинський і грецкий. Польска преса хотїла-б розпорядженє намісника визискати в иншій цїли, однак забуває, що то усуненє національної цїхи з назви обряду має два кінцї, бо хоч польскі шовіністи дуже радо хотїли-б греко-католиків переробити на Поляків і в тій цїли вичеркнути з памяти слово „рускій“, то навпаки, є і Русини не греко-католики а латинники, котрі не повинні переходити на польске — як хоче п. Козловскій і его трабанти, — а остати ся Русинами. При тій нагоді мусимо пригадати, що після рішень послїдного руского синоду з а т в е р д ж е н о г о в Римі, офіциальна назва нашої церкви в Галичині є руско-католицкий а не греко-католицкий, та супротив того наші церковні власти не потребують держати ся приказу намісництва, з виїмкою хиба тих писем, які суть призначені виключно для сеї магістратури. А і тоді при назві обовязані наші духовні власти случаю подати в скобках офіциальну назву руско-католицкий, приписану римскою курією.

— **Про депутацию у станиславівского епископа о. Хомишина** пишуть нам зі Станиславова: В неділю 27 н. ст. марця о год. 4 з полудня явилась депутации із 12 відпоручників всїх українъско-руских товариств в Станиславові під проводом радника Карановича у Преосьвященного Владики-Номіната о. д-ра Гр. Хомишина, щоб зложити поклін і повитати его на новім становиску. В своїй промові зазначив рад. Карановичь невисказану радість цїлої станиславівскої громади, що стоїть при церкві і в оборонї свого поневоленого народа задля так корисного для Русинів вибору кандидата на опорожнений від давна вже епископский престол станиславівскої дієцезії. Відтак вказав рад. Карановичь на чи-малі трудности і перепони, які подибав Его Преосьвященьство на новім становиску, але натомість заявив, що вся патріотична інтеліґенция, весь ему повірений народ буде стояти з ним і по силам своїм підпирати ме его у нелегкій роботї і змаганях. Его Преосьвященьство у відповіди висказав свою велику радість із-за привіту. Відтак зазначив, що понимав своє не легке становиско, однакож має надію, що при помочи Божій і при помочи щирих людий доброї волї він ті трудности переможе. Яко син люду, бо вийшов з під сїльскої стріхи, буде намагатись повести тою дорогою, котрою его ангелїд повести годить ся, щоби він здобув собі лучшу долю. Відтак вивідував ся Его Преосьв. про Станиславів, де він перед 3-ма роками був сотрудником і, подякувавши ще раз за щирий привіт, попрощав депутатів. — Депутация хотїла також явити ся з поклоном і подякою у Екцеленциї митроп. ґр. Шептицкого і Преосв. о. д-р. Хомишин телефонував в тій справі до митрополичої палати, з відки відтелефоновано, що Екцеленция виїхав до Прилбич. — *Н.*

— **Сецесия учеников** V кл. рускої ґімназиї у Львові скінчила ся поки-що тим, що оба віддїли тої класи на основі рішеня учительскої конференциї розвязано, а по сьвятах відбудуть ся нові вписи. Впрочім з компетентних кругів надіслано нам в тій справі отсей комунікат: „Ученики обох рівнорядних віддїлів V класи академічної ґімназиї у Львові опустили самовільно і проти виразної перестороги директора шкільну науку в дни 28 зглядно також і 29 марта, в наслїдок чого по мисли шкільних приписів і повязтої одноголосно ухвали збору учительского кождий поодинокий ученик сеї класи перестав бути учеником академічної ґімназиї. По фериях сьвяточних діло буде рішучо полагодженя а в цїли евентуального поновного впису обовязані суть родичі явити ся лично разом зі синами в канцелярії дирекциї, де довідають ся про услівя поновного „принятя зглядно про причини непринятя синів“. О скілько знаємо з приватного жерела, новий вписъ не потягне за собою потреби плаченя другий раз вписового.

— **Студентска револьта.** З Ясла пишуть нам: На одного з професорів тутешної ґімназиї напали ученики цїлою товпою і сильно потурбували, бючи по лици. Напад відбув ся в білий день, серед ринку, наслїдком чого спинило ся величезне збіговище. Причиною сумної події було за остре поведене професора. Краєва рада шкільна виделеґувала сюди краєвого інспектора п. Майхровича, котрий розвів в тій справі слїдство. — *А.*

— **Свій до свого.** Пишуть нам: Позаяк треба було мені томасини а не мав я тоді ціника перемиской Спілки під рукою, звернув ся я до фірми „Ернест Бальзен“ в Кракові по деякі вияснення. На моє, очивидно по руски написане запитане відповів мені Бальзен по по польски і то кілька разів. Супротив того я приневолений був замовлене відкликати, тим більше що я одержав ціник з Перемишля і звернув ся там за томасиною та насїнем. Звертає ся проте увагу рускої публики, щоби покинула чужих купців, котрі нашу мову ігнорують а удавала ся з услугами замовленями до своїх. — *Е. В.*

— **Січи на Гуцульщині.** Пишуть нам: По завязаню „Січи“ в Жабю зробив ся великий рух між Гуцулами. Усї живо заінтересувались „козаками“ і завязано уже досї „Січи“ в Ясенові, Криворівни, Головах, Ферескулї і то без ніякого удїлу місцевої інтеліґенциї. Місцеві Жиди і Поляки дуже кривим оком дивлять ся на сей орґанїзациїний рух між Гуцулами а на руку йдуть їм також звісні чинники. Одного з основателїв яблонецкої „Січи“, Олексу Мокалюка, ґазду з Яблониці,

---

— Та що ви?

— Но, то чекаймо на се, що постановить зібране. Я з засади противний милостинням, які тільки деморалїзують нинїшні класи, і з засади сповняю ухвали більшости. По за тим я не знаю нїчо, не хочу про нїчо чути і вам раджу робити то само. Нам завсїгди бракувало карности і точности.

Ся енерґічна арґументация вплинула відповідно на пана Клеменса, що випростував ся як жовнїр, стоячий на вартї і міровим кроком посунув ся до свого дому.

В рудері тимчасом. заким гості встигли переступити порог сїний, відіграла ся слїдуюча сцена.

— Отче, — говорила Констанция — ми уже не маємо нїчо в дома. Можеб попросити тих панів?

— Коли я не сьмію — відповів Гоф.

— Но, то я їх попрошу! — сказала жінка з резиґнациєю і посунула ся до дверий.

Одначе хвилева відвага опустила її.

— Не можу — шепнула — тут Гелюня хора...

— Га! трудно... Вийду за ними! — перерван старець і вийшов.

Кілька хвиль дочка з битем серця чекала на результат і вкінци удала ся за батьком, що став в сїнях, опертий о футрину і глядїв на улицю.

— Но і щож? спитала.

— Оден хоче вернути.

— Вернути?

— Так. Тепер стоять і щось говорять.

— Вже відходять!

— Відходять! — зойкнула дочка.

Нуждарі споглянули по собі і вернули до помешкання задумані. Гоф почав оглядати токарню, а Констанция машину до шитя. Настала тишина, серед якої чутно було неспокійний віддих спячої дитини, бренькіт мухи, що замотала ся в сїти павука і годинник, що без поспіху, але також і без опізненя, вибивав свое так-так! так-так!

(Дальше буде.)

котрий тамтого року внучив ся сам читати і писати, обжалувала жандармерия з Гриняви о переступ закона коаліційного і розсіяне фальшивих вістий, за те, що толкував зібраним перед службою Б. на двинтарі коло церкви в Ферескулї Гуцулам про „Січи“ та подібні товариства. На щасте на розправі переведеній дня 14 с. м. в кутськім суді увільнено Мокалюка від всякої вини. Воронин безплатно др Кулик, адвокат з Кут, за що належить ся ему слова щирого признання. Однак противники не дають за виграну. Насилають на Мокалюка ріжних „людців“ в роді Кароля Соколовского та иших, котрі засїдають ся на него і подибавши, шукають приключки до бійки, прозивають послїдними словами і т. д. Та натрафили на „хитрого Русина“, котрий сходить їм з дороги, коли йде сам або шукає собі більшого товариства. — Дня 26 с. м. о годинї 10 рано відбули ся перші загальні збори „Січи“ в Яблоници галицкій. Народу зібрало ся мимо робучої днини поверх три сотки — в хатї і коло хати Василя Мокана. Проводив гуцул Юрій Соломійчук з Жабя, котрий в довгій і красноречивій промові завзивав присутних, щоби покинули корчми, завязували свої склени, читальні і каси, пояснив статут „Січи“ і розказав про орґанізаційний рух між Русинами. До виділу вибрано Олексу Мокалюка на кошового, Дмитра Малишука на осавулу, Кузьму Паленицю на учителя, Василя Мокана на скарбівника, Дмитра Лебіштана на кругвара, Петра Рубанека на писаря а А. Борковского і ще трох на четарів. До товариства вписало ся поверх сто членів; вкладку членьску установлено на 1 кор. річно. По зборах відбуло ся торжественне віддане лент кошовому і Січовикам а потім наступили вправи при участи Січий з Жабя, Голов, Ферескулї та... асистенциї трох шандарів, до котрих ми поволи привикаємо і не так то дуже їх ликаємось, як то бувало давно, коли Гуцул був темний і кождого „панича“ бив ся більше як „щезника“ (чорта). Ще одно наконець! Рух орґанізаційний „Січовий“ відбуває ся у нас без найменшої участи та спонуки з боку місцевої і дооколичної інтеліґенциї. Не дивуємо ся учителям і урядникам, бо й мало де у нас вони є (пр. на Вілім Черемоши учителем в Гриняві Полик); звісно не дивуємо ся й нашим панотцям від „твердої віри“, але мусимо пожалуватись, що ей деякі священики народовцї не конче радо дивлять ся на орґанїзацию „Січий“. Незнаємо, які можуть бути того причини, але коли які суть, то якраз священики народовцї повинні приступати до „Січий“, бо тілько в той спосіб відберуть можність партийної аґітациї в „Січах“ і з тої, корисної в принципі институциї зроблять — як повинно бути — орґанїзацию одноцїльну і національну. Особливож тепер нема причини відсувати ся від „Січий“, коли львівский „Сокіл“ рішив приняти „Січи“ яко свої філії і в всяка надія получити в одну орґанїзацию ті товариства, яких розбите не мав найменшого змислу. Впрочім всякі в тім дїлї упередженя суть по найбільшій части лише хиба виплывом нетакту одиниць або фальшивої опінії. (О скілько знаємо, в статутах деяких „Січий“ є виразна постанова, очивидно безглузда, що членом товариства може бути лише особа свїтска. Се очивидно не вадить, що при заснованю нових „Січий“ або й на окремих зборах „Січий“ вже істнуючих статут в тім зглядї може бути змінений. *Ред.*) бо прим. на зборах в Яблоници ніхто ани слівцем не обізвав ся против „попів“. — *Гуцула з під Чорногори.*

— **Курс пожарний в Скалї над Збручем** перевів минулої неділї і понеділка відпоручник львівского „Сокола“ п. Д. Сембратович, висланий „Соколом“ на просьбу тамошної „Січи“, яка не могучи одержати фахової помочи від своїх основателїв, звернула ся о тоту поміч до „Сокола“. Курс обіймав основи теориї пожарництва, а також практичні вправи зі сикавкою та иншими приладами пожарними. Великий здвиг народа по обох боках Збруча викликали вправи зі сикавкою над берегом ріки. Виразно мож було запримітити велике заінтересованє справою нетїдьки серед Скаловян, але серед юрби наших братів, що густою товпою засїли противний бік ріки, дїлячої наш край між дві держави. Вправи наших пожарників, ведені відпоручником „Сокола“, викликали ще й той успіх, що одна із сусїдних пожарних сторожий, не маючи фахової вправи, прибула до Скали і просила управителя курсу о удїленє їм науки, яку він з ними радо перевів. За те Скаловяни одержали від сеї сторожи запевненє помочи на случай пожежи. На закінченє курсу відбув ся в присутности бурмістра і міської ради попис сїчової сторожи, почім серед сьпіву „Гей на горі“ і „Марша Соколів“ курс замкнено. Належить зазначити, що „Сокіл“ у Львові мимо великої працї серед власних філій перевів згаданий курс цїлком безкорисно, а тільки за зворотом власних коштів поїздки делеґата поводячи ся в тій справі — як він те впрочім все робить — інтересом народним.

— **Угнівські заворушеня перед судом.** Розправа о заворушеня против Жидів в Угнові відбуде ся в половині мая. Обжалуваних є 112, а доказових сьвідків 251. Окрім того покликано також богато сьвідків відводових. Розправа потревае імовірно кілька тижнїв. З огляду на великі кошти та клопоти з причини евент. спроваджена до розправи у Львові кількасот сьвідків, предложив карний суд у Львові внесенє до міністерства справедливости на переведене розправи на місци. Коли міністерство на се згодить ся, буде в Угнові побудована шопа призначена спеціяльно до розправи.

— **Соломяний огонь.** Російска преса констатує з великим жалем ослабленє заінтересованя війною серед російскої суспільности, „Новости“ так пояснюють головні причини того явища: На скілько публика охолола до военних подій, можна судити хочби по тім, що зацїкавленє ґазетними вістями обнизило ся до мінїмум. Також годї і сего легковажити, що приплив жертв в користь „Червоного Хреста“ значно зменшив ся. „Новости“ пояснюють сей факт передовсїм тим, що більше або менше богаті та певні вісти про події на далекім Сході надходили лише в перших днях, опісля ті вісти стають все скупійші, а иноді зовсїм їх нема. Про поодинокі події публика дізнавала ся не сейчас, але уривочно, неясно, так що коли наспівають точнїйші вісти, не викликують психольоґічного вражіня. Другим важним чинником, що зменшує приплив „добровільних“ жертв на военні цїли, є непевність публики, куди ті жертви дівають ся і чи взагалї вони обертають ся на призначену цїль... То підозріне висказують „Новости“ очивидно дуже обережно, а вже зовсїм примовчують — з огляду на цензуру — найважнїйшу причину, іменно факт, що ті „добровільні“ жертви на дїлї є примусові, бо стягають їх iure cadnoo всякі власти, від кого лише можуть.

— **Дрібні вісти.** Почта в Монастириских, одна з найбільших неварілиних в Галичині, з річним доходом 16.000 К, мав перейти під управу правительства. — П. Евген Бурачиньский, родом з Княждвора, осягнув онодї в львівскім університеті степень доктора всїх наук лїкарских. — У Львові стане незадовго виходити „T gblatt“, видаваний в жидівскім жарґоні і єврейскими буквами, з задачию боронити інтересів жидівских мас. — У Відни викликала велику сензацию утеча адвоката д-ра Орловского, що спроневірив депозити на квоту 300.000 К. Орловский видавав в Кракові перед десяти роками дневник „Kurjer polski“ і відграваз в польскій політицї визначнїйшу ролю, доки не скомпромітував ся по викритю, що уживав неправно титулу доктора прав. — Місто Динів в західній Галичині стоїть в огни.

— **Збірна конференция в Станиславові.** Заходом філії руского тов. педаґоґічного в Станиславові відбуде ся дня 1 н. ст. цьвітня с. р. в комнатах „Руской Бесїди“ „Збірна конференция“ з отсим порядком дневним: 1) Відчит д-ра Ковшевича „арабскі писателї яко жерело середновічної укр.-руской історії“; 2) Внесеня від виділу і членів. — Початок о годинї 4-ій з полудня.

— **З тов. ім. І. Котляревского.** Засїданє виділу товариства відбуде ся в четвер дня 31 с. м. о 7-ій г. вечером в Руській Бесїді. Просить ся пп. виділових і їх заступників о численну участь.

— **З львівской „Зорі“.** Виділ товариства руских ремісників „Зоря“ у Львові вибраний загальним збором дня 23. марта на р. 1904 уконституував ся на вчерашнім виділовім засїданю слїдуючо: Василь Нагірний голова, Антін Оприск заступник голови, Онуфрий Пацак секретар, Василь Гресяк касиер, Юрій Сидорак поборця, Михайло Стефанівский бібліотекар, Іван Криловский контрольор. Загальним збором вибрані ще з поміж членів почетних пп. д-р Кость Левицкий, д-р Петро Сушкевич; заступниками виділових: Иосиф Кошулиньский, Дмитро Кулиньский і Дмитро Стащишин; комісия контрольна: Софрон Ференцевич, і Іван Чорній.

— **Порядок богослужень в церкві св. Варвари у Відни** Дня 3 цьвітня, неділя цьвітоносна, о 8 год. утреня, о 9 год. румуньска литургія, о ½11 год. торжественна литургія о ¾ 2 посьвячене ваїй, о 4 год. вечірня, послїдна страстна проповідь, о 5 год. суплїкация і панахида. — В понеділок, второк і середу о 8 год. преждеосьвящена литургія, в середу о 4 год. повечерія велике з литією. — Дня 7 цьвітня великий четвер, Благовіщенє Пресв. Богор. о 8 год. утреня, о 9 год. литургія св. Василия Великого з вечірнею, о 6 год. страсти господні.— Дня 8 цьвітня велика пятниця, о 10 год. часи царскі, о ½12 вечірня з положенем плащаниці, о 6 год. утреня вел. суботи. При тім сьпіває хор мішаний св. Варвари 7 концертових псальмів, під батутою п. Ю. Нїжанковского. — Дня 9 цьвітня вел. субота о 9 год. литургія св. Василия Великого з вечірнею, о 3 год. надгробнов, о 7 год. утреня воскресна. — Дня 10 цьвітня вел. Неділя Пасхи о 9 год. румуньска литургія, о 10 год. торж. литургія, посьвячене артоса і пасхи, о 4 год. вечірня і проповідь. В вел. понеділок і второк о 8 год. читана литургія румуньска, о 9 утреня, о 10 литургія сьпів., о 4 вечірня. — *М. Бігун.*

— **Зазив до патріотичного загалу.** Читальня „Просьвіта“ в Бурштині забирав ся до будови власного дому, а не маючи на се відповідних фондів і тиснена з усїх боків ворожими силами, надіслала нам відозву, з прошенем о добровільну поміч в тім дїлї зі сторони руской суспільности. При маленьких фондах які маємо, читаємо в сїй відозві — не годні ми власними силами довершити так важного діла і, ми сьвідомі перешкод, які нам в дорозї до нашої мети стоять, ми сьвідомі однак також, що громада — великий чоловік, що „громада по нитці, а бідному сорочка“. Се осьмілює нас просити Тебе, Руска Громадо, о ласкаву поміч материальну, звертаємо ся до Вас, Читальні „Просьвіти“, допоможіть нам довести зачате дїло до кінця; відкликуємо ся до кождого, в кого лиш руске серце бє, не забудьте за нас, та хотяй малими лептами причиніть ся до здвигненя читальні „Просьвіти“ в Бурштині. В твердім пересьвідченю, що сей наш поклик увінчаєсь бажаним успіхом, просимо уклінно всякі добровільні жертви висилати на книжочку щадничу число 18, під адресою: „Каса ощадности і позичок в Бурштині“.

— **Ратуймо своїх на „кресах“.** Село Климківці, звісне читачам „Дїла“ з практик польских „ународовячів“ та швіндлїв війта Фабіяна, загрожене ще одною бідою. Церков валить ся. Старенька, деревлина — не година довше встояти, треба будувати нову, а фондів ні звідки взяти... Село дочерне, весь конкуренційний тягар на громадї, а тут лиш двох Русинів, що їх господарями можна назвати; прочі бідаки, що аж жаль їх обтяжувати конкуренцию. Чотири тисячі є в скарбонї, звідки дістати решту? А тут церков доконечна, бо она одна здержить „unarodowienie wioski“, з яким так напосїли ся полїскі ґакатисти. Позаяк розписанє конкуренциї тото „unarodowienie“ лише приспішило би, тому нема иншої ради, як лише звернути ся з просьбою до всякої руской душі о ласкаві лепти на се християнське дїло. Звертаю ся до нашого патріотичного духовенства, особливо до моїх товаришів, котрі, опускаючи разом зі мною в 1892 р. семинарию, на прощанє уложили собі квестіонар будучої роботи на селї. Тодї постановили не забувати на себе і хоч розійдемось по краю, у важних хвилях відкликатись взаїмно. Така критична хвиля прийшла на мене, чи на мої нещасливі Климківці. В ваші руки, товариші, складаю мою просьбу. Поаґітуйте між своїми конденкальними та парохіянами, представте їм вагу справи, се-ж в зменшенім видї другий Бахорець о. Прислопского на Мазурах! А хто чи з моїх Дорогах Товаришів, чи знакомих або й незнакомих патріотів послухає мої просьби, зволить ласкаві датки присилати на мою адресу: Терпилівка, п. Новесело коло Підволочиск. — Сьвящ. *Володимир Герасимович.*

— **„Сокіл“ в Бучачи** засновано яко філію ґімнастичну Товариства „Сокіл“ у Львові. Ц. к. намісництво затвердило вже статути“. Нове се товариство нехай стане провідником до з'орґанїзованя народних сил на повіт бучацкий.

— **Пожарний Сокіл в Во нилові** калуского повіта засновано на статутї львівского „Сокола“. Ц. к. намісництво затвердило вже статут.

— **З „Труда“.** Маємо честь подати отсим до відомости Впп. Публики, що склад наш з полотнами, виробами пончошковими, килимами і проч. як також з виробами наших робітень примістили ми в спеціяльно на се приладженім партеровім фронтовім льокали нашого дому у Львові, Ринок 39. — Надіємо ся, що крок сей дальшого розвою нашого товариства привитає суспільність наша радо і численними відвиджуваними нашого склепу та численними закупнами там товарів піддержить наші заходи около розвитку нашого „Труда“. — *Дирекция.*

— **Руські переписні листки.** Підприємнича фірма Я. Оренштайна в Коломиї видала нову серию переписних листків. Вже давнїйші листки сеї фірми придбали їй загальне признанє. Яко ілюстрациї до творів українських письменників, як Шевченка або Ґоголя, являлись милою пригадкою вражінь, віднесених колись при читаню сих творів, а рівночасно сповняли деяку культурну місию, бо викликували заінтересованє дотичними письменниками у тих, що їх не читали. Нова серия є дальшим кроком в дїяльности згаданої фірми. Є се 10 картин, з'ображуючих сцени з історичної повісти Франка „Захар Беркут“. Картини виконані звісним артистом-рисовником п. Петраком по мистецки і сьвідчать вельми підхлїбно про его талант. Композиция і перспектива рисунку, а передовсїм умінецко обдумана характеристика осіб надають сценам з нашої померклої бувальщини сильної експресиї. Артистови видко добре звісна Верховина, де розгравали ся події з Франкової повісти, бо виведені его рукою статї, особливо мужицкі, се живісенькі типи наших Верховинців, трактовані до того п. Петраком з наглядною симпатиєю. Тому то картини, де виступають тоті вистудіовані типи, роблять корисніїше вражінє, чим сцени з ґобрами, виведеними більше шабльоново. Взагалїж ціла серия сих листків представляє чималу артистичну вартість і виявляє в п. Петраку знаменитий ілюстраторский талант, в якім наші видавництва, головно популярні повинні би знайти неоцїнену підмогу в розбуджуваню любови до нашої славної бувальщини, а тим самим в розбуджуваню національної сьвідомости. Сама популярна істория козаччини, ілюстрована з таким теплом та знанєм народної душі, яких зразок подав нам п. Петрак в тих десяти картинах до повісти Франка, відограла би в умах широких народних мас велику ролю... Поки-що нова серия переписних листків, видана отсе в Коломиї, заслугує на пильнїйшу увагу нашої інтеліґентної публики, тим більше, що повість Франка „Захар Беркут“, видана недавно вдруге накладом Видавничої С-ки у Львові находить в тих листках зовсїм гарне ілюстрациїне доповненє. Шкода лише, що в написї на тих листках вкрала ся друкарска похибка, бо на всїх випечатано „Беркум“ місто „Беркут“. — Накладом Товариства для розвою руской штуки у Львові, вийшла нова серия переписних листків, артистично виконаних, котрі можна набути по 6 сот за штуку в товаристві, Ринок ч. 34 або в „Соколї“, Підвале ч. 7.

Урядові вісти:

— **Вісти із львівской архіепархії.** Канонічну институцию на Хоросно одержав о. Алексей Пясецкий. — Завідательство прихода Дарахів одержав о. Платон Карпіньский. — Сотрудництва одержали оо.: Зиновій Маркевич в Теребовлї, Александер Яримович в Залїщих, Володимир Ванчицкий в Тейсарові, Алексей Пеленьский в Плаучі вел. — Признана дотация для приватного сотрудника в Сушні. — Презенту на прихід Лоня одержав о. Казимир Саницкий, завідатель Скнилова. — В пропозицию на Кудиновці приняті оо.: 1) Юлиян Борачок, 2) Евгеній Тимкевич, 3) Лев Сїчиньский, а в синсї: Теодор Гураль, Іларіон Мединьский, Іван Ілевич і Михайло Бобовник.

Померли:

— **Теофіля з Окуневских Озаркевичева,** вдова по совітнику і пароху в Болехові, померла там по довгій і тяжкій хоробі дня 28 марта 1904 в 74 році жита. Похорон відбув ся нині. Покійна була взірцем руской певісти і мала в ширших кругах, що ей знали, велике поважанє. В. і. п.!

Малий фейлєтон.

Олекса Коваленко.

Літня ніч.

Давно за обрій сонце закотилось
І сива мгла вже землю обгортає,
Зірок велике коло засьвітилось
І срібним сьвітом з вишини сіяє...

* * *

Заснуло все, що в день галасувало,
І відпочинку подалось шукати.
Скрізь тихо, мов нїчого й не бувало
Один лиш соловей почав сьпівати...

* * *

Нарешті місяць новагом підняв ся,
Спокійно в землю сонну роздивився ся
І обдав природу всю промінем.

* * *

Деревя пахощів струмки пустили,
Травинку всяку роси буйні вкрили
І повне все таємним шепотїнем.

16 листопада 1903 р.

Муки.

Немає муки важчої, як знати,
Що ти в житю не те, що треба робиш,
І кождую хвилину почувати,
Що ти не тим шляхом, що хочеш, ходиш...

* * *

Що марно кращі поривання гинуть,
Свій вік короткий тратиш на дурницї...
І день за днем без повороту плинуть,
І гаснуть ясні мрії чарівницї...

* * *

Схопивши голову свою у руки,
Не рокумієш кудиб подівсь від муки,
І заподїяв щоб таке з собою...

* * *

Важав би геть, крізь землю провалитись,
Аби на сьвіт химерний не дивитись
І щоб не мучити себе журбою!..

20 листопада 1903.

Катеринщин.

У літню і в холодну зїмню пору
З своєю катеринкою блукаєш,
І сумно біля кождого ти двору
Пісьні одноманітні завжди граєш...

* * *

Обридла вже вона й тобі самому
Музика та, що нею ти голосиш,
І нецїкава й другим, теж нїкому, —
Але тим сьпівом хлїба в нас ти просиш...

* * *

Коли твої пісьні гіркі зачую,
Всядаю зараз долю я людську
І все життя нудне, одноманїтне...

* * *

Як і твоє блуканє скрізь щоденне,
Воно таке-ж звичайне і буденне,
Мизерне та нїкчемне і безцьвітне!..

24 листопада 1903.

— **Гідне до наслїдуваня.** Товариство урядників і сьвящеників у Львові даровало на Дім „Сокола“ 20 К, за що Спаси-Біг йому. Є се найлїпшим приміром для Русинів, щоби таке Товариства як найенергічнїйше попирали, бо воно по-при своє ґуманітарну цїль сповнює і патріотичне дїло попиранєм народних стремлїнь. — *Старшина Сокола.*

Позір Родимці! Просимо о датки на будову дому „Сокола“ у Львові.

Цїна збіжа і других продуктів.

Львів 28 марта. Валюта коронова. Цїна за 50 клґр. loco Львів. *Пшениця* стара 7·40 до 8·70 а на термін —·— до —·—, *Жито* старе 6·40 до 6·70 а на термін —·— до —·—, *овес* оброчний старий 5·10 до 5·75 а на термін —·— до —·—, *ячмінь* пастївний 5·— до 5·25 а броварний 5·60 до 6·—, *рїпак* 9·50 до 9·75, *льнянка* —·— до —·—, *горох* пастївний 5·75 до 6·25 а до вареня 7·50 до 11·— *вика* 5·30 до 5·75, *насіне льняне* 9·— до 9·10, *насіне конопляне* 7·— до 7·10, *біб* —·— до —·—, *бобик* 5·50 до 5·75, *гречка* —·— до —·—, *кукуруза* готова —·— до —·— а нова 5·90 до 6·25, *хміль* (за 56 кільо) 220·— до 250·—, *конюшина* червона 65·— до 75·—, біла 65·— до 80·—, шведска 60·— до 80·—, *Спірітус* loco за 50 літрів 15·50 до 15·75.

Надіслане.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Ґіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4.85

Огріванн, Кухні, Водопроводи, Газ, Купелі у ваннах. Кльозети, Пральні, Помпи і т. д.

також

БУДІВЕЛЬНЕ БЛЯХАРСТВО

виконує фахово, практично і дешево

Юліян Токар

Конпес. заведенє інсталяційне і бляхарске

Краків, Радивилівска ч. 24. 60 20—24

Купить *невеличку реальність в Станиславові або Коломиї, також на передмістях вдова по сьвященику. Звідатись у руско-кат. уряді парох. Кимполюнг, Буковина.* 215 5—5

ЛЯРНЯ ДЗВОНІВ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

в КАЛУШИ

відзначена трома срібними медалями

виконує **дзвони** різної ваги і приймає ушкоджені дзвони до переливання в найкоротшім часі, а також має на складі готові дзвони різної ваги.

Дякуючи всім Ви приходникам і фундаторам за всі дотеперішні замовленя, прошу о ласкаві замовленя так на поодинокі нові дзвони як і на цілі ґрупи. За тревалість материялу і гармонійний звук моїх дзвонів ручу і длятого осьміляю ся припоручити їх Вп. П. Т. Публиці.

З глубоким поважанєм

АНТОНІЙ СЕРАФИН.

54 Аґентів не висилаю.

Прошу все домагати ся

краєвого виробу

Мунка щадничі одинокі мила з **„носорожцем“** або **„косою“** виробу першої галицкої парової фабрики мила і сьвічок

СИМЕОНА МУНКА

в ЖИВЦИ (заснованої в 1846 році.)

Прібки і цінники даром! 172

До Канади!

З Ротердаму до Виніпеґ коштує тепер тілько **200 корон.**

Від'їзд з Ротердаму **точно 2 рази тиж'ево**. Удаватись тілько до Анґльо-Континентального Бюра подорожи в Ротердамі (Rotterdam 4 Korte Wijnbrugstraat (Holland): 228

Климентий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. к. львівского університету

поручає

своє переплетниче і ґалянтерийне заведенє

у Львові ул. Валова ч. 29. 336

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служебників, Евангелий, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбумів, Мап, Дипльомів і т. п. по умірених цінах.

Специяльне донесенє.

Так часто похвалюваний **годинник анкер-ремонтоар** системи Роскопфа в ніклевій оправі купує вже від року велика частина моїх гостий, особливо-ж рільники, урядники, жандармерия, фінансова сторожа і желізничі функціонарі **з найбільшим вдоволенєм.**

Доставляю правдиві американські, антимагнетичні годинники

Анкер Ремонтоар системи Роскопфа

(знамениті у воєнній службі) в емаліованим кружком, в гарно полірованій, цілько пристаючій ніклевій оправі, докладно уреґульовані і на 36 годин вакручувані, з **писменною ґарантією за 3-літний хід.**

Ціна за штуку зр. **2·50**

При купні

3 штук зр. **2·25** від штуки

6 штук зр. **2·15** „ „

Висилає за післяплатою або за попереднім надісланєм готівки.

Головний склад сполучених фабрик годинників „Роскопф“

Р. ГОФМАН

Відень, I.

Bäckerstrasse 20.—X.

171 1—3

СПЕЦИЯЛЬНИЙ СКЛАД

фотоґрафічних апаратів і **приборів**

від фірмою

В. БОРЖЕМСКИЙ

У ЛЬВОВІ

перед тим площа Ґалицка тепер

ул. Театральна ч. 7. [*напротив лат. катедри*]

поручає всякі артикули, входячі в обсяг фотоґрафії по найнижших цінах. 226 2—10

Цукорня львівска Е. Росевича в Перемишли поручає на Великдень: торти, мазурки та всяке инше сьвяточне печиво найліпшої якости по уміркованих цінах. Замовленя з провінції висилає ся відворотною почтою. 221 3—6

Дяк з добрим голосом і з добрими сьвідоцтвами, жонатий, глядає посади. — *Стефан Бартків* в Іванкові п. п. 223 Скала над Збручом. 3—3

„МОЛОДІЖ“

одинока часопись для старшої молодежи, виходить раз на місяць під редакцією *Евг. Мандичевского в Тернополи.*

Річна переплата 5 кор. півріч на 3 кор. 164

Платничого і до услуги гостий в комнатах до сьвідань, обідів і вечер під користними услівами пошукує торговля корінна вин і деликатесів **Івана Бориса** в Перемишли. 219 4—9

ТОРҐОВЛЯ І РУКОДІЛЬНЯ

Петра Дуткевича

в Станиславові ул. Бельведерска 4

поручає Евангелия, Хреста, кивоти, ліхтарі, паукн, патериці, ґанї, хоругви, чаші, образи процесійні. Огнево золотить дарохранительниці, чаші і дає до посьвящени.

Цінники даром франко.

708

Дяка крамаря потреба від неділї Ософиної. Платня дяка 100 К річно і до 300 К доходів, а крамаря 30 К, місячно. Помешкане при крамници. Кандидат має мати добрий голос, розуміти церковний устав, виказати ся крамничною практикою, мусить мати когось до помочи і заступства в крамници в час его занять в парохії і зложити 300 К кавциї. Першеньство буде мати той дяк, котрий міг би крамницю винарендувати. — Зголошувати ся в: *Уряді парохіяльнім Вепвова, п. Мляки.* 195 8—8

Ученик VI. кл. ґімн. глядає лекциї за скромною винагородою. Ласкаві згодошенія під адресою Я. П. poste restante Самбір. 179 8—8

Надзираюча рада повітового товариства кредитового стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою в Городенці на основі ухвали своєї з дня 26 марта 1904 скликує отсим на основі § 45 уст. ж. стат.

IV звичайні

Загальні Збори

членів тогож товариства, котрі відбудуть ся в четвер дня 12 мая 1904 в салї Народного Дому в Городенці з слїдуючим порядком дневним:

1) Отвореня зборів.

2) Вибір двох членів надзираючої Ради на місце уступаючих (§ 37 статута) Івана Гомоватюка і Івана Радуляка.

3) Вибір трех заступників членів надзираючої Ради (§ 37 статута).

4) Подане до відомости загальних зборів маєткового білянсу за рік 1903 і справоздане надзираючої ради з дїяльности товариства (§ 42 уст. б. статута).

5) Поділ зисків товариства (§ 52 уст. в стат.).

6) Внески членів і надзираючої ради (§ 52 уст. г. статута).

Право участи в загальних зборах мають після § 50 статута лиш ті члени стоваришення, котрі заплатили в цілости що найменьше один удїл і то лиш особисто (§ 51 стат.) Правні особи заступають їх законні заступники.

Городенка дня 26 марта 1904. 2—3 236

За надзираючу раду

О. Альойзий Олесницкий, голова

О. Володимир Карачевский, член ради надз. — *Іван Гомоватюк*, член ради надз.

Готель Брістоль I. п. **ТЕАТР Variété.**

Виступ найлїпших артистичних сил. Щодень три нові сензаційні комедиї. 128

На недалекі сьвята

поручає

перта краєва запротоколована фабрика вудженини

Йосифа Котовича

Львів, ул. Краківска ч. 15, філія ул. Городецка ч. 3

звісну з доброти вудженину, а особливо нуджені шинки, полядвичні ковбаси, зладжені краєвим способом та всяку иншу вудженину по можливо найнижших цінах. — Замовленя з провінциї виконує ся відворотною почтою. 237 2—10

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

у Львові, Ринок ч. 10, дім Просьвіти.

Членами Товариства можуть бути тілько обезпечені тревало в „Дністрі“ від огню. Членьский удїл 50 кор. можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

Члени Товариства можуть затягати **позички на 6½%** за предложенєм відповідної ґіпотеки або поруки; оплату більших позичок розкладає ся *на 10 літ.*

При парцеляциях і иншім купні землї нехай купуючі звертають ся за *позичками до „Дністра“.*

Вкладки щадничі приймає Товариство на 4%.

З чистого зиску дістають члени *дивіденду* від удїлів а часть зиску призначує ся *на добродійні цїли*; дотепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. п. *16.385 корон.* 34

Стан 31 грудня 1903:

Вкладки	1,424·589 К.	Позички	1,330.822 К.
Удїли	109.835 К.	Цїнні папери льок.	
Фонди резервові	21.319 К.	в банках і на рах. біж.	280.681 К.

Рух желїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31***, **1·30**, **8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний дворець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
„ (на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Ґрималова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20***, **1·40**, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **3·10**.
Зі Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Ряшева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. дворця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
„ (з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з голови.): 10·40, (з Подзамча) 10·57.
До Чернівців: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнїйший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздкою (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацийний удїлює і продає всякі білети та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. желїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

Без німецких дріжджей. Без приготованя.

Treff, порошок до печеня

Дра Е. КРАТО (Crato). 697 26—43

Всяка неудача виключена.

Заощаджає додатки. Ціна 12 сот. за пачку.

Головний склад: **Fl. Krause, Львів, ул. Третого Мая Ч. 7.**

Перше гал. Товариство акцийне

Рафінериї спіритусу у Львові

На сьвята *поручає свої добірні вироби як:*

Наливки — Польскі горівки

Бонгут

найліпшої чистоти

Розолїси — Руми

232 2—10

Склади: пасаж Гавсмана — Площа Вернардиньска 2. — Пл. Кашпитульна 3.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черляньского. З друкарні Народової (Манецких), Львів — Коперника ч. 9.

Ч. 68. Львів, Четвер 18 (31) Марта 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшенского ул. Кілїньского 2; С. Соколовецкий, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухгтаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНІ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи звертають ся лише на попереднім застереженим. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ѣї місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Авдиенция

в справі руского університету.

В депутації наукового товариства ім. Шевченка, висланій до Відня в справі руского університету у Львові, брали участь члени товариства: рад. дв. проф. д-р Горбачевский і проф. д-р Пулюй з Праги, проф. д-р Смаль-Стоцкий з Черновець і посли до ради державної Романчук і Барвінський. Та делеґация була на послуханю у Его екс. міністра осьвіти д-ра фон Гартля дня 26-го сїчня 1902 року.

Рад. дв. д-р Горбачевский передав міністрови меморіял і сказав у своїй промові, що в послїднім столїтю історії культури руского народу у всїх его вертвах і всюди, де живуть Русини, ніколи ще не було такого душевного зворушеня, як тепер, коли повстала думка основання руского університету, котру то думку всюди прийнято з великим одушевленем. Під такий час мусїло і наукове товариство ім. Шевченка у Львові зазначити своє становиско в тій справі і поручило своїм делеґатам, передати Вашій ексцеленції дотикаючий ся справи меморіял.

Правда, що Русини що-до своїх змагань культурних вже нераз заводу зазнали, бо високе правительство вже нераз оправдані їх жадання не сповнило а все на час пізнїйший відсунало. Мимо того депутация ще раз предкладає Вашій ексцеленції петицию основання руского університету, в надії, що ся справа тепер буде корисно полагоджена, тим більше, що тут ходить тілько о культурне дїло та о пекучі культурні потреби Русинів, що зовсїм не йдуть в супереч інтересам держави, а напротив вийшли-б на ї добро.

Сповняючи свій посольский обовязок, депутация просить Его ексцеленцию, щоб докладно розглянув справу основання самостійного руского університету і причинив ся до корисного рішеня тої справи.

У відповідь на се высказав міністер д-р Гартель попереду всего свій жаль, що в Австрії культурні питаня звязані з політикою, з чого виходять великі трудности для розвязки тих питань. Крім того залежить основане окремого руского університету у Львові від двох річий: чи будуть на се потрібні гроші і чи є достаточне число наукове вишколених сил, що могли-б обняти руські катедри. Що-до грошевих кредитів, то се не дїло ресорту міністра осьвіти, але може бути, що держава знайшла-б на се потрібні капітали. Щож до обсадженя катедр, то після информациї, удїленої міністрови его дорадником, (цїкавоб знати котрим? Цьвінґїньским чи міністром Пентаком? *Ред.*) нема у Русинів достаточного числа фахових людий. Обсадженя катедр се не легка річ, бо навіть на німецких університетах тяжко іноді знайти відповідні сили для опорожненых катедр. Під такими обставинами міністер готов, поки-що, давати стипендиї таким руским кандидатам, що схочуть приготовлюватись до академічної карієри.

Після тої заяви міністра сказав проф. д-р Пулюй, попросивши о слово: Як Его ексцеленция запримітила, то се правда, що не рідко так бував, що і на німецких університетах дуже тяжко знайти відповідні сили для опорожненых катедр, хоч університети вже є, тай не бракує їм средств, щоб виховати нове поколїне людий науки, а те молоде поколїне завсїгди має певні виглиди, що може колись таки дочекатись катедр, які вже є. Длятого і не повинно-б нїкого дивувати, колиб для руского університету, що має бути доперва оснований, не для всїх катедр знайшлись відповідні наукові сили. З другого бочку не так то й лихо стоїть річ між Русинами з тими науковими силами, як се Его ексцеленції дорадник его предстявив, і нехай буде бесїдникови вільно вказати тілько на тих фахових людий, що з немалими успіхами працюють на німецких, польских, російских і ческих університетах.

До того-ж ще й руска академічна молодїж майже самі незаможні люди, що, скінчивши академічні студиї, примушені братись за такі практичні звання, що їм забезпечують житє. При дуже малих виглядах для науково осьвічених Русинів добитись колись до катедри, буде й кождому розумно, що інтелїґентні Русини тілько зовсїм виїмково можуть пускатись на неповні шляхи высшої науки, на яких тілько найинтеревайїні і найспособїйші з них могли-би дочекатись катедр на чужомовних університетах, де і пропали для свого народу. Бесїдник переконаний, що по тій дорозї, на яку нам міністер вказуючи Русинам свою прихильність, вказує, і під такими обставинами, які тепер склались на львівскім університеті, і за 100 років не дочекатись русскому народови свого окремого університету. Алеж на такий предовгий час руска нация не може зректись благодатних овочів всесьвітних наук. В минувших вікох могли народи жити в невіжі і все таки зберегати себе, але тепер мусить кождий нарід пропасти, котрий лишить ся культурно позаду.

Згадавши опісля про події на львівскім університеті і розказавши про громадну еміґрацию руских академіків, котрої причину певні польскі круги шукають в аґітації, просив проф. Пулюй, щоб міністер розважив, чи се можлива річ, так тілько в дорозї аґітациї намовити більше як 600, по більшій части незаможних студентів, котрі лекціями на хліб щоденний заробляти мусять, щоб такі люди розійшлись по чужих містах, в певною думкою, що не мають там жадних заробітків, прийдеть ся їм в біді та нужді жити.

Причиною громадньої еміґрациї студентів в найперше певага руского слова зі сторони деяких теперішних державців львівского університету, дальше нехтованя прав, даних правительствами Русинам на університеті, і не менше того, саме поступованє академічного сенату львівского університету, котрий критичного часу звернув ся до польскої молодїжи з покликом, заявляючи ї, щоб вона, памятаючи на шлюбне своє слово, з цїлою рішучостию боронила там якихсь, бливше не означених „привілеїв", і берегла повагу і достойність „своєї Alma Mater" проти обявів „дичі" рускої молодїжи.

Бесїдник просив опісля міністра розсудити ласкаво, чи під такими обставинами громадна еміґрация руских студентів не була конечностию, і чи не годить ся занятий той поступок їх, над котрим руска нация має найбільшу причину высказати свій жаль. Для бесїдника нема ще й жадного сумнїву, що колиб прийшло було до бійки між обома таборами академічної молодїжи, то і прийшла-б конечність вмішаня оружньої сили, та що в такім случаю Русини були-б не тілько побіджені переважною силою, але напитновано би їх ще як „гайдамаків". На такі проби куляків шкода рускої молодїжи, тому то вони й еміґрували.

На те відповів міністер: Він признав, що знамениті руські вчені працюють на різних університетах, але се ще питанє, чи ті вчені були-б готові пійти на руский університет, якби їх туди покликано. Що-до заявленя академічного сенату, то воно було простоване не до польскої, але до всьої молодїжи. (Коли до всьої, то проти кого? — *Ред.*).

Щож до питаня язикового, то міністерство післало академічний сенат і ц. к. намістництво у Львові, щоб высказали свою думку, а рада міністрів старати-меть ся, як найскорше полагодити сю справу.

Після того сказав проф. Пулюй, попросивши ще раз слова, що хочби систематизовано на утраквістичнім університеті у Львові всї паралельні руські катедри, то й тоді, здаєть ся, не буде мир запевнений, бо після досьвідів зроблених в Чехах, не може бути спокою між двома національними таборами на університеті, поки оба і що-до місци не будуть розлучені, і поки таким чином можливість національних задерок не буде усунена. Воно-ж і для державних фінансів майже однаково, чи професори побирають плату на двох окремих університетах, а студенти вчать ся у двох окремих мовних будинках, чи в одному, відповідно більшім будинку.

На се відповів п. міністер: „Ми не думаємо про утраквістичний університет, але що до обтяженя фінансів, то рахунок не зовсїм вірний".

Після тої розмови попрощав міністер прихильно делеґатів.

В понеділок 27 сїчня була депутация ще в міністра-президента д-ра фон Кербера. Авдиенция була визначена як-раз перед конференцию міністрів з одним парляментарним сторонництвом, в наслїдок чого і авдиенция тревала тілько коротенький час.

Рад. дв. проф. Горбачевский передав по коротенькій промові міністру-президентови такий самий меморіял, після чого д-р фон Кербер сказав, що він не може робити яких обіцянок, як міністер осьвіти.

По тій заяві міністра розказав ще проф. д-р Пулюй коротко про відносини на львівскім університеті і про еміґрацию руских студентів.

Після того згадав міністер-президент про польскі уличні бучі у Львові, до яких і військо мусїло мішатись, про котрі то бучі міністра-президента телефоном увідомлено, і сказав, що теперішні відносини у Львові неможливі. Тим і скінчилась авдиенция.

Прага 9-ого лютого 1902.

Рад. дв. проф. д-р Горбачевский, Проф д-р Пулюй.

Війна.

Атак на фльоту.

З подій послїдного часу на терені війни вибивав ся все ще атак японьскої фльоти на Порт-Артура з дня 27 с. м. Сей атак важний тим, що він виявив плян Японців забаркадувати вїзд до порту і в той спосіб зискати свобідну руку до дальших операций з висадкуванем війска на корейскім півострові. Як звісно, перший подібний атак з „брандерами" відбув ся місяць тому взад дня 24 на 25 лютого, але послїдний атак з дня 27 с. м. неудав ся Японцям так само, як і перший. Правда, Японці тим разом свій атак значно скрінили, бо вислали з чотирма брандерами цїлу охоронну фльотилю, але Росияни були вже приготовані з першого разу на подібний напад, тож не диниця, що побачили японьскі брандери еще перед тим, нім вони вспіли виконати свій плян. Результат замаху Японців мусїв супротив того скінчити ся неудачею, бо шпидка канонада все спиняє похід торпед а безсильні „брандери",

---

12)

Болєслав Прус.

Палата і рудера.

З польского переклав

О. П—к.

(Дальше.)

Розділ VI,

в котрім оповіданє пані Марцінової показує ся далеко інтереснїйшим від обсерваций пана Теофраста.

Позаяк пан Теофраст Яжджевский від сїмох лїт був емеритом, проте мав богато вільного часу, а що брідив ся лїнивством, тому видумав собі два чесні і для нїкого нешкідливі занятя. Перше з них полягало на тім, аби свистати і виглядати вікном, а друге на тім, аби учити свистати свого коса і знов виглядати вікном.

Се виглядане збогатило незвичайно убогий з природи ум пана Теофраста. По кількалїтних студиях, добрий сей чоловічина знав уже всїх дорожкарів, що мешкали на його улиці, навчив ся відгадувати, коли іменно доми сусїдні будуть перемальовувані і коли направлять брук, на який без'устанно дивив ся. Независнмо від того пан Теофраст догадав ся, що котрийсь з його співлокаторів годує голубів і запримітив, що число згаданих птиць збільшав ся без'устанно, так, що се загрожує загальному добробитови.

Та найцїкавійших материялів до обсерваций достатчала панови Теофрастови каменичка, що лежала проти його вікон. Щодня, не виключаючи сьват і неділь, скромний сей домок відвідувало богато осіб, неначеб яке чудотворне місце. Люди всїлякого пола і віку, пішки, візками, дорожками а навіть власними повозками бігли там на перегони. З висоти свого вікна пан Яжджевский завважав, що майже кождий з тих путників до вузких і брудних сїней дому входив закурений, майже кождий вагав і надумував ся і що кождий, вийшовши там раз, був недовго і вертав в нерівно лучшім гуморі.

Се збіговище таємних інтересантів було дуже вигідне для пана Теофраста, що не мав про що думати і в простоті душі думав, що бурмотячи такі фрази, як пр. „Якого чорта ті люди там ходять?" — або „А то цїкаве собі" — виконує тим самим один з найбільш замотаних психольоґічних процесів.

Та не на тих виникох кінчило ся занятє, яке дивний дім розбудкував в ще дивнїйшій інтелїґенциї пана Теофраста. Емерит наш мав завидно повільний темперамент на те, аби міг особисто розслїдити причину сеї процесиї, а що думав, що иньші суть того самого що й він погляду, тому не розпитував нїкого і попристававав на невиясненій тайні.

Одначе чоловік цїкавійший, будучи на місци нашого приятеля міг би при тій оказиї довідати ся чимало гарних річий. Передовсїм запримітив би, що від непамятних часів входив до сеї каменицї що кілька днїв один низький, жовтий, в шафірових окулярах чоловічок, коло девятої з рана, і виходив з відтам коло девятої вечером. Дальше завважав би, що путники, що відвідували дім, дуже часто приносили більші або менші клунки, а вертали з порожними руками. Вкінци достеріг би, що найчастїйшим і найсьміливійшим путником був середного віку, о моторній фізіономії жидок, що сам один вбігав до сїней, зі сьпівом на устах, а повертаючи числив на сходах банкноти.

Колиб сей цїкавійший чоловік рішив ся нинїшного дня вечером пійти за слїдом за описаним жидком, то міг би побачити се, що опишемо поніже.

Жидок виминав сїни і входить на підстарілі сходи, при помочи котрих дістав ся на другий поверх. Там став перед низькими дверцятами, хвилю підслухує, а відтак дїткнувшись клямки, знаходить ся в кімнатї, в якій під запратованим вікном сидить стара жінка в окулярах і робить панчохи.

— Добрий вечір, пані Мацїєва! — зачав Жид.

Стара піднесла очи.

— А, пан Юдка!... Добрий вечір.

— Чи пан є? — додав жидок трохи притишеним голосом.

— А гості які, суть?...

— Єсть Гоф.. Мусить він тут мати злі інтереса, бо часто заглядає.

— Ни, ни! — усьміхнув ся жидок. — Тут не такі як він заглядають.

Стара зложила панчоху на колїнах і відповіла:

— А все таки се непотрібне йому: має гроші, а коли має, то було-б йому лучше хвалити Бога за печию і нашому панови не лїзти перед очи.

— Чи ви знаєте його? — спитав Юдка.

— Якже не знаю! Буде тому з двацять лїт, як я служила у нього.

Ни, то ви його не знаєте. Він тепер збіднїв,

— Збіднїв і приходить до нашого пана? У...гу!

— Що то у...гу?... Приходить, бо позичає гроші, по і дім свій продає панови.

— Дім нашому панови? От, суди божі!... шепнула стара акби до себе.

Обличе Юдки оживило ся.

— Чого ви так дивуєте ся пані Мацїєва?... спитав.

— Ва! — відповіла жінка, колиб ви знали те, що я...

— Дячого не маю знати? Я знаю богато; а то, чого не знаю, то ви менї доповісьте.

Стара піднесла палець в гору і вказала двері другої кімнати.

— Розмовляють — шепнув Жид.

— Чи ви знаєте, як Гофи покривдили пана?

— Я чув, але не памятаю — відповів Жид, роблячи вираз чоловіка добре поінформованого о всїм.

Мацїєва похилила ся йому до уха.

— Чи ви знаєте, Юдко, що я служила у Гофа?

— Ни, ни!...

— Кажу вам, буде з двацять пять лїт тому, Гоф справляв хрестини... Тодї народила ся йому от ся... якже їй там?... Костуся!...

— Я її знаю, вона тепер має дитину.

— Вийшла замуж?

— За Голембйовского.

— Христе Боже! — шепнула перестрашена жінка; — за того, що то його наш пан всадив до порохівні?

— О тім не говорить ся. Він вже ходить по містї.

Ся вість очивидно порушила стару, котра доперва по кілька-хвилевій павзї вернула до своєї повісти.

— Кажу вам, Юдко, на хрестинах було гук гостий, а мороз на дворі такий, що аж шиби пукали... їликж-бо їли... а як пили...

— Тепер не мають що до уст вложити, — докинув Юдка.

— Одного разу, — говорила стара дальше — була може девята в ночи, дивлю ся аж тут входить до сїний двох людий а ди-

Уже вийшли накладом українсько-руської Видавничої Спілки у Львові, ул. Чарнецкого ч. 26.

Антольоґія українсько-руської лїрики

АКОРДИ

Перше руське люксусове видане, на роскішнім папери, з оригінальними ілюстрациями Ю. Панькевича: брошуроване 6 корон, в гарній оправі 7·60 корон, в роскішних оправах по 8, 9 і 10 корон.

Висилає ся лише за поступатою за надісланєм гроший і порта 80 сот.

Вибрані поезиї 88-ох українсько-руських авторів від Шевченка до наших часів, 20 аркушів великаньскої вісїмки. 870 3—3

атаковані пальбою з гармат і не боронені торпедами, мусять піти на дно. Так воно стало ся і з „брандерами“ вправи з 27 марта, з котрих три — як покаже ся з дальшого, дуже точного рапорту адмірала Того — потонули еще перед виздом до порту а тілько оден удалось Японцям затопити на призначенім місци, хоч через те не забарикадовано еще виду до порту.

З послідного атаку Японців на Порт-Артура показує ся, що система барикадована „брандерами“ є вже безуспішна, та що Японці мусять вхопити ся иншого способів, коли хочуть дійти до своєї цїли. Підходи „брандерами“ Роспянам вже добре звісні, а маючи ся на осторозі з першого разу, завели вони тепер такі средства охоронні, що виконанє пляну з „брандерами“ стало ся майже немислиме.

Цїль атаку Японців з 27 с. м. була двоїка: раз тота, щоб замкнути виїзд до порту, а дальше й тота, щоб закрити новий транспорт війска на терен війни. Були навіть такі, що предсказували сей атак на Порт-Артура здогадуючись, що з розтопленем леду на ріці Ляо Японці будуть старати ся знов висадити частину свого війска в околицях впливу тої ріки до моря. Що ті здогади показали ся влучними, вказують послїдні депеші: Ляо справдї рушила ся з Ючвану доносять, що там кождої хвилї ждуть висадженя відділу японьского війска. Росияни забезпечують ся від сего нового транспорту Японців в той спосіб, що горло ріки заперли мінами, супротив чого висаджене війска в тім місци буде значно утруднене. В кождім случаю, коли ті здогади про японьский памір суть правдиві, то в недалекім часї треба по послїднім нападї на Порт-Артура ждати знов нового атаку, котрий Японці мусять перевести або бльокадою або в якийсь инший доси непрактикований спосіб, бо дотеперішний з брандерами і мінами показав ся — як бачимо — безуспішним.

Рапорт Того.

Про послїдний напад японьских брандерів на Порт-Артура, японьский адмірал Того післав своєму цїсареви слїдуючий рапорт: „Дня 27 марта о годинї пів до 4 рано 4 брандери в товаристві сильної фльотилї японьских протиторпедовців підплили до виїзду до Порт-Артура. Хоч російскі рефлектори кидали сьвітло на море, сї кораблї звернули ся прямо до портового виїзду. В віддаленю 3 кільометрів і 600 метрів Росияни побачили брандери і зачали до них стріляти в двох сторін. Мимо того повело ся довести брандери аж до внутрішнього порту. Брандер Гіоман доїхав на місце призначеня коло берега Золотої Гори, де станув і де его експльозиею затоплено. Коли другий брандер Фукурімору хотїв задержати ся на ліво від тамтого, ударив в него російский торпед і він пішов на дно. Третий брандер Йошікумару затоплено експльозиею по лївій сторонї Фукурімара. Четвертий брандер Йонеймару попсував по дорозї російского протиторпедовця, але трафлений торпедою пішов на дно в серединї порту коло лївого берега. Проба замкненя порту відбула ся цїлком після уложеного пляну, але між брандерами Йошікумару а Йонеймару лишивсь такий відступ, що проба цїлковитого замкненя не повела ся.

При сім атаку погиб капітан Гіроше, 3 підофіцири і 2 матрози; тяжко ранений 1 офіцир, легко 1 капітан, корабельний інжинїр, 6 підофіцирів і матрозів. Решту обсади брандерів забрали наші торпедовці. Два наші торпедовці попсували два торпедовці Росиянам, здаєсь що на одним з них знищено котел. Коли закінчено атак і забирано обсаду брандерів, спостерегли наші коло Золотої Гори оден російский корабель цїлком неспосібний до борби. Хоч наші торпедовці крутили ся під російскими батеріями аж до рана, не потерпїли нїякої шкоди“.

Той рапорт Того робить враженє незвичайної точности і скромної правдивости, тож его донесене треба уважати за послїдне устален факту. З него показуєсь, що з 4 брандерів тілько Йонеймару удало ся затопити в серединї виїзду а Йошікамару потонув по лївім боцї за далеко, так що проїзд лишив ся таки вільний.

Похвала для Японців.

Анґлїйскі дневники дуже симпатично висказують ся про дотеперішну акцию Японців а кореспонденти тих дневників зазначують, що Японці поступають дуже розважно і з видимим пляном. Так приміром кореспондент дневника „Daily Mail“ пише в одним з своїх послїдних донесень до сего дневника: „Таємничість, якою покривають Японці всї свої военні рухи, сьвідчить про високий стратегічний талант японьских вождів, котрі не старали ся о першу лїпшу побіду в Манджурії, яку могли осягнути сейчас, щоб ві користи пізнїйше стратити — але старають ся головно о те, щоб приладити собі сильний операційний терен і точку захисту на случай неудачі. І є питанє, чи якраз ті шість тижнїв японьскої „безчинности“ не відіграють більшої ролї в дальшім ходї війни, нїжби се могли вчинити перші легкі побіди в Манджурії. Японці не дадуть ся заскочити в зими в своїм походї на Харбін, як колись Наполеон в Москві, але рушать серед найлїпших для себе кліматичних обставин, приладивши собі вперед непоборимy твердиню на случай неудачі. І тому акция Японців сьвідчить про їх велику тверезість і мілїтарну доспілість, бо не дали ся задурмати першим сьвітлим успіхом під Портом Артура, але переводять свій первісний пляи з розвагою і консеквентно. Дальше переходить кореспондент „Daily Mail'y“ до справи подрібного виконуваня японьскої акциї і висказує ся так: Кожда місцевість на Кореї, яка надає ся до висаджуваня війска, має бути обсаджена Японцями, котрі при помочи місцевих робітників скріплюють пасини вздовж берегів та будують транспортові мости і транспортові зелїзниці. Попри цїлу північну дорогу побудовано бараки, до яких звезено богато провізиї. Японьскі офіцири в цивільних убраних їздять від села до села і скуповують живність. Понтонові мости (понтон — човенце з дерева, шкіри або бляхи, на котрім опирають ся стовпи мосту — Ред.) кинено на всїх корейских ріках. Провізиї і иншї приготованя приладжено з гори на 100.000 війска. Армія тота має становити лише дівераню для російского війска (стоятн для здержаня на Кореї Росиян на случай японьских неудач на півночи) але кождої хвилї може вона бути кинена також в глубину Манджурії. Японці занимають тепер дві дуже сильні позициї: одну в Пін-Ян, а другу дальше на південь, в ланцуху гір між Гуанжу а Сеуль. Тота послїдна позиция є прямо непоборима. Тепер будують Японці великий міст з понтонів в Анджу над рікою Віллем (рівнобіжна до Ялю. — Ред.) а витрівалість японьского війска і японьского робітника треба подивляти. Поки той міст не буде готовий, о якімсь масовім походї на північ нема й бесїди. Подібний міст будують Росияни на ріці Ялю коло Віджу. Вкінци підносить кореспондент велику справність японьскої корабельної артилерії, котрої стрільи показують ся незвичайно влучними. Навіть російскі офіцири признають, що на 100 японьских вистрілів трафлає 20, між тим коли в битві під Сант-Яго в часї кубаньскої війни трафляло на 100 всього 3.

Ті похвали анґлїйского кореспондента звучать дуже гарно для Японців, — але на скілько вони оправдані, покаже хіба доперва дальший хід війни.

Під Ченчу.

Ми вже доносили вчера про битву під Ченчу — є се перша важнїйша битва на суши. Вага ей очивидно лежить не в побідї над армією противника, бо під Ченчу все еще боролн ся лише окремі віддїли обох війск, але в результатї, з огляду на місцевий терен війни. Ченчу лежить по другім боцї ріки Віллем, де Японці будують міст, а віддалена вона всього-на-всього 50 кільометрів від головної позициї Росиян над рікою Ялю. З того, що оба віддїли війск стрілн ся вже так блнсько Ялю треба принятн, що Японці посунули ся вже далеко на північ та що позициї обох сторін зближають ся що раз більше до себе, так що в найблизшім часї треба ждати дальших того рода битв на граничній лінії. Ченчу дісталося в руки Японців і се є важний операційний здобуток для японьского війска, без огляду на те, які страти понесли при здобуваню сеї позициї. Впрочім що-до страт по обох сторонах реляциї Росиян і Японців суть не конче згідні. Генерал Міщенко представив в своїм першім, звіснім вже рапорті страти Японців яко „значні“ а той рапорт доповнив еще другим в сей спосіб, що „як оповідає населене в околици Ченчу“, Японці стратили в тій битві дня 28 с. м. 40 убитих а 100 ранених, котрих забрали при помочи 500 Корейців, не кажучи вже про втрату значного числа коний. Урядовий японьскнй рапорт представляє сю битву в сьвітлї троха иншим. „Росийска кінпота — каже той рапорт — в силї 600 людий обсадила Ченчу. Віддїл ґвардийской кінноти і віддїл піхоти заатакували дня 28 с. м. о годині 11 передполудньом Росиян, виперли їх з позициї, котрі сейчас обсадило японьске війско. Японці мали убитих 1 офіцира і 7 вояків; ранених 2 офіцирів і 10 вояків. Треба надіятись — кінчить рапорт — що страти Росиян що найменше такі самі. Росияни признали ся до 5 ранених офіцирів, з котрих оден помер, 3 убитих козаків і 12 ранених.“

Дотеперішні реляциї про битву під Ченчу, про позицию Росиї над Ялем коло Віджу і про сильну позицию Японців в Пен-ян вказують, що головним терепом війни на суши в першій стадиї рішучого зіткненя буде полоса в північно-західній части Кореї.

(Телеґрами).

Льондон. Японьска армія посуває ся поволи і дуже осторожно в сторону Ялю. З Анджу Японці відійшли до Кесану і Ченчу. З віден до Віджу і до ріки Ялю є лише 50 кільометрів. Росияни сильно уфортифікували ся над Яльом.

Париж. Дня 14 с. м. розпочав ся з Чінампо похід японьскої дивізиї зложеної з цїсарской ґвардиї. Ся друга дивізия вже стоїть в Фен'яні і в Анджу. Командантом в Чінампі є полковник Матсуіші, котрий з незвичайним спритом переводить вилодовуване війск і їх висилку в глубину Кореї. Фен'ян і всї гори в околици сильно укріплені і заосмотрені в далекострільні кріпостні гармати.

Петербург. До Харбіна приїздить манджурскою желїзницею кождого дня 3000 до 5000 вояків. На 7 військових поїздів припадає оден провіантовий поїзд із военними матеріялами.

Чіфу. До Ченчу прийхав капітан, 1 матрос і 1 подорожний з японьского парохода пасажирского Ганнян, котрий дня 27 с. м. затопила російска фльота. Решту осіб обсади корабля і подорожних Хінців і Японців, забрали Росияни до неволї.

Нючван. На російску проклямацию оголошуючу военний стан в Нючванї, конзулї заявили, що того рода проклямациї противлять ся міжнародним правам, бо нарушують істнуючі договори. Конзулї заявили, що военного стану не узнають так довго, як довго від своїх правительств не одержать дотичних інструкций. Телеґрафічна лінія між Нючваном а околицею перервана.

Петербург. Про силу Японців на Кореї ґенерал Куропаткін доніс тут дня 30 с. м., що перша японьска армія, котру провадить ґенерал Курокі має 4 дивізиї. Ей осередком є Фен'ян, де стоїть до 60.000 вояків; в Анджу стоїть 15.000. В тім числї є 55.000 піхоти, 4500 кінноти, 3.600 артилерий з 180 гарматами, 3.000 піонірів і 9.000 вояків табору. Коний має ся армія 25.000.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Подороже монархів.

Берлїн. Дневники доносять, що в часї з'їзду цїсаря Вільгельма з італїйским королем в Неаполи обговорювано також балканьскі справи і що в тих справах панує цїлковите порозуменє між обома державами.

Відень. Цїсар поїде дня 4 цьвітня до Абазиї, аби відвідати шведского короля і в. князя Люксембурского.

Мобілїзация в Італії.

Рим. Італійскі дневники заперечують вість мобілїзациї італїйской фльоти в цїли інтервенциї на Балканах.

Торговельні договори.

Берлїн. Local Anz. довідує ся з Риму, що цїсар Вільгельм запевнив італїйского міністра заграничних справ, що Німеччина зробить все, аби Австрії і Італії улекшити заключенє торговельних договорів.

Асекурацийний монополь.

Париж. Дневники доносять, що правительство приготовляє державний монополь асекурацийний. Проект буде предложений парляментови здаєсь вже по сьвятах. Міністерство надіє ся, що доходи з сего жерела позволять завести емеритури для робітників.

Балкан.

Берлїн. Berl. Tagbl. довідує ся, що турецко-болгарский договор буде підписаний в понеділок.

Царгород. В наслїдок вибуху вірменьского повстаня султан наказав мобілїзацию війск зібраних коло Ерзеруму.

НОВИНКИ.

— **Зневаженє нашої мови.** В селї Івачові учителька видаючи громадї квіти на дерево пише в рускім язицї. Дня 22/3 1904 з'їхав делеґат до села обраховувати громадску касу. Побачивши у війта рускі квіти, почав кричати: „Накажіть тотій учительцї, щоб менї квіти по польски писала! Як хоче показувати свої штуки — то най забирає ся до Плугова! Я донесу то до старости і до інспектора, чи кождий має собі так розбирати. Давно я забув вже як писати по руски, бо по руски пишу тілько до дїдька, вона до дїдька не пише, то має писати по польски.“ От так собі позволяють говорити такі панки. А слухали сего господарі найбільше просьвіщені в селї і не знали, що на те відповісти. — *B. C.*

— **Одна стрічка істориї нашого шкільництва.** Трафило ся менї довідати ся, як випала класифікация в дрогобицкій (польскій) ґімназиї а то: в четвертій, пятій і шестій класї за минувший піврік шкільний. Понеже сї дати то одна стрічка істориї руского народу в теперішну хвилю, подаю їх до загальної відомости:

В IV кл.	А. Русинів	7	мав першу	4	двійку	3
„	„ Поляків	16	„	„	14	„	2
„	„ Жидів	7	„	„	5	„	2
„ кл.	Б. Русинів	8	„	„	4	„	4
„	„ Поляків	9	„	„	7	„	2
„	„ Жидів	11	„	„	6	„	5
В V класї	Русинів	5	„	„	7	„	8
„	„ Поляків	15	„	„	14	„	1
„	„ Жидів	21	„	„	12	„	9
В VI класї	Русинів	15	„	„	10	„	5
„	„ Поляків	19	„	„	17	„	2
„	„ Жидів	10	„	„	7	„	3

Подаючи сї дати упрашаю доповнити решту в класе в дрогобицкій ґімназиї патріотів місце них, як також прошу патріотів такі дати з иншим польских ґімназий поміщувати в „Ділї“, щоби істория нашого шкільництва могла доповнити ся в той спосіб осьвітленими статистичними датами. Ті дати очивидно не потребують коментарів. — *M. B.*

— **Школи під теперішною управою в Старосамбірщині.** Не раз вже і не два писало ся про нестерпні відносини в старо-самбірскім повіті під панованем теперішних верховодів. Для доповненя образу тих відносин подано декілька фактів із шкільної нивн. Перед кількома лїтами була більша половина учительских посад в повіті обсаджена Русинами. Тепер по кількох лїтах нового курсу ледви за ними й слїд остав. Прогнано з Терпова взірцеву учительку п. Вілиньску; постарано ся о перенесене учительки п. Варварко, а навіть удало ся просто прогнати так взірцевого учителя п. Крайковского. А що-до сего послїдного не можна було знайти безпосередної причини, треба було взяти ся за инші способи. І. Шумский, тодїшний управитель школи в Старім Самборі, мав відійти на інспектора (похрестив синів на латинський обряд і то почислив вму дехто в заслугу) а управительство тої школи мало дістати ся п. Крайковскому, котрий працюючи при нїй три роки ревно та совісно причинив ся немало в тім часї до ві розвою і був найвизначнїйшим кандидатом зпоміж тамошного збору учительского. Однак звісні чинники уміли до того недопустити, бо постарано ся, що п. Крайковского перенесено до Хирова на управителя, де мали орґанїзувати 5-класову школу. Коби то було стало ся в цїли винагородженя его за працю і заслуги, всї були би прилеснули тому перенесеню. Але тут инша цїль, бо ось по 11 місяцах так тяжкої і просто надмірної працї, коли хирівска школа почала так гарно вже розвивати ся, кинено п. Крайковского аж на Мазури і то в ранзї лише учителя! Допнявши цїли, прогнано его зараз з шкільного мешкання при помочи п. к. жандармів[!], хотяй жена учителя лежала тодї хора і всяке перенесеня було їй заборонене. Таку отже нагороду признано чоловікови, котрий працював совісно, хоч, звісно, не цуран ся при тім своєї народности. За те цїлком инакше веде ся тут учителям Полякам. Учитель п. А. Вінковский, котрий спід п. Сковроньского з Радехова мусїв забирати ся, став від разу управителем а навіть членом окружної ради шкільної, а які то заслуги промовляли так за п. Вінковским, годї зміркувати. Звісно лише те, що з Каменеччини був він перенесений сюди за кару, а в Старім Самборі вславив ся хіба тим, що є підпорою тутешного „Sokoła“. Так само учителька п. „Aniela Mierzeńska“, через котру спинено орґанїзацию школи, а тим самим нанесено таку кривду всїм мешканцям, сидить собі спокійно до тепер в Хировi і управляє навіть осібною школою, що для неї заходами латинського кс. Маха прямо силоміць отворено. Сидить собі і тріумфує помимо того всего, що „Monitor“ був так голосно про неї проговорив, і що Хирівяни не так скоро забудуть про ей подвиги. Краєва рада шкільна, до котрої тут відкликуємо ся, чейже не може апробувати таких анормальних відносин, і вкінци зарадить тій, справдї вже за далеко посуненій господарці. — *X.*

— **Сьвяте письмо.** Як ми оповістили перед кількома днями, вислала панї Куліш прошене до царицї, котрим просить допомогти своїм впливом, щоби вільно було ввозити український переклад сьв. Письма в Росию. Тепер доносять нам з Праги, що панї Куліш дістала від царицї „наче благосклонний“ лист. Прошене панї Кулїшевої відослано з канцелярії „імператрицї“ до обернрокурора сьвятійшого синода і звідтам дістане вона відповідь.

— **Упадок польскої шляхти.** „Schlesische Ztg. помістила кореспонденцию зі Львова, де автор, видко добре поінформований, констатує, що упадок польскої шляхти в Галичинї поступая скорою ходою наперед, хотяй та каста займає в політичним житю краю, як і цїлої монархії все еще упривілейоване становище. З малими вийнками властителї більших посїлостий так сильно обтяжені довгами, що не годні виплачувати гіпотечних процентів і в слїд за тим приневолені продавати частями свое майно. Річні звіти парцеляцийного

На сьвята! На сьвята! Фабричний склад горівок **Жигмонта Кребса** прв ул. Сикстускій ч. 36. поручає найлїпшу **контушівку** літр від 52 кр. чисту **житнівку** без анізку літр від 58 кр. а також инші розоліси, лїкери, коняки і роми по дуже низьких цінах. 234 На сьвята! На сьвята!

атаковані пальбою з гармат і не боронені торпедами, мусять піти на дно. Так воно стало ся і з „брандерами“ вправи з 27 марта, з котрих три — як покаже ся з дальшого, дуже точного рапорту адмірала Того — потонули еще перед виздом до порту а тілько оден удалось Японцям затопити на призначенім місци, хоч через те не забарикадовано еще виду до порту.

З послідного атаку Японців на Порт-Артура показує ся, що система барикадована „брандерами“ є вже безуспішна, та що Японці мусять вхопити ся иншого способів, коли хочуть дійти до своєї цїли. Підходи „брандерами“ Роспянам вже добре звісні, а маючи ся на осторозі з першого разу, завели вони тепер такі средства охоронні, що виконанє пляну з „брандерами“ стало ся майже немислиме.

Цїль атаку Японців з 27 с. м. була двоїка: раз тота, щоб замкнути виїзд до порту, а дальше й тота, щоб закрити новий транспорт війска на терен війни. Були навіть такі, що предсказували сей атак на Порт-Артура здогадуючись, що з розтопленем леду на ріці Ляо Японці будуть старати ся знов висадити частину свого війска в околицях впливу тої ріки до моря. Що ті здогади показали ся влучними, вказують послїдні депеші: Ляо справдї рушила ся з Ючвану доносять, що там кождої хвилї ждуть висадженя відділу японьского війска. Росияни забезпечують ся від сего нового транспорту Японців в той спосіб, що горло ріки заперли мінами, супротив чого висаджене війска в тім місци буде значно утруднене. В кождім случаю, коли ті здогади про японьский памір суть правдиві, то в недалекім часї треба по послїднім нападї на Порт-Артура ждати знов нового атаку, котрий Японці мусять перевести або бльокадою або в якийсь инший доси непрактикований спосіб, бо дотеперішний з брандерами і мінами показав ся — як бачимо — безуспішним.

Рапорт Того.

Про послїдний напад японьских брандерів на Порт-Артура, японьский адмірал Того післав своєму цїсареви слїдуючий рапорт: „Дня 27 марта о годинї пів до 4 рано 4 брандери в товаристві сильної фльотилї японьских протиторпедовців підплили до виїзду до Порт-Артура. Хоч російскі рефлектори кидали сьвітло на море, сї кораблї звернули ся прямо до портового виїзду. В віддаленю 3 кільометрів і 600 метрів Росияни побачили брандери і зачали до них стріляти в двох сторін. Мимо того повело ся довести брандери аж до внутрішнього порту. Брандер Гіоман доїхав на місце призначеня коло берега Золотої Гори, де станув і де его експльозиею затоплено. Коли другий брандер Фукурімору хотїв задержати ся на ліво від тамтого, ударив в него російский торпед і він пішов на дно. Третий брандер Йошікумару затоплено експльозиею по лївій сторонї Фукурімара. Четвертий брандер Йонеймару попсував по дорозї російского протиторпедовця, але трафлений торпедою пішов на дно в серединї порту коло лївого берега. Проба замкненя порту відбула ся цїлком після уложеного пляну, але між брандерами Йошікумару а Йонеймару лишивсь такий відступ, що проба цїлковитого замкненя не повела ся.

При сім атаку погиб капітан Гіроше, 3 підофіцири і 2 матрози; тяжко ранений 1 о-

---

тиною на руцї. То був наш пан з сестрою й ій хлопцем. Обдерті, змерзлі... страх, кажу вам!... Га, так тодї говорить наш пан (так якбим його видїла). Люди милі! дайте нам що до уст вложити і де загріти ся, бо хлопець і сестра сконають. А пані гостї, кажу вам, далї в сьміх, хихи, хихи, та й ну поїти їх горівкою, замісць дати їм що їсти... Досить, що пів години не минуло, а зголоднїла жінка бух на землю і ані рукою ані ногою...

— Вач! — сикнув Жид.

— Жаль менї їх стало, та й запровадилам їх до обори. Викрала я троха молока коровам і напоїла хлопця, бо жінка уже не могла пити, а пан не хотїв взяти нїчо до уст. На другий день приходжу я зраня до обори, а вони сплять. Буджу я його... заледви встав на ноги; будимо й, а з неї чистїсінький труп... Умерла.

Жид слухав з увагою.

— Як то пан побачив, як не зачне плакати, то кажу вам, що ридав як той віл і цїлував сестру... Збігли ся Гофи, їх челядник і термінатори, а він їх далїйже клясти, та жалїтись, що йому сестру забили. Вони знов на него, і почали вмовляти, що він її сам забив а на них складав. Скінчило ся на тім, що суд зійшов, поховав небіжку а наш пан з хлопцем пішов знов у сьвіт.

— Но, а як він пізнїйше здибав вас, панї Мацїева? — спитав Юдка.

— Шукав мене то й здибав; нехай там йому пан Біг не памятає. Ми стрінули ся щось шість років пізнїйше. Він зараз пізнав мене, а що вже мешкав тутки, тому взяв мене до себе і ще сказав до мене ті слова: „дала ти обору для мого сина на одну нїч, а я тобі дам мешканє на цїле житє. Дала ти йому ложку молока а я тобі дам хлїб до смерти“. Но і від тої пори я у него; було-б менї навіть добре — додала ще тихше — колиб тільки не ті людскі сльози.

(Дальше буде.)

банку, що находить ся у Львові від 1900 р., свідчать наглядно про сумний економічний стан шляхти. Около 340 дворских обшарів записано в банку до парцеляції. Торік банк перевів 20 парцеляцій, причім 15.000 морґів землї продано 2.140 селянам, за що заплачено 5½ мілїонів корон. Добрими покупними дворскої землї являють ся селяни-еміґранти, що вертають з Америки. Вони розпоряджають значною готівкою і платять високі цїни за землю. У східній Галичинї рускі селяни стережуть пильно дворскі обшари, що виставлені на продаж і при всяких торгах відбуває ся межи ними а Мазурами завзята борба [Дав би Бог, щоби так було, бо на дїлї рускі селяни чи то з недостачі підприємчивости, чи задля недостаточної спонуки з боку інтелїґенції лише виїмково користають з парцеляції паньскої землї, правильно-ж в лише німи сьвідками, як попри них садовлять ся Мазури — *Ред.*]. А що Мазури мають більше грошей і при тім користують ся опікою вплывових чинників, то вони одержують верх над рускими селянами і наслїдком того всяка парцеляция у східній Галичинї представляє кріпшаючий рух польского елєменту на схід краю. На своїх зборах шляхта протестує против акції парцеляційного банку і ремствує на него за те, що він не дбає про охорону дворских обшарів, але роздроблює їх і продає селянам. Банк оправдує свою роботу тим, що уратувати дворске майно не все можна та що змаганє селяньства до набування землї в нестримним елєментарним рухом.

— **Справа Орловского**, про яку вже вчера була у нас згадка, дає віденьским часописьмам богатий материял, що зацїкавлює широкі круги не лише наддунайскої столицї, але польскої суспільности в Галичинї, де сей пташок виховав ся. В Галичинї імя Орловского вславило ся особливо тому десять лїт взад, коли то виточено ему процес о різні обманьства. Свою карієру розпочав Орловский у Львові як адвокатский кандидат. Почуваючись однак до дневникарских кваліфікацій, заснував в Кракові дневник „Kurjer polski“, котрий видавав якийсь час рівночасно у Львові. Тоді виробив собі в міродайних польских кругах чималу симпатию. Та вскорі викрило ся, що ужива неправно титулу доктора прав, а коли до того прилучили ся інші его погані вчинки, як обманьство та фальшованє векслїв на імя ґр. Войтїха Дїдушицкого, Орловский, скомпромітований процесом, який відбув ся проти него в Кракові, перенїс ся до Відня. Тут докінчив приписану адвокатску практику і пять чи шість лїт тому взад отворив власну канцелярию. Інтереси йшли ему з початку сьвітло, бо умів зближити ся до міродайних кругів і грати ролю великого чоловіка. Клієнтів мав переважно між віденьскими Поляками, а був також надворним адвокатом папского нунция Талїянї'го, котрий вистарав ся для него навіть о папский ордер сьв. Григория. Однак житє над стан пхнуло его в довги, а вічні матеріяльні клопоти спонукали его глядїти гроша в нечесний спосіб, до чого мав уже вроджену жилку. Дялого приймав в своїй канцелярії всякі справи, хочби й не годили ся з честию адвоката. Від одного урядника взяв кілька тисяч корон, за що прирік вистарати ся ему адмінїстрацию каменицї. По якімсь часї велїв дїйсно тому урядникови спровадити ся на помешканє до одної каменицї, як адмінїстратор, та незадовго переконав ся той, що став жертвою обманьства, бо мешкав там як звичайний льокатор, а дотичний документ, який одержав від Орловского, був фальшивий. Кромі того виманював Орловский гроші від різних женщин, обіцюючи з ними женити ся, а понадто зарядила була против него адвокатска палата дисциплїнарний процес а навіть засуспендувала его в виконуваню адвокатури за те, що сховав до власної кишенї гроші, одержані за добра одного панка з під Варшави, що при їх продажи посередничив. Коли ж в послїднім часї вплинуло против него ще кілька карних донесень про подібні обманьства, в дїло вмішала ся поліция. Кілька разів взивано его до переслуханя, та безуспішно. Орловский пропав без вісти, наслїдком чого поліция розіслала за ним стежні листи, хоч здогадувано ся, що дефравдант укривав ся у Відни. Зачувати, що Орловский вмішаний також в справу шпіонажі, викритої в послїдних тижнях серед військових кругів в Галичинї Замітне також, що Орловский був політичним приятелем кс. Стояловского і під его прапором намірав старати ся о посольскі мандати. Нинїшні пополудневі дневники доносять, що Орловского арештовано в Варшаві.

— **Арештованє опришка**. З під Борщева пишуть нам: В вересни м. р. напала шайка опришків в Бесарабії одного богатого лїсничого в цїли рабунку. Вчасно донесено о намірених нападї на поліцейску сторожу і та в числї 9 чоловіка окружила двір. Коли розбійники напали на двір, зловлено двох, одного вбито на смерть, а двох утїкло до Австрії. З тих одного зловлено таки на Буковинї і замкнено в арештї в Садаґурі. Там пересидїв він коло 4 місяців в слїдчій вязници в вікни, обманивши дозорця, утїк до Галичини. В Борщеві зголосив ся у старостві дезертиром і яко такий став на службу у повітового ветеринаря. Сей спостерігши у него вищу інтелїґенцию, як у звичайних слуг, відступив его оо. Василіянам в Михайлівці. Тут умів собі мнимий дезертир зискати довіре і по короткім часї віддано ему надзір над господаркою. Та не довго судило ся ему заживати спокою. В місяць по его прибутю т. є. 26 с. м. приїхали жандарми з Садаґури і з Мельниці, а з ними російский поліцейский (жандарм) Пилип Михайленко одітий по цивільному, котрі его арештували та відставили до границї. Арештований називав ся Володимир Александрович Томашевский, хоч се его прибране імя, бо властиве імя Александер Гончаров. На Буковинї називав себе Даскал і Єродом з Рашкова в Бесарабії, де его батько є пачкарем. Арештований має хороший почерк письма, а інтелїґенцию о много переви шав нашого звичайного мужика. Говорить по російски і по малоруски. Після зізнань жандарма мав він там замордувати 7 людий. — *М. К.*

— **Огні.** Пишуть нам: Дня 24 марця згоріла одна хата в Чехах під Бродами. Того-ж дня в ночи згоріло 19 хат в Белзци в Золочівщинї. Дня 30 марця с. р. згоріло 7 хат в Хватові коло Олеська; всї господарства були асекуровані в товаристві краківскім. Огонь вибух перед пятою годиною рано і був правдоподібно підложений злобною рукою з цїмсти на тамошного війта Івана Покутицкого, котрому згоріли всї будинки, все збіже і паша, 16 овець, 2 телят і 2 безроги. З громадской канцелярії, що була в его хатї, вирятувано якимсь чудом заледво куфер, в котрім була каса громадска і гроші на будову церкви з деякими паперами, а решту паперів громадских згоріло. Господареви Турчинякови згоріло сто зол. риньских, які тримав за образами. Склеп церковний уратовано. — *К.*

— **Дрібні вісти.** Карний трибунал у Львові засудив Миколу Перетятка на 1½ року і Івана Кудрика на 4 місяцї вязниці, за те, що управляли в Камінцї-Боброїдах, пов. равского, покутну писарку і надули селян за мизерні правні поради на кількасот злр. — Савин Сохоцкий, арештований недавно в слїдстві в справі замаху на о. Пакиза, буде в сих днях випущений на волю. Лїкарі сконстатували, що Сохоцкий є психонатом, бо терпить т. зв. „epilepsia mitior“. — Місточко Динів, пов. березівского, згоріло майже до тла, наслїдком чого 2.000 людий остало без даху. Погорільцям виасигнувало намісництво 2000 корон запомоги. — В Скварявї пов. золочівского згоріло 10 господарских загород. — Бурмістром Н. Санча вибрано д-ра Володим. Барбацкого. — Російскі дневники доносять, що на зелїзничім шляху між Житоміром а Київом украдено в ваґонї купцеви М. Зусманови мононку з грішми в квоті 150.000 рублїв.

— —

— **Подяка.** На розправі перед ц. к. судом присяжних у Львові дня 27 марта с. р. в справі проти о. Дудровича і тов. о обиду чести звольна заступати нас Вп. п. д-р Кость Левицкий. З тої причини складаємо Вп. Меценатови за Его успішну і безінтересовну оборону щиру подяку. Львів дня 31 марта 1904. *В. Бачинський, А. Борковский, В. Будзиновский, д-р Евген Левицкий.*

— **Засїданє історично-філольоґічної секції Наукового Товариства ім. Шевченка** буде в неділю о год. 4; на дневнім порядку: а) З. Кузеля: археольоґія, етнольоґія і антропольоґія в публікациях 1900—2 рр., б) В. Доманицкий: Козачина на переломі XVI і XVII вв. (1591—1603), референт М. Грушевский.

— **В справі зборів „Товариства наук. ім. Шевченка“** одержуємо з круга членів письмо з пригадкою, що довірочні надзвичайні збори сего товариства в справі зміни статута відбудуть ся в понеділок, дня 4-ого цьвітня с. р. о годині 9-ій рано.

— **Репертуар руского театру на гостинних виступах в Самборі.** Неділя, дня 3 цьвітня „Запорожець за Дунаєм“ опера в 3 д. Артемовского а закінчить „Вечерниці“, дїло музичне Ніщиньского; понеділок 4 цьвітня „Трійка гільтаїв“ фантастична оперета в 5 д. Нестроя; второк 5 цьвітня „Ворожбит“ комедия в 3 д. Цеглиньского.

— **З Ярослава.** Роботи коло докінченя будови бурси ім. св. Онуфрия в Ярославі вже розпочали ся минувшого тижня. Одна лише обставина пригноблює цїлу будівлянну комісию, а іменно тота, що каса будови цїлковито вичерпана. Що гроша зібрало ся через зиму завдяки жертволюбивости нашої П. Т. Публики, то вийшло на приготовляючі роботи і материяли, а тепер знайшли ся ми справдї в дуже прикрім положеню, позаяк до викінченя будови потреба ще около 20.000 К.! Тому то з великою несьміливостию ставимо знов перед нашою П. Т. Публикою і уклінно просимо, П. Т. Родимці не опускайте нас в тій критичній хвили, але як зволили ласкаво допомочи поставити мури і дах, так і не відкажіть своєї ласкавої помочи до їх викінченя! — За комісию будівлану о. *Кипріян Хотинецкий*, голова, *о. В. Лицинак*, секретар, *О. Яніс*, касиер.

— **Подяка.** Вп. Іван Дуткевич, купець у Львові, жертвував для дїтий школи ім. М. Шашкевича у Львові 4 тузини оловців доброї сорти. За сей дар складає Дирекция школи Вп. Добродієви в імени обдарованих дїтий сердечну подяку.

Бібліографія:

— **Економіст ч. 3** з дня 31 марта с. р. вже вийшов і визначає ся незвичайно ріжнородним і дуже цїнним материялом. Так на самім вступі находимо дуже інтересну статю „Ортоскопа“ п. з. „Школа політичної економії“ дальше йдуть: Розвій селяньских господарств в східній Галичинї від 1848—1898 (продовженє), Союз спілкових крамниць в Анґлії (річ для нас незвичайно актуальна) п. Петрушевича, В справі кредиту наших товариств в краєвім Банку п. К. Л., Про молочарскі товариства, Про льотерию і її математичну мораль (д-ра Левицкого), про товариство „Любов“ і богато иншого материялу з нашого практичного економічного житя. Жаль тілько, що так пожиточне, цїкаве а добре ведене видавництво — як зачуваємо — має дуже мало предплатників, коли по правдї серед культурної суспільности повинно-б вже стояти на ногах і мати широкий круг читачів і співробітників. Та у нас все і найкорисніше та найпотребиїше йде як з каменя. Тому то даючи звіт з послїдного числа ми еще раз взиваємо суспільність, щоб приступила до передплачуваня часописи, котра за цїлий рік коштує всього-на-всього 5 корон. Редакция і адмінїстрация у Львові, Ринок ч. 10 І. пов.

— **На Селяньску Бурсу** основану і удержувану філією „Просьвіти“ в Стрию зложили від вересня 1903 р. (в коронах): д-р Стефан Федак 200, о. Володимир Галїковский з Рожанки 10, о. Конст. Строцкий з Рудник 10, Тов. „Дністер“ з чистого зиску 50, Брацтво церковне в Братківцях на коляду 10, о. Остап Качмарский з Спасска 4, п. Покіньский 2, о. Бордун з Березниці 1·24, по 1 кор. пп.: д-р Антоневич, о. Матковский, Мішкевич, Ревакович, Трипкевич і д-р Сьокало, п-ні Бобикевичева, Тишиньска по 50 сот., пп. Вахнянин, Дутка, Контюк, Лев, Левандовский, о. Петрушевич, Решетило, п-ні Витковицка і М. Нїжанковска. Крім того жертвували: громада Березниця 6 кірців бульби, д-р Евг. Олесницкий 3 цани, о. Остап Нїжанковский 2 цани дров. — Всїм тим добродїям складає Видїл філії в імени селяньскої молодїжи щире Спасибіг.

— **На будову дому філії „Просьвіти“ в Сокалі** зложили (в коронах) в лютім 1904 р. отсї добродії: Лопач 10, Т. Мусїй 10, Т. Вибранець 20, І. Чабан 10, Василь Лихограй 20, о. Сапрун 12·40, А. Занько 10, Брацтво церкви в Поториці 20, о. В. Левицкий за акафист 3·58, з пушки у д-р Петрушевича 6, д-р Я. Вахнянин 10, Пилип Бурачук 25, о. А. Зубрицкий 10, Брацтво церковне в Войславичах 50, о. Миколаєвич 50, Тов. взаїм. кред. „Дністер“ 50, о. Левицкий з Опільска за акафист з Конотіп 6, з Опільска 5, Матвіевский 6·70, о. М. Миколайчук 10. — За видїл філії тов. Просьвіта в Сокалі: *Яков Семенюк*, касиер, *о. Йосиф Раковский*, голова.

— **Поручає ся** універсальний інститут технічно-дентистичний п. Віктора, пл. Галицка ч. 7, Львів. 213 1—10

Надіслане.

Др Яков Броніслав Соколь

ординує в недугах жолудка і нирок як передтим у Львові ул Скарбківска число 4, І. поверх. 243 1—2

ВСЯКІ КУПОНИ

і вильосовані папери вартостні

вимінчує без потрученя провізиї або коштів

КОНТОРА ВИМІНИ

П. к. уприв. Галицкого акцийного 374

Банку Гіпотечного.

Обезпечене льосів

від страт при вильосованю найменшою виграною

на цїлий рік 1904 приймають

Сокаль і Лілієн

дім банковий і контора вимінн у Львові.

Супротив високих курсів льосів ні оден властитель льосів не повинен занехати обезпеченя перед дїймаючою стратою на случай вильосованя. 207

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, пвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Біржа праці.

Приватист з 6 кл. гімн. пошукує сейчас лекциї. — Адреса: Білиньский у Слабого, уряд тютюну в Самборі. 240 1—3

Ваґон добрих кукурудзів купляють крамниці читальні Просьвіти в Гаврилівці коло Надвірної. Зголошеня і евентуальні ласкаві інформациї на адресу: *Василь Витицкий* в Гаврилівці п. Перлиці. 239 1—1

Чоловік середного віку численний 28 лїт, вислужений при війску 6 лїт, з укінченим курсом писарским у Львові, обзнакомлений з законами громадскими і військовими а також з провадженем каси ріжного рода, обряду гр. кат. орудує всїми тромя язиками краєвими, пошукує від 10/4 1904 якого будь канцелярийного занятя. Ласкаві зголошеня, poste restante „Д. П. Ч. 397“ Вашківці над Черемошем, Буковина. 242 1—2

Лекциї на село пошукує ученик з VI кл. гімназ. Зголошеня до: „H. I. B. Studiosus“ уч. VI гімн. Бар ц. п. Судова Вишня.

Потребую дяка з добрим голосом, умїючого вести сьпів хоральний. Зголошувати ся: Уряд парохіяльний в Ярославичах, п. Зборів. 224 2—3

Уряд парох. в Чагрові п. Букачівці потребує від Неділї Томиної дяка. Кандидат має мати добрий голос і уміти научити сьпіву хорального, міг би рівночасно обнята ведене місцевої крамниці. Зголошеня письменно з надісланем сьвідоцтва кандидата від дотичного парохіяльного уряду. 241 1—3

ТУТКИ цигаретові 1000 штук за 1 зр. поручає Л. Мавруквич, Львів, ул. Скарбківска ч. 7.

„МОЛОДІЖ“

одинока часопись для старшої молодежи, виходить раз на місяць під редакцією *Евг. Мандичевского в Тернополи.*

Річна переплата 5 кор. піврічна 3 кор. 164

ТОРГОВЛЯ і РУКОДІЛЬНЯ

Петра Дуткевича

в Станиславові ул. Бельведерска 4

поручає Євангелия, Хрести, кивота, ліхтарі, паукл, патерави, фани, хоругви, чаші, образи процесийні. Огниво волотить дарохранительниці, чаші і дає до посьвященя.

Цїнники даром франко.

708

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

щодень

Концерт військової музики. — Вступ вільний. 90 9—10

Блюзки, Гальки, Боа, Жаботи, Вельоники, Ковнірі, Славні рукавички „Діяна“

поручає найдешевше *христіяньска фірма* Фердинанд Гітлєр (Güttler)

Львів, пл. Галицка 3. 605

Теофиль Копистиньский

артист-маляр

мешкає 20 літ у Львові, принимає загально, що входить в украсу церковну і просить уклінно Вис. Пр. Духовенство о занотованє адреси до дальших услуг в штуці

Львів, улиця Краківска ч. 20. 662

Оголошенє.

Надзираюча рада повітового товариства кредитового стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою в Городенці на основі ухвали своєї з дня 26 марта 1904 скликує отсим на основі § 45 уст. ж. стат.

IV звичайні

Загальні Збори

членів тогож товариства, котрі відбудуть ся в четвер дня 12 мая 1904 в салї Народного Дому в Городенці з слїдуючим порядком дневним:

1) Отворенє зборів.

2) Вибір двох членів надзираючої Ради на місце уступаючих (§ 37 статута) Івана Ґомоватюка і Івана Радуляка.

3) Вибір трех заступників членів надзираючої Ради (§ 37 статута).

4) Подане до відомости загальних зборів маєткового білянсу за рік 1903 і справоздане надзираючої ради з дїяльности товариства (§ 52 уст. б. статута).

5) Поділ зисків товариства (§ 52 уст. в стат.).

6) Внески членів і надзираючої ради (§ 52 уст. г. статута).

Право участи в загальних зборах мають після § 50 статута лиш ті члени стоваришеня, котрі заплатили в цїлости що найменьше один удїл і то лиш особисто (§ 51 стат.) Правні особи заступають їх закомні заступники.

Городенка дня 26 марта 1904. 3—3 236

За надзираючу раду

О. Альойзий Олесницкий, голова

О. Володимир Карачевский, член ради нада. — *Іван Ґомоватюк*, член ради нада.

Продукция насїня і лїсно-огородові шкілки

Тадея ґр. Лубєньского

в ЗАСОВІ

почта і телєґр. в місци, зелїзн. станцим Чарна

поручають лїсне насїне, всякі відміни фляниц і дерев до лїсних культур, висаджуваня алей, закладаня парків, рожі і декорациїні корчі на солїтери, підклади до щепленя, овочеві деревця.

Цїнник оплатно і відворотно. 194

НА СЬВЯТА

поручаємо яко найлїпші краєві вироби звісні з своєї доброти

Івана Ґеца — Львів. Акц. Тов. Бров.

Мартове окоцімске пиво.
Експортове окоцїмске пиво.
Краєвий портер.
Окоцімске пиво Бок.
Львівске пиво Лежак.
Львівске мартове пиво.
Львівске експортове пиво.

Ті краєві пива, вироблювані з добірних складників і звісні із своєї доброти, доставляємо, почавши під ¼ гектолїтра [25 літрів] з наших міських пивниць і на провінцию з наших зелїзничих складів по найнизших цінах.

Достава у Львові безплатна.

Цїнники відворотною почтою безплатно.

Головні заступники

ОЗІЯ ВІКСЕЛЬ І СИН

корол. румун. надворні доставники у Львові ул. Богуславского 11.

Примітка. Всї наведені роди пива висилають ся в бутельках, а то у Львові почавши від 10 бутельок, на провінциї почавши від 25 бутельок. Склад бутелького пива **С. ВІЗЕРА,** ул. Сикстуска ч. 14, Телєфон ч. 149. 214 2—3

Дрїжджі випробовані, що дня свїжі в цїні по 1·00, 1·60, 2·00, 2·40 кор. за 1 кільо.

Насїня полеві і огородові (конюшина, люцерна, тимотка, райґрас, бураки, морква, петрушка і ир.) поручає

Народна Торговля

у всіх своїх складах, 188 8—12

УВАГА. При замовленях дрїжджей просимо подавати день, в котрий посилка має бути вислана.

МАСАРНЯ

Франца Іхньовского

поручає

ШИНКИ признані загально за найлїпші в смаку Впов. тутешною як і замісцевою публикою, а також всяку иншу **ВУДЖЕНИНУ** незрівнаної доброти.

ул. Батория ч. 6. і в новім складі ул. Батория 4 (коло Впов. Солецкого).

233 2—3

Рускі сьвяточні картки

100 карт чорних . . . . . 5 К franco
100 „ кольорованих . . . . . 7 К franco

поручає антикварня

Д. ҐРУНДА

Львів, ул. Театральна 16,

Важне тілько для купців! 238 2—4

На недалекі сьвята

поручає

перта краєва запротоколована фабрика вудженини

Йосифа Котовича

Львів, ул. Краківска ч. 15, філія ул. Городецка ч. 3

звісну з доброти вудженину, а особливо вуджені шинки, холодвичні ковбаси, зладжені краєвим способом та всяку иншу вудженину по можливо найнизших цінах. — Замовленя з провінциї виконує ся відворотною почтою. 237 3—10

НА ПІСТ

Кунероль місто ОЛЇЮ, товщ чисто білий, твердий, дестильований із оріхів кокосових, заступаючий вповнї масло коровяче до тіст, леґумін і печенї

1 кільо по 1 кор. 40 сот.

коробка бляшана обіймаюча 4½ кільо — 6 К. 20 сот. без франкованя *поручає всїх своїх складах*

Народна Торговля

Хто спробував раз, уживав постійно, і не покине его більше так добрий і економічний **Кунероль** а дотично здоровости лучший від смальцю а на рівні з маслом.

Кронсардини, маринати, оселедці

дальше

ВИНА

Мід питний

Січкарнї, млинки

оферує в посередництві і в detail по складах своїх по цінах найдешевших

95 *НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.*

СВОБОДА

письмо полїтично-просьвітне господарске для народу.

Видав і за редакцию відповідає Вячеслав Будзиновский.

Цїлорічна передплата виносить 2 зр. на пів року 1 зр. Редакция і Адміністрация, Львів ул. Батория ч. 24.

Перший руский склад машин до шитя

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Всч. Сьвященикам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя оплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цїнники на жадане і даром 313

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Л. Залєвский і С-ка

Цукорня ул. Гетьманьска ч. 12

поручає на сьвята свої вироби. 235 3—6

Незвичайні успіхи викликує

ФРАНЦ. МЕНТОЛЕВА ГОРІХКА ҐЕЛЯ

марки „Edelgeist".

При натиранню усмирює біль, скріпляє мускулятуру і оживляє нерви.

При змиваню гігієнично-профілактичне средство против ослабленя з відосьвіжуючим запахом.

Ціна фляшки 2 К.

Є-НЕМЕЦЬКОЗАВ. ТОВАРИСТВО ХЕМІЧНЕ.

Дістати можна у *Львові* в аптиках Пінеса-Поратиньского, В. Діля, Як. Байзера; в *Коломиї* в аптиці Берґлера; в *Миколаєві* в аптиці Фрідмана; в *Перемишлї* в аптиці Ґольдберґа; в *Рашеві* в аптиці Коритовского і С-ки в *Стрию* в аптиці Ґертнера і в *Тернополи* в аптиці Мариана Крижановского. 50 29—30

Для терплячих *на ревматизм, нервоболї, гостець, біль голови, біль зубів*

є знаменитим зовнїшним средством, клїнїчно випробованим

Іхтіоментоль

(назва правно застережена)

виробу аптикаря **СИМЕОНА ЕДЕЛЬМАНА**

в Богородчанах.

Численні признаня і подяки.

Цїна фляшки 1 корона, 3 фляшки 3 корон 36 сот. оплатно до кождої почтової станції.

Щодень дворазова висилка за післяплатою або за попереднім надісланем належитости. Менше як дві фляшки почтою не висилає ся. 38 6—8

Поручаємо чисто природне

Вино літурґічне

австрийске і угорске в трьох родах:

Іа за 100 л. — 120 кор.; за 50 л. — 62 к; (меньше як 5 л. не висилає ся)

IIа за 100 л. — 100 к.; за 50 л. — 52 к.; за 25 л. — 27 к.;

IIIа за 100 л. — 80 к.; за 50 л. — 42 к.; за 25 л. — 23 к.

Можемо доставити вина також в дорожшій цїнї.

Услівя: Бочка даром, порто оплачує сторона тілько від Львова, уплата фактури найдальше до 3 місяців.

При зближаючій ся весняній порі просимо о численні замовленя. 135 3—10

Дирекция Товариства „РИЗНИЦА" в Самборі.

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ

По найдешевших цінах.

Найдешевша торговля ґалянтерийних товарів

АДОЛЬФА РАППА

Без конкуренції.

у Львові Ринок ч. 11 (напротив тов. Просьвіти.) Поручає великий вибір мужеского і жіночого біля, краваток, рукавичок, парасолїв, лїсок, скіряних виробів, росийских кальошів, альбумів і ріжного рода переписних листів як також тоалєтового мила і перфумерий.

Великий вибір біжутерий. 532

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31*, 1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний двірець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
(на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Грималова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20*, 1·40**, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **8·10**.
Зі Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Рашева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
(з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з головн.): 10·40, (з Подзамча) **10·57**.
До Чернівців: **2·51*, 2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені виїздкою (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформаций уділяє і продає всякі білети та розклади їзди інфор. бюро п. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

Прим закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черляньского. З друкарнї Народової (Манецких), Львів — Коперника ч. 9.

Ч. 64. Львів, Пятниця 19 Марта (1 Цьвітня) 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзамітнійших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрации „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухнштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Sellerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямации неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Поклики і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрации.

При зближаючій ся зміні кварталу просить ся Вп. передплатників о вчасне відновленє передплати на другий квартал взглядно місяць цьвітень, як також о ласкаве вирівнанє позісталих залеглостий найдальше до 13 слїдуючого місяця, инакше була би Адміністрация приневолена дальшу висилку часописи зі згаданим днем застановити.

З заграничного поля.

(*Тижневий огляд.*)

Найважнїйшою подїєю царини міжнародної политики в послїднім тижни треба вважати з'їзд монархів: нїмецкого і італїйского в Неаполи. Подаючи про него телеґрафічне донесенє перед кількома днями, замітили ми тодї, що з'їзд сей мав неаби-яку политичну вагу, бо доказує, що між державами тридержавного союза наступило повне порозуминє головно на точцї справи балканьскої. Пізнїйші донесеня в справі сего з'їзду лише потверджують наш здогад, бо справдї на яхті „Гогенцоллерн" в неаполїтаньскім порті предметом нарад обох монархів була квестия відносин Австриї і Италії так що-до македоньско-альбаньскої ситуациї, як і що-до торговельних трактатів. Відносини між Італїєю а Австриєю послїдними роками значно були охололи, а головними точками, що становили „камінь образи" були як-раз згадані щойно справи. Як іменно звісно, Італія глядить ласким оком на другий беріг онтарского проливу і на случай, коли би Австрия посунула ся до Македонії, Італія готова есть окупувати Альбанію. Та як-раз на тій точцї, що-до розділу сферы впливів кождої з сих двох держав, між Австриєю а Італїєю не могло прийти до порозуминя. Неаполїтаньский з'їзд, де цісар Вільгельм виступав в роли посередника, вирівнав — видко — спірні питання, бо на Балкані, де до послїдної хвилї панував дивний спокій, зачинав знов ферментувати в тім іменно куті, що підлягав італїйским впливам, себто в Альбанії, а рівночасно в Італії говорять голосно про мобілїзацию адрійскої фльоти і кількох корпусів сухопутної армії. Що тут маємо до дїла з замїром Італії окупувати евентуально Альбанію, про се свідчив би і сей характеристичний факт, що в Італії, де пробував чимало альбаньских еміґрантів, основано альбаньский комітет під проводом Ґарібальдія, сина славного висвободителя і з'єдинителя Італії, та сей комітет зачав нию свою дїяльність відозвою під окликом „Альбанія для Альбанців". Так отже дізерції в балканьскій справі між обома державами вже вирівнані, а — коли вірити запевненьям нїмецкого цісаря, що підняв ся посередництва і в справі торговельних трактатів, то і на тій точцї небавом прийде до порозуминя.

Навязанє нових дружних відносин між Італїєю а Австриєю есть для австрийскої заграничної политики зворотним пунктом, а безперечно що в тім зворотї головну ролю відограли перші невдачі Росиї на далекім Сходї та потахненя сеї анрелї, що окружала Росию нїмбом непоборимої мілїтарної сили.

Колиж говоримо про вплив подій на далекім Орієнтї на европейску міжнародну политику, то мусимо в черги зазначити факт другого важного порозуминя, а іменно порозуминя французько-анґлїйского, що справдї не дотикає нас безпосередно, а тим самим і менше важне для нас від італїйско-австрийских відносин, та за се зачіпає собою далекі круги всесьвітної политики і то як-раз в найбільше дразливих під теперішну хвилю ей пунктах. Порозуминє се відносить ся в першім роді до справ далекого Орієнту, головнож берегів Жовтого моря і Манджурії.

Вибух росийско-япаньскої війни розбудив був зразу политичну увагу в Анґлії і Франциї до того степени, що заходила небезпека оружного конфлїкту між сими двома найбільшими кольонїяльними державами. Та рішаючі в заграничній политиці круги обох держав розуміли всю небезпечну непевність такої гри і сей лик перед непевним щастем будуччини приневолив їх пошукати етичних точок їх политики над берегами Тихого Океану, тим радше, що росийско-япаньска війна заповідає ся на довгий час, і перші ей хвили не дали ще нїодному з противників рішучої переваги, що задецидовала би про остаточний результат війни.

Нинї отже річ має ся так, що Франциа і Анґлія, доси найгорячійші союзники воюючих на Орієнтї сторін, постановили взаїмно не пхати пальців між япаньско-росийскі двері та заховати в справі подій над Жовтим морем повну неутральність. Се порозуминя, хоч поки-що не обіймає воно всего комплексу анґлїйско-французских спірних точок на азийскім і африканьскім континентї, все-таки становить перелім в відносинах обох сих держав, що доси вважали ся непримиримим соперниками на полї кольонїяльної политики, і буде мати вплив на дальший розвиток їх взаїмного становища згляднм себе і в инших заморских справах.

Так отже міжнародні відносини в Европі уложили ся тепер в чотирох так сказати би всекурацийних союзах: тридержавнім, французько-росийскім, австрийско-росийскім і французько-анґлїйскім. Чи забезпечує се Европу від міжнародних конфлїктів — будуччина покаже.

Тимчасом-же крім війни на жовтім Сходї маємо ще і другу війну на чорнім континентї, і то війну, в котру запалутала ся, тай мала вже час заламувати ся одна з перших держав Европи. Се війна в краю Герерів, в полудньово-африканьскій нїмецкій кольонії.

На африканьскім континентї усадовили ся Нїмці трохи за пізно, щоби захопити що красші побережа. Тож остало їм се, чого другі або не вспіли або не спішили ся загортати. Так загорнули Нїмці африканьску землю в трех точках: в Камеруні, себ-то в самім куті ґвінейского заливу, де одначе клїмат для Европейців крайно нездоровий, на супротивнім, східнім березї Африки, як-раз менше-більше в тій самій висотї, що Камерун, і вкінци на полудньово-західнім побережи, на північний захід від анґлїйского „Краю доброї надії", в досить неврожайнім краю племен Намаква, Дамара, Гереро і т. д. Племена сї, по роді частию Кафри а частию Готтентоти, займають ся головно випасом рогатого товару, що становить їх усе майно. Але пованє нїмецке підтяло як-раз се одинокє жерело їх достатку. Нїмці загорнули що найкрасші степи та випаси, а туболців зіпхнули в пустарі. До того нїмецкі купцї управляли незвичайно високу лихву на рогатім товарі, подібно як се роблять жидівскі спекулянти в наших горах, і небавом весь тубольчий товар перейшов в їх руки, а тубольці перемінили ся в наймитів-випасачів, остаючих на ласці і непасці нїмецких панок. Коли додамо до сего звірске обходженє з чорними, то буде досить пального матеріалу для вибуху повстаня приведених до розпуки Герерів та инших сусїдних племен.

Зразу Нїмці легковажили собі сей чорний бунт, та нинї, коли вже все нутро краю очищене від Нїмців, коли Герерам вдало ся побити кілька нїмецких компаній в навіть здесяткувати віддїл майора Ґлизенанпа, в Нїмеччині переконали ся, що з Герерами треба буде вести завзяту, кровавy і тяжку війну, що буде коштувати чимало гроша і людя. Обчислювано, що 6.000-ний корпус вистане для здавленя бунту. Нинї показує ся, що треба буде значно більшої сили, тим паче, що Герери добре з'орґанїзовані, узброєні в „анґлїйскі", як пишуть нїмецкі ґазети, манлїхери та очайдушно завзяті.

Наш политичний огляд з тижня випадає закінчити подіями у Франциї, які звертають тепер на себе увагу всеї европейскої преси. Події тоті знаменні, бо предотавляють собою етапи важного історичного процесу: борби держави з церквою на полї шкільництва. На чолї тої борби стоїть з одного боку правительство Комба, що з незвичайною консеквенциєю і витрівалостию ломить всякі перепони, з другого боку значна часть духовеньства і ті круги, що з опозициї проти церковної политики теперішного режиму хотїли-б дійти до побіди консерватизму і монархічної клїки. Франция є однак так вже радикалїзована і так обурена на всїлякі інтриґи монархістів послїдного часу, що „поборований" Комб іде від одної побіди до другої. Помагає ему в тім парлямент, на котрого більшости Комб будує цїлу свою политику. Зразу домагав ся він лише заказу конґреґацийним „научання початкового, середнього і вищого", але комісия парламентарна пішла дальше і постановила, що заказує ся „всякого" приватного научання, яке має перейти виключно в руки держави. Опозиция піднесла тодї замїт, що преціж між тими школами в школи для глухонїмих, слїпих і т. п., інституциї чисто гуманїтарні, котрі були доси окрасою славою Франциї. Тодї встав Комб і заявив, що найлїпше буде, коли парлямент дасть правительству свобідну руку, які школи приватні мають лишити ся і на дальше, і парлямент ухвалив се поражаючою більшостию голосів, даючи правительству не лише свободу в области шкільництва, але і висказуючи ему своє повне довіря. Тим голосованєм питанє про приватні школи у Франциї зістало вже остаточно порішене: инші приватне научанє і всякі конґреґацийні школи суть там знесені а правительство може лише виїмково, після свого уznання, полишити деякі заведена. Отся послїдна постанова має той добрий наслїдок, що держава не буде потребувала сейчас давати гроший на всї школи і не зразить собі суспільности там, де дотеперішні заведенн були справдї корисні і для загалу симпатичні. По тій борбі в справі шкіл звернула ся опозиция проти мін. маринарки Пелєтана, сподївши ся, що его компромітациєю вибє

---

13)

Болєслав Прус.

Палата і рудера.

З польского переклав

О. П—к.

(*Дальше.*)

— Буде біда з Гофом — сказав Юдка і спитав по хвилї: А молодого пана бачилисьте?

— А вжеж, що бачила але вже давно, бо без'устанно сидить за границею.

— Вже вернув, буде з тиждень.

— Вернув?

— І пан буде ставити для нього палату на площі Гофа.

— Ба! — відповіла жінка — хлопець варт палати, бо і чесний і розумний і гожий. Аби бодай вийшов йому на добре!

— Старий його дуже любить і він для него збирав усї гроші, хоча не говорить йому ниим способом.

— Що там гроші! він дав би ся за него порубати на кусні.

Не докінчила, бо в тій хвилї вітворили ся двері другої кімнати і з них вийшов Гоф. Волосє його було розбурене, зір остовпілий і непритомний.

Він скоро минув покій, мнучи шапку в руцї. Присутні глядїли на него з перестрахом, як на мару, потім прислухували ся відгомонови його кроків на сходах а вкінци, перті одним чутем, побігли до вікна, аби ще раз споглянути за відходячим.

— Йде без шапки! — шепнула Мацївa.

— Чи є там Юдка? — відізвав ся сухий голос з другої кімнати.

Жид здрігнув ся і відповів.

— Є, пане!

Потім, зломаний зі двоє, переступив поріг, аби станути перед обличем чоловіка, що від хвилї оповідання Мацївої став ся для него могутнїщим і страшнїйшим, як дотепер.

Розділ VII,

Павук і муха.

В кімнатї, до котрої вийшов Юдка, крім кількох міцно збудованих шаф, малого столика і кількох крісел, не було нїчо більше, а що дивнїйше, не було в нїй нїкого. Мимо того, Жид вклонив ся стінї, що стояла проти дверий і чекав.

— А що там чувати? — спитав раптом голос той сам, що і перше.

Він походив з малого, уміщеного в стінї віконця, в якім рівночасно появило ся виголене обличе і шафірові окуляри.

— Я принїс гроші за нафту, — відповів Юдка.

— Чи усї?

— Усї, триста пятнацять рублїв.

— Від триста рублїв шість рублїв, від пятнацятьох рублїв тридцять копійок, то для Юдки — бурмотів голос. — А менї належить ся триста вісїм рублїв і сїмдесять копійок. Щож дальше?

— Склепарка зі Сольця вже померла — шепнув Жид.

— Вічная память їй! — Треба на її місце впровадити сю Вероніку з Воробячої улицї.

— По тамтій зістало ся двоє дітий.

— Я сказав вже, що треба впровадити Вероніку... склеп не може стояти порожний. Що дальше?

— З волами уже покінчене — говорив Юдка.

— Чи заробили ми що?

— Не богато: шістьдесять і три рублї.

— Від пятьдесятьох рублїв рубля, від тринацятьох рублїв двацять шість копійок... для Юдки. Менї належить ся шістьдесять один рублїв і сїмдесять чотири копійки. Що дальше?

— З процентів я принїс девять рублїв і пятнацять копійок.

— Повинно бути пятнацять рублїв.

— Не віддають.

— Будеш платити! Юдко... Але,... чи з сею маґазинеркою скінчене?

— Коморнїк був, але правдоподібно взяв ребухес і не зробив нїчо.

— Від кого він позичає? — випитував дальше голос з віконця.

— Від Абрамка, від Мілєровой...

— Скажи їм, що коли коморнїк не покінчить з маґазинеркою, то вони заплатить менї страти. Розумієш?

— Чомуб я не мав розуміти? — відповів Жид, драпаючись в голову.

— А тепер підеш до ратуша з тим золотим годинником, що то його вчера сей старий заставив. То украдений годинник... треба дати знати.

— По що давати знати? — закликав перестрашений Юдка. — Остатнє пятьдесять рублїв. — Волю я від вас купити і дам сорок, то й так ще заробите...

— Підеш до ратуша...

— Як то можна, аби такий інтерес випускати з рук!

— Ті, що покусам опертн ся не можуть, упадуть і будуть відкинені. Підеш до ратуша.

В тій хвилї запукав хтось до дверий.

— Вийди, Юдко, до Мацївої і зачекай там. Хтось іде.

За хвилю місце Юдки при порозї заняла якась убого убрана жінка з клунком в руцї...

— Слава Ісусу Христу!

— На віки, амінь! — відповів чоловік з віконця і побожно схилив голову. — А чог ви собі бажаєте?

— Я прийшла просити ласки пана о три рублї — відповіла жінка кланяючись.

— Щож то за клунок?

— Сальопа, прошу пана. Далисьмо за неї, буде тому два роки одинацять рублїв і пів кварти горівки.

— Покажіть!...

Жінка приближила ся до віконця, за котрим вскорі счез чоловік в шафірових окулярах враз з сальопою.

— Гм, гм! добрий інтерес, нема що казати... Міль з'їв кожух, верх анищений. Щож то ви собі думаєте, що я приймаю на склад старі лахи?

— Жінка мовчала.

— Дам вам два рублї на місяць, по місяцю відберу два рублї і шістьдесять копійок, або спродам сальопу. Сеж лах, довше тримати не можна, згода?

— Гь! Та згода, щож маю робити?

— Імя і назвиско панї і число дому.

Жінка подиктувала свою адресу і по хвилї вийшла з кімнати, уносячи зі собою два рублї.

— Юдка! — закликав чоловік з віконця.

Скрипнули двері, але місто Юдки появив ся в них елеґантно убраний молодець.

— Ах! то пан добродій! Прочувала вас моя душа, відгадувала шановну візиту.

— А чи душа ваша приладила моїх двіста рублїв? — спитав з усьміхом елеґант.

— А чи пан добродій приніс квіток? — відповів тим самим тоном властитель шафірових окулярів.

Молодець змішав ся.

— Бачте, я принїс — але без підпису батька, котрого слово чести даю від рання — не можу.

(*Дальше буде.*)

Лябінера жерело дешевости

Сикстуска 10, Львів, Сикстуска 10

поручає по дуже низьких цінах на теперішний сезон.

для мужчин біле біле і кольорове, капелюхи і кравати в найновійших фасонах, рукавички, скарпитки, шельки, палиці, парасолї і всякі знадоби до подорожі.

для женщин найновійші поиски, парасольки, возльки, рукавички, панчохи, батистові хусточки.

для дїтий найновійші капелюшики, суконки, панчошки, скарпитки і т. п. 104

перший вілім в солїдарний кабінет Комба. Однак і се не удало ся. Пелетанови закинено, що не подбав о розвій маринарки і зажадано слїдства, однак Пелетан одержав помимо того заяву довіря палати, хоч згодивсь з гори на переведене слїдства. Зручний був при тім також поступок Комба, котрий сейчас заявив, що солїдаризує ся вповнї зі своїм товаришем і жадає віддання переведеня слїдства самому правительству. І як-раз передвчера кабінет Комба відніс і що-до сего нового атаку опозиції рішучу побіду: парлямент більшостию 80 голосів ухвалив кредит маринарки, а висказуючи міністрови довіре, віддав заразом переведене слїдства в руки правительства. Що те слїдство скінчить ся корисно для міністерства Комб-Пелетан, о тім годі сумнївати ся. Пелетан в чоловіком дуже спосібним а его промова в парлямент і комісиї про стан маринарки перед ним а тепер, була безпощадною критикою его попередників. Показало ся, що попередники Пелетана були простими ґешефтярами, що для інтересу всякі достави і роботи оплачували французским фабрикантам величезними сумами. Тепер та практика так в'їла ся, що годі дістати материялів для маринарки по звичайній цїні. Помимо того Пелетанови удало ся поправити стан фльоти, а як-раз в послїдвім часї підписав він контракт на будову 36 нових торпедовців і 50 торпедових суден. Пелетан був перед своєю міністерскою кариєрою дневникарем і послом а его остре і повні оригінальности статї як і парлямент ірні промови виробили йму ім'я спосібного публїциста і політика.

Пос. Барабаш перед виборцями.

(Допись з Богородчанщини).*

Дня 17-ого с. м. зложив б. посол Ол. Барабаш звіт зі своєї дотеперішної посольской дїяльности, в місті Богородчанах в сали ради повітовой. Позаяк про той звіт не було доси в жадній часописи, ніякрім короткої згадки в „Дїлї“ слова, проте подаю тут точний опис для інформациї загалу.

Збори відкрив голова тутешної повітової орґанїзациї „Скит Манявский“, о. Володислав Наук. В склад президиї вийшли: о. В. Наук, о. Ол. Руденьский і академік Ярослав Пачовский. О. Наук в короткій промові подав причини, які спонукали руских послів до сецесиї з сойму краевого: як справа рускої ґімназиї в Станиславові, ухвала сойму, що-до „бюр посередництва працї“. Дальше згадав бесїдник, що „Народний з'їзд у Львові одобрив сецесию руских послів, всїх без огляду на партиї, та порішив, що всї позли-сецесіонїсти мають знова бути вибрані до сойму. По сих словах уділив голосу п. В. Барабашеви.

П. Барабаш зачав від того, що повісив зібраним виборчу ординацию, склад сойму а дальше говорив так: Я належав до клюбу рускога, котрих всїх нас було 12, бо тринадцятий о. Мандичевский із-за своєї старости рідко коли бував в соймі до рускога клюбу не належав. Нас було так мало, що ми не в силї були поставити навіть інтерпеляциї, або якого внесеня, бо на то треба найменше 15 підписів, то ми мусїли жебрати підписів у польских послів. Польскі посли давали нам тоті підписи дуже неохочо, а лиш клюб кс. Стояловского, до котрого належить всего 3 послів, не відказував нам в підписах, за що я уважаю своїм обовязком ему з сего місця публично подякувати. Руский нарід творить майже половину населеня цїлого краю, а ми не маємо й десятої части послів. Ми в соймі всьмо в великій меншости, а котрою „брата“ Поляки зовсім не потребують числити ся, бо на 12 руских голосів мають они своїх близько 150, котрими все нас покрають. Рускі посли могуть перевести що-небудь лиш в тім случаю, если їх піддержить яка небудь із великих польских соймових партий. Давнїйше було положеня руских послів лїпше, бо їх усе піддержували польскі демократи т. є. посли з міст і торговельних палат а також і мазурскі посли. Нинїж обі ті партиї, т. є. міскі посли і мазури виступають против нас еще гірше як польскі шляхтичі. Наші давнїйші приятелї стали нашими ворогами. Тепер кромі кс. Стояловского найменше ворожо або шкодливо виступають против нас еще краківскі шляхтичі із західної Галичини. Від кількох лїт ведуть тоті загорілі польскі політики всеполську аґітацию у східній Галичині. Они хотїли би викроїти із рускога тїла латинників т. є. Русинів латиньского обряду, вмовити в них що они Поляки, і тим способом роздерти наш народний орґанїзм. Польскі посли Козловский і Гломбіньский виповіли війну рускому народови, они уважають наш руский нарід якоюсь низшою породою людий, котра має служити навозом під управу польскої ниви. Вшехполяки, що мають в руках вплывові і великі ґазети у Львові і Кракові, застрашають тих Поляків, котрі хотїли би жити в згоді з руским народом, а звернути свою роботу і свої сили на запад в Шлезию та Познаньщину, де польска земля, колибель історичної Польщи, переходить в руки Нїмців. Но наші загонисті всеполяки не хотять борби з сильними і місто там, на западних польских границях, боронити і скріпити свою польску народність, волять поживити ся загарбуваним по злодїйски руским добром і закладають в нашій рускій земли польскі приватні школи, хотя недалеко, бо в австрийскій Шлезиї польскі дїти нїмчать ся з тої причини, що там нема польских шкіл. Все польскі ґазети називали зрадниками тих Полякив, котрі признавали Русинам право до народного розвою. Уже на початку соймової сесиї рускі посли увидїли, що не можуть числити на нїякі устунки, що польска більшість соймова відкине всї жадання руских послів.

І наші „предчувствія“ оправдали ся: На порядок соймових обрад прийшов закон о „бюрах посередництва працї“ котрого ухвалене уважали рускі посли якби визовом рускога народу до бою. Против того закона, що здав сельских робітників на самоволю повітових рад, в котрих часто комендерують самі дїдичі, вислав руский нарід в сойм кільканайцять сотюк петиций з десятками тисяч підписів. Против того закона виступив також руский клюб, але всякі і найрозумнїйші промови руских послів нїчого не помогли. За законом о „бюрах працї“ голосували всї польскі посли, против закона голосували лиш Русини. Сойм відкинув також і всї поправки поставлені руским клюбом до того закона. Мимо того рішив руский клюб перетерпіти аж до кінця. В его імени поставив п. Олесницкий внесеня о змінї теперішної ординациї виборчої, так щоби при соймових виборах завести пятую курию і тим способом розширити виборче право також на найбідніїших людий, котрі не платять нїяких безпосередних податків а в теперішній сїльскій курії завести вибори безпосередні, однак соймова комісия, котра мала то внесеня розслїдити, навіть не дала повному соймови справоздання з того внесеня. „Що рускі посли не вийшли, з сойму по принятю закона о „бюрах працї“, то стало ся се з тої причини, що они хотїли на соймі вимусити рішеня в справі отворення рускої ґімназиї в Станиславові“. Справа о отворенє рускої ґімназиї в Станиславові товче ся в соймі уже кілька лїт. Віденьске правительство було уже так увірене в тім, що львівский сойм згодить ся на відкритє рускої ґімназиї в Станиславові, що вставлено в державний буджет позицию на удержанє тої ґімназиї, — але і се не помогло. Польска більшість соймова перейшла до порядку навіть над сим найдрібнїйшим домаганєм Русинів — а конець відомий: рускі посли покинули сойм, щоб відкликати ся до народу і піддати борбу в его сильні руки.

В послїднім уступі своєї промови пос. Барабаш звернув ся до конкретних справ і подрібно говорив про дїяльність сойму на тих полях, котрими посол мусїв занятн ся основнїйше засїдаючи в комісиї. Посол належав до комісиї петицийної і санїтарної і там стоявши на сторожи інтересів східної Галичини і руских справ. Під взглядом санїтарним і взагалї народного здоровля стоять річи у східній Галичинї без порівнання гірше як в західній. Приміром в богородчаньскім повітї на 1000 людий умерло в 1893 році 35 людий, хотяй а цїлім краю на 1000 народа умерло в тім році пересїчно 29 людий а в гірскім мазурскім повітї Бжеску, де земля, воздух і вода гірші як в повітї богородчаньскім, умерло лиш 22 людий на тисячу. Тому бесїдник старав ся в санїтарній комісиї о те, щоби отворити санїтарний округ і назначити доктора в Солотвинї, що вкінци й стало ся. Також старав ся посол інтерпеляциею і заходами в намісництві забезпечити селян від шкід, які роблять дики і оленї, особливо в солотвиньскім судовім повітї.

По справозданю посла Барабаша забрав голос б. посол Гурик, котрий прибув враз з о. Баришем умисно на се віче до Богородчан. В півтора годинний бесїдї, говорив на вступі посол Гурик про відносини в соймі а опісля говорив основнїйше про стан та розвій нашого шкільництва в Галичинї. Згадав про дякоучительскі школи в Галичинї, та зазначив, що релятивно стан осьвіти стоїв тодї між Русинами вище як тепер, а все завдяки теперішній опозициї польских верховодів. Вкінци виложив бесїдник кривди закона ловецкого і дорогового а подрібнїйше розказав про бюра посередництва працї, викликуючи острі заміти присутних против тих, що котрий їх ухвалили.

Послїдним бесїдником був о. Баришь, котрий простими але правдивими словами умів як нє одушевити і розрухати слухачів. Бесїдник звернув увагу на те, що наш нарід мало горне ся до осьвіти, що й в причиною, що над ним кождий збиткує ся а наші вороги в нашім таки краю роблять, що хочуть. Великий жаль відчував однак бесїдник до австрийского правительства, котре повинно нас боронити, бо ми зависїди крівко при нім стояли, в найтяжших хвилях перші Русини свою грудь наставляли, бо ми вкінци в австрийски піддані, що сповнюють тяжкі державні обовязки. Тому повинні ми домагати ся, щоби правительство взяло нас в свою оборону, бо в противнім разї польска ґанаті нас зїсть.

Збори закінчили ся тим, що устами одного мужика із Богородчан старих висказали признанє п. Барабашеви та всїм иншим послам-сецесіонїстам, котрі гідно боронили справ рускога народу, і порішили при слїдуючих доповняючих виборах знова вибрати на посла п. Барабаша.

По короткій кінцевій промові о. Наука залунала ще в сали пісня: „Ще не вмерла“ і „Не пора“ і присутні розійшли ся. Було їх около 250.

Участник.

*) Містимо сю допись, хоч спізнена, з огляду на сам, досить нерозруханий ще богородчаньский повіт. Просимо однак Вп. дописувателїв слати такі дописи швидше, бо на другий раз неактуальної спізненої допису рішучо не помістимо. — *Ред.*

Війна.

(Телеґрами).

Париж. Petit Journal доносить з Петербурга, що вел. кн. Кирила ранив на Аскольдї в в Порт Артурі японьский ґранат. В. кн. Кирило є сином в. к. Володимира і до Порт Артура приїхав яко офіцир маринарки.

Берлїн. Мимо заперечень є правдою, що Росия купила від нїмецкого товариства Hamburg-Amerika-Linie корабель, котрий є вже в роспйскім порті.

Льондон. З Сеулю доносять, що Росияни позискали 1000 Корейців, котрі перейшли на православіе і вислали їх до заливу Посіет, аби там зорґанїзували оборону порту. До Владивостока стягає Росия значні сили. Японьский штаб ґенеральний наказав японьским детективам день і ніч надзирати заграничних кореспондентів в Токіо, аби не могли послугувати ся полевими телеґрафами. Всї военні кореспонденциї мусять бути пасамперед висилані почтою до цензури в Токіо.

Петербург. Торпедовець Сильний, котрий атакував японьскі брандери, вже не дасть ся ужити до военної служби. Японьскі ґранати знищили его машини і керму.

Сеуль. Бюро Райтера доносить, що 500 корейских вояків, котрих усунено з війска, зорґанїзували коло Фен'яну повстанє.

Токіо. В японьскім арсеналї в Сасего експльодували з незвісної причини пальні материяли. Експльозия знищила часть будинків. Погибли 4 особи.

Ґібральтар. Російский кружляк і торпедовець переплили через пролив в напрямі за великим японьским кораблем, котрий в ночи побачивши російскі кораблї, змінив напрям і поплив на захід.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Заговор анархістів.

Рим. На заряджене міністерства заграничних справ увязнено тут анархіста Брешгія, котрий намірав виконати атентат на житє цїсаря Вільгельма. Поголоску о намїреним атентатї на житє пани викликав фаєт, що два італійскі анархісти нїхали з Америки до Европи.

Ватикан а Франция.

Париж. Дневники доносять з Риму, що в ватиканьских кругах уважають за можливу річ, що з нагоди подорожи Любета до Риму відбуде ся конференция між ним а ватиканьским секретарем Мері-дель-Вальом.

Анґлія і Франция.

Париж. Оголошене анґлійско-француского договора відрочено, бо Анґлія не хоче згодити ся на французкий протекторат над провінциєю Маскаль над перским заливом. Франция уважає сей протекторат за дуже важний для себе.

Македонія.

Відень. Держави вже порозумїли ся з собою в справі орґанїзациї жандармериї в Македонії. Італія буде мати жандармерию в монастирскім відділї, Австро-Угорщина в скопельскім.

Царгород. Порта відповіла на мемориял в справі орґанїзациї жандармериї. Порта противить ся покликаню більшого числа заграничних підофіцирів і офіцирів до жандармериї, як 25. Австро угорский аташе військовий полковник бар. Гісль і росийский аґент військовий ґенерал-майор Кальнін мають виїхати до Солуня разом з комісиєю жандармериї яко заступники обох держав.

Царгород. Грек Василь Христоманос ґрів два рази до болгарского архиепископа в Трумпци, але не трафив. Христоманоса арештовано. Болгари ґрозять піметою, що заострить болгарско-грецкий конфлїкт. Грецкі ватаги, котрі зорґанїзували ся аби поборювати Македонцїв, стратили в окрузї Костур 12 людий, Болгари 24.

Сербскі офіцири.

Білград. Урядовий дневник оголосив спенсіонованє 12 офіцирів, між ними полковників Живойна, Мінча, Іовановича, Мілїовича і підполковника Лукіча.

За атентат на Стамбулова.

Софія. Вчера засуджено тут на 15 лїт вязниці Санрова, чи Гана, обжалованого о замордованє Стамбулова.

Бедуіни.

Франкфурт. Frankf. Ztg. доносить, що Бедуіни вимордували 4000 людий з полованої ними каравани. Аби покарати Бедуінів і увільнити з їх рук решту полоненых, відїйшли з Дамашку до Медини 3 турецкі батальони.

Експедиция до Тибету.

Льондон. Ґенерал Мандональд маневрує а Фарі з цїлою анґлійскою силою в глубину Тибету. Его горную складає ся а 9 компаній піхоти, 2 компаній кінної піхоти, одної секциї гірскої артилерії, одної секциї артилерії Норфолька, з двома гарматами Максіма і одного 7-фунтовою гарматою. Битви надіють ся між місцевостями Тюни і Ґянтсе в віддаленю 100 км. від Фарі, уфортифікованого Анґлійцями.

Калькута. Цїлию тибетаньскої експедициї є відкритє безпосередної дороги з Індий до Хін. Анґлійске правительство довідало ся, що така дорога є з північно-східної точки Індиї від Асаму через тибетиньску провінцию з Каму внутр Хін.

НОВИНКИ.

— **Юрий Брандес про „Ruthenische Revue“ і про Украіну.** Звісний письменник, професор увіверситету в Копенгазї, д-р Юрий Брандес, помістив в найбільшим даньским дневнику „Politiken“ з дня 14 марта с. р. простору вступну статю п. з. „Ruthenie“, в котрій цитуючи „Ruthenische Revue“ (почавши від 1 числа I° річника аж до 4° числа II° річника) пише про положенє Украіниїв в Росиї. Каже, що доси свїт знав лише про гнобленє Поляків, Фінляндиїв, Грузинів і Вірмен в Росиї. Но в державі царя живе ще один шестий що-до числя народ в Европі, именно Украінцї. 25 міліонів Русинів живе в Росиї, 3 міліони в Австриї і пів міліона в Угорщинї. Брандес наводить дословно після 1° числа „Ruthenische Revue“ (з минулого року) царский указ з р. 1876 та обговорює переслїдуваня українського слова в Росиї. Посьвячує короткий устуи Шевченкови і Котляревскому. Відтак наводить після „Ruthenische Revue“ (ч. 10) опис полтавского сьвята відкрити памятника Котляревскому, згадує про реферат д. Косачевої, посла Романчука і т. д. Відтак слїдує опис 35 лїтнього ювилею М. Лисенка. Даньский ученый згадує про проф. д-ра Пулюя і про переклад сьвятого письма на украінську мову та зазначує, що в Росиї дозволений переклад на татарскій і монґольскій мові, тільки заборонений на украінській. Брандес кінчить свою простору статю цитатом з 4° числа „Ruthenische Revue“ (зі статї „Panrussentum oder Panmongolismus?“) а именно словами: „Проте думаємо, що побіда Японців в тій війні була би щастєм для народів Росиї, бо официяльна Росия, обиджена в своїх азийских інстинктах, мусїла би свої народи трактувати більше по европейски і свої азийскі плини бодай на якийсь час покинути“. При тій нагоді треба зазначити, що статї про Украіну з „Ruthenische Revue“ подали недавно навіть дві японьскі часописи. Зміст вступної статї з 2 числа за сей рік, про кривди галицких Русинів на поли шкільництва подало кілька визначних французских часописей (як „La Revue“, „Mercur“ і ін.) а віденьский тижневник „Die Zeit“ з дня 26 марта с. р. подав зміст статї про „Січи“. Вступну статю з 3-го числа передрукували всї визначнїйші заграничні нїмецкі дневники.

— **Про терор на руских учителїв** з боку польской ґакати і про відносини в тім взглядї в Гусятинщинї пише нам один з тамошних визначних патріотів: Не потреба доказувати, як жие ся кождій рускій осьвідомленій одиницї від часу, як кінтї польской ґакати впили ся з цїлою зайлостию в руске тїло. А вже нїкому не важше жити, як осьвідомленим національно учителям Русинам, котрі, хоч мають очи, мусять бути сліпі, хоч серце їх бачить кривду, мусять мовчати, хоч уста виповіли-б усьо, що душа чує, замкнені важкими кайданами мовчаня. Нетерпимість до всього, що руске, доходить зенїту; учителї проте боять ся навіть говорити по руски, писати Русин до Русина по руски, боять ся вписуватись до новозаснованого товариства педаґоґічного, а навіть суть вже і такі сервілїстичні креатури, що збирають складки на костели в західній Галичинї, а навіть денунціюють других Русинів, що теми конференційні предложили по руски писані. А що в тім за причина? Вистарчить лиш підла денунциация такої малозначної фіґури, як особи двірского мельника, щоби учитель був караний в старостві за збиране лепт добровільних для убогої молодежи ґімназияльної підчас вечерниць Шевченка під тим позором, що учитель устроїв сам вечерниці, а зібрані ґроші пропито. Факт той мав місце в Сокиринцях. По селах бушують жандарми і конфіскують усюди календарі „Приятеля“. В тій справі був потяганий до відвічальности Панько Олїйник з Сидорова. Учитель Вінкентий Шах був потяганий знов до відвічальности за уряджене ним представленє театральне в Чабарівці. Учителї (але лиш сьвідомі своєї національности) по зложеню іспиту кваліфікационного, мусять ждати цїлі лїта на стабілїзацию, пр. чотири роки по кваліфікациї не стабілїзований учитель Захарій Малис, помимо того, що вносив подани на всякі можливі найгірші дїри так в своїм, як і в сусїдних повітах. Володимир Дубровский має 8 лїт служби не стабілїзований, помимо того, що належить до найбільше образованих учителів, а навіть є резервовим офіциром. Тому то з повіта хоч не хоч пішли найздібнїйші учителї як пр. Іван Золочівский, котрого релеґовано за те хиба, що будучи на посадї в Копичинцах, виявляв себе Русином. Опустили повіт також молоді учителї Іван Савуляк і Матвій Остапчук, котрі справами народними інтересували ся. Натомість обсаджує ся посади рускі виключно Поляками, а надетатові посади Жидівками, котрих гук є в повіті, що notabene дуже гарно руску бесїду знають (sic!), та й панчошковими Поляками, а все те має той наслїдок, що нищить ся Русь на „kresach“. А вже факт, що загально пригнобив всїх слабодухів і в найвищім степені напоминє холодом і жахом і так вже холодні серця тих, у котрих десь там на дні еще тліє іскорка національного почуваня, є переселене одного з найреакційних учителїв повіту Тимка Перейма з Шидловець на Мазури. Тимко Перейма, управитель школи в Шидлівцях, з крови і кости наш чоловік, ставши учителем, трудивсь невинно на народній ниві. Заснував читальню в Чорнокінецкій Волї, розбудив рух просьвітний в Копичинцях, виявляв себе усюди щирим патріотом, ба навіть на конференциях учительских перший зачав промовляти по руски, а через три конференциї рішучо домагав ся закупиня руских творів до окружної бібльотеки. Школу вів взірцево і висилав хлопців сїльских до шкіл середних, підготовляючи їх без найменшого винагородженя. За его приміром зачали учителї виставляти квіти по руски. Був також видїловим філії товариства педаґоґічного в Копичинцях та входив в склад комітету для збиранє складок на будову народного театру. Тепер того чоловіка, що допустив ся таких гріхів, польска рука кинула на Мазури. Відима річ, що забував ся на те, що і учитель, яко горожанин, має свою народню честь, свої почуваня, свої ідеали, свої

обовязки що-до рідної землї і народу і що нїмимо всїх гнетів і переслїдувань в жаден спосіб їх довтати не сьмів і не повинен! — *Куд. вгий.*

— **Непошанованє рідного слова.** З Теребовельщини пишуть нам: От. Калитчук завідатель парохії Іванівка пов. теребовельского о на відозвы урядові писані до него по руски, відписує по польски і то на тій-же самій урядовій руснїй відозві. „ks. Kałyteziuk“ есть рявний москвофіл, чи однак може дальше посунутись „заблужденіе“ ряного москвофіла в нетерпимости до рідного слова, най осудить самі его одномишленники. Подаючи сю вість рускому загалови, просимо Ексцеленцию Митрополита заопіковатись сим бідним „атцем“ так очевидно „блуждающим“. — *Х.*

— **З Ладичина пишуть нам:** В Кривках прилученних до Ладичина поблагословлено дня 19. марта нову мурована церков. В тім місци мала стануги „polska twierdza“. Село Кривки числить всего 200 душ обр. греко-кат. Будова церкви розпочалась і скінчилась в протягу одного року, а добровільних датків без нїяких жебранин поза парохівю. Рівночасно в тій самій парохії розпічне ся его року розширене церкви в Ладичинї і будова нової церкви в Людвиківці, також з добровільних датків. Фонди на будову сих церквей суть вже в половинї зібрані і є всяка надія, що до осени буде їх мав парох в цілости. Се не дивниця, бо від кількох лїт нарід є тверезий а з молодіжи нїхто не не горівки. Тут піднести належить великі заслуги, які положив тутешний о. пар. Сьвітенький коло будови поблагословленої церкви, і жертволюбність парохіян, котрі не жалують труду ні грошій на будову. — *А. М.*

— **Із закордонної Украіни.** Літературний поранок і концерт, устроєні з нагоди відкрити памятника Котляревского в Полтаві, дали поверх 1500 рублїв загального доходу. Та сума повинна була обернутись на фонд будови школи імени письменника, однак міська управа взяла з неї 800 рублїв на покритє коштів устровня поранка та концерту і 390 рублїв на покритє додаткових коштів, які повстали при відкритю памятника. Міська дума не згодила ся на таку комбінацию і зажадала звороту так 800 як і 390 рублїв фондови будови школи із загальних міських средств. Буджетова комісия рішила вставити до буджету на 1904 р. лише 390 рублїв в видї звороту, а що-до 800 рублїв оставила питанє неполагодженим до лїпших часів.

Управа міста Полтави розіслала всїм інституциям та личностям, котрі прислали свої привіти з нагоди відкритя памятника Котляревскому, повідомленє, що їх привіти, в украіньскій мові, не відчитані підчас торжества наслїдком звісного розпорядженя правительства, будуть розібрані думою лише після полагодженя сенатом її жалоби, внесеної против заборони читати на торжествах українські привіти. Высказуючи іменем міста подяку за тоті привіти, управа в своїм повідомленю переходить історию цілого діла, що спричинила внесенє жалоби до сенату, іменно в тій редакції, яку потвердила дума.

В Київі відбула ся дня 13 н. ст. марци в Софійскім соборі панахида по Т. Шевченку в 43 роковини его смерти. Богослуженє відправив катедральний протоєрей в сослуженю двох сьвящеників і двох дияконів. Гарно сьпівав звісний в Київі хор Кальнишевского. Церква була переповнена почитателями поета, серед котрих було особливо богато студентів з рїжних вищих наукових заведень.

На ювилейний дар Лисенка вплинуло доси — як доносить „Кіевская Старина“ — 6928 рублїв 18 коп., з чого 1021 руб. 40 К призначено на виданє творів Лисенка, 286 руб. в білетї дворянської позички, а 5621 руб. 78 к. на купно віллї. Повидто зложено на музичну школу імени Лисенка 201 руб. 49 коп.

В Полтаві рішила тамошня міська дума поставити памятник Миколї Гоголеви, родом Українцеви, що „хоч писав по роснійски, вовж таки свою творчість опер на украінських мотивах“. В тій цілї завязав ся комітет під проводом начальника губерній і розписав в редакциях місцених дневників добровільну складку. Памятник разом з уладженем відповідним має коштувати около 50.000 рублїв. Доси вплинуло на сю цїль в дорозї складки около пять тисяч руб.

Від вдови покійного украіньского поета Якова Щоголева одержало історично-фільольогічне товариство при університеті в Харкові рїжні документи і памятні предмети. Історично-фільольогічне товариство упросило від управи невеличку суму на уладженє мемориального відділу в память Щоголева для недалекої юбилейної виставки. В тім відділї будуть: стіл поета, его робуче крісло, портфель, лїпійки, портрети, фотографії, повидані автобіографічні материяли, письма Костомарова, Гулака Артемовского і т. п. Кромі того від п. Щоголевої надійшла значна збірка старинних рукописий.

— **Успіхи Крушельницкої в Італії.** В неапольскім дневнику Il Giorno (день), редагованім звісною повістописателькою Матильдою Серао появила ся недавно така симпатична згадка в під пера самої Серао про нашу земличку Саломею Крушельницку, котра сьпівала в театрі Сан Карльо. „Семого цьвітня — пише голосна письменниця — виїзджав звідси Крушельницка до иншого краю, до иншого театру, удав ся до Барцельони, потім ще деиде, а на другий рік не будемо її мати у себе, бо сьпівати-ме в Римі, в тім божескім Римі, так сотворенім для штуки і краси. Вимикова інтелїгенция, високо артистичне почутє, солодкість характеру — така є Крушельницка, та, котра нас за тиждень покине. Коли душа буде оплакувати від'їзд тої людини так відмінної від иншых, визначаючої ся такими індивідуальними прикметами, своєю уродою, то рівночасно наші очи втратять з виду лично таке сьвіже, з таким чудовим поглядом, гарними устами та прекрасними зубками, що побачуть вже Аіди в екзотичнім строю, що так тягне нас до себе! На жаль, пізнаємо, як важко розлучати ся!“

— **Хто то був?** Кілька днїй тому подали ми про скандал, який счинив ся в польскім „колї“ у Відни. Один з членів того „кола“ хотїв украсти 30 фунтів папіру, олівця та иншых приладів до писаня з парляментарної канцелярії, однак зраджений парляментарним послугачем мусів вислухати нагану від презеса „кола“ пос. Яворского і вложити папір назад на місце. Наша звістка мала той наслїдок, що не-варну справу, яку менери „кола“ хотїли затушувати, інтересовані круги мусять тепер трактувати публично. Так отже віденьский кореспондент краківської N. Reform-и, описавши скандальну подію згідно з нашим донесенєм, а великим обуренєм вписав іми посла, що хотїв допустити ся крадежі в парляменті. С ним Анджей Вільк, посол з V курії округа Ярослав-Ланцут-Чесанів-Яворів-Городок. Кореспондент згаданої газети, імовірно також член „кола“, домагає ся виключенє Вілька з „кола“ і заявляє ось що: Не сумнїваємо ся, що Анджей Вільк не появить ся більше в парляменті, де наразив би ся на дуже немилі пригоди а посольского мандату не вспів би уратувати. Анджей Вільк зрозумів, що его карієра в публичнім житю, і так фактично дуже марна і не заживаюча особлившої слави, раз на все є запечатана“. — Як довідуємо ся, в Кракові відбула ся в тій справі нарада польских послів. До того всего не від річи буде додати, що Анджей Вільк, замешканий в Сінні, вийшов свого часу в грошеве непорозуменє з тов. асекураційним „Двігром“ і вийшов з него не дуже чисто, а тепер є ревним аґентом чеської „Славії“, для котрої своїм посольским достойньством робив навіть рекляму. Ну, гарна реклама!...

— **Подвиги польского аристократа**, звісного д-ра Орловского, виступають в чимраз більших розмірах. Панок сей зове ся повним іменем Йосиф Любич Орловский і свою карієру великого чоловіка розпочав, як для „благородного“ аристократа годить ся, в редакції Dziennik-а polsk-ого, де був співробітником, доки не заснував власного орґану. Орґан той, видаваний в Кракові Kurjer polski, антисемітско-консервативної масти, поширали дуже бучно, станчики, польскі аристократи і власти. Тоді тріс Орловский цілим Краковом, поки не пивило ся, що любимець „благородних“ управили на велику скалю обманьства і попарїли богато людий на більші суми. На новім ґрунті у Відни ступав дальше тою самою дорогою, тим більше, що тепер мав ширше поле до дїланя. Став ся адвокатом польскої аристократії. Запрязнившись із кс. Стояловским став віцепрезесом християнско-социяльного сторонництва. До спілки із Стояловским займав ся галицкими селянами, котрих пасилав ему Стояловский з Галичини, і лупив з них шкіру. Про дайдацтва, яких допускав ся в кругах віденьских, на шкоду легковірних людий, згадували ми вже вчера. Ось низанка нових его подвигів, про котрі віденьска поліция довідуєсь від пошкодованих з пори, коли утеча Орловского стала голосна. І так заголосила ся на поліциї одна дівчина, від котрої Орловский вимаиив 300 К, обіцюючи виробити їй посаду. Від одної пані видурив 36.000 К під покришкою, що з нею оженить ся. Якийсь купець, котрому Орловский був винен 400 К, одержав на покритє своєї претенсії чек до банку. Коли прийшов до банку по гроші, сказали ему, що Орловский не мав там нїякого депозиту і що чек без вартости. Надійшли також численні доненсня від торговців меблями і т. п., від котрих Орловский брав на сплату а не платив. Купцеви шовкових товарів, якомусь Валлеї не лише не заплатив довжних кілька тисяч корон, але завинив паруset корон, котрі ще позичив готівкою в хвили, коли купець домагав ся о вирівнанє своєї претенсії. Богато дам навіть не признав ся до страт, на які дали Орловскому надути ся в цілях матримоніяльних. Від одної пані вимантив 12.000 К на виробленє їй концесії на ведення готелю та трафіки. Засипали польского мантія лайдацкі махінациї з краківским адвокатом Черним, котрого втягнув в справу певстнуючого барона Валеславзера і надув на 108.000 К буцім то на конти спадкових пертрактацій та передшлюбні видатки „барона“. Обманьство вийшло ся і прийшло до того, що краківский суд зажадав від віденьского суду арештованя Орловского. Сей, прочуваючи халеру, утїк до Варшави і був що на стілько безличний, що телеґрафічно зажадав звідтам від пані, котрій обіцяв виробити концесию на готель і трафіку, квоти 5000 К. Однак пані дізнала ся вже про его обманьства і тому віднесла телеґраму на поліцию. Віденьска поліция зателеґрафувала сейчас до Варшави, щоби Орловского увязнено, що й стало ся. Тепер заряджено дипльоматичні переговори о видачу Орловского в руки австрийских властий.

— **Тернопільска жидівочка бароновою.** Перед кількома місяцями донесли ми, що у Відни убив ся наслїдком упадку з автомобіля богатий молодець барон Шамар. Перед смертию повінчав ся із своєю любою Вандою Блявштайн, родом з Тернополя, котру вчинив універсальною спадкоємницею мілїонового майна. Против того запису родина небіщика виточила процес, доказуючи, що бар. Шамар в хвили вінчани находив ся в стані умово неосудним. Перші дні інстанций признали претенсії родини. Однак найвищий трибунал увзглядив рекурс Ванди Шамар і признав їй величезне майно, набуте при помочи романсу.

— **Дрібні вісти.** Президия намісництва розписала нові вибори до повітової ради в золочівскім повіті для ґрупи сїльских громад на 24 мая, міських на 26 мая, для ґрупи найвище оподатковання в области промислу і торговлї на 31 мая, а для ґрупи більших посілостий на 3 червня. — Бурмістром м. Буска вибрано наново п. Володислава Росоновского. — В Станиславові арештовано жінку утїкшого недавно начальника каси хорих, Йосифа Брика, під замітом участи в дефравдациї. — Із Щирця пропав без вісти податковий екзекутор Лявренцкий, спроневіривши около 8.000 К, які стягнув з народу. — В публичнім місци відходовім на Стрілецкій площи у Львові найдено вчера трупа 26-лїтного Василия Камінського, родом з Угнова, звісного в місті карлика, що займав ся продажию переписних листків. Заходить підозрінє, що Камінського замордовано в цілї грабежи. — Нині сконфіскувала львівска прокуратория 1 число Woln-ого Swiat-у, анархістичної польскої часописи, яка стала виходити у Львові. Редактора тої часописи Самуеля Лямперта мала поліция арештувати і зарядити его переслухане як і співредактора. Ревізию за сконфіскованим числами часописи переводили комісарі поліциї Райнлендер і Урбанович. — Волоску церков у Львові обікрав нині в ночи невеличкий злодій забравши з карбони 50 К готівкою, кілька шнурків коралїв і т. н. Злодій дістав ся до середини через двері від подвіря а вийшов дверми від улиці Руской, розбивши колодку. — На погорільців Дзвона жертвував цїсар з приватних фондів 400 К. — В Відни розпесла ся вчера поголоска о мобілізациї в Австро-Угорщинї. Між иншими дирекция почт в Загребі мала здержати пересилку фрахтів на залізницях боснацких наслїдком перевозу війска. Так само на Угорщинї оголошено, що перевіз приватних вантунків до Босни від 27 марта до 6 цьвітня здержує ся аж до дальших заряджень. В Будапештї говорять, що частинна мобілізация війска на Угорщинї розпічне ся з днем 15 цьвітня.

— **Ц. к. староство в Борщеві** надіслало нам слїдуюче спростованє згадно виисненє з просьбою о поміщенє: Навязуючи до статї уміщеної в числї 47 „Дїла“ з дня 12. марта 1904 р. к. староство в Борщеві на підставі §. 19. закона працового пересилає слїдуюче спростованє. Заперечує ся, щоби тутешний ц. к. старший ветеринар повітовий Йосиф Галек зістав уживий на аґітатора в справі приватній або урядовій дотично особи секретаря повітового Антона Снєжка; заперечуєсь щоби Галек їздив по громадах тутешного повіту і збирав підписи вийтів до якоїсь петиції в справі Снєжка а врештї заперечуєсь, щоби якась петиция в тій справі в тутешнім повіті була редагована. Натомість правдою есть, що в місяцю лютім 1904 р. ведучи против Снєжкови доходженя о мнимі надужитя службові, казав я виготовити кільканадцять візвань для сьвідків і в цілї приспішеня мериторичного уконченя справи, користаючи з виїзду Галка до Мельниці і Кудринець, де були октикані вийти і секретарі громадскі з околичних місцевостий в справах ветеринарийних, поручивем Галкови доручена вийтам візвання для сьвідків маючих бути переслуханими. Декотрі вийти знаючи докладно, що візваних сьвідків в громадах нема, бо вимігрували до Канади, виготовили на місци негативні посьвідчена і їх Галкови вручили. На тім чинність Галка в справі Снєжка ограничила ся. — Управитель ц. к. староства *Вячолковский.*

— **Друкарска похибка.** В оповістї про найближше засіданє секциї історично-фільозофічної напечатано замість „фільозофічної“ — фільольогічної.

— **З нинїшним ч. „Дїла“** розсилаємо 27-ий аркуш повісти д-ра Чайковского „Своїми силами“.

Надіслане.

Спеціяліст недуг внутрішних

Д-р Евген Озаркевич

лекарський лїкар каїлїчний і заведений лїчничого в Щавниці, ординує щоденно **у Львові, ул. Корнякта ч. 1, II. пов.** (Народний Дім). 609

Для вигоди

Вповн. приїжджих видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і легуміна, в пісні риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і легуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна ґардероба. Вина на бочки і бутельки найліпших якостий по найнизших цінах.

Рускі списи страв лежать до розпорядимости.

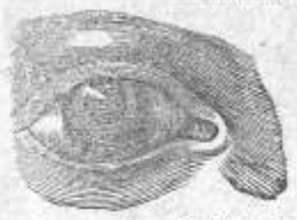
НАФТУЛА ҐЕ ФЕР

70 ул. Трибунальска ч. 12.

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на палітацких плонї Галицкої поручають

Барометри анероіди по 7, 8 і 10 К, найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Тимчасове донесенє.

Маємо честь донести, що незадовго отворимо при ул. Чарнецкого ч. 10.

ФРАНЦУСКУ ЦУКОРНЮ

котру на вир загранични устройи ми а найбільшим комфортом, придбавши добрі напитки як: **Вина, Коняки і Лїкери** з реномованих фірм. Подаватя будемо в просторих убиваних **наву, чай, чоколяду** вособі пирожки, як виборне тїсто, так і цукрів, поставрадні сини, як виборне тїсто, так і цукрів, поставрасмо ся вдоволити вежим найбільшим смакам П.Т. Публики.

О численні і ласкаві відвідини просить

УПРАВА.

225 2—3

ПОДЯКА.

Отсим маю честь подякувати іменем цілої родини Всім, котрі через участь в похороні мого мужа, або всякий инший спосіб біль наш усмирити старались. За Ваші труди і заходи приймiть нині мов скромне а щире „Спасибіг"!

Марія Коморовска вдова по бл. п. старшім офіцялї судовім в Тернополи. 244 1—1

Потребую дяка з добрим голосом, умiючого вести сьпів хоральний. Зголошувати ся: Уряд парохіяльний в Ярославичах, п. Зборів. 224 3—3

Добрий дяк дістане сейчас посаду в Мшанї коло Львова. Першѐньство буде мати той, хто міг би провадити громадску писарку і бути касиєром при „Спілцї позичковій". 227 3—3

Піддячий 17-лїтний з добрим теноровим голосом, знаючий напіви церковні, цїкавий і услужний, пошукує відповідної посади. Зголошення адресувати до *Івана Шарика* в Денисові п. в місци [або до І. Кругляка цер. пів. в Сосновi п. Семиківцї.] 230

Огрівання, Кухні, Водопроводи, Газ, Купелі у ваннах, Кльозети, Пральні, Помпи і т. д.

також

БУДІВЕЛЬНЕ БЛЯХАРСТВО

виконує фахово, практично і дешево

Юліян Токар

Конценс. заведенє інсталяцийне і бляхарске

Краків, Радивилівска ч. 24. 60 21—24

В теперішнім сезонї, коли кождий господар потрібує сїчкарнї і плуга, звертаємо увагу Вєч. Господарів, що **найлїпші тревалі, випробовані і самими господарями захвалювані, а до того дуже дешеві**

СІЧКАРНІ і ПЛУГИ КОВАЛЬСКІ

продає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ" Львів, Ринок 36

а іменно:

Сїчкарнї	ССХ	двоножкові з 1 колесом по кор.	54·00
„	ТН	триножеві з 2 колесами по кор.	56.00
„	ТН	чотироножеві 2 колесами по кор.	59.00
Плуги ковальскі з колєсницею		по кор.	32.00

УВАГА: Платячі сейчас готівкою за сїчкарнї дістають ще 5 % опусту. Плуги продають ся лише за готівку без опусту. 452

Платничого до услуги гостий в комнатах до снїдань, обідів і вечер під користними услівями пошукує торговля корінна вин і делїкатесів **Івана Бориса** в Перемишли. 219 5 2

Цукорня львівска Е. Росевича в Перемишли поручає на Великдень: торти, мазурки та всяке инше сьвяточне печиво найлїпшої якости по умірковаиих цінах. Замовлення з провінції висилає ся відворотною почтою. 221 4—6

Строїтель фортепіянів, першорядний, поручає ся Вповажненим Публицї і просить о ласкану память. Строю чисто, гармонійно і тревало, за приступну цїну, а на бажанє виїзджаю на провінцию. *Михайло Войнарович,* Скарбківска ч. 5. 62 3—3

„МОЛОДІЖ"

одинока часопись для старшої молодежи, виходить раз на місяць під редакцією *Евг. Мандичевского в Тернополи.*

Річна переплата 5 кор. віврічна 3 кор. 164

ТОРГОВЛЯ і РУКОДІЛЬНЯ

Петра Дуткевича

в Станиславові ул. Бельведерска 4

поручає Євангелия, Хрести, кивоти, ліхтарі, науки, патерицї, фани, хоругви, чаші, образи процесийні. Отяено золотить дарохранительниці, чаші і дає до посьвящени.

Цїнники даром франко.

708

Перше гал. Товариство акцийне

Рафінериї спіритусу у Львові

На сьвята *поручає свої добірні вироби як:*

Наливки — Польскі горівки

Бонгут

найлїпшої чистоти

Розолїси — Руми

232 3—10

Склади: пасаж Гавсмана — Площа Бернардиньска 2. — Пл. Капітульна 3.

Позір! — Новість!

Чистий дохід призначений на будову дому „Сокола"!

З моногрaмом Сокола візитівка по 6 сот., 100 штук 5 К.

Портрет Лисенка по 50 сот., в оправі по 2 К.

Брошки	з гербом Руси	по 0·60 к
Шпильки	„ „ „	0·50 „
Спінки пара	„ „ „	0·90 „
Дармовіс	„ „ „	0·40 „
Пушки на тютюн або папіроси з гербом Руси		„ 2·50 „
Мошонки на гроші		„ 2·00 „
„ „ „ менші		„ 1·10 „
Шпильки емалїовані з моногрaмом „Сокола"		„ 0·40 „
Притискачі з Шевченком, Котляревским і т. д.		„ 0·80 „
Льоси фант. льотерії Сокола (переписні листкі 10 родів) по		„ 0·25 „
Облїґациї на будову дому Сокола		„ 10·— „

Набувати можна в Соколї у д. Д. Кучики, справника.

Льоси набувати можна в Соколї, в „Народній Торговлї", „Труд" і у Ад. Раппа Львів, ринок ч. 11.

Головний склад і робітня всякого рода повозок, а то:

ландари, ландолєти, карити почівірні і візитові, фаетони півкриті і відкриті, кучірфаетони мужескі і дамскі, гарантаси півкриті і відкриті, до сам. пов. і звичайні, угорскі візки, промислові вози, санки нові і уживані поручає в найбільшим виборі

М. НАС ул. Шпитальна ч. 28

по цінах конкуренцийних, ґарантуючи за добрий виріб.

Приймає старі повозки в заміну, в комісї і до переховання. Позами маґазини і стельмахскі, ковальскі, лякерницкі, сїдельницкі, римарскі і бронзівничі робітнї находять ся на передмістю у власній реальности, продаю по приступних цінах і за тривкий виріб ґарантую, о чім мої дотеперішні відборцї найлїпше пересьвідчили ся.

Поручаю також всякі повозові додатки, а то: оси, ресори, плити до степенїв, грибки, кльоцки до гальм, окуте до дишлїв пїклеве та чорне, гальми звичайні, колові і стрільбові, шкіри юхтові та шанґринові, шкірки, сукно, дивани, церати, натягури, бурти, пішлї, кутасики, батіжники, ґачки до фартухів, ґумові диванини, ґумові кльоцки до гальм, ґумові колеса, кнопаґлї, ліхтарні від 4 зр., упряж, накривала на коні і прилади до чищення шкіри при повозах та упряжи, шкірки і губки до митя повозів. *З глубоким поважанєм*

245 1—1 **М. НАС,** Львів, ул. Шпитальна 28.

На недалекі сьвята

поручає

перта краєва запротоколована фабрика вудженини

Йосифа Котовича

Львів, ул. Краківска ч. 15, філія ул. Городецка ч. 3

звісну з доброти вудженину, а особливо вуджені шинки, полядвичні ковбаси, зладжені краєвим способом та всяку инну вудженину по можливо найнижших цінах. — Замовленя з провінції виконує ся відворотною почтою. 237 4 10

До Канади!

З Ротердаму до Виннипеґ коштує тепер тілько **200 корон.**

Від'їзд з Ротердаму **точно 2 рази тижнево.** Удавати ся тілько до Анґльо-Континентального Бюра подорожи в Ротердамі (Rotterdam 4 Korte Wijnbrugstraat (Holland): 228

НАШІ НИЗЬКІ ЦІНИ ВИКЛИКУЮТЬ СЕНЗАЦИЮ.

Дуже тривкі **мужескі черевики** гладкі і обкладані пара **зр. 2·80.**

Знамениті **мужескі черевики** до шнурованя пара **зр. 3.**

Елеґантні **мужескі черевики** до шнурованя із шкіри Boks пара **зр. 4·25.**

Великий вибір добрих **чобіт з холявами** для духовенства пара **зр. 8.**

Дуже добрі **мужескі півчеревики** із шкіри Gems пара **зр. 2·50.**

Одинока філія у Львові лише улиця Гетьманьска число 8 Готель „Віктория."

Тривкі **дамскі черевики** з ґумою пара **зр. 2·50.**

Дуже добрі **дамскі черевики** до шнурованя пара **зр. 2·80.**

Незвичайно тривкі **дамскі черевики** до запинання пара **зр. 3.**

Елеґантні **дамскі черевики** до шнурованя із шкіри Boks пара **зр. 3·75.**

Сальонові елеґантні **дамскі мештики** легонечкі пара **зр. 1·50.**

Вироби найбільшої фабрики обуви в цілій монархії продає

Альфред Френкель Тов. ком. 201 1—10

МУЖЕСКУ БЕЗСИЛЬНІСТЬ 344

викликану іменно страшними наслідками тайних гріхів молодости і розпусти, успішно наверно і на довго одинока розширена в многих виданях ілюстрована книга

самоохорона д-ра Ретава

Російске видане: 1 зр.
Польске видане: 1 зр.
Нїмецке видане: 2 зр.

Тисячі людий найшли в ній поученя свойіх недуг і направили свої мужескі сили при помочи вказаного в книжці способу лїчени. По одержаню франко належитости, висилає ся франко книга в куверті написаном виданїв P. Ф. Вірей в Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

ГАЙДАМАКИ

ТИЖНЕВИК

виходить що вівторка.

Видає і за редакцию відповідає: *Михайло Петрицкий.*

Цілорічна передплата виносить 4 зр. на пів року 2 зр. Редакция і Адміністрация: Львів, ул. Батория ч. 24, II. поверх.

Кава здоровля

признана науковими повагами найлїпшим сурoґатом кави, містить в собі 56% поживних частий, чим перевисшає всякі инші до тепер звісні сурoґати.

Кава здоровля

зварена з ¼ частию звичайної зернистої кави, дає напій дуже смачний, здоровий а дешевий.

Кава здоровля

не може порівнуватись з Київіповою солодовою кавою, котра є лише паленим солодом (ячменем).

Кава здоровля

зладжує ся з найпоживнійших продуктів і сама просить ся, щоби уживати ії для дітий і нервових осіб, котрим звичайна кава шкодить.

Каву здоровля

треба безусловно зварити, бо доперва тоді є дійсно добра.

Дістати можна у всіх торговлях в торбинках по 5 і 10 кр. а в пуделках по 20 і 40 кр. 162 3—?

Васнєвский, Лучко і С-ка

фабрика кави „здоровля" в Подгужи.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31***, **1·30, 8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний двірець): **2·30,** 7·55, 5·30, 10·20*.
„ (на Підзамче): **2·15,** 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Гримайлова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20*, 1·40,** 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **8·10.**
Зі Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50,** 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Ряшева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): **1·50,** 6·30 9·—*, 11·—*.
„ (з Підзамча): **2·04,** 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з голови.): 10·40, (з Подзамча) 10·57.
До Чернівців: **2·51*, 2·40,** 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздкою (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформаций уділяє і продає всякі білети та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни в в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

„Le Délice" Цигаретові тутки — Цигаретові паперці 181

Дістанесь у всїх трафіках. — Головний склад: Wien I., Predigergasse 5.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Др Евген Левицкий. Папір з фабр. Черляньского. З друкарні Народової (Манецких), Львів — Коперника ч. 9.

Ч. 65. **Львів, Субота 20 Марта (2' Цьвітня) 1904.** **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Ватория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Вухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість на інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Дїло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 „

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Ватория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошеня приватні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або на ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошеня числять ся по 20 с. за стрічку.

В справі руского університету.

(Стаття надісмана).

Еміґрация руских академіків, котрою перед двома роками так ославилась львівска Alma Mater, доказала ясно перед цілим сьвітом, що у руско-українського народу в своя, дуже пекуча, національна конечність, основання руского університету у Львові. Справа тая зовсім не нова, але тоді вирнула она із такою елементарною силою, що здавалось, ось мусить станути руский університет, бо нема вже жадних причин, хочби на око, щоб австрийске правительство, оглядаючись на польских шовіністів, на шкоду самій державі тамувало культурне жите кількамілїонового, вірного руского народа, що рве ся до всесьвітної науки.

Так воно здавалось, та не так сталось. Поки-що, правда, нарід руский в Галичині, Буковині та Угорщині має право до жита культурного, заґарантоване ему основним державним законом, але він має се право тілько на папері. На дїї-ж він того права немає, бо немає сил, лучше сказавши, духові сили его не з'орґанізовані, та й тому за слабі, щоб те право обернути в дїло. Та й не легка-ж то річ тая орґанізация руского народу! Маґнати руські, дуки та архієреї вже давно зрадили его задля марних гонорів польских і римских, і пристали до контушової шляхти, а теперішні малі потомки їх, що помагають Полякам йти походом на Русь, їх колишню батьківщину, вже нїчого не знають про тих великих прадідів своїх, що так по лицарски боронили права покривдженого руского народа, як велико-осьвічений і благородний канцлер литовский, Лев Сопіга*). Яка спадщина осталась Русинам після довговікового польского і вязуїтского лихолїтя в Галичині, се знають ті із сучасних людий, що за часів 1848 р. самі бачили руских учителїв-дяків і попів „antiquae educationis", тих малозрячих проводирів темного і поневоленого народу. Опинившись під австрийскою державою, Русини почали помалу підносити приголомшені голови, але-ж, нїгде правди дїти, вони тепер привикали покладатись на опіку австрийского бюрократизму, аж поки не втратили віри в свою силу. Тепер вони стали піддобрюватись вже за маленькі гонори, або й таки за хабарі, то міністрам, то ґуберна торам, або й таки самим польским шляхтичам-верховодам та їх біскупам і кьондзам, ахто вже не знайшов серед польско-руского торжища якої ласки, той у своїм безсиллю шукав спасеня в цареславію, обдурюючи себе й других, що могуча Росия здавить „ворогів", мов Алкид гадюк. Та були ще й такі Русини-удалці, що мовляли: Нїнащо не здалась ваша національність; перевернемо перше цілий сьвіт до гори ногами, тоді вже й рускому народови стане кр ще жити на сьвіті.

Оттак торгували Русини в XIX ст. на родною честию, віддаючи еї за гонори, та забувши, що нема більшого гонору для інтеліґентного человіка, як берегти свою і національну честь, та без нагороди вірно працювати для добра свого народу, щоб забезпечити ему красну долю.

Вже саме добре дїло буде тобі і найкрасшою твоєю нагородою, а чужі гонори за кривду, заподїяну твому народови, будуть тобі соромним пятном!

Були-ж між рускам народом ще й такі люди, що вірили в его **непропащу і животворну** духову силу, котра колись, скорше чи пізнїйше, возьме таки верх над стихійною силою, над силою не запрацьованого чесно богацтва, і над силою власти, не оправданою фільозофією природи. „Так ми не малий нарід" — писав в 80-их роках великий учитель Куліш, — „дарма, що нас не добачають наші сусїди у своїм величаню. Не малий вже тим, що, доки ль стояли ми за Польщу, під пятою в Ляха і звивалась Москва, а як почали стояти за Москву, стала тодї Польща пищати під пятою в Москаля. Не малий і тим, що давши Польщи і Москві архієреїв, вельмож і писателїв, не пошились ми в чужоземщину слїдом за своїми спокушеними главами. Найбільше-ж величя української нації явне з того, що зістанувшись без церковного, політичного, воїнського і наукового передовництва, спромоглась вона видати із себе самобутню літературу і затрівожила не помалу силомічних єдинителїв Руси". „Памятне бо нам слово московского оракула, що польске повстанє есть нїчим, як порівнати его з повстанєм літературним України. Там відпала-б може під лихий час невеличка провінция від Імперії, а тут мужицка мова, ставши літературною, розколе Імперию на самій серцевині. Так промовила, віщуючи про нас московска питія, і се нам не малий проґностик, що ми літературною пропаґандою утворимо собі скоро чи не скоро, таку церковну ієрархію, котра величатиметь ся чимсь красшим, ніж цицковані мітри, і таке вельможество, котре пишатиметь ся чимсь достойнїйшим, ніж предківске надбанє, і таку інтеліґенцию, котра буде розумна малоучним людям, як батьки і матїрки розумні дїтям своїм".

Не багацько було колись таких людий, що вірили у власну живущу силу руского народа і проте дбали, щоб єднати всї его духові сили до літературної і наукової праці. Але з часом громада тая, хоч помалу, що раз все більшала і більшала, і прийшла до того зросту, який ми тепер, радіючи, бачимо, хоч мусимо сказати, що й тепер наші духові сили ще не з'орґанізовані, тай ще за слабі. Доказала се еміґрация руских академіків і самий факт, що руска інтеліґенция і її заступники в раді державній не були в силі використати той незвичайної події для бажаного рішеня університетскої справи.

Які Русини малосильні, хоч і многочисельні, доказує і найновійший факт, що те саме правительство, котре збувае Русинів пустими обіцянками, готовить ся основати італїянський університет, мотивуючи конечну потребу его тим, що відносини на університеті в Інсбруку „неможливими" стали. Правительство дав університет Італїянцям, хоч народу італїянського в Австрії пять разів менше як Русинів, та нїхто не бачив, щоб на університеті в Інсбруку, або де инде в Австрії так поневірано італїянську мову, як поневірає ся ту мову в Галичині — як і нїхто не бачив, щоб молодіж італїянська мусїла еміґрувати з Інсбруку і шукати пристановища по инших університетах.

Перед Русинами викручує ся пан міністер д-р фон Гартель, мовлячи: „Грошї можеб то й знайшлись, біда тілько в тім, що ваша університетска справа звязана з політикою, тай ще в тім, що між Русинами нема наукових сил на катедри. На доказ, що правительство раде-б дати Русинам університет, ми поки-що готові давати стипендиї таким Русинам, що мають охоту приготовлюватись на доцентів, а як будуть наукові сили, тодї вже й не буде тяжко заложити руский університет". — Ось і вся правительська ласка і мудрість, — та ось де наша відповідь!

Що-до гроший, то вони не тілько що „може", але і певно знайдуть ся, бо будуть се наші таки грошї, наші кровані податки і як ми їх давали, так і будемо давати, ще й готові до великих жертв для науки дїтий наших. Нїчого про се й балакати.

За політику в Галичині нема що винувати кого иншого, бо робить тую недотепну політику не хто другий, як саме правительство з польскою шляхтою і з Вязуїтами, отже і вязане культурних справ з політикою, се дїло, коли не зовсім, то бодай по половині самого правительства. Нема і про те що балакати!

За ласку, яку пан міністер робить Русинам, даючи стипендиї для будучих доцентів руского ін ере університету, ми дякуємо ему, просимо тілько, щоб Его Експеленция повеличавсь перед культурним сьвітом при нагоді університетскої дебати в парляменті, як великі стипендиї, і скілько то їх роздано Русинам після зробленої обіцянки. Годї то ми й побачимо, чи стоїть того, щоб за такий оболюе нїкчемний найкрасший цьвіт руской академічної молодїжи, замість шукати долі в краю, як лїкарі, адвокати, техніки, урядники, учителї і сьвященики, переходив всї польскі чистилища і митарства університетскої карієри, а в кінці шукав пристановища по нїмецких, ческих, болгарских, сербских та, Бог знає, ще яких університетах і, хоч би зазнавши там слави за наукову працю, — пропадав для свого народа. Шкода і про те більше казати!

Що-ж до мнимого браку сил наукових на катедри руські, то вже позволимо собі при сій нагоді трохи докладнїйше поговорити.

(Дальше буде.)

*) Теперішні потомки славного канцлера литовского зовуть себе Sapieha-ми, а треба-б їм, коли вже хочуть бути Поляками, звати ся з чисто-польска Sapiega-ми, або вернутись до Русинів, і звати ся Сопіґами, та йти слїдом за славним канцлером, що в оборонї козаків і руского народу 1622 р. писав в листї до полоцкого митрополита Кунцевича, колишнього кожемяченка володимирского, потім послїдователя Лойоли, а тепер з вязуїтской ласки св. Йосафата: „Ви пишете, що політика оглядає ся на козаків, а я додаю ще, не тілько політика, але й правительство; бо їх послух приносить державі більші користи як ваша унія. Після всього того велить вам король позникати в Могилеві печаті і церкви повідчиняти. А коли ви не зробите сього, то я сам велю на розказ Його королївскої Милости печаті позникати і церкви повіддавати... Жидам і Татарам не заказано у королївских землях мати свої синаґоґи і мечети, а ви замикаете церкви християньскі!"...

Теперішні потомки руских маґнатів ще не запечатують руских церков в Галичині, вони помагають тілько польским кьондзам і матечкам косцюлки на руській землї будувати. Чи не більша честь була-б для них, допомогти Русинам будувати храми для всесьвітньої науки для добра людского і для свого добра? Ех, маґнати! Де ваш розум дів ся? Чи не шкода-ж жити на тім божім сьвітї і цілий свій вік марнувати духові сили на невідповідні дїла? Ви оглухли і не чуете, осліпли і не бачите сьвіта божого, хоч живете в XX-тім столїттю. Так а Богом, панове русні маґнати! Вже той нарід руский і без вашої помочи якось викарабкає ся із свого западу, до котрого лихі прадїди ваші чимало причинились а тепер і ви причиняєтесь, держучись поли польских шовіністів і кьондзів.

Війна.

(Телеґрами).

Токіо. Пробуваючі в Японії Американцї утворили запомоговий фонд для родин погибших в війні японьских вояків. Вже субскрибовано 75.000 єн (до 200.000 корон). В цілій Америці також збирають гроші. —

Школи елементарні в Японії.*)

Цілий сьвіт заінтересований борбою, до якої вступив кольос російский а цісарством „Сходячого Сонця" — Японом. Інтересна та держава далекого Сходу, що тисячі лїт не допускала до себе чужинців, вступила від р. 1868, т. є. від часу, коли по тяжкім перевороті занив престол теперішний цісар (мікадо) Мутсугіто, в ряди держав культурних і від тодї кольосальним темпом іде вперед, стараючись на кождім полї, чи то парляментаризму, чи промислу, чи торговлї, чи просьвіти, дігнати культурну Европу. Тож — думаємо — буде і для ВП. Читачів „Дїла" цікаво, довідатись де-що про стан науки елементарної в сучаснім Японії.

Перед революциею 1868 р. елементарна наука в Японії стояла дуже низько. Великі пани (daimio), що рядили феодально поодинокими провінциями Япону**), удержували в своїх посїлостях школи для дїтий біднїйшої шляхти і своїх урядників. По при ті феодальні школи істнували ще т. зв. terakoya се є школи публичні, доступні для усїх верств суспільних; наука в тих школах була однак недостаточно зорґанізована, еї цїль спочивала головно в читаню та писаню знаків ідеоґрафічних, з яких зложене письмо японьске, учитель деколи вчив засад морали, чемности, ґеоґрафії японьскої, троха рахунків та клясичної хінщини.

Коли революция 1868 р. знесла школи феодальні, а в р. 1871 утворено міністерство просьвіти, перемінились старі terakoya на школи публичні на взір шкіл европейских.

*) Ся стаття уложена на основі книжки французского автора G. Weulersse'a п. з. „Сучасний Японія".

**) Тих daimio можна порівнати з вазалями Франциї або Анґлії в середних віках.

Переміну ту прийняв загал з ентузиазмом так, що пару лїт опісля мусїли найбільші театри вводити до представлень сцени зі шкільного житя, щоби лиш вдоволити смакови публики.

Нинї обовязує наука елементарна в Японії всї дїти від шестого до чотирнадцятого року житя. Лиш в деяких точно означених случаях, як пр. в разї великої нужди родини, хороби і т. п. може бути дитина звільнена від науки обовязковой. Приписи шкільні є в тім взглядї дуже остри. Коли дитина не прийде пять разів до школи без достаточної причини, посилає ся упімненє родичам, а коли се не помагає, іде рапорт до начальника громади, а звідси до підпрефекта (як у нас староста) і сей потягає родичів до відвічальности. Дїти вільних від науки є протягом року що найбільше 90.

Та на жаль приписи шкільні ідуть в супереч з приписами для робітників, виданими в р. 1902. Закон робітничий не позваляє, що правда, брати до роботи дїтий низше лїт 11, але заборона ся не стосуєсь до дїтий старших; старшим дїтям не вільно лише працювати над 12 годин денно. З сего слїдує, що хотяй на папері примус шкільний істнує до 14 лїт, в практицї кінчить ся він уже в одинайцятім роцї житя. Після статистики в 22 фабриках Осаки, найбільшого промислового міста сучасного Япону, 16% робітників а 33% робітниць становлять дїти низше 14 лїт.

Від р. 1886 елементарна наука дїлить ся на два курси: звичайний від 6 до 10 року житя, і висший від 11 до 14 року, а що громади є обовязані лиш до зорґанізованя звичайного курсу, то властиво зорґанізована є наука елементарна лиш від 6 до 10 року житя.

Школи елементарні не є однак безплатні; оплату складають дїти або в грошах, або в натуралїях, або ручною роботою. Та хотяй від 1893 р. міста і села можуть зовсім знести по школах оплату, о скілько позваляють на се фінанси громадскі, і хотяй дитина може старати ся о увільненє від оплати в разї нужди, або єсли більше дїтий з тої самої родини ходить до школи, то однак після дат статистичних все ще четверту часть загальних видатків на науку елементарну покривають оплати дїтий. Мимо сего однак, що наука не є безплатна, поступи просьвіти в Японії можуть служити за примір для многих суспільностий, що нїби-то є високо-культурні; бо коли в 1871 р. до елементарних шкіл ходило 1,700.000 дїтий японьских (на 33 мілїони мешканців), то в р. 1901 число дїтий, що ходило до школи, виносило вже 4,600.000 (на 45 мілїонів мешканців). Коли зіставили би ми табелю всїх держав після скількости дїтий, що ходять до школи, то Японія слїдує зараз по державі австро-угорскій (очивидно Галичину з еї анальфабетами требаби вилучити). Сей стан просьвіти видко добре на контингентї рекрута з р. 1899 (як звісно, в Японії служба воїскова загально обовязує); між ними було таких, що скінчили висший курс елементарний, 16%, таких, що скінчили низший курс, 41%, тих, що мали яке таке образованє, було 26%, а лиш 17% не мали нїякого образованя. А наші руські полки?

Та коли фреквенция на звичайних курсах елементарних постійно росте, то за се фреквенция на курсах висших з причини вище поданого закону робітничого, що раз то меншає; після статистики на пятеро дїтий четверо покидає школу коло одинайцятого року житя і іде до фабрики. Правда, закон приказує фабрикантам вчити робітників, що не мають ще 14 лїт житя; але приписе сей остає лиш на папері, а наслїдком того є анальфабетизм по фабриках. В Осаці в фабриках число переєчне анальфабетів робітників виносить 27%, робітниць 43%, піванальбетів в 51% мущин, 49% женщин.

Інтересна є далї проява, що суспільність японьска дуже мало журить ся про образованє дівчат; пр. в р. 1897 хлопців було в школах елементарних 68% (з всїх хлопців обовязаних до науки шкільної), а дівчат всего лиш 42% (58% дівчат не ходило зовсім до школи), так що рїжниця між хлопцями а дівчатами все ще виносить коло мілїона на користь хлопців.

В міру збільшеня фреквенциї росте і число шкіл публичних; в р. 1874 було їх 24000, тепер є понад 26000. За се число шкіл приватних, що в р. 1874. виносило над 2000, постійно зменшавсь.

Розглянмось тепер в відносинах учительских, на жаль дуже сумних, як і у нас. В р. 1901. було учителїв 92000, виходять они з семинарів учительских, яких в р. 1901 було 52 з 13000 ученіками і 2000 ученицями. Наука тревае в семинари чотири роки для учителїв, три для учительок, а хотяй она є безплатна, то однак кандидати мусять виставляти реверс, що обовязують ся до 10, кандидатки, що обовязують ся до 5 лїт служби учительскої. Кандидат вступаючи до семинара мусить мати скінчених 16, кандидатка 15 лїт. — І щож они дістають за свою тяжку працю? Учитель курсу низшого дістає в містах, що числять понад 100.000 мешканців, місячно 16 єн (1 єн рівнавсь около 5 К), в меньших містах 14 єн, на селї 12 єн. Найвища платня для учителї виносить 8, для учительки 6, для помічних (молодших) учителїв і учительок 4 єни. Як бачимо, незавидна судьба тих „жовтих муринів", а то тим більше, що по містах житє є дороге, та що частину платнї подекуди учителям виплачують в натуралїях. Правда, що держава стремить до поліпшеня судьби учительства, що буджет просьвітний постійно зростає, але до поправи тих сумних відносин ще дуже далеко.

Спитаймо тепер, як відбуває ся на-

Прибори до кравеччини як: *Аплікациї, Коронки кльоцкові, Тасьми, Гузики, Підшевки* поручає найдешевше християньска фірма **Фердинанд Ґітлєр (Gütller)** у Львові, площа Галицка ч. 3.

Льондон. До Daily Express телеґрафують, що Японці самі затопили три(?) брандери в вибраним місци, а тілько два пішли під воду від російских торпедів. Потому прийшло при в'їзді до порту до битви між японьскими торпедовцями а російскими кораблями, з котрих оден стратив машини.

Петербург. Російска аґенция телеґрафічна доносить, що в першій битві в північній Кореї Японці мали 10 раз більші страти ніж Росияни. (?) Після донесень Корейців Японці мали 50 убитих і 120 ранених, забраних з великим трудом при помочи 500 Корейців і перевезених до головної кватири японьскої. Замішанє між Японцями було величезне. Они вивісили дві хоругви червоного хреста, здаєсь на знак, що хочуть піддати ся. Між Росиянами в Ляоянї викликав добрий результат першої битви нечуваний запал.

Льондон. В Ганченї, головній осели Тонґаків вибухли розруси против Европейців і японьских вояків. Убито пять Тонґаків а двацять ранено. Погиб також оден Японець.

Петербург. Робітники занятї при будові зелїзниці окружаючої Байкал, застановили працю, бо підприємцї дуже мало і неправильно платили їм.

Льондон. Daily Express одержав вість, що дуже сильна колюмна японьска в вже за рікою Чінчанан в північній Кореї. Рівночасно 5 тисячів Японців посував ся наперед в цїли концентрациї.

Одесса. Приїхав тут корабель Маляґа з недобитками Варяга. Витало їх духовенство і командант одеского ґарнізону. Командант порту роздав між них ордери і відзначення. До міста відпроваджували їх маси публики. Ученики військових шкіл творили шпалїр.

Берлїн. З Пекіну доносять, що Росияни забрали хінський арсенал в Кірінї мик Харбіном а Мукденом і фабрикують там амуніцию для своєї армії. Окрім того взяли 5000 монгольских і манджурских рекрутів, втягли їх до своєї армії і уживають їх за сторожу при манджурскій зелїзниці.

Штетин. Японьскі офіцири під проводом японьского аташе військового оглядали тут корабельні варстати і замовили богато панцирних плит для японьскої фльоти.

Льондон. Daily Telegr. доносить, що нїмецке правительство позволило перевезти через Нїмеччину одну складову часть для попсованого панцирника Цезаревича, зроблену в одній з французских фабрик.

ТЕЛЄҐРАМИ.

До ситуациї.

Відень. Правительство оголосило вже передвчера континґент рекрута на рік 1904 в „Wiener Ztg." яко розпоряджанє на основі § 14. Супротив того линяє ся правительству з теперішних конечностий державних лише вибір делеґаций, який наслїдком опозициї і інтриґ „польского кола" мусить відбути ся доперва по сьвятах. В правительственних кругах кажуть, що посьваточна сесия займе ся виключно вибором делеґаций а дальша судьба парляменту залежить від того, як поставить ся ческа обструкция. Д-р Кербер заявить сейчас на перших засїданях посьвяточної сесиї, що не дасть ся більше терирозувати ческою обструкциєю, і завізве палату до супокійної парляментарної працї. Наколи сей зазив покаже ся безуспішним, парлямент буде безусловно розвязаний а вибори відбудуть ся в осени. Д-р Кербер має бути озлоблений головно на „польске коло", котре вдавши ся з ним в союз, кинуло ся поза его плечима до закулїсових інтриґ проти урядничого кабінету. Позиция Кербера є о стілько корисна, що ґр. Тіса мав вже згодити ся на полагоду торговних трактатів при помочи § 14, хоч орґан Коцута підносить опозицию, мабуть тому, щоб виєднати нові економічні концесиї для Угорщини.

Сербскі офіцири.

Білград. Урядовий дневник оголошує усунене а двірскої служби висших офіцирів. Дотеперішний перший ад'ютант короля Попович іменований дивізіонером Білграду. Полковник Машін іменований шефом ґенерального штабу. Російске правительство донесло до Білграду, що іменовано російского аґента для Сербії. Італійске правительство донесло, що в короткім часї заголосить ся італійский аґент і буде просити короля о авдиенцию, аби ему передати свої папери.

Македонія.

Царгород. Делеґати Австро-Угорщини і Італії, засїдаючі в комісиї, котра має заняти ся реорґанїзациєю жандармериї в Македонії, порозуміли ся з собою що-до обсади становища секретаря в потітах і місцевостях з альбаньским населенєм. Підставою угоди був плян уложений італійским правительством.

Борба з хрестами.

Париж. Вчера зачали виконувати розпорядженє міністерства судівництва, именно усувати хрести з саль палати судівництва.

Рим. Аґенция Гаваса простує свое донесенє о усуненю хрестів з палати судівництва, кокре має доперва пізнїйше наступити.

Анархісти в Ватиканї.

Рим. Дневник Capitole доносить, що два за монахів перебрані анархісти вдерли ся до Ватикану, аби виконати атентат на секретаря Мері дель Валь. (?) Монахів арештовано і знайдено при них бомби, штилети і револьвери. Инші дневники римскі нїчого про се не знають і гадають, що Capitole упав жертвою містифікациї.

Тибетаньска експедиция.

Льондон. Анґлїйска експедиция стрітила ся з тибетаньским ґенералом, висланим з Лясси. Розпочали ся переговори. Тибетанцї радили Анґлїйцям, аби здержали свій марш: Анґлїйцї радили знов Тибетанцям, аби не ставили опору. Коли вже переговорковано, Тибетанцї нагло ударили на Анґлїйців, але мусїли цофнути ся. За хвилю прийшло до другої битви коло Ґуру, з відки Тибетанців також виперто. З 1.500 Тибетанців утїкла ледви половина. Тибетанцї потерпіли погром не з причини браку відваги, але з причини лихого узброєня.

НОВИНКИ.

— **Є. Ексц. Митрополит** перебуває вже постійно у Львові і розпочав в середу в катедр. храмі св. Юрія для всїх вірних реколекциїні проповіди, котрі відбувають ся щоденно о ½8 вечер і будуть тревати аж до великого четверга щоденно.

— **Уконституованє старшини „Сокола".** Перше засїданє старшини львівского „Сокола" відбуло ся д. 31. марта 1904 в сали „Сокола". Старшина зібрала ся в цїли уконституованя секциий і комісий. Вибір відбув ся в сей спосіб, що справником вибрано д. Н. Доскоча, скарбником д. Сполїтакевича, на господаря д. Федора, на начальника вправ ґімнаст. затвердила старшина д. Семотюка. Надзір і контроля вправ ґімнастичних над всїми філіями „Сокола" в Галичинї спочила в руках д. Боберского, котрому заразом повірено провід мундурової секциї. Предсїдателем економічно-фінансової секциї вибрано д. Д. Кучику. Провід секциї пожарної віддала старшина в руки д. Сінка, головіка в тім ділї фахового, предсїдателем секциї прапорової вибрано д. Я. Вінцковского, а заразом додано ему до помочи для більшого розвиненя акциї і успішнїйшої дїяльности д. В. Іванця. На предсїдателя комісиї забавової впали голоси на д. С. Ґорука, а на орґанїзатора прогульок на д. Сембратовича; на голову драматичної секциї вибрано д. Лопатиньского. Вкінци старшина, кладучи найбільшу вагу на здвигненє своєї „Сокільні", по довшій нарадї именувала д. М. Іванця предсїдателем сеї комісиї, котрий засїдаючи вже в нїй дотепер, оказав ся чоловіком найбільше енерґічним і дїяльним. Так розділивши всї чинности між секциї і комісиї вступає старшина „Сокола" в новий рік працї з молодечим жаром, з повною надїєю на чим раз красшу будучність, дожидає тільки більше симпатиї та підмоги з боку своєї суспільности.

— **Шевченківске сьвято в Станиславові.** Станиславівска громада обходила сего року дуже величаво память великого ґенія України вечерком, який відбув ся в понеділок дня 28 н. ст. марта в великій сали театральній ім. Моношки. Устроєнем вечера займив ся станиславівский „Боян" і вечер той випав під кождим взглядом удатно, бо і фреквенция публики досить дописала і виконанє всїх точок богатої і добірної програми було взірцеве. Слово вступне виголосив запрошений ad hoc зі Львова професор університету д-р Кирило Студиньский і своєю бесїдою підбив серця численної авдиториї; а на дальші точки програми зложились: соло скрипкове (VII концерт Беріот-а) відгране прегарно панею Слоневскою в супроводї фортепіяну, сьпів звістного тенора-соліста зі Львова п. М. Волошина, вдатна деклямация п. Смеречиньского, котрий виголосив Шевченків „Кавказ", продукциї мішаного і мужеского хору станиславівского „Бояна" і гра орхестри військової 24 полку піхоти під батутою свого капельмайстра п. Ф. Соучка. Слова щирого признанє — каже „Нова Січ" — належать ся численному хорови „станиславівского Бояна", котрий завдяки праци свого дириґента п. Денися Січиньского, тепер знаменито вишколений і зісьпіваний, виконав під его умілою управою незвичайно трудний хор Лисенка з опери „Втоплена" як і хор мужескій (до слів Ів. Франка: „Непереглядною юрбою ідуть за днями дні мої", — музика Д. Січиньского) а на закінчене „Вечерниці" Нїщиньского з всякою прецизиєю і вельми поправно. По концертї відбув ся в салях ресторациї „Рояль" комерс, де при гарних бесїдах і сьпівах забавлювано ся весело довший час. — Побіч старшої громади помянула в Станиславові ґенія України також тамошня молодїж ґімназияльна, устроївши в минувшу пятницю (25 с. м.) поранок музикально-вокальний в сали польского Сокола. На добірну і велику програму сего поранку, зложились кромі дуже річево обробленої і знаменито виголошеної проф. Рибчуком промови про значінє Тараса Шевченка для руско-української суспільности, — вокальні і інструментальні продукциї, виведені виключно самими ґімназиастами без ріжниці народности, як і виголошені дві деклямациї з повним зрозумінєм уч. Левицким і Бучиньским. Що-до музичної части поранка, то підвести належить, що хори мішані Січиньского: „Лічу в неволї", — твір ефектований, але вельми трудний, а сьпіваний від двох років не тілько в Станиславові, але на всїх естрадах концертових Галичини і Буковини — як і мужескі (Лисенка: „Реве та стогне" і Вахнянина: „Ура у бій") виконано під управою п. Евг. Якубовича, ц. к. учителя закладу карного, бездоганно, а на особливе підчеркнене заслугує увертура до „Анакреона" А. Хербінього, відграна на чотири скрипки в супроводї фортепіяну так поправно, що мусїла бути повтореною. В особі в. Мішкевича мали учасники нагоду пізнати материял на дуже доброго фортепіяніста, наколи і на будуче посьвятить ся поважно студиям свого інструменту. Цїлість згаданого поранку зробила дуже користне вражінє, в чім безперечно головна заслуга молодїжи ґімназияльної, що нежалувала працї, щоб память Кобзаря звеличати, як і директора ґімназиї п. Терлїковского, котрий культурні потреби молодїжи трактує дуже серіозно і льояльно.

— **II. звичайні загальні збори Філії львівского тов. ґімн. „Сокіл" в Станиславові** відбули ся там дня 27 марта с. р. По зложеню справоздання видїлу і касиера, присутні на зборах члени грімкими оплесками дякували уступаючому видїлови за сумінє виповнене обовязків. Новий видїл вибрано через аклямацию. Між иншими вибрано вдруге дуже заслужених в товаристві другів д-ра Яновича, Будзиновского і Малиновича.

— **Обходи в честь Т. Шевченка** уладила в Тернополи руска ґімназияльна молодїж окремо з рускої ґімназиї д 20. марця с. р., а окремо з польскої ґімназиї д. 20. марця. Оба обходи відбули ся в сали „Міщаньского Братства". „Подільскій Голос" хвалить особливо сильні хори рускої ґімназиї, знаменито вишколені учителем сьпіву Н. Левицким. На закінчене концерту виставили ученики рускої ґімназиї сценічний образ Б. Лепкого п. з. „На Тарасовій могилї", з кождого огляду бездоганно.

— **Загальні збори філії „Просьвіти" в Тернополи**, получені з господарским вічем, відбули ся дня 15 марця с. р. в сали „Міщаньского Братства" при участи понад 500 членів; лише з місцевої інтелїґенциї, як пише „Подільскій Голос", мало хто явив ся на зборах. По справозданю уступаючого видїлу і по виборі видїлу нового, до котрого між иншими головою вийшов радник Р. Сосновскій, виголосив проф. С. Сидоряк гарний і для селян дуже приступний виклад про садівництво, — мимо того, що виклад був, так сказати, імпровізований, бо властиво мав з господарским рефератом приїхати зі Львова делеґат Головного Видїлу товариства „Просьвіти", а видїл тернопільскої філії аж в остатній хвилї дістав повідомленє, що д-р Коцюба не може приїхати. „Подільскій Голос" слушно замічає, що подібні випадки не повинні повтарити ся, бо через такий завід заповіджене віче легко може наразити ся на повне фіаско.

— **Офіцияльна аґітация** за „Школою людовою". „Подільскій Голос" доносить, що слїдчий судия тернопільского окружного суду радник Шелїньскій при карних слїдствах завдав переслухуваним крім докладно приписаних питань що-до т. зв. ґенералїй ще й такі додаткові питаня власного помислу, як: „czy jest u was czytelnia Szkoły Ludowej? czy do niej należycie? czemu jej nie zakładacie?" Не знати, чи пан радник відповіди сторін на ті питаня записує до протоколу та чи его висші власти знають о тій впехнольскій аґітациї, веденій в урядовій канцелярії при урядових чинностях.

— **Покутский Союз кредитово-господарчий в Коломиї.** Як ми вже доносили, в Коломиї засновано нове кредитово-торговельне товариство, котре вийшло в житє з днем 4 марта с. р. Предсїдателем ради надзираючої сего товариства є д-р Теофіль Дембицкий, адвокат і властитель більших посілостий в Коломиї а в склад дирекциї входять пп. Людв. Сальо, д-р Лесь Кульчицкий, Лев Долиньский, Леонтий Кузьма, Вас. Бачиньский і Іван Гомик. Цїлию товариство є 1) давати своїм членам легкий і дешевий кредит, 2) посередничити в закупні для членів рільничих знарядів і насїня, 3) посередничити в перепродажи рільничих продуктів своїх членів. Як бачимо, товариство се є дуже влучно зорґанїзоване яко товариство торговельне а заразом і кредитове і повинно стати економічним осередком для цїлої покутскої Руси. Товариство поміщене в „Народнім Домі" а інформациї уділяють пп. д-р Дембицкий або д-р Л. Кульчицкий; удїл виносить всього на всього 20 К, котрі може сплатити місячними ратами по 2 К. Вписове 2 К. Не сумніваємо ся, що наша суспільність приступленєм в члени підпре се товариство, проти котрого коломийскі москвофіли зорґанїзували вже конкуренційне товариство під фірмою: „Торгово-промышленный Союзъ въ Коломыѣ".

— **Нова читальня „Просьвіти"** повстала в селї Почапинцях в тернопільскім повітї. Перші загальні збори на котрі приїхав з Тернополя делеґат філії „Просьвіти" д-р Голубович, відбули ся д. 27. марця с. р. Членів вписало ся до читальні 30, хоч в селї, майже чисто олатиньщенім в гр. кат. ледво 60 душ.

— **З угорскої Руси.** Послїдне ч. Недїлї (14 з 3 цьвітня) занимає ся справою селяньских бурс і зазначує, що на разї годї поставити угорским Русинам такі бурси, бо у нас „всякое дѣло оловянными ногами идетъ впередъ". Тому радить Неділя селянам, щоб самі ґуртували ся по десять до двайцять і наймали для своїх синів в містах спільні кватири. Вистарчить в такім случаю винаймити дві три комнати близько ґімназиї, наняти куховарку і доставляти по рівній части гроші і живність в натуралїях, як горох, бульбу, фасолю і т. п. Заразом треба попросити когось з місцевих учителїв або сьвящеників, щоб наглядав питомців, щоб вони добре училисьі і добре справувались. На скілько поможе той захід „Недїлї", покаже будучність, в кождім случаю видко, що і наші угорскі братя зрозуміли, що без чисельної і сьвідомої інтелїґенциї на становисках годї народови видобути ся з его занепаду.

— **Чехи а ми.** Дня 25 марця с. р. відбули ся в Празї загальні збори ческого товариства педаґоґічного „Ustředni Matice školska", котрого річний звіт лежить як-раз перед нами. Бачимо з него наглядно, яку величезну дїяльність розвинула ческа суспільність в напрямі народної орґанїзациї та якими справді незвичайними успіхами можуть Чехи похвалити ся специально на полї шкільництва при помочи своєї „matic-и školsk-oї". Так отже в однім 1903 р. удержувало се товариство власним коштом: 47 захоронок для 3.869 дїтий з 64 віддїлами; 51 народних шкіл з 118 клясами для 7.490 дїтий; 4 взглядно 6 середних шкіл для 12.369 учеників. В школах під управою „матиці" було занятих 350 учительских сил, між ними 5 директорів, 41 проф., 50 управ., 26 учителїв, 42 катехитів, 3 управительки захоронок, 61 іспитованих фребляпок, 39 учительок від ручних робіт і 45 служебниць. Науковий поступ учеників в тих школах рівнав ся цїлковито поступови в школах публичних, так що шкільні власти висказали для многих управ „матичних" шкіл специяльну похвалу. Плату одержували учительскі сили від „матиці" таку саму, яку дістає учительство в школах публичних. Любов і незвичайне привязанє ческої суспільности до „Ustředni Matice školsk-oї" були одиноким жерелом, що доставляло фондів, а жертволюбивість тота кріпшала, чим сумнїйше укладались політичні відносини. В послїдних роках заведено нові способи збиранє доходів. Видано переписні листки „матиці", марки, заведено новорічні карти, і все те поперла ческа публика з великою користию для товариства. Доходи товариства в минулім році виносили

ука в школах елементарних японьских. На першім планї стоїть вихованє фізичне, так у хлопців, як і дівчат, в орґанїзацийних актах виразно каже ся, що „школи елементарні мають виховувати дїти в дусї моральнім та патріотичнім, подавати їм загальні, найпотрібнїйші в житю відомости, та дбати про їх розвій фізичний". Що Японці кладуть таку вагу на вихованє фізичне, легко зрозуміємо, коли пригадаєм о собі, що Японці се дрібна порода людий яка скоро мучить ся, та що їх амбициєю є зрівнати ся під кождим взглядом, отже і фізичним, з заходом.

Другий важний предмет науки елементарної — се писанє і читанє. Класичне японьске письмо, в рівно як хінське, ідеоґрафічне, (образове), т. є. зложене з величезної скількости знаків, що виражають поодинокі поняття. Малий ученик японьский тратить много часу і довго мусить мучити ся, заки навчить ся писати і читати з яких 3000 знаків, потрібних в щоденнім житю. Кромі сих хінських ідеоґрамів мають Японці ще своє питоме фонетичне письмо, т. зв. кана, що складає ся з 40 знаків, подібно як наша азбука; правда, письмо се перериває звязь, якою лучить Японію, Хіни і Корею письмо ідеоґрафічне, але за се є практичне і здаєсь усуне з часом ідеоґрами. Деякі Японці ідуть ще дальше і хотять завести транскрипцию фонетичну в буквах латиньских, гадка очивидно дуже практична, хотяй противна традициї народній. Велику трудність по при письмо робить ще недостача усяких правил ґраматичних; в ґраматиці нема правил постійних, і через се мова японьска має вираженя хитрі та нелсні.

Дальша хиба науки японьскої — се великий механїзм. В голову учеників пхає ся много усяких відомостий, потрібних і непотрібних, предметів науки є тілько, що нераз на оден предмет випаде лиш пів години тижнево, і через се в головах учеників повстає зі шкодою для їх образованя хаос, а відомости стають поверховні.

Дуже важним предметом в школах елементарних є наука морали. Яка-ж се має бути наука, чи наука релїґійної, чи сьвітскої морали? Японці є з природи мало релїґійні (хотяй що-до характеру є дуже терпеливі, добрі, вирозумілі, так що навіть інструкция шкільна не позволяє дітий фізично картати) і справам релїґійним не богато посьвячують часу. Буддаізм та Конфуциянїзм не мають нині майже нїякого впливу в Японії, віра християньска є непопуляра, бо чужа; і тому-то інструкция міністериальна приказує вчити лиш морали сьвітскої і не позволяє на які-небудь відправи та церемонії релїґійні в школах. Яка-ж ся сьвітска японьска мораль? Після інструкциї треба розвивати совість дітвори, приучувати ві до чесного житя і обзнакомлювати ві з обовязками практичної морали природної. Рескрипт цїсарский з р. 1890 кладе головний натиск на кріпленє патріотизму, релїґійну повагу для памяти предків та безоглядне посьвяченє для династиї цїсарскої, що є „вічна, як вселенна". Та почесть для предків стає в школі культом релїґійним, а істория держави сьвятою істориєю і кодексом моральним; слово цїсарске є так само сьвяте і вічне, як небо і земля. Се почуте, що держава є перша в сьвітї, а династия вічна, витворює в дітях японьских велику гордість народну і посьвячене для особи цїсаря; істория і ґеоґрафія є на те, щоби розвивати чувства патріотичні. Та через сю надмірну гордість і почуте вищости витворюють в Японцях погорда для чужинців, а в першій мірі для Европейців, а учителї місто вплинути на дїти, збільшають в них ще ту ненависть для чужинців, бо „лиш Японцями керує любов правди, а Европеєць шукає лишень роскоши фізичної і змисловоі". Очивидно, що таке надмірне поняте про свою вищість, така погорда для чужинців, плекана вже в малих дітях, може колись в будучности тяжко відбити ся на сій, впрочім енерґічній, культурній і дуже симпатичній суспільности японьскій.

Л.

575.495 К. Патріоти зложили для „матиці“ добровільно 24.346 К. З самої Чехії вплинуло до каси товариства 442.256 К, з Моравії 57.995 К, з Шлеска 6.207 К, а від Чехів на чужині 4.871 К. При повисших доходах в минувшім році розходи виносили 634,443 К, так що випав дефіцит 58.983 К. Зважити при тім треба, що взагалї активи товариства виносили 1,798.976 К, пасиви 342.509 К, отже майно товариства виносить тепер півтора мілїона корон! Вкінци зазначити треба, що „Ustředni Matice školsk'a“ вступив вже 22 роки і за той час зібрала поверх десять мілїонів корон. З того 9 мілїонів видано на чеські школи, проча сума становить майно товариства. Такою жертволюбивостию і такою роботою для власного добра ледви чи може похвалити ся другий нарід на сьвітї... А якже стоїмо в тім зглядї ми, Русини, 30 мілїоновий нарід? Правда і у нас жертволюбивість на народні цїли зросла в послїднім часї, але нехай поступи на тім полї Чехів будуть нам приміром, що ми з нашою роботою на полї культурної працї власними силами стоїмо доперва в самих початках.

— **Хлопска доля.** На інспекцию львівскої полїциї прийшов вчера Василь Ладонай, селянин з Мисткович коло Самбора, і доніс, що украли ему пару коний з возом, котрі він лишив в четвер вечером коло млина на самбірскім передмістю, де він був занятий. Коли вийшов з млина, коний з возом вже не було. Позаяк злодій мав утїкати гостинцем до Львова, Ладай пустив ся пішки за ним в надії, що его догонить. Голодний, ледви держачись на ногах прибув в пятницю вечером до Львова і тут справили его на полїцию. Із слезами в очах оповів, що тамтого року погорів до тла, а ледви трохи доробив ся, потерпів тепер знов шкоду на 260 К. Оден кінь є темногнїдий з білою звіздкою на чолї, другий булана кляч, також із звіздкою на чолї. Оба коні мають по 5 років.

— **Убийство в касарни.** В Дебречинї на Угорщинї вояк Віктор Трацан застрілив з карабіна капрала 39 п. піхоти. Трацан вийшов перед 10 днями з вязниці, де пересидів два роки за те, що підчас маневрів стрілявострими набоями до свого поручника. Тепер віддали его під нагляд того капрала. Коли Трацан не виповнив якогось приказу, капраль зганьбив его за то. В тій хвили Трацан хопив за карабін і стрільнувши до капраля, положив его на місци трупом. Трацана арештували.

— **Завзята самоубийниця.** В Сарбрікен акторка одного нїмецкого провінціонального театру, Франціска Вольтер, зневірена вічним недостатком, постановила відобрати собі житє. Отже скочила до ріки Сар, але рибаки уратували її та відставили до шпиталю. Там пробувала два рази вискочити крізь вікно на улицю, тому поставили їй при ліжку наглядачку. Однак і се не помогло, бо нещасна не маючи иншого способу покінчити з житєм, котре страшно їй надоїло, в ночи перегризла собі живчики на руках і так тихо лежала, що заким служба спостерегла, померла наслїдком упливу крови.

— **Поміч для жертв в Америцї.** В однім копальни вугля в північній Америцї погибло недавно тому 80 угорских емігрантів, між ними богато Русинів. Коли дізнало ся про се угорске правительство, розпорядило, щоби вдови і дїти нещасних жертв одержали державну поміч, а коли хотять вернути до Угорщини, має кошти повороту заплатити їм державна каса.

— **Барон жебрак.** В Надь Кікіндї на Угорщинї увязнила полїция барона Скоттія. Явив ся він на полїцию, щоби випросити собі дозвіл на жебранє. Тимчасом полїция вже від давна глядала за тим панком, бо в Будапештї втяв він таку штуку, за котру й баронів звикли замикати. Отже полїция пізнавши пташка, сховала его до клїтки.

— **Дрібні вісти.** Краєвий маршалок гр. С. Баденї виїхав до Відня. — Староство в Косові розписало конкурс в цїли надання концесії аптики в Жабю до 15 мая с. р. — Для погорільців в Динові цїсар жертвував 4.000 К. — За крадіж коний засудив карний трибунал у Львові селянина Звадюка і Жида Зухмана на 2 роки а селянина Проця, всіх трех із Сокальщини, на півтора року тяжкої вязниці. — В Пізнанцї гетманьскій скалатского повіта згоріло онодї в ночи 32 господарских загород вартости 35.000 К, при чім з огни погиб 15-лїтний Іван Келер. — В Тячу коло Болехова найдено замордованого селянина Яця Чеглюка. Підозріне паде на жінку убитого, зятя і доньку, з котрими небіщик жив в незгоді. — В запомоговім товаристві „Білого Хреста“ в Будапештї здефравдувала дирекция поверх 80.000 корон, т. є. цїле майно товариства. — З Будапешту доносять, що в місцевости Дева, гунїятского комітату горять лїси; доси пішло з димом 600 морґів. — З Босниї доносять, що сими днями настали там великі снїжні завирюхи. — В Корюкові, в чернигівскій ґуберніі, згоріла фабрика цукру; шкода виносить 2 мілїони рублів. — Сіонїстичного дневника п. з. „Tagblatt“, що виходить у Львові печатаний гебрайскими черепками, появило ся вчера перше число. — В Тлустім коло Заліщик прокинув ся тиф. — Намісник ґр. Потоцкий виїхав на сьвята до Кракова. Верне в понеділок вечером. — Кількох резервових кадетів артилєрії замешкалих в Тарнові одержали повідомленє, де мають ставити ся на случай мобілїзациї.

— **З Наукового Товариства імени Шевченка.** Засїданнє археоґрафічної комісиї буде в неділю 3 н. ст., о год. 4½.

— **„Союз“**, товариство руских академіків в Чернівцях, уконституувало ся на загальних зборах 26 марта ось як: Іван Корнич Ясинецкий канд. прав голова, Пант. Клим, канд. філь. заступн. гол., Платон Міґуля студ. філь. писар, Алексей Ластовецкий канд. прав архівар, Володимир Ганкевич студ. прав. бібліотекар, Володимир Данчул канд. прав. контрольор, Андрій Алїськевич студ. прав касиер. Яко заступники увійшли до видїлу: Лев Токарик канд. філь., Сидір Радик студ. прав.

— **Земля на продаж.** 1) Посілість більша Горогляди над Дністром. Цїна одного морґа коло 200 кор.; 2) Фільварок коло 80 морґів, близько зелїзниці на Поділю з будинками і засївами. Цїна по 600 кор. за морґ. Близша відомість Т. Ґанґ в Деансові. В повіті товмацкім на фільварку Березина коло Одаїв горіглядских 300 морґів рілї в цїлї разом з всїми коштами по 440 корон за морґ і 140 морґів лїса по 130 до 240 корон за морґ. Ріля дуже добра пшенична, лїс молодий кількалїтний. Парцелянти можуть дістати матеріялу на будинки. На місци буде дуже добрий заробок коло реґуляциї Дністра. — Продав д-р С. Данилович адвокат в Тернополи.

— **Сьвяточні ферії в „Соколї“.** З причини Великодних сьвят застановляє ся вправи ґімнастичні на час від 6 до 13 сего місяця включно.

— **На сьвята великодні** повинні всї патріоти і патріотки заосмотрити ся в **народні марки.** Замовляти народні марки треба вчасно перед сьвятами з Народнїй Канцелярії або на відтинку переказу або карткою а Народна Канцелярия вишле в марками чек для зложенія належитости. Нехай жадна переписна картка вислана з патріотичного рускаго дому з сьвяточними желанями не буде без народної марки! — *Народна Канцелярия*, Львів, Ринок 10.

— **Поручає ся** універсальний інститут технічно-дентистичний п. Віктора, пл. Галицка ч. 7, Львів. 213 1—10

Бібліоґрафія.

— **Ruthenische Revue,** ч. 6, містить: Die Knute als Freiheitsbanner (До боротьби о руский університет) Р. Сембратовича. — An die ruthenische Intelligenz! (Мемориял Наукового тов. ім. Шевченка до міністерства просьвіти в справі руского університету), — Die Politik den Verhetzungen (До парляментарної ситуациї) пос. В. Яворского. — Aus dem Ruthenenklub (Руска обструкция). — Die ruthenisch ukrainische Presse (огляд) Р. Сембратовича. — Aus der Universität in Lemberg, д-ра Зобкова. — Valse melancolique, новеля Ольги Кобилянськой.

— **Гарно викінчені окладинки до І. річника „Ruthenische Revue“.** Елеґантні окладинки, оправні в полотно, гарно прикрашені, — синожовті або зелено-білі, по 1 кор. 60 сот. (порто осібно) висилає підписана адміністрация за посліплатою або за присланєм належитости враз з коштами порта. — І. річник гарно оправлений коштує 5 корон. — Адміністрация „Ruthenische Revue“ у Відни VIII/1 Wickenburggasse N. 10.

— **Виказ жертв на будову руско-народного театру у Львові.**

Мария Львова на забаві у себе зібрала 1, Нижанковский Іван 5·20, Пурий Анастазия 0·30, Риса Маланка 0·50, д-р Шіндлер Ігнат 2, А. Балтарович з Глинян за лютий 10, Евген Каминьский з Глинян за лютий 2, Дячок з Перегноєва за лютий 2, Іванна Фільцівна з Перемишля місячний даток 6, І. Фільцівна складка у себе і пп. Каштелевичів 10, Стефан Шухевич ад'юнкт судовий з Долини за март 8, А. Пушкар з Варич з тарока у себе 0·63, Е. Пушкар 1·10, І. Б. 0·86, М. Бонк 0·32, Іван Чехович субститут нотар. в Самборі за март 10, Кульчицкий Симеон у Львові за март 4, д-р Іван Мох з Глинян за март 5, о. С. Стецяк з Каменки декляр. місячно за март 5, В. Данилович з Жовкви за март 6, Антін Копровский ц. к. секретар суд. в Солотвині декл. за І. квартал 20, о. Т. Савойка з Селиск за март 3, о. Бронислав Гоцкий з Острова за март 3, Ольга Гоцка учит. з Острова за март 2, Тит Ревакович радник судов. у Львові за март 10, о. Е. Горницкий з Рави руской 5, о. В. Сиротинський 10, Теофіль Гоцкий з Делятина 2, Ю. Одїжиньский з Делятина 17.

(*Дальше буде*)

Надіслане.

Знак випалений на корку

для охорони перед фальшованєм — MATTONI'S GIESSHÜBLER — Маттонія гіссгюблерска вода щавова. 28

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. управ. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі папери цінні і монети

по найдешевшім курсї деннім не числячи ніякої провізиї. 374

КАЖДА РОДИНА

повинна въ власнѣмъ интересѣ уживати

Катрайнера Кнайпôвску каву солодову

яко домѣшку до звычайной кавы зернистой.

27 04/6 4—10

Для вигоди

Впов. приїзжим видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і леґуміна, в пість риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і леґуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна ґардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найнизших цїнах.

Рускі списи страв лежать до розпорядимости.

НАФТУЛА ТЕПФЕР

79 ул. Трибунальска ч. 12.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Чоловік середного віку числичий 28 лїт, вислужений при війску 6 лїт, з укінченим курсом писарским у Львові, обзнакомлений з законами громадскими і військовими а також з провадженєм каси ріжного рода, обряду гр. кат. орудує всїми трома язиками краєвими, пошукує від 10/4 1904 якого будь канцелярийного занятя. Ласкаві зголошеня, poste restante „Д. П. Ч. 397“ Вашківці над Черемошем, Буковина. 242 2—2

Ровер Dürkopp, продам дешево. Зголошеня: Перша руска робітня слюсарска **Мих. Стефановского** Львів, Коперника ч. 16.

Ю. КАПРАЛІК

Львів коло Народ. Дому

Одинока в краю фабрична продаж всяких найлїпших інструментів музичних, відзначених найвищим медалем на сьвітових виставах. Цїни безконкуренційно дешеві. Цїнники безплатно. Школа до науки в рускім язицї. 79 3—5

ПАСАЖ ГАВСМАНА

І. ЛЬВІВСКЕ

Photo-Plasticon

(46 разів преміованє.)

Від 3/4 до 10/4 до побаченя:

Подорож поспішним кораблем з Трисету до східної Азиї і Японії.

Вступ 10 кр.

Важне для інтересованих!

По найприступнїйших цїнах і в найлїпшій якости продаємо і доставляємо всякі материяли, як також фабричні вироби потрібні до будови.

В заступництві доставляємо „**повіляч тепла**“ до кафлевих і камінчикових печий.

Кредитова спілка будівничих

Львів, улиця 3-го мая, ч. 7. 207 3—10

СЕЗОН 1904.

Капелюхи і циліндри

власного виробу в найновійших сасонах і барвах по найдешевших цінах поручає

фабрика капелюхів

під фірмою

АНТІН КАФКА

Львів, ул. Галицка ч. 4 (коло катедри.)

Капелюхи і циліндри з фабрики П. Т К. Габіґа, надворних доставників у Відни. Капелюхи „Loden“ з фабрики А. Шіхляра в Градци і великий вибір соломиних капелюхів для мужчан та дітий. 209 3—8

Цінники даром і оплатно.

Меблі стильові і фантазийні

для сальонових і будуарових обстанов, а також машераци волосінні і пружинові

поручає тапіцерско-декорацийне заведенє

КАЗИМИРА ТОЧИСКОГО

у Львові ул. Паньска ч. II. — Цїни приступні. 178 5—10

ОПОВѢЩЕНЄ.

XII. Звычайнй Загальнй Зборы

ТОВАРИСТВА ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНѢСТЕРЪ“

вôдбудуть ся въ четверъ 12 н. ст. мая 1904 о год. 10 передъ полуднемъ у Львовѣ, въ великôй сали Народного Дому.

ПОРЯДОКЪ ДНЕВНЫЙ:

1. Вôдчитанє протоколу XI. Загальныхъ Зборôвъ зъ 21. мая 1903.
2. Справозданє Дирекциї и Рады надзираючои за XI рôкъ адміністрацийный (1903) и замкненє рахунковъ за рôкъ адміністрацийний (1903).
3. Справозданє Комісіи ревизійнои и удѣленє абсолюторіи Дирекциї за XI. рôкъ адміністрацийный.
4. Внесенія Рады надзираючои:
   а) въ справѣ роздѣлу надвыжки зъ р. 1903 въ сумѣ 83.819 коронъ.
   б) въ справѣ змѣны §. 32 статута.
5. Выборы:
   а) членôвъ Рады надзираючои на 6 лѣтъ по мысли §. 32 стат. на мѣсце уступаючихъ пп. Д-ра Теофила Кормоша, Д-ра Костя Левицкого, Совѣт. Льонгина Рожанковского, Д-ра Дамяна Савчака, Тита Ревакôвичаи Антон а Дольницкого.
   б) 5 заступникôвъ членôвъ Рады надзираючои на 1 рôкъ (§. 32 стат.)
   в) 3 членôвъ Комісіи ревизійнои и 1 заступника на 1 рôкъ (по мысли §. 45 стат.)
6. Интерпеляциї членôвъ.

Того самого дня пополудни о годинѣ 4-тôй вôдбудуть ся

VIII. Звычайнй Загальнй Зборы

Товариства взаимного **кредиту** „ДНѢСТЕРЪ“

стоваришеня заресстированого зъ обмеженою порукою у Львовѣ,

въ канцелярiи Товариства (Ринокъ ч. 10).

ПОРЯДОКЪ ДНЕВНЫЙ:

1. Вôдчитанє протоколу VII Загальныхъ Зборôвъ зъ 21 мая 1903.
2. Справозданє Дирекциї и Рады Надзираючои за VIII рôкъ адміністрацийный и замкненє рахунковъ за рôкъ 1903.
3. Справозданє Комісіи ревизійнои и удѣленє абсолюторіи Дирекциї за VIII рôкъ адміністрацийный.
4. Внесенія Рады надзираючои въ справѣ роздѣлу зыску за р. 1903 въ квотѣ 12.085·6 сот.
5. Интерпеляциї членôвъ.

Передъ Зборами о годинѣ 8-бй рано вôдбуде ся Богослуженє въ Церквѣ Успенія Пресв. Богородицѣ.

246 1—1

Президентъ: *Григорій Кузьма.*

На недалекі сьвята

поручає

перта краєва запротоколована фабрика вудженини

Йосифа Котовича

Львів, ул. Краківска ч. 15, філія ул. Городецка ч. 3

звісну з доброти вудженину, а особливо вуджені шинки, полядвичні ковбаси, зладжені краєвим способом та всяку иншу вудженину по можливо найнизших цінах. — Замовлення з провінції виконує ся відворотною почтою. 237 5–10

Рускі сьвяточні картки

100 карт чорних . . . . . 5 K franco
100 „ кольорованих . . . . . 7 K franco

поручає антикварна

Д. ҐРУНДА

Львів, ул. Театральна 16,

Важне тілько для купців! 238 3–4

СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД

фотоґрафічних апаратів і **приборів**

під фірмою

В. БОРЖЕМСКИЙ

У ЛЬВОВІ

перед тим площа Галицка

тепер

ул. Театральна ч. 7. *[напротив лат. катедри]*

поручає всякі артикули, входячі в обсяг фотоґрафії по найнизших цінах. 226 3–10

22 тисяч

продав я доси машин до шитя без помочи взуливих аґентів. Як механік і спеціяліст сироваджую від 32 літ машини лише з фабрик сьвітової слави як Pfaff, Biesolt et Locke, Kayser і др. в найліпшій якости, котрі виробляють мені у Вп. Публики непохитне довіре.

Машини ручні від 25 зр. до 50 зр., ніжні до шитя і гафту обручкові і Central-Bobbin від 64 до 88 зр. Готівкою 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Всякі системи машин до шитя приймаємо до направи.

Перший в краю склад машин до шитя і репараційний варстат. *Львів, Гошвль Жоржа*

ЙОСИФ ІВАНИЦКИ, механік і спеціяліст.

87 10–40

Прошу домагати ся цінників.

Прошу все домагати ся

краєвого виробу

Мунка щадничі одинокі мила з **„носорожцем“** або **„косою“** виробу першої галицкої парової фабрики мила і сьвічок

СИМЕОНА МУНКА

в ЖИВЦИ (заснованої в 1846 році.)

Прібки і цінники даром! 172

Від 1868 р. уживане

Берґера медичне смоляне мило

поручене визначними лїкарями, уживане ся з найбільшій части европейских держав з успіхом всякого рода шкірної висипки, особливо против корост і хрон. недуг шкіри та паразит, прищів, також против червоности носа, відморожена і печення ніг. Берґера смоляне мило має в собі 40% деревної смоли і цілковито відріжнює ся від усіх прочих смолиних мил по торговлях. — При упертих недугах треба спробувати дуже успішного

Берґера смоляно-сїркового мила.

Яко лагідне смоляне мило до усунення всякої нечистоти лиця, против висипки на шкірі та голові у дітий, як також незрівнане косметичне мило до мита, купелїв і до щоденного ужитку служить

Берґера ґлїцериново-смоляне мило

котре містить в собі 35% ґлїцерини і є сильно наперфумоване.

Ціна штуки кождої повищої сорти 70 сотиків разом з поученем, як уживати.

Домагати ся треба в аптиках і дотичних склепах виразно Берґера смолиного мила та уважати на уміщену з боку охоронну марку і підпис фірми **G. Hell & Co.** на кождій етикеті. Преміоване почесним медалем у Відни 1883 і золотим медалем на виставі в Парижи 1900.

Для осіб, що не зносять запаху смоли, виробляємо з безбарвної не речищеної смоли антрасолеве мило, котре подаємо в торговлю під назвою Гелля антрасолеве (біле смоляне)мило. З Гелля антрасолевого мила виробляємо одно з 5% а друге з 10% антрасолю, відтак антрасолево-бораксове мило, антрасолево-сїркове мило, антрасолево-сїрково-молочне мило, антрасолево-ґлїцериново-толстове мило. Антрасолеві мила визначають ся згідно з лїкарским признанем успішним ділanем против шкірної висипки і нечистоти лиця. — Ціна від штуки 80 сотиків. 182 3–30

Дістати можна в аптиках і дотичних торговлях.

Головна висилка: G. Hell & Comp., Wien, I., Sterng. 8.

Охоронна марка: **КОТВИЦЯ.**

з РІХТЕРА аптики в Празї

LINIMENT. CAPSICI COMP.

звісне загально як найуспішнійше і усмирюючe біль средство до натирани; по ціні 80 с., 1 K 40 сот. і 2 K можна дістати по всіх аптиках.

При закупні сего улюбленого средства треба уважати на оригінальнальні фляшочки в пудлах з охоронною маркою „Котвиця“, в аптики Ріхтера, бо тоді лише дістане ся оригінальний вибір.

АПТИКА РІХТЕРА

„під золотим львом“ в Празї, I. улиця Сливавети 5.

613 13–20

МАСАРНЯ

Франца Іхньовского

поручає

ШИНКИ признані загально за найліпші в смаку Вп. тутешню як і замісцевою публикою, а також всяку иншу **ВУДЖЕНИНУ** незрівнаної доброти.

ул. Батория ч. 6. і в новім складі ул. Батория 4 (коло Вп. Солецкого).

233 3–3

Готель Брістоль І. п.

ТЕАТР Variété.

Виступ найліпших артистичних сил. Щодень три нові сенсаційні комедії. 128

Одиноке, дійсно анґлїйске

средство краси

в БАЛЯССИ правдиво анґлїйске

огірковемолоко

котре вже по 2—3 разовім насмаровaню ділає успішно і усуває всяку нечистоту лиця, висипку, прищики, веснянки, пятна від недуги печінки і т. п. і надає лицю сьвіжий та молодечий вигляд.

Фляшка 2 K, до того огірковe мило 1 K, пудер 1·20 K

Головна висилка: **C. Balassa аптика,** Bud pest Erzäbet.lv.

Головні склади в Галичині: аптика Жигм. Рукера, Львів і аптика Ф. Браєра, Перемишль, площа „на Брамі“ ч. 4. 183b 2 10

НА СЬВЯТА

поручаємо яко найліпші краєві вироби зносні з своєї доброти

Івана Ґеца Львів. Акц. Тов. Бров.

Мартове окоцімске пиво.
Експортове окоцїмске пиво.
Краєвий портер.
Окоцімске пиво Бок.
Львівске пиво Лежак.
Львівске мартове пиво.
Львівске експортове пиво.

Ті краєві пива, вироблювані з добірних складників і звісні із своєї доброти, доставляємо, почавши під ¼ гектолїтра [25 лїтрів] з наших міских пивниць і на провінцію з наших зелїзничих складів по найнизших цінах.

Достава у Львові безплатна.

Цінники відворотною почтою безплатно.

Головні заступники

ОЗІЯ ВІКСЕЛЬ І СИН

корол. румун. надворні доставники у Львові ул. Богуславского 11.

Примітка. Всї наведені роди пива висилають ся в бутельках, а то у Львові почавши від 10 бутельок, на провінції почавши від 25 бутельок. Склад бутельного пива **С. ВІЗЕРА,** ул. Сикстуска ч. 14, Телефон ч. 149. 214 3–3

1782 РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ 1782

Найстарше промислове заведеня в краю і одно найстарших в Монархії

Фабрика найліпших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Вп. **Управам крамниць і торговлей** свої знамениті вироби по умірковaних цінах.

Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і иншим спіритуалїїв у всїх смаках та пностях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплій, хемічній дорозї фабрично зладжених і солоджених і ц. к. інститутом до розслїджування пожиппих средств розслїджених.

Цінники і информації висилає ся на домагане оплатно і даром. 260

Новість! *Новість!*

Палена кава з власного парового паленя

щодень сьвіжо палена!

Палена кава

точно по принципах гигієни, при помочи сьвіжого воздуха — знаменита в смаку та ароматі — що день свіжо палена!

½ кіло паленої кави Melange ч. I 80 кр., ч. II 90 кр., ч. III 1 зр. 10 кр. ч. IV 1 зр. 20 кр. Цісарска Melange ч. V. 1 зр. 40 кр. — Палена кава при помочи горячого воздуха має ті прикмети, що задержує знамениту арому, чистий делїкатний смак, найбільшу видатність, і тому значно дешевша в ужитю чим кава палені в инший спосіб. — Палена кава пакована в перґамінових мішочках в вазі 1, ½ і ¼ кіло.

Поручає торговля чаю і кави

Едмунда Рідля

У ЛЬВОВІ

ул. Театральна 3, *напротив Катедри.* 160

Тисячі случаїв недуг

є причиною лиха: на продув воздуха виставлених кльозетів.

Ґутмана патентовані гігієнічні кльозети комнатні

в після оречени перворядних лїкарских поваг доконечні до удержаня здоровля, а також в часі опіки недужих.

Подрібно ілюстровані цінники безплатно і даром у філії ц. к. уприв. фабрики кльозетів

Л. Ґутман, Львів, ул. Ягайлоньска 8

Найбільший вибір всїх родів: кльозетів домових і комнатних, стільців кльозетових, Pots de chambre, Bidets, купелевих ванен, комплетних купелевих уладжень, ґазових печий, Rechands, ґазових кухонь, мосяжних і зелїзних меблїв, дитинних візків, фотелїв до воженя хорих, гігієнічних сплювачок, кльозетового папіру і ин. 103

Головний склад для Галичини:

австро-угорского підприємства „ТЕРМОФОР“.

Платничого і до услуги гостий в комнатах до снїдань, обідів і вечер під користними услівями пошукує торговля корінна вин і делїкатесів **Івана Бориса** в Перемишли. 219 6–?

Перший руский склад машин до шитя

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч. 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Всч. Сьвященникам і шп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян на потверженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Цінники на жадане і даром 313

Іван Ляврук

механік

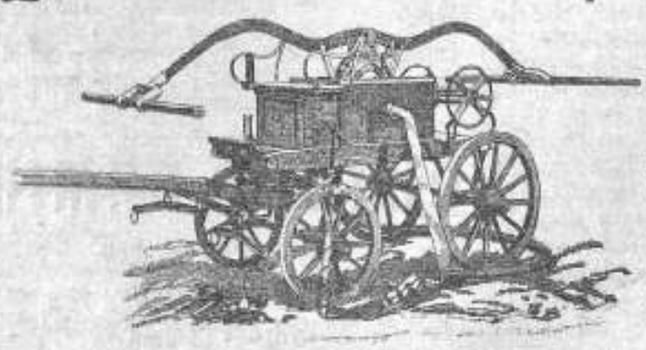
Львів, ул. Галицка ч. 6.

Л. Залєвский і С-ка

Цукорня ул. Гетьманьска ч. 12

поручає на сьвята свої вироби. 235 4–6

Сикавки і пожарні прилади

з красвих і ческих фабрик

найдешевше

з 5-лїтною гарантією на рашальні силаги

Львівске БЮРО ТОРГОВЕЛЬНЕ

Львів, ул. Косцюшки ч. 4

поручає

найліпші вужі до сикавок, коновки, гаки, шеломи і сражацкі мундури. 152

Ілюстровані цінники висилає відворотно.

При закупні товарів просимо поминувати ся на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черлянськоґ. З друкарні Народової (Манецких), Львів — Коперника ч. 9.

Ч. 66. Львів, Понеділок 22 Марта (4' Цьвітня) 1904. **Річник XXV.**

ДІЛО

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістей".

Передплату і інсерата приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Ватория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароли Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Ватория. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрациі.

При зближаючій ся зміні кварталу просить ся Вп. передплатників о вчасне відновленє передплати на другий квартал взглядно місяць цьвітень, як також о ласкаве вирівнанє позісталих залеглостий найдальше до 13 слїдуючого місяця, инакше була би Адміністрация приневолена дальшу висилку часописи зі згаданим днем застановити.

В справі руского університету

(Стаття надіслана).

(Дальше).

Що до мнимого браку сил наукових на катедри рускі, то вже позволимо собі при сій нагоді трохи докладнійше поговорити.

Возьмім на примір фільозофічний факультет і розглянемо, які вже тепер в Русинів в наукові сили.

Хемію міг би обняти рад. дв. проф. др. Горбачевский а фізику проф. др. Пулюй, оба з Праги, про котрих то вченїх не треба п. Гартлеви богато розводити ся і толкувати. Для ботанїки в проф. техніки у Львові, д-р Волощак, для зоольогії професор гімн. Верхратский, оба у Львові, для ґеольогії і мінералогії др Медвецкий, проф. техніки у Львові, для вищої математики др Левицкий, професор ґімназияльний у Львові, для всесьвітної історії теперішний професор львівского університету, Грушевский, для історії руско-української літератури теперішний професор львівского університету др Колесса, для історії славяньскої літератури теперішний університетский професор у Львові, др. Студиньский а для клясичної фільольогії др Конач.

От вам, пане міністре, мало що не цілий комплет фільозофічного факультету! Тай не аби які се сили, ті професори наші; пишали-б ся ними хочби німецкі університети, коли-б їх мали, дарма, що є між ними і професори ґімназияльні. Ваша ексцеленциа і сам знає, що можна бути професором ґімназияльним, потім і славним професором університетским, а вкінци навіть міністром. Коли-ж нам Русинам для того факультету ще не достає астронома та фільозофа (студиює специяльну фільозофію др Щурат, що вже видав дещо на тім поли, а ладить, о скільки знаємо, фахову студию про розвиток фільозофії на Україні. *Ред.*), то се вже не такі дуже важні науки для нас, починаючих Русинів практично річ взявши, хоч ми дуже високо цїнимо абсолютну вагу і вартість тих всесьвітних і найстарших наук, щоб задля недостачі тих сил не давати нам університету. Без обинякїв кажучи, ми Русини радо покликали-б на сї дві катедри, поки що, хоч би й Німців, якби не знайшлись ближші нам люди науки, або самі таки Русини. Професора для ґеометриї ми певно знайдемо, або між професорами на руских ґімназиях в Галичині, або на університетах на Україні. Та хочби нам прийшлось покликати на сю катедру якого Чеха або иншого Славянина, а навіть Поляка, та коли вони обовязкують ся, за якийсь певний час викладати нашою мовою, то і такий професор не був би на шкоду а в користь рускому народови. Так бо робили культурне дїло свое і другі нації.

Чехи покликали перед яких двайцять роками проф. д-ра Горбачевского на катедру хемії до Праги, хоч він тоді не вмів чеської мови, і не жалують того. Проф. Горбачевский не тілько причинив ся своїми працями до наукового ческого скарбу, але й виховав їм цілі ґенерациї хемїків, тай написав навіть підручник ческою мовою, який будуть незабаром друкувати. Ось вам, Русини, ще й доказ, як найкрасші, найблагороднїйші духові сили ваші, жемчуги ваші, пропадають для нас тому, що нема свого університету, тай як рускі наукові сили працюють для скарбовень чужих націй.

Скажемо ще й про д-ра Пулюя, що є тепер професором електротехніки на німецкій технїці в Празї, що колись запрошували его міністер осьвіти і міністер-президент Стамбулов на катедру фізики до Софії, де був професором і покійний Драгоманов, і лишали ему до волї, викладати фізику хочби на руско-українській мові. Проф. д-р Пулюй зістав ся таки в Празї, а чим був і є він як фізик і електротехнїк для Німців і для їх техніки, се відомо й пану міністрови. Додамо ще, що і на московский університет в Петербурзі, і на японьскай в Токіо, покликувано професорів німецких, та що і на німецкі університети в Австрії не так то рідко покликують фахових людий з Німеччини тому, що іноді і такій високо-культурній нації як Німці в Австрії, недостає своїх сил наукових.

Так само могли-б ми доказати, всїх по імени назвавши, що знайдуть ся між Русинами наукові люди з повною кваліфікациєю і на катедри богословского, правничого а навіть медичного факультету, та що нема причини, щоб ще дальше зволїкати основанє руского університету у Львові, як підросте нове поколїнє руских доцентів.

Коли-ж пан міністер осьвіти покликує ся в тій справі на информацию, дану ему якимсь довірником его, котрого імени Его ексцеленциа не виявляє, то мусимо отверто сказати, що, по нашому переконаню, довірник той не буде компетентна особа в тій науковій справі (для нас річ певна, що дорадником м. Гартля в справі руского університету був хтось з наших любеньких „приятелїв" — Поляків. — *Ред.*) а бодай не такі, як наші информатори-дорадники, професори д-р Горбачевский і д-р Пулюй. Просимо отже Его ексцеленцию, нехай, коли треба ему, зволить засягнути від них ближшої информациї, а не від дотеперішних, видима річ, тенденциїйних і сторонничих дорадників!

В кінци мусимо ще примітити, що те саме правительство обіцяє і Словінцим дати університет, а основанє нового ческого університету есть тілько питанєм коротшого часу. Ось вам Русини і доказ, які ми і наші репрезентанти в раді державній ще малосильні. У нашім Львові, на земли руській ще більше „неможливі" обставини, як на иншим університетах, але на те є в австрийского правительства подвійна льоґіка і подвійна міра, і мірля воно нам нашу кривду, бо знає, що Русини, хоч зірвуть ся і зроблять завірюху, то сила їх не трима, бо не зорґанізована. І се правда! Русинам не достає солїдарности, а навіть і такту національного. Замість єднати всї народні сили, — про зрадників, москво- і польонофілів, плачених і неплачених, про тую погань нема тут мови, — Русини розбивають ся на більше і що раз більше таборів з такими програмами, що більше на словах, як в суті одна від другої відріжняють ся, на табори, де часто своє Я бере верх над самою справою. Те кохане Я есть і причиною політики, що поставила собі за девізу: кождий на свою руку! Та вже нїщо не виходить на так велику шкоду рускому народови, як несолїдарність его репрезентантів в раді державній. Не в однім тілько числї послів лежить сила народної репрезентациї. Нехай одні сильні прут розмахове колесо в один бік, а другі, рівно сильні, напирають в другий бік, то не рушать таки колеса з місця, хочби тих силачів була й сотня, але рушить его сам один чоловік, коли стане его перемогти силу тертя. Так дїлають і не зорґанїзовані до ладу сили народа. Прут одні проти других, то або нїчого не вдіють, або, що одні зроблять, те другі знищать. Коли-б всї рускі посли згуртувались в рускім клюбі і взялись пильно та енергічно до дїла, то певно і правительство вважало-б руску репрезентацию, хоч і малочисельну, чинником на шахівници державної політики, і вийшла-б з того не мала користь для добра народу. Коли-ж посол Барвінський, та ще кілька его товаришів спасають себе від рускої клюбу утечию до славяньского, то вони компромітують тим народню справу, ломлячи народню солїдарність, якої рускій нарід мав право жадати від всїх тих послів, що обовязались заступати его на арені народів австрийскої держави. Бо не однаково воно, чи заступають рускій нарід Романчук і товариші та Барвінський і товариші належавши всї до одного клюбу, чи до двох, з котрих один свій, а другий чужий. Одно бо concordia, а друге discordia, а що воно значить, то кождий знає.

Доси ми не бачимо жадної користи з того, що п. Барвінський і тов. его вже кілька років сидять в славяньскім клюбі, покладаючи свою надію на его поміч. Та хоч би славяньский клюб і став іноді до помочи Русинам, попераючи своїми голосами яку справу, то се буде тілько прислуга, рівна тій, що звуть ся: ut aliquid fecisse videatur. Бо за недостачею солїдарности самих руских послів не поможе рускій справі і ще кілька голосів славяньских. Тай щеж можна мати таку ласку від них, як і від иншим послів, не вносиджуючи в їх клюбах, а даючи голос за голос. Сила руского народу і репрезентациї его лежить не так у помочи славяньских, або иншим послів, як в національній солїдарности і в повазї самої репрезентациї. Тілько солїдарність руских послів з'єднає їм повагу між своїм народом, перед правительством і перед репрезентациєю других народів і чим вище строїти-ме наша честь національна, тим лекше буде знайти і чужу поміч, бо будемо в силї дати не тілько голоси наші, але й справедливу поміч, розуміють ся по принципу: „Do, ut des".

(Конець буде)

Льотерия чисельна і еї математична мораль.*)

Одною з найбільших зол, що нищать економічно наш нарід, є по при алькоголїзм льотерия чисельна. Як кожда газардова гра, так і льотерия розбуджує найнизші пристрасти в чоловіцї, бо вчить его надіятись на придбанє собі майна без нїякої працї, а коли — як найчастійше дїесь — виграна омине чоловіка, тоді зі збільшеною пристрастию кидає ся нїч до дальшої гри, тратить нераз тяжко зароблений гріш та помалу ідо до руїни, а коли знаємо що і се, що пристрастні грачі найчастійше віддають ся і алькоголїзмови, то зрозуміємо легко, що льотерия чисельна приносить необчисленну шкоду не лише для даної одиниці, але і для цілої суспільности, зменьшуючи загальну мораль і загальний добробит. Що кожда газардова гра веде до руїни, на се дає нам точний доказ математика; в т. зв. рахунку імовірности доказуєсь основного твердженя, що пристрасна гра веде все і всюди до материяльної руїни.

Я не думаю розбирати основно квестиї, що і льотерия чисельна як і кожда инша газардова гра дїйсно руйнує, бо се всї дуже добре з досьвіду знають; підгомон сего розходив ся вже і парляментї, де відзивались поважні голоси, що держава в імя культури та моралї повинна шукати таке нечисте жерело приходів, як льотерия. Я хочу лише коротко сказати дещо про історию сеї інституциї і розібрати питанє, чи льотерия є математично моральна; буду старати ся доказати, що льотерия чисельна не лише є ізною з сеї причини, що будить найнизші інстинкти людскі, але що спосіб, в який у нас, в державі культурній, відбуваєсь процедер льотерийний, є того рода, що льотерия чисельна є одною з найнеморальнїйших математично ігор. Заким прийду до близшого пояснення, що се „математична мораль" і заки переведу доказ вище поданого твердженя, подам коротко кілька дат про розвій історичний сеї інституциї.

Яке-ж є походженє льотериї?*) На початку 17 ст. був в Ґенуї звичай, що з-поміж 100 сенаторів що пів року вибирано 5 жеребом на найвищі достоїнства. Один з сенаторів, іменем Benedetto Gentile вирадив рід закладу, що імя сего або тамтого сенатора випаде з льосованя; деякі ґенуеньскі банкіри обіцювали кождому, хто лиш прийняв такий заклад, виплатити 20000-кратну ставку, коли відгадає усї пять імен, за відгаданє чотирох і т. д. імен відповідно меншу квоту. Сї заклади так рентувались, що держава сама переняла на себе гру, та місто 100 ввела лиш 90 чисел; так повстала ґенуеньска льотерия коло р. 1620. Опісля розширила ся така державна льотерия по ріжних державах, як пр. в Італії, Австрії, Франциї, Прусах і т. п., а державам прибуло легке а дуже інтратне жерело доходів. З часом однак держави прийшли до погляду, що ся гра деморалїзує нижші верстви народні та що великі материяльні приходи з льотериї не в силї зрівноважити великої шкоди моральної, яку поносить через се суспільність і держава, і льотериї знесено. Послїдна пр. держава нїмецка, де льотерия найдовше удержалась, бо до р. 1861, була Бавария. Нині дві лиш держави не знесли сего легкого жерела приходів, а се Італія та Австрия (в Угорщині нема вже льотериї чисельної).

Перейдім тепер до властивої теми, а се до шанс гри льотерийної і математичної еї морали.

Гра льотерийна відбуваєсь в сей спосіб що з-поміж 90 чисел тягне ся 5 чисел; коли хтось виграє одно число без означеного порядку, то се називаєсь estratto, коли виграєсь одно число з означеним порядком і т. д., або — як у нас кажуть — перший „руф", другий і т. д.) два числа виграні дають амбо, три терно, чотири кватерно, пять квіно (або — або як у нас кажесь — квінтерно).

Які-ж є шанси гри? Понеже чисел є девятьдесять, а тягне ся пять чисел, то рахунок показує, що шанса (імовірність) виграня estratta є $\frac{1}{18}$, шанса виграня числа з означеним порядком є лиш $\frac{1}{90}$, шанса виграня амба є $\frac{2}{801}$, шанса виграна терна є $\frac{1}{11748}$, шанса виграня кватерна є $\frac{1}{511038}$, а врешті шанса виграня квінтерна є лиш $\frac{1}{43949268}$ (значить ся, шанса так мала, що ледви коли трафить ся).

Коли-ж гра в таку льотерию була би математично моральна? Гра є тоді математично моральна, коли виграна є застосована до імовірности; в разї виграної належить ся за ставку тілько разів більша сума, кілько разів менша була шанса виграної. Значить ся гра в льотерию, булаб тоді і лиш тоді математично моральна, коли-б скарб державний за кожде вигране estratto платив 18, за кожду виграну з означеним порядком 90, за кожде амбо $\frac{4005}{2}$, за кожде терно 11.748, за кватерно 511.038, а за квінтерно 43,949.268 разів тілько, кілько виносила ставка. Гра уряджена в сей спосіб відповідала-б всяким правилам математичним рахунку імовірности і хотяй оставала би очивидно газардом, однак була би математично моральна.

Поднім ся однак, як дїе ся в практиці в державах, що тягнуть з льотериї великі приходи, а се в Італії та Австрії. В Італії платить держава за estratto лиш $10\frac{1}{2}$, за означений тяг $5\frac{1}{2}$, за амбо 250, за терно 4.250, за кватерно 60.000 разів тілько, що ставка; на квінтерно не приймає держава ставок. Колиб однак виграна виносила відповідно до ставки більше, як 400.000 лірів, то держава сеї надмірки не виплачує. Як з сего бачимо, гра льотерийна в Італії є математично неморальна.

Лишім на боці Італію, а звернїм ся до Австрії, де льотерия все ще процвитає мимо обітниць правительства, що еї невдовзї знесе. В Австрії платять ся за estratto лиш 14 разів, за означений тяг 67, за амбо 240, а за терно 4.800 разів тілько, що виносить ставка; значить ся, держава виплачує о 4, 23, $160\frac{1}{2}$, 6.948 разів менше, як випадало-б після правил математично моральної гри. Що цїкавше, то се, що в Австрії не приймаєсь ставки на кватерно, ані на квінтерно; хто хоче ставити на 4 або 5 чисел, то може се робити лиш в видї терн. А що в 4 числах є 4 терна, а в 5 числах 10 терн, то за кожду корону ставки на 4 числа випадає 1.200 К за кожде терно, а за кожду корону ставки на 5 чисел випаде лиш 480 К за кожде терно. Колиб отже пощастило ся навіть комусь трафити кватерно, або й квінтерно, то в найлїпшім разї дістав би місто 11.748, згладно 43.949.268 корон за кожду корону ставки 4.800 К, с. в. о 506.238 К згладно о 38,944.468 К за мало. Наведені через мене числа дають доказ, яка є висока математична мораль нашої льотериї чисельної.

Но не конець на тім. Хотяй, як рахунок показує, вже з гори держава (ще перед тягненем) може що найменше трету часть усїх вкладок вважати своїм чистим приходом, то однак держава вже віддалегідь застерігає ся, щоби случайно хтось не виграв за великої суми. Сему заряджуєсь в сей спосіб, що занадто великих ставок не приймає ані колєктура льотерийна, ані уряд льотерийний. Се також один зі способів, щоби з гори усунути можливість страти зі сторони держави.

Але ще є один спосіб, що не сьвідчить про математичну мораль гри льотерийної. Часами трафляє ся, що якесь число довший час не випадає з тягнени; через се від одного до другого тягненя шанси витягненя сего числа зростають (на основі т. зв. „закона великих чисел" з рахунку імовірности). Пристрасні грачі, надіючись тоді на досить значну імовірність виграної, обставляють се число дуже високо. Та що робить тоді держава? Щоби не наразити себе на можливість страти, она зовсїм не приймає ставок на се число так довго, аж оно на льотерії не вийде; в сей спосіб держава грає на 90, грачі на 89 чисел, а се робить в амбах ріжницю соток, в тернах і т. д. тисячів шанс на користь грачів.

*) З. Економіста ч. 8.

*) Історичні дати взяв я з книжочки: M. Cantor. Politische Arithmetik (B. G. Teubner, Leipzig), ціна 1·80 марок.

Лябінера жерело дешевости

Сикстуска 10, Львів, Сикстуска 10

поручає по дуже низьких цінах на теперішний сезон.

для мужчин біле біле і кольорове, капелюхи і кравати в найновійших фасонах, рукавички, скарпетки, шельки, палиці, парасолї і всякі знадоби до подорожі.

для женщин найновійші пояски, парасольки, воальки, рукавички, панчохи, батистові хусточки.

для дїтий найновійші капелюшики, суконки, панчошки, скарпетки і т. п. 304

В виду поданих через мене чисто обективних математичних дат виходить правдивість поданого мною твердження, що льотерия числельна у нас є одною з найпеморальнїйших математично газардових ігор, і се на величезну користь держави, а на страшну страту найнизших верств, що своїм тяжко зароблепим грошем дають державі так легкий та інтратний прихід.

Та коли-б бодай на тім був конець; коби бодай скарб державний виплачував „щасливому“ грачеви ту дрібну пайку, яку приписує (против усяким правилам рахунку імовірности) норма державна. Кажу „щасливому“, бо кождий пристрасний грач вигравши оден одинокий раз думає, що він дійсно Бог зна' кілько дешевим трудом заробив, а забуває, кілько передше приніс, та кілько опісля принесе ще в жертву ненаситному мольоховi! Отже скарб державний побирав еще від кождої поодинокої виграної 15% податку, хотяй — як ми в горі бачили — вже передше виплачуючи так мінїмальну часть відтрутив собі від кождого естратта 22·2%, від кождого означеного тягу 34·70%, від кождого амба 40%, а від кождого терна 59% (про кватерна і квінтерна вже і не згадую)! Значить ся, кождий „щасливий“ грач тратить навіть в найлїпшім случаю — т. є. коли дійсно виграє — 37·2%, зга. 49·7%, 55%, 74% на користь держави, що нїби-то „програла“. Як з сего бачимо, в дійсности все виграє держава, не числячи сего, що у неї вже з гори шанси виграня без порівнаня більші.

Та ще одно. Держава послуговусь до приниманя ставок колектурами, або — як у нас кажуть — „ферляґами“, що звичайно є в руках жидівских. Звичайно в послїдних днях перед тягненем не хоче такий колектант принимати малих ставок, бо каже, що „льотерия (себ то спис ставок) вже відїйшла“. Але за се що він робить? Числячи на пристрасть людску наліплює на вікнах цїлі серії карток льотерийних, за які він сам дав ставку і відіслав ёї до уряду льотерийного, а тепер лиш робить людям „вигоду“, що можуть таку картку купити і грати на льотерий. Що такі картки — то добрий інтерес для колектанта, се зрозуміє кождий, хто лиш день перед тягненем переходив коло колектури і видів ту масу людий, що тиснуть ся по ті картки до „ферляґу“ мов по чарівний талїзман, що має отворити їм всї скарби сьвіта. — А коли хто дійсно виграє і зголосить ся до колектури по виграну, то найчастїйше дістане відповідь, що гроші ще не прийшли з головного уряду, що прийдуть може аж за тиждень; а коли хто домагаєсь сейчасової виплати „виграної“, то колектант годить ся на се, але за „вигоду“ каже собі заплатити. І він мусить дістати своїх кілька або кількапацять процент! А щасливий грач сейчас ставить нову ставку і „зароблений“ гріш вертає назад до державної каси.

Коли видку перед колектурою ті сотки пристрастних найбіднїйших людий, що тиснуть ся до ферляґу мов до храму Божого, та обговорюють всї числа, що вийшли, і після їх неномильних комбінацай мають вийти, то розбирають уелкі сни та їх значіне та толкують, які „нумера“ сей або той сон предсказує (а се 20 вік! вік величавого поступу, ворог суєвірія!), то мимохіть огортає мене сумнів, чи суспільність, що живе такими мріями, як зроблене майна без праці, та яка топить свій гірко зароблений гріш в колектурах і шинках (бо колектура і шинк найчастїйше у купі), може думати про якесь моральне, культурне та економічне двигнене. Розбурхане найнизших інстинктів в найменше інтелїґентних верствах не повинно преціњ лежати в інтересї держави, хотяй би се розбурхане приносило їй в двое тілько мілїонів приходу. Доки се жерело приходів держави не буде усунене, доти усяка праця культурна та просьвітна не много здасть ся; бо пристрастний грач, хоч і признає нераз, що веде сам себе до руїни, рідко коли здобуде ся на стілько сили волї, щоби здержав ся над пропастию, коли она его так манить, як льотерия. „Lasciate ogni speranza“, ся напись повинна находити ся побіч орла над кождою колектурою льотерийною.

Д-р Вол. Левицкий.

Війна.

Марш Японців.

Отже Японцї заняли вже Ченчу а як послїдні депеші доносять, посунули ся еще дальше на північ і обсадили Ґнчен. Звідси вже недалеко до Віджу і впливу ріки Ялю, тож не дивниця, що мілїтаристи завдають собі питанє, чи ті поступи Японців не означають вже походу японьскої армії на північ, до Манджурії. Розуміє ся, що колиб так було, то походу Японців на Манджурию з самої Кореї можнаб ждати в трох ёї точках: або на заході з Віджу через долїшний Ялю і Фенванчен до Мукдену, або через Кірін до Харбіну, або вкінци на сході з заливу Поссієта (де впивав ся ріка Тюмен на південь Владивостока) в напрямі Нїнута-Харбін або Владивостока. Однак ті дві послїдні операцій, через Мауершан і від заливу Поссієта, не суть — як кажуть знатоки — імовірні, бо туди не тілько похід вельми утрудненій, особливо в теперішну пору, але й Японцї не мають там відповідного числа сконцентрованої армії, так що було-б неразвагою з їх сторони пускати ся туди в Манджурию, немаючи нїякої опори на задах походу. Томуто розбираючи всї три можливости, треба таки принять, що Японцї зважились їти на Манджурию першим шляхом коло Віджу і се ми замітили вже онодги, підносячи, що тереном борби в першій стадії на суши буде між иншим полоса західно-північної Кореї при впливі ріки Ялю.

Не треба однак думати, що цїль Японців є, йти до Манджурії одною лише лїнїею коло Віджу, без всяких дальших комбінацій стратеґічних. Так воно не є і можна принять за певне, що похід Японців північно-західною Кореєю є лише одною частиною виконуваного пляну, одним раменем їх операцийної акції, котрої другим раменем буде похід мабуть з якогось місця на півострові Ляотон. Туди через Ляотон йде найпростїйша і найкоротша дорога до Мукдену, серця Манджурії, і звідси має піти мабуть головний похід японьского війска. Коли отже Японцї рівночасно маневрують в північній Кореї коло Віджу, то є се лише побічна акция, котра не посуне ся наперед, поки Японцам не удасть ся обсадити одну місцевість на півострові Ляотон, головнім початку усеї военної кампанії.

А хто зрозуміє сей плян, той і зрозуміє також безнастанні бомбардацій Порт-Артура та повтаряючі ся раз-в-раз атаки Тоґа в цїли замкненя фльоти „брандерами“. Замкнене таке є конечне, бо свобідний Макаров може до висадженя війска на Ляотон недопустити а здобуте чи Ньючвану чи Такушану (на полудневім березї півострова) є і так ділом дуже ризиковним. Длятого то атак съмїливого Тоґа з брандерами повторив ся вже тричі, а тепер правительство в Токіо віддало Тоґови нових 26 великих пароходів і припоручило ёму, щоб виконав еще шість нових проб замкненя порту, поки наміру не переведе.

Длятого-то тепер можемо вижидати нового атаку Тоґа на Порт-Артур, коли рівночасно на суши Японцї будуть поволи і дальше посувати ся на північ та очищувати північну Корею від росийского війска.

(Телеґрами).

Петербург. Росийске правительство означило 16 с. м. яко день, в котрім кореспондентам дневників позволяють виїхати до Манджурії. Всї кореспонденти мають постарати ся о спеціяльне поручене від своїх правительств. Жаден дневник не буде міг на терен війни выслати більше як одного кореспондента.

Порт-Артур. В суботу приїхав тут Алексеєв з штабом і оглянув росийскі панцирники. Акексеєв передав в імени царя командантам Новіка і Волна золоті гонорові шпади. Приїхав також в. кн. Борис Володимирович.

Тонко. Тут знов заперечують вісти з росийских жерел о великих стратах Японців в битві під Ченчу. Страти Японців не суть більші, як ті, котрі вичислив перший урядовий рапорт японьский. Впрочім Японцї не могли понести втрат, про які доносить Мїщенко, (щоб затерти враженє неудачі), коли Росияни мусїли цофнути ся і лишили Японцям шпяц бою. Витиснувши Росиян з Ченчу, Японцї посунули ся дальше на північ і на другий день обсадили Ґнчен, куди були цофнули ся Росияни. Росияни цофнули ся до Унсану. (Сю місцевість знайдемо на нашій мапі коли потягнемо пряму лїнїю від Анджу до Часан (Tscha-Sang) і відмірнмо від Анджу одну третину дороги.)

Ньючван. Держави приняли до відомости оголошене военного стану в Ньючвані. Всї чужі кораблї вийдуть сими днями з порту, а порт і лиман будуть замкнені підводними мінами.

Петербург. Дня 26 с. м. росийска ескадра вийшла з порту і коло ґрупи островів Мяотао переловила японьский пароход Ган'ємару з 10 Японцями, 11 Хінцями, рїжними паперами, телеґрамами, мапами і двома мінами. Обсаду парохода забрали, а сам пароход затоплено.

Льондон. Забраний корабель японьский від амуніцию і провинт для японьского відділу, котрий обсадив росийский остров зі складом угля.

Берлїн. Росия рішила збільшити фльоту коштом 300 мілїонів. Намірено вибудувати 16 панцирників і велике число торпедовців.

Льондон. Японцї дуже скоро маширують в північній Кореї. Пята і шеста дивізия піхоти маширує тепер з Інсани до Канґе і буде здавсь пробувала перейти ріку Ялю на північ від сеї місцевости, аби обійти росийскі позиції, на котрі 12 дивізия має ударити в простій лїнії.

Заява.

В наслїдок жалоби управи товариства „Рускій Інститут для дівчат“ в Перемишли против редактора „Галичанина“ о клевети, поповнені змістом статий в чч. 228—230 з р. 1903 „Галичанина“ поміщених, відбула ся в днях 14. грудня 1903 і 20. лютого 1904 в ц. к. судї повітовім Сек. III. у Львові карна розправа, по переведеню котрої редактор „Галичанина“ І. Н. Пелех зістав засуджений на гривну 100 К, на поношене коштів поступованя карного і безплатне поміщене вироку в найближшім числї „Галичанина“.

Поміщаючи сей засуд додала редакция „Галичанина“ від себе справоздане з ходу розправи, де між иншими помістила заяву ёї оборонця д-ра Заяца мимо при розправі зложену, в котрій д-р Заяц мав высказати ся як слїдує: „Із кореспонденції переведеної редакцию „Галичанина“ і многими лицями, точно поінформованими о дїлах перемишльского „Інститута для дівчат“ оказивает ся, що правда, що поділанні дописователем „Галичанина“ в інкримінованой дописи заміти били в значительной части в полнї оправдани і що в веденії упомянутого інститута били дійствительно недостатки і неточности, із кореспонденції сей оказалось дальше, що относительно заміта в недостаточности надзора за воспитанницами інститута, як дописуватель, так і умістивший інкримінованую допись член редакції „Галичанина“ дїлали в найлучшей вірі, так як согласно з сообщенїм дописувателя в найпочтеннїйших кругах явно говорено о фактах в дописи приведених“ і т. д. редакция „Галичанина“ „признает ответним не ссилатись на доставлених ей численних свидїтелей і не давати сему дїлу дальшей огласки“ і т. д. Зміст тої заяви є цїлком незгіднай з правдою, позаяк зміст промови оборонця д-ра Заяца був цїлком иншій і проте ми підписані, будучи наочними свідками повищої розправи судовой, виждавши, чи д-р Заяц сам в інтересї правди не схоче повищого перекрученого змісту своєї промови спростувати, заявляємо сим прилюдно, що д-р Заяц в той спосіб, як то в числї 41 „Галичанина“ з 21. лютого (5 марта) 1904 подано, не говорив, бо оборонці „Руского інститута для дівчат“ не тілько були би приневолені против таких высказів застеречи ся, але були би мусїли еще д-ра Заяца потягнути до судової відвічальности за клевету, якої він був би ся змістом такої промови допустив против „Інститута“. Противно протокол судової розправи доказує і се підписані кождої хвилї як свідки потвердити суть готові, що д-р Заяц виразно заявив, що статї інкримінованні поміщено в „Галичанинї“ через недогляд редакторский, що доказу правди вести не буде, бо такого доказу не має і доказу сего зрікаєсь, як небудь з кореспонденцій інформацийних переведених редакцию „Галичанина“ виходить, що в „Інститутї“ були деякі менші неправильности. Із сказаного показує ся, що редакции „Галичанина“ хотячи затерти прикре враженє соромного для неї засуду карного, який була змушена оголосити, вложила в уста свого оборонця д-ра Заяца слова, котрих він при розправі не сказав.

Ми думали, що д-р Заяц спростує зміст своєї промови, а коли він сего не здїлав, проте в інтересї правди мусимо застеречи ся против подібного підсуваня высказів, яких в дійсности не було.

Перемишль, дня 14. марта 1904.

Д-р Кость Левицкий в. р. Д-р Теофіль Кормош в. р.
о. Мирон Ходоловський в. р. предїдатель „Інститута“. *М. Кравович в. р.* управителька „Інститута“.

ТЕЛЕҐРАМИ.

„Проч з Римом!“

Відень. Акция, яку зорґанізовано в Чехії против руху „проч з Римом“, має бути розширена також на инші краї коронні. В найблизшім часї має появити ся відозва, підписана нотаблями католицких лїків, взиваюча до приступленя до „католицкої лїги“.

Македонія.

Медіолян. Corriere della Sera доносить, що в Теретї приготовляють кватири для великих мас війска, що 60 „кватирмахів“ від'їхало до Катаро, що австрийскі офіцири учать ся по альбаньски і що многих купців в Теретї повідомлено, що від 6 с. м. желїзниці будуть замкнені для товарового руху і віддані виключно до транспорту війск. (Австрийскі компетентні круги демонтують всї ті вісти, кольпортовані італійскими дневниками — мабуть правдиві. *Ред.*)

Софія. Турецкі власти в Монастирі арештували ґімназияльного професора турецкої мови Дорева за се, що він вплинув на населене кількох болгарских громад, аби відділи ся під юрисдикцию Екзархату і написав їм дотичні петиції. Турецкі власти хочуть в той спосіб скомпромітувати болгарского митрополита Ґреґорія. За сї петиції арештовано також секретаря митрополії і кількох болгарских потаблїв. Арештованя мотивують сим, що подібні петиції знайдено при убитім шефі одної болгарскої ватаги.

Анархісти.

Мадрид. В Сестао стрітила ся церковна процесия з анархістичним похороном без асистенції духовенства. Між обома сторонами прийшло до бійки. Анархісти обкинули процесию камінем і стріляли з револьверів до шкільного будинку, де полїция інтернувала двох провідників демонстрації. Демонстранти пробували підпалити церков і здевастували католицке кладовище. Раненых є 10 осіб.

Барцельона. В порті арештовано якогось Сан Романа під закидом анархістичної пропаґанди. Сан Романо приїхав з заграници доперва попередної неділї.

НОВИНКИ.

— **Компромітация почтового урядника.** Надіслано нам до оголошеня слїдуюче писмо: Дня 5. сїчня 1904 р., коли я відбирав листи і ґазети на почтї в Равї рускій, розпочав п. Сарачиньский, управитель тамошний, знакомий вже ширшому сьвітови з „Дїла“ і „Комара“ ех-Руси, сонул польскі і референт нових розпоряджень язикових в своїм равскім урядї до урядників-Русинів, піднесеним голосом викрикувати за напів відхиленим вікном, котрим видають ся листи і ґазети, нїби до асистентки п-ни Берифельд, але властиво до мене яко сторони: „Proszę Pani, mnie takie szmaty jak „Dїło“ i „Monitor“ nie są w stanie obrazić, proszę Pani żadnych grzeczności nikomu nie robić (п-а Берифельд подала менї перо і атрамент для підписаня переказу), kiedy są ludzie tacy, którzy szkalują mnie i pocztę naszą po gazetach“ і т. п. мудрощі, умисно голосно і в такий спосіб, щоби менї яко партиї докучити. Пан управитель длятого з таким „презрінїем“ і зле о наведених ґазетах в моїй присутности виразив ся, бо знає, що я одну і другу часопись передплачую (той другої кромі касина в Равї нїхто більше тут не передплачує) і то тим більше, що недавно тому представлена була почта в Равї рускій і ёї управитель в „Дїлї“ не конче в хорошім сьвітлї, за що навіть внесено інтерпеляцию в парлиментї. Обиджений в той спосіб урядником в службі, що чув ся безпечним за вікном, я анї слова не відцінив, тілько виїс під д. 14. сїчня жалобу до президиї ц. к. почт у Львові, жадаючи сатисфакції за обиду нанесену менї яко сторонї приходячій на почту урядником почтовим, котрий посьмів мене в такий невідповідний спосіб зачіпати і старати ся менї докучити. Не знаю, чи п. Сеферович читав тоту жалобу і чи взагалї знав о нїй, бо під д. 23. сїчня 1904 р. ч. 5801 І. дістав я з п. к. дирекції почт у Львові таку відповідь підписану котримсь з панів референтів: „До Всечестного Отця Ніля Богдана Ломницкого гр. кат. пароха в Гребеннім п. Рава руска. Позаяк наведені в жалобі з д. 14. с. м. слова п. управителя почт в Равї рускій не були, як то Ваша Всечестність сами признають (?!), до Него звернені і не містять в собі знамен обиди Вашої Всечестности, проте гал. ц. к. дирекция почт і тел. уважає зайвим видавати якінебудь заряджена pro externo“. Підпис не читкий. Розуміє ся, що я зовсїм не вдоволив ся тою відповідию, раз що я необовязаний на почтї пїяких заміток і полїтичних поглядів урядників вислухувати, а по друге урядник не сьмів і немає до того права публично в уряді перед сторонами обиджаючо высказувати ся о ґазетах, які сторони пренумерують а вкінци, що якби прямо до мене ті слова були звернені і містили в собі знамена обиди після карного закона то я удав би сь був до ц. к. суду. Не знайшовши справедливости у Львові, відніс ся я з жалобою до ц. к. міністерства торговлї у Відни, котре троха інакше тую справу осудило, бо під д. 22. марця ч. 12.882. через ц. к. гал. Дирекцию почт у Львові таку резолюцию менї доручило: „...dem Postverwalter in Rava Ruska wurde nahe gelegt, sich stets in einer der Würde des Amtes entsprechenden Weise zu benehmen und auf Privatparteien im Amte gebührende Rücksicht zu nehmen!“. Здаєсь що, на будуще вже і дотичний пан управитель і прочі его товариші по чинови не будуть більше нїколи забувати на перше і найважнїйше услівє, котрого кождий урядник придержувати ся повинен, а то бути чемним для сторін, тим більше, що навіть у Львові в дирекциї почт поняте чемности інакше виглядає як у Відни в міністерстві торговлї. — *Ілля В. Ломницкий*, греко-кат. парох в Гребеннім.

— **Польска нахаба а жовківска Русь.** Пишуть нам: На днях приїхав до школи в селї Артасові жовківского повіту д-р Опеньскі, окружний лїкар і prezes T. S. L., щоби, як казав, оглянути у школярів очи, чи не хорі. Залагодивши ся раз-два з неістнуючою хоробою очий, приступив до справи, з якою властиво приїхав, і запитав учителя, чи має в школї богато Поляків. Артасів, се село чисто руске, Поляків нема тут зовсїм, (хибаб між двірскою службою), есть лише декілька родин лат. обряду, закрадених ще славним ксьондзом Стояловским. Услужний учитель, п. Горнаткевич (Русин і передплатник „Kurjer-a lwowsk-ого“) представив „зацному“ презесови щось аж 22 Поляків; (які мимоходом сказавши тілько вміють і розуміють по польски, що і по японьски) а пан доктор почав з ними протокол. Випитував про родичів, чи обоє Полики, чи тілько батько або мати; кілько у них братів, сестер, тіток, вуйків і т. д. а відповіди пильно записував. Показали ся сьвітлі результати. Вийшло іменно на яву, що Артасів се село в більшости „польске“. В виду сего заявив д-р Опеньскі п. учителеви, що в селї потрібно конче „каплїчки“, а поки-що він мусить чим хутшій заложити „czyteln-ю. При помочи двора переведе д-р Опеньскі свій намір безсумнївно в дїло. В Артасові нема зовсїм читальні, навіть „Качковского“, тож нарід зацїкавлений повинною готов згорнути ся до „czyteln-ї“ і затїї д-ра Опеньского увінчають ся успіхом. Належить додати, що д-р Опеньскі се дуже рухливий презес; безнастанно їздить по селах і несе фанлю „инсшої“ культури в видї „ozyteln T. S. L.“ У тій роботї не перепинив его нїхто. Простий нарід занамороченний кацапщиною, знає лиш плюгавити „Українців“ при всякій нагодї; а інтелїґенция, в більшій части народовецка віддала ся цїлком під режим кацапских проводирів і вірно та ревно служить їм в „Жовківскій Рускій Радї“, (тепер навіть закладають народовці кацапам банк) та з песячою покорою приймає поличники і зневаги на всяких сконсолїдованих вічах і „собраніях“. Про якусь самостійну орґаніза-

На сьвята! На сьвята! Фабричний склад горівок **Жигмонта Кребса** при ул. Сикстускій ч. 36. поручає найлїпшу **контушівку** літр від 52 кр. чисту **житнівку** без запаху літр від 58 кр. а також инші розоліси, лїкери, коняки і руми по дуже низьких цінах. 284 На сьвята! На сьвята!

цию і думки не має. А вже послідний час заснувати в Жовкві філію „Просьвіти", та зачати серіозну роботу по читальнях „Просьвіти", які в повіті суть, але зовсім не дійствують. (Хиба може одна-дві.) Коли так дальше піде, то д-р Опеньскі закине своїми „czytelnia-ми" весь повіт і буде міг сьміло сказати, що Жовківщина се чисто „polska dzielnica". Тож пробуди ся жовківска Русе зі сну зимового, стань сама на ноги, і покажи д-ру Опеньскому, що Жовківщина се Русь а не Польща! — *О.* —*Ч.*

— **В справі будови руского театру у Львові.** Дня 6 марта при нагоді загальних зборів кредитового товариства „Руска Каса" в Делятині завязав ся повітовий комітет для збирання датків на будову театру у Львові, в склад котрого входять; Д-р Микола Лагодиньский адвокат в Делятині як предсідатель, Тома Головацкий ц. к. лісничий в Ямнім як заступник предсідателя і Зеновій Матковский управитель школи в Зарічи як секретар, а крім того о. Димитрій Луговий парох в Микуличині і пп. Людвик Пенчаковский і Григорій Ганкевич ц. к. податкові офіціяли в Делятині, Олександер Колянковский ц. к. податковий ад'юнкт в Делятині, Максиміліян Пільтош директор школи в Делятині, Никола Кодобаньский ц. к. судовий канцелїст в Делятині, Никола Березовский урядник при ц. к. заряді лісів в Делятині, Олена Січинська учителька в Ланчині, Омелян Костовецкий ц. к. лісничий в Поляниці Чемегівській і Василь Бурачиньский властитель реальности в Зарічу, Тадей Галайчук, парох в Микуличині. Зараз по завязаню комітету деклярували: Д-р Микола Лагодиньский по 10 корон місячно, о. Димитрій Луговий по 4 корони місячно о. Тадей Галайчук по 4 корони місячно, Зеновій Матковский і Олександер Колянковский по 2 кор. місячно, Григорий Ганкевич, Людвик Пенчаковский, Тома Головацкий, Омелян Костовецкий і Никола Кодобаньский по 1 К місячно. Комітет порішив, щоби надсилані датки складати на книжочку вкладкову „Руской Каси" в Делятині ч. 33 і від часу до часу відсилати головному комітетови у Львові, як також кождого місяця оголошувати імена жертводателїв в „Ділі". До кінця марта 1904 зложили: Д-р Лагодиньский 10 кор. о. Луговий 4 кор. о. Галайчук 4 кор. пп. Ганкевич, Колянковский, Пенчаковский, Матковский, Бурачиньский, Головацкий, Костовецкий і Кодобеньский по 1 К, Пільтош 40 сот. а крім того тов. „Руска Каса" в Делятині з чистого зиску за рік 1903 квоту 40 кор. — разом 66 кор. 40 с. Повідомляючи о тім патріотів Делятинщини, просить комітет складати датки на руки комітетових або присилати до „Руской Каси" в Делятині на вкладкову книжку ч. 33.

— **Новоіменований епископ д-р Хомишин** вибере ся в найблизшім часї до Залуча під Снятином, щоби розслїдити особисто на місци справу, задля котрої Залучани хотять перейти на православіе. Поки-що устроїли там недавно оо. Василияни місію, однак їх проповідий слухали головно люди стороньскі. Впрочім майже всї Залучани обстають при своїм намірі.

— **Що читає нарід на Україні?** Губернске статистичне товариство в Полтаві опублікувало недавно свої розслїди в справі народної осьвіти в Полтавщинї. З тих розслїдів показує ся, що хоч як сумно стоїть просьвітний рух під обухом царского самодержавія, книжка в житю українського народа зовсїм не рідке явище та що передовсїм твори рідних письменників находять приют під сїльскою стріхою. Головним чинником, що поза школою пособляє народній просьвіті, є рікні народні бібліотеки і читальні, які повстають за почином земств, всяких просьвітних товариств та приватних осіб. Поділити їх можна на три категорії, а то: самостійні бібліотеки-читальні для народу, бібліотеки при школах і бібліотеки при товариствах тверезости. Найліпше стоять бібліотеки шкільні, але більше користи для народу приносять бібліотеки самостійні або при товариствах тверезости, бо управляють ними переважно самі селяни. Найбільше читає нарід твори Шевченка, Котляревского, Гоголя. Відтак ідуть Лев Толстой, Крилов, Турґенев, Короленко, Гаршін, Ґорький, Чехов і Достоевский. З того ще не виходить, щоби як-раз ті книжки, самі белетристичні, заспокоювали просьвітну потребу українського народу. „Не ті книжки, не ті!" — дають ся часто чути домагання селян при вибиранню книжок в бібліотеці. — „Нам не треба „казок", нам треба добрих книжок про землю, про сонце". Колиж попаде в їх руки добра книжочка, то часто перепродують її з одних рук до других. Так пр. „Катерина" Шевченка коштує 2 копійки, а відтак при дальшій відпродажи ціна її підходить аж до 10 копійок. Стан домашних бібліотек статистичне бюро розслїдило менше докладно. Такі домашні бібліотеки, звичайно дуже малі, має 63·3% населення, а решта 36·7% не має у себе дома ані одної книжки. Число бібліотек домашних, що складають ся від 2 до 10 книжок, виносить 64·2% від загальної скількости всїх тих бібліотек 35·8% населення має вже більші бібліотеки, в склад яких, правда в рідких случаях, входить 50 до 80 томів. Число книжок, які має у себе пересічно кождий міщанин, козак і селянин, стоїть у відношеню 17: 16: 10. Що-до змісту і характеру книжок, які мають у себе селяни, то їх можна поґрупувати в такий спосіб: 45·6% книги релїґійного змісту, 18% рос. класики, 19·7% инша белетристика, 4·5% істория, 0·6% ґеоґрафія, 1·2% природознавство, 0·9% медицина і гіґієна, 6·5% сільске господарство і промисл, 0·7% правничі книжки, 1·9% рїжні учебники, і инші другі 0·4%. Як бачимо з поданих цифр, нарід мало читає науково-популярних книжок. Але се зовсїм не значить, щоби він не відчував потреби таких книжок. Противно до рїжних просьвітних товариств дуже часто надходять від народа жалоби на брак популярно-наукових книжок. Але на жаль в українській літературі з малим виїмком брошур такого характеру бракує. Щож до російской літератури, то вона по перше не може заступити відповідно української, а по друге, російска література дуже а дуже бідна на такі популярно-наукові брошури для народа. — Розширяють книжки поміж нарід т. зв. книгоноші. В більшій части являють ся вони до сїл з иншими товарами, а книжки розпродують лише як додатковий товар. Всеж таки завдяки своїй спритности і знаню народної психольоґії розповсюднюють книгоноші велику силу „лубочної" літератури, являють ся отже сильними конкурентами рїжних просьвітних товариств. Тепер на Україні рїжні товариства тверезости починають орґанізувати кольпортажу книжок через спеціяльних книгоношів, які в противележність торговцям-книгоношам розповсюднюють народні думи, народні історичні пісні і т. д. І проба ся має добрі наслїдки, так що міністерство просьвіти, або радше міністерство справ внутрішних уважало потрібним наложити на таку кольпортажу української літератури ще більшу цензуру, а по деяких місцевостях її прямо заборонено. Вкінци пригадуємо, що ті дати відносять ся лише до Полтавщини, найбільше розбудженої землї російскої України. В иних сторонах справа народної просьвіти мусить стояти гірше.

— **З драматичного товариства ім. І. Котляревского.** Видїл товариства почував ся до милого обовязку зложити сердечну подяку всїм панам і панам, що взяли участь в аматорськім представленю комедиї „Лови на муза" як також Вп. Л. Лопатиньскому за режиссерию. Кромі свого складав видїл сердечну подяку Вп. пп. А. Крушельницкій, Ясеницкій, М. Волошинови і Панькову за ласкаву співучасть в музично-вокальній части. — До каси товариства в місяци марті вплинуло: пп. Галя Теліпевска чл. вкл. 3 кор., Ольга Варвіньска чл. вкл. 3 кор., Ол. Барвіньский чл. вкл. 3 кор., Юлїян Романчук першу половину одноразової вкладки члена добродія 50 кор., д-р Вол. Вачиньский з Бережан за „Ворожбита" 3·40 кор., урядники „Дністра" чл. вкл. на руки п. Гулевича 17·20 кор., Д. Шухевичівна чл. вкл. 3 кор., д-р Кулачковский чл. вкл. 4 кор., В. Геринович чл. вкл. 1 кор., Ол. Будзиновска чл. вкл. 3 кор., Ференцевич 1 кор., Кружок українських дівчат за цеголки 100 кор., о. Ст. Алексевич з Ватятич 2 кор., Осип Вендзилович з Грембова чл. вкл. 3 кор. і добр. дат. 2 кор., тов. „Основа" часть доходу з балю 75 кор. Складаючи всїм жертводавцям щиру подяку, просить видїл усїх членів і добродіїв товариства ім. Котляревского, щоби для успішнійшого розвою товариства приєднували нових членів, вирівнували залягаючі вкладки, засновували філії товариства і т. п.

Для пояснення наводимо тут деякі §§ статута:

Ціль товариства є: плекати та розвивати драматичну штуку в українсько-руській мові.

До сеї цїли мають вести:

1. здвигнене, построєне і удержуване будинку театрального у Львові і збиране складок на сю ціль у всїх краях заступлених в Радї державній; о позволене збирання постарає ся видїл у дотичної краєвої політичної власти;

2. заснованє постійного українсько-руского театру у Львові, удержуваня і запомаганє українсько-руского мандрівного театру, з'орґанізованє маріонеткового театру по одержаню концесиї;

3. устроюванє аматорских театральних вистав по містах і селах.

4. заснованє драматичної школи, школи деклямациї і драматичного сьпіву, та устроюванє відчитів про драматичну штуку;

5. розписуванє конкурсів і визначуванє премій за драматичні твори оригінальні і перекладані;

6. установлюванє стипендий для образованя артистів;

7. заснованє бібліотеки драматичних творів і праць про теорию та техніку драматичної штуки;

8. видаванє штук драматичних і праць із обсягу історії й теориї драматичної штуки і видаванє часописи посьвяченої драматичній штуці;

9. заснованє фонду еморитального для артистів дружин театральних, що стоять під управою товариства;

10. закладанє філій товариства і опіка над тими філіями.

Членом дійсним може бути кождий, хто писемно або лично зголосить ся до видїлу, заплатить що найменше піврічну вкладку і зістане видїлом принятий. Під тими самими умовами стають членами також громади і законно істнуючі інституциї літературні, наукові і гуманітарні.

Хто зложить одноразово для товариства 100 корон, стає досмертним членом-добродієм товариства.

Хто зложить одноразово 500 корон, стає досмертним членом-основателем товариства, а імя его вписує ся в осібну книгу.

Членам-добродіям і членам-основателям прислугують всї права членів дійсних.

Члени добродії, основателї і члени почесні не платять вкладок.

Найменше 20 дійсних членів може заложити філію товариства на підставі сего статуту, за призволенєм головного видїлу, по мисли принисів закона.

Філія вибирає на стале пробуване місцевість, в якій є ц. к. суд повітовий і повідомляє про те приналежну власть.

При тім просимо всїх тих добродіїв, до котрих вислано пушки, щоби вони ті пушки по сьвятах отворили, гроші товариству прислали і своїми печатками на ново опечатали. Так само проосимо всїх тих добродіїв, що їм ще попередних літ вислано цеголки і листи до збирани складок, аби були ласкаві, зібрані гроші прислати товариству, ягляднo листи і цеголки звернути, щоби оощадити нам видатків і часу на дотичну переписку. Усїх знов добродіїв, котрим недавно вислано листи і цїлу нашу суспільність просимо при нагоді надходячих сьвят не забувати на наше товариство, а то тим більше, що каса нашого товариства виплатила майже увесь зібраний гріш „головному комітетови" на будову театру.

Товариство має на складі такі видання:

1. М. Лисенко: Партитура до Наталки Полтавки 4 К, з пересилк. поч. 4·50, 2. І. Котляревский: Наталка Полтавка 40 с. 3. О. Бобикевич: Настолиці 50 с. 4. Г. Цегинський: Ворожбит 1 К. Небавом розішлемо членам тов. незалягаючим з вкладками, дві премійовані товариством комедиї Льва Лотоцкого. 5. Два домики і Одна фіртка і 6. Заверуха. Усї ті видання можна набувати в книгарни Наукового тов. ім. Шевченка, Ставропигійскій або прямо в товаристві Ринок ч. 10. Від видїлу драм. тов. ім. Котляревского у Львові, дня 4 цьвітня 1904. *Г. Оношевский*, голова, *Іван Боднар*, секретар.

— **„Сокіл" в Стропятині** львівского повіту відбув дня 27 марта 1904 р. перші загальні збори в домі читальні при численній участи громадян Стропятина, при участи місцевого пароха о. Жарского, місцевої учительки п-ни Кузїмович і 3 делеґатів Соколів з Жидлтич. Громада ціла заінтересовала ся належеньем сеї пожарної філії. Охочих зголосило ся і приступило в члени сего товариства парубків і молодших господарів числом 36. Як на невелику громаду нашу числячу до 80 нумерів домів, вписало ся їх богато. Старшиною вибрано: місцевого пароха о. Жарского, головою: Иосифа Палюха, начальником стяґу; Юрка Маслюка, містоначальником; а Миколу Михайлова, Петра Хомика і Миколу Мороза видїловими.

— **Крадіж на почті в Рогатині.** Перед кількома днями вломили ся через мур до почтового уряду в Рогатині злодії і украли 8.580 корон. Висланий на місце аґент львівскої поліції Пінестшельский ствердив, що той крадежи могли допустити ся драґони стаціонованого там 9 полку і звернув навіть підозріне на чотирох з них, котрих арештовано. Підчас ревізиї найдено у них хустинку із знаком почтової експедиторки і мосяжну скритку до переховування грошей, але самих грошей не найдено. Здогадують ся однак, що гроші находять ся в куферках вояків, котрі відіслано вже до Львова, куди 9 п. драґонів в сих днях переносить ся. Ревізию дотичних куферків переведе поліция в присутности військової старшини.

— **Недосліла виправа.** Б. поручник артилерії, звісний Маттаніч-Кеґлевіч, що за любовну аферу з жінкою князя Кобурско-ґотайского, Люїзою, рідною сестрою ґр. Стефанії Льоняй (дочкою бельґійского короля Леополда), відсидівши пару літ у вязници, прибув перед кількома днями до Дрездна з наміром викрасти з заведеня Лїнденгох свою любку, нещасну Люїзу, котру уміщено там яко божевільну. Кеґлевіч прибув в товаристві двох Французів і удав ся до одного властителя реставрациї, котрий має зносини з заведеньем, щоби умовити ся з ним, в який спосіб було-б найліпше увільнити та вивезти книжну. Та реставратор був видко менше гуманно настроєний, бо доніс всьо директорови заведеня і ціла виправа не удала ся. Самому Кеґлевічови приказала поліция опустити Дрездно а заведеня Лїнденгох окружено поліцийною сторожию. Найбільше потерпіла на тім пп. Люїза, бо заборонено їй тепер навіть виходити до городу.

— **Дрібні вісти.** Буковинський президент надав студентам прав Сидорови Радникови і Володимирови Ганкевичеви і студ. філ. Іванови Гошовскому стипендиї по 210 кор. річно, призначені для студентів руской народности університету Франц Иосифа в Чернівцях. — На цвинтарі в Мечищові, бережанського повіта, найдено онодї скриньку, в котрій находило ся тіло неживої дитини з поломаними руками та ногами. Жандармерия глядає за дикою виновницею. — В Гаях смоленьских під Бродами Василь Заяць пробив підчас сварки свого шурина Федька Чорнобія так тяжко ножиком в бік, що той, відвезений до брідского шпиталю, наслїдком рани помер. — В Дуньковичах під Ярославом згоріло 30 моргів двірского лїса.

— **Для Львовян.** Завтра, се есть ві второк, о годині 6-ій вечером, (точно) в комнатах т-ва „Руска Бесїда", буде д-р Щурат читати про „Поезию пророка Ісаії". Вступ для членів і гостий вільний. Добровільні датки на театр. — *З т—а ім. Котляревского.*

— **Братя Заточенці!** Українсько-руска громада в Новім Санчи запрошує як торік всїх Вп.Товаришів заточенців на спільне сьвячене, котре відбуде ся в перший день Великодних сьвят в комнатах читальні „Просьвіти" в Н. Санчи. Прибувайте милі гості, вигнанці з рідної землї, зьучім ся разом всї хотяй в сей Великий день, та утїшім себе разом піснею воскресеня. Прибувайте численно! — *Видїл філії і читальні „Просьвіти" в Новім Санчи.*

— **Заходом кружка жіночого філії руск. тов. педаґ. в Тернополи** відбуде ся в комнатах „Руской Бесїди" в Тернополи в неділю дня 17 н. ст. цьвітня с. р. „Спільне сьвячене", на котре всю нашу місцеву і околичну інтеліґенцию запрашає ся. Початок о год. 8½ вечером. По тім відбудуть ся танцї. Панї дають місто вступу полумиски. Панове платять 2 кор. Чистий дохід призначений на будову народного театру. — *Видїл.*

— **З „Труда".** Приймемо на зовсїм безплатну науку кравецтва ягляднo шити біля кілька дівчат з укінченим чотирнайцятим роком житя і з укінченою щонайменше четвертою клясою школи народної під услівєм, що будуть мати своє повне власне удержанє і що родичі заплатять приписану таксу за вше до кравецкої корпорациї і належитість до каси хорих. Наука тревати буде три роки а проба два місяцї. — *Дирекция.*

Бібліоґрафія:

— **Еміль Феррієр.** Дарвінїзм. Переклад із французького. Накладом українсько-руської видавничої Спілки, Львів 1904, ст. 137 малої 8-ки. Ціна без оправи 1·30 К, в оправі 1·70 К. Адреса: Львів, ул. Чарнецкого ч. 26.

Урядові вісти:

— **Вісти з львівскої архіепархії.** Конкурсовий іспит відбуде ся 27 і 28 цьвітня при чім замічає ся, що від підчиняючих ся тому іспитови буде строго вимагати ся точне знанє приписаних предметів. — На конкурс розписані парохії: 1) Суходоли з реченцем до 6 мая, 2) Ходачків вел., 3) Гарбузів і 4) Щуровичі до 25 мая, а на парохії Гоздів і Скоморохи нові продовжений реченець конкурсу до 7 мая. Канон. інституцию одержали: Т. Кинасевич на Підгородє, Корн. Гумецкий (з перемиской епархії) на Спас, Волод. Левицкий на Рогачин і Сев. Яминьский (з перемиской епархії) на Довге коло Стрия. — Завідательства парохій одержали: Сильв. Кизима в Хоросткові, Вас. Зацерковний в Вовкові і Арт. Авдиковский в Любінцях. — Сотрудником в Городку назначений о. Мир. Данилович. — Правительство продовжило на дальший один рік дотацию для прив. сотрудника в Попівцях.

— **З епархії перемиской.** Михайло Ортиньский катехит при учительскій семинарії в Самборі получив відзнаки крилошаньскі. Завідательства получили: Іван Ганасевич в Улючи, Мирослав Лисяк в Явірках, Григорий Каровець в Михалевичах, Іван Сенишин в Куниньскій Волі, Михайло Татомир в Кавску, Юст. Тимочко Чина св. В. В. в Дрогобичи, Ілярий Паньківский в Бутинах. Сотрудництва получили: Іван Худик в Ваневі, Мирослав Усцкий в Крехові. Презенту на парохію Михалевичі дек. комарняньского получив о. Григорий Каровець. Відпустку з тут. епархії на львівску получили: Северин Яминьский і Корнило Гумецкий. В пропозицию на парохію, Комарники дек. височаньского приняті: Василь Салагуб, Алекс. Яворский, Данило Куций, Михайло Кузьмак, Ілярий Паньківский, Михайло Попель, Теодор Диків. Канонічну институцию получили: Василь Смолиньский на Ростоку велику, Яків Яхно на Залоснть, Орест Сиротиньский на Горинець, Петро Підлуский на Любни.

Ц. к. Дирекция зелїзниць дер.

Полудньово - нїмецкий - австро - угорский звязок зелїзничий.

З днем 1 цьвітня 1904 р. входить в житє додаток III до тарифи часть IV зшитка 4 з 1 сїчня 1902 р.

Померли:

— **Михайло Ладижиньский**, парох в Березні, белзького деканату, перемиской епархії, упокоїв ся дня 30 марця в 54 році житя а 30 сьвященьства. В. в. п.!

— **Виказ жертв на будову руско-народного театру у Львові.**

Теофіль Грушкевич ц. к. проф. ґімназ. у Львові за март 6, о. Стефан Онишкевич в Хишевич за март 4, О. Коцан учитель з Хишевич за март 1, Василь Яворский посол ради держ. за март 15, Мария Кречковска з Нового Калуша з преференса 4.60, Ірина Застирець, Львів 1, Юлія Валерия Сінґаленичева з Романова 10, о. Рибчак Григорий з Домажир 3, через „Дїло" прислали о. Павло Свистун з Козової за сїчень 1, Францішок Ковальский ветеринар з Козової за сїчень 2, Йосиф Гуменюк ц. к. адюнкт подат. з Козової 0·60, Йосиф Брикович ц. к. офіциял подат. з Козової 1, осиф Кордуба ц. к. ад'юнкт подат. з Козової 1, Лев Лущецкий ц. к. радник судов. з Козової 2, Константин Папак ц. к. комісар сторожи скарбової з Козової 4, Павло Димидяк учитель з Козової 1,

(Дальше буде.)

40.000 корон виносить головна виграна льотерії огрівальних комнат. Звертає ся увагу, що тягненє відбуде ся невідкличнo дня 23-ого с. м.

Надіслане.

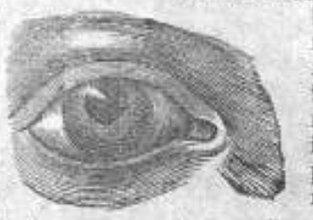
Др Яков Броніслав Сокаль

ординує в недугах жолудка і нирок як передтим у Львові ул. Скарбківска число 4, І. поверх. 243 1—2

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Ґіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають

Барометри анероіди по 7, 8 і 10 К, найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі **окуляри**, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

МАСАРНЯ
Франца Іхньовского

поручає

ШИНКИ признані загально за найліпші в смаку Вповажн. тутешною як і замісцевою публикою, а також всяку иншу **ВУДЖЕНИНУ** незрівнаної доброти.

ул. Батория ч. 6. і в нов'м складі ул. Батория 4 (коло Впов. Солецкого).

233 3—3

Прошу все домагати ся

краєвого виробу

Мунка щаднячі одинокі мила з **„носорожцем“** або **„косою“** виробу першої галицкої парової фабрики мила і свічок

СИМЕОНА МУНКА

в ЖИВЦИ (заснованої в 1846 році.)

Прібки і цінники даром! 172

На недалекі сьвята

поручає

перша краєва запротоколована фабрика вудженини

Йосифа Котовича

Львів, ул. Краківска ч. 15, філія ул. Городецка ч. 3

авіску з доброти вудженину, а особливо вуджені шинки, полядвичні ковбаси, зладжені краєвим способом та всяку иншу вудженину по можливо найнижших цінах. — Замовлення з провінції виконує ся відворотною почтою. 237 6—10

АПТИКА ПІД ЗЬВІЗДОЮ

Ґустава Адама

в Станиславові ул. Заболотівска напротив костела Єзуїтів

уладжена після найновійших санітарних вимогів і поступу медицини, удержує на складі всякого рода знаряди хірургічні, універсальні средства заграничні, краєві і власного виробу, вина курацийні і средства тоалетові в найліпшій якости.

Специяльно поручає внішні средства на біль голови, зубів, ревматизм, надане волося, печене ніг і рук, рани відморожения, як і средства відсьвіжуючі воздух в помешканях і порошок до цілковитого вигублення домашних пасїкомців.

Експедиция почтою два рази денно, 231

Для терплячих

на ревматизм, нервоболі, гостець, біль голови, біль зубів

з знаменитим зовнїшним средством, клїнічно випробованим

Іхтіоментоль

(назва правно застережена)

виробу аптикаря **СИМЕОНА ЕДЕЛЬМАНА**

в Богородчанах.

Численні признания і подяки.

Ціна фляшки 1 корона, 3 фляшки 3 корон 36 сот. оплатно до кождої почтової станції.

Щодень дворазова висилка за післяплатою або за попередним надісланем належитости. Менше як дві фляшки почтою не висилає ся. 38 7—8

До Канади!

З Ротердаму до Виніпеґ коштує тепер тілько **200 корон.**

Від'їзд з Ротердаму **точно 2 рази тижнево.** Удавайтесь тілько до Анґльо-Континентального Бюра подорожи в Ротердамі (Rotterdam 4 Korte Wijnbrugstraat (Holland): 228

Фабрика польских горівок, руму, лїкерів і розолїсів

Р. КЕСЛЄРА

Львів, Кривчиць (роговка Личаківска) склад і бюро фабричне, Львів, Городецка ч. 23

поручає

чисті дестиляти, наливки овочеві

і з добірних зіл.

На провінції висилаю також в 5-кілевих пачках почтових або бляшанках до кождої місцевости оплатно. 169 4—40

Около 100 морґів ґрунту доброго (рілї, луги і пїс) коло Станиславова до розпарцельованя по 200 зр., а именно 100 зр. при підписаню контракту а решта в 10 ратах півчних по 10 зр. Зголошеня приймає Ф. Клодніский в Волосов', почта Цуцилів, станция зелїзница Тисьменичани. Хто більше разом купує має перщеньство. 247 1—3

Пошукую місця піддячого. Сьом обзнакомлений з церковним уставом, маю голос середний, але добрий, літ 22. На случай потреби дяка можу і его посаду обняти. Адреса: *Василь Мельничук*, кандидат дяківский в Корничи, п. Королївка коло Коломиї. 222 3—3

Піддячий 17-літний з добрим теноровим голосом, знаючий наші церковні, цїкавий і услужний, пошукує відповідної посади. Зголошеня адресувати до *Івана Шарика* в Денисові п. в місци [або до І. Кругляка цер. пів. в Сосновї п. Семиківці.] 200

Уряд парох. в Чагрові п. Букачівці потребує від Недїлї Томиної дяка. Кандидат має мати добрий голос і уміти научити сьпіву хорального, міг би рівночасно обняти ведене місцевої крамниці. Зголошеня письменно з надісланем сьвідоцтва кандидата від дотичного парохіяльного уряду. 241 2—3

МИХАЙЛО СТЕФАНІВСКИЙ

переїхав Григорій Васїка

виконує всїлякі роботи слюсарскі а именно: будівельні, артистичні, зелїзні паркани, нагробні огороджени, хрести, громозводи і пр.

248 **Львів, Коперника 16.** 1—3

Півець церковний іспитований приняв би від Томиної недїлї посаду. — *И. Волоский* в Ляцкім п. Комарівка. 249 1—3

Дяка крамаря потреба від недїлї Ѳоминой. Платня дяка 100 К річно і до 300 К доходів, а крамаря 30 К, місячно. Помешкане при крамници. Кандидат має мати добрий голос, розуміти церковний устав, виказати ся крамничною практикою, мусить мати когось до помочи і заступства в крамници в час его занять в парохії і зложити 300 К кавциї. Першенство буде мати той дяк, котрий міг би крамницю внаренлувати. — Зголошувати ся в: *Уряді парохіяльнім Вельова п. Мадяр.* 195 1—8

Піяніно нове, перехресне, концертове продам за 280. Скарбківска 5. *Войнарович.* 82 2—3

Приватист з 6 кл. ґімн. пошукує сейчас лекциї. — Адреса: Білиньский у Слабого, уряд тютюну в Самборі. 240 2—3

Продукция насіня і лїсно-огородові шкілки

Тадея ґр. Лубєньского

в ЗАСОВІ

почта і телеґр. в місци, зелїзн. станция Чарна

поручають лїсне насіня, всякі відміни фланц і дерев до лїсних культур, висаджуваня алей, закладаня парків, рожі і декорацийні корчі на солїтери, підклади до щепленя, овочеві деревця.

Цінник оплатно і відворотно. 194

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

щодень

Концерт військової музики. — Вступ вільний. 90 10-10

Цукорня львівска Е. Росевича в Перемишли поручає на Великдень: торти, мазурки та всяке иншe сьвяточне печиво найліпшої якости по умірковаих цінах. Замовлення з провінції висилає ся відворотною почтою. 231 5—6

EPILEPSI

Хто терпить на падачку, корчі і всякі нервові недомагання, нехай домагає ся брошури, що о тім пише. Дістати можна даром і оплатно в привіл. **Schwaner-Apotheke, Frankfurt a. M.** 163 5—?

„МОЛОДІЖ“

одинока часопись для старшої молодежи, виходить раз на місяць під редакцією *Евг. Мандичевского в Тернополи.*

Річна переплата 5 кор. півріч. на 3 кор. 164

Оповістка.

Заходом академ. тов. „Січ“ в Чернівцях (перед тим „Молода Україна“), появили ся досї ось які книжки:

1. Мик. Гоголь: „Ревізор“, комедия в пяти діях, переклав В. Симович. Ціна 60 сот.

2. Г. Яблочков: „Сільска Учителька“, оповіданя, переклав А. Крушельницкий. Ціна 60 сот.

3. І. Семанюк, (Марко Черемшина): „Карбя“ новелї із гуцульского житя Ціна 60 сот.

4. Теодот Галїн: „Думки та пісні“, поезиї. Ціна 20 сот.

5. Ант. Крушельницкий „Серце“, оповіданя. Ціна 70 сот.

6. Леся Українка: „Відгуки“, поезиї. Ціна 1 кор. В чудовій оправі 1 кор. 75 сот.

7. Максим Горький „Мішани“, сцени в домі Бесєнийонова, переклала Маруся Полтавка. З передмовою словом. Ціна 1 кор.

Видани 1—3 і 7 можна дістати тілько неоправлені.

Набувати можна всї книжки з Чернівцях у Омеляна Могильницкого ул. Петровича ч. 2 у Львові і у обох руських книгарнях.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу

Приходять до Львова:

З Кракова: 2·31*, 1·30, 8·40*, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний двірець): 2·30, 7·55, 5·30, 10·20*. (на Підзамче): 2·15, 7·35, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Грималова (на гол. дв.) 3·20*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: 12·20*, 1·40, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, 8·10.
Зі Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: 12·45 8·25 2·50, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Ряшева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): 1·50, 6·30 9·—*, 11·—*. (з Підзамча): 2·04, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з головн.): 10·40, (з Подзамча) 10·57.
До Чернівців: 2·51*, 2·40, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнїйший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздкою (*), поспішні поїзди **тевстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацийн удїляє і продає всякі білети та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

Перше гал. Товариство акцийне

Рафінериї спіритусу у Львові

На сьвята *поручає свої добірні вироби як:*

Наливки — Польскі горівки
Розолїси — Руми

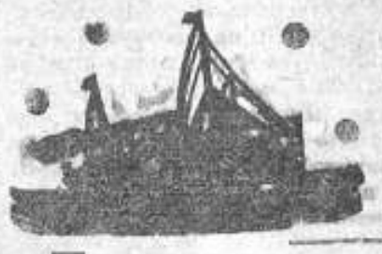
Бонгут

найліпшої чистоти

232 4—10

Склади: пасаж Гавсмана — Площа Вернардиньска 2. — Пл. Капітульна 3.

Red Star Line, Antwerpen.

до Америки.

Парівці першої класи, — просто, без переїзданя до Нового Йорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві цїни перевозу.

Інформацийн удїляють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Болоню ч. 8, І. п. біля головного двірця, Львів. 273

Л. Залєвский і С-ка

Цукорня ул. Гетьманьска ч. 12

поручає на сьвята свої вироби. 235 4—6

Тягнене невідклично

23-го цьвітня 1904.

Головна виграна **40.000** корон

Льоси огрівальних комнат

по 1 короні

поручають:

Кіц і Штоф, М. Клярфельд і М. Файґеман, Самуелї і Линдав, Август Шепенберґ і Сини, Шиц і Хабе, Сокаль і Лїлїєн, Якін Штро, банкові доми у Львові.

Виграні в ефектах не виплачуються грішми. 250 1—?

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черлянськоґ. З друкарні Народової (Манецких), Львів — Коперника ч. 9.

Ч. 67. Львів, Второк 23 Марта (5 Цьвітня) 1904. Річник XXV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьват) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзначнійших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Ватория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Вухнгаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chilawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІло" з літер. додатком

в Австрії:		за границею:	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 „

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Ватория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Поданя і инші приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

При зближаючій ся зміні кварталу просить ся Вп. передплатників о вчасне відновленє передплати на другий квартал взглядно місяць цьвітень, як також о ласкаве вирівнанє позісталих залеглостий найдальше до 13 слїдуючого місяця, инакше була би Адміністрация приневолена дальшу висилку часописи зі згаданим днем застановити.

В справі руского університету

(Стаття надіслана).

(Конець.)

Поки-що треба нам шукати помочи у себе в дома, і тілько в дома, бо всї надії на поміч з боку правительства і міністрів, та сторін парляментарних принесли нам доси тілько велике розчарованє. Але нема лиха без добра. Те розчарованє відкрило нам очи і, хто хоче, той бачить тепер ясно, що Русини в Австрії призначені хиба виключно для повненя державних обовязків, щоб давали рекрута і платили податки, і в краю удержували легіони польских верховодів, та що на державному торжищі теперішне правительство руською шкірою тілько торгу добиває ся з тими деякими верховодами, що в слїпій бутї своїй навіть проти волї монарха ставлять своє: „Nie pozwalam!" Доказом сього останні, так сумні, як і соромні, інциденти в галицкім соймі, що спонукали руских послів зложити свої мандати. Ми пригадуємо, що прихильний нам монарх, в розмові з п. Барвіньским, висказав свою надію, що соїм галицкий дасть Русинам руску гімназию в Станиславові і сповнить те, по нашій думцї, аж соромно мінімальне жаданє заступників руского народа. Що монарх виявив в своїй розмові не тілько надію, але й свою волю, про те не буде нїхто, в кого в глузди, сумнїватись. Та ось чого то ми не дочекались в конституційній Австрії! Ми мусїли на диво дізнатись, що й воля самого монарха на терезах державної політики у польско-руских відносинах в Галичинї за малу вагу мав, щоб нарід руский міг те здобути, що ему забезпечено і основним державним законом!

Думав би хто, що після такого інциденту, доказуючого безприкладну буту деяких польских верховодів панмінїстер-президент не витерпить і гукне до них громовим голосом, як той Нептун у Віргілія: „Quos ego!" Та нї! пану президентови міністрів вигіднійше, на рахунок руского народу, пишком добити торгу з Поляками і відослати Русинів з їх „мнимою" (!) кривдою до — польского соїму! Ось яка правда!

Русини! Скажіть тепер самі, на яких ще Татарів та Шведів надіятись вам, та в кого шукати помочи? В правительства конституційної Австрії з преславним основним державним законом, а може і в братів славяньских, чи в одиноу себе самих, у зорганізованій непрошащій силї свого народу, у тій духовій силї, що така безмірно невичерпана, як так сама, що притаїлась у могучих покладах угля під землею, нагромаджена від віків промінем сонца? Чомуж тоб нам, Русинам, не користуватись тою народною силою, а ставити храми наші на пісках мінїстерскої, або таки на болотах велико-панськой ласки? Подумайте, Русини!

Ми не сумнїваємо ся, яка буде відповідь ваша, і тому за ем словом кличемо до вас, Русини галицкі, буковинські і закарпатські, та й до вас, Русини-Українцї і Американцї!

Орґанізуйте народні кадри, щоб в тих кадрах високо стояв стяг непорочної національної чести і щоб під тим стягом була між людьми єдність, взаємна пошана і вірність для свого народу, памятаючи, що згода будує, а незгода руйнує. Оружє наше нехай буде просьвіта і наука! У безутомній працї наповняйте засїки і комори ваші добром землї руской і добром всесьвітних наук, та нехай буде у вас що як найбільша економія і ощадність сил ваших духових, як і достатків матеріальних. Не марнуйте добра вашого, а зберегайте для дїтий ваших і на той час, коли будуть жадати жертв ваших для сьвятого дїла.

На самих мінїстрів не надійтесь! Сила і спасенє ваше лежать більше у вас самих, та у всесьвітних науках, для котрих і вам треба мати свій храм народний, свій університет на земли руській, у Львові. Будемо же его не дожидати від ласки ведьмож, заложивши руки, а здобувати, не жалуючи жадних трудів та жертв, без яких нема здобутків на сьвітї. Без свого університету руський нарід не нация, а раб для такого вельможного панства, що легкої поживи шукає.

Мусимо-ж ще з цілою сьвідомостию і рішучостию жадати і від правительства, — що, правда, має певні права до нас, але має і певні обовязки про нас, — щоб воно не спиняло на нашій землї руській осьвіти і життя культурного, на яке і наш нарід має таке-ж саме право, як нарід польский, або й нїмецкий, не тілько по основному закону державному, але й по закону Божому, по закону природи! Чужого ми не займаємо, а свого тілько добиваємо, поставивши собі, що до правительства, ще й за девізу: „Nihil de nobis sine nobis!"

„Руский Інститут для дівчат в Перемишли" а „Галичанин".

(Замітки до переведеної розправи судової).

Поважані читателї „Діла" простять менї тепер безпосереднє зіставленє двох супорічних понятий, як „Руский Інститут дівчат в Перемишли" а „Галичанин", — ано сьвітло і пітьма, правда і дож стрічають ся в житю часто і стрічатись будуть так довго, доки в поступом людскости сьвітло правди не запанує над пітьмою ложи, тоді вчейже і в нас більше люди „Галичанином" займатись не будуть.

Вп. читателї пригадують собі, що „Галичанин" по зайлих нападах на руські гімназиї, підпиманих безперечно в услугах польской газати, щоб не допустити до заснованя руской гімназиї в Станиславові, в чесним своїм розгоні накинув ся і на руский Інститут дівочий в Перемишли з так мерзкими клеветами, що напятнувати їх міг тілько — карний суд. І справдї нарад Інститута видав сейчас „Галичанинови" карний процес, котрий закінчив ся слїдуючим засудом его одвічального редактора:

„Іван Пелех, син Микити і Анни, родом з Поморян, літ 45, рел. гр. кат., стану вільного, редактор „Галичанина", караний за переступства прасові кілька разів, винен есть, що як отвічальний редактор „Галичанина" при поміщенню в тій-же часописи в чч. 228—230 з р. 1903 статиї „Животрепещущій вопросъ", в котрій зарядови Інститута закинено: 1) мовби управителька „Рускаго Інститута для дївчат в Перемишли" устроїла в заведенню контору продажі газети „Дїло" задля ширеня межи інститутками принципів ненависти і нетерпимости, та мовби в „Рускім Інституті для дівчат в Перемишли" такі видавництва як „Молода Україна" „Іскра" і инші заборонені особним розпорядженем ради ним. краєвої видавництва появлялися по Інституті, як злі духи і „портили" до крайности молоді серця; 2) мовби дїти, приміщені в тім Інституті були приневолені голодувати, бо за 50 К місячно мусять три рази що тиждня постити, та обмежені є на ложку пісної зупи картофляної і мікроскопійну порцийку гречаної каши на обід, на стаканчик мутної теплої води, ніби чаю, та вечерю; 3) мовби задля браку надзору в тім Інституті дуже часто лучали ся крадежі річий, а управителька Інститута заявляла дівчатам, що се ей не обходить; 4) мовби задля браку надзору межи інститутками вели ся неморальні агіршуючі розговори, а навіть одна з інституток була примушена виїхати за границю краю, щоби охоронити себе і свою родину перед сорому, до якого довела ей ідея „свобідної любови"; та 5) мовби тойже Інститут находив ся в руках безсовістних і безголових агітаторів, — занедбав належитої уваги, при доложеню котрої уміщене сеї статї, яка в предметовім напрямі містить в собі всякі знамена провини з §§ 488 і 491 з. к., в згаданій часописи не було би послїдовало. Чином тим допустив ся обвиненний переступства з арт. III у. 1 закона з 15 жовтня 1868 ч. 142 в. з. д. і за се зістав засуджений по мисли арт. III у. 5 поданого закона на кару грошеву в квоті 100 К, а в разї нестягавмости на кару арешту через 5 день, а по мисли § 389 п. к. на ворот коштів поступованя карного; надто по мисли § 391 п. к. на заплаченя обвиненем приватному, яко коштів скарги і приватного заступства при розправі, квоти 41 К, відповідаючи приватного обвинителя по мисли § 366 п. к. з дальшими правїжами що до коштів на звичайну дорогу права. Крім того засуджає ся обжалованого по мисли § 39 зак. прас. на поміщенє сего вироку в найблизшім числї часописи „Галичанин", яке появить ся по его дорученю, на власний кошт, а то під дальшою карою грошевою в квоті 100 К. — Львів дня 20 лютого 1904. Бачинський п. р. Янкевич п. р."

Так скінчив ся процес Інститута, як бачимо, цїликовитим посоромленем клевети, а повною сатисфакциею очерненого Інститута.

Та треба було „Галичанинови" понести кару і прилюдно оголосити свій засуд. З яким-же лицем явитись тут ему перед своїми читателями? На се у „Галичанина" найшло ся справдї не нове, але випробуване средство і нова дож. Отсе в статї (ч. 41 з дня 5 марта 1904), в котрій оповіщує свій засуд, подає на вступі генезу сего процесу та каже, що хотяй покликані Інститутом сьвідки не подали в многих і то найважнійших точках нїяких „показаній, заслоняючись прямо незнанєм фактів", що хотяй з переведеної „Галичанином" кореспонденциї з людьми, точно поінформованими про дїла Інститута, показувалось, що заміти его були в значній части „вполнї" (!!) оправдані, — він, „Галичанин", не бажаючи „выставляти на ущербу жалующійся Інститутъ, который долженъ и могъ бы принести громадную пользу всему галицко-русскому народу, признаетъ отвѣтнымъ не ссылатися на доставленныхъ ему числепныхъ свидѣтелей... и не предлагаетъ дальшого доказательства правды поднесеныхъ въ инкриминованой статьѣ замѣтокъ". Таку заяву мав після „Галичанина" зложити в судї его заступник д-р Заяць.

Чоловікови, наділеному лиш крихіткою морального чувства прямо непонятно, як можна таку безличність писати і подавати читателям, з котрих вчейже бодай частина не позбавлена найпримітивнійших почувань моральних та льогіки навіть неграмотного чоловіка! Та поміщувати тілько незмірної ложи і клевети не було „совітно" патріотичній душі „Галичанина", але подати докази — ему вже совісно стало з уваги на можливий „ущербъ жалующагося Института".

Чесна льогіка „Галичанина" вразила навіть польску пресу, з котрої „Reforma" з д. 9 марта, а за нею „Echo Przemyskie" з д. 17 марта пишуть: „Metoda „Halyczanina" jest tyle prosta, ile uczciwa: najprzód wypisuje się bezecne oszczerstwa, a potem, kiedy

---

А. Стріндберґ.

Пів аркуша паперу.

(Байка.)

Послїдний віз меблевий від'їхав — чинш'вник, молодий чоловік з крепою на капелюсї, перейшов ся ще раз по кімнатах, щоби побачити, чи не призабув чого.

Нї — не забув нїчого, рішучо нїчого; і так вийшов за поріг з твердою постановою, що нїколи вже не буде думав о тім, що пережив в сім мешканю.

Аж гиздить, в передпокою висить побіч телефону прибитий цьвяхами піваркуш паперу записаний письмом рїжного почерку, декуди порядно помараний чорнилом, то знов олівцем або червоною крайдкою.

Ось і вона... та ціла гарна істория, що сподіялась недавно, перед двома роками — всьо, о чім хотїв забути майнуло йому поперед очи, — кусник житя важкий — на піваркуші паперу!

Здійнив його зі стїни.

Був се жовтавий, прозорий папір, концептовий. Поклав на кухні, схилив ся і читав.

Наперед видніло її імя „Алїция". Імя найгарнійше, яке тоді знав, бо се було імя його судженої. А побіч цифри: 151, 1. Виглядали вони таємничо і кабалістично.

Під сподом напись „Банк".

Се його праця; праця, яка давала йому хлїб, дім і жену: підставу житя-бутя.

Та напись перечеркнено! То банк збанкротував — він однак схоронивсь до нишого, переживши хвилї тревоги.

Відтак слїдувало „Склепи з цьвітами і повозки". Се вінчане — як мав повну кишеню гроша.

Потім „Торговля меблїв, таніцир". Уладжують мешканя.

„Бюро перевозове" — спроваджують ся.

„Видатки на оперу 50, 50". — Суть новоженцями і ходять що неділї на оперу. Се-ж найгарнійші годинн, коли самі сидять тихо, присутні духом поза куртиною, в країні мрій, краси та гармонії.

Дальше імя мужеске перечеркнене. Був то друг, що осягнув становище в суспільности, не вмів одначе вживати щастя, впав безпомічно і мусїв далеко виїхати. Так то доля одним материю, а другим мачухою.

Ту слїдувало щось нового в житю супругів. Письмо жіноче і олівцем „Пані". — Яка пані? Ага! Та в великім плащі, що так тихо приходить і нїколи не перейде через гостинну, але сїнию прямує в сторону спальні.

Низше її назвиска стоїть „др. Л".

В перве випливав тут імя когось з рідні. Написано „Мама". Се свекруха, що усунулась була на бік, щоби молодятам не перешкаджати, приходить тепер радо в хвилї потреби.

Відтак знов безладна мазанина синїм і червоним олівцем „Бюро посередництва"; служниця відійшла або має прийти нова.

„Антика". Гм! На овидї починає хмаритись. „Товариство фільварчне". Купує ся стерилізоване молоко.

„Купець, рїзник" etc. Господарство веде ся телефоном, отже пані дому не на своїм місци. Нї — вона лежить в ліжку.

Слїдуючих рядків не міг вже читати, бо стало мрачно перед його очима, так само, як темнїє в очах потопаючому, коли дивить ся крізь воду із горі.

Але прочитав напись „Заведенє похоронне". То говорить само про себе. Очевидно мала і велика домовина...

Дальше не було вже анї букви. На домовинї скінчило ся, як всьо звичайно на нїй кінчить ся!

Зложив папір, поцїлував його і сховав у кишеню. В двох хвилинах пережив два роки свойого житя.

Але не похилився як виходив, навпаки голову тримав просто, як чоловік щасливий і гордий — бо чув, що має в своїм житю то, що може бути найгарнійше.

Як много є бідних, що сього нїколи не зазнали...

1904, III. *Переклав Ник. Ковальчук.*

Олекса Коваленко.

Я раб своїх думок.

Я раб своїх думок звичайних і щоденних:
Я завжди почуваю гнїт їх ланцюгів.
І я поживу чуттєм лиш хвиль натхненних...
Але тоді щасливійший за всїх богів...

* * *

І кожда мить мого житя в такій хвилї
Дорожша вічности самої на землї:
Тоді летять по сьвіту мрії сріблокрилі
І сьвітять, мов промінє золоте в імлї...

* * *

Подяку найщирійшу небови сьпіваю
За ті часи, коли натхненний я буваю,
Коли навкруги чую дивні згуки лир...

* * *

Безкраю-б я бажав ті згуки любі чути
І віки на землї безсмертним бути
І з висоти дивитись на бездушний мир.

5. сїчня 1904.

Поет.

Схилився поет на руку головою,
А очі задивились в необсяжну даль:
Він захопив ся думкою новою
І чистою, як сріблo та хрусталь...

* * *

Він піснею сьвященною своєю
Бажа' в серця людий житте вдихнуть
і високо піднять їх над землею
і всю мізерию на вік забуть.

* * *

Блюзки, Гальки, Боа, Жаботи, Вельоники, Ковнірі, Славні рукавички „Діяна" поручає найдешевше християньска фірма Фердинанд Гітлєр (Güttler) Львів, пл. Галицка 3. 605

je każą udowodnić, oświadcza uroczyście, że ze względu na „dobro“ oczernionego, dowodu się wyrzeka... Ha, można i tak!“

Та не лиш остаточне заключене „Галичанина“ перфідне і ложне, навіть премісси, що до мнимих „неточныхъ показаній и незнанія фактовъ“ покликаних Інститутом сьвідків, та мнимої патріотичної заяви д-ра Заяца, — все те в найменших подробицях ложне.

При розправі прочитано зізнання трех сьвідків, о. Івана Сендецкого із Золотник під Винниченком, о. Дмитра Кеьонжека із Кокошинець під Грималовом і о. Софрона Левицкого із Стриганець. Які були ті зізнання, як повні і точні, та чи слід в них хоч найменших сумнівів або „незнанія фактовъ“, най посьвідчать їх дословні відписи з судового протоколу:

О. Іван Сендецкий, гр. кат. парох в Золотниках:

На підставі оповідань дітий, дальше оповідань і помічень тітки п. совітникової Антоніни Могильницкої, котра через місяць пробувала в Перемишли і за часу побуту моїх дітий була щоденним гостем в Інституті, вкінци із власного огляду констатую, що всі заміти „Галичанина“ суть ложні і клеветні.

Ad I. скарги: Про „Молоду Україну“ і „Іскру“ дітм мої по просту нічого не чули і не знають, хоч могли би знати, бо найстарша дочка була тогди в VII-мій класі.

Ad II. Се безсовісна ложь, бо дітм в Інституті дуже добре виглядали, завсігди були задоволені, а коли по сьвятах давано їм з дому печиво на дорогу, не хотіли брати, мовлячи, що в Інституті мають того добра подостатком.

Ad III. Чи лучали ся в Інституті кражі, не можу знати; але моїм дітям не пропала ніколи жадна навіть найдрібнійша річ.

Ad IV. Ані від дітий ані від п. Могильницкої ані від товаришів і приятелів, з котрими стикав ся я чи то случайно чи умисно, не чув я нічого о таким фактї ані не замітив найменшого натяку або підозріня. А що-до неморальних розмов, то се просто неможливе, бо дівчата остають в Інституті під безнастанним доглядом осіб поважних. Що-до ідеї свобідної любви, найбільше убурюючої і кривдячої, заявляю, що і книжки, давані дівчатам до читаня, переходить цензуру настоятельок і власти духовної.

Ad V. Що-до „безсовісних і безтолкових аґітаторів, та розжегателів страстий“, то розумію сим партийні спори москвофілів з народовцями. Такі спори між дітьми дійсно могли бути; наведу тут факт, що оповідали мені дітм: „Коли двоє дівчат в справах партийних посперечало ся, а о тім настоятелька п. Примівна довідала ся, остро скартала обі і заборонила всякі партийні спори“. Отже спори не виходять від настоятельства, а попросту є наслідком домашного вихованя і дитячої живости.

Коли би инші інституції мали хоть в приближеню подібний надзір, як в перемиським Інституті, я більшого добра і щастя для своїх дітий не бажав би. Коли моя донька Елена в р. 1903 захорувала на запалене легких, цілий заряд Інститута і доктор медицини Долиньский три ночи не відступали від ложа хорої і кождої днини по три рази посилали телеґрами до мене про її стан здоровля. Що-до провадженя релігійного тілько се додам, що коли приїхав я до доньки перед вакаціями, застав всю молодіж зібрану на молитві перед статусю Матери Божої в огородї, а по молитві пісня „О, Мати Божа“ таке чувство викликала в мені, якого я ніколи в своїм житю не зазнав. Проте яко отець двох дочок Елени і Стефанії з погордою і обуреньем відкидаю повищі неправдиві заклди „Галичанина“.

О. Софрон Левицкий парох Стриганець:

Від шести літ уміщую дітм мої в Інституті для дівчат в Перемишли; дві дочки мої, Анна і Зофія, вже покінчили науки в Інституті, а одна, Наталія, ще там остає. Інтересований особисто приглядав ся я пильно, як заряд Інститута виконує принятий на себе обовязок виховання дітий, і після найлішого мого пересьвідчена можу з цілою совісностию а найбільшим признанем о цілім персоналї виразити ся.

Старанний догляд і опіка Вп. п. директорки Примівної, управительки п. Кравичевої та усіх Вп. Надзирательок заслугує на повне довіре. Сим і поясняє ся так значне число інституток з найдальших окраїн нашого краю, і длятого я, маючи заклди наукові в Станиславові і у Львові, віддавав дівчата до Перемишля, бо видів там правдиву родительску опіку і наглид, а до того бачив, що весь персонал відносить ся з чувством теплої любови до повірених їх опіці дітий. Що се так справді річ має ся, маю доказ в тім, що Вп. П. Кобилиньска, вдова по сьвященику в Гаврилівці пов. надвірнянського, прислала мені письменну подяку за то, що я порадив їй віддати дочку до Інститута в Перемишли. П. Кобилиньска не має слів признання і подяки. За удержаня дівчат платив я і плачу по 40 К місячно, і ніхто більше не платив, хиба за окремі додаткові предмети науки, як фортепян і т. п. Коли я поміщав я в Інституті двоє дівчат, то платив тілько по 30 К. Дітм мали завсігди обильну, здорову і смачну страву, так що вернувши домів, не могли харчу інститутского нахвалити ся.

Відомо мені в оповідани дівчат і власного переконаня, що в спальних ночув разом з дітьми завсігди одна надзирателька, так що дітм жадних розмов неморальних вести не можуть. Впрочім суть то дітм з сьвященичих домів, незіпсовані, так що навіть щось подібного припустити о них годі. Се кидало би погане сьвітло на виховане домашне, а киненє „Галичанином“ клевети се найбільша кривда для молодих дівчат убогих але чесних родин сьвященичих.

Знаю з досьвіду, що при виїзді дівчат домів відвозить їх п. директорка і хтось з надзирательок на зелізницю і там остають так довго, поки дівчата до поїзду не всядуть, звичайно під опікою когось з родичів або котроїсь настоятельки, приміром п. Січиньской, з котрою мої дітм майже завсігди їхали до Сяноґоля.

Також заявляю категорично, що за цілий час моїм дітям нічого ані з одежі ані з білля ані з инших річий в Інституті не пропало, а все в найлішім ладі і порядку при кінци року було звернене. Також не чув я, щоби щось подібного кому иншому лучило ся. Що всі заклди зроблені „Галичанином“ суть поганою і мерзкою клеветою, сьвідчить і те, що моя допись в „Ділі“ написана у відповідь на клевету „Галичанина“, викликала загальне одобреня родичів, так що опісля і до мене і до управи Інститута приходило богато листів, солідаризуючих ся з моєю допискою.

О. Дмитро Кеьонжек, гр. кат. парох в Кокошинцях:

Ad I. Вже шестий рік даю дві дочки до Інститута, і що року 4 рази приїзджаю сам до дітий, а за кождим разом заходжу до канцелярії директорки як і до управительки; але ані не видів, ані не чув, щоби котра з настоятельок мала „Діло“, „Молоду Україну“ або „Іскру“, а тим менше, щоби давала ті часописи дівчатам.

Ad II. З обуреньем мушу заперечити, мов би дітм в Інституті голодували; цілий той час, як мої дітм є в Інституті, мають там вікт здоровий і все подостатком. А в додатку Прессьв. Епископ дуже часто при нагоді якогось сьвята з власних фондів присилав до Інституту тіста і всілякі пасощі для дівчат. Оплата місячна виносить не 50, а 40 К; а коли в Інституті є дві сестри, то платять лише 60 К місячно.

Ad III. За весь час не чув я нічого о подібних випадках і мушу се уважати за безличну клевету.

Ad IV. На таку гидь хиба звір може зважитись.

Так зізнавали сьвідки; ясно точно і певно, як ясне точне і певне їх пересьвідченє.

А тепер супротив того яке виглядає заява д-ра Заяца на стовпцях „Галичанина?“ Читачі „Діла“ вже її знають, як і знають, що було в дійсности. Признаймось щиро, що не чувмо жалю до „Галичанина“, психічного виродка нітьми і неправди, гінчої (даруйте в сім слові) собаки, витресированої московским кнутом на услуги мисливих з польскої гакілти, нам не жаль тої креатури, котрої ложь основою істнованя, — жаль лишень тих земляків нещасливих, що таку погань беруть в руки і читають. Нинішний „Галичанин“ се справдішний барометр темноти і некультурности, тому тані осоружні ему всі школи, ґімназії, університети, ліцеї, інститути, бо з них пливе сьвітло, наука, правда — его смерть!

Проте сьвітла, сьвітла і ще раз сьвітла! Дасть Бог, що з того Інститута, котрий так славно стер голову неправді, вийде покоління, котре за прикладом і помочию Пречистої Дїви зітре послїдний пащадок тої галицкої плїєни з нашого молодого орґанїзму.

Анатоль Сокальский.

Інтерпеляції руских послів.

На остатнім засіданю палати послів д. 22 марця с. р. внесли руські посли отсї інтерпеляції (подаємо так спізнено, бо допереа передвчера надіслано нам стеноґрафічний протокол з послїдного засіданя):

В справі переслїдованя рускої мови на галицких почтах. В се доповнене інтерпеляції, внесеної рускими послами в тій самій справі д. 15 марця с. р. Ся друга інтерпеляция наводить кількадесять нових фактів зневаги рускої мови почтовими урядниками, простацкого поведеня урядників з рускими сторонами, хибної висилки або пізного доручуваня листів, адресованих по руски, і т. п. Наведені в інтерпеляції факти дотикають почтових урядів в Коничницях, Підгумлянцях, Підгородцях, в Чорткові, в Могильници, в Краснім, в Бродах, Коломиї, у Львові, в Залїщиках, Старім Самборі, в Плугові і и. Інтерпелянти запитують вкінци міністра торговлї, що він гадає зарядити, щоби почтові урядники і слуги у східній Галичині научили ся руского язика, довійне потрібного їм в їх службі, а на будуче щоби лиш таких кандидатів приймано до служби у східній Галичині, котрі викажуть ся знанем руского язика. Інтерпеляция домагає ся також, щоби почтових урядників і слуг, котрі через незнане руского язика є неспособні до служби у східній Галичині, поперенесено деиде, де без знаня руского язика могли би обійти ся, і щоби урядників, котрі в наведених в інтерпеляції випадках провинили ся, потягнути до строгої одвічальности.

В справі рускої написи на будинку скарбової дирекциї в Чорткові. Як всюди у східній Галичині, так і в Чорткові нема на будинку скарбової дирекциї рускої написи. Тепер той будинок переходить на власність скарбу і буде основно реставрований. Інтерпеляция домагає ся, щоби при тій нагоді на будинку уміщено також і руску напись.

В справі неладу в громаді Дережицях в повіті дрогобицкім. В р. 1892 уступило дрогобицке староство дережицкого війта Грия Малика, бо показало ся, що він в часї від 1881—1891 р. спроневірив разом з громадским писарем Прайснером 16.000 К податкових гроший. Уряд начальника громади віддало староство заступникови війта Ількови Футалошови, котрий урядував аж до смерти до р. 1903. А що він був хоровитий, то давав ся заступати своєму синови Сеньови, хоч сей ані не належав до громадскої зверхности ані не зложив службової присяги. При новых виборах в р. 1903 вибрано Сеня рїжними штучками війтом, а внесений против того вибору протест доси не полагоджений. Тимчасом Сень Футалош за весь час від р. 1892 ані разу не здавав жадних рахунків, а громадскі додатки до податків рік в рік ідуть в гору. В р. 1902 вінарендував Сень Футалош громадский ліс за річних 2000 К д-рови Шайні (дрогобицкому адвокатови і бурмистрови) під заводи для добуваня кипячки. Який інтерес зробила громада на тій аренді, стане ясно, коли сказати, що др. Шайна відпродав аренду за 26.000 К. Що така господарка доведе громаду до руїни, не треба й казати. Длятого домагають ся інтерпелянти, щоби раз уже заведено лад в Дережицях і щоби громаді відписано спроневірені за рр. 1881—1891 податки.

В справі конфіскати чч. 1 і 5 „Проміня“, виходячого в Вашківцях на Буковині.

В справі уполїдженя рускої мови в судах східної Галичини. На судових будинках у східній Галичині звичайно нема руских написий і так само й в середині нема над дверима поодиноких бюр приписаних орієнтацийних написий в рускій мові. Для прикладу назвати можна суди в Снятині, Заболотові, Жабю, Гвіздци і в Печеніжині, де ані словечка руского нема нігде ні зверхи ні в середині судових будинків. Так само поступають судові урядники зневажливо і а рускою мовою та з рускими сторонами у внутрішнім урядованю; руські подани попросту відкидає ся, а сторони, коли уживають рускої мови, наражають ся навіть на грубі лайки. Так поступає пр. начальник суду в Гвіздци п. Голаховский. Коли слуга Софія Воляньска внесла против кн. Пузини жалобу о заплату 28 К за службу, п. Голаховский на термінї д. 25 падолиста 1902 р. став ї ганьбити, чому жалобу дала собі написати рускому адвокатови по руски, і грозив їй, що відкине жалобу, коли не пристане на 16 К. Та пять днїв пізнїйше дістала Воляньска письмо з суду з повідомленем, що позваний не хотїв принята жалоби, бо написана в незрозумілім ему язиці. В грудни 1903 р. вніс Семен Каралаш до гвоздецкого суду против дїдича Аґапсовича жалобу о провізорию. На термінї д. 17 грудня 1903 р. сказав п. Голаховский до Каралаша: „Іди, дурню! Доброго найшов собі адвоката, що я ані прочитати ані зрозуміти не годен!“ І а тими словами прогнав п. судия Каралаша. Посьвідчить се: Никола Слободян, Матїв Квасюк і Барух Райтер, всї з Кулачковець. Інтерпелянти запитують міністра судівництва, чи гадає гвоздецкого начальника суду потягнути до одвічальности, чи схоче подбати о те, щоби руска мова мала вже раз рівне право в судах східної Галичини, і чи схоче запорядити, щоби в судах у Гвіздци, Заболотові, Снятині, Печеніжині і Жабю постарано ся о рускі написи.

Війна.

(Телеґрами).

Петербург. В Порт-Артурі вижидають нової проби Японців замкненя в'їзду до порту при помочи затопленя пароходів. Заряджено все, аби сей намір ударемнити.

Суель. Японці вивантажують тепер в Чемульпі зелїзничі полки і кінні відділи інжинірії, котрі мають будувати зелїзницю з Сеулю до Віджу. Перший корпус японьскої армії вже цілий вивантажений в Кореї, обсадив позиції в західно-північній части краю і приготовляє ся до маршу на російскі позиції над рікою Ялю.

Чемульпо. Тут приїхало вчера 6 японьских кораблїв транспортових з артилериєю, кінното ю і піхотою. Сї війска машерують до Сеулю.

Токіо. Передна сторожа японьскої армії обсадила без опору місцевість Гіонпікан в північно західній Кореї. В Ченчу є сильний японьский ґарнізон.

Шангай. Бюро Райтера доносить, що в понеділок о год. 11 перед полуднем передна сторожа японьска обсадила Віджу.(?) Росіяни здавсь цофнули ся за ріку Ялю.

Петербург. Два Японці перебрані за хінських робітників старали ся висадити в повітря зелїзничий міст коло Кунтупану, але заскочили їх козаки. Один Японець утїк, другий погиб від козацкої кулї. Був се японьский офіцир інжинірії. В его кишенях знайдено спеціяльну мапу російску і богато зелїзничих планів.

Льондон. З Сеулю доносять, що російска міннота вертає до Ляояну. З причини невідповідної паші кові ґинуть масами. Японці посувають ся наперед. По дорозї стрітили ся з російским віддїлом, котрий по кількох стрілах цофнув ся без борби, забираючи раненых.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Спільний буджет.

Відень. Дня 11 с. м. відбудуть ся в Будапешті спільні конференції міністрів в цїли уложеня спільного буджету на рік 1905, котрий в маю має бути предложений спільним делеґацийом. Кредит на нові гармати, котрий на рік 1904 виносив 15 міліонів корон, буде значно підвишений.

Оломуцке архиепископство.

Відень. По резиґнації архиепископа Кона говорено, що архиепископом вже більше не буде вибирати капітула, але що его заміненує папа в порозумінню з цїсарем. Тепер доносять з Риму, що курия рішила скористати з прислугуючого їй права і обсадить архиепископску столицю шеля свого бажаня. Про се вже повідомлено оломуцку капітулу.

Соціялїстичний конґрес.

Будапешт. В неділю радив тут конґрес угорских соціялїстів. Ухвалено партийний орґан Nepsava перемінити на дневник, коли буде мати запевнених 2500 передплатників.

Папска нунциятура в Берлині.

Відень. В ватиканьских кругах запевняють рішучо, що перетоворы в справі утворення папскої нунциятури в Берлині довели до пожаданого результату. Нунциятура буде утворена вже в короткім часї.

Бунт на Суматрі.

Амстердам. На Суматрі вибухло повстане тубольців, котре обхопило всї села в окрузї Гайоель Сеас. Против повстанців вислано правительственні війска. В битві погибло 541 повстанців. Голевдрам погибли 3 воякы а 25 є ранених. Окрім того суть легко ранені три офіцири.

Тибетаньска експедиция.

Льондон. Ґенерал Магдональд доносить: Ми вирушили з Тюни, аби обсадити Ґуру. Дорогу зайшла нам депутация Тибетанців і просила, аби ми здержали похід, але одержала відмовну відповідь. Около 2000 Тибетанців обсадило високий вал панучий над дорогою. Тибетанці перші розпочали пальбу в хвили, як я казав їх розброїти. Від куль наших гармат Максіма і карабінів упало 300 убитих і ранених Тибетанців а 100 дістало ся до неволї. При обсаджуваню села Ґуру ворог знов ставив опір. Село взяли ми баґнетом. З наших не погиб ніхто. Тяжко ранений кореспондент Daily Mail-y, один майор і 7 вояків легко ранені.

НОВИНКИ.

— **Загальні збори Наукового т. в. ім. Шевченка** відбули ся вчера у Львові при участи 74 членів, при чім приспило 14 повновластий від заграничних членів. Збори мали з початку, від год. 9 до 12 в полудне характер довірочний, а відтак розпочали ся наради публичні. Президував проф. Грушевский, а секретарювали д-р Брик і Боднар. На дневним порядку нарад поставлено дві справи: 1) іменованє почесних членів і 2) зміна статута товариства. Почесними членами предложено іменувати М. Лисенка за его заслуги на полї музики, д-ра Франка за его працю наукову і проф. Громницкого за довголїтні адміністрацийні заслуги, і то предложене приняли збори одноголосно через аклямацию. Ширша дискусия розвинула ся над справою зміни статута. Були два проекти з круга членів. Один референований д-ром Дністрянським а другий д-ром Ів. Франком. Предложене зміненого статута реф. д-ром Дністрянським обнимало зміну старого статута головно в двох напрямах, а то вводило повірене наукового проводу окремо утворенїй „радї“ товариства і вводило дальшу постанову, що уряд видїлового є почесним і безплатним. Проектована

На сьвята! На сьвята! Фабричний склад горівок **Жигмонта Кребса** при ул. Сикстуским ч. 36. поручає найлїпшу **контушівку** літр від 52 кр. чисту **житнівку** без запаху літр від 58 кр. а також инші роздолиси, ліквери, коняки і руми по дуже низьких цінах. 234 На сьвята! На сьвята!

I полились його пісьні журливі,
А потім радісні, палкі й бурливі,
Мов хвилї безупиннії морські.

* * *

І де пісьні його ті пролїтали,
Там очи всї у гору підіймали
І душі прокидали ся людські.

8. сїчня 1904.

До Шевченка.

(Читано автором на сьвяткуваннї роковин смерти).

З того часу, коли стоїть Вкраїна мати,
Ніхто так голосно, як Ти, ще не сьпівав:
Твій сьпів людий почав у гору підіймати —
Бадьору силу в змучені серця вливав...

* * *

І все, що на Вкраїні стало умирати,
Почувши огнивних паливх Твоїх пісень,
Прокинулось від сну і стало воскресати:
На Україні знов почав ся ясний день...

* * *

І хоч давно Тебе на сьвітї вже не має,
А й доси щира пісьня скрізь твоя лунає —
До згоди та до праці кличе всїх братів.

* * *

Під окликом завзятим пісьні голосної,
Ми йдем сьмілливо проти долї навісної
І нестрашні погрози й кари нам катів!...

26. лютого 1904.

„рада“ товариства мала складати ся лише з дійсних членів секцій і творити новий орган, єдино компетентний до науковго проводу та виданя вказівок, що до уживаня і розділу фондів на наукові цїли товариства. Виділ, до котрого входить також члени, що не працюють на полї науковім, не мїг доси по думцї внескодавців як слїд розділювати видатки на наукові цїли, покликаною до сего може бути лише наукова „рада“, новий орган в устрою товариства, від котрого виділ був би зависимим, а в склад котрого мали-б входити члени поодиноких секцій. Натомість д-р Франко референував другий начерк статута, котрий що-до есенціональних змін пропонованих проектом першим стоїв на становищу давного статута і в старий доси обовязуючий статут вводив лише деякі менше значні зміни другорядного значіня. Одинокою засадничою зміною статута в проектї д-ра Франка було, щоби галузи науки правничої і лїкарскої виелемінувати з дїяльности товариства, бо як мотивував внескодавець, тоті науки нїгде на сьвітї не входять в склад дїяльности академій, а Тов. ім. Шевченка яко завязок будучої української академії повинно — аналогічно беручи — плекати тілько такі галузи знаня, що доторкають ся безпосередно духового, національного житя Руси-України. Над тими двома проектами нових статутів вивязала ся отже довга дискусия, зразу ґенеральна від год. 3 попол. до 6 вечером, а від год. 6-ої дискусия специяльна. В дискусиї ґенеральній забирали між иншими голос проф. Грушевский, д-р Франко, проф. Дністрянський, проф. Кокоруда, пос. Романчук і другі, по чім дискусию замкнено і рішено, що за субстрат до дискусиї специяльної має служити проект референований д-ром Франком. Специяльна дискусия а вслїд за тим голосованє над поодинокими параґрафами видали слїдуючий результат: цїлий проект референований д-ром Дністрянським перепав вже в постановою, що субстратом специяльної дискусиї має бути проект д-ра Франка, а з тим перепали також внесеня, щоби для розпорядку науковоі працї і фондів на наукові цїли установили окрему „раду товариства“ та щоби члени виділу були лише почесні і безплатні. Натомість в головній основі, при дискусиї специяльній принято двома третинами голосів проект д-ра Франка, з слїдуючими важнїйшими змінами: на внесенє д-ра Конята ухвалено, що товариство має занимати ся всїми областями знаня, отже також науками правничими і лїкарскими, а не як хотїв проект референований д-ром Франком, щоби тоті галузи науки були віддані евентуальним окремим, до того призначеним товариствам. Дальше ухвалено, також на внесенє в крута членів, що если зайде потреба, за згодою голови дотичних секцій і за згодою голови товариства можуть відбувати ся спільні наради секцій в цїлях загально-наукових. Впрочім принято проект д-ра Франка без змін, так що в основі лишив ся статут давний з деякими змінами (що більше членів дїйсних має заїдати в виділї як дотепер, що заряди секцій мають бути побільшені і т. н.) та з постановою про можливі спільні наради секцій в цїлях загально-наукових. Збори закінчили ся доперва о год. 11-ій в ночи, так що з малою перервою тревали майже цїлий день серед живої і дуже основної дискусиї та видимого заінтересованя учасників. З буковиньских членів товариства брали участь в зборах д-р О. Маковей і д-р М. Кордуба.

— **„Промінь“ орґаном руского учительства в Галичинї.** Дня 1 цьвітня 1904 р. відбула ся конференция філії „Педаґоґічного Товариства“ в Станиславові, на котрій між иншим ухвалено слїдуючу резолюцию: „Руске учительство станиславівского повіту приймає „Промінь“ яко свій становий (значить для оборони станових інтересів Русинів-учителїв) орґан, бо „Промінь“ дав запоруку, що неустрашимо і уміло з'уміє боронити справ руско-українського учительства, і взиває всїх учителїв, щоби звертались до него зі своїми кривдами і через него орґанїзувались“. Між мотивами сказано, що другі стани і народи умисне шукають иншої териториї на заснованє независимих часописий, бо відтам лекше ширити дїяльність; тим радїйше повинно галицке учительство повитати такий независимий орґан на буковиньскій териториї і горнути ся довкола него. — *Присутний.*

— **Загальні збори каси задаткової в Стрию** відбулись 31 марта с. р. Справоздане дирекциї за р. 1903 виказало великий розвиток сеї институциї, о котрім сьвідчить найкраще цифра чистого зиску 8,176 кор. Збори висказали дирекциї і радї управляючій своє велике вдоволенє і признанє. При розділї чистого зиску призначено між иншими на будову театру 1000 кор., на „Народний Дім“ в Стрию 1000 кор., на „Руску Бурсу“ в Стрию 100 кор., на „Бурсу селяньску“ філії „Просьвіти“ в Стрию 400 кор., на „Руску Захоронку“ товариства Руских Женщин в Стрию 400 кор., на „Бурсу ремісничу“ у Львові 100 кор., на „Стрийского Бояна“ і „Сокола“ по 50 кор. До дирекциї вибрали збори одноголосно поновно: д-ра Евг. Олесницкого, д-ра В. Антоновича і о. Матковского а заступниками директорів пп. д-ра Кмиту, В. Устияновича і І. Мацька. Президом совіта управляючого вибраний поновно о. Юлїян Федусевич, его заступником п. Тома Красиньский, секретарем п. І. Ревакович.

— **Руский Народний Дім в Америцї.** Американська „Свобода“ доносить, що дня 17 марця с. р. з'орґанїзував ся в містї Trenton, в державі Нью-Джерсі „Руский Народний Дім“, економічне товариство з обсягом дїланя важним на цїлу Америку. Задачию сего товариства в займати ся всїм, що потрібне для просьвітного та економічного піднесеня народу, отже: 1) куповати або наймати землю, управлену або неуправлену; 2) куповати і будовати будинки мешкальні, промислові, бізнесові і їх відпродувати; 3) закладати і провадити всякі институциї просьвітні, як бурси, лїцеї, школи, университети і бібліотеки; 4) закладати і провадити бюра працї і колєонїзаційні; 5) посилати та позичати гроші. Капітал основний дозволений до висоти 100.000 долярів. Дня 18-ого марця с. р. відбули ся перші збори основателїв, де вибрано отсих 9 директорів: 1) Івана Глову з Excelsior, Pa. 2) Константина Кирчова з Jersey City, N. J. 3) Івана Париляка з New York, N. Y. 4) Ник. Підгорецкого з Jersey City, N. J. 5) Ник. Струтиньского з Olyphant, Pa. 6) Алекс. Трембача з Yonkers, N. Y. 7) Мих. Турка з Priceburg, Pa. 8) Алек. Улицкого з Anconia, Conn. 9) Сем. Ядловского з Jersey City, N. J. „Свобода“ доносить, що до хвилї з'орґанїзованя товариства зібрали американські Русини на сю цїль поверх 3.000 долярів, надто зложили каванцию на 15.000 долярів. Одною з найблизших цїлий товариства є заснованє Руского Народного Дому в Ню-Йорку, в котрім містила ся також бурса для руской молодїжи. Нашим дїяльним земликам за Океаном, що в послїднім роцї так рівно забрали ся до орґанїзаційної дїяльности, пересилаємо бажаня витревалости і як найкращих успіхів.

— **Пятнистий тиф в Галичинї.** В тижни від 22 до 28 марця стверджено урядово нові случаї пятнистого тифу в отсих повітах: Львів (місто 2, Рудно 5) 7, Чортків (Мухавка) 2, Чесанів (Суха Воля) 4, Ярослав (Крамарівка) 1, Яворів (Яжів новий і Тростинець) 1?, Кольбушева (Сїдлянка) 2, Мостиска (Чернява, Сломбаш і Соломівка) 9, Підгайцї (Вишнївчик) 2, Перемишляни (Гнинаки, Підгайчики, Солова і Задвіре) 17, Рава (Немирів) 1, Снятин (Заболотів) 1, Старий Самбір (місто і Лопушанка) 4, Стрий (Гутар) 6, Тернопіль (Ладичин) 7, Тарнів (Петриковичі) 8, Товмач (Лядське шлях.) 2, Турка (Лосинець, Ясенина замкова, Явора, Шумяч і Волосянка мала) 22, Золочів (Зборів) 1, (Батятичі) 2. Разом 110 случаїв.

— **Житє на планетах.** Від давна сушать собі люди голови над питанєм, чи на других планетах є живі єства? Одні учені кажуть так, другі инакше, але правди годі дійти, бо — ніхто там, видима річ, не був. Професор Віслиценїюс в одній розвідцї, яку прочитав недавно в містї Штрасбурзї, доказує, що майже на всїх планетах є житє, окрім сонця. Так на місяци, в глубоких борознах кори, в щелинах скал живуть сотворіня низших типів. На Марсї хотяй і нема людий, зате є рішучо животини і комахи з більше зложеною орґанїзациею, подібні до земних, позаяк між тими двома планетами є велика подібність так в розкладї атмосферичних сил, як і в кліматї. Оригінальним в тих твердженях проф. Віслиценїюса є те, що після него суть живі єства також на місяци, що доси рішучо заперечувано. Та і твердженя проф. В—а треба уважати — поки не буде певнїйших доказів — лише гіпотезою, як і всї твердженя про живі єства на других планетах, котрі учений сьвіт ставить лише на основі здогаду, беручи за підставу головно даючі ся обчислити відносини на дотичних планетах кліматичні і атмосферичні.

— **Дрібні вісти.** Цїсар Франц Йосиф І удав ся вчера до Абазиї, де стрінє ся з шведским королем і королевою та з князем люксембурским. — Нам. Потоцкий вже вернув вчера до Львова. Маршалок гр. Баденї повернє до Львова з сьвяточних ферій дня 11 с. м. — На Балканї дало ся відчути вчера землетрясенє, котре сягнуло аж до місцевостий полудневої Угорщини. Про силу землетрясеня і его наслїдки блиских вістий нема. — Російским послом в Білградї іменовано Губастова, був. рос. посла в Ватиканї. — Редактора анархістичного „Woln oro Swiat-y“ Лємпера, шевця з фаху, пущено на волю. Лємпер має бути обжалований перед судом о нарушенє публичного супокою.

— **Рахунок повітового Народного Фонду в Мостисках**, за час від 1/4 1903 до 1/4 1904. В числї 242 „Дїла“ з 7/11 1903 виказано вже за час від 1/4 до 31/10 1903: Загальний прихід 75 К. — Від 1/11 до 31/12 1903 на руки п. Зах. Скварка зложили в коронах: А. Б. 20, Горневич Дмитро 2, пп. Ковшевичі 30·30 д-р Корнер 3·40, Корнерівна Брон. 0·50, о. Левицкий Лев 2, д-р Полиньский Стан. 4, Скварко Зах. 2, Селяни: Бернакевич Павло 0·60, Кіалик Никола 2, Лутчин Мих. 0·10, Олехів Лесько 1, Савіцкий Мих. 0·10, Фарион Гринько 0·20. — Від 1/1 до 1/4 1904 зложили: А. Б. 11, Будзиновский Вячесл. 4·20, Гаусман Ілия 0·50, Горневич Дмитро 47·10, К. 5, Ковшевичі 12, д-р Корнер 2·50 Корнерівна Бр. 1·10, д-р Кош Кори. 1·50, о. Кушнір Ник. 1·50, о. Левицкий Лев 41·50, о. Ольшанскый Мих. 2, о. Пасїчиньский Кир 1, Петрик Мирон 1, д-р Полиньский Стан. 46·50, д-р Раст 0·50, Сїпкевич 0·20, Скварко Зах. 50, о. Шандровский Йос. 2, Чекан Петро 1, Галавін Павло 0·40, Галик Тома 2, Гошита Юрко 0·80, Гуаїль Данько 0·40, Кечур Іван 0·20, Савіцкий Мих. 0·30. Загальний прихід 379·40, загальний розхід 158·62, готівка **220·78** корон.

Повищий виказ є майже зовсїм точним барометром народної роботи в повітї мостиским. Виказ повищий не обнимає жертв за народні марки Н. Ф. Повищим жертводавцям складає отсим сердечне Спасибіг — *Орґанізациа повітова.*

— **Для Львовян.** Заходом Кружка українських дівчат відбуде ся відчит проф. Раковского „Про вплив цивілїзациї на людскі нерви“ в серогу 6 с. м. о год. 6-ій вечером в „Рускій Бесїді“. Вступ вільний, добровільні датки з подякою приймає — *Виділ.*

— **В велику пятницю** т. є. 8 с. м. о 4 год. по пол. відспівав хор питомців руск.-кат. дух. семинарії страсні псальми в церкві семинарскій в слїдуючім порядку: 1. Бортнянський: Благообразний Іосиф. — 2. Бортнянський: Концерт XXX. — Услыши Боже глас мой. — 3. Бортнянский: Концерт XXV. — Живий в помощи Вишняго. — 4. Воробкевич: Біже час, яко шестий. — 5. Бортнянский: Концерт XXIV — Возведох очи мої, в гори. — 6. Бортнянский: Концерт XXXII Скажи ми, Господи, кончину мою.

— **Страстні псальми.** Мішаний хор читальні „Просьвіти“ у Львові на Жовківскім передмістю відспіває в Велику Пятницю о 6 год. вечером „страстні псальми“ в церкві св. В. М. Параскеві (Пятниці) у Львові. В програму концерту входять отсї твори: 1. Бортнянський: „Благообразний Иосиф“, 2. Азієв: „Душе моя“, 3. Воробкевич: „Ві же час“, 4. Лаврівский: „Услыши Господи“, 5. Бортнянский: „Блажен муж“, 6. „Кресту Твоєму“. — Пожаданим було-б, щоби наша руска публика численним відвіданєм церкви св. Пятниці дала доказ свого признаня для сеї молодої читальні, котра в дуже короткім часї (два тижні) від заснованя розвинула широку просьвітну акцию на Жовківскім передмістю і, як зачуваємо, приготовляє много несподіванок для своїх членів і ширшого загалу львівских Русинів. — *И.*

— **Хор Руской міщаньской читальні в Снятинї** відспіває в церкві парохіяльній в велику пятницю два 8 [4] с. р. „Псальми Страстні“ під управою п. Івана Гоїва. Початок о годині 6 ½ вечером.

— **Вписи студентів львівского университету** на лїтний півріч 1904 починають ся нині дня 5 цьвітня, а кінчуть ся з днем 20 цьвітня. Поданя о увільненє від чесного належить внести при вписї найдальше до дня 20 цьвітня.

Бібліоґрафія:

— **Промінь ч. 7** містить: Дисциплїнарний закон для буковиньских учителїв (Дальше). — Народна руска школа і рускі учителї в Галичинї. — Atalea princeps, Всеволода Гаршіва. — О праві гігієни нашої сїльскої дїтвори. — Лектура нашої молодїжи народних школ. — Писанє в наших школах. — Всячина. — Надіслане. — Переписка редакциї.

— **Виданя черновецкої філії тов. „Руска школа“.** Яко додаток до „Променя“ видала черновецка філія тов. „Руска школа“ під редакциєю Ів. Карбулицкого: „Гостинець руским дїточкам“ (з портретом д-ра Франка) і „Втеча трох братів з турецкої неволї“ (нар. дума). Ціна обох випусків по 5 сот. Доси вийшли в тім самім виданництві „Гостинець чемним дїточкам“ (чч. 1—4 вже вичерпані), „Чому Русини вістали по задї в культурі“ (ч. 5), „Малий колядник“, з нотами і без (ч. 6) і „Календарик“ на р. 1904 вже розпроданий. Наведені на початку книжочки появили ся вже як чч. 8 і 9 названого виданництва.

— **Католицкий Всхід**, орган богословів руско-кат. духовної семинарії, почав виходити у Львові. Буде се квартальник в обсязі пяти аркушів і складати ся буде все з двох частий: самостійної працї богословів і перекладу гомілій до св. Матея. Редакцию виданництва веде редакциїний комітет, котрий — як заявляє у вступнім слові першого випуска — бажаючи заведенити часописи тим певнїйшу будучність та зробити її духовним осередком богословскої молодїжи не лиш у Львові, але й иншим богословских груп (в Перемишли, Інсбруцї, Римі і пр.) війшов також з ними в порозуміне. Назва часописи містить в собі програму, котрої девізою є слова папи Урбана VIII: „O mei Ruteni, per vos ego Orientem convertendum spero!“ Адреса Редакциї: Львів, ул. Коперника ч. 36. Передплата виносить річно 5 К. Впрочім дотично сего виданництва одержали ми отсей заяв до духовенства з просьбою о помішенє: Всечеснїйші і Високопреподобні Отці! На жаднім полї культурного житя нашого народу нема такого западу, з яким доводить ся нам стрічати в области богословскої лїтератури. Се сумний фант, який мусить тронути хиба кождого сьвященика, що дбає о добро своєї Церкви; мусить спонукати до того, щоб зважити як-слїд, де є причина того лиха? Годі нам тут наводити всї причини, що стояли на переполї розвиткови нашої богословскої лїтератури; скажемо лиш, що велика похибка лежала в тім, що богословска молодїж не заправляла ся вже завдалегідь до студий церковної лїтератури, як і в тім, що церковно-лїтературний рух зазнавав замало материальної підмоги зі сторони нашого духовенства. Тому тим радше годить ся повитати доброї волї змагання богословскої молодїжи до працї на ниві церковної лїтератури. Сей здоровий напрям проявляє ся в видаваню нової часописи п. з. „Католицкий Всхід“, котрий повинен згуртувати всїх інтересуючих ся справами Церкви, бо визначає ся так що-до форми, як і що-до змісту. Що-до форми то не повстидає ся найкращих видавництв западної Европи, а як представляє ся зміст, про се сьвідчить найлїпше огляд вже хочби І випуску. Проте, висилаючи перший випуск „Католицкого Всходу“, числимо на ласкаву підмогу Веч. Духовенства, а передовсїм звертаємо ся з просьбою до Впр. ОО. Деканів, щоби зволили веласкавійше на соборчиках, чи при иншій нагоді, Веч. Духовенству свого деканату нашу часопись поручити. Передплата виносить 5 корон від 4-ох випусків. По отриманю І випуска просимо прислати безпроволочно передплату; на случай, если хто з Впр. ОО. не був би ласкав часопись запренумерувати зволить звернути числа.

сло, яке висилаємо на оказ. При сій нагоді звертаємо ся також з просьбою до тих тов. богословів, які виїхали на сьвята, щоби всяких з них приведнав, згляднo подав нам листовно кількох передплатників. — *Редакция „Католицкого Всходу“.*

— **Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд“! — Засновуйте читальні і орґанізуйте курси для анальфабетів!**

Позір Родимці! Просимо о датки на будову дому „Сокола“ у Львові.

ВИКАЗ ЖЕРТВ.

— **Виказ жертв на Селяньску Бурсу в Дрогобичи.** [Зложили в коронах.] Вп. Гутович Митро урад. жел. 10, Кузїв Гриць-авск.-ади. 5, Михайло Гавдик учитель 1, В. К. 10, Куличко Микола урядник 1, всї з Дрогобича. Гість в Рускім касині дрогобицкім 20 с., о. Тадей Скородиньский парох в Трускавци від себе 10, від читальні 4, Захарчук артист руского театру 10 с. На загальних зборах Просьвіти в Добровлянах зібрав п. Гавдик 17, на тое зложили п. п. селяни: Андрусь Берегуляк 10, Данило Римар 2, а Гринь Берегуляк, Павло Дорожовець, Іван Кіндрат, Митро Берегуляк і Остап Костюк по 1. На загальних зборах Просьвіти в Модричи зібрав п. Гадик 12·12·17 с., Іван Думин учитель місц. 80 с., Михайло Баран учитель місц. 1, Михайло Сасик з Бориславя 20, Левиньский Гринь з Калуша 50 с., А. Іванїв учитель з Бориславя 2, о. Емель Горницкий парох в Уличнім 2, Микола Влажкевич госп. в Стебнику 40 с., В. Пасславский проф. ґімн. 2 о. Николай Ивановский парох в Модричи 4, Єфросина Ладиківна уч. з Бориславя 2, Ст. Бориславский з Тустанович 10, Михайло Білас уч. в Нейдорфі 5, Микола Терлецкий з Бориславя 5. Дохід з представленя театр. від п. М. Губчака 72, Др. Тавб адвокат місц. 8, Іван Думин уч. в Медничах 2, Кружок учителїв в Грушові на руки п. І. Гандзка 8.28, Михайло Пурій уч. в Залїсках 2, Читальня Просьвіти в Бориславю 10, о. А. Рудницкий. В. Коцко і В. К. з Дрогобича 13·26, Читальня Просьвіти на Задвірнім 60 с., Михайло Теслюк ур. суд. в Дрогобичи 1, Кость Миськевич урад. салїн. в Дрогобичи 20 с. о. Михайло Вачиньский парох в Річницях 4, Складка селян в склепі п. Гжеґожевича в Стебнику 2·16, Дар Тов. зад. „Народний Дім“ в Дрогобичи 5, Громадяни з Опаки на руки о. С. Кишика 5, Громадяни з Рихтич на руки о. Пастернака 13·74, Громада Млини на руки п. Івана Школьника 1·60, п. Василь Коцко в Млинках з деклярованих 100 кор. 50 кор., о. П. Кміт кат. ґімн. в Дрогобичи 2 кор. Разом 336 кор. 94 сот. Всїм Впов. П. Т Добродіям поручаючи на дальше сю нашу народну институцию ласкавій памяти складав комітет селяньскої Бурси сердечне „Спаси Біг“ о. *Василь Кунцевич* катехит.

— **Виказ жертв на будову руско-народного театру у Львові.**

Левицкий нотар з Козової 2, Петро Германовский секретар громадский в Козової 2, о. Гриневецкий з Смольної з поляди 26, о. Александер Андрийщин з Петранки місто на забаву 10, Читальня Просьвіти в Лагодові складка членів 8, о. В. Марчак з Николаєва коло Гаїв складку від себе 2, о. Ярослава Марчака 8, Неонилї Марчак 1, Зенона Марчака 1, Михайла Кочоровского 1, Гната Гамаля 0·20, Евстахий Вороневич з Підгаєць складка від себе 1, Михайла Гулевича 1, Івана Головиньского 1, Ольга Гаморакївна з Коломиї складка на забаві 6, Н. Білинкевич з Волчковець з закладу від В. Р. 2, о. Володимир Барановский в Ценеві декляр. за пять місяців 5, Василь Стеткевич управ. школи в Яблонові складка на конференциї 7·43, о. Гаваньский з Луки 2, Каса громадска в Росільній 30, Ольга Матюкївна учителька з Мариямполи декляр. квартально 6, Читальня „Рускої Бесїди“ в Рівні на Буковинї 2·60, Прокіп Трач учитель в Конюшках місто імяння 25, Николай Мазур учитель в Росільній 2, Олена Гордієвска в Кальнім місто букету на забаві від І. К. 2, Валериян Дуткевич з Івашковець складка від гостей 8·8, М. Вачиньска з Миловання 5, Народна Торговля Сянок з пушки 3.50, о. В. Клюка з Гірники 2, Іван Хвапіль, Буковця 2, К. Бакс з Лїщина 3, А. Домбровский з Хоросткова 5, о. В. Левицкий з Терцелівки 10, о. С. Маренин з Грашок 2. Св. Лакуста з Коломиї 2·38, М. Галань з Белза 7, І. Саварин з Комарна 1, Ю. Гнатюк з Кракова 2, о. М. Бронко Конячиньї 2, всї повищі через Дїло. І. Зарицкий з Львова 1, о. І. Кучиньский з Парипца на лютий 3, о. Гр. Содомора з Новосїлки 2, о. Пісецкий з Котузова 2, о І. Навроцкий з Голгіч 2, о Лотоцкий з Тростянця 2, о Киналь з Увся 1, о. Данилович з Соснова 1, Каса Виділу повітового в Збаражу 100, Василь Потелицкий контролюр почтовий з Львова за март 8, Селяньска Каса в Пакости 7, Читальня Просьвіти в Пристани 10, о В. Куниньский з Погорилівки за март 3, Комітет повітовий в Тернополи за март 219.14 а іменно: о. Ващик Яків 2, Вашкевич Михайло 1, Др. Вітошиньский Володимир, 4. Вітошиньска Олїмпія 2.

(Дальше буде.)

— **Виділ т-ва педаґоґічного** просить руску-суспільність, щоби численно виписувалась в члени товариства, вирівнувала залеглости, відновляла і зголошувала пренумерату на „Учителя“ і „Дзвінок“ і присилала всякі гроші і датки на адресу: А. Алискевича, ул. Кохановского число 15. В.

Спеціяліст недуг внутрішних

Д-р Евген Озаркевич

довголітний лікар клінічний і виведена лічничого в Щавниці, ординує постійно у Львові, ул. Коперника ч. 1, II. пов. (Народний Дім). 609

Др Яков Броніслав Соколь

ординує в недугах жолудка і кишок як передтим у Львові ул. Скарбківска число 4, I. поверх. 243 1—2

Концепієнта

рутинованого пошукує адвокат Др В. Шпунар в Ланцуті. 255 1—3

Коперницкий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всілякі инші прибори оптичні. Всілякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Особа самостійна, літ 35 знаюча добре господарство глядає посади до самостійного заряду у священика зараз або від 1-го мая 1904. Ласкаві зголошення листовно. Адреса: „Янїна“ у п. Турчаньскої, Львів, Замкова ч. 1. поверх II. 254 1—3

Уряд парох. в Скалаті

потребує дяка від неділї Томиної з хорошим голосом уміючим вестисьпів хоральний 252 1—2

Інтеліґентний Русин уч. VII кл. ґімн. пошукує лекцій на селї або в місті за низькою доплатою. Зголошення прошу присилати під адресою **І. К.** уч. VII кл. ґімн. poste restante Бережани почта loco. 251 1—3

Добрий дяк дістане сейчас посаду в Мшанї коло Львова. Перщеньство буде мати той, хто міг би провадити громадску писарку і бути касиєром при „Спілцї позичковій“. 227 4—3

Рускі сьвяточні картки

100 карт чорних . . . . . 5 К franco
100 „ кольорованих . . . . . 7 К franco

поручає антикварня

Д. ҐРУНДА

Львів, ул. Театральна 16.

Важне тілько для купців! 238 4—4

На недалекі сьвята

поручає

перша краєва запротоколована фабрика вудженини

Йосифа Котовича

Львів, ул. Краківска ч. 15, філія ул. Городецка ч. 3

звісну з доброти вудженину, а особливо вуджені шинки, полядвичні ковбаси, зладжені краєвим способом та всяку иншу вудженину по можливо найнизших цінах. — Замовленя з провінциї виконує ся відворотною почтою. 237 7—10

Готель Брістоль І. п. **ТЕАТР Variété.**

Виступ найліпших артистичних сил. Щодень три нові сензаційні комедії. 128

Перша краєва різьбарско-золотнича рукодїльня для украшеня церквей 732

ТЕОДОЗИЯ КОМІСАРУКА

в Станиславові ул. Собіского ч. 5.

Виконує іконостаси, олтарі, кивоти, проповідниці, престоли образи процесіональні і прочі церковні знаряди в бажанім стилю. Відновляє також старі і ушкоджені різьби та мальованя із захованєм найточнійших знамен і черт історично-архіольоґічних. Ціни як найприступнійші. Поручає також великий вибір кивотів в видї церкви, прехорошо виконані найновійшої форми в цїні від 120 зр. в гору.

МАСАРНЯ

Франца Іхньовского

поручає

ШИНКИ признані загально за найлїпші в смаку Впов. тутешною як і замісцевою публикою, а також всяку иншу **ВУДЖЕНИНУ** незрівнаної доброти.

ул. Батория ч. 6. і в новім складі ул. Батория 4 (коло Впов. Солецкого).

233 3—3

Вповажані Пані!

Від непамятних часів заливають наш край крохмалем брилянтовим з заграници, за котрий висилаємо поверх пів мілїона тяжко запрацьованого гроша! Щоби тому зарадити, витревалою працею усовершив я виріб того крохмалю так, що **безуслівно перевисшає добротою всякі инші вироби заграничні.** Просячи отже вас, Вповажані Пані, о попираня мого промислу, зазначую з цїлим притиском, що не домагаю ся з титулу краєвого виробу якоїсь поблажливости, прошу лиш о одно: „Спробуйте, та осудіть самі брилянтовий крохмаль БАЖАНТА“, котрий набути можна у всіх торговлях, так у Львові, як і на провінциї. Попирайте краєвий промисл, бо майно наших фірм, то наше народне майно. 210 2—3

З повагою

Управа першої краєвої фабрики „Бажанта“, брилянтового крохмалю у Львові.

Незвичайні успіхи викликує

ФРАНЦ. МЕНТОЛЕВА ГОРІВКА ҐЕЛЯ

марки „Edelgeist“.

При натиранню усмирює біль, скріпляє мускулятуру і оживлює нерви.

При змиваню гіґієнічно-профілактичне средство против ослабленя з відсьвіжуючим запахом.

Ціна фляшки 2 К.

G. HELL & COMP. TROPPAU-WIEN.

Дістати можна у *Львові* в аптиках Пшеса-Порятиньского, В. Діяла, Як. Байзера; в *Коломиї* в аптиці Берґлера; в *Миколаєві* в аптиці Фрідмана; в *Перемишлї* в аптиці Ґольдберґа; в *Рашеві* в аптиці Коритовского і С-ки в *Стрию* в аптиці Ґертнера і в *Тернополї* в аптиці Марияна Крижановского. 50 20—20

1782 РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ 1782

Найстарше промислове заведенє в краю і одно найстарших в Монархії

Фабрика найліпших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Впов. **Управам крамниць і торговлей** свої знаменаті вироби по умірковапих цінах.

Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і инших спиритуалїів у всіх смаках та якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплїй, хемічній дорозї фабрично зладжених і солодженых і ц. к. інститутом до розслїджуваня поживних средств розслїджених.

Цїнники і інформациї висилає ся на домаганє оплатно і даром. 200

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

щодень

Концерт військової музики. — Вступ вільний. 90 10-10

Дрїжджі випробовані, що дня сьвіжі в цїні по 1·00, 1·60, 2·00, 2·40 кор. за 1 кільо.

Насїня полеві і огородові (конюшина, люцерна, тимотка, райґрас, бураки, морква, петрушка і пр.) поручає

Народна Торговля

у всіх своїх складах, 185 9—12

УВАГА. При замовленях дрїжджей просимо подавати день, в котрий посилка має бути вислана.

Замкнене рахунків і білянс

„Наси позичкової“ в Ольшаници стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою за р. 1903.

1. З кінцем р. 1903 числило Товариство членів . . . . . 299·—
2. Удїлів з кінцем р. 1903. . . . . 812 К — с.
3. Фонд резервовий . . . . . 600 К — с.
4. Цїлий маєток власний виносить з кінцем р. 1903 . . . . 1412 К — с.

Рахунок оборотовий.

Приходи. К. с.		*Розходи.* К. с.
600.—	Фонд резервовий	
823·—	Удїли виплачені і виплачені	11·—
36140·74	Вкладки до обороту побрані і звернені . . .	4061·82
14069·27	Сплата скриптів і позички	46823·—
52·50	Сплата і позички на векслї	420·—
1260·27	Побрані і виплачені відсотки	1504·85
1149·92	Зворот і кошта адміністрациї	1566·63
4492·50	Льокациї виняті і вложені	4550.—
6.—	Кошти спору	10·—
59300·93	разом	58947·30
	до того приходи	59300·93
	загальний оборот	118248·23

Рахунок білянсу.

	Пасива. К. с.	*Актива.* К. с.
З рахунку удїлів	812·—	
„ фонду резервового	600·—	
„ вкладок до обороту	32078·92	
„ відсотків недібраних		579·87
„ „ надплачених	189·14	
„ зисків і страт	502·55	
„ скриптів		32753·73
„ векслїв		367·50
„ льокацій		57·50
„ інвентаря (вартість друків)		78·74
„ готівки		353·63
„ коштів спору		4·—
Резерва податків	12·36	
	34194·97	34194·97

Ольшаниця дня 25 сїчня 1904.

ДИРЕКЦИЯ

С. Наливайко касиер. *Т. Доманик* директор. *Янович* контролюр. 253 1—1

Платничого і до услуги гостий в комнатах до снїдань, обідів і вечер під користними услівями пошукує торговля корінна вин і делїкатесів **Івана Бориса** в Перемишли. 219 7—?

Позір! — Новість!

Чистий дохід призначений на будову дому „Сокола“!

З моноґрамом Сокола візитівка по 6 сот., 100 штук 5 К.

Портрет Лисенка по 50 сот., в оправі по 2 К.

Брошки з гербом Руси по 0·60 к
Шпильки „ „ „ 0·50 „
Сінки пара „ „ „ 0·90 „
Дармовіс „ „ „ 0·40 „
Пушки на тютюн або папіроси з гербом Руси „ 2·50 „
Мошонки на гроші „ „ 2·00 „
„ „ „ менші „ „ 1·10 „
Шпильки емальовані з моноґрамом „Сокола“ „ 0·40 „
Притискачі з Шевченком, Котляревским і т.д. „ 0·80 „
Льоси фант. льотерії Сокола (переписні листкі 10 родів) по „ 0·25 „
Облїґациї на будову дому Сокола „ 10·— „

Набувати можна в Соколї у д. Д. Кучики, справника.

Льоса набувати можна в Соколї, в „Народній Торговлї“, „Труд“ і у Ад. Раппа Львів, ринок ч. 11.

ТУТКИ циґаретові 100 штук за 1 зр. поручає А. Мазуркевич, Львів, ул. Скарбківска ч. 7

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31***, **1·30**, **8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, **9·50***.
З Ряшева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний двірець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
„ (на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Гримайлова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20***, **1·40**, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **8·10**.
Зі Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокали: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Ряшева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
„ (з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з головн.): 10·40, (з Подзамча) 10·57.
До Чернівців: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздкою (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформациї удїляє і продає всілякі білєти та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 23

Найліпші французскі паперці циґаретові „LE GRIFFON“ Найліпші французскі тутки циґаретові

Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане! 181

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий Папір з фабр. Черняньского З друкарні Народової (Манецких), Львів — Коперника ч. 9.

Ч. 68. Львів, Середа 24 Марта (6 Цьвітня) 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і съвят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістей".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілінського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік	32 к.		44 к.
на пів року	16 „		22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 „

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошена звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Поклики і инші приватні оголошення числять ся по 30 с. за стрічку.

Куди йде...

Вчерашні телєґрами до польских дневників донесли, що з Тарнова виїхало в тих днях 300 дівчат з повіту тарнівского на сезонові заробки до Прус, а тисячі вароду в західній Галичині, очевидно Мазурів, ждє поклікання від дотичних аґентур. Рух еміґрацийний після запевнень тих депеш має бути на Мазурщині незвичайно великий а має всї виглади на успіх, бо Німці покликують до робіт з нашого краю виключно Поляків. Рівночасно, бо в нинїшнім ранїшім виданю, помянув ся в Dziennik-y polsk-ім в формі вступної статї слїдуючий комунікат.

„Перед кількома днями — каже орґан польскої гакати — звернули ми увагу на факт, що поліцийна експозитура в Освенцімі мусїла завернути з дороги тисяч кількасот (як знаємо з реляцийї делеґата „Народного Комітету", що розслїджував справу на місци, се донесене є від початку до кінця неправдиве, пущене польскою гакатою в цїлях політичних. *Ред. „Діла"*) руских селян із східної Галичини, котрі, підмовлені несовісними аґітаторами (!!) хотїли виїхати до Німеччини за заробками, не маючи поняти, чи дістануть там яку роботу.

„Тому, що факт, який случив ся в Освенцімі, не є на жаль одиничним („брехня на брехни їде і брехнею погоняє" *Ред. „Діла"*), тож не дивниця, що намісництво бачило ся спонуканим в цїли здержаня того нездорового (!!) руху „съцїсле і зґодне з обовязуйонцимі уставами", а при тім „керуйонц сен печоловістосцьон для теґо так нєґодня баламуценого люду", розплинути справу на місци в самій Німеччині що-до запотребованя там робітника. В тій цїли, як довідуємо ся, відіслало ся намісництво в дорозї урядовій з запитом до всїх конзулїв Австро-Угорщини в Німеччині, чи і яке запотребованє робітника є там в сїм роцї пожадане.

„Отож конзуляти з „ржадцом вдномисльносцом" відповіли, що великого запотребованя нема (!!) а о скільо істнує, відносити ся може тілько до робітників з західної Галичини (!), котрі там від многих лїт мають добре вироблену марку і суть справдї пошукувані. Що-до робітників з східної Галичини, а передовсїм руских, то тоті не можуть числити на заробок в Німеччині, яко елемент лїнивий і трактуючий роботу недбало.

„На основі тих опінїй — каже дальше півофіциальний орґан польских верховодів — видало намісництво обіжник до староствів, щоби в границях обовязуючих законів (нагадує ся тут мимохіть виказ Ваденього про „леґальні" вибори. Ми цїкаві, як при узнанім законом основним праві свобідного переселюваня можна здержувати еміґрантів їдучих за заробком! *Ред. „Діла"*), старали ся здержувати сей еміґрацийний рух за заробками до Німеччини в східній Галичині, а тим самим охоронили сей „бедни рускі люд" від нехибних втрат і кривд.

„Тоту акцию правительства — каже в кінци „Dziennik polski" — треба повитати з вдоволенем (певно!) яко підняту в інтересї люду. Маємо надію, що також „обивательство, духовеньство (польскі ксьондзи — Ред. „Діла") і научицельство" (ось до чого мають служити польскі народні учителї по думцї гакати! Р. Д.) також зі свого боку будуть співдїлати для відведеня „рускєго вайскєго люду" від нагінки (!) за заробком на чужині, коли може остати ся в краю серед релятивно далеко лїпших (!!) заробних обставин".

Отсе замість статї, яку приніс орґан польских верховодів яко даруночок на Великдень рускому сїльскому населенню. Та на жаль, ми того даруночку не можемо як слїд розібрати з огляду на львівску ц. к. прокураторию. Ми не будемо отже входили в те, після яких законів людскої льоґіки могли австро-угорскі конзулї знайти брак запотребованя рільничих робітників в Німеччині, хоч заразом найшло ся там обильне місце для виключно польского населеня західної Галичини — анї також, на якій правній основі міг би, коли донесене Dziennik-a правдиве, вийти наказ здержуваня еміґрантів-Русинів з Галичини, коли право пошукуваня заробку і свобідного переселени доси обовязує. Ми констатуємо лише, що статею „Dziennika polsk-ого" в и я в л е н о д о р о ґ и, яких ужито для спиненя рускої еміґрациї, дороги нїґде доси не практиковані, які мали без сумнїву на цїли не тілько „розвідати" через конзуляти про заробкове запотребованє в Німеччині але певно і вилив в дорозї дипльоматичній на нїмецкі, наших урядові бюра посередництва працї, щоб свої запотребованя покрили тим разом виключно польским робітником з поминенем Русинів. Та лишаючи всї ті квестиї на разї з відомих причин на боцї, як і квестию, який фактичний успіх віднесе акция намісництва, — о чім по замовленых нїмецких бюр пересьвідчимо ся може в недалекій будучности, — ми обмежуємо ся тут на саму, ясну впрочім для кождого парафразу інспірованої статї „Dziennika polsk-ого", не сумнїваючи ся, що належите осьвітленя сеї найновійшої галицко-польскої акциї дадуть наші посли в радї державній....

Виклади про молочарство філії „Просьвіти" в Стрию.

Заряджовані філією „Просьвіти" виклади п. Гарасевича про молочарство відбули ся — як нам пишуть зі Стрия — після програми а слїдуючим результатом:

1) В Синевідску нижнім селяни зійшли ся в означенім дни а по вислуханю відчиту заявили охоту завязаня у себе спілки, а в тій цїли 11 селян зложило по 1 К яко вписове до спілки. Справою сею заінтересував ся дуже місцевий учитель, так, що при его помочи спілку можна ввести в житє тим більше, що Синевідчани, маючи велику толоку, можуть держати більше число коров.

2) В Гірнім на виклади прийшло около 40 господарів і 9 господинь, річ сама приняла Гірчанцям дуже до вподоби, самі однакож заявили, що з причини занадто великого роздробленя ґрунтів та цїлковитого браку молока, орґанізациї спілки не дасть ся там перевести.

3) В Лисятичах прислуховало ся викладам около 80 людий, між котрими переважало число молодших. Справу орґанізациї спілки узнали яко річ хосенну і можливу до переведеня, але доперва тоґді, коли би мелїорациї толоки та лисятицких сїножатий дала ся перевести. Заложеню спілки стоїть на разї на перешкоді також і будова дому читальняного, а сей обдуманий на більші плани, вимагав великих видатків, так що тепер до заложеня спілки молочарскої не в силї лисятицкі люди приступлять.

4) В Комарові зібрало ся в читальни около 100 людий а між тими було і велике число жінок. Виклад про молочарскі спілки викликав велике заінтересованє а передовсїм між жінками. З огляду на велику рухливість селян, на їх сприт та проворність, заложене спілки не лиш дало би ся легко перепровадити, але надто дають они запоруку, що спілка не засьпить ся. На викладах в Комарові були також селяни з Олексич та з Ярушич.

5) В Дашаві виклад відбув ся в громадскім домі в присутности 120 людий серед заінтересованя до тої справи. Дашавці розпитуючись про подробиці при орґанізациї спілок молочарских, оказали охоту до заложеня такої спілки, справа ся однако в Дашаві з огляду на брак інтеліґентної людини, котра тою справою хотїла би заняти ся, есть на разї трудна до переведеня.

6) Хотяй в Дїдушицах великих число присутних (160 людий) на викладах було найбільше, то з причини малоземельности і майже цїлковитого зубожіня селян заложеня спілки есть там неможливе, тим більше, що заінтересованє тою справою показало ся виключно лиш у молодших, між тим як старші люди, не висказуючи своєї гадки, робили вражене людий такій акциї противних.

7) На виклад про орґанізацию спілки молочарскої в Жулинї зібрало ся в читальни звиш 140 людий, котрі оказали велике заінтересованє до тої справи а крім того

В. Щурат.

В страстний четвер.

I.

На Ґетсеманський сад,
на дерева оливні
клав місяць срібну ткань,
а нічна — тїни дивні.

Дріман на вітцї птах,
кругом дрімали квіти
й ті, що Він їх любив,
поснули всї, як дїти.

Лиш Він один не спав,
не спав з Ним біль нестримний.
Впав замість рос в ту ніч
дощ сліз на камінь зимний.

II.

На цвинтарі в тиши нїмій
стоїть каплиця сиротою.
Сповнив ві рясний повій,
сховала ся вона в повою.

Убрався в траву ві поріг,
а двері вкрились мохом густо.
Ніхто не відчиняє їх,
і все тут глухо, все тут пусто.

Із-за нїмих дубових стїн
лиш раз у роцї гомін чути,
тоґді, коли нїмує дзвін
під гнетом сьвітової смути.

На страстнім тижни у четвер
іде туди народ від рана.
Як все мовчала, так тепер
гуде каплиця Ґетсемана.

З вікон, що в тїни крились все,
филює вечер ясність в гору,
а филя ясности несе
до неба людських душ покору.

Під місячний підхмарний серп
пливе молитва щира смирно.
Ряди простоволосих верб
схиляють голови покірно.

Все молить ся: „Дай поміч нам!
Не опускай нас в хвилю скрути!
Атже-ж Ти, Христе, знаєш сам,
як то опущеному бути!"

14)

Болєслав Прус.

Палата і рудера.

З польского переклав
О. П—к.

(Дальше.)

Віконце опустїло а молодик почув за хвилю:

„Як честь блаженного Прандотти статочно переховалась, так і образи його були у вірних від непамятних часів в великім пошанованю. Читалисьмо..."

— Ви глумите ся з мене, — закликав обурений молодець.

— Ні, пане! читаю тільки житє блаженного Прандотти.

— Алеж я потребую сейчас грошей.

— А я підпису вашого батька... „Читалисьмо, в наведеній повисше візитї біскупа Задзіка, що Кретковский архидиякон"...

— Звідки ж я вам його возьму? — спитав до найвисшої ступени роздражнений молодець.

— Звідки?... ви я знаю! Можете мати в кишені другий вексель з підписом батька, ви я знаю?

Молодець перейшов ся кілька разів по кімнатї.

— Перо лежить — говорив голос а поза стїни. — Я нїчо не бачу, нїчо не чую!...

„Що Кретковский архидиякон справив новий образ блаженного Прандотти, але сей на вказанім місци, над вівтарем апостолів Петра і Павла, уже не находить ся..."

Тимчасом елеґант приблизив ся до стола і підписавши скоро вексель, сказав придушеним голосом:

— Ось маєте! я сам підписав його. Здаєть ся, що се достаточна ґварантия?

Побожний старець підійшов до вікна і відібрав папір.

— Добре, добре! Пятьсот рублїв сріблом на першого сїчня... Добре! Ви хочете аби я виплатив дрібними, ґа?...

— Якими небудь, аби скорше.

— Аби скорше! Ой, ся молодість, яка вона нетерпелива. Прошу... Сто і двіста... На Новий Рік...

— Будь здоров, лихварю — пробурмотїв елеґант схопивши два сторублеві папірці.

— До побачення, фалшівнику, відповів спокійно похоплений чоловік, ховаючи вексель.

Тимчасом молодця замотував Юдка.

— Щож то я хотїв сказати? — почав лихвар — а ґа!... Маєш Юдко сей годинник і піди ще нині на поліцию.

— Ви не надумаєте ся? відповів жидок, беручи гарний годинник до руки. — Ни, дам за него цїлих пятьдесять рублїв.

— Досить!... Давай ґроші. Належить ся мені сїмдесять девять рублїв без семох центів.

Наступили рахунки, по яких лихвар сказав:

— Можеш йти. Завтра будь тут перед осьмою рано, я через кілька днїв не можу бути... На.. чекай но... скажи там, аби від Ґофа не купували нїчо, хочаб навіть за пів даром.

— А як куплять?

— Як куплять, то я порахую ся з тобою і з Давидком. Добраніч.

В тій хвилї з першої кімнати долетїв відгомін розмови.

— Хтож там? — закликав капіталіст.

Двері отворили ся і вийшла чорно убрана жінка.

— Йди, Юдко! Пані Ґолембйовска добродійка, моє поважанє!

Констанция упала на крісло.

— Я так умучена! — шепнула.

— Тяжкий є тягар житя, але мусимо його двигати — відповів лихвар. — Ви певно хочете ґрошей?

— Колиб можна за мою машину.

— Я не займаю ся кравецтвом, дорога пані Ґолембйовска!

— Коштувала мене вісїмдесять рублїв, нині віддам ей за двацять... Не маємо уже нїчо.

— Я купию площу, — відповів лихвар — а властиво доплачу, а машину...

— Таж знаєте, що батько анї чути про се не хоче.

— А щож я тому винен? — питав лихвар, нахиляючись з віконця.

— О, коливби ви знали, які ми бідні!... Вже третий день їмо хліб і сирі огірки.

— Моя пані, і я не більше їв, коли я був в ваших лїтах.

— Татови що-раз гірше, що-раз менше притомний...

— І тому я не винен.

— Геленя моя в очах нидїє...

— Спридасте площу, а і на лїкаря знайдеть ся.

Констанция зірвала ся з крісла.

— Ви не маєте милосердия! — закликала.

— Але ґроші на купно площі буду мати...

Очи жінки заясніли.

— Пане! я вам щось скажу. Я знаю, що вам люди нїчо не зроблять, але памятайте, що Бог справедливий і що він скарає вас.

І відійшла до дверий.

— Вас вже скарав — викрикнув за відходячою лихвар і цофнув ся до своєї таємної кімнати.

Минуло пів години, заким успокоєний вихилив ся знов і закликав слугу. Коли увійшла сказав:

— Чи Матвій вернув?

— Вернув, пане — відповіла стара.

— Я не буду через кілька днїв в дома, Юдка мене заступить! Памятайте про двері.

— Добре, пане.

— А тепер, добраніч!

Стара зблизила ся до віконця.

— Чого ви хочете Маціёва?

— Пане!... Чи то правда, що наш пан вернув?

— Вернув, вернув! — відповів лихвар з відтінком вдоволеня в голосї: — і казав підвисшити вам пенсию...

— Покірно дякуємо панови, говорила Маціёва, цїлуючи лихвара в руку — але...

Лябінера жерело дешевости

Сикстуска 10, Львів, Сикстуска 10

поручає по дуже низьких цінах на теперішний сезон.

для мужчин біле біле і кольорове, капелюхи і краватки в найновійших фасонах, рукавички, скарпитки, шельки, памнці, парасолї і всякі знадоби до подорожі.

для женщин найновійші пояски, парасольки, воальки, рукавички, панчохи, батистові хусточки.

для дїтий найновійші капелюшники, суконки, панчошки, скарпитки і т. п. 804

порішили 27. марта 1904 зібрати ся на нараду в тій справі.

Після гадки п. Гарасевича до орґанізації спілки надають ся найкраще села Завадів, Угерско, Лисятичі, Комарів, Жулин та по части і Синевідско нижне, перед тим однак треба би урядити в однім селі взірцеву спілку для приміру.

Видїл порішив по порозумінню з делеґатами дотичних громад передовсїм заснувати спілки молочарскі в Завадові і Угерску, котрі то місцевости з кождого погляду до сего найкраще надають ся. В тій цїли порозумів ся видїл з п. Ведроньом, щоби устроїв ще в обох тих громадах демонстрациї з центрифуґою, почім наступить в обох громадах заснованє спілок. Позаяк ціла дотеперішна акциа потягнула вже за собою значні кошти, а ще значнїйших коштів вимагати буде устроєнє і орґанїзациа згаданих спілок, відносить ся видїл філії до центрального видїлу „Просьвіти“ о підмогу на тую цїль з фонду, удїленого товариству соймом на цїли господарскі.

Рівночасно предприняв видїл філії заходи, щоби забезпечити собі власні фахові сили до веденя промислу молочарского. В тій цїли выслав на высший курс молочарский до краєвої школи в Ряшеві ученика Евґена Говиковича, котрий з днем 15. марта 1904 зістав до сеї школи принятий і розпочав там науку. Рівночасно відносить ся видїл філії до видїлу краєвого з прошенєм о принятє двох учеників до краєвої школи господарскої в Бережници на тримісячний курс в цїли познакомленя з годівлею коров і раціональним набіловим господарством. Рескриптом з дня 26. марта 1904 ч. 29927 прихилив ся видїл краєвий до сего прошеня і призволив на принятє до сеї школи двох учеників з безплатним мешканєм і наукою за доплатою на харч від ученика по 20 К місячно. Видїл філії надав ті місця Михайлови Василишинови з Завадова і Федеви Пристаєви з Олексич, котрі від 15. цьвітня 1904 вступають на науку Кошти їх харчу понесе видїл філії.

На основі тих приготовлень приступає видїл філії до дальшої акциї на поли промислу молочарского в Стрийщинї.

Справи заграничні.

Сербія війшла наконець в нормальні зносини з иншими державами. Коли по кровавій пригоді з д. 11. червня мин. р. король Петро I. заняв престол „своїх батьків“, віденьске і петербурске правительство домагало ся від него покаранья убійців короля Александра, а иншї держави жадали, щоби тих убійців усунено бодай зі становиск, на котрих стикались би з заграничними дипльоматичними заступниками. Не треба казати, що не так легко було уволнити тим жаданям; адиєк Петро Караджорджевич став королем як-раз лише завдяки тим людям, котрих тепер мав би карати, і тим вчинкам, за котрі мав би їх карати. Справа провоїкалась, аж перед самим новим роком дипльоматичні заступники держав виїхали з Білграду і тим зірвано дальші зносини з Сербією. Вкінци настав перед тижнем в Сербії повий кабінет, а на его чолї станув Николай Пасіч, отвертий противник убійців Александра. Але й ему не легко прийшло би було привернути дипльоматичні зносини з державами, коли би на Балкані не було того болика, яким є македоньска справа. З уваги на сю справу, що кождої хвилї може вникати зовсїм не бажану завирюху, мусїли заграничні правительства ласкавійше обернути ся до Сербії і спустити дещо з своїх жадань. Отже Пасіч за згодою корони поусував убійців з визначних дворских становиск, надаючи їм за те инші вищі і лїпше платні уряди, а на їх місце покликав людий, що доси нїчим не виявили своїх партийних поглядів. Стало ся те все за попереднім порозумінєм з заграничними правительствами, так що коли Пасіч доніс їм опісля урядово про доконаний вже факт, надходять так само урядові відповіди і именованя дипльоматичних заступників.

Положенє в Македонії не ворожить нїчого доброго. Місия Начовича не повела ся, а Порта з одної сторони чим-раз більше роздуває в Македонії антаґонїзм між Болґарами а Ґреками, а з другої проволїкає в безконечність справу реформ, удаючи, що нїби то заходить ся коло них. Знаний начальник македоньского руху Борис Сарафов вернув з своєї довгої подорожи по Европі і пробуває на разї в Софії у своїх родичів та, як доносять, має часті наради з князем Фердинандом. Він не вірить в турецкі реформи, але голосить, що Македонцї будуть сидїти тихо, щоби не дали Портї позору до жалоб, що мовто вони перешкаджають переведеню реформ. Чи се щирі его наміри, се инше питанє. Montagspresse в остатнім числї замічає, що, коли Австриа і Росиа не покладуть конець дволичній іґрашцї Туреччини, то з весною дуже легко може в Македонії прийти до нового повстани, а може надїйти також хвиля, що в справу вмішають ся Анґлія і Франциа та поведуть її з дальше ідучою програмою, нїж австрийско-росийска.

Війна.

(Телеґрами).

Льондон. Дневники подають несправджену доси поголоску, що дня 3 с. м. Япанцї виконали повий атак на Порт-Артура і затопили два кораблї у вїзді до порту, так, що сей вїзд тепер є лиш 156 метрів широкий а 30 метрів ґлубокий.

Берлїн. До Харбіна привезено дня 9 марта перших Япанців полоненых козаками, именно майора ґенерального штабу, 2 Япанців перебраних по цивільному, жінки майора і служниці. По переслуханю полонених відіслано їх ваґонами 1 і 2 класи до Іркуцка, де будуть інтерновані аж до кінця війни.

Токіо. З Фенянґу потверджують вість, що япанська патруля перейшла в суботу до Віджу і вже не знайшла там Росиян. Япанцї вкладували на Кореї цїсарску ґвардию і 2 і 12 дивізию. Ся армія пустила ся трема дорогами на північ. Привезено також провіянт і 2500 коний.

Льондон. Росиани обсадили всї гори на правім березї Ялю від Антуна аж до Тянтсекіну і укрішили свої позициї палїсадами, окопами і полевою артилериєю. Росийскі війска під Антуном обчисляють на 30.000 людий. Антун є операцийною підставою для війск, котрі мають боронити перед Япанцями перехід через Ялю.

Петербург. Тут говорять, що якийсь високий ґенерал росийский, здаєсь Драґоміров, предложив цареви мемориал виказуючий, що Манджурия не має для Росиї нїякої мілїтарної аиї економічної вартости і що по виграній війні, Росия повинна Манджурию назад віддати Хінам. Також будова великої фльоти непотрібна, бо Росия нїколи не буде могла конкурувати на мори з Анґлією. За те ґенерал радив, аби скрішити армію в середній Азиї, бо борба о Хіни є для Росиї найважнїйшим політичним питанєм в будучности.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Македонія.

Відень. Австро-угорский амбасадор в Царгородї зажадав приславя 5 офіцирів для македоньскої жандармериї, именно 1 майора, 1 капітана і 3 лайтнантів. Они мають бути в Солуни вже 20 с. м. Сї офіцири дістануть о один степень вищий, нїж сей, який мають в австрийскій армії, до котрої будуть дальше належати. Они будуть інструкторами і реорґанїзаторами турецкої жандармериї. Командантами в службі будуть турецкі офіцири. Fremdenblatt доносить, що з тих офіцирів, котрі зголосились до жандармериї в Македонії, міністерство війни вибере 50 і вишле їх до Солуня.

Парим. Petit Parisien оголошує розмову з болгарским міністром внутрішних справ, котрий мав сказати, що Болгария і Сербія суть приятелями, вже Австриа загрожує болгарским інтересам і підпираючи альбаньских беїв, глядає нагоди до інтервенциї в Македонії. Мимо заперечень вісти о мобілїзациї в Босниї суть правдиві.

Царгород. В окрузї Дякова віддали ся два начальники альбаньского руху.

Справа Египту.

Царгород. Султан запросив цїсаря Вільгельма, аби відвідав Царгород. За те старавсь султан всїми силами попирувати плян подорожи Вільгельма до Египту, бо в тім добачував потвержденє забору Египту через Анґлію.

Бунт Ґерерів.

Берлїн. Дня 28 марта побито Ґерерів коло Окаганди і занято їх позициї. Нині відїздить для скріпленя нїмецкого ґарнізону в Африці 26 офіцирів і 360 вояків.

НОВИНКИ.

— **Анальфабетизм чи самоволя?** Почтова посилка, заадресована найвиразнїйшим на свїтї, бо калїґрафичним руским письмом до Полянниці п. Болехів, вернула назад до надавця у Львові з дописков: „Adresatka w Drohobyczu nie znana“. [Підпис нечиткий]. Велика шкода, що дотичний урядник, котрий так „po narodowemu“ заладив в дрогобицкім уряді почтовім руску посилку, не виписав виразно свого чесного імени та назвища, бо тоді ц. к. дирекция почт могла би (якби схотїла!) провірити, що тут заходить: анальфабетизм під ваглядом рускої мови чи крайна самоволя. Опаска з адресою находить ся у нас а почта „Болехів“ виписана на ній як і цїла адреса так виразно, що можна ві намацяти пальцями.

— **Напасть на о. Кіпріяна.** В нинїшнім числї Kurjer a lwowsk·ого появила ся допись з Немирова з брутальною напастию на місцевого руского пароха о. Кіпріяна. Якийсь провінціональний „patriotnik“ доносить, що о. Кіпріян мав в тамошній школї на науцї рускої релиґії наказувати дїтям, щоби учителям на польскі питаня не відповідали, не віддавали їм поза школою почести, не терпіли між собою польских дїтий і т. п. Тоту науку мали чути крізь отворене вікно богато міщан та Жидів, чув її також управитель школи п. Міхньскій, котрий так зґрішив ся словами катехита, що війшов до класи і звернув увагу „bogytela“ на невластивість его роботи. На се о. Кіпріян мав кинути ся з палицею на учителя і сильно его зганьбити. Справа оперла ся на разї о окружну раду шкільну а закінчить ся в суді. „Czas byłby najwyższy, by tego kapłana w jego działalności uczynić nieszkodliwym“ — кінчить кореспондент Kurjer-a lwowsk-ого благородну клевету, бо що ціле его донесенє є клеветою, се аж надто очивидно для кождого, хто знає повагу і вродженний такт о. Кіпріяна. Впрочім не сумнїваємо ся, що неправдивість сеї дописи викаже найблизша будучність, подібно як то ми виказали вже кілька разів неправдивість провінціональних донесень „Kurjer-a lwowsk-ого, звернених своєю тенденциєю против Русинів. Дивувати ся лише треба, що й Kurjer lwowski, котрий супротив Русинів займав до недавна хоч в части становище невтральне, прилучив ся також до русиноїдної преси, а навіть ривалїзує своїм дзявканєм на все, що руске, з такими вибреханими цуциками як „Dziennik polski“, „Narodówka“ і иншими.

— **Страйк студентів рускої ґімназиї.** „Dziennik polski“ доносить, що ученики III до VII кл. рускої академічної ґімназиї у Львові порішили ґреміяльно застрайкувати на случай, коли дирекция сеї ґімназиї не приїме по святочних ферих виключеного tacite уч. V кл. Кутиньского. В тій цїли має Кутиньский перший зголосити ся по вине, по чім наступить виконанє ухвали. Не знаємо, на скільки се донесенє „Dziennik-a“ є правдиве, бо не маємо відповідних зносин з ґімназияльною молодїжю, щоб засягнути там певних информациї. Колиб однак донесенє „Dziennik-a“ було правдиве, то требаб лише висказати жаль, що незначна в ґрунтї річи причина довела до сумних, а довести може і до еще сумнїйших результатів. „Dziennik polski“ вже тепер накидає ся на руску ґімназию, в котрій молодїж до сеї степени — як каже — здеморалїзувала ся і нема сумнїву, що з цїлої „хрії“, коли вона здїйснить ся, скористають хиба одні наші противники. Виправдї подібний страйк був вже перед двома роками і в реальній школї у Львові, серед молодїжи майже виключно польскої, однак не треба забувати, що у нас в таких случаях прикладає ся в горі подвійна мірка і з тим треба все таки числити ся. Тому то на нашу думку належало-б справу як найшвидше в добрій дорозї полагодити, до чого покликані суть з одного боку тїло учительске а з другого родичі. Тїло учительске повинно обективно розслїдити причини невдоволеня молодїжи і їх евентуально усунути, а родичі повинні вплинути на своїх дїтий, щоб не давали ся уживати до невідповідних демонстрациї, таких, з котрих не буде нїкому жадної користи, а вийти може не лиш шкода для страйкарів через втрату курсу, але і для самої інституції.

— **Гідне наслїдуваня.** Перша руска торговля і рукодїльня парамептів церковних Евґена Спожарского і Володимира Устеньского (ул. Руска ч. 1 дім „Просьвіти“) зложила з нагоди збільшеного руху торговельного перед сьвятами на мої руки яко секретаря Народного Комітету **100 корон** на цїли народні. Полишаючи розділ сеї суми до найблизшого засїдання Народного Комітету, складаю Вп. Жертводавцям за сей щедрий даток прилюдну подяку, — та висказую бажанє, аби сей патріотичний поступок наших руских купців найшов як найбільше наслїдуючих. *Осип Кузьмич.*

— **З Краєвого Союза Кредитового.** Дня 25 марта с. р. відбули ся в сали „Рускої Бесїди“ у Львові загальні збори „Краєвого Союза Кредитового“, під проводом президента ради надзираючої п. Григории Кузьми, ц. к. радника висшого суду краєвого. По відчитаню протоколу з послїдних загальних зборів і по принятю его до відомости зборами, зложив імепем дирекциї звіт з дїяльности за рік 1903 начальний директор п. д-р Кость Левицкий, виказуючи корисний розвій стоваришена у всїх напрямах. Дискусию, в котрій брали участь пп. д-р Іван Куровець, Захар Скварко, Антін Негребецкий, д-р Стефан Федак, д-р Теофіль Кормош і директор п. Кость Паньківский закінчено ухваленем внесеня п. Николи Захарисевича, що поручає ся дирекциї, щоби дала почин до заснованя товариство емеритального для урядників товариств кредитових. Відтак проф. д-р Ілия Кокоруда відчитав справоздане комісиї контрольної, почім збори одноголосно ухвалили дирекциї абсолюторию. Дальше ухвалили збори на внесене ради надзираючої придїлити з чистого зиску, в квоті 3.751 К 39 с.: на 5% дивіденду 1.945 К 26 с., на фонд резервовий 376 К, на специяльну резерву 230 К 13 с. а на цїли добродїйні 1.200 К, при чім розділ на цїли добродїйні полишено раді надзираючій. Вкінци поновно вибрано пп. Григория Кузьму і Йосифа Гурика до ради надзираючої а пп. Илию Кокорудза, радника Юлїана Сїчиньского і Сидора Бриттана до комісиї контрольної.

— **З Краєвого Союза Ревізийного.** Дня 25 н. ст. марта с. р. відбули ся в сали „Рускої Бесїди“ у Львові перші загальні збори товариства „Краєвий Союз Ревізийний“. Збори відкрив іменем основателїв директор „Народної Торговлї“ п. Василь Нагірний. До першої точки зборів забрав голос адвокат д-р Кость Левицкий. Іменем основателїв представив історию заснованя товариства, зазначив, що головною цїлию товариства є ревізия союзних товариств і стоваришень, подав до відома зборів, що орґаном товариства буде місячник „Економіст“, і звіт сей закінчив горячим визванем всїх руских товариств і стоваришень заробкових й господарских, щоб приступали в члени Краєвого Союза Ревізийного. Відтак приступлено до вибору голови і Ради Надзираючої товариства. Головою товариства вибрано адвоката д-ра Костя Левицкого; до Ради увійшли: пп. 1) д-р Ярослав Кулачковский, 2) д-р Стефан Федак, 3) Василь Нагірний, 4) Александер Серойчковский, 5) д-р Михайло Коцюба, 6) д-р Никола Шухевич, 7) д-р Теофіль Кормош, 8) д-р Евґен Олесницкий, 9) Антін Негребецкий, 10) д-р Іван Дрогомирецкий, 11) о. Александер Темницкий і 12) д-р Льонґін Озаркевич. На предложенє дир. п. Костя Паньківского, збори установили вкладку на рік 1904 для товариств і стоваришень кредитових в висоті 50 сот. від кождої тисячки позичок удїлених з кінцем 1903 року, найменче в квоті 40 К., — а для товариств і стоваришень некредитових в висоті 2% від чистого зиску білянсового з 1903 року, найменче в квоті 40 Кор.

Рада Краєвого Союза Ревізийного на першім засїданю з дня 20 цьвітня с. р. уконституовала ся вибираючи заступником голови д-ра Стефана Федака, секретарем п. Александра Серойчковского, касиром о. Александра Темницкого а контрольором д-ра Теофіля Кормоша. Відтак рішено видавати місячник „Економіст“ як орґан „Краєвого Союза Ревізийного“, почім заімпоновано ревізорами товариства 1) Костя Паньківского директора і поступатора Краєвого Союза кредитового, 2) Апольона Нічая директора Народної Торговлї у Львові, 3) Миколу Залїкіевского інспектора Народної Торговлї у Львові, 4) Михайла Іванця ревідента товариства взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові, 5) Сидора Бриттана секретаря товариства взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові, 6) Александра Серойчковского, урядника філії банку австро-угорского у Львові, 7) д-ра Теофіля Кормоша, адвоката і директора товариства задатковго „Вѣра“ в Перемишли, і 8) Юлїяна Сїчиньского радника ц. к. дирекциї домен у Львові.

— **Демонстрациї в Харкові.** Технольоґічний інститут в Харкові був оподї видовищем студентских демонстрациї. Почало ся від віча, що мало осудити поступок „обединительного“ гуртка студентів, котрі зробили донос на одного професора за критичні замітки в справі війни з Япаном. Наслїдком того доносу професора усунено від викладів. Віче мало обмежити ся лише до домаганя видалени заподіяних студентів шпигунів і привернєня викладів заденунціонованого професора. Не подобало ся се директорови політехніки, Шілєрови, котрий спровадив до інституту жандармерию. Около 50 жандармів вдерло ся до вічевої салї, причім при вході не зняли шапок. Роздали ся крики: „Долой шапкі!“ Жандарми послухали сего поклику але рівночасно стали взивати студентів, щоби опустили салю. Студенти вийшли із салї і удали ся гурмою до кабінету директора. Тут застали коло дверий також з 50 поліцейників. Розпочала ся котача музика серед криків: „Проч з поліцією! Проч з Шілєром!“ Явили ся професори і стали взивати молодїж до опущеня будинку. Тимчасом поліция не хотїла випустити демонстрантів, бажаючи наперед списати їх назвища. Серед метушні помічник поліцмайстра потрутив одного студента, за що обірвав сейчас від него поличник. Тоді кинулась поліция на студентів з шаблями і було би прийшло до розливу крови, колиб в тій хвили не надїхав ґубернатор і звелїв випустити всїх без перешкоди. Цїлий будинок був вже окруженний кінною жандармериєю, що стерегла его дальше, дожидаючи повороту демонстрантів. Але студенти користаючи з того устроїли по місті демонстрациїний похід. На другий день зібрали ся знов на віче і знов до салї вдерла ся жандармерия. На заяву вічевиків, що не уступлять ся, хочби їх мали по одному виволїкати, присутний віце ґубернатор позволив докінчити їм віче. По горячих промовах ухвалено резолюцию з

Прибори до кравеччини як: Аплікациї, Коронки кльоцкові, Тасьми, Гузики, Підшевки поручає найдешевше християнська фірма **Фердинанд Ґітлєр (Gütller)** у Львові, площа Галицка ч. 3.

— Щож такого?

— Чи не могла-б я зобачити панича? Таж то вже з вісїм літ...

— Не тепер. Жінки мають задовгий язик.

— Я нїчого не скажу, мій пановьку золотий, бодай я в землю вросла, але нехай зобачу його! Він такий добрий, прислав нам дарунки, казав кланяти ся, нехайже бодай ще раз перед смертю зобачать його мої очи...

Наступила хвиля мовчанки, по котрій лихвар зміненим голосом сказав:

— Ходи стара!

І вітворив сховані в стїнї двері до своєї таємної кімнати.

Був се величезний і понурий покій, заповнений множеством шаф, скринь і куфрів.

Стара огляпула ся довкола боязливо...

— Глянь тут! — сказав лихвар, показуючи стїну, що лежала проти вікон.

На стїнї тій висїв прегарний портрет двацятькількалїтного молодця, з голубими очами і ясним, кучерявим волосем. Обличе начеб жило і усьміхало ся.

— Дивись, стара, се він! Сам себе намалював. Чи пізнала би ти його?

— Як живий! — відповіла жінка, складаючи руки.

— Правда, що змінив ся, що? Коли ти бачила його перший раз, був нужденнїйший від пса, що має свою буду, а нині... він пан, має тисячі, палату буде мати... Не мав що їсти, а нині... годує людий при собі... ба і яких!... Правда бабо, що мій хлопець змінив ся... що?

Коли так лихвар говорив, здавало ся, що ціла кімната стала в потоках крови. В крови купав ся недобрий пан того дому і його обковані шафи в тій самій крови, що залила незвичайно гарне обличе молодця.

— Христе Боже! — крикнула стара.

Лихвар затрясе ся.

— Чого ти верещиш? — закликав.

— Я невинна пане! то сонце так заходить! — відповіла перестрашена жінка.

Дурне сонце і ти дурна, забобонна бабо! — пробормотів лихвар і витрутив жінку.

Вскорі на усе упали сумерки ночи.

(*Дальше буде*)

протестом против допущення до будинку поліції та домаганьем усунення Шілєра з уряду директора, під котрим дальших студій продовжати не будуть. Тоту резолюцію вручили на письмі віцегубернаторови, щоби передав її міністерству. Відтак розійшли ся студенти спокійно домів. На другий день по тім вічу виклади в інституті перервано, бо професори (з виїмком двох) заявили, що супротив поведеня Шілєра і господарованя в будинку жандармерії, не можуть більше викладати.

— **Оригінальне збільшуване военних фондів.** На цїли военні складає тепер в Росії кождий рад не рад свою лепту. При тім вирікають дуже цїкаві помисли, що мають вести до експльоатації публичної жертволюбивости. Ось у Пермі 19-лїтна і дуже гарна (се треба конче завважити) сьпівачка Сахарін обявила на своїм концерті публиці, що поцїлує кождого, хто жертвує на военний фонд по 10 рублїв. Кандидатів до поцїлунків зібрала ся спершу така сила, що Сахарін мусїла втечи до гардероби. Аж по кількох хвилинах вийшла і розділила своїм обожателям — разом 150 поцїлуїв. З того, що п. Сахарін зложила досі до каси лише 800 рублїв, видно, що богато поцїлуїв роздала á conto. Si non e vero... — бо вість виглядає на саркастичний дотеп.

— **Соціялїстичний рух у Львові.** Дня 14 марця с. р. відбула ся у Львові в льокалї тов. „Волї“ довірочні збори, на котрих д-р Виростек подав звіт з партийного руху і дїяльности місцевого комітету у Львові за минулий рік. Бесїдник ствердив, що до соціялїстичної орґанїзації в рїжних товариствах належало поверх 3000 членів. У всїх товариствах відбули ся много разів довірочні збори. Шість товариств, іменно друкарське, інтролїґаторске, склярске, одно будівельне і „Волї“, мають власні бібліотеки. В цифрах виглядає рух ось як: Засїдань партийного комітету було 34. Заходом комітету відбуло ся зборів під голим небом 4, народних публичних 12, довірочних 10. Заходом поодиноких станових орґанїзацій: під голим небом 2, народних публичних 54, довірочних 314. Всїх зборів разом відбуло ся: під голим небом 6, народних публичних 63 (заборонених 6), довірочних 324. Відчитів у всїх товариствах було 154. Страйків було 3 (будівельних, кравців і пекарів), ґінніковних акцій і т. п. 4 (дорожкарів, торговельних помічників, сторожів і модисток); одна анкета в справі помешкань сторожів. Демонстрацій відбуло ся кілька, з котрих найбільшою була демонстрация 1 мая, в котрій взяло участь около 6000 людий. Новозаснованих орґанїзацій є 6.

— **Нещаслива пригода з автомобілем.** Вчера рано прибув до Львова властитель дібр із Стоків, Мечислав Поляньский, автомобілем найновійшої конструкції для полагодженя орудок. В годину пізнїйше вибрав ся з поворотом на стрийский шлях. З Поляньским їхав машиніст Василь Сурма і дворский слуга. Коло села Липник, 18 км від Львова автомобіль, в повнім розгонї, нагло посовгнув ся на ховзкім від дощу гостинци і перевернув ся поперек дороги. Машиніст бачучи нещасте, вискочив заздалегідь з автомобіля, як в тій хвили повалив ся на него віз і придавив цїлим тягарем. Поляньский і слуга находили ся в закритій каритці потовкли ся сильно і коли витягнули машиніста зпід автомобіля, нещасний вже не жив. Дооколичні селяни на просьбу Поляньского приїхали на конях до Львова і повідомили про пригоду купци Пєлецкого, котрий виїхав сейчас на місце катастрофи. Тут застав поперек гостинця лежачий автомобіль, біля него трупа машиніста і майже непритомного слугу, дворского стрільця. Поляньского забрав хтось кіньми до Миколаєва. Стрільця забрав п. Пєлецкий разом з розбитим автомобілем до Львова, а труна машиніста велїв відставити до кістниці в шпитали.

— **Іспитова комісия для учителїв сьпіву і музики.** Доси учителї сьпіву і музики середних шкіл та семинарий мусїли піддавати ся державним іспитам у Відни або в Празї. Для кандидатів було се великою недогодою, так з огляду на значні кошти подорожи, як і чужий викладовий язик. Завдяки заходам деяких впливових членів львівского товариства музичного ся недогода тепер відпала, бо міністер просьвіти креував таку іспитову комісию у Львові. Головою сеї комісиї іменував директора львівскої консерваторії музичної, Мечислава Солтиса, а незабаром буде зложена цїла комісия іспитова. Не сумнїваємо ся, що до комісиї увійдуть також членами Русини, річ доконечна з огляду на рускі ґімназиї і утраквістичні семинарий, в котрих дотичні учителї мають викладати по руски.

— **З репертуару польского мантія.** Слава звісного мантія д-ра Орловского росте з дня на день, в міру того як виходять на яву все нові причинки до історії его житя. І так доносять віденьскі часописи, що мимо поводжена канцелярії в початках побуту у Відни і мимо значних сум, які видурював від легковірних людий, Орловский жив часами в бідї, так, що їв на кредит в реставрації „Dominikanerkeller“ і позичав рїжні квоти на житє від кельнерів. З'їдали его давні довги, на їх заспокоєне дефравдував і ошукував, а на покритє тих дефравдацій, робив нові. Помагав собі при тім нераз театральними штучками. Коли пр. хто з вірителїв занадто упорто домагав ся звороту гроший, Орловский удав серцевий удар і нераз перестрашений вірітель успокоював та перепрошував Орловского, котрий звичайно говорив тоді слабим голосом: Ви повинні мене шанувати і зберігати, бо моє житє то ваші гроші, ваше всьо; по моїй смерти нїхто вам не віддасть того, що я винен. Такі серцеві удари дїяли особливо на женщини, котрі сейчас із своїми домаганями відступали. З остраху перед фантазанем Орловский не носив нїколи гроший в кишени, лише переховував їх звичайно під підшивкою в капелюсї. Хотячи заплатити щось на улици, перепрошував дотичну особу, заходив до найближших сїней каменицї і добував там знід капелюха гроші. Раз один вірітель довідав ся, що Орловский має вибрати з каси „Меркура“ більші гроші. Ждав опісля на него під дверми тої інституції із судовим урядником. Коли Орловский вийшов, приступили до него, показали ему дозвіл на особисту ревізию і предложили в тій цїли поблизьку каварню. Орловский згодив ся і в каварни Мандля піддав ся ревізії, котра однак була без успіху, бо не найдено при нїм нїяких гроший. Коли вірітель із судовим урядником відійшли, Орловский вийняв із свого парасоля в кутї каварнї кілька тисячкоронових банкнотів. По дорозї до каварнї з'умів гроші всунути зручно до парасоля, поставив парасоль в кутї і позволив ревідувати ся, домагаючи ся навіть, щоб стягнули ему черевики і переглянули скарпитки. — Арештований в Варшаві посидить в російскій вязници ще пару тижнїв, заким покінчать ся дипльоматичні формальности між російскими а австрийскими властями що-до его видачі в руки віденьского суду. При арештованім найдено 400 корон, на котрі положив арешт австрийскій конзулят, наслїдком чого Орловский у вязници не має власного харчу, але їсть разом з иншими із спільної кухнї.

— **Хто відкрив Америку?** Коли в 16-ім столїтю Іспанції завоювали Мексико, найшли там цивілїзацию і доказ, що она від давна вступувала в Америцї. Тодї одначе нїхто не призадумував ся над тим аж значно пізнїйше почали історики висказувати здогади, що колискою американьскої культури є Азия. Сї здогади потвердили недавно буддийскі місіонарі по сьвіжо-відбутій подорожи до Японії і Каліфорнії. Віднайдені ними материяли і пороблені відкрита є великої ваги. На основі тих жерел звісний учений, д-р Лятур-Тревеля доказує, що перед відкритем Америки через Колюмба були зносини між новим а старим сьвітом вже в 5-ім столїтю перед рождеством Христа, та що Америка підлягала впливам азийскої культури, а відкрили ї хінські місіонарі. З Камчатки через Алеуцкі острови приходили вони до Аляски, а звідси вздовж Тихого океана йшли до Мексико. Документи, найдені через буддийских місіонарів в Каліфорнії, є наглядним доказом сего. Дальше сьвідчать об тім народні перекази, звичаї Індиянів, їх релїґійні обряди, пащадки старих будівель і руїни сьвятинь буддийских, розкинених вздовж побережа Америки від Аляски до Панами. В історії Китаю часто находимо згадку о краю Фусунґ або Фусу, прізваного так від дерева, яке там росло. Его опис пригадує нам агаву або рід альоесу, що й тепер находить ся в Мексико. За панованя китайского цїсаря Ву-Ті в 402 році, їздив до того краю буддийский сьвященик Гуї Шен, (уроджений в Кабулю) і привіз звідти одну таку агаву. Другий цїсар виправив 458 р. 5 буддийских місіонарів для навернення Фусунґї. В старинних архівах китайскої держави находять ся описи сего краю, его будовель, продуктів і мінеральних богатств. Опис є вірним образцем Мексика. На добавок і в самім Мексику мож часто стрінути ся з переказами про буддийских місіонарів. Лишили ся там також сліди азийских впливів у первісній архітектурі і в мові первісних жителїв. Величезні сьвятині Юкатану своєю будовою і прикрасою пригадують індийскі та китайскі пагоди; вкінци в Компеч, давнім краю Азтеків, найдено статуї Будди, як також божки з головою слони, котрі є азийского походженя. Все те промовляє за гіпотезою, що не Колюмб анї Норманди відкрили Америку. В дїйсности відкрили ї Азийці, а іменно Китайці — буддийскі місіонарі.

— **Дрібні вісти.** Против послови Вількови що вилив таку сплюватню до паперу, з печатков „Abgeordnetenhaus“ вийс хтось донесенє карне о крадїж до ц. к. прокураторії у Відни. Донесенє вплинуло анонїмно а догадують ся, що автором его є котрийсь з членів товаришів з „польского кола“. Цїкаве, що на сьвідків покликано в тім донесенню „регїментаржа“ Яворского і директора парляментарної канцелярії Бауера. — В Тячи коло Болехова замордував невисліджений доси злочинець селянина Яця Чеглюка. При секциї віднайдено на тїлї замордованого 14 ран. — На директора хорів в віденьскій опері Губерта Вондра виконано замах вистрілом з револьвера. Рана є так тяжка, що лїкарі не мають надії на вратованє Вондри від смерти. — Цїсар вернув вже вчера з Абациї до Відня і виїжджає на дальший побут до Шенбруну. — Нині пізня депеш виїхало з Кракова **5 зелїзничих поїздів з мазурскими емігрантами за заробками до Німеччини.** Кождий поїзд віз **по 600 до 800 робітників.** Кількасот робітників жде еще на станції в Кракові на слїдуючий поїзд а окремі партиї вирушили пішки громадами на Шлашів до Освенцїма.

— **Для Вп. передплатників. Суботнїйший нумер** вийде вже о год. 3-ій по полудни — так що льокаль експедиційний буде вже замкнений о год. 5-ій вечером. З нинїшним числом розсилаємо надзвичайний додаток.

— **Відозва до членів товариства „Просьвіта“.** Головний виділ товариства „Просьвіта“ у Львові повідомляє всїх своїх членів, що на день 23 н. ст. мая 1904 р. скликує **Загальні збори** членів по мисли § 23 статуту товариства. Того-ж дня о годинї 8 рано відправить ся богослуженє за упокій померших членів товариства в Успеньскій церкві, на котре просить ся членів до як найчисленнїйшої участи. О годинї 10 рано розпічнуть ся наради загальних зборів (льокаль означить ся пізнїйше) з отим **порядком дневним:** 1) Отвореня загальних зборів головою товариства. 2) Звіт головного виділу з дїяльности товариства за час від 1 сїчня 1902 до 13 грудня 1903. 3) Звіт контрольної комісиї з внеском на удїленє уступаючому виділови абсолюторії з веденя рахунків. 4) Вибір трийцяти членів і шістьох заступників головного виділу. 5) Вибір голови товариства. 6) Вибір трьох членів контрольної комісиї. 7) Внески членів.

Вечером тогож дня відбуде ся в сали „Ґвязди“, при ул. Францїшканьскій деклямаційно-музикальний вечер полученний з аматорскою виставою штуки „Сельскі аристократи“, яку відограють члени читальнї „Просьвіти“ з Бурштина.

Головний виділ товариства „Просьвіти“ взиває проте всї виділи філїяльні, аби до сего часу повідбували свої річні збори і на основі переведених люстрацій читалень „Просьвіти“ і институцій, сполучених з читальнями, здали головному Виділови докладне справоздане про просьвітно-економічний стан філїяльних округів, про стан і дїяльність читалень, кас щадничо-позичкових, крамниць і шинкарїв та про чинники, які сприяють на розвій або застій читалень „Просьвіти“. Дальше головний виділ просить всїх членів товариства „Просьвіти“, так інтелїґенцию духовну і сьвітску як і селян та міщан до як найчисленнїйшої участи в загальних зборах. Мале колись товариство „Просьвіта“ зростає силою народного відродженя та самосьвідомостию духа між людом з кождим днем більше. Тож годить ся, аби члени товариства „Просьвіти“ численно явили ся на зборах та висказали свою волю про дальшу роботу у великім дїлї народної просьвіти — і то тим більше, що тепер як раз найбільше потребує головний виділ порад і указівок. Тому сподїваємо ся, що всї наші члени по змозї прибудуть на день 23 н. ст. мая 1904 на загальні збори товариства „Просьвіти“ у Львові. Виділи філій і читалень „Просьвіти“ просимо висилати своїх делеґатів. За головний виділ товариства „Просьвіти“ *д-р Кость Левицкий.*

— **Страсні псальми.** В велику пятницю відьспівав хор „Львівского Бояна“ під управою д-ра Кошача в церкві архикат. св. Юра псальми Бортнянського. Початок точно о годинї 5 пополудни.

— **В велику пятницю** дня 8. цьвітня с. р відьспіває мішаний хор в церкві сьв. Ап. Петра і Павла, на личаківскім передмістю, слїдуючі страстні псальми: 1) Бортнянський: Благообразний Иосиф, G-moll, 2) Лїрин: Услиши Господи, B-dur 3) Бортнянський: Вскую прискорбна, D-moll, 4) Григорєв: Приклони Господи, C-moll, 5) Лїрин: Хвалите Бога, D-dur, 6) Кресту Твоєму. Початок точно о год. ½7 вечером.

— **З Відня.** Порядок псальмів, котрі будуть в Велику пятницю відьспівані в церкві сьв. Варвари. 1) „Благообразний Иосиф“ Бортнянского. 2) „Возведох очи мої в гори“ Бортнянского. 3) „Душе моя“ Ієромонаха Виктора. 4) „Живий в помощи“ Бортнянского. 5) „Видку твоя пребезаконная“ Львова. 6) „Услиши Боже глас мой“ Бортнянского. 7) „Вечери твоєя тайниц“ Львова.

— **В Скалї** відьспіває міщаньский хор страстні псальми в Велику Пятницю о 7 год. вечевом.

— **Пожарний „Сокіл“ в Вільшаници** повітового повіта засновано на статутї львівского „Сокола“. Статут затвердило вже ц. к. намісництво.

— **З товариства „Сїльский Господар“ в Олеську.** На многі запитаня і просьби о щепи подає ним виділ до відомости своїх членів, що доперва в осени буде розсилати і розпродувати щепи.

Померли:

Кароль Ткач зецер друкарнї Манецких помер вчера у Львові, в 53 році житя наслїдком апоплексії. Покійник був зецером і в перших часах також т. зв. метрампажом „Дїла“ від его заснованя аж до послїдної хвилї, отже через повних майже 25 лїт, і на тім становиску видержав як справдїшний воїн, бо еще вчера був занятий при складаню числа. Смерть постигла Покійника неожидано о год. 6-ій вечером в помешканю при ул. Вірменьскій. Покійний визначав ся горячим патріотизмом і був членом руско-народних товариств. Похорон відбуде ся в пятницю о год. 5½ вечером з институту анатомії при ул. Пекарскій. Вічная память від нас сему, хоч лише техничному співробітникови і земля Єму пером!

— Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд“! — Засновуйте читальні і орґанїзуйте курси для анальфабетів!

Позір Родимці! Просимо о даток на будову дому „Сокола“ у Львові.

Надіслане.

Конціпієнта приїме зараз або від 1-го мая с. р.

Д-р Лонгин Озаркевич

256 адвокат в Городку коло Львова. 1—6

Яко добру і певну льокацию

поручаємо.

4½% Листи гіпотечні,
4% Листи гіпотечні коронові,
5% Листи гіпотечні преміовані,
4% Листи Тов. кред. земского,
4½% Листи Банку краєвого,
5% Облїґациї Банку краєвого,
4% Позичку краєву,
4% Облїґациї пропінаційні і всякі ренти державні.

Папери ті продаємо і купуємо по найточнїйшім курсї деннім

КОНТОРА ВИМІНИ 374

ц. к. упр. акц. Банку галиц. гіпотечного.

Обезпеченє льосів

від страт при вильосованю найменшою виграною

на цїлий рік 1904 приймають

Сокаль і Лілієн

дім банковий і контора виміни у Львові.

Супротив високих курсів льосів ні один властитель льосів не повинен занехати обезпеченя перед діймаючою стратою на случай вильосованя. 207

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плянтаціях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

Рахунок тов. „Народний Дім“ в Мостисках, тот. зареєстрованого з обмеженою порукою за місяць март 1904.

Стан довжний.

1	Удїли	6706 кор. 50 сот.		
	Фонд резервовий	1110 „ 60 „		7817 кор. 10 сот.
2	Вкладки: Стан з початком місяця	36938 кор. 25 сот.		
	вложено	3722 „ 38 „		
	вийнято	1035 „ 10 „		
	Стан з кінцем місяця			39625 кор. 53 сот.
3	Позички затягнені: Стан з початком.	6295 „ — „		
	Стан з кінцем місяця			6295 кор. — сот.
4	Сальдо відсотків			1194 „ 19 „
5	На рахунку біжучім решта дивіденди 1) за р. 1902 11 к. 50 с.			
	2) за р. 1903 122 к. 50 с. разом			134 „ — „
6	Инші позиції стану довжного решта зниску з р. 1903 до рахунку			
	біляпсу за р. 1904			11 „ 93 „

Стан чинний.

7	Позички удїлені: Стан з початком місяця	49499 кор. 75 сот.		
	сплачено	3788 „ 25 „		
	удїлено	7425 „ — „		
	Стан з кінцем місяця			53136 кор. 50 сот.
8	Недвижимости			182 „ 02 „
9	Льокациї			1115 „ 58 „
10	Кошти адміністрацийні			424 „ 41 „
11	Готівка			19 „ 24 „
12	Инші позиції стану чинного (кошта заснованя)			200 „ — „
	Прихід	124.407 кор. 88 сот.		
	Розхід	124.388 „ 79 „		
	Загальний оборот касовий	248.796 кор. 67 сот.		

Членів прибуло 21 убуло — остало з кінцем марта 1904 396 з деклярованими удїлами в сумі 9.420 кор. Стопа процентова від вкладок 5%. Стопа процентова від позичок 7+1%. Затягнено позички в Краєв. Союзі кред. у Львові 5000 кор. на процент 5½% і в взаїмн. кредиту „Дністер“ у Львові 1295 кор.

Мостиска дня 31 марта 1904.

ЗА ДИРЕКЦИЮ:

З. Скварко. *Др Поляньский.* 258 1—1

На сьвята! На сьвята! Фабричний склад горівок **Жигмонта Кребса** при ул. Сикстускій ч. 36. поручає найлїпшу **контушівку** літр від 52 кр. чисту **житнівку** без анижу літр від 58 кр. а також инші розолїси, лїкери, коняки і руми по дуже низких цїнах. 234 **На сьвята! На сьвята!**

На недалекі сьвята

поручає

перша краєва запротоколована фабрика вудженини

Йосифа Котовича

Львів, ул. Краківска ч. 15, філія ул. Городецка ч. 3

вінсну з доброти вудженину, а особливо вуджені шинки, полядвичні ковбаси, зладжені краєвим способом та всяку иншу вудженину по можливо найнижших цінах. — Замовленя з провінції виконує ся відворотною почтою. 237 8—10

Тимчасове донесенє.

Маємо честь донести, що незадовго отворимо при ул. Чарнецного ч. 10.

ФРАНЦУСКУ ЦУКОРНЮ

котру на взір заграничних устроїли ми з найбільшим комфортом, придбавши добірні напитки як: **Вина, Коняки і Лїкери** з репомованих фірм. Подавати будемо в просторих убікациях **каву, чай, чеколяду** кождої пори дня, маючи же перворядні сили, як вибором тїст, так і цукрів, постараємо ся вдоволити всяким вибагливим смакам П. Т. Публики.

О численні і ласкаві відвідини просить

225 3—3 **УПРАВА.**

СПЕЦИЯЛЬНИЙ СКЛАД

фотоґрафічних апаратів і приборів

під фірмою

В. БОРЖЕМСКИЙ

У ЛЬВОВІ

перед тим площа Галицка тепер

ул. Театральна ч. 7. *[напротив лат. катедри]*

поручає всякі артикули, входячі в обсяг фотоґрафій по найнижших цінах. 226 2—10

Огрівання, Кухні, Водопроводи, Газ, Купелі у ваннах, Кльозети, Пральні, Помпи і т. д.

також

БУДІВЕЛЬНЕ БЛЯХАРСТВО

виконує фахово, практично і дешево

Юліян Токар

Концес. заведенє інсталяційне і бляхарске

Краків, Радивилівска ч. 24. 60 24—24

МАСАРНЯ

Франца Іхньовского

поручає

ШИНКИ признані загально за найлїпші в смаку Впов. тутешною як і замісцевою публикою, а також всяку иншу **ВУДЖЕНИНУ** незрівнаної доброти.

ул. Баторія ч. 6. і в новім складі ул. Баторія 4 (коло Впов. Сольцкого).

233 3—3

Продукция насїня і лїсно-огородові шкілки

Тадея ґр. Лубєньского

в ЗАСОВІ

почта і телеґр. в місци, желїзн. станція Чарна

поручають лїсне насїнє, всякі відміни флянц і дерев до лїсних культур, висаджування алей, закладання парків, рожі і декорацийні корчі на солїтери, підклади до щепленя, овочеві деревця.

Цїнник оплатно і відворотно. 194

Прошу все домагати ся

краєвого виробу

Мунна щадничі одинокі мила з **„носорожцем“** або **„косою“** виробу першої галицкої парової фабрики мила і сьвічок

СИМЕОНА МУНКА

в ЖИВЦИ (заснованої в 1846 році.)

Прібки і цїнники даром! 172

Оголошенє.

III Загальні збори членів задаткового товариства „Народний Дім“ в Жидачеві товариства зареєстрованого з ограниченою порукою відбудуть ся в Жидачеві дня 19-го цьвітня 1904 (в второк) в льокалї товариства о год. 3-ій пополудни.

Порядок дневний.

1) Відчитанє протоколу послїдних загальних зборів.
2) Справозданє дирекциї з дїяльности за 1903 і біланс за 1903 (внесенє на уділенє дирекциї абсолюторії і затвердженє білянсу).
3) Затвердженє вибору через совіт управляючий трех директорів і трех заступників.
4) Вибір девятьох членів совіта управляючого і трех заступників на три роки.
5) Вибір трех членів комісиї ревізийної.
6) Уділенє абсолюторії уступаючому совітови управляючому.
7) Розділ зиску за р. 1903.
8) Внесеня і інтерпеляциї членів.

Члени, котрі не виплатили одного повного уділу (20 кор.) не мають після § 10 статута права до голосу.

Від совіта управляючого задаткового товариства „Народний Дім“ в Жидачеві дня 4 цьвітня 1904. 263 1—1

Секретар о. Іосиф Мартинець. *Предсїдатель* о. Корнилій Сенин.

Жужлева мучка Томаса

знак ★ зьвізда

є найдешевшим навозом фосфоровим під всякі **яре збіже**, як: жито, пшениця ячмінь, овес, гречка, кукуруза, під **окопові ростини**, як: бураки цукрові і пастінні, картофлї і т. п. під **пастівні ростини**, як: конюшина, сераделя, гірчиця і т. п. під **мотилькові ростини**, як: вика, горох, сочевиця і т. п. під **городнину**.

Кождий мішок в пльомбований і знаменний місточою та охоронним знаком: Знак ★ зьвізди

Поїір перед жужлями маловартними і фальшованими.

Треба переконати ся через аналїзу [при купнї цїлого ваґону безплатно] о місточї успішного квасу фосфорового. 121 1—6

Пояснення і цїни фабричні подає безплатно

Йосиф Каррах, Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22.

Сирота по священику котра заняла би ся кухнею і була до помочи при домовім господарстві, знайде відповідне примішенє. Ближшу відомість подасть Марія Оголовска в Снятинї, куда реферуючі о тую посаду звольнть подати свої услівя. 257 1—3

Лекциї на село попукує ученик з VI кл. ґімназ. Зголошеня до: „H. I. B. Studiosus“ уч. VI ґімн. Вар п. п, Судова Вишня.

Знаменту наливку морелеву, що визначає ся делїкатним смаком, барвою і запахом, велику бутельку по 3 К, виробляє і поручає фірма

Іван Мушиньский

Львів, Ґродзїцких ч. 3.

129 1—4

НА СЬВЯТА!

Найбільша і найдешевша

торговля корінних товарів та віктуалів

а також

масла, сира і яєць

поручає щодень **живі риби** ріжного рода

А. Яків Мунд

Львів, Трибунальска 6.

261 1—4

Перший руский склад машин до шитя

Незрівнаної доброти машини до шитя і гафту Зінґера.

Ціни від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Всч. Сьвященикам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженєм уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно Цїнники на жаданє і даром 314

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Александер Стефан — В. Щурат

УЧЕБНИК

французької мови

Часть I.

Апробований для всїх середних женьских шкіл.

Примірник оправлений в полотно 2 к. 50 с. (на почтову пересилку 15 сот.). Купити можна лиш в Руснім Інституті для дївчат в Перемишли.

„Краєвий Союз кредитовий“

видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цінах:

Книга должників	арк. по	10	сот.
Замкнена місячні 2	„ „	5	„
Инвентар довжників	„ „	5	„
Инвентар вкладників	„ „	5	„
Инвентар уділів	„ „	5	„
Книга головна	„ „	10	„
Книга ліквідацийна	„ „	10	„
Книга вкладок щадничих	„ „	10	„
Книга уділів членьских	„ „	10	„
Реєстр членів	„ „	10	„
Справозданє і замкненя рахунків	„ „	10	„
Зголошенє о в-ячку штука	„	2	„
Виказ умерших позичок	„	2	„
Асекурати касові штука	„	1	„

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзї кредитовім“ у Львові, Ринок ч. 10, I. поверх.

Климентий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. к. львівского університету

поручає

своє переплетниче і ґалянтерийне заведенє

у Львові ул. Валова ч. 29. 386

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служебників, Евангелій, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбумів, Мап, Дипльомів і т. п. по умірених цінах.

Обезпечайте будинки, движимости, збіже і пашу

против огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

Товариство Дністер опирає ся на взаїмности членів, то значить *звертає членам* щорічну чисту надвижку. *Звороти* виносили за р. 1900, 1901, 1902 суму *219.332 кор.* т. є. 8%.

Шкоди ліквідує **Дністер** скоро при участи місцевих членів і делєґатів. Від 1893 до 1903 виплатив **Дністер** відшкодовань на суму 4,161.669 кор.

Фонди Дністра з кінцем 1903 р. виносять **1,013.691 кор.** і уміщені в цупіларних цїнних паперах.

Поліси Дністра приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

Аґенциї Дністра находять ся у всїх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через аґента; **Дністер** *удїлює аґенциї господарям*, де ще на більший округ нема аґенциї. Аґенти *заробили вже 537.815 корон провізиї.*

На житє треба обезпечати ся через **Дністер** в Товаристві краківскім; власну пропінцю від таких обезпечень *дає* **Дністер** *на руські дородїйні цїли*; тому *на житє обезпечайте ся тілько через* **Дністер**. 34

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, Ринок 10 в домі „Просьвіти“.

Рух желїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31***, **1·30**, **8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Рашева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний двірець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
(на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Гримайлова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20***, **1·40**, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **8·10**.
Зі Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Рашева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
(з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з головн.): 10·40, (з Подзамча) 10·57
До Чернівців: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лиш в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 минут так, що 12 год. серед.-европ. часу = 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 минут рано означені зьвіздков (*), поспішні поїзди **товстим друком**. — В місті продає ся звичайні білєти в аґенциї Соколовского, пасаж Гавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацийний уділює і продає всякі білєти та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. желїзниць, ул. Красїцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни в в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

Л. Залєвский і С-ка

Цукорня ул. Гетьманьска ч. 12

поручає на сьвята свої вироби. 235 3—6

Тягнене невідклично

23-го цьвітня 1904.

Головна виграна

корон **40.000** корон

Льоси огрівальних комнат

по 1 короні

поручають:

Кіц і Штоф, М. Клярфельд і М. Файґеман, Самуелї і Ландау, Августа Шеленберґ і Сини, Шіц і Хавс, Сокаль і Лїлїен, Яків Штро, банкові доми у Львові.

Виграні в ефектах не виплачують ся грішми. 250 2—?

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черляньскої. З друкарні Народової (Манецких), Львів — Коперника ч. 9.

Ч. 69. Львів, Пятниця 26 Марта (8 Цьвітня) 1904. **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і съват) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзаменитших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла“, ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гаєсмана ч. 9; К. Бухнтаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Дїло“ з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за єї місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Поминки і инші приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Христос воскрес із гробу!

Рознеслась вістка по юдейскім краю:
„Христос воскрес із гробу,
І всїх веде до Свого царства — раю,
Скинь народе жалобу!“

Пливуть Жиди з усїх сторін Юдеї
На очи чудо вздріти,
Іде і митар, ідуть фарисеї
Душі з гріха обмити.

Весняні цьвіти, листочки зелені
Витають їх в дорозї
І мов на сьвіт на ново народжені
Просьвічують ся в Возї.

„Прости нам Христе, Боже наш і Пане
Гріхи душі і тїла,
І пригорни — хоть серце в нас погане —
Під Божественні крила.

Ти приміром життя, терпіня, смерти
Вказав, що нам робити,
Щоби бувальщини старої не тсерти
І слїд життя лишити.

Ти сьвітлом правди розкував окови
І вляв надїю в груди,
Що нам покаяним і змитим в крови
Неволї вже не буде.

Веди нас дальше, не лишай нїколи
Без помочи в недолї,
Щоб ми, як Ти, неправду поборяли
І воскресли на волї!“

Рознеслась вістка і по нашім краю:
„Христос воскрес із гробу,
І всїх веде до Свого царства — раю.
Скинь народе жалобу!“

Евген Маланчевский.

На зарібки.

Еміґрация за зарібками до Нїмеччини розпочала ся у східній, рускій части Галичини доперва торік, та вже сьміло можна сказати, що за так короткий час порушила вона цїлу нашу селяньску масу. З усїх сторін краю пливуть вже від двох місяцїв зголошення за зголошеними, серед маси селяньскої о нїчім майже другім не говорить ся як о бажанім виїздї до Нїмеччини — а з усїх тих поля можна заключати, що похід за границю за кусником хлїба став ся горячо відчуваною потребою серед нашого сїльского населення. В виході за зарібхом до Нїмеччини маємо, коротко кажучи, рух, що має усї знамена дїлаючої в нїм елементарної сили.

Що-той рух є здоровим, ба, що він є великою гуманїтарною і культурною справою, о тім не може бути двох думок, а особливо не сумнївав ся об тім нїхто з патріотично думаючих Русинів. Вистарчить тілько глянути на відносини в краю, щоб той рух благословити обома руками — а ворогом его може бути хиба той, що не хоче добра рускому місцевому населенію, що дивить ся на него лише з кастового або якогось шовінїстично-польского становиска та бажав би, щоб рускій нарід гарував і дальше в нуждї та пропадав в темряві і темнотї...

Ми кажемо, що той рух є дїлом гуманїтарним, а сей висказ оправдує в повнї нужда, яка панує серед сїльского а особливо руского населення. В краю нема фабрик, нема місця, де сїльска, з кождим роком зростаюча людність могла би найти спосіб до гідного зарібку. Остав ся праця на чужих ґрунтах, на середних і великих посїлостях, але тота праця не може дати зарібку всїм потребуючим а навіть коли і дає зарібок, то такий, що вистарчає не на житє, а на повільне голодове замираннє. Недавно-що писала польска часопись „Dobrobyt“, що наша зарібна платня по селах є за низька, і що у даючих зарібок є привичка платити инсте як за границею, бо наші хлїбодавцї непривикли ще до плати, яку вимагають сучасні обставини. І се велика правда і вистарчить порівнати зарібну платню у нас а прим. в Нїмеччинї, щоб о тім наглядно пересьвідчити ся. Тепер якраз відбуває ся масова еміґрация мазурского робітника до Нїмеччини а мазурскі еміґранти, навіть після донесень польских дневників, кажуть виразно, що вони їдуть за границю тому, щоб призбирати собі там більше гроша. Майже кождий виходець привозить з собою в осени 100 до 180 ґульденів і всїлякі накуплені там за зароблені гроші дрібниці — вносить отже до краю капітал, який він не міг би тут призбирати і за десять лїт. Тому не дивниця, що мазурский робітник рік річно покидає край тисячами, закуповує тут за придбані за границею гроші ґрунти, підносить скалю свого житя а уся Мазурщина двигає ся майже на наших очах економічно і культурно та стає що-раз більше подібна до країв західної Европи. А що-ж в тій самій хвили бачимо на Руси, в східній Галичинї, де обставини економічні однакові з західною, а нарід остає на ґрунтї, щоб користати — як кажуть орґани польскої шляхти і польских шовінїстів — з „неменче доброї а навіть лїпшої платнї“? Вистарчить заглянути до статистики: нарід східної Галичини десяткує тиф, нищить передчасна голодова смерть, ріля у него задовжена а примираючий від голоду хлоп немає не то на закупно ґрунту і поправку господарки і не складає до райфайзеньских кас тисячі, як мазурскій виходець, але немає по просту з чого житя та поплатити податків. І він як ослаблена підкошена травиця, що з голоду вяне і гине перед часом...

Та є се тілько одна сторона в справі еміґрацийного зарібного руху — сторона людска, гуманїтарна. Але в еміґрації за зарібками є ще і друга не менше важна сторона — культурна. Наш мужик є лихим господарем а в осьвіті, в культурнім способі житя, лишив ся значно позаду, як кождий чоловік, замкнений в вузких рамках своєї найблизшої околиці, де економічні і цивілїзацийні обставини не дають змоги двигати ся на місци на вищий степень культури. Школа навіть, якби була добре зорґанїзована, теоретична наука вічого тут не вдїють або дуже мало, а зарадити може лише відмінна практика, пробуване серед відмінних красших культурних обставин. А сї красші культурні обставини, тота практична школа житя, істнують за границею, звідки виходець вертає зовсїм відміненим, новим чоловіком, з иншими поглядами, з иншими привичками а навіть з иншим способом продуктивної працї і товариского житя. Вернувши до краю виходець іначше вже стане поводити ся, іначше побудує хату, іначше стане господарити на своїм обійстю і в полї, одним словом стане ся за оден-два роки тим, що називаємо культурним чоловіком. Сидженє на місци, серед тої убогої малокультурної атмосфери в краю єму того нїколи не дасть, навіть при найусердийших змаганях сьвітлих цивілїзуючих одиниць — що дасть єму бачене власними очима широкого, цивілїзованого сьвіта. І відчуває се мимохіть наш галицкий еміґрант, котрого женє туди за границю неначе якась утаєна душевна сила, подібна до того інстинкту давленого в темноті всякого сотворіня, що пре ся до воздуху і сьвітла...

Отсе є вихідні точки, з яких треба і мусить ся розбирати справу еміґрациї за зарібками нашої селяньскої маси і з якої дивимо ся на неї ми Русини. І тим живійше, тим глубше ми мусимо відчути тоту кривду, яку заподівають нам тоті одиниці, що ставть здоровому рухови в поперек та хочуть его спинити. Тим вони огірчать не лиш саму селяньску масу, що бажав лїпшого кусника хлїба, але і найкращих людий серед руской суспільности, котрі в еміґрациї single за зарібками бачать не лиш справу материяльну, але й велике дїло культури.

До ситуациї.

Сьвяточні ферії перервали на якийсь час увагу політичного сьвіта на внутрішні відносини в Австрії. Посли порозїжджали ся, парламент замкнено а тимчасом лишив ся при кермі, як доси, урядничий кабінет і его маскований абсолютизм, опертий о осталенний §. 14. Той параґраф уратував і тим разом ситуацию; континґент рекрута оголошено як-раз на першого цьвітня в формі цїсарского розпорядженя і справа на разї повінчена.

Остав ся еще вибір делеґацийі і той вибір є одиноку перепоною, яка спонукає кабінет д-ра Кербера засїсти знов по сьватах в грецкій палатї на Франценсрінґу до парламентарної роботи. Буде відклик до репрезентантів „країн заступлених в раді державній“, щоб мали заагу на державні конечности, буде знов кілька фраз про загрожену державу, котра жити мусить, і на тім скінчить ся. Схоче парламент послухати доброго слова д-ра Кербера то гаразд; а не послухає, то буде розвязаний а правительство урядниче лишить ся на верха, щоб знов правити як доси способом маскованого абсолютизму.

Так представляє ся ситуация зі становиска правительства, та інакше представляє ся вона зі становиска сторонництв. Др. Керберови залежить на тім, щоб правити абсолютно, бо чейже зрозуміла річ, що шеф правительства, цей правительства урядничого не буде розбивати ся о конституційні права горожан. Цїсар Вільгельм I., основатель ново-

---

Іван Вазов.

Пилатова дочка.

Тяжке горе навістило воєводу Дамаску Клявдия Рікса: его гарна жіночка Попея, дочка Понтийского Пилата, кесаревого ігемона єрусалимского, лежала в страшній недуї, розслаблена. Гарні члени її чудового тїла стратили гнучкість і вянули поволи. Не в силї повернути ся, могла вона лише в носилках, сповита в аксамити і шовки, любувати ся розкішними садами, що вінком стелили ся довкола міста.

Вже два роки минуло, як її постиг той страшний допуст, і не було надії, щоби могла подужати. Даремно призивав чоловік з далеких сторін лїкарів, чудотворців, ученых, щоби її своєю штукою підвигли. Їх знанє і досьвід, заходи і піклуванє оказали ся безсильними на хоробу, що кинула гарну Римлянку на ложе болїзни.

Аж прийшов якийсь богомільник з Єрусалима і приніс вість, що в земли юдейскій явив ся чудотворний чародій, Ісус Назорей на імя. Творить він чудеса на хорих: розслаблених ставить на ноги і вертає їм здоровле та давні сили, слїпих робить видючими, а навіть мерців приводить до житя.

Урадувала ся несказано Попея.

„Піду — каже — до него, піду до того чародія! Не пожалую єму заплати, коби лише вернув менї здоровле. Дам єму свій дорогий нашийник з зелених самоцьвітів, що більше варт нїж пять міст юдейских“.

Але богомільник рече:

— Гарна Попейо! Те все нїнащо не здасть ся у Назорея. Він сам ходить обдертий і босий, пристає лише з сїромою, нїзащо має всю суету сьвіта, а хоч би ти єму занесла всї скарби, не здобудеш его ласки.

„А що-ж менї дїяти, щоби мене сцїлив?“ залебедїла затревожена недужа.

— Від недужих, що приходять до него по здоровле, жадає він лиш одного: щоби увірили в него.

Зчудувала ся Попея тими словами, потерла чоло білою ручкою, на котрій полискували дорогі самоцьвіти, і питає:

„Щоби увірити в него? Якже то вірити?“

— Увірити, що він є сином Божим!

„Сином Божим?... Сего я не розумію...“

І довго ще впитувала богомільника.

Не одну днину, не одну ніч передумала Попея над тою загадкою, а дивлячись на свої в розцьвітї віку покручені члени, заливала ся слезами мов дитина. Але в її душі чим-раз виразнійше, чим-раз яснійше ставав образ загадочного незнакомого чародія, що велить звати себе сином Божим і годен творити чудеса, незрозумілі людскому розумови. Разом з тим кріпшало в її серци бажанє здоровля, бажанє повороту молодечих сил; в нетерплячім дожиданю стрічи з тим чудотворним чоловіком вона готова була вже й увірити в его божество.

„Коли він духом і силою так далеко відбіг від людий, то мусить бути близький до божества; бо тілько боги є так всемогучі, щоби одним поглядом, одним помислом сцїляти безнадійно недужих. Наші боги не хотїли менї помочи; а нуж поможе той бог, котрого сином зве себе Назорей?...“

І віра росла в її душі.

Попея постановила поїхати до Єрусалима, де, як їй говорено, найлекше стрітити можна Ісуса. Але вона знала, що чоловік нїколи не пристане, щоби вона, горда, високого роду Римлянка, мала удати ся з просьбою до якогось там нїкчемного жидівского знахора; длятого сказала Клявдиєви, що хоче навідати ся до батька.

Зчудував ся Клявдий тою забаганкою, бо якого-ж то труду і муки вимагало її заспокоєнє у жінки так хорої, як Попея! Але вона так просила, так напирала, що вкінци не міг відказати дорогій а так недужій жінцї. Він уложив її на богатій, пухом і шовками вистеленій колїсници і з найвірнїйшими своїми слугами виправив до землї юдейскої.

Три днї їхали дорогою, що ве ся по східних узгірях Ливаньских гір, поросших великаньскими кедрами, поки прийхали на юдейску землю; четвертого дня коло полудня, минувши із півночи Асафатову долину, станула Попея в Єрусалимі.

Було се перед самою жидівскою пасхою.

Простуючи д'північним воротам міста, побачила товпи виходячого народу і віддїли римскої кінноти. Весь той здвиг простував на захід ід близькій лисій горі.

Попея глядїла на той похід і не розуміла, що він має означати.

Перед воротами міста стрїла сотника, що разом з жовнїрями ступав на кони за товпою. Веліла слугам спинити ся і спитала сотника, куди їде той здвиг.

— На сїй горі мають на хрестї розпяти Ісуса Назорея, засудженого на смерть за ворохобню! — сказав сотник, низько кланяючись пишній дочцї Пилата.

„То не може бути... не може бути!“ скрикнула з жахом Попея. „Нехай здержать виконанє суду! Я велю!“

Але сотник відказав, що лише Пилат може змінити свій приказ; тількож поки могло би наспіти відкликанє, то тим часом безаконник буде вже на хрестї.

І чудував ся він тому жалеви і милосердю Попеї над нїкчемним ворохобником, котрого сам нарід жидівский видав на смерть. А Попея, зворушена, з розпукою звернула очи на Голгофту, де готовило ся щось страшного.

„Занесїть мене там чим боржій! Він не повинен умерти!“ крикнула до своїх слуг.

І чим-скорше постарали ся о ноші, бо на верх скалистої гори годї було їхати.

Коли прийшли на гору, Попея з жахом побачила три хрести, а на кождім з них висїв розпятий чоловік. Стало ся вже!

На приказ Попеї розступила ся товпа, що стояла довкола хрестів і верещала і ругала ся розпятим. Поставлено ноші близько хрестів. Під середущим стояла на вколїшках схилена жидівска жінка, а обіч неї дві инші заливали ся слезами, ломили руки з жалю і глядїли на мученика, котрому з ран на руках і ногах сливали червоні струї крови.

Попея мовчки, нерухомо, з горем в серци, вшпилила очи в лагідне страдаюче лице Христа. І заливаючи ся слезами, разом з другими жінками глядїла на розпятого.

Бідна Попея хотїла зловити его погляд, котрий мимо страшних безмежних мук крізь муку несказаного болю сіяв зорею солодощів і ласки. Але очи Христа, вперені в ридаючу матїр, ні разу не звернули ся на Попею!

„Спаси мене!“ прошептала вона, не зводячи очий з лица Христа.

І нараз ласкавий погляд розпятого переїсе ся з матери на Римлянку. Стрїли ся очи Попеї і Христа. І одну мить глядїв він на неї так ласкаво, так жалісно і глибоко!... І під силою того погляду, що її прошиб цїлу мов жар небесний, почула вона в собі якесь глибоке потрясенє, і щось нового, солодкого, доброго наповнило її душу і тїло...

* * *

Пилат, довідавшись уже о приїздї недужої дочки, дожидав її на найвищім ступни марморових сходів своєї палати, зчудуваний і затревожений, бо не знав, за чим вона прийхала.

Вже наближала ся на колесници з жалібним лицем, а він простягнув до неї руки, щоби її пригорнути до серця, коли її винесуть на гору.

І остовпів, коли побачив, як Попея сама зїйла з колесниці, приказуючим рухом руки віддаляючи слуг, що їй піднесли золотисті носилки, та сама ступала по марморових сходах легким кроком, мов коза з гір Ливаньских...

А кинувшись на груди остовпілого батька, промовила ридаючи:

„Отче! Ти сегодня убив Бога!“...

(*З болгарского*).

Блюзки, Гальки, Боа, Жаботи, Вельоники, Ковнірі, Славні рукавички „Діяна“ поручає найдешевше *христіянська фірма* Фердинанд Гітлєр (Güttler) **Львів, пл. Галицка 3.** 695

часної німецкої конституційної і правової держави, має нагоду ся раз до свого привітя Александра III-го, що він має лише один непотрібний клопіт: парлямент. І так як цісар Вільгельм думають в душі всї управителї держав, бо зовсім натурально, що представникам екзекутиви, представителям армії і властий, на чім стоїть головно державний апарат, лїпше і вигіднїйше правити по своїй волї, ніж сварити ся з партиями і мати в управі всїлякі, по їх думцї „непотрібні перешкоди“. А той погляд мусить бути еще сильнїйший ніж деінде в православних кругах Австрії, де антаґонізм національний при теперішнім ладї робить всяке правильне парлиментарне житє неможливим, так що навіть проби о заведенє мира не мають на разї нїякого вигляду на успіх.

Та інакше — як кажемо — задивляють ся на справу сторонництва, для котрих парлямент з одиноким способом висловленя своїх бажань і впливу на державу. Тим починає бути трохи невигідно, що житє парлиментарне в спинене, бо починають відчувати, що при теперішнім станї річи в вони властиво нїчим (розумїємо тут сторонництва парлямонтарні), та лишають мимохіть вільне місце для неодвічальних перед нїким урядничих кругів. А на тім тлї повстає поволи думка т. зв. „санациї парлименту з поміж самих послів“ і тота акция, до якої тепер, по сьвятах, забирає ся частина парлименту, хоч не доведе ей до нїякого кінця.

Першим, котрі бажали-б „санациї“ парлименту в Полякы, а властиво „польске коло“. Польске коло зробило вправдї свого часу згоду з Кербером коштом Русинів і селянства, але воно в невдоволене, що не може безпосередно дістати ся до управи державою. В польскім колї є і були все інтриґанти, котрі політику вели і ведуть зі становиска міністерских тек, а впрочім польскі посли таки недовіряють Керберови помимо „згоди“, як і взагалї не довіряють централїстичний — як вони кажуть — віденьскій бюрократиї. Длятого то „коло польске“ кинуло ся тепер перше до „уздоровлювання“ парлименту, маючи на меті не так саме уздоровленя, як радше висадженє урядничого кабінету і захопленя державної керми у свої руки. І коли вірити доносеням варшавского „Słowa“ і петербурского „Kraj-у“, то тоті „санаційні“ заходи йшли дуже далеко, бо аж до найвищого місця, де предетавлювано Кербера яко перешкоду до попаданя парлиментарних відносин а услужні дипльоматичні круги дали знати півофіціяльно заграничним правительствам, що Кербер належить вже до „номерних“. Подібне становиско як Поляки занимають також Чехи, котрі рівнож хочуть „санациї парлименту“, хоч, звісно, в иншім напрямі. Ціль Чехів є попалити кабінет д-ра Кербера, щоб опісля дістати правительство, котре згодило-б ся дати їм національні концесії безоглядну на становиско і протести Німців. І се є точка вихідна, з якої Чехи добивають ся зміни кабінету та правленя т. зв. „більшости“, під котрою вони все розуміють польско-чеško-консервативну правицю. Натомість не „палить ся“ до „санациї“ парлименту Німцї, для котрих зміна кабінету і обмежене его власти суть зиишні, бо той кабінет відграває ролю вигідного депозитара і хоронителя їх „стану посідання“, між тим, коли кабінет зложений з парлиментарної мішанини був би все менче вигідний для них, а навіть і евентуально шкідливий.

Ось-так предетавляє ся парлиментарна і „санаційна“ ситуация взагалї, а як же предетавляє ся вона в подробицях? О тім нема що богато розводити ся, бо се пояснить нам суха визнанка послїдних подій. Так доносять дневники, що по сьвятах зачнуть ся угодові пертрактациї між Чехами а Німцями а інтервенювати в тій справі між обома сторонами буде презес кола Яворскій, котрий вже мав нагоду удати ся в тій цїли до Відня. Що-до самих конференцій, їх предмету нарад а навіть і форми, нема ще доси згоди і обі сторони освідчають нібито готовість до конференцій, щоб не стягати на себе одвічальности за непорядок в державі, але обі в усіх конференцій зовсїм не вірять. Доси рада є в тім, щоб на разї радити над поділом Чехії після національних округів а доперва опісля, коли буде згода що-до поділу, втягнути в дебату також справу урядової мови, котру Чехи взагалї усувають з під компетенциї Німців і парламенту а переносять виключно в руки екзекутиви. Та з гори можна сказати, що про поділ Чехії по національности між самими сторонами ніколи не буде згоди, не кажучи вже о тім, що Чехи напнали наперед, що по сьвятах помимо конференцій будуть вести дальше обструкцию, а навіть хочуть обструювати вибір делеґацій, бо мають виключно за ціль повалене д-ра Кербера. Натомість Німцї стоять за теперішним правительством і за Кербером та будуть его боронити, так що і ся справа може вплинути на розбите конференцій, котрі окажуть ся при такім положенню чистою шопкою.

Отак предетавляє ся ситуация при наближаючій ся посьвяточній сесиї, до чого-б додати ще одно: пос. Крамарж і ґр. В. Дзедушицкий дали ся інтервювати редакциї кошутівского Egyetértés-а, щоб приєднати Мадярів до спільної боротьби з теперішним австрийским правительством. Мадяри стоять, для вимушеня нових концесий, на становиску, що угода з Австриєю може бути залагоджена тілько в дорозї парлиментарній, а як союзники зголошують ся в тій справі як-раз обі названі посли згадно їх сторонництва, сподівчи ся, що по неудачах в угодовій конференциї будуть могли спільно повалити урядничий кабінет, котрий покаже ся не в силї полагодити угоду в дорозї парлиментарній. Се-ж значить, що побіч санациї парламенту розпічне ся на новій сесиї побічна закулїсова гра о міністерство, а кінець буде такий, що фльоту в порті знищити і отворити собі вільну руку до висадженя війска зі сторони моря.

Заходить еще питанє, яка була причина, що Росияни опустили Віджу і перенесли ся на другий бік ріки. На се питанє дають всїлякі відповіди, але найімовірнїйша тота, що Росияни не хотїли приняти кампанії по сторонї ріки від Кореї, бо бояли ся, що на случай неудачі мали-б перешкоджений відворот. Натомість по другім боцї ріки стоять їх шанцї і численні укріпленя і там Росияни мають далеко вигідніїшу і сильнїйшу позицию. Взагалїж ґен. Куропаткін хоче проволїчи рішаючу битву до пізнїйшого часу, поки не збере більшого числа війска і тим повисше ся ціла дотеперішна тактика Росиян. Виробім оправдують се також сили, якими розпоряджають обі сторони. Після Штефлєра „Militärische Zeitschrift“ японьска армия, що маширує над Ялю, складає ся з 2, 5, 6 і 12 дивізиї і має коло 60.000 жовнїрів а в такім разї перевисшає числом Росиян над Ялю, а головно своєю артилєриєю. Росийска армия в східнїй Азиї посїдає разом всїх армат заледви 208, а 3 східносибірский полк 58, коли тимчасом пільна артилєрия першої японьскої армії числить сама аж 180 армат, а ціла японьска армия посїдає більше як 600 армат.

Війна на мори.

Війна на мори є ще страшнїйша ніж війна на суши. Щоб наші читачі мали хоч в приближеню образ того рода борби подаємо за росийскими дневниками оповіданє одного офіцира, що брав участь в першім бою з Японцями під Портом Артура, а враженя свої помістив сими днями в росийских дневниках. Ось се оповіданє:

День був ясний і теплий, спокійне море лисніло красками дуги. Кругом тишина. Здавало ся, що можна було бачити марев тремтючого у сонци воздуху. Нараз на овиді появили ся темні точки; збликають ся, більшають: один, два, три — пятнайцять. Точки видовжують ся в лінії, ростуть, зразу сірі стають темнобурими. Вони ще далеко — яких 15 верстов. Нараз знимає ся зпоміж них малий білий клубок, описує лук на небі одна нога японьского воєка а висадженє війска буде тут взагалї неможливе, поки Японцям не удасть ся замкнути вхід до порту Артура. Тимчасом Росияни укріпили дуже сильно Ючван і Такушан, дві місцевости, котрі найбільше надають ся до висадженя японьского війска і громадять там що раз більші сили для оборони берегів від японьскої інвазиї. Дневники доносять, що недавно відбула ся нарада японьского ґенерального штабу, де адмирал Того здавав справу з дотеперішних своїх заходів в цїли замкненя Порту Артура. З того показує ся, що японьский ґенеральний штаб дуже живо занимає ся сею справою і адм. Того або поновить еще раз спій атак з брандерами, або Японцї будуть мусїли хонити ся другого остаючого їм ще средства: блькади порту цілою своєю фльотою. В тім другім случаю, мусїло-б прийти до важнїйшої битви на мори, в тою цїлию зі сторони Японців, щоб росийску безводї. Стежимо петерпяче его очима, де впаде. Наша батерия повисла над 40-сяжневою пропастию, в якій хвилює море. Під нами адмиральский панцирник „Пересьвет“. Мало-що перед ним паде ядро, сьвітлянний стовп води всїми красками веселки стрілив в гору та заливає поміст. На корабли замешались...

Знов знимає ся клубок білого диму. Страшна хвиля. В кількох хвилинах я прожив цілу вічність. Здавало ся менї, наче би в мене не було тїла; в серци якесь важке знеможеня, а в голові наче лискавкою мигнуло: як добре цїлять, то ядро розторощить нашу батерию.

Ядро поцїлило в обрив нашої кручі.

Десять кріпосних батерий і 12 морских велитів відповіло сальвою на такий привіт.

Що тепер дїяло ся, годї описати. Море закипіло, покрило ся шумом і піною, варило ся під градом ядер. Команди не чути. Офіцири охриплим голосом з усїх сил кричать слова команди в самі уха жовнїрів, не можучи перекричати некольного шуму і реву. Більше ніж 150 пушок-потворів ригало огнем і зелїзом, несучи смерть і загладу. Дим, пара, курява, дикий і страшний рев та гуркіт — одним словом страшлива, некольна орґія. Нашу батерию засипали кусні ґранатів. Пушки ревіли адеким риком.

Не почувало ся роздратованя, ні злоби. Тілько якесь невимовне страшне почутє огортало нас, то знов уступало місця тихому знеможеню та предишному спокоєви. Про смерть не думало ся. З хвилею, як на нашій батерії тріскла перша бомба, все згинуло: мрії, думки, надії, біль і радощі. Остало одно: страшний своєю солодкостию супокій.

Нараз роздер ухо потрясаючий крик болю і розпуки. Кусень ґранату розірвав жовнїрови лице. Кров, сажітети, мозок...

Чую, як хтось діткнув ся моїх плечий. оглядаю ся, якийсь сполотнїлий з тривоги салдат. Его губи дрожать, зуби дзвонять, наче в лихорадцї. Силує ся щось сказати, але губи відмовили послуху. Лише пальцем показує на долину. В мить стало менї ясно.

Під кручею, на долї, стояла батериа скорострільних пушок. Ті малі, лискучі від взірценої чистоти дула вміють протягом одної мінути випхнути 60 картачів, в яких находить ся 1.200 куль! Я метнув ся на дїл. Там пекло. Ядра тріскають наче ракети, засипують все кругом відломками, що є ищуть, видирають землю; в воздусї чути запах спаленого тїла. Серед батериї тріскла пушка. Один салдат лежить з розпоротим черевом і з видертими внутренностями, другий з розторощеною головою, третий повзав по земли, ночи ся з болю; камраги йдуть ему в підмогою. Три відломки зелїза поцїлили его. Пушка з кращї тріскла наче би скляница. Страшний потрясаючий образ, всюди і всюди кров, кров і кров...

Я панькав усунути труни, та вернув до своєї батериї. Там то саме пекло.

Вистріли вже скінчили ся. Японцї відступили. Вітер звіяв хмари диму, над нами знов заясніло сонце. Та его проминя обливали тепер цілком инший образ. Перерита земля, сторощені пушки, град відломків і трупи, підливаючі в крови. Страшні слїди смертельної розправи.

Коби ви бачили, що дїяло ся по бою! Моряки, жінки, офіцири і салдати всї плакали.

Тепер лежу в лизаретї.

* * *

В одним з французких дневників подавний опис морской борби з піднера знатока. Подаємо один его фрагмент:

Фльоти зближають ся. Адмірал дав сиґнал і перша пушка заграла. Ґранат з свистом ударив в воду. Перше ядро все йде за низько, друге за високо, третє поцїляє. То старе правило. Кораблї зближають ся, хоч дїлить їх ще 5 кільометрів віддаленя.

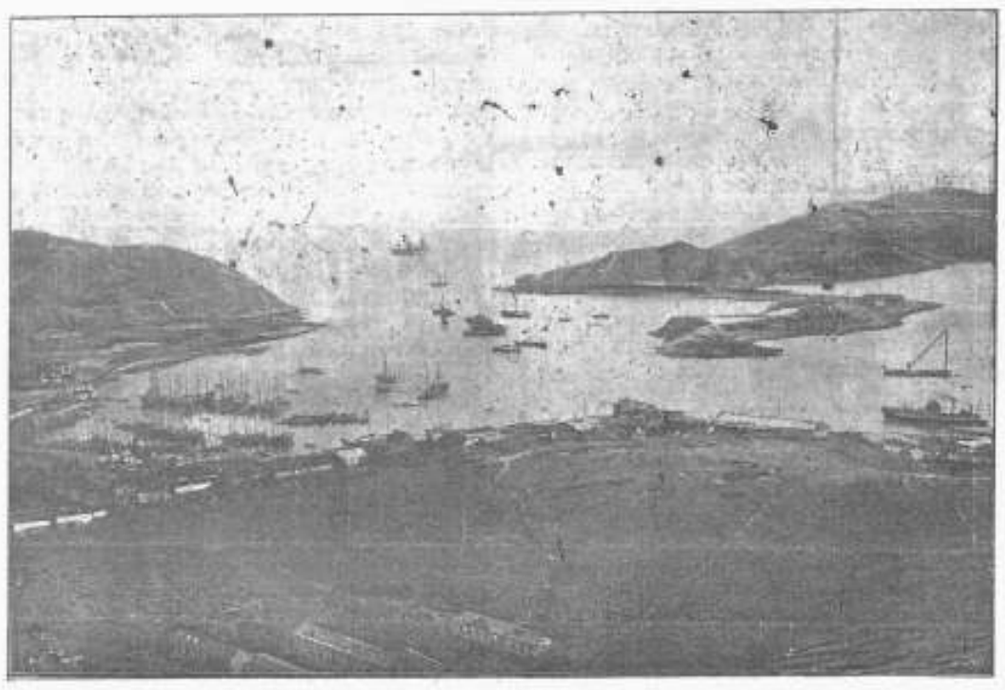
Доси командант володїє кораблем і его обсадою. Командант батериї кермує пальбою пушок. Офіцири володіють ще жовнїром. Все йде наче на маневрах. Розкази виконують ся якби на парадї. Але вже слїдно і зденервованє.

Офіцири намагають ся захонати спокій. Розкази падуть ясно й виразно, але голос їх звучить якось грізно. Знати в нім зворушенє. Під'офіцири ведуть ся взірцево. Призвичаєні до небезпек, на які так часто виставлене житє моряків, покладають ся на своїх командантів і намагають ся піддержати відвагу жовнїря короткими окликами в моряцкім жарґонї. Моряки блїді. На лицях їх пробивав ся піт. Очи їх звертають ся на офіцирів та стежать за рухом ворога. Різкий звук команди протверезує їх, виконують розкази наче автомати.

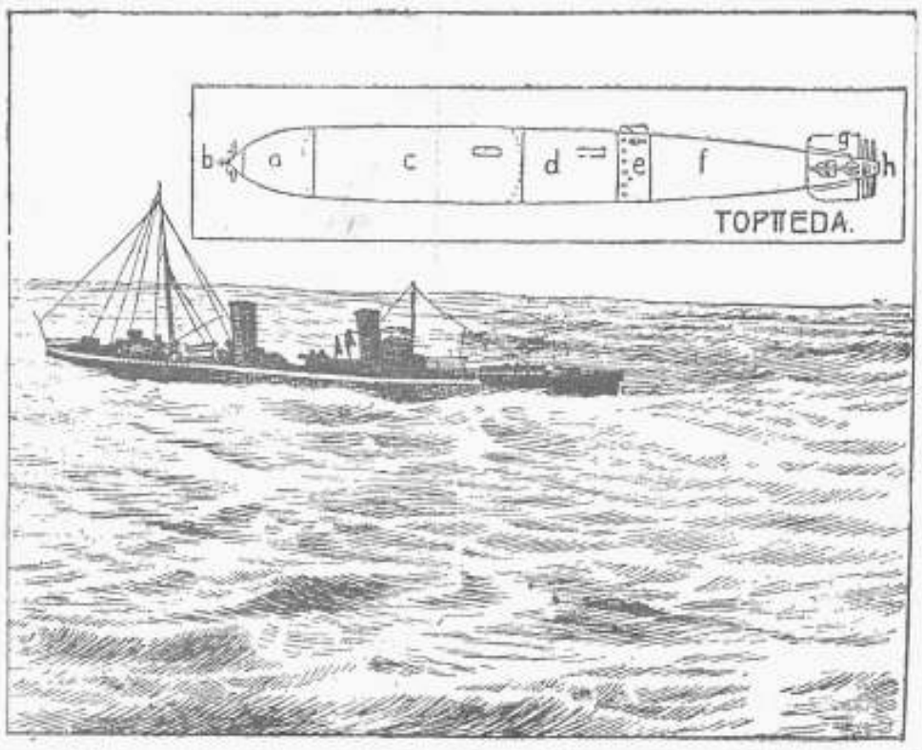
Верховний інжинір салютує командантови корабля і сходить під покład. За ним і за всїм машиновим персоналом замикають ся тяжко двері опанцированого помосту. Сї двері тепер непроходимі. Офіцир, що стереже їх, грає ся первозно лискучим револьвером. Ціла обсада знає, яке призначенє сеї кабавки... Положенє сих, що під покладом, страшне — пість до 7 метрів низше уровени води, серед працюючих всею силою пари котлів і машин. Чути свисгільки, задзвонили телеґрафи, а інжинір прямо реве розкази в уха машиністам; мовчки, з скорченими лицями, стоять вони на своїх становищах. Годі їм дати волю своїм нервам та приголомшити їх так, як се дїє ся з їх товаришами від пушок. Ту, під помостом, вони сповнюють розкази, не знаючи, що дїє ся поверхи. Як їх корабель зачне тонути, не зразу зміркують, що дїє ся. Наче в бочцї. І може вже як близько морского дна смерть досягне їх. Поволи крізь вентилятори находить там вода; й вони будуть свідками повільно надходячої а невідклонимої смерти.

Кораблї вже зближили ся. Пушочні ядра поцїляють чим раз частїйше. Зачинає ся царствованє пекла. Ядра і ґранати бють о панцир корабля, наче градова туча об шиби. Галас такий, що можна стратити свідомість. Панцирні вежі і помости зачинають тріщати. Відорвані кусні бляхи і плит з свистом розскакують ся у воздусї і рвуть тїла жовнїрів. Роздерті трупи лежать по помостї. По кутах видко людий, одурілих зі страху, що з здержаним віддихом і широко розтвореними очима вичікують смерти. А тим часом казамати і вежі бухають нестримною повению вогню і зелїза. Обсада працює з зростаючою горячкою, щоби придавити страх. Офіцири лише з трудом змушують пушкарів спокійно цїляти і не палити без міри. Якби не се, стріляли би на осїп.

На помостї команданта панує шалений рух. Рев пушок так страшний, що годі видавати вже розкази. Командант вже не кри-

ПОРТ-АРТУРА.

чить в тубу, а тілько кивненем руки дав розкази офіцирам і кермапичам. Подїравлений корабель зачинав відмавляти послуху. Місцями не хоче фунґувати машинерия. Прецизия рухи слабїє. А ворожі пушки ґрають все ґрізнїйше, а ушкоджень все більше. Деякі батериї замовкли. Зближає ся конець.

Образ борби зміняє ся. По одній сторонї командант зневірює ся. Артилєрия міряє горячково, стріляє майже на осліп, не слухає розказів. Офіцири перестають володїти обсадою. По другій сторонї зростає відвага. Досї кождий сповняв свій обовязок. Але як лише обсада спостереже, що противник слабїє, все зміняє ся в одну мить. Певність і віра напоняє їх серця, відискують холодну кров і ведуть борбу знов методично. До машинової кабіни висилає ся тубою сиґнал зближаючої ся побіди. Замкнені там бідаки віддихають свобідпїйше. Артилєрия стріляє чим раз певнїйше і влучнїйше. Противник бореся ще з розпукою, але се тілько ослаблює его справність. Холодна кров дає чим раз певнїйшу побіду другій сторонї.

(Телеґрами).

(З дня 7 цьвітня).

Петербург. Ґенерал Куропаткін телеґрафував до царя: Ґенерал Качалїньский доніс дня 4 с. м., що над Яльом все спокійне. Напротив Туранїчева на острові Матадео стерли ся наші охотники з японьскою передною сторожию, котра впрушила з Віджу. У нас не було нїяких страт. Японцї мали 6 убитих, число ранених не звісне. Японцї зрабували а відтак спалили російські маґазини в Йонамфо. Проти малого російского піддїлу стануло 300 Японців.

Льондон, Daily Chr. доносить, що Японцї мусїли змінити цїлий план сухопутної війни, бо один японьский офіцир спродан его Росії. Офіцира арештовано. Ся справа зробила в Японії велике ражене, але японьске правительство не пропустило депеш о сїм фактї. Справу відкрито доперва тогди, коли перше місце в котрім Японцї хотїли виладувати військо, знайдено замкнене мінами. Росияни мають платити зрадникам величезні суми. Між нишим за одну важну мапу заплатили 40.000 рублїв.

Париж. Herald довідує ся, що Японцї знайшли в Антунї 6 гармат, котрих Росияни не вспіли забрати. Послїдний віддїл козаків уступив з Іну, так що Японцї окупували без перешкоди цїлу північно-західну Корею. Японцї приписують конечність російской концентрациї на манджурскім березї Яля бракови понтонового материялу, але суть також приготовлені на се, що в наслїдок російских фортифікаций, їм дуже тяжко буде перейти через ріку. Японцї вже заняли цїлий фронт від Хольсану до Сухосу.

Токіо. З Фен'яну телеґрафують, що Росияни, котрі уступили з Віджу, відійшли разом з иншим віддїлом з Фольсану і лодками перейшли на другий бік Яля. На полудни стоїть еще один віддїл в околици Пікдону.

Льондон. З Іпкан доносять, що до Харбіна приїздить що дня зелїзницею 2000 російских вояків. В послїдних 3 тижнях надійшло 28 батерий артилєрії до Харбіна, з того 80 гармат відіслано до Ючвану, де Росияни мають вже 100 гармат. Ючван в тепер такий сильний, що не може бути бесїди о тім, аби Японцї его взяли.

Іркуцк. Ґенерал ґубернатор видав заборону зборів, носіня оружи, купованя амуніциї і підбиваня цїн живности. Окрім того видав богато иншних поліцийних зарядженъ.

Льондон. Всї дневники одержали вість, що японьскі вояки вже переступили корейску границю до Манджурії. Япан виступить до зачинної борби з 3 армиями, в котрих кожда буде мати більше-менше по 100.000 людий. Перша буде оперувати від сторони Кореї, друга буде виладована на захід від ріки Ялю, трета буде пробувати щасти коло Ючвану. Перша виконав при тім фланковий рух, аби відтяти і обійти російскі вояка, котрі еще не уступили з Кореї або суть на західній території Манджурії.

Токіо. Японьский штаб має слїдуючі вісти о російских позициях в Манджурії: Головною позицию є Фенванчен. Між сею точкою а Кулїенченом має бути цїлий корпус армії. Кулїенчен лучить з Антуном ланцух нишних форпочт по 5—6 козаків, котрі стоять від себе в віддаленю 1—2 анґлїйских миль. Під Артуром викінчено 7 фортифікацийних лїній, 5 або 6 еще в роботї.

Петербург. Ґенерал Куропаткін мав сказати, що до рішаючої битви не прийде перед переснем.(?) Вже тепер має бути в Манджурії 250.000 російских вояк, з кінцем цьвітня буде їх 300.000, а в вересни 500.000. Першою цїлию Куропатнїна буде видерти Японцям Фенин.

Льондон З японьских жерел доносять, що послїдна проба замкненя Порт-Артура мала сей успіх, що затоплені брандери значно звузили вїзд до порту. Росияни стараютъ ся усунути сї перешкоди динамітом, але робота йде дуже тяжко.

(З 8-ого с. м.)

Льондон. В військових кругах говорять, що поворот Росиян за ріков Ялю є военним планом з гори обдуманим, бо терен на лївім березї не надавсь до уставленя має війска. Окрім того плечі армії були би замкнені ріков, котру тяжко перейти. Анґлїйскі дневники гадають, що Японцї не будуть форсувати переходу через ріку. Їх армія посуваєсь тепер на північ трома колюмнами в рівній висоті.

Петербург. Капітан Боярина має бути поставлений перед военний суд за се, що в хвили, коли его корабель наїхав на експльодуючу міну, він покинув корабель і не зробив нїчого, аби его ратувати від затоплення.

Льондон. З Шангаю доносять, що передні сторожі японьскі вже дійшли до Ялю. Один Японець переплив ріку і переконав ся, що російскі форти на правім березї суть розминені далеко під себе і роблять враженя ніби не були викінчені.

Париж. Японцї перенесли місця виладовування своїх вояк дальше на північ. Транспортові кораблї відійшли з Чемульпа і поплили в сторону лиману Ялю.

Сеуль. Японьскі кораблї транспортові поплили в сторону лиману Ялю. Японьскі вояка виладовують ся в кількох північних точках Кореї під охороною капонїрок.

Шангай. Росияни заложили міни здовж берегів коло Такушану і при лиманї Ялю. Японцї вже доходять до полудневого берега еї ріки.

Льондон. Япан замовив в анґлїйских фабриках два нові панцирники з 27-місячним реченцем достави. Японії мають тепер збудувати три панцирники, три великі панцирні кружляки і два менші кружляки. Панцирники дістануть по 4 гармати 305-сантіметрові, по 14 гармат 19-сантіметрових, 8 по 30 середних і менших і по 5 апаратів до викиданя торпедів.

(З дня 9 цьвітня).

Льондон. Дневники стверджують, що Японцї вже цїлком суть панами лиману Ялю і корейского заливу. Передна сторожа японьска вже перейшла ріку. Японцї укріпляють свої позициї на полудневім березї. В Йокогамї кружила поголоска, що над Яльом вже прийшло до великої битви (?). На лївім березї мало лишити ся 2000 козаків і драґонів російских, котрих положенє дуже прикре, бо всї можуть впасти в руки Японців.

Берлін. З Йокогами доносять, що російска ескадра виїхала з Порт-Артура і кружляє по Жовтім морю.

Льондон. З Порт-Артура доносять, що в руки Росиян впало 6 Японців перебраних за Корейців. На підставі вироку военного їх сейчас повішено.

Шангай. Віцекороль Нанкіну рішив скріпити фортифікациї над рікою Янче і скріпити ґарнізон військом по европейски вишколеним.

Для сьвіта договор сей важний тим, що він не в одним зміпить заграничну політику всїх більших держав Европи. Спеціяльно буде він мати великий вплив на заграничну і кольоніяльну політику Німеччини, котра вічно спекулює на антаґонїзм між Францією а Анґлїєю і на політику Росії, котра веде борбу на житє і смерть з Анґлїєю, а при тім числить на поміч Франциї.

Переговори з Італїєю.

Обговорюючи з'їзд цісаря Вільгельма з італїйским королем в Неаполи, ми вже згадали були, що після заяви Вільгельма між Австриєю, Німеччиною і Італїєю не лиш прийшло вже до цїлковитого порозуміня в балканьских справах, але також промощено дорогу до порозуміня в економічних справах. Тепер доносять, що ґр. Голуховский і італїйский міністер заграничних справ Тітоні з'їдуть ся в Абациї.

Факт, що виїзд італїйского міністра удержувано в як найбільшій тайні доказує, що оба міністри мають до обговореня якісь важні і дуже драгливі справи, а не саму справу відновленя торговельних договорів. Досї відносини між Австриєю а Італїєю були дуже напружені, а то в наслїдок підступної політики кабінету Цанарделього, котраіталїйскі маси підбурювала против Австриї. Доперва теперішний кабінет, як також уступчиве поступованє Голуховского мало переконати визначних политиків італїйских, що Австрия поступає в балканьских справах дуже льояльно супротив Італії, Італїйскі дневники доносять, що головним предметом нарад між обома міністрами будуть балканьскі справи, аби між обома державами довести в сих справах до остаточного порозуміня. Дневники звертають увагу також на се, що Тітоні зверне увагу Голуховского на се, що політичний союз мусить бути доповнений економічним.

Руский театр у Львові.

Справи заграничні.

Анґлїйско-французска конвенция.

Послїдні дни принесли політичному сьвітови велику несподіванку: помирили ся два найбільші антаґонїсти в Европі, Франция і Анґлія. Переговори між Анґлїєю а Франциєю закінчили ся порозумінем у всїх спірних справах, які від давних часів були доси причиною дисонансів і напружених відносин між обома державами. Зроблено clara pacta, в котрих дуже докладно і ясно розділено сфери впливів, спеціяльно в кольоніяльній політиці обох держав. Франция прекла ся всяких претенсий до Єгипту, а за те Анґлія признала Франциї виключний вплив в Мароку, цїлковиту свободу порозуміня в справі Марока з Іспанією і дала Франциї право загорнути під свое панованє цїлу північно-західну Африку. Обі держави порозуміли ся також що до своїх впливів в Сіямі і Хінах, уступили раз на все давний спір о рибацкі права в Новій Фундляндії і т. д. Взагалї де лиш стирали ся, стирають ся, або імовірно можуть стерти ся інтереси обох держав, прийшло до порозуміня „що мое а що твое", а се на довгий час виключає великі конфлїкти. Одним словом, анґлїйско-французкий договор є договором поділу всяких впливів і стремлїнь на всїх землях і морях, договором, котрий обнимає цїлий сьвіт.

Руский національний театр у Львові.

Думаємо, що принесемо нашим читачам і всїй рускій суспільности приємну несподіванку замість великодної писанки, подаючи в нинїшнім числї нашої часописи відбитку виду руского національного театру у Львові, взяту із плану, що перед кількома днями наспів від звісної віденьскої фірми „Гельмер і С-а" до рук комітету будови. В основі своїй лишить ся сей вид вже незміненим, а не значні зміни, які можуть ще наступити, не вплинуть уже на загальний вигляд будучого храму українъско-руской національної драматичної штуки. Тож, подаючи нині зверхний вид нашого театру, що має небавом станути у Львові, можемо его принятн з гори за відповідаючий в основі тому вражінню, яке адвигнений будинок буде давати очам зрітеля.

Справа будови національного руского театру у Львові не нинїшна. Та ідея зродила ся вже перед двома десятками літ і хоч перші її піонїри лягли уже, прикриті землею рідного краю, то справдїшної актуальности набрала вона аж в послїдних часах і в послїдних часах скорим кроком вступила на

дорогу близького здійснення. З кінцем минулого року завязав ся в сій цілі комітет і нині справа будови театру в в повнім ході. Плани будови замовлено в найбільш реномованого в цілій Европі підприємства для виготовлення театральних планів, що піднесли в признанем навіть польські дневники, а тим самим здобуто запоруку, що наш театр буде відповідати найновійшим вимогам театральної техніки, в першім рядї вимогам безпеки і краси. І справді, вже тепер можна з'орієнтувати ся, що сей театр буде виглядати величаво.

Крім сего подбано о відповідне місце під будову і в тій цілі закуплено просторий трикутник ґруиту там, де збігають ся улиці Сикстуска і Льва Сапіги та від двох тижнів уже ведуть ся там плянтаційні роботи, а небавом зачне ся бурене стоячих в городї будинків і копанє фундаментів.

Там, на видним і просторім місци, при головнім трактї з головного двірця в осередок міста, стане будинок театру, з усіх сторін окруженний просторими улицями. Там, при дорозї з притвору Львова — головного двірця до центра міста, буде він своєю монументальною будовою сьвідчити всім приїжжим про істнованє і національний розвиток руского народу, буде пригадувати всякому чужинцеви, що земля, котру топче, се земля руска і буде радувати серце та двигати в гору духа кождого сина і кождої дочки Руси-Украіни, що будуть минати его величні стїни та переступати его пороги. Се буде національна наша сьвятиня в городї князя Льва.

Ваги національного театру для народу, що хоче звати ся народом, не треба нам тут толкувати. Національний театр, храм народної драми і опери, сих вершки штуки словесної і музичної, та національний університет, храм народної науки, се два найвисші чинники духового розвитку народу. Лише народ, що сотворив їх, може сказати собі, що есть народом, що має власну національну культуру, і що в міжнароднім гуртї культурних націй сьвітла займав рівнорядне місце самостійної нації з повним правом на всесторонне культурне житє. І коли тяжкі часи в житю галицких Русинів зазначили ся нестриманим змаганєм около сотворенія тих двох найвисших храмів людского духа, то се є сьвідоцтвом, що руский нарід пережив уже літа початкового розвитку, почув потребу зрівнати ся в культурнім походї з усім культурним сьвітом і станути як рівнорядний культурний чинник в ряди цивілізованого сьвіта, то се знак і твердий нестертий доказ, що: „Ще не вмерла Україна!“

Ся сьвідомість істнує в кождім з нас, в росте вона і рости буде нестримно, коли бачимо, як крок за кроком, ступінь за ступінем здійсняють ся наші великі почини.

Тому, вітаючи з Великоднем наших читачів і всю нашу галицку Русь-Украіну отсею привітною крашанкою, думаємо, що не потребуємо пригадувати, що коли комітет будови театру енергічно споминає своє, наша суспільність повинна знати і свій обовязок, щоби наш національний театр був справді в кождій своїй цеглї народним. Нехай-же вид будучого храму руской штуки переходить при великоднім столї з рук до рук та збирає цегли! на его здійсненє — жертви.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Державна Рада.

Відень. На першім засіданю державної ради, що збере ся вже 18 с. м., буде поставлене яко перша точка дневного порядку буджетове предложенє на рік 1904.

О словіньский університет.

Любляна. Міська рада ухвалила вислати меморіял до правительства, в котрім домагає ся, аби правительство, так як се хоче зробити для Італійців, утворило словіньский університет в Любляні.

Артилерия гонведів.

Будапешт. В міністерстві гонведів утворено техничну секцию. Се доказувало би, що в короткім часї гонведи дістануть артилерию і полки інжинірії. Гармати будуть куплені з угорского скарбу а не з власного.

Анархістичний атентат.

Барцельона. В хвили, коли гішпаньский король виходив з палати виставки, експльодувала петарда. Дві особи ранені, арештовано одну особу.

Мадрит. Републиканські дневники пишуть, що атентат на короля Альфонса в дїлом самого правительства, аби між населенєм розбудити симпатию для короля. Петарда, котру підкинули тайні агенти, була цїлком невинна. В Мадритї сконфісковано всї радикальні дневники, а цензуру заострено.

Македонія.

Царгород. На засїданю комісиї для реорґанізациї жандармерії поділено територию, на котрій реорґанізация має бути переведена так, що санджак Сконлю признано австрийскому аташе військовому, Солунь російскому, Сервес французскому, Драма анґлїйскому.

Царгород. Відносини між Туреччиною а Болгариею дуже заострили ся. Специяльний посол болгарский в Царгородї Начевич зажадав, аби его відкликано. Має зробити се на даний Портою знак, що не гадає згодити ся на нїякі уступки.

Берлїн. З Царгороду доносять, що в дипльоматичних кругах надіють ся нині підписаня договора між Туреччиною а Болгариею.

Берлїн. Реорґанізатор і інструктор македонської жандармерії, ґенерал Джорджіс рішив вже виїхати з Царгороду до Солуня. Всї спірні точки в справі реорґанізациї македонської жандармерії вже майже полагоджені. Лишили ся ще спірні точки меншої ваги.

Царгород. В монастирскім віляєті знов мали появити ся численні ватаги македонських повстанців.

Антисемітизм в Болгарії.

Софія. Перед парю днями знайдено в Льомпалянці трупа молодого Македонця. Рани на трупі викликали поголоску, що Македонець упав жертвою жидівского морду ритуального. З сеї причини запанувало між болгарским населенєм околиці таке роз'ярене, що правительство мусїло вислати до Льомпалянки військо, аби не допустити до вибуху розрухів против Жидів.

Тибет.

Льондон. Коло місцевости Куньян жде на Анґлїйців другий тибетаньский корпус, зложений з 500 їздців на опанцирених конях і 7000 піхоти. В Лясї пробуває Росиянин Дорев, котрий є головним командантом тибетаньских війск і міністром фінансів Далайлами. Він кермує цїлим антианґлїйским рухом в Тибетї. Карабіни відобрані Тибетанцям мають значки правительственної фабрики оружия в Тулї.

Льондон. Таймс доносить, що 50 анґлїйских драґонів здобуло село Самонду, боронену 200 Тибетанцями. Тибетанцї по одній сальві утїкли. Анґлїйці сконфіскували маєток Далайлами коло села Самонду, бо сей позволив зрабувати анґлїйску місию.

Анґлія в Африці.

Льондон. Карна експедиция вислана до краю Ольйотів в окрузї Васса в північній Нїґерії, де в минувшім році мурини убили двох анґлїйских урядників, зістала знищена. Ольйоти напали несподївано на табор експедициї, вдерли ся до середини і убили кількинадцять муринів в анґлїйскій службі. Европейцї утїкли і спасли ся.

ЗМІСТ:

Нинїшне сьвяточне число „Дїла“ обіймає 6 а з надзвичайним додатком 10 сторін друку і містить:

Христос воскрес, вірш.
На зарібки
До ситуациї.
Війна.
Справи заграничні.
Руский театр у Львові.
Телеґрами.
Новинки.
Хто се йде, вірш.

Кромі того подаємо передрук послїдного числа „Свободи“, котра появила ся в повім розширенім видї і заслугує на як найширше поперте. Передрук подаємо в цілях аґітациїних, але в нїм найдуть і інтеліґентні читачі богато нового і інтересного, особливо в фейлетонї і новинках.

Вкінци даємо в тім числї ілюстрациї, а між ними сензацию дня: образ будинку руского театру, який має станути в столици краю. Не сумнїваємо ся, що широка руска громада буде нам вдячна за сю Великодно-сьвяточну несподївanку.

Поодинокі примірники сего числа набувати можна у Львові у всїх бюрах дневників і трафіках в рынку і при Руській улици по 20 сот. за примірник.

☞ Сам текст „Дїла“ на передруку зі „Свободи“ починає ся від уступу „Віддїл економічний“ на послїдній сторонї, на що звертаємо особливу увагу наших Вп. читачів. Ту часть „Дїла“ перенесли ми на аркуш передруку по усуненю анонсів „Свободи“, яко ненадаючих ся до перепечатуваня.

НОВИНКИ.

Нашим Вп. Передплатникам, Читачам і прихильникам дневника як і усїй руській громадї пересилаємо Веселих Сьвят!

— **Критика намісниківского указу.** Краківский „Naprzód“ і львівский „Kuryer lwowski“ дуже остро критикують заряджени намісництва в справі парібної еміґрациї до Німеччини. На жаль не можемо подати сих голосів преси в нинїшнім числї „Дїла“ з огляду на дотеперішні практики львівской прокураторії і три дни сьвят, де не хочемо лишати читачів без дневника. Зробимо се натомість зараз в першім числї, яке появить ся по сьвятах.

— **Руске епископство в Америцї.** Угорске правительство вислало свого часу в порозумінню з апостольскою столицею крилошанина пряшівскої гр.-кат. дієцезиї, Андора Годобая, в характері папского візитатора до Америки, щоби упорядкував духові відносини проживаючих там Русинів, які вимігрували в значнім числї з Угорщини. Як доносить Budapesti Hirlap, удав ся сими днями згаданий візитатор до Риму, щоби вихлопотати у папи дозвіл на утворенє угорского гр.-католицкого епископства в Америцї. Римска курия — замічає під себе Budapesti Hirlap — по всякій імовірности згодить ся на того домаганє, бо не лише залюбили ся за ним одноду шно американські епископи, але й сама курия знає добре, що гр.-католицкі Русини, котрих живе в Америцї більше як 100.000 душ, лише через заснованє власного епископства можуть удержати ся при католицкім обрядї. Инакше попадуть в панславізм і православіє, бо в тім напрямі розвинено ревну аґітацию. — Донесенє Budapesti Hirlap-у з Риму вість про остаточну згоду ватиканьских кругів на утвореня також польского епископства в Америцї, вказує на те, що римскій курий починає вкінци залежати на природнім полагодженю одної з найважнїйших потреб руских і польских виселенців за океаном. На жаль, дорога, якою тота справа починає наближати ся до своєї розвязки, не доведе до бажаної цїли. Як бачимо, угорске правительство напирає на римску курию, щоби таке важне становище, як епископский престол, обсадила мадяроном, звісним о. Годобаєм, що вже в дотеперішній своїй дїяльности в Америцї дав ся пізнати попри мадярофільских також русофільскими змаганями. Тимчасом в Америцї живуть не одні Русини з Угорщини. Навряд руські виселенці з Галичини являють са там найсьвідомійшим елементом, що дїймаючо відчував потребу своєї церковної старшини, елемент, що нїяк не піддасть ся якомусь специяльно угорскому епископству, а вже нїяк не згодить ся на якісь мадяроньскі тенденциї того епископства і невдоволене, як доси, з причин політично-національних буде і дальше хилити ся на всї боки. Так отже заходи угорского правительства, щоби гр.-католицке епископство вчинити слїпим і податливим орудєм своїх рук мусять довести як-раз до того, що мало ся обминути, до русофільства і остаточного православія. Супротив того компетентні чинники, котрим національне добро наших виселенців за океаном лежить на серци, повинні заздалегідь виступити против мадяроньских заходів угорского правительства і представити римскій курії кандидатом на руско-католицкого епископа, підданого щиро інтересам своєї церкви та народности.

— **Нова руска часопись.** Буковинська рада краєвої культури ухвалила замість господарскої ґазети Bukowinaer landwirtschaftliche Blätter, видаваної директором середної школи господарскої в Чернівцях видавати від цьвітня два рази на місяць свій власний орґан окремо в усїх трох мовах краєвих, т. зн. в мові руській, волоскій і нїмецкій. Руска часопись господарска, видавана радою краєвої культури називає ся „Хлїбороб“, а редакцию сеї часописи поручено д-рови Стефанови Смаль-Стоцкому. В 1-ім числї „Хлїбороба“ зазначує редакция, що подавати ме вісти про всї важнїйші справи, над якими радив на своїх засїданях видїл ради краєвої культури, а також про всякі инші збори і наради хлїборобів, які дотичать підношеня рільництва і поправи долї хлїборобского стану. Передплата „Хлїбороба“ виносить 4 К річно. Адреса редакциї: Чернівцї, Новий сьвіт 37.

— **Руский „Сокіл“ в Винниках.** Пишуть нам: Сокільска птици загомонула з весною і до нас, до Винник коло Львова. Дня 7 с. м. відбули ся 1. Загальні Збори винницкого пожарного Сокола. На них зволили прибути делєгати пожарних філій із Миклашева і Підборець, як рівнож відпоручники львівского Сокола, за що їм всїм складаєсь найщиршу подяку. — Отверени Зборів довершив д. Михайло Пивовар, а по загріваючій промові д. Д. Кучики і поясненю статутів д. І. Сінком приступлено до вибору старшини. Серед загального одобреня увійшли до неї: головою д. Михайло Пивовар, начальником стягу д. Теодозій Будзиновский, містонач. ст. д. Теодор Грицко; яко підїлові дд.: Василь Сохор, Валериян Ванах, Кенїґ Михайло; заступниками дд.: Андрій Кіяк і Василь Дмитерко. До ревізійної комісиї вибрано: о. Григория Гірняка, Филипа Ниська і Дмитерка Микиту. — По кількох внесених і численних інтерпеляциях закрито збори серед звуків маршу Соколів. — Який запал гостював між зібраними, най сьвідчить о сім фактъ, що в члени молоденького Сокола вписалось зверх 120 учасників. За се-ж честь і слава Вам Винничани! Гаразд! — *Друг.*

— **Реґуляция Бистриць і Днїстра.** Із Станиславова доносять, що справу реґуляциї обох Бистриць і Днїстра полагоджено остаточно для Галичини корисно. Для реґуляциї тих бюр винаймлено вже потрібні убікациї, а інжинїри, призначені до тих праць, мають з початком мая розпочати свої роботи.

— **Унїверзитетске заострене.** Міністер просьвіти ґр. Гартель видав розпоряджень, що державним урядникам вільно учащати на університет лише за дозволом їх зверхної власти і що їх студиї, як і іспити лише тодї будуть мати правне значінє, коли дотичний кандидат дїйсно ходив на виклади.

— **Для охорони звірят та ростин.** Краєва рада шкільна видала обіжник, в котрім поручає учительству народних і видїлових шкіл, а також учителям семинарий, щоби користаючи з кождої нагоди в школі, а навіть поза школою, при помочи відповідних поучень виповіли в шкільну молодіж пересьвідчене, що звірята і пожиточні ростини треба охороняти та плекати.

— **Зміна ґарнізону.** Сими днями забрав ся стаціонований у Львові 12-ий полк гузарів на Угорщину, а на его місце прибув 9-ий полк драґонів з Рогатина, рекрутований на Буковинї. — Із Судової Вишні відходить стаціонований там і в околици 3-ий полк уланів до Відня а на его місце приходять гузари.

— **Шпіона** мали увязнити в Підволочиськах на желїзничім двірци. Найдено при нїм скринку з почтовими голубами, котрі мали попривязувані листи невідомого поки-що змісту. Списано з ним протокол і акти відослано до Львова. Назвиско его невісоме.

— **За обманьство** увязнено у Відни двох Поляків. Едвард Ґарчиньский, син дїдички з Орхович (мабуть в мостиским повітї), приїхав з Америки до Відня і пізнав ся з Генриком Распертером, сином бувшого урядника галицкого видїлу краєвого. Коли їм бракло ґроший, видурили при помочи підроблених векслїв під якогось Долежаля раз 1.500 К., потому 1.000 К., а вкінци 800 К. Ґарчиньский пустив ся утїкати назад до Америки, але схоплено его в Бремі і відставлено назад до Відня. В найближшій каденциї присяжних судів відбуде ся у Відни против обох судова розправа.

— **Стрімголов.** Онодї донесли ми про страшну пригоду із самоїздом на гостинци за селом Солонкою малою коло Львова, при чім погиб на місци машиніст Василь Сурма, а властитель самоїзду Поляньский і слуга Матиї Стопковский тяжко потовкли ся. Тепер показало ся, що причиною нещастя була шалена їзда. Мимо ховзкої землї, Поляньский гнав цїлою силою бензини і з'їздячи з горбка, перевернув самоїзд на купу камінє. Тїло машиніста Сурми лежало на місци цїлу добу, доки не прибула судово-лїкарска комісия, котра ствердила у небіщика здавлені серце, нирки, хребет і грудну клїтку. Жінка Сурми, дізнавши ся про смерть чоловіка, прибула також на місце, щоби его поховати. Одержить тепер від товариства асекураційного 4000 К., бо на таку суму обезпечив машиніста а так само Станковского, властитель самоїзда. Поляньский сам був обезпечений на 80.000 К.

— **З недостачі средств до житя.** Підчас веселої розмови в домі техників у Львові встав від стола студент прав Едмунд Сухіньский, родом з Конґресівки, і заки товариші спостерегли ся, стрілив собі з револьвера в правий висок. Тяжко раненого відставило поготівля ратункової стациї до головного шпиталю, де Сухіньский відзискавши на хвилю сьвідомість, помер на другий день. Причиною самоубийства була недостача средств до житя і сильне зденервованє.

— **Походженє назви „Порт-Артура“.** Мало хто знає, від кого названо пристань, котрої імя повторяє ся нині у всїх сторонах землї, де живе цивілїзований чоловік. Пояснив се автор виданої по нїмецки книжки, де описано подорож анґлїйского корабля „Актеон“ до східної Азиї в рр. 1856—62. „Актеон“ брав участь дня 8 грудня 1857 р. в бомбардациї Кантона, що розпочала війну Анґлії і Франциї против Хін. Підчас того заколоту у східній Азиї стало ся, що анґлїйска канонїрка „Algerine“ дістала ся перша з чужих кораблїв до вигідної пристани на кінци півострова Лаотон. Командант корабля називав ся Вільгельм Артур і від него одержала пристань нинїшне імя. Позаяк отже походженє тої назви є анґлїйске, а як звісно, Анґлія ізза становища в теперішній російско-японській війні стала для Росиї дуже несимпатичною, то російські патріоти пропонують правительству змінити назву пристани, називаючи її пристанию Николая.

— **Торпеда і торпедовець.** В нинїшнім числї подаємо на 2 сторонї образок торпедовця і его страшного оружя — торпеди (в горї). Торпеда в теперішнім уживанію в се набій, який пускає ся під воду а котрий вибухаючи під атакованим кораблем нищить его і висаджує у воздух. Торпеда від часу винаходу Вайтеда і Шварцкопфа має форму риби і бувае довга на 6 метрів а груба в середині на $^1/_2$ метра. Складає ся звичайно з 7 віддїлів: на початку є уміщені дві труби, а котрих одна бє в праву сторону друга в лїву. Зараз за тим йде часть наповнена згущеним воздухом для управлени даленєм цїлого апарату в рух а дальше в голові машина, котра порушує торпеду і удержує ї на певній глубині під водою. За машиною йдуть дуже скомплїковані комірки з мотором, трубами і кермою. Кінець торпеди а заразом ї головну часть представляє вистрїл, то є простір заповнений вибухаючим матеріялом (мокрою стрільничою бавовною на 100 кґ.) котрий експльодує наслїдком удару о атакований корабель. Торпеду можна пускати на віддалене до 2 морских миль але вже за 400 метрами влучність вистрілу стає ся непевною. Торпеда жене з швидкостию 15 метрів на секунду.

— **Еміґрацийна осторога.** Бюро еміґрацийне в Льондонї остерігає европейских еміґрантів перед напливом до анґлїйских кольоній, особливо до полудневої Африки. Там робітники терплять тепер дуже велику нужду, роботу найти тяжко, а видатки на удержанє великі. То само дїє ся в Канадї, Австралії та инших анґлїйских кольоніях. Навіть тим, що вже вибирають ся в дорогу, секретар бюра радить відложити подорож до лїпших часів.

— **Середновічний жарт.** В день 1-го цьвітня жартують люди від давен-давна. Жарти в середних віках визначають ся духом свого часу. Приміром такого середновічного „prima Aprilis“ в жарт, який склав ся межи бурґундским князем Филипом Благим а его двірским блазном, Келїнґом в 1466 р. Було се підчас обіду, коли князь Филип звертаючи увагу свого блазна на се, що завтра є 1-го цьвітня, остеріган его перед можливими несподїванками. Келїнґ усьміхнув ся на ту пересторогу і заповів, що він князеви, а не князь ему зробить збитка. Станув заклад: як князь не устереже ся перед жартом, подарує Келїнґови блазеньску шапку повну ласощів; коли ж блазен позволить пошити ся в дурня, голова его відскочить під мечом ката. Підчас обіду, що тягнув ся досить довго, князь напивав ся частійше, чим звичайно, до Келїнґа, а той

не гордячи вином, випивив собі его так обильно, що скотив ся під стіл і безпритомного мусїли віднести домів. О півночи, з послїдного марця на 1-го цьвітня, прийшла до помешкання Келїнґа уоружена сторожа і ще пяного забрала на замок. Принесла его до салї, де за чорним столом в окруженю дорадників суддїв князь, а в кутї біля лави і пня призначеного до стинання, стояв кат з острим мечем. Князь підніс ся з крісла і гукнув сильним голосом: „Блазне, нині 1-го цьвітня! Ти програв заклад, отже заплатиш головою!“ Пробудженний Келїнґ підійшов мовчки до пня і поклав на нїм голову під топір. Приступив кат і добувши зпід червоної сукмани... сьвіжу ковбасу ударив нею в карк блазна. Загремів різкий сьміх, але лиш на хвилю. Страшний жах напав всїх присутних, коли блазен здеревілий і без руху лежав на лаві... Князь попав в розпуку. Жалуючи, що все буде мати на совісти его смерть, прискочив до пня, однак в тій хвили зірвав ся Келїнґ з лави і крикнув весело: „Мусиш заплатити, князю, бо ти дав ся на 1-го цьвітня пошити в дурня“.

— **Нужда народних учителїв в Іспанії.** Іспанське міністерство просьвіти оповістило недавно статистичний звіт про плати народних учителїв, а то в тій цїли, щоб заступникам народу вкінци показати, як велика є нужда. Після звіту находить ся в Іспанії 434 учителїв та учительок, що побирають річної плати не більше як 100 пезетів (56 корон!). В провінції Валенциї є народний учитель, що заробляє річно 3·12 пезетів, отже денно около пів сотика. В провінци Леон є 11 учителїв з платою 45 пезетів. По 90 пезетів річно бере 254 учителїв а по 100 пезетів 26 учителїв. Плату 365 пезетів має 5529 учителїв що становлять може четвертину всего учительства. 7701 учителїв, отже 34% цїлого учительства, дістають плату до 500 пезетів. Відтак 48% від 500 до 1000 пезетів і округло лише 18% більше як 1000 пезетів. Позаяк до недавна плату учителям виплачувала громада, а дїяло ся се дуже неправильно, то держава почула ся вкінци спонуканою взяти дїло в свої руки. При урядовім обчисленю невиплачених учительских плат показала ся сума поверх 9 мілїонів пезетів! Іспанія дїлить ся на 49 провінций, і лише 12 провінций виплатило ся як слїд із свого обовязку. Навіть громада столичного міста Мадриту заплатила учителям значну суму. Тепер правительство наказало всїм громадам сплачувати поволи ті довги, однак сплата йде дуже пильно, бо цїлий довг виносить ще нині 8 мілїонів пезетів. Страшні відносини панують особливо в народнім шкільництві. Фактом є, що дві учительки в Малядї померли з голоду. Супротив того не дивниця, що учителї з рїжних провінций вислали до властий подане о дозвіл ходити по жебрах, та що нині в там опорожнених 2500 учительских посад.

— **Пяне місто.** Не лише пяне, але й сьвяте і розбійничне місто. Его назва повторяє ся під початку російско-японської війни. То — Віджу. Окружене білими, немов з цукру мурами, розложене над берегом Ялю, є предметом подиву всїх Корейців, Хінців і тих жовтолиців, що однаково з ними думають. Корейчик схиляє з покорою голову перед сьвятими, білими мурами Віджу, як Індус перед Гімалаями. Кільво Віджу має мешканців, сего нїхто не знав, навіть власти. Може дуже мало, може дуже богато... Якби хто на се здвиг раменами і спитав Корейця о пояснене, Кореєць відповів би: „Коли йде контрабанда, тоді в місті лишають ся лише дїти і чесні горожани, що ледви ногами волочать. Тоді в місті народу мало. Але коли відбуває ся поділ контрабанди або добичі, здобутої завдяки нічній темряві та карабінам Бердана, о, тоді Віджу має богато народу“. Ніколи не списувано населення. По що? Якби секульскі власти захотїли почислити всїх мешканцїв Віджу, досить було би прийти вечером. Тоді цїле місто лежить на улицях пяне. Можна почислити до одного... З 150 менше більше домиків у Віджу в 1200 гонять горівку. Пють дїти, пють родичі, пють дїди. Але Кореєць не скаже ніколи, що мешканці Віджу пяки. Ні, Кореєць скаже делїкатно: „Той а той мешкає в Віджу“... То значить, що „той а той“ вибух би подумінню, коли присунути до него запалену сїрничку, так є пересякнений спіритусом. Кореєць не скаже, що его земляк має жінку пячку, але висловить ся: „Брат взяв жінку з Віджу“... Віджу є місто сьвяте, пересячене атмосферою безчисленних сьвятинь. Мудрців в нїм більше, як собак в Царгородї. Ріка Ялю зове ся по корейски „Хаппок“, що значить „зелена качка“. Мудрці з Віджу знають, о чім гадає шкода або пяна рибка, що зявляє ся у филях „Зеленої качки“. Мудрці з Віджу скажуть на память, в якім місци находить ся кождий з 120.000 гіероґлїфів книги „Тисяч прав“. Мудрці з Віджу є сьвітилом Кореї та солию її чорної землї. Мудрці в Віджу — то найлїпші в цїлій Кореї контрабандисти і опришки. Кождий дім у Віджу є рано і вечером сьвятинею численних божків, а в ночи — розбишацким гнїздом.

— **Цїлковита рівноправність полів** панує в краю Кольорадо в Сполучених Державах, де женщини не лише мають право голосованя, але й можуть служити при війску. Президент краю Підобі іменував перед кількома місяцями свою дочку Джессю командантською національної ґвардії і сими днями ґенеральний штаб президента вручив панні оберстї золотий спис, котрий військова достойниця буде носити в уніформом, спеціально для неї зладженим. Підчас спеки спис дасть ся розпяти як парасоль, щоби личко панни оберстки не осмалило ся від сонця.

— **Дрібні вісти.** У Львові помер в 69-ім році життя адвокат д-р Емануїл Ройнський, президент львівскої палати адвокатскої. — Президент буковинського правительства кн. Гогенльоге велїв замкнути будинок в Чернівцях, де відбували ся театральні представлення, позаяк не представляв найменшої безпечности на случай огню. — На становище інспектора кавалерії на місце ґенерала Віндішґреца покликано до Відня ґенерала Брудермана, коменданта дивізії кавалерії в Кракові. — Цїсар надав старшому учителеви народної школи в Орошенах (пов. Кіцмань) Он. Поповичеви срібний хрест заслуги з короною. — У Львові відобрав собі житє вистрілом з револьвера капітан 95 пп. Станіслав Щенсновіч, нежонатий, в 50 році життя, з причини недуги. — Державна прокуратория в Станиславові заряднла слїдство против податкового екзекутора Мельфарта за надужитя, яких допустив ся при стяганю податків в громаді Чернївці. — В Люксембурзї арештовано онодї звісного дефравданта Бріка, що обікрав каси хорих в Станиславові. — Через Львів переїхало вчера 20 російских офіцирів з залоги потонувшого „Варяґа“ і „Корейци“ з поворотом до Росиї.

* * *

„Кто сей прышедый отъ
Едома, червлены ризы
Его, отъ Восора?“
Ісаія: Книга пророцтв.

Хто-ж се іде з Едома днесь,
іде в крівавих шатах весь,
іде у кріпости своїй
з Восора в шатї багряній?

„Се я, що вношу правду в нюд,
голошу всїм спасенн суд!“

А відкиж ся крівавість шат,
як в тих, що топчуть виноград?

„Бо сам потоптав я вчо...
Не помагав менї нїхто:
Своєю простою я їх
як перстъ на порох стер усїх.
У землю кров я їх сточив
: в крови шатя омочив.
Прийшов на них вже кари час,
спасенн рік настав для вас!“
М. Шуват.

— **Дирекция руского народного театру Товариства „Руска Бесїда“ у Львові** при нагоді Великодних Сьвят пересилає на добродійні цїли до диспозиції Сьвітлої Редакції квоту 50 корон і складає на сім місци всїм прихильникам театру іменем своїм і іменем всеї дружини щирі і сердечні желання словами: Христосе воскресе! В Самборі 1901 *Михайло Губчак* директор театру.

— **Репертуар руского театру** на закінчене гостинних виступів в Самборі. Понеділок Великодний, 11/IV. „Ой не ходи Грицю та на вечерниці“ драма зі сьпівами в 5 д. М. Старицкого; Второк Великодний, 12/IV. „Перехитрили“, комедия зі сьпівами в 3 д. М. Кропивницкого; Четвер 14/IV, перший раз: „Сорочиньский ярмарок“, оперета в 3 д. за Гоголем музика Гротенка; Субота 16/IV. „Cavalleria rusticana“, опера Масканього; Неділя 17/IV. „Нещасне кохання“, драма зі сьпівами в 5 д. Манька; Второк 19/IV, перший раз: „Розбитий збанок“ комедия Г. Клайста в перерібці дра Франка: Четвер 21/IV, перший раз: „Хазяїн“, комедия в 4 д. Карпенка Карого; Субота, 23 IV „Циганьский Барон“, оперета в 3 д. Страуса; Неділя 24/IV, другий раз: „Катерина“ велика опера в 3 д. Аркаса; Второк, 26/IV, перший раз: „Дзвін до церкви людий скликає а сам у неї не буває“, конкурсова комедия в 5 д. Яновскої; Четвер 28/IV. „Ямарі“, оперета в 3 д. Целєра; Субота 30/V перший раз — новинка сезону: „Дїти Ванюшина“ драма в 5 д. Найденова; Неділя 1./V, послїдне представлене: „Пташник з Тиролю“, оперета в 3 д. Целєра. Білети продають ся в Народній Торговли і в цукорни п. Горвата; абонамент на 6 вистав 10 корон; салї: готель народний; початок точно година 8 вечером].

— **З „Руской Бурси ремісничої і промисловоі“.** Питомці Руской Бурси рем. і пром. желають Вп. Членам сего товариства і Добродіям веселих сьвят Воскресенія Христового, а заряд товариства поручає ласкавій памяти тую інституцию, що удержує бідну ремісничу і промислову молодіж, та помагає їй до успіваня для себе становиска, а для суспільности нашої нових робітників на народній ниві. — Всякі жертви в хосен сего товариства і виплати членьскі просимо присилати на адресу касиера товариства п. Івана Бачинського у Львові, Ринок ч. 10, або на адресу товариства „Руска бурса реміснича і промислова“ у Львові. — *В. Нагірний* голова, *В. Чума* секретар.

— **Дорогі Родимці.** „Христос Воскрес“. Коли дістанете се число: „Дїла“ в руки, вже буде у Вас лунати: „Христос Воскрес“— будете дїлити ся нїцем і желати собі всего щасти. „Сокіл“ желає Вам рівнож всего щасти, більше однак желає Вам, щобисьте воскресенули з своєї дрімоти, щоби дух Ваш запалив ся огнем вічного завзятя, так щоб ми не стояли по заді инших народів, менших від нас чисельно а много сильнійших духом. Берім лиш примір з наших ворогів. „Сокіл“ наш стремить до розбудженя такого духа і що правда моральво стоїть на рівні як не вище від таких товариств у инших народів, однак брак фондів здержує кождий успішний рух. Наша цїль і кождого сьвідомого Русина-Українця повинна бути: здвигнене власної „Сокільні“. На сьвятах отже не забувайте при кождій нагоді збирати датки на нашу „Сокільню“, а не розходить ся нам при тім лиш о великі жертви але і жертви сотикові. — Здоровимо Вас сокільскым — Гараздї

— **З Краєвого Товариства кредитового урядників і сьвящеників.** Після рішеня загальних зборів з дня 21 марта с. р. виплачує Краєве Товариство кредитове урядників сьвящеників 6% від удїлів членьских титулом дивіденди. По мисли § 19 статута цїлу дивіденду виплачує ся лише від удїлів в цїлости вплачених або доповнених перед 1 сїчня 1903. Від удїлів зложених в цїлости або доповнених в I кварталї 1903 року виплачує ся ¾—6%-вої дивіденди, в II кварталї половина дивіденди а в III-ім кварталї ¼—6%-ової дивіденди. Удїли неповні і зложені в цїлости або доповнені в IV-ім кварталї 1903 не мають права до дивіденди за рік 1903 а належить ся від тих послїдних дивіденда аж за рік слїдуючий. По мисли § 17 статута дивіденда неподнесена припадає по 3 лїтах до фонду резервового. Дивіденду виплачує каса товариства кождого дня в годинах урядових за предложенем книжочки удїлової. — *Дирекция.*

— **Товариство „Родина“ в Коломиї** устроює вечер з танцями, який відбуде ся у провідну неділю дня 17 цьвітня с. р. в салї Народного Дому ул. Костюшка II поверх. Початок о г. 8½ вечером. Стрій вечерковий. Вступ від особи 2 корон, білет родинний з чотирох осіб 6 корон. Тїльки за запрошенем. — *Видїл.*

— **Видїл філії тов. „Просьвіти“ в Золочеві** складає сим сердечну подяку за ласкаво жертвовані датки в користь Бурси товариства, а іменно Хвальному товариству взаїмн. кред. „Дністер“ у Львові за дар пятьдесяти корон, а Вп. п. Симеону Наливайкови, управителеви школи в Ольшанцї, за дар сто корон. При сій нагоді просимо і других Вп. Патріотів з Золочівщини з празником Воскресеня памятати на нашу молоду інституцию, щоби допомочи їй до сплати довгів і розвиненя ширшої активної дїяльности. — За Видїл філії „Просьвіти“ *о. Евг. Громницкий* голова, *Ів. Вигановский* секретар.

— **В Вощанцях к. Рудок** відбудуть ся дня 4. цьвітня с. р. о 3 год. пополудни І. загальні зборя „Спілки ощадности і позичок спст. Райфайзена“. На зборн прийде д-р Фр. Стефчик яко делеґат Бюра Патронату. Було-б пожадане, щоб прибули також люди з окресних сїл, аби могли поінформувати ся про Спілки Райфайзена і їх вагу.

— **Пожарний „Сокіл“ в Шманьківцях** чортківского повіта засновано на статутї львівского „Сокола“. Ц. к. намістництво затвердило вже статут.

З Товариств.

З Товариства „Любов“.

Товариство „Любов“ основане на законї з 1892 р. має на цїли обезпечити річні ренти вдовам та сиротам по своїх членах а опріч того придане на річ третіх осіб.

Яко „зареєстрована запомогова каса“ вільне оно від усяких стемплевих і податкових оплат, що дало можність уложити як найнижші премійні тарифи на оплату повисших обезпечень.

Яко товариство, засноване з цїлями гуманїтарними, змірає оно передовсїм до піднесеня економічного стану нашої суспільности а передовсїм незаможної і нїякими постійними платнями не забезпечених верств ей, проте: для сьвященників, учителїв, лїкарів, приватних офіціялїстів, промисловців, ремісників та селян, запевнюючи вдовам і сиротам по обезпечаючім певні місячні з гори платні ратя, а дорастаючій молодїжи повну від обезпечаючого залежну квоту (придане), платну з хвилею, коли обезпечений заводить власне ґаздівство, закладає самостійний варстат, крамницю і т. др., чи потребує матеріяльної помочи до докінчення студий.

Вже доконане обезпечене в якім нишім товаристві не повинно нїкого спинять від приступленя і до товариства „Любов“, а то не тільки тому, що оплачене вказаних премій від обезпечення в тов. „Любов“ не може бути утяжливим для нїкого а тим менче для матеріяльно лїпше ситуованих, але і тому, що товариство „Любов“ по при свої економічні цїли має ще не менче важні цїли суспільні, як: піднесене патріотичної сьвідомости, солїдарности, значіня поспільної помочи, ваги товариств і т. д., за-для яких кождий сьвідомий Русин повинен причинити ся до розвою тої нової а так важної інституцій.

Особи, що не мають кого обезпечати, можуть по мисли § 6 устава тов. „Любов“ приступити до него яко члени спомагаючі і добродії.

На разї не може тов. „Любов“ утримувати нїяких аґентів, котрі підняли би ся поясновати цїли его та наказувати на користи, які плинуть взагалї з обезпечена а спеціально з обезпечени в тов. „Любов“, коли ж однак оказує ся конечна потреба живійшого заінтересованя нашого загалу тим товариством, просимо усїх, щоби зволили подати помічну руку так розвоєви нашого товариства, як і нашій потребуючій суспільности та поручували при кождій нагоді товариство „Любов“ не тільки в кругї знакомих але і в як найширших кругах.

На жадане вислає товариство „Проспект“ і подає усякі як найдокладнійші інформациї дотикаючі инше жаданих обезпечень.

Адреса: Товариство „Любов“ у Львові Ринок ч. 10.

Основателї:

Проф. Волод. Щуркевич, д-р Стеф. Федак, о. Теол. Лежогубский, д-р Ярослав Крайковский, о. Ол. Стефанович, д-р Ев. Озаркевич.

— **Русини! Памятайте на фонд будови театру! — Памятайте на селяньскі і промислові бурси! — Памятайте на „Народний Фонд“! — Засновуйте читальні і орґанїзуйте курси для анальфабетів!**

Позір Родимці! Просимо о даток на будову дому „Сокола“ у Львові.

Надіслане.

Адвокат АКС в Богородчанах

шукує рутинованого **конціпієнта** від добрими услівіями. 261 1–2

Др Яков Бронїслав Сокаль

ординує в недугах жолудка і нирок як передтим у Львові ул Скарбківска число 4, I. поверх. 243 2–2

Конціпієнта приїме зараз або від 1-го мая с. р.

Д-р Лонгин Озаркевич

256 адвокат в Городку коло Львова. 2–2

Знак випалений на корку

для охорони перед фальшованем — MATTONI'S GIESSHÜBLER — Маттонія гіесгіблерска вода щавова. 28

Для вигоди

Вповн. приїзжим видаю в окремім льокалю обіди з 3 страв: росіл або зупа, печеня з яриною і лєґуміна, в шість риба за 40 кр., — або з 4 страв: росіл або зупа, штука мяса, печеня з яриною і лєґуміна за 60 кр. Для тих, що задержують ся лише в день, безплатна ґардероба. Вина на бочки і бутельки найлїпших якостий по найлїпших цїнах.

Рускі списи страв лежать до розпорядимости.

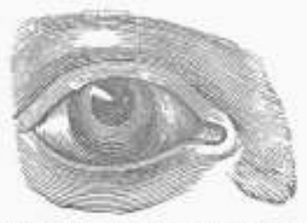
НАФТУЛА ТЕПФЕР

70 ул. Трибунальска ч. 12.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Ґіпотечного на плянтациях площі Галицкої відучають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польові по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвінери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4–85

Товариство „Любов“ у Львові

обезпечає: 1) **ренти вдовам**, зглядно **сиротам** по своїх членах,
2) **придане** на річ третіх осіб (дїтий).

Приступленє до Товариства дозволене кождій власновільній особі, котра есть здорова і не переступила 6 рік життя.

Перший віддїл, *обезпечене рент*, запевнює: а) вдовам по членах річну тревалу ренту, зглядно б) сиротам річні ренти до 20 року їх життя.

Другий віддїл дає можність і найбіднїйшому обезпечити для своєї чи чужої дитини *придане* платне по скінченім 18, 20, 22 або 24 році життя обезпеченої дитини.

Головні користи, які дає „Любов“ своїм членам, суть:

1) Можливо *найнижші премії*, які можна виплачувати в місячних, чверть-, пів-, або цїлорічних ратах;

2) *28-* зглядно *14-дневу проволоку* до виплачуваня премій;

3) виплату обезпеченої квоти *зараз* по означенім реченцї *без якого небудь потручена;*

4) виплату рент в місячних ратах *з гори;*

5) звільненє від всяких *стемплевих і податкових* належитостий;

6) за членьску книжку побирає Товариство всего 1 кор., значить кошта друку;

7) вступного побирає Товариство раз на все від ренти до 500 кор. — 2 корони, від ренти до 000 кор. — 4 корони, а від ренти над 1000 кор. — 6 корон.

Всякі запитаня належить звертати на адресу: *Товариство „Любов“ у Львові, Ринок ч. 10.*

Нефранкованих писем Товариство не приймає. На відповідь належить долучити почтову марку на 10 сотиків.

Сирота по священику котра закінчила би ся кухнею і була до помочи при домовім господарстві, знайде відповідне примішеня. Ближшу відомість подасть Марія Огоновска в Снятинї, куда реферуючі о тую посаду просять подати свої услівя. 257 2–3

ПАСАЖ ҐАВСМАНА
І. ЛЬВІВСКЕ
Photo-Plasticon
(46 разів преміоване.)
Від 10/4 до 16/4 до побачена: На загальне домаганє: Подорож поспішним кораблем з Трівсту до східної Азиї і Японії.
Вступ 10 кр.

ОЩАДНО

а таки добре варити може кожда добра дбала ґаздиня,

з Maggi'я випробованою нагородами відзначеною **Заправою**

бо досить кілька капель додати по зварені, щоби дати сили і смаку слабим зупам, сосам, огородовині і т. д.

Дістати можна у всіх торговлях кольоніяльних товарів і делікатесів та дроґеріях у фляшочках від 50 сот. почавши (за зворотом фляшочки від 40 сот. поч.)

39

На недалекі сьвята

поручає

перша краєва запротоколована фабрика вудженини

Йосифа Котовича

Львів, ул. Краківска ч. 15, філія ул. Городецка ч. 3

звісну з доброти вудженину, а особливо вуджені шинки, полядвичні ковбаси, зладжені кревним способом та всяку иншу вудженину по можливо найнизших цінах. — Замовлення з провінції виконує ся відворотною почтою. 237 9–10

Важне для інтересованих!

По найприступнійших цінах і в найліпшій якости продаємо і доставляємо всякі материяли, як також фабричні вироби потрібні до будови.

В заступництві доставляємо **„повіляч тепла“** до кафлевих і камінчикових печий.

Кредитова спілка будівничих

Львів, улиця 3-го мая, ч. 7. 207 4–10

Готель Брістоль І. п.

ТЕАТР Variété.

Виступ найліпших артистичних сил. Щодень три нові сензаційні комедії. 128

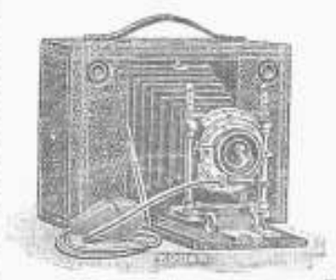
Меблі стильові і фантазийні

для сальонових і будуарових обстанов, а також матераци волосінні і пружинові

поручає тапіцерско-декорацийне заведенє

КАЗИМИРА ТОЧИСКОГО

у Львові ул. Паньска ч. II. — Ціни приступні. 178 6–10

СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД

фотоґрафічних апаратів і **приборів**

під фірмою

В. БОРЖЕМСКИЙ

У ЛЬВОВІ

перед тим площа Ґалицка тепер

ул. Театральна ч. 7. *[напротив лат. катедри]*

поручає всякі артикули, входячі в обсяг фотоґрафії по найнизших цінах. 226 3–10

Новість! *Новість!*

Палена кава з власного парового паленя

щодень сьвіжо палена!

Палена кава

точно по приписам ґатіюна, при похвали сьвіжого воздуха — знамениша в смаку та ароматі — що день сьвіжо палена!

½ кільо паленої кави Melange ч. I 80 кр., ч. II. 90 кр., ч. III 1 зр. 10 кр. ч. IV 1 зр. 20 кр. Цісарска Melange ч. V. 1 зр. 40 кр. — Палена кава при помочи горячого воздуха має ті прикмети, що задержує знамениту арому, чистий делікатний смак, найбільшу видатність, і тому значно дешевша в ужитю чим кави палені в инший спосіб. — Палена кава пакована в перґамінових мішочках в валї 1, ½ і ¼ кільо

Поручає торговля чаю і кави

Едмунда Рідля

У ЛЬВОВІ

ул. Театральна 3, *напротив Катедри.* 160

До Канади!

З Ротердаму до Виніпеґ коштує тепер тільки **200 корон.**

Від'їзд з Ротердаму **точно 2 рази тиж ево.** Удавати сь тілько до Анґльо-Континентального Бюра подорожи в Ротердамі (Rotterdam 4 Korte Wijnbrugstraat (Holland): 228

Прошу все домагати ся

краєвого виробу

Мунка щадничі одинокі мила з **„носорожцем“** або **„косою“** виробу першої галицкої парової фабрики мила і сьвічок

СИМЕОНА МУНКА

в ЖИВЦИ (заснованої в 1846 році.)

Прібки і цінники даром! 172

В суботу дня 16 цьвітня отворена

РЕСТАВРАЦИЯ получена з КОНЦЕРТОВОЮ САЛЕЮ

в пасажи Міколяша.

Концерти військової музики відбувають ся що день.

Вступ 20 кр.

Кухня лише на десеровім маслі.

Ціни умірковані.

Пиво пільзеньске з м'щаньского броварю.

264 1–2 З поважанем: *Любін Дінстль.*

Уряд парох. в Чагрові п. Буковині потребує від Неділї Томиної дяка. Кандидат має мати добрий голос і уміти научити сьпіву хорального, міг би рівночасно обняти ведене місцевої крамниці. Зголошеня письменно з надісланем сьвідоцтва кандидата від дотичного парохіяльного уряду. 241 3 3

Піддячий 17-літний з добрим тенором голосом, знаючий напіви церковні, цікавий і услужний, пошукує відповідної посади. Зголошеня адресувати до *Івана Шарика* в Денисові п. в місци [або до І. Кругляка цер. пів. в Сосновім п. Семиківці.] 270

Платничого і до услуги гостий в комнатах до снідань, обідів і вечер під користними услівями пошукує торговля корінна вин і делікатесів **Івана Бориса** в Перемишли. 219 8–?

Півець церковний іспитований принял би від Томиної неділї посаду. — *Н. Волоский* в Ляцкім п. Комарівка. 249 2–3

Інтеліґентний Русин уч. VII кл. ґімн. пошукує лекцій на селї або в місті за низькою доплатою. Зголошеня прошу присилати під адресою **І. К.** уч. VII кл. ґімн. poste restante Бережани почта loco. 251 2–3

Около 100 морґів ґрунту доброго (рілї, луги і ліс) коло Станиславова до розпарцельованя по 200 зр.; а именно 100 зр. при підписаню контракту а решта в 10 ратах піврічних по 10 зр. Зголошеня приймає Ф. Клодніский в Волосов', почта Цуцилів, стация зелїзница Тисьменичани. Хто більше разом купує має перщеньство. 247 2–3

Ю. КАПРАЛІК

Львів коло Народ. Дому

Одинока в краю фабрична продаж всяких найліпших інструментів музичних, відзначених найвищим медалем на сьвітових виставах. Ціни безконкуренційно дешеві. Цінники безплатно. Школа до науки в рускім язиці. 79 4–5

СЕЗОН 1904.

Капелюхи і циліндри

власного виробу в найновійших фасонах і барвах по найдешевших цінах поручає

фабрика капелюхів

під фірмою

АНТІН КАФКА

Львів, ул. Галицка ч. 4 (коло катедри.)

Капелюхи і циліндри з фабрики Н. Т К. Габіґа, надворних достачників у Відни. Капелюхи „Toden“ з фабрики А. Біхлєра в Градци і великий вибір соломяних капелюхів для мужчин та дітий. 209 4–8

Цінники даром і оплатно.

Дяк женатий, тверезий з дуже добрим голосом, маючий вправу в запровадженю хорального сьпіву — найде сейчас посаду в Звенигородї п. і стация Бучач. Місцевий парох постарає ся, щоби такий дяк мав відповідне удержане. 262 1–3

Дяк в середнім віці, женатий з середним теноровим голосом, від Неділї Томиної пошукує місця, може на случай потреби обнятя і писарку громадеску. Близші вісти удїлює уряд громадский в Мишкові почта Більче золоте. 265 1–2

Найзнаменитші наливки овочеві, горівки і лїкери вироблювані в природний спосіб з найблагороднійших овочів і цьвітів поручає по найнизших цінах фабричних фірма

Іван Мушиньский

269 *Львів, Ґродзіцких 3.* 1–4

Приватист з 6 кл. ґімн. пошукує сейчас лекцій. — Адреса: Білиньскій у Слабого, уряд тютюну в Самборі. 240 2–3

МИХАЙЛО СТЕФАНІВСКИЙ

передтим Ґриґорій Васїк

виконує всїлякі роботи слюсарскі а именно: будівельні, артистичні, зелїзані паркани, нагробні огородженя, хрести, громововоди і пр.

248 **Львів, Коперника 16.** 2–3

Перший руский склад машин до шитя

Незрівнаної доброти машини до шитя і ґафту Зінґера.

Ніжні від 27 до 65 зр.
Ручні від 25 до 48 зр.
Обручкові ч. 41 по 77 зр.
Обручкові ч 45 по 8 зр. (для грубої роботи).

Вечн. Сьвященикам і пп. Урядникам продаю на рати, як також і для селян за потвердженем уряду громадского.

Услівя сплати приступні. Готівкою о 10% дешевше. Наука шити і ґафту безплатно Цінники на жадане і дарон 313

Іван Ляврук

механік

Львів, ул. Галицка ч. 6.

Заснована **1782** Заснована **1782**

Цїс. кор. привіл.

РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведене промислове в краю і одно з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Вповн. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знамениті вироби по умірковаиних цінах.

Має спеціяльні парові апарати до виробу горівок, румів і иншіх спіритуалїв у всїх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплій, хемічній дорозї фабрично зладжених і солодженых та ц. к. інститутом до розсїду споживних средств розсїджених.

Цінники і информациї висилає ся на домаганє оплатно і даром. 200

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

щодень

Концерт військової музики. — Вступ вільний. 90 10-10

Тисячі случаїв недуг

є причиною лиха: на продув воздуха виставлених кльозетів.

Ґутмана патентовані ґіґієнічні кльозети комнатні

з після оречени первородних лїкарских новаґ докопечні до удержаня здоровля, а також в часї опіки недужих.

Подрібно ілюстровані цінники безплатно і даром у філії ц. к. уприв. фабрики кльозетів

Л. Ґутман, Львів, ул. Ягайлоньска 8

Найбільший вибір всїх родів: кльозетів домових і комнатних, стільців кльозетових, Pots de chambre, Bidets, купелевих ванен, комплетних купілевих уладжень, ґазових печий, Rechands, ґазових кухонь, мосяжних і зелїзних меблїв, дитинних віаків, фотелїв до воженя хорих, ґіґієнічних сплювачок, кльозетового паперу і ин. 103

Головний склад для Галичини:

австро-угорского підприемства „ТЕРМОФОР“.

Одиноке, дійсно англійске

средство краси

в Балиеси правдиве анґлїйске

ОГІРКОВЕ МОЛОКО

усуває всяку нечистоту лиця, висинку, прищики, веснянки, пятна від недуги печінки і т. п. і надає лицю сьвіжий та молодечий виглад.

Фляшка 2 К., до того огіркове мило 1 К, пудер 1·20 К.

Головна висилка: **C. Balassa антика,** **Budapest Erzsébetfalva**

Головні склади в Галичині: антика Жигм. Рукера, Львів і антика Ф. Брайєра, Перемишль, площа „на Брамі“ ч. 4. 183 8–10

Сикавки і пожарні прилади

з красвих і ческих фабрик

найдешевше

з 5-лїтною ґарантією на ратальні силати

Львівске БЮРО ТОРҐОВЕЛЬНЕ

Львів, ул. Косцюшки ч. 4

поручає

найліпші вужі до сикавок, коновки, гаки, шеломи і стражацкі мундури. 152

Ілюстровані цінники висилає відворотно.

„Le Délice“

Циґаретові тутки **Циґаретові паперці** 181

Дістанесь у всїх трафіках. — Головний склад: **Wien I., Predigergasse 5.**

При закупні товарів просимо поглядати на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д-р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черляньского. З друкарні Народовоі (Манецких), Львів — Коперника ч. 9

НАДЗВИЧАЙНИЙ ДОДАТОК „ДІЛА“.

Передрук ч. 13. „Свободи“ з дня 25. марта (7. цьвітня) 1904.

Від редакциї.

Братя Селяни! Ось Вам дарунок на Великдень Отсе число Свободи збільшене і від сего числа будемо видавати Свободу дальше в такім обемі.

Гадаємо, що поки що, маліїшого дарунку не могли ми Вам прислати на сьвято Коли наша ґазета не може еще принести Вам вісти, що наші кайдани вже розковані, коли воскресні дзвоня не годні Вам еще проголосити що воскресла воля руского народу, то нехай тілько бодай буде радісної для Вас вісти, що Ваш боєвий орґан, котрий стоїть на сторожи Ваших прав і інтересів Ваших, котрий боре ся о полїпшене долї Вашої, що Ваша ґазета збільшила ся обемом, скріпить ся змістом і що єї голос буде тепер сильнїйший, та прискорить осьвідомленє темних еще мас народу руского.

Ми напружимо всї наші сили, аби горяче слово „Свободи“ було тим дзвоном котрий своїм голосом збудить решту дрімучої маси народної і доведе до того, що всї Русини станут в оден ряд сьвідомих вже борцїв народних аби спільними силами, одним могучим ударом розірвати кайдани, котрими спутано руский народ, аби виборотн собі і своїм дїтям кращу долю. Свобода поведе Вас до борби, аби рускі кости не застелювали шляхів до Бразилиї і Канади, аби рускі дїти не пухли і не мерли з голоду, аби рускою працею не годував ся ворог Руси, аби руский хлоп гнув спину лиш над своїм власним ланом, аби Русин і руска мова запанували на рускій земли!

Та ми не всесильні — наш обовязок сповнимо як слїд лише тогди, коли разом з нами будуть працювати всї сьвідомі члени руского народу. Свобода сповнить свою задачу лише тогди, коли дійде до усїх найтемнїйших закутків нашого краю, коли єї голос відібє ся гомоном у всїх селах, у всїх присїлках рускої земли, в кождій хатчиної рускій. Аби голос наш дійшов туди, мусять сьвідомі наші люди сповнити той обовязок, котрого доси не сповняли. Нашим обовязком є писати після найлїпшої нашої волї і сил наших.

Обовязком сьвідомих людий наших є постарати ся о се, аби наше письмо дістало ся до відомости загалу Русинів В тім напрямі нероблено доси майже нїчого. Майже нїхто не почувавсь до обовязку з'єднувати нам читачів. Одно число Свободи в громадї, се рішучо замало. А кілько то є громад на Руси, котрі не мають Свободи! Кілько то є у нас громад котрі не мають жадної рускої ґазети! А чи мало тих громад, котрі взагалї не знають що то є ґазета!? Як народна ґазета не буде в кождій рускій громадї, як народна ґазета не буде бодай в кождій десятій хатї селянскій, як того, що пише руска ґазета народна, не буде знати кождий руский хлоп, то голос руского народу не скоро стане тим голосом, від котрого завалять ся мури нашої тюрми. Тож звертаємо ся до Вас з зазивом... Шпріть нашу ґазету від хати до хати, від села до села. Не досить того що одно число Свободи є в читальни. Кождий маєтнїйший господар повинен мати власну Свободу; бідпїйші повинні складати ся і на спілку брати Свободу. Кождий наш прихильник повинен також заглянути до сусїдних сел і вивідати ся, чи люди мають там Свободу Коли не мають, то повинен познакомити ся з кількома цїкавійшими, повинен прочитати їм пару нумерів і намовити їх, аби і собі замовили Свободу.

Наші повітові орґанїзациї повинні подумати також і над тим, аби в кожде село свого повіту впровадити Свободу. Як по селах не буде ґазети, то робота повітової орґанїзациї не піде скоро ні добре. Там де повітова орґанїзация слаба, або де через брак метких людий така орґанїзация неможлива, то орґанїзацию заступить народна ґазета, але очивидно лише тогди, коли в кождім селї повіту буде кілька примірників

Руска інтелїґенция доси не журила ся Свободою. Мало хто з інтелїґенциї передплачує єї, майже нїхто не старає ся розширити єї в народних масах, а нїхто не журить ся тим, чи Свобода стоїть материяльно так, аби могла успішно сповнити свою задачу. Доси говорено нам все, що в Свободї не ма що читати, бо се мала ґазетка, мало в нїй місця, а і се місце заповнене допісями Тепер чейже ті нарікання бодай в части устануть Ми Свободу розширили і будемо старати ся, аби єї зміст був рїжнородний і дібраний до полїтичних і духовних потреб нашого селянства і маломіщанства.

Тепер вже нелиш самими народними справами будемо заповнити Свободу. Тепер знайде там богато цїкавого навіть такий, котрому не в голові полїтика. Свобода буде тепер цїкава так для ґазди як і для парубка, так для молодиці, як і дівчини. Навіть дїти знайдуть в Свободї богато цїкавого для себе. Звертаємо ся проте так до інтелїґенциї, як і до сьвідомих селян, аби заопікували ся нашою ґазетою так, аби не було села, аби не було руской хати, в котрій не знали би, що Свобода пише.

Кожде збільшене числа передплатників Свободи причинить ся до збільшеня нашої ґазети і до улїпшеня єї змісту. Тисячка нових передплатників, а Свобода подвоїть обем, або долучить пару безплатних додатків Надїємо ся, що наші прихильники не лишать нас без моральної і материяльної помочи, а дадуть нам змогу виконувати наш обовязок що раз лїпше і а що раз більшою користию для руского народу.

Ставайте в Ряди!

Сумне і над вислаз тяжке положенє нашого народа на нашій власній земли, спонукало деяких щирих патрвотів Русинів до того, що за приміром Нїмцїв, Французів, Анґлїйців, Чехів, Мадярів, Шведів та инших народів, порішили позасновувати серед рускої суспільности ґімнастичні та пожарничі товариства, котрі посїдаючи орґанїзацию подібну до військової, вчили би порядку в праци, карности та послуху для вибраної самим собою старшини, а крім того щоби вчили своїх членів любви до свого народа і своєї Вітчини. Людска натура є вже така, що коли чоловік когось любить, то хоче єму допомочи, хоче єму вірно служити та й не возьме за те навіть жадної заплати, бож прецїнь за серце, за любов нїхто платн не бере. Так само і ґімнастичні та пожарничі товариства, що відзначають ся любвою до народа, не сьміють за свою працю і за народну службу брати жадної платнї. Вони мають служити своїй Вітчині цїлком безкорнстно, лише за щире „Спаси Біг“. Так служили колись наші батьки Козаки-Соколи своїй матери Руси-Украіні. Тоту службу значили вони червоною кровю своєю, а заплатою за те був їм вистрений цаль наших найсердечнїйших, або турецькі ґалери, або врешті багна Петербурга. Сотки тисячів буйних голов, що чільнїйших та щирійших Соколів-Козаків, пішло в тяжкій борбі гризти землю а все лишень за вірну та непохитну службу рускому народови.

Наші батьки боролись з оружем в руцї. Ма того оружя не маємо, але за те лишилось нам еще инше оружя, не менше важке від збруї, а є ним орґанїзация і то не орґанїзация партийна то є часткова, але орґанїзация загально-народна, до якої може належати кождий Русин без огляду на его переконаня полїтичні та без огляду на те, в який він спосіб хвалить Господа Бога. В сій орґанїзациї є лише одно конечне, а то, щоби кождий член тої орґанїзациї узнавав себе вірним сином неньки Руси-Украіни та щоби з усїх своїх сил хотїв для тої неньки працювати. Перша орґанїзация того рода повстала у Львові, а зараз потім в Купчинцях Денисові, Мшанї і инших місцях.

Орґанїзация тота має обнимати що чільнїйші та найлучші сили народні і дивного з огляду на се, що нетілько серед давного козацтва але й тепер серед нашого народа найщирійших, найбодрійших й наймоторнїйших молодців називають люди Соколами, назвали себе перші орґанїзатори „Соколами“, а свою інституцию „Соколом“. По довшій перерві, в якій молода інституция всї свої сили мусїла з'ужнвати в цїли власного кріпшаня, зірвав ся врешті „Сокіл“ до лету. Розпростер широко свої крила над цїлою рускою землею і кличем своїм: „Ставайте в ряди! Бодріть ся!“, будить цїлий варід з вікового сну і за приміром славних Соколів-Козаків показує народови лїпшу будучність. Тож видячи очевидну користь з орґанїзациї сокільскої, кличемо і ми до Вас Русини: Вставайте Братя! Основуйте „Соколи“!

Ставайте в ряди!

Державна рада.

Рускі інтерпеляциї.

Окрім згаданих вже в попередних числах, рускі посли внесли в державній раді слїдуючі інтерпеляциї:

В справі незаконного і простацкого поведеня почтового урядника з рускою стороною.

В справі незаконного поведеня староства в Товмачи з руским пароxом з Гостова. Мазур з Тарновиці женив ся з Русинкою з Гостова; під напором жениха зажадала вона від свого пароха метрики. Парох, опираючи ся на постановах канонічного права не видав їй метрики. Тогдї внесла вона жалобу до староства, а се приказало пароxови видати метрику. Але парох, певний себе, відповів, що таки не видасть метрики, і умотивував на письмі свою відмову. Тогдї староство прислало до Гостова жандарма, щоби забрав від пароха метрику дївчини, а заразом екзекутника, щоби стягнув від священика 13 К. кари за непослух.

В справі народної учительки Марії Трусевичівної, котру окружна рада шкільна в Станиславові незаконно позбавила посади у Викторові без жадного дисциплїнарного слїдства, в котрім би учительці доказано яку провину.

В справі заборони народного віча у Фельштині. На день 1 марца с. р. скликали громадяни місточка Фельштина народне віче, котре мало відбути ся в хатї Антона Корнилика На дотепене повідомив старосамбірский староста Річі Корнилика, що забороняє віче в его хатї, а приказує винайти відповіднїйшу і після приписів закона будівельного уладжену хату. Додати треба, що ані сам п. староста не оглядав хати Корнилика ані жаден урядних або жандарм.

В справі уваженя нар. учителя Балаша жандармом Ковальским. Дня 13 сїчня с. р. зго-

---

Смертельна справа.

сконфіскована ц. к. прокураторией.

(Присвята дорови Евг. Олесницкому).

Протокол 258 засїдань палати послів XVII. сесії державної ради.

Прокуратории сконфіскувала оповіданє:

I.

На правибори в селї Тупівцях прийшов лиш війт і сїм радних, бо в селї навіть нїхто й не розумів, що воно таке ті вибори й до чого вони.

Зачало ся голосованє. Комісар став викликати правиборців по імени:

— „Війт Іван Дишлюк, на кого голосусте?“

— „На себе“ — відповів війт.

— „Петро Підошва, на кого?“

— „На себе“ — відповів високий і плечистий мужик.

— „Семен Крук, на кого?“

— „На себе“ — відповів присадкуватий радний у розчінканій сорочції.

— „Грицько Хаврій, на кого?“

— „На себе“ — відповів старенький сивий дїдусь.

Сей на себе, той на себе, кождий на себе

— „Чи ви, люди, подуріли, чи що вам таке“ — кричав комісар.

Радні мовчали і дивили ся сердито оден на одного.

„Атже всї не можете бути виборцями, бо ваше село дає лиш одного“ — переконував комісар. „Виберіть війта. Він був кождих виборів виборцем тай тепер може бути. Що-ж ви маєте проти него?“

На се обізвав ся з кута присадкуватий, Семен Крук:

— „Не хочемо війта. Він уже доста наїв ся тих десяток, що брав за голос. Нехай пустить і другого. Нехай би й другий собі заробив“.

— „Може другий борше потребує як війт“ — додав старенький.

— „Яке я запохіг ся тими десятками?“ — сказав війт.

— „Але Мошко казав, що сих виборів по пятьдесять за голос“ — обізвав ся Підошва.

— „Довідали ся найяснїщі пани, що нарід дуже бідує тай світла канцелярія хоче народови помогти“ — сказав побожно старенький сивий радний тай поклонив ся низенько комісареви.

Були би мабуть не покінчили ся тупівскі правибори, як би Петро Підошва не з'єднав собі три голоси.

Він обіцяв присадкуватому клинчик на отаву, а старенькому тихцем помінив дати пятку. Підошвів родич коли переконав ся, що за Підошвою два голоси, згодив ся й собі поперти его. А комісар натис на війта, щоби також голосував на Підошву

Отак настав виборцем Петро Підошва.

На відхіднім наказував єму комісар:

— „А вважайте, Підошво, що перед голосованем маєте зголосити ся до ради повітової; там напишуть вам на кого голосусте. Бо то є два кандидати“.

Петро Підошва чухав ся в потилицю, тай натякав, що за двох кандидатів здало ся-б повиспівати платню та війт заперечив єму:

— „З папом комісаром нема торгу“ — сказав він як уже старий бувалий у таких справах — „бо то в раді повітовій платять“.

А старенький навчав побожно Підошву:

— „То, вважавте, куме, що паньска ласка тай цїсарский параґраф. Так має бути“.

Та через кілька днїв пішла чутка по селї, що за голос не вільно брати грошї, бо то зрада. Про се звідали ся тупівскі люде в сусїднім селї на вічу. Те віче так їм сподобало ся, що вони постановили й собі скликати такі збори на неділю.

На віче призначили Грицеву стодолу тай зараз таки збили там із дощок підвисшене, а війт дав на те підвисшене свій стіл.

II.

У неділю з полудня була Грицева стодола битком набита. Зійшли ся майже цїлі Тупівцї тай поприходило де-кілька стороньских людей.

Найлїпше вподобала ся промова одного стороньского селянина, середнього росту; вже старшого та дуже жвавенького Він був у короткій сардачині тай у постолах. Сей бесїдник так говорив:

— „Братя“ — каже — „ми сторонські люде та не прийшли до вас нї пити нї їсти, але того прийшли, аби враз із вами погадати над нашою нуждою“.

Сими словами заставив бесїдник людей, аби уважно слухали

— „Братя“ — говорив далї — „я не вмію красно промовляти, але вповім вам таку нїби казку. Погадаймо собі, що в якого господаря стояли на стайни кінь, віл і ослюк. Та кінь раз каже до ослюка: Видиш, який я гладкий та складний, де-ж менї двигати тягарі, коли менї яло ся у колясцї брикати. А ти — каже — осле вухатий, неповоротний, тобі таки призначено вже з роду, абись двигав тягарі. Отож — каже — двигай. Ослюк пристав. Та не доста, що з конн приймив на себе тягарі, але ще й з вола. А прото однако той господар найгіршою пашею годував ослюка.

Але той ослюк та нїби якось до господаря й каже: Доки ти — каже — надсажуватимеш мене роботою тай доки мене так огидно годуватимеш? А господар каже: До смерти. А ослюк нїби знов до господаря: А по моїй-же — каже — смерти, що буде? А що-ж би — каже господар — он у мене на стайни твої осятка, то вони — каже — по твоїй смерти робитимуть отак, як і ти.

— „Братя наші найменшї, скажім собі

рів в ночи шкільний будинок в Глебівці в повіті богородчаньскім. Тамошний учитель Ілия Балаш днем перед тим віддав ключі від школи і надзір над будинком шкільному сторожеви і пішов до сусїдного села до Ляховець до умираючої матери, при котрій пересидів цілу ніч. Огонь повстав імовірно через кепські печи, що ствердила також колявдацийна комісия. Мимо того д. 17 сїчня явив ся жандарм в Ляхівцях і увязнив Балаша у его родичів, не виказавши ся жадним приказом суду або якої иншої власти, і попровадив его до суду до Богородчан. Було се в неділю, коли люди йшли до церкви. По дорозї вступив жандарм до школи і розказував Жидам і хлопам про увязнене учителя. Те все мало очивидну ціль, щоби учителя опозорити перед людьми. Богородчаньский суд увільнив Балаша зараз на другий день і застановив доходжене, бо виказала ся невинність учителя.

В справі жидачівскої почти. Жидачівский почтар п. Льонґін Леґлер поводить ся з сторонами по простацки. „Та", „стуль писок, бо тя викину за двері" і т. и. — се звичайні у него промови до сторін. Его просацтва зазнали на собі вже й вище поставлені особи. До того урядує п. почтар, коли ему сподобає ся; звичайно від год 8½ — 9 зрана, потому від 4 — 4 і від 5¼ — 6 по пол. Через те сторони терплять великі недогоди. Урядоване також є дуже неправильне; листи і посилки часто гинуть або приходять ушкоджені. Через те все сторони волять навіть полагоджувати свої справи в зелїзничім уряді почтовім, віддаленім від міста 2½ кільом. Жалоби до дирекциї почт нїчого не помагають.

В справі незаконного поведеня комісара Совіньского при громадских виборах в Калуши.

В справі переслїдуваня читалень „Просьвіти" жандармами. Читальні „Просьвіти" польскі верховоди взяли в так сердечну опіку, що раді би їх стерти з лиця землї, та уживають усяких способів, щоби лиш людий відстрашити від читалень. До тої цїли уживають жандармериї На доказ сего подає інтерпеляция переслїдуваня, яких зазнав від жандармериї крамар при читальни „Просьвіти" в Конюшках королївских в повіті рудецкім. Жандармерия раз-враз переводила в крамници ревізиї і за щонебудь робила на крамаря карні доноси, хоч вони опісля оказували ся неоправданими. Другий випадок такого переслїдуваня подає інтерпеляция з Бережанщини. В селї Плотичи так доскулювали жандарми читальни і читальникам, що за звичайві читальняні сходини робили до старостваа доноси, мовто в читальни відбувають ся без дозволу народні віча; а двом найдїяльнїйшим членам читальні, з котрих оден обіч господарки займав ся шевством, а другий ковальством, грозили, що будуть платити зароковий податок, коли не дадуть собі спокій з читальнею.

Промова посла Романчука

на засїданю державної ради дня 21 марта при дебатї над нагим внесенем в справі розширеня ческого університету і політехники в Празї.

Коли ми перед трома і щось роками вступили в сю палату, тоді виложили ми нашу програму і тактику в сей спосіб, що ми супротив все еще пануючої, а Русинам ворожої системи в Галичині будемо стояти в острій опозициї, з другого боту однак будемо старати ся по змозї всїх наших сил причиняти ся до уздоровленя парляменту.

Тому рішеню ми і остали все вірними. Ми ні не робили ніколи обструкциї, ні не брали участи помимо всїляких заманювань. А коли ми й ставили які наглі внесеня, то се були внесеня дійсно в справах справдї важних і наглих.

Але ми привязали се наше рішене до двох условин. Раз до тої, що теперішне правительство буде справдї безсторонне, що воно буде справдї з всїма народами держави поступати однаково прихильно — а по друге до тої, що сей парлямент покаже ся спосібним до уздоровленя і взагалї до жита.

Але правительство не показало ся безстороним. Навпаки, видало нас Русинів на поталу ворожому сторонництву. А так поступило собі правительство помимо того, що мусїло знати, що се вороже Русинам сторонництво веде дальше політику своїх предків супротив Русинів, і то політику, яка була нагубною рівно Русинам як польскій державі, а тепер мусить бути так само подібна і для Русинів і для австрийскої держави.

Коли ми з нашими найслушнїйшими і як найбільше оправданими домаганнями і жалобами звернули ся до сего правительства, воно зразу держало нас обітницями а в кінци відіслало нас як-раз до тих, на котрих ми перед ним жалувалися! Справдї, знаменитий се примір відсилати жалуючі ся сторони до їх кривдників і винуватців.

Пан президент міністрів відіслав нас до галицких політичних властий і до галицкого сойму як раз тогди, коли сей сойм виявив найбільше нехтованє Русинів. Така відсилка мусїла викликати серед Русинів найвисше огірченє, бо виглядала на приму насьмішку. В добавок того всего наступила еще поміж „польским колом" а правительством угода в тім напрямі, що Русинів при тім віддано цїлком на потагу.

Так стоїть наша справа з правительством.

Що знов тикає ся парламенту, то показуєсь, здає ся, як раз его теперішний стан, що він оздоровити вже мабудь не дасть ся.

Дивна при тім річ, що на посередників між Чехами а Німцями вибрано як-раз польске коло, котре для подібних заходів могло би наперед подбати о згоду з своїми краянами, з Русинами, ба навіть і з частиною свого власного народу.

Правда й те, що польске коло дуже надає ся до тої ролї. Воно може кождої хвилї перекидати ся до сторонництва, до котрого хоче: розуміє ся, що воно завсїгди вибирає собі сторонництво сильнїйше і там не тілько здобуває тою користь, що може собі в Галичині позволяти против руского народу все, чого жаден инший народ в жадним иншім краю не позволяє собі против другої народности, але й може уходити за правдиво патріотичне австрійске сторонництво там, де ему найбільше на тім залежить. Колисьто чейже і там прийде опамятанє, але до того часу готово ще богато скоїти ся вещастя.

При такім стані річи цїлком зрозуміло, що ми не могли остати ся при нашій давнїйшій тактиці та мусїли нашу опозицию скріпити сильнїйшим оружем обструкциї.

Отже наша обструкция має дві згадані причини і дволику ціль: раз повалити дотеперішну австрійску систему, що одні народи обсипує ласками, а другі гнобить і віддає на самоволю сильнїйшим; друге, повалити теперішний парлямент, котрий опирає ся на несправедливій і застарілій засадї і не відповідає уже давно вимогам нинїшного часу.

Але завдяки несправедливій виборчій ординациї і звамим галицким практикам виборчим були би ми самі за слабі, щоби самостійно вести обструкцию; длятого прилучаємо ся до кождої обструкциї без огляду, відки вона походить і які має причини та цїли. Так само, як тепер прилучулись ми до ческої обструкциї, могли би в иншім разї прилучити ся до нїмецкої; і розуміє ся само собою, що в такім разї наша обструкция не була би звернена против Чехів, так як вона тепер не є звернена против Німців.

Я говорив про ті заходи, які тепер робить ся, і щиро тїшив би ся, коли би вони довели до згоди між двома найбільшими і найкультурнїйшими народами держави; бо тогдї скінчилась би чейже перенага того сторонництва в палатї, котре національні спори в Австриї використує для себе, і прийшла би черга також на другі народи держави, отже й на Русинів, котрі мають найбільше причини бажати, щоби раз усувено їх кривди і заспокоєно їх потреби.

Але коли би мало не прийти до згоди та мали би дальше лишати ся теперішні нестерпимі відносини, лише зміною регуляміну хотїв би хто поконати обструкцию, то заявляю наперед, що ужиємо всїх способів і сил, щоби до того не допустити

Признаю, що треба уліпшувати істнуючі університета і академії. Але все ще можна би казати, що еще чогось не стає, еще чогось дохонче потрібно. Отже треба в тім знати якусь міру, щоби справляти лише справдї конечні річи. А при тім належало би робити деяку ріжницю межи академіями: поодинокі взірцеві заведеня належало би лїпше уладжувати, нїж инші.

Важнїйша і пильнїйша річ є закладане нових університетів. В Австриї припадає оден університет на 3¼ міліонів населеня, в Нїмеччинї оден на 2½ міл., в Італиї оден на 1¾ міл. душ, не числячи т. зв. вільних університетів. Отже щоби зрівнати ся з Німеччиною, треба би нам найменше ще трех університетів, а щоби зрівнати ся з Італиєю, треба би нам заложити 7 нових університетів.

Признаю повне право і потребу инших народів австрийских; отже признаю, що належить ся університет Італійцям і полудневим Славянам і другий університет Чехам. Але мушу при тім указати також на особлившу потребу і вагу університету для Русинів.

Німців в Австриї є 9¼ міліона, а мають 5 університетів; крім того мають еще 22 університетів в Нїмеччинї і кілька в Швайцарії. Поляків є в Австриї 4 міліона і мають тут 2 університети; 6 міліонів Чехів мають оден університет; ¾ міліона австрийских Італійців не мають жадного університету, але бодай в Італиї мають 17 університетів; полудневі Славяни, близько 2 міліони душ, також в Австриї не мають університету, але мають его бодай в Загребі. А Русини, котрих в Австриї 3½ міліона, а в цілій монархії 4 міл., крім того що найменше 21 міліонів на закордоннїй Украйинї, не мають жадного університету ані в нашій монархії ані поза її границями. Як же велика була би вага університету для руского народу, котрий добуває ся до сьвітла, до культури і також спосібний є до неї!

Дивна річ, що між керманичами Австриї не найде ся жаден, котрий би умів зрозуміти і оцінити вагу сего народу для держави і монархії. Замість глядати в нім сильної і певної підпори, віддають его на ласку і неласку противникам, щоби вихована собі колись хиба клопіт.

Русини ще під конець 18 і в початках 19 століття мали кілька катедр у львівскім університеті. Опісля сей університет знесено, і на ново отворено без руских катедр з самими тілько нїмецкими. В р. 1848 дано Русинам дві катедри з тим заповненем, що львівский університет призначений для Русинів; в р. 1862 дано їм дві нові катедри, в р. 1871 перемінено той університет з нїмецкого на польско-руский, а в р. 1879 надано ему вже цїлком польский характер. Від сего часу не зроблено нїчого, щоби бодай на будуче улекшити основане руского університету.

Я й не звертаю ся навіть до Поляків, але звертаю ся до правительства, тілько не з просьбою, але з жаданем, щоби воно виповнило тут свій обовязок і зробило справедливість.

Посол Барабаш.

Дня 17-ого с. м. зложив б. посол Ол. Барабаш звіт звіт зі своєї посольскої дїяльности в місті Богородчанах в сали ради повітової.

П. Барабаш зачав від того, що поясняв зібраним виборчу ординацию, склад сойму а дальше говорив так: Я належав до клюбу рускаго, всїх нас було 12. Нас було так мало, що ми не в силї були поставити навіть інтерпеляциї, або якого внесеня, бо на то треба найменше 15 підписів, то ми мусїли жебрати підписів у польских послів. Польскі посли давали нам тоті підписи дуже нерадо. Руский нарід творить майже половину населеня цїлого краю, а ми не маємо й десятої части послів. Ми в соймі есьмо в великій меншости, з котрою „брата" Поляки зовсім не потребують числити ся, бо на 12 руских голосів мають они своїх близько 150, котрими все нас покрикують. Давнїйше було положене руских послів лїпше, бо їх усе піддержували польскі демократи т. є. посли з міст і торговельних палат а також і мазурскі посли. Нинїж обі ті партиї, т. є. міскі посли і мазури виступають против нас еще гірше як польскі шляхтичі. Наші давнїйші приятелї стали нашими ворогами.

На порядок соймових обрад прийшов закон о „бюрах посередництва працї" котрого ухваленє уважали рускі посли якби визовом руского народу до бою. Против того закона, виступив руский клюб, але всякі і найрозумнїйші промови руских послів нїчого не помогли. Против закона голосували лиш Русини. Сойм відкинув також і всї поправки постановлені рускам клюбом до того закона. Мимо того рішив руский клюб перетерпіти. П. Олесницкий поставив внесене о зміні теперішної ординациї виборчої, так щоби при соймових виборах завести пятую курі і тим способом розширити виборче право також на найбіднїйших людий, а в теперішній сїльскій курії завести вибори безпосередні. Соймова комісия, котра мала то внесене розслїдити, навіть не дала соймови справозданя з того внесеня. „Що рускі посли не вийшли, з сойму по принятю закона о „бюрах працї", то стало ся се з тої причини, що они хотїли на соймі вимусити рішене в справі отворенї рускої гімназиї в Станиславові. Польска більшість соймова перейшла до порядку навіть над сим найдрібнїйшим домаганєм Русинів — а конець відомий: рускі посли покинули сойм, щоб відкликати ся до народу і віддати борбу в его сильні руки.

По справозданю посла Барабаша забрав голос б. посол Гурик.

Послїдним бесїдником був о. Бариш, котрий простими але правдивими словами умів одушевити і розрухати слухачів.

Збори закінчили ся тим, що устами одного мужика із Богородчан старих висказали признанє п. Барабашеви та всїм иншим послам-сецесіоністам, котрі гідно боронили справ руского народу, і порішили при слїдуючих доповнюючих виборах знова вибрати на посла п. Барабаша.

По коротькій кінцевій промові о. Паука залунала ще в сали пісня: „Ще не вмерла" і „Не пора" і присутні розійшли ся. Було їх около 250.

Москвофільско-польска спілка на провінциї.

(З судової сали).

15. минулого року була в „Ділї" і в „Соболї" поміщена допись з Бережанщини п. з. „Москвофільско-польска спілка на провінциї". В тій статї сказане було між иншими, що при виборах з селяньскої курії москвофіли звязали ся проти Русинів зі старостиньскою і повітовою кліков, та що завдяки тому перейшла лїста шляхотеско-кацапеско-польска, на якій видвіють імена оо. Мацака і Дудика побіч таких приятелів руского народу, як бережаньский староста, пос. Грачевский, кс. Загурживьский, Ленартович і другі. Дальше були в дописи еще заміти: 1) що оо. Мацак і Дудик не будуть дбати про добро громад, що гроші з повітової каси посилять ся на всїлякі патріотичні цїли, як „подперане мевченїкуф", будова „косцюлків" і т. п.; 2) що бережаньскі москвофіли ведуть все в повіті підпольну роботу, що старали ся знищити такою підпольною роботою бережаньску „Надію"; 3) що бережаньскі москвофіли пішли вже здавна на службу полякам, що як-раз в їх громадах основують ся і розвивають ся дуже успішно такі благодати для Русинів як „Czytelnie Szkoły ludowej", та що як-раз в громадах москвофілів рускі читальні не істнують зовсім, або закладають ся лише про око і видїють; 4) що по виборі відбув ся пир в склепі Гервого, на котрім запивано побіду спілки москвофілів з Поляками, віднесену при підмозї „хрунїв" і старостваа над руским „гайдамацтвом", та що на тім пирі були всї сконсолїдовані елементи: старо-

---

тепер, чи з руским хлопом не так само, як з тим ослом, котрий на всїх працює, та за те голодує і в додатку бере буки?"

Люде дуже зацїкавились, а бесїдник говорив далї:

— „Тай нам пани кажуть, що їм лиш ядло ся в пальцах сидїти, а нашим чорним рукам призначено цїпом махати. Ото-ж позабирали ми тягарі з великих панів та з паньскої дрібноти. А панська дрібнота то нїби міскі панки тай жиди, що й їх не один жучок пе, але вони від тяжкої роботи тїкають та шукають лекшинки. А за ту тяжку роботу ми й їсти не маємо що".

Люде тїшили ся слухаючи.

— „Скажу вам іще" — говорив далї бесїдник — „що воно таке ті посли тай що се тота рада, де вони сходять ся".

— Погадаймо собі, що серед дуже далеких і великих морів стоїть малий островець. Нїхто з нас туди не годен зайти тай нїхто не може вітїля до нас дістатись. А на тім острівци лиш одно село; порядкує ним громадска рада Понад ту раду нема вже нїкого вищого анї старшого; вона надає всї права, вона й суд і весь уряд. Але живуть у тім селї мужики тай десять циганів. Що мужики на хлїб роблять, то циган або заробить на ковальстві, або заворожить, або вкраде, або таки серед опівночи на розхідній дорозї зарабує Так мужики мали господарство, а цигани гроші вишахровані і зарабовані хлопам.

— Але прийшло ся настали вибори до громадскої ради. А радних було шість. Цигани метнули ся поміж господарів, уткнули кождому гроші в руку: давай голос на мене. Тай вибрали мужики до ради самих циганів. Зійшли ся циганьскі радні тай стали радити Аж один каже: — Що ми маємо для мужиків вигоду робити? Настановім собі таке право, що буде вигідне для нас. Цигани послухали тай настановили таке право: Ми — каже — люде вільні; у нас кождому воля красти, рабувати й розбивати. А хто би — каже — важив ся злодія зупиняти, то злодій має право такого забити й кари за те не має нїякої О таке вийшло циганьске право".

Люди сьміяли ся, а бесїдник говорив далї:

— „Найстарша рада над усїми урядами є в Відни тай ми туди посилаєм послів. Як би ми там вислали самих злодіїв, то наколи би до нашої комори злодій підкопав ся, ми би мусїли частувати злодія смаженою соловиною тай поставити око горівки, а відтак відвезти ему крадене добро своїм возом щоби злодій не подвигав ся".

— Але ми там посилаємо панів, тай тому панам гаразд веде ся, а нам кривда. Та коли би ми післали мужицких радних, вийшло би право для всїх рівне".

Люде загомонїли, бо се їм дуже припало до серця. Бесїдник підождав аж трохи гомін унив ся й говорив далї:

— „Братя" — каже — „зачикайте, я зараз іскінчу, лиш іще скажу слово до того, хто бере гроші за голос тай до того, хто боїть ся з нами голосувати. — Ти, брате, возьмеш гроші за голос, тай здає ся тобі, що трохи запоможеш ся Але ти вибрав послом пана, твого найлютїйшого ворога. Пан скине що тяжчий податок з своїх плечей та поставить на твої. Тай зрабують у тебе порося, в сусїда корову, в брата кожух, а в сестри ялівку. Відобють собі на тобі, на твоїй громадї, ще й твою громаду і твій край зрабують. Маєш чистий рахунок".

При сїм слові приступив присяжний до Петра Підошви, торкнув его під бік, тай каже: „А видите, куме, куда воно йде?"

— „А ти, брате," — говорив бесїдник" — „що боїш ся на нашого кандидата голосувати, коби ти так бояв ся до коршми зайти. Там тобі вирвуть мошонку з грішми, око підобють, чупер вимичуть, а може ще й голову провалять. Але я не видів, аби ти сего налякав ся тай бояв ся другий раз до коршми зайти. Як менї скаже урядник із міста, що боїть ся, то я ему повірю. Бо в него золотий ковнїр і три звізди Не послухає старшого, звізди відотнуть, ковнїр відпорять тай — уже простий чоловік. Але я, мужик, чого я маю бояти ся? З мужика мене нїхто на цигана не скине, а вже низшого нема. Хоч би мене й сажею помазав, то я обмию ся тай однакий".

— „Аж осей чоловік розповів на вираз" — загудїв голос із під землї.

Всї налякали ся.

Тимчасом на підвишеню зараз перед бесїдником заскрипіла одна дошка і здоймала ся до гори, а з під неї витарабанив ся війт, Іван Дишлюк. Обтрінав поли сардака, розгорнув чупер пальцями тай каже:

— „Я бояв ся старости тай хотїв сегодня виїхати з села, щоби не бути з вами. Але дуже мене скортїло послухати. То-ж я сховав ся під дошки, аби не донесло ся до старости, що я був на вічу. Та тепер нехай мене скине з мужика, як годен!"

Збори реготали ся.

III.

По вічу зібрали ся радні до громадскої канцелярії, щоби наказати Петрови Підошві, куда має голосувати. Семен Крук зрік ся косовиці, а старенький пятки. Петро Підошва вислухав наказу тай каже:

— „То все правда, що ви кажете, але чого воно саме мене найшло. Кождий брав гроші за голос, лиш я перший маю за дурно".

За ним обстав присадкуватий Семен Крук: „Підошві кривда" — сказав — „даймо ему з буджету пятку".

ств, Трачевский, Дудрович, Мащак, Дудик, Бачиньский, хруві війти і инші — а забава йшла до пізна серед пиятики і съпівів.

Всіми тими „посудженями“ і висловами почули ся обиджеными оо. Мащак, Дудрович, Дудик, Бачиньский і секр. суду Карачевский і наслідком їх жалоби відбула ся перед судом присяжних у Львові дня 24 с. м. розправа карна проти дра Евгена Левицкого, п. Александра Борковского, пп. Вячеслава Будзиньского і В. Бачиньского о обиду чести.

На переведене доказу правди обжалованї приставили съвідків, а суд доказ той в переважній части допустив.

Др. Заяц, заступник жалобників сейчас по предложеню доказу правди відступив від обжалованя за заміти під 1, 2 і 3 — а коли наступила перерва розправи, деякі члени лави присяжних стали вливати на обжалуваних, щоб пристали на угоду.

Обжалувані пристали остаточно з цілої доносити спростувати заяви участи съвященників в пирі і закид аґітацийної дїяльности радника суду Карачевского, і коли по полудни суд приступив до дальшої розправи, обжалованї зложили слїдуючу заяву:

„Дотично допису поміщеної в ч. 72 „Дїла“ з р. 1903 і ч. 15 „Свободи“ з р. 1903 п. з. „Москвофільско-польска спілка на провінції“ (Допись з Бережанщини) заявляємо по провіреню справи: 1) що секретар суду п. Йосиф Карачевский не брав участи в акциї виборчій при виборах до ради повітової в Бережанах в р. 1903 а в сам день виборів був цілий ранок занятий при розправах апеляцийних, — 2) що оо. Іван Мащак, Павло Дудик, Омелян Дудрович і Денис Бачиньский не брали зовсім участи в пирі у Гервого устроєвім по виборах.

По тій заяві заступник приватних жалобників др. Заяц заявив, що заява обжалованих его клієнтів вповні вдоволяє, і він від обжалованя відступає, — по чім предсїдатель трибуналу, радник Харак, оголосив вирок, увільняючий обжалованих від всякої вини.

Війна.

З подій послїдного часу на пляцу бою обговорюють все еще атак японьскої фльоти на Порт-Артура з дня 28 с. м. Сей атак важний тим, що він виявляє плян Японцїв заткати в'їзд до порту аби в той спосіб зискати свобідну руку до дальшого виладовуваня свого війска на корейскім півострові. Перший подібний атак з „брандерами“ відбув ся дня 24 на 25 лютого, але атак з дня 27 с. м. неудав ся Японцями так само, як і перший. Правда, Японцї тим разом свій атак значно скрїпили, бо вислали з чотирма брандерами цїлу охоронну фльотилю, але Росияни були вже приготовані з першого разу на подібний напад, тож не дивниця, що побачили японьскі брандери еще перед тим, ним вони вспіли виконати свій плян. Замах Японцїв мусїв скінчити ся неудачню, бо швидка канонада против них все спиняє похід торпед а безсильні „брандери“ атаковані пальбою з гармат і не боронені торпедами, мусять піти на дно. Так вono стало ся з „брандерами“ виправи з 27 марта, з котрих два потонули еще перед в'їздом до порту а тілько 2 удалось Японцям затопити на призначенім місци, хоч через те не забарикадовано еще в'їзду до порту.

Російский рапорт про сей японьский напад на Порт-Артура ми подали в попереднім числї Свободи Японьский командант Того післав свому цїсареви слїдуючий рапорт: „Дня 27 марта о годинї пів до 4 рано 4 брандери в товаристві сильної фльотилї японьских протиторпедовцїв підплили до в'їзду до Порт-Артура. Хоч росийскі рефлектори кидали съвітло на море, сї кораблї звернули ся прямо до портового в'їзду. В віддаленю 3 кільометрів і 600 метрів Росияни побачили брандери і зачали до них стріляти з двох сторін. Мимо того повело ся донести брандери аж до внутрішнього порту. Брандер Гіоман доїхав на місце призначеня коло берега Золотої Гори, де станув і де его експльозисю затоплено. Коли другий брандер Фукурімару хотїв задержати ся на лїво від тамтого, ударив в него російский торпед і він пішов на дно. Третий брандер Йошікумару затоплено експльозисю по лївій сторонї Фукурімара. Четвертий брандер Йонеймару понесував по дорозї російского протиторпедовця, але трафлений торпедою пішов на дно в серединї порту коло лївого берега. Проба замкненя порту відбула ся цїлком після уложеного плянy, але між брандерами Йошікумару а Йонеймару лишивсь такий відступ, що проба цїлковитого замкненя не повела ся.

При сїм атаку погиб капітан Гіроше, 3 підофіцири і 2 матроси; тяжко ранений 1 офіцир, легко 1 капітан, корабельний інжинїр, 6 підофіцирів і матросів. Решту обсади брандерів забрали наші торпедовцї. Два наші торпедовцї понесували два торпедовцї Росиянам, здаєсь що на однім з них зничено котел. Коли закінчено атак і забирано обсаду брандерів, спостерегли наші коло Золотої Гори один російский корабель цїлком неспосібний до борби. Хоч наші торпедовцї крутили ся під російскими батериями аж до рана, не потерпіли нїякої шкоди“.

Той рапорт Того робить враженє незвичайної точности і скромної правдивости, тож его донесенє треба уважати за правдиве. З него показуєсь, що з 4 брандерів тілько 2 удало ся затопити в середині візду а Йошікамару потонув по лївім боцї за далеко, так що проїзд лишив ся таки вільний.

Про битву, яка відбула ся в північній Кореї між переднимі сторожами обох армій, маємо тепер докладнїйші вісти. Російский ґенерал Міщенко не надіяв ся, що Японцї вже так близько. Се, що его козаки стрітились з Японцями в Ченчу, було для него великою несподїванкою. Росияни хотїли взяти Ченчу, але мусїли цофнути ся, бо з сусїдної місцевости ішли Японцям на поміч нові компанії піхоти. Страти Японців і Росиян в сій битві були однакі. На другий день японьскі війска посунули ся дальше на північ і російске військо знов мусїло цофнути ся. В суботу Японцї стояли вже лише о яких 40 до 50 кільометрів від російских позицій над рікою Ялю. Цїла японьска армія підходить щораз близше під ріку Яль, отже вже десь сими днями зїтруть ся обі армії.

Великдень в Канадї.

В Вінніпегу дороженька конбками убита,
Ой мав же я великодні дуже сумні съвята.
У недїлю ранесенько дзвони задзвонили,
Засьпівали „Христос воскрес“, церкву обходили
Я, сирота, гірко сплакав тай собі думаю:
Ах Боже-ж мій милостивий, як то в старім краю,
Як молодїж коло церкви весело ся грає,
А менї тут сиротинї серце ся вривае.
Коби море не глибоке і фалї не били,
Були бим ся в великодні съвята погостили.
Коби менї крильця мати і в гору злетїти,
Відвідав бим за сестричку тай за ёї дїти.
Коби менї крильця мати, ох я би поливув,
Відвідав бим, сиротина, за свою родину.
Ой годину тут съпіваю, а годину плачу,
Та вже-ж я вас мої братя вїгди не побачу.
Ой годину тут заплачу, годину съпіваю...
Коли-ж бо я що годинки сумне серце маю.
Ой ти земле Канадийска, чось така сумненька,
Нїде дзвона не чувати; доленько тяженька!...
Ой задзвонив на станції дзвінок тонесенько,
Заплакали еміґранти усї голосненько.
Плачуть жінки, чоловіки, де їм тепер дїтись,
Плачуть всюди в еміґрантї дрібненькі їх дїти,
Плачуть дїти в еміґрантї, сльози проливають,
Тай на своїх татів, мамів тяжко нарікають.
В нас великдень такий красний як гай зеленький,
А в Канадї снїги, леди, вітер студенький.
У нас съвята великодні як мак процвитають,
А в Канадї снїги, леди до совця сплюють.
Ой Канадо, Канадочко, Канадо небога,
Зрадила ти з руской землї ґазду не одного.
Ой Канадо, Канадочко тай ти Манїтобо,
Жиє в тобі руский нарід як тая худоба.
Ой Канадо, Канадочко, чогось так зрадлива,
Не з одного господаря тут драба зробила.
Ой тут в лїтї дни горячі, а ночі студені,
Через то тут наші люди ходять засмучені.
Ой тут в лїтї дни горячі і сонечко грїє,
На другий день мороз свисне, аж земля білїє.
Тут гадають наші люди, що будуть панами,
А вони тут на роботу всї ідуть з торбами,
Ой тут наші рускі люди з фарми не вживають,
Лишень ходять по Канадї, роботи шукають
Ой Канадо, Канадочко, чось така немила,
Бодай ти ся, ти Канадо, нїкому не снила.
Ти Василю Шалагнюку, приятелю рідний,
Не їдь, не їдь до Канади, бо будеш облудний.
Маєш поле, маєш дїти, маєш красну хату,
Най ти пан Біг допоможе файно ґаздувати.
Ой я до вас приятелї листом промовляю:
Та-ж у нашім старім краю, так як в Божім раю!
В нас у краю по садочках скрізь пташки съпівають,
А в Канадї лиш комарі, як гадс, кусають.
Ах Боже-ж мій милостивий, Матїнко Христова!
Комарі ми шию стяли, як бурак червона.
Ой Канадо, Канадочко, яка ти зрадлива,
Бодай ти ся, ти Канадо, нїкому не снила.

Василь Стащук з Вікна.

ВСЯЧИНА.

— **Виїзд до Прус** на роботу, котрий сего року був спізнений з причини спізненої весни, вже розпочав ся Сими днями вже виїхало кілька партий робітників. При тій нагодї еще раз перестерігаємо, аби нїхто не виїздив до Прус, як не дістав в руки контракту. Ті, що їдуть без контрактів, мусять не раз кільканацять днїв сидїти на границї і жити власним коштом, або агенти дають їх до панів, котрі мало платять, зле дають їсти і над людьми збиткують ся. Також нехай не їдуть вагітні жінки, слабі і недужі, бо їх до Прус не впустять, лише від границї завернуть. Нехай не пускають ся в дорогу ті, що мають каправі очи, бо тамтого тиждня Прусаки завернули кільканацять бабів з каправими очима.

— **Курс пожарний в Сналї над Збручем** перевів в недїлю і понедїлок 27 і 28 с. м. відпоручник львівского „Сокола“ п. Д. Сембратович, висланий „Сококом“ на просьбу тамошної „Січи“, яка не могучи одержати фахової помочи від своїх основателїв, звернула ся о тоту поміч до „Сокола“. Великий здвиг народа по обох боках Збруча (котрий є границею між Галичиною а Росиєю) викликали вправи зі сикавкою над берегом ріки. Виразно мож було завважити велике заінтересованє справою нетїльки серед Скалян, але серед юрби наших братів в Росиї, що густою товпою засїли противний бік ріки, що дїлить Русь між дві держави. Вправи наших пожарників, ведені відпоручником „Сокола“, викликали ще й той успіх, що одна із сусїдних пожарних сторожий в Росиї, не маючи фаховоєї вправи, прибула до Скали і просила управителя курсу о удїленє їм науки, яку він з ними радо перевів. За те Скалянн одержали від сеї сторожи запевненє помочи на случай пожежи. На закінчене курсу відбув ся в присутности бурмістра і міської ради попис сїчової сторожи, почім серед съпіву „Гей на горі“ і „Марша Соколів“ курс замкнено. Треба завважити, що „Сокіл“ у Львові мимо великої праці серед власних філій перевів згаданий курс цїлком безкорисно, а тілько за зворотом коштів поїздки делегатів, поводячи ся в тій справі — як він те впрочім все робить — інтересом народним. З того усї Січи мають науку, що повинні приступити до львівскохо Сокола і перемінити ся в его філію.

— **Гарний посол.** Одна польска часопись донесла про скандал, який став ся недавно в парляментарнім „колї“ польскім. Один з членів „кола“ — імени згадана часопись не хоче виявити — бачучи, що рїжні посли велять парляментарній службі відсилати собі домів якісь клунки, папери і пп., забажав також собі вислати щось подібне. Отже спакував величезний клунок і дав послугачеви відослати через парляментарну почту, котра нїчого не коштує, на свою адресу. Слуга почувши, що пакет перевисшав в трое 5 кг, постановив его розділити на три пакети і кождий надав на почту осібно. Колиж розвинув, побачив цїлі свої чистого паперу всїлякого формату і кількасот найріжнороднїйших куверт, заосмотрених стампілєю „Abgeordnetenhaus“. Крадїж парляментарного добра була тут наглядна, тому слуга не поїхав донести про се директорови канцелярий Баверови. Директор, не знаючи, що з тим почати, побіг до президента палати посла Феттера, а сей нїшов до презеса „кола“ польского Яворского. Презес почервонїв із сорому та злости, прибіг до дотичного посла і крикнув на цїле горло: „Pan ukradłeś papier parlamentarny! Żeby mi to ostatni raz było! Odnieś pan papier zaraz na swoje miejsce!“ Посол рад-не-рад зложив папір в комнатах, призначених до кореспонденцій. Гарний посол, ані слова!

Польска газета „Nowa Reforma“ доносить, що сим послом, котрий на парляментарнім папери хотїв зробити маєток, є Вільк. Вільк заступав в державній радї пяту курию округа Ярослав-Ланьцут-Тїшанів-Яворів-Городок.

— **Сокіл в Базари** чортківского повіту відбув дня 27 марта свої перші загальні збори в домі читальнї. З Чорткова приїхав др. Мих. Поваковский і в гарній промові пояснив селянам, яка є цїль Сокола. Вписало ся 75 членів, а навіть кількох таких господарів, котрі доси не належали до читальнї, ані до тверезости. Наші хрунї, котрі в недїлї і съвята волять пересиджувати в корчмі ніж в читальни, бо тверезости боять ся більше ніж чорт съвяченої води, не лиш самі не прийшли на збори, але ще й молодїжи заборонили. Як Соколи мапирували до церкви і з церкви, то хрунї стояли на дорозї і понаставляли рила так, що їм аж зуби съвітили ся.

— **Арештованє опришка.** В вересни м. р. напала шайка опришків в Бесарабії одного богатого зїзничого. Вчасно донесено о намірених нападї на поліцейску сторожу і та в числї 9 чоловіка окружила двір. Коли розбійники надвір, зловлено двох, одного вбито, а два утїкли до Австрії. З тих одного зловлено на Буковинї і замкнено в арештї в Садаґурі. Там пересидїв він коло 4 місяців в слїдчій вязници а вкінци, обманувши дозорця, утїк до Галичини. В Борщеві зголосив ся у ставстві дезертиром і яко такий став на службу у повітового ветеринаря, а сей відступив его оо. Василиянам в Михайлівці. Тут умів собі мнимий дезертир зискати довіре і по короткім часї віддано ему надзір над господаркою. Та не довго судило ся ему заживати спокою. В місяць по его прибутю т. є. 26 с. м. приїхали жандарми з Садаґури і з Мельниці, а з ними російский жандарм одїтий по цивільному, котрі его арештували та відставили до границї.

— **Угнівскі заворушеня перед судом.** Розправа о заворушеня против Жидів в Угнові відбуде ся в половині мая. Обжалуваних є 112 а доказових съвідків 251. Окрім того кликано також богато съвідків відводових. Розправа потревае імовірно кілька тижнів. З огляду на великі кошти та клопоти з причини спровадженя до розправи у Львові кількасот съвідків, предложив карний суд у Львові внесенє до міністерства судівництва на переведене розправи на місци. Коли міністерство на се згодить ся, буде в Угнові побудована шопа в котрій відбуде ся сей процес.

47 жінок. Перед кількома днями арештовано в Ню-Йорку кондуктора Шіна, бо его жінка донесла до суду, що він взяв з нею взяв шлюб, був вже женатий і мав з попередною жінкою двоє дїтий. Ся перша жінка також зголосила ся до суду і потвердила донесенє другої жінки. Суд зачав слїдити за минувшостию Шіна і вислїдив, що Шін має еще 5 инших жінок, котрі покинув і змінивши прізвище, брав шлюб з новою. Коли суди вичислив ему імена его семи жінок, Шін сказав: „Менї вже однаково. Не маю 7 жінок, але 47!“ Коли се в судї почули, судия вхопив ся лиш за голову, а обі послїдні жінки зомлїли.

Радні згодили ся.

Але старенький не вірив Підошві: „Ану-ж — каже — „возьме пятку та ще злакомить ся на ту пятьдесатку?“

— „Тодї его вбємо!“ — сказав присадкуватий.

— „Добре“ — згодив ся Підошва — „убийте!“

— „Тай утопити би“ — сказав побожно старенький — „бо він дуже сильний тай жилавий хлоп: его тяжко вбити. Я щетямлю его небіщика тата: три разн забивали, а він усе оживав“.

— „Утопіть“ — годив ся Підошва. — „Як буду йти до голосованя, приставте до мене хлопа з булавою. Скоро продам голос, нехай мене над річкою на скалї потягне булавою позауш та лиш отуда зсуну ся в глибінь“.

Семен Крук збібрав ся супровожати з булавою Підошву. Але старенькому повидїло ся й се за мало:

— „Він дужий хлоп“ — говорив побожно до Крука — він тебе заможе. На таке дїло треба вас двох“.

— „То най їдуть також присяжний, кум Юрко“ — запропонував Підошва

Така була нарада тай таки так і сталo ся.

В суботу рано позабирали собі Семен Крук і присяжний тяжкі грабові булави й пігнали Петра Підошву наперед себе до міста до голосовани. Дорогою зробило ся присяжному жаль свого кума тай того пішов поруч із ним та зачав балакати. А присадкуватий Семен Крук не попускав нїчо, лиш ішов з заду й не обзивав ся.

Як прийшли понад річку, всї три нараз змовили ся: зійшли з дороги на право й стали на березї. Се була обривиста висока скала з білого каменя Під тою скалою не плила але таки тїкала бистра гірска річка. Над нею висїла смеречка, держачи ся корінем вершка скали. Другий беріг був покритий густим молодим лїсом.

З під ніг виривались малі камінчики, тріскали по скалї, стручували більші камінцї й бовтали в воду

— „Отут смерти пожиеш!“ — сказав присадкуватий до Підошви. Підошва не обзивав ся, за него відповів присяжний:

— „Дасть Бог, що все піде гаразд!“

Розуміє ся, що в містї не пустили Підошву до повітової ради, де плачено за голос. Відвели его до будинку староства, бо там відбувало ся голосованє. Підошва пішов до середини, а ті два сперли ся на булави тай терпеливо ждали.

Як Петро Підошва віддав свій голос, прийшов перед старосту тай каже: — „Прошу пана старости, дайте менї карточку з печаткою, що я голосував на руского кандидата“.

Староста аж губи закусив із люте сти Коли би так не було більше людей, був би бив Підошву. Бо мав три причини до злости Перша, що вибори взагалї зле для него виходили; друга, що тупівский виборець перейшов до опозициї, а трета, що той виборець мав іще відвагу так безлично до него промовляти.

Але Підошва наставав: — „Давайте карточку з печаткою“.

— „Що ти плетеш якісь небилиці!“ — крикнув староста

— „Прошу пана старости“ — говорив Підошва покірно але вперто — „се не є жадні небилиці, се смертельна справа. Менї треба карточки з печаткою, бо мене вбють“.

— „Варіят!“ — крикнув староста й утїк до другої кімнати.

Підошва за ним. Уже ловив рукою за замок, але здержав его якийсь піп

— „Заждїть, ми вам дамо карточку“.

Написав картку, підписав ся та подав іще одному попови до підпису Але Підошва конче хотїв печатки. Взяли відпитувати; найшов ся один панок, що мав печатку зі своїм іменем. Тоту печатку й прибили на карточку.

Підошва взяв її в руки, вийшов на двір і дав присяжному.

— „Осьде знак, як я голосував“.

Присяжний обіздрів картку з обох боків, подав Крукови, а сей так само обзирав.

— „Треба дати до трьох разів прочитати“ — сказав Крук, бо з них жаден не був письменний.

Стали собі коло дверей і вважали хто виходить Побачили попа. „Прочитайте“. Прочитав. Трафили на мужика письменного і той прочитав

— „Тепер ходїм на місто, пошукаємо письменної дитини. Дитина скаже найвірнїщу правду“ — сказав присадкуватий, бо ще не був певний, чи не було якої змови.

Пішли на місто, надибали малого школярика з торбиною на плечах.

— „Чикай, щось маємо сказати!“ — кликали его.

Школярик наликав ся трьох мужиків і почав утїкати.

— „Хлопче, хлопчику“, — кричав і біг за ним присадкуватий — „чикай! мама кличуть! щось дають!“

Школярик став. Вони прийшли д'нему тай подали картку. „Прочитай“. Школярик читав складами: „Пе-тро Пі-до-шва го-ло су-вав на ру ско-го кан-ди-да та“.

Підошва відотхнув. Подякували школяреви й пішли.

— „А що?“ — обізвав ся Підошва — „шкода було двигати булаву“.

— „Е! хто знає, як би без неї було?“ — сказав присадкуватий тай розпочав приятельску гутірку.

Нїби й не приключило ся нїчо прикре межи ними.

Лесь Мартович.

— **Населенє Европи.** Французский „Статистичний Вістник“ порівнав число населеня Европи в. 1800 з числом з 1900 року. Показує ся, що за сих сто лїт кожда тисячка людий, яка була в 1800 р. збільшила ся о 1.158 людий. При кінци 19 столїтя було в Европі більше ніж два рази тілько, що в при кінци 18. столїтя. В східній Европі, т. є. в Росиї, Австриї і на Балканї населенє росло скорійше ніж в инших краях Европи. В східній Европі кожда тисячка збільшила ся 1.492 людий, в західній о 948, а в полуднево західній лише о 600.

— **Дївчина в мундурі.** В однім сибірскім батальйонї резерви похова ся був на рідї ординанс одного лайтнанта, Лятиїков і зломив ногу. Коли збігли ся его товариші, він не дав себе оглядати і казав відвести себе до свого лайтнанта. Салдати не могли довідати ся, де є дім лайтнанта, бо ординанс з болю зомлїв. Его віднесли до військового шпиталю. Заки прийшли лїкарі, ординанс розтяв собі нїтем жилу в руцї; кров бухнула і Лятиїков знов зомлїв. Коли прийшли лїкарі і стали его оглядати, показало ся, що се дївчина. Тепер справа вияснила ся. Се була любка лайтнанта і коли его полк ви слано до Азиї, дївчина своїми проєьбами довела до того, що лайтнант якимсь шахрайством підстанив еї за салдата, дістав еї на ординанса і забрав з собою. Через уплив крови не може було дївчини удержати при житю. Умираючи, просила она свого коханка, аби з нею взяв шлюб, але він не хотїв сего зробити. Коли про се довідали ся другі офіцири, зірвали з лайтнантом веякі товариські зносини. На другий день по смерти дївчини лайтнант застрілив ся.

— **Релїгійний шал.** В португальській громадї Монте-Уро помер стареньский чоловік. Коли вже мали забивати домовину, старець отворив очи, встав і сам без нїчиєї помочи заїз з лавки. Він був в летаргу, а люди гадали, що він вмер і воскрес. Се так подїяло на населенє, що всї люди в громадї подурїли. Всї кинули ся до церкви, передом усїх сїльский голяр. Він скинув з себе всю одїж, вискочив на престол, повісив собі на шиї образ святого і зачав кричати, що він є архангел і прийшов побивати чорта. Він приказав громадї, аби до него всї молили ся. Всї люди, чоловіки і жінки, паробки і дївчата породзгали ся до нага і наго парами дефілювали перед голим голяром. По сій дефіляді голяр взяв хрест, казав громадї за собою рачкувати і вийшов в похід против чорта. Деякі з тих людий збожеволїли так, що вже не вилїчить їх жадна лїкарска штука. Епископ казав церков замкнути.

— **Старославяньский звичай прогонюваня смерти** затримав ся ще до нинї в одній чеській місцевости над рікою Лабою. В недїлю з полудня збирає ся там вся сїльска молодїж, привязує на високім дручку жіночу лялькy і носить еї здовж ріки. Парубок, що носить той дручок, зове ся „татом смерти“. За ним їде гурма дїтий і співає відповідну пісню. Коли похід дійде до границї села „тато смерти“ мусить удавати хід старого чоловіка, проте не годен зловити жадної дитини. Коли всї потомлять ся, збирають ся назад в купу, привязують на дручку зелену китицю цьвітів і викликуючи імя послїдної зарученої дївчини, вертають ся тою самою дорогою назад в село. — Сей звичай є останком старославяньского обряду, пїсля якого наші поганські предки на весні виносили з села богиню зими і смерти Морану, а вносили богиню Весну, матїр молодечого житя і пробудженя.

— **Дорога табакерка.** В Льондонї спродано онодги стару французку табакерку з 1758 року. Табакерка була оправлена в золото а прикрашена рїжними малюнками і найчистїйшими бразилїйскими дяментами. Сю табакерку спродано за 153.600 корон. За всї табакерки які є лиш між 30-міліоновим руским народом не дістав би тої суми, за яку спродано ту французку табакерку.

— **Скора льокомотива.** В Гановерї (в Німеччинї) роблено пробу з новою льокомотивою, котра на годину робить 128 кільометрів. Льокомотива подібна до довгого покритого ваґона товарового, є довга 27 метрів і важить 2.200 сотнарів. Надіють ся, що поїзд з сею льокомотивою буде міг робити що найменше сто кільометрів на годину.

— **XII. Звичайні Загальні Збори** Товариства взаїмних обезпечень „Дністер“ відбудуть ся в четвер 12. мая о год 10 перед полуднем у Львові в Народнім Домі. Порядок дневний: 1. Відчитанє протоколу XI. Загальних Зборів з 21. мая 1903. 2. Справоздане Дирекциї і Ради надзираючої за XI. рік адм. (1903) і замкненє рахунків за рік адм. (1903). 3. Справоздане Комісиї ревізийної і уділенє абсолюторию Дирекциї за XI. рік адм. 4. Ввесеня Ради надзираючої: а) в справі розділу надвижки з р. 1903 в сумі 83.819 кор.; б) в справі зміни §. 32. статута. 5. Вибори: а) 6 членів Ради надзираючої на 6 лїт по мисли §. 32. стат. на місце уступаючих пп.: Дра Т. Кормоша, Дра К. Левицкого, Дра Л. Рожанковского, Дра Д. Савчака, Т. Резаковича і А. Дольницкого; б) 5 заступників членів Ради надзираючої на 1 р. (§. 32. стат.); в) 3 членів Комісиї ревізийної і 1 заступника на 1 рік (§. 45. стат.). 6. Інтерпеляциї членів.

Того самого дня пополудни о год. 4-тій відбудуть ся VIII. Звичайні Загальні Збори Товариства взаїмного кредиту „Дністер“ сотоварищеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, в канцелярії Тов. (Ринок ч. 10).

Порядок дневний: 1. Відчитанє протоколу VII. Загальних Зборів з 21. мая 1903. 2. Справоздане Дирекциї і Ради надзираючої за VIII. рік адм. і замкненє рахунків за рік 1903. 3. Справоздане Комісиї ревізийної і уділенє абсолюториї Дирекциї за VIII. рік адм. 4. Внесеня Ради надзираючої в справі розділу зиску за р. 1903 в квоті 12.085 кор. 6 с. 5. Інтерпеляциї членів.

Перед Зборами о годинї 8-мій рано відбуде ся Богослуженє в церкві Успенія Пресв. Богородиці. — Президент: Григорій Кузьма.

СЬМІШНЕ.

— Жінко, принеси-но горівки.
— Ну, та дай грошї.
— Хиба таке, як ти таких короводів робиш, то лїпше лиши.

*

Янкель купив собі сурдут в кратки. Він взяв і понаписував в кождім квадратї вумера. Сура побачила се і питає: „Янкеле, а ти на що понисав нумера на сурдутї?“ А Янкель каже: „На що? для вигоди, Суруню. Як я піду з тобою де в гості, а мене зачне десь щось кусатя, то я лише скажу тобі: Суруню, пошкробай мене на нумері 8 або 15 і ти будеш зараз знати, де мене кусає“.

*

Ґенерал на ревізиї в касарни до жовнїра: „Чи ти вдоволений з менажи?“
Жовнїр: „Вдоволений, пане ґенерал“.
Ґенерал: „Чи не дістає часом хто з вас більшу, а хто меншу пайку?“
Жовнїр: „Ні, пане ґенерал, ми дістаємо всї малі пайки“.

*

Шевский терминатор каже до свого товариша: „Гниницу, тепер я вже знаю, яка рїжниця межи челядником а майстром!“
„Ну, та що за рїжниця?“
„Як челядник хорий, то каже ся, що він пяний; як майстер пяний, то каже ся, що він хорий“.

*

Добрий адвокат. Адвокат боронив в судї злодія цигана і так каже: „Прошу сьвітлого суду увільнити цигана, бо він цїлком не винен, тілько ті хмари, що заступили місяць і зорі, так що в ночи було цїлком темно. Ніч була така темна, що тяжко було розпізнати „моє і твоє“.

*

Пивюга каже до себе: „Що се за чудо, що я все лишаю ся послїдний в корчмі!... Рад би я знати, як то приходить... Чи я задовго сиджу, чи другі заборзо виходять?“

*

Судия каже до злодія: „Ви знов тут? Від коли я суджу в сїм повіті, то вас вже двацятий раз до мене приводять!“
Злодій до судиї: „Або! то я тому винен, що ви з повітового сендзького доси еще не авансували до суду краєвого?!“

*

Судия до злодія: „Чи ви вже були коли за крадїж карані?“
Злодій: „Та як би ви мали лїпших жандармів, то я би вже сто раз був каранний. А то — Богу дякувати — через тоті вибори і ревізиї за брошурами, мене донерва перший раз зловили“.

*

Кум каже до кума: „Кумцю, я кілько разів зійду ся з вами, то все пригадую собі, що я перед роком позичив вам 20 корон.“
Другий кум: „А я, коли з вами зійду ся, то все якось за той мій довг забуваю“.

*

Як трава встала: Наймив ся раз циган в богача на косовицю. Наїв ся добре рано дома, тай пішов в поле з другими косарями. Повймали коси, а циган каже: „Та хиба пополудньмо відразу, тай будемо косити!“ — „Пополудньмо“ — кажуть косарі. — По полуденку говорить циган: „Та відпочиньмо трохи!“ — Відпочили. — „Та хиба ще й попівечіркуймо“ — радить циган. — Попівечіркували — полягали — спять до вечера. Вечером пішли до богача. „Покосили?“ — питає богач. — „Покосили“ — відповідає циган, „але ми так помучили ся, що належало би ся нам дати ще й сала по трохи“. — Е, давати вам їсти, горівки та ще і сала! То за богато!“ — каже богач. А циган на се: „Не хочете дати сала, то аби вам до завтра трава назад встала!“ — тай пішов. Виходить богач другого дня на сїножать, а трава стоїть не кошена. „І не лїпше було дати цигановi сала?“ — каже богач — „а тепер треба знов наймати косарів“.

*

Судия: „Як то приходить, що ви украли старий горнець з пірем, а дїжечку з маслом лишили?“
Злодій: „Але пане судия! Не набирайте і ви ще мене, бо я вже від жінки дістав за се по писку.“

*

Що то є скупість? Коли хто не дивить ся через окуляри, але по верх них, щоби не псували ся.

*

Пан до гуменного: „Як ти такий туман що не можеш нїчого в памяти задержати, то роби так, як я і записуй собі всьо.“

*

Паламар сам до себе: „Дивітьно, я гадав що то буде слота, бо мене ліва нога болить а то на небі і хмарки не видко... Або чи може она нарештї мене тому болить, що я вчера з мошкових сходів упав?“

*

Муж: „Стара, дай но ти менї чисте шмата, бо я йду задля важної справи до корчми.“
Жена: „Чоловіче, що з тобою? Таж сегодня субота!“
Муж: „Не говори но ти так богато; Таже ти знаєш, що доків я з корчми верну, то буде вже неділя!“

*

Ґазда до наймита: „Та що ти менї приніс за чоботи? Ти не видів, що оден має довгу холяву а другий коротку?!
Наймит: „Та і мене се дивувало, але в хоромах є ще одна така сама пара чобіт.“

*

Пяний: „Дивітно! Я вже дахїй пів ночи лежу в окопі і нїхто мене не арештує! Красна у нас поліция!“

*

Судия: Ну, що стако ся потім як Мошко дав вам в лице?“
Сьвідок: Потім він дав менї третий раз в писок!“
Судия: „Ви хочете казати друхий.“
Сьвідок: „Ні, друхий раз, то я ёму дав.“

*

Баба: „Дивіть во ся, що то тепер за обмана! В мене є дуже много бліх а мій син написав онодги, щоби я купила порошку на блохи. А я вже за дві пістки того порошу з'їла, та ще гірше кусають як передом. Скажіть но, не є то ошука?!

*

Скупець до лїкаря: „Пане дохтор, скажіть на правду, як стоїть зі мною, бо я не боягуз.
Лїкар: „Дуже зле.“
Скупець: А не могли би ви мене ще до Юрія протрутити, бо я вже кватиру заплатив та не хотїв би, щоби мій господар радував ся.

*

Судия: „Чи то правда, що ви казали, що Петро Квачик украв у вас мошонку з грішми?“
Обжалуваний: „ Ні, прошу пана, я того не казав. Я лише казав, що як би Петро не був и магав шукати мою мошонку то я був би сї на певне знайшов.“

*

Лїкар Що: „паш муж їв сегодня на обід?“
Жена „Печену курку.“
Лїкар: „З цвететом?“
Жена: „Ні, з чесноком.“

Віддїл економічний.

— **Учебник рільництва** для шкіл рільничих і споріднених закладів а також до ужитку для практичних рільників, уложив Евгеній Жуковский, директор школи рільничої в Кіцмани на Буковинї і практичний рільник. Чернівці, 1903. Сторін 360. — Під таким заголовком вийшла недавно в Чернівцях книжка, якої ще наша рільнича лїтература доси не мала, книжка, що вже самим зверхним виглядом може зрівнати ся з найкрасшими нїмецкими виданями того рода. Істнованє одинокої рускої рільничої школи в Кіцмани витворило потребу такого учебника рільництва і за уложенє его взяв ся директор сеї школи, п. Е. Жуковский. Які трудности він мав і переміг при укладанію сего учебника, се зрозумїє і нефаховий чоловік, коли тілько перегляне книжку. Учебник складає ся з чотирох частий: I. Загальна культура ростин (сторін 102); II. спеціяльна культура ростин (сторін 90); III. скотарство (сторін 90) і IV. наука, як провадити сельске господарство; рахунковість (сторін 52). Саме зібране термінольогії, потрібної до названих чотирох галузий рільництва, а в потребі і придуманє нової там, де нарід еї не має, се вже праця гідна всякого признаня, тим більше, що в нас на поли рільництва дуже мало доси писано. П. Жуковский ужив у своїм учебнику термінольогії, взятої по більшій части з уст буковинського і галицкого руского народу; а де впровадкує якесь нове технічне слово, невідоме народови (т. пр. при машинах), там подає і нїмецке слово для пояснення. Поки сї нові технічні слова в народї приймуть ся, то така обережність автора зовсїм на місци, — нинїшого способу на те нема. Зміст книжки такий: В першій частинї учебника є наука про складові части землї і еї фізикальні прикмети, про обробленє і знаряди до обробленя землї і про навози звичайні і штучні; про засїв, обхід і жнива ростин культурних, а вкінци ще і про поправу землї. В другій частинї читаємо про управу найважнїйших культурних ростин, пашних на рілї і сїножатях і наводненє або зрошуваня сїножатий. Третя частина займає ся будовою тїла звірячого, плеканем, годованем і доглядом домашних звірят взагалї, а з осібна плеканем худоби рогової, овець, коний і свиний. В части четвертій іде мова про засоби до провадженя господарки або засоби продукциїні, отже про капітал і его ужиток; відтак про устрій господарки, отже про вибір способу і рїжні роди господарки, про провід у господарцї, а вкінци про головні засади рахунковости. Як бачимо, учебник уложений систематично і вичерпує всї головні галузи рільничої господарки у нашого народу. Притім писаний приступно і поясненний 125 прекрасно виконаними ілюстрациями в текстї і взірцями табель до рахунковости. Таким способом сей перший рускій учебник рільництва заслугує на найбільше розширенє не тілько у рільничих школах, але й у приватних рільників на Буковинї і в Галичинї. Треба би упоминати ся, щоби і в галицких рільничих школах завели сю книжку, бо там такого учебника доси не мали. Ціна книжки 4 кор. (без пересилки). Дістати еї можна у книгарни тов. „Руска Рада“ в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2) і ми поручаємо еї дуже горячо нашій хліборобскій публицї. — *М.*

Ціна збіжа і других продуктів.

Львів 28 марта. Валюта коронова. Ціна за 50 клґр. Ioco Львів. *Пшениця* стара 7·40 до 8·70 а на термін —·— до —·—, *Жито* старе 6·40 до 6·70 а на термін —·— до —·—, *овес* оброчний старий 5·40 до 5·75 а на термін —·— до —·—, *ячмінь* настївний 5·— до 5·25 а броварний 5·60 до 6·—, *ріпак* 9·50 до 9·75, *льнянка* —·— до —·—, *горох* настївний 5·75 до 6·25 а до вареня 7·50 до 11·— *вика* 5·30 до 5·75, *насіне льняне* 9·— до 9·10, *насіне конопляне* 7·— до 7·10, *біб* —·— до —·—, *бобин* 5·50 до 5·75, *гречка* —·— до —·—, *кукуруза* готова —·— до —·— а нова 5·90 до 6·25, *хміль* (за 56 кільо) 220·— до 250·—, *конюшина* червона 65·— до 75·—, біла 65·— до 80·—, шведска 60·— до 80·—, *Спіритус* Ioco за 50 літрів 15·50 до 15·75.

З Товариств.

— **З Тов-а св. Петра.** На річ тов-а в місяци марцю с. р. зложили (в коронах): тов. кред. „Руска Каса“ в Рогатинї 20, о. Горчиньский з Фалиша від церков в Фалиши і Стинькові по 5, о. Ленницкий з Вербова 2, о. Яцковский з Хмільна від себе 2, а від церков в Хмільнім і в Немилові по 4, о. Бачиньский парох Козлова від себе 2, а від там. двох церков по 6, о. Пелех з Толщова щирецкого деканату 25, о. Кушнїр з Лєшик 2, о. Елїяшевский парох в Гуменци від себе 2, а від церкви 6, о. декан Пачовский з Борщевич від брацтва церковного 5, а від о. Курмановича і п. Влавацкого зі Запитова по 1, о. Мурович парох з Лошнї 2, о. Садовский з Шибалина від там. двох церков по 6, від себе 2, а від п. Киселевскої 2, о. Гайдукевич з Острова 5, видїл ради повітової в Збаражи 100, на руки декана буского о. Словицкого, церкви в Дїдилові і Буску по 5, церква в Соколи 6, громада в Соколи 5, о. Николай і п. Мария Піджарко з Дїдилова, о. Дейницкий з Соколи, о. Словицкий з Буска і господарі: Іван і Текля Панас, Дмитро і Матрона Кіт, Іван і Ева Кіт, Анна Гриньків і Марта Рубаха по 2, з півець церк. Николай Біль, госп.: Теодор Елїясевич, Петро Панас, Ілько Величко, Николай Галушка, Сенько Зьвір, Осип Кулик, Николай Войко, Осип Николай Мужик і Ілько Климків, Дмитро Труш, Самуіл Рубаха, Андрей Гриньків, Карпо Хуткий, Тома Гриньків, Гринько і Василь Рубаха, Стеф. Кравець, Василь Шваґуляк і господині: Параскевія Мудра, Параскевія Добрій, Варвара Рубаха, Катерина Шваґуляк, Марта Рубаха, Ева Кулик, Текля Шпон і Цирка Шваґуляк по 1, а прочі пахіяни Дїдилова складку 10, разом 80, видїл ради повіт. в Коломиї 100, п. Клявдія Федасевич зі Залозець стар. 2 К, о. Горалевич з Угерска від церкви 6, а від себе 1, на руки о. декана Пачовского з Борщович: церква в в Рокитнї 5, а госп.: Ева Фохт, Мария Вигор і Мария Яремко з Рокитна по 1, від жени Софії 2, від ц. к. судиї Юрчиньского і его жени Марії по 2, Богдан Дїдицкий 40, тов-о „Дністер“ 400, а для філій в Перемишли і в Станиславові по 300, о. Любович з Острова 1·20, о. Сеник з Бережниці кор. 19, на котрі зложили: церква в Воли великій 6, а о. Кордуба з Волї вел. і о. Калиньский з Надїтич по 2, о. Сахно від церкви в Лагодові 5, сов. Грабовеньский в Микулинцях від церкви в Ладичиї і Кринках по 6, а від пароха з Ладичина о. Сьвітенького 2, декан підгаєцкий о. Лотоцкий 26, на котрі зложили: церква в Телятїм, Білокринци і Кальнім по 6, о. Гордіявский з Кального 3, о. Літиньский з Телячого 2, а о. Навроцкий з Голгоч, о. Томович з Мозоліївки і о. Біликьской з Підгаєць по 1, о. Кинасевич з Волкова 28·46, о. Літиньский з Телячого від брацтва 6, о. Пачовский, декан ярчівский від Марії Гащук і Марії Коніводка з Рокитна 2, Бордун в Бережници від себе 2, а від брацтва церкви мат. в Бережници і доч. в Лотатниках по 6, парох Перемишлян о. І. Конертиньский 20, на котрі зложили: церкви в Перемишлянах і Коросні по 5, о. Конертиньский і читальня „Просьвіти“ по 2, а Семен Левицкий телеґрафіст і Семен Подвірний різник Параскевія Прешликовска, Стефан Гіщиньский з Перемишлян, Іван Сохацкий і Марта Лоїк з Коросна по 1, на руки пароха Струсова о. Цеґельского: о. Сьвітенький з Ладичина і церкви в Налужу і Варваринцях по 6, парох Скварави о. Струмінський від себе і парохіян по 1. — Всїм жертводавцим — сердечне Спасн Біг. — При тім пригадуємо, що загальні збори членів відбудуть ся дни 26 с. м., а Вел. оо деканів, яко відпоручників просимо, щоби при поданих о запомогу подавали висоту запомоги, а надто зазначили, чи ходить пегентови о звороту чи безповоротну запомогу. — *Видїл.*

— **Виказ жертв на будову руско-народного театру у Львові.**

Алексевич Спир. 4, Герасимович 1, Гладишовский Антін 1, д-р Голубович 3, Гриневецкий Ал. 5, Гуль Теодор 1, Геців Юр. 2, д-р Данилович Сев. 8, Демчук Григ. 1, д-р Дроздовский Стеф. 3, Дроздовский Юлїян 2, о. Дубицкий Вас. 1, о, Дурбак 3, д-р Калитовский 5, Калитовска Ал. 1, Коляниовска 1, о. Конрад 1, Копертиньский 1, Коцюба Мих. 1, Кравичева 3, Лежогубский Меч. 1, Лопатиньский Василь 2, о. Лопатиньский Вас. 2, о. Лопатиньский Дам. 5, Лопатиньска Юл. 2, Мандичевский Евг. 2, Марсо Дмитро 4, Матвіяс Софр. 1, Метельский Ант. 3, Мінко Юр. 1, Мидловский Із. 5, Наврочка Кар. 1, Негребецкий Ант. 4, Негребецка 2, Онуферко Григ. 1, Онуферківна 0·50, о. Патрило Петро 2, Пігут Дм. 2, Пігутова 1, Постригач Вол. 3, Постригач Остап 1, Поховска Мат. 1, Поховска Юлїя 0·50, Сагурский 2, Сеник Теодор 3, Сеникова 1, Сениківна 1, Солтис Он. 2 за март і цьвітень, Солтисова 2 за март і цьвітень, Сосновский Роман 5, Сидорак 2, Станецкий 1, Стахевичева Теод. 2, Стеслович Іос. 1, Тополиницкий Генр. 2, Тополиницкий Евг. 1, Трач Віктор 0·50, Трач М. 0·50, Трач Ол. 1, Фірманюк 1, Цебровский Вікт. 4 за март і цьвітень, Цурковский Іван 2, Цурковска Ол. 2, Д-р Чикалюк Ст. 10, Чикалюкова Ол. 4, Чикалюк Юр. 2, Чикалюк Ром. 2, Швак Лев 1, Юськевич Вінк. 4, Юськевичева Ольга 1, Юськевичівна Люня 1, Яновіч Никола 1, Миколаевич Яким і Миколаевичева Ант. по 2 разом 4 за март і цьвітень, Дмитерко 12 за рік 1904, Вациківна Пав. 0·50, Височаньский Евг. 0·30, Грабовеньский Бог. 0·60, Шкальбара Петро 0·60,

З друкарні Народової (Манецких), Львів, Конерника ч. 9.

Ч. 70. **Львів, Середа 31 Марта (13 Цьвітня) 1904.** **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і сьват) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерати приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кіаїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Вухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНКФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция під ч. 24 ул. Батория. — Рукописи повертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за її місце, а в рубриці „Надісляне" по 50 с. — Поклики і инші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Суд над указом гр. Потоцкого

Нашим читачам звісне вже розпорядженє гр. Потоцкого в справі заробної еміграції до Німеччини, розпорядженє, котре дає свобідну руку еміграції польского населеня за зарібком до Німеччини, а здержує насильно і безправно таку-ж еміграцию Русинів. Тото розпорядженє є видимим нарушенем закона основного про свободу переселеня і заробкованя і виняткем з під права цілого руского працюючого люду в користь польских шляхтичів і мазурских еміґрантів — та своєю безцеремонностию і самовольством пішло так далеко, що навіть частина польскої преси вважала за відповідне проти него виступити і основно скритикувати. Видима річ, польскій пресї — з виїмком хиба таких Dziennik-ів і Czas-ів — пішло не в смак, що розпорядженє вийшло від польского намісника, а отже розпорядженем, котре ґрунтовно компромітує цілу польску управу краю в очах кождого цивілізованого чоловіка.

При наших цензуральних відносинах дуже нам вигідно покликати ся на несконфісковані статї польских дневників, тож подаємо їх тут в виписках, тим більше, що голос польскої преси має в данім случаю подвійне значінє, бо виходить не від руских „гайдамаків", але із власного польского табору.

Перше місце даємо тут „Kurjer-owi lwowsk-omu". Ось-що пише він в тій справі в числї з д. 9 с. м.:

„Краківский „Czas" привитав з видимим вдоволеним розпорядженє гр. Потоцкого в справі еміґрації до Німеччини. Що-до нас, то ми вважаємо за невідповідне прикладуванє подвійної міри до людности західної і східної Галичини. Думаємо, що невязанє заробної еміґрації в західній Галичині а здержуванє ві в східній дасть зовсім оправдану причину до обжаловань зі сторони Русинів, а власти адміністрацийні хиба не суть покликані до заостренія національного антаґонізму.

„Зі становиска горожаньскої рівности не можемо дивити ся рівнодушно, що тисячі робітників здержує ся від виїзду за зарібком, між тим, як польским робітникам того не забороняє ся, а примусове завертанє руских робітників від границї наражує їх на великі матеріяльні втрати.

„Ми не дивуємо ся, що шляхотскі верховоди суть вдячні гр. Потоцкому за курателю над руским хлопом, бо обильність рук до праці є для східно-галицких шляхтичів річию дуже придатною і пожаданою, та через конкуренцию обнижує платню і задержує їм в кишени суми грошa. Але інтерес кушки шляхтичів не є вистарчаючою причиною, щоб тисячам руских виходців відбирати конституційні права свобідного переселеня і заробкованя та пошукуваня лїпшого зарібку.

„Акция в тім напрям і може також дуже некорисно вплинути на бюра посередництва праці і недовіре Русинів до сеї інституції ще побільшити. Як-же можуть вони мати довіре до сеї інституції, коли вже тепер руских хлопів здержує ся насильно, — а тое поведенє скріпить ся ещо по заведенію бюр.

„Замість, що рускій робітник є лїнивий, не повинен також мати місця. Є то зневага для великої частини населеня краю, не кажучи вже о тім, що не може бути правдою, щоб кождий рускій селянин був лїнивий, а кождий польский енергічний і працьовитий. А впрочім до добрих наслїдків еміґрації належить і те, що приучує виходця пильної і совісної праці і коли рускій хлоп є „лїнивий", то радше треба-б піддержувати его заробну еміґрацию, ніж її насильно здержувати в інтересї горстки панів"...

Ещe острійше про указ гр. Потоцкого висказує ся краківский „Naprzód". Він подає найперш дословний текст звісного комунікату польскої ґакати в Dziennik-у polsk-ім", а а дальше каже:

„Які то „закони" позволяють перепускати через границю Мазура а шупасувати назад рускої хлопа, того ніхто певно не подасть, а не подасть сего і гр. Потоцкий. Не може бути також бесіди про досьвіди консулів що-до лінивства руских селян. Які досьвіди могли поробити тут конзуляти, котрі тою справою взагалї не занимали ся і не могли занимати ся, а впрочім коли рускі селяни, і то в малій лише скількости, виходять до Німеччини доперва від минувшого року!

„Но раз перший вкінци галицкі власти творять дві Галичини, (се не по раз перший, але так є в практицї все, вже від кількадесяти лїт! *Ред. Діла*) західну з пишними правами і східну. Варто се буде запамятати.

„Розпорядженє намісництва є ніщо другого, як ствердженє, що краєві власти адміністрацийні не знають ніщо иншого для „охорони" еміґрантів, як шупасувати їх до руских сїл, де жде їх зарібок від 20—30 крейцарів на день. Чи се улагодить відносини на Руси? Чи радше тота людність, приневолена голодати на місци, не буде знов мусїла хопити ся страйків або і иншої ще острійшої оборони?"

Отсе є відзиви двох польских дневників, відзиви, котрі дуже добре представляють ціль самовільного указу гр. Потоцкого а заразом усю криводу заподїяну ним рускому народови. А до сих відзивів двох польских дневників требаби лише додати ще одно: рускій нарід не забуде, що тим, що насильно засуджує усю руску селяньску масу на загибіль і зводить її до ролї паньского безправного інвентаря є польска рука, та сама, що вже цілі столїтя як прокляте тяжить над нашою судьбою.

Щож до „дозволу" мазурским робітникам йти за границю на зарібки, хоч забороняє ся се Русинам, то ціль сего також ясна: польский люд нехай йде за границю і здобуває там засоби матеріяльні і культурні, щоб тим ленше міг помочи усїй Польщи запанувати над руским населеньем. Натомість рускій хлоп нехай лишає ся тут, в краю, не тілько на те, щоб не робив Мазурови зарібної конкуренції за границею, але щоби і працював за пів дурно на польского шляхтича, засуджений під польским панованєм на ролю звичайного робучого інвентаря, приковaного до землї....

Зі шкільної статистики.*)

Центральна статистична комісія у Відни розіслала перед 4 лїтами квестіонар і поручила виповнити подані там рубрики після стану з дня 15 мая 1900 р.**). — Власти шкільні розіслали сей квестіонар з відповідними інформациями, а центр. комісия на підставі дат тим способом вібраних видала „Schematismus der allgemein. Volks- und Bürgerschulen". В ньім находить ся деякі дуже важні для нас дати, про які в звітах Р. шк. кр. і слїду нема. О їх виказуване домагались рускі посли устами Окуневского [4 марта 1899], але власти шкільні не реаґували на се. Виручили їх Німці; а ми користаючи з того розглянемо на раз, кілько руских дїтий ходить до народних шкіл. В шематизмі находять ся дати абсолютні, ми переміняємо їх на відношене процентове, бо се улегчить орієнтованє в тих цифрах.

(Табельку переносимо на другу сторону).

Не завадить ті цифрові висліди представити в звичайній мові.

1. Рускі дїти не користають так численно зі школи як польскі, тих других вчащає 14% або 97.000 дїтий більше. Причини сего невідрадного факту пояснені в части в соймовій мові Окуневского з 1899 р., по части лежать в політичних змаганях властий шкільних, именно, щоб руских дїтий не вчити, але польщати. Родичі видять малий успіх з такої науки і тому не радо посилають дїтий до школи.

2. Що рішаючим чинникам ходить не о науку, доказують дальші суми. В Галичині, в тім класичнім краю утраквізму на папері, 105.876 школярів володіє рускою мовою, а в тров тілько польскою. Найшлась і двоязична дїтвора, що мовить і по руски і по польски, але ті двоязичні і моноґльоти-Русини разом взяті ледви дорівнують числови школярів, бесїдуючих лише по польски. — Та цїкавійше, що в зах. части з 5.460 гр.-кат. дїтвори мовить по руски. Та цїкавійше, що в західній части з 5.460 гр.-кат. дїтвори мовить по руски 2.933, по польски і по руски 2.283, отже 1.244 забуло цілком руску мову, винародовалось. Навіки у вічний ганьбу мимо обовязкового утраквізму есть 76.643 дїтий, що не вміють по руски. Скаже дехто: то дїти по великих містах і мазурских кольоніях, они на 1. році науки вчать ся виключно по польски і тому не вміють „другої мови краєвої". Деж там; приймім, що з загального числа латинників 128.808 проживаючих у всх. Галичині, есть — беремо максимально — таких дїтий 28.000, то всї прочі, після інструкції Р. краєвої, повинні знати по руски і по польски, тимчасом як 76.643 дїтий живе у всх. Галичині, а не вчить ся по руски. Чудо, тай годі.

3. Порівнуючи відносини в поодиноких повітах замічаємо а) найсильнїйшу френвенцию в західних, чисто польских повітах, найслабшу в карпатских повітах руских; повіт Бохня виказує 13.644 учеників, 2½ рази більший що до простору повіт лїский 4.595, а Печеніжин ледви 1.590 учеників. б) В деяких повітах як: Богородчани, Долина, Городенка, Яворів, Калуш, Коссів, Надвірна, Рава, Печеніжин, Снятин, Товмач, Турка, Залїщики,

*) Гл. Учитель ч. 7.

**) Для ближшого пояснення додамо ось-що. Центральна статистична комісия у Відни переводить що 10 лїт конскрипцию дїтий, що вчащають до народних шкіл, але ті дати збирав не після стану з дня 31 грудня 1890 [або 1900, 1910 і т. д.], бо тоді переводить ся загальна конскрипция, лиш розсилав виготовлені у Відни квестіонарі — друки в цьвітни Радам шк. краєвим, ті розсилають їх Радам шк. окружним а таким робом дістають ся они напослїд зарядам шкіл, котрі мають їх виповнити після стану з 15 мая [пр. року 1900] і на тій самій дорозї звернути центр. статистичній комісиї у Відни. Власти краєві шкільні не мають тут нїякого впливу на ставлені питання — та за се у нас, щоби відповіди учителїв випали на користь польскої мови, висилавсь разом з відповіднім квестіонарем відповідну інструкцию [особливо що до мови дїтий]. Ходить о те, щоби в Галичині як найбільше число шкільних дїтий говорило по польски, а що у нас в кождій рускій школї мусять дїти від 2 кляси почавши вчити ся польскої мови, то таку дїтвору приказує краєва інструкция записувати в рубриці: „говорять по руски і по польски".

Кобзареви України.

(Святочна промова проф. унів. д-ра Кирила Студинського, произнесена на концертї в память 43. роковин см. рти Тараса Шевченка, устроєнім українсько-рускими, народними товариствами в Станиславові дня 28. лат. марта 1904 р.).

Достойна Громадо!

На верхах високих скель, доступних хиба для свобідних вітрів і птиць, а не для стіп людий та їх злоби, — вють орли свої гнїзда. І розказують люди, що коли підростуть орлята, орли і орлиці, линуть враз з ними аж під саме сонце, щоби орлята вже при першім летї сталяли свої сили, набирались витревалости, глянули сонцю в очи і скупали ся в его лучах... На те-ж они й орли!...

Не з високих, свобідних верхів скель, а з гнїзда прибитого горем, людскою злобою, кріпацтвом, вилетїло орля і полинуло геть-геть аж під саме сонце, скупало ся в его лучах, глянуло сонцю в очи, сталило свої сили, набиралось витревалости до дальшого лету. Полинуло орля само, без нїякого проводу, бо отця і неньку вбило кріпацтво. Найшло оно свій шлях само, бож оно з роду-народу орлів, тих орлів, що грудьми своїми боронили Европу перед нападами Татарів і Турків, з народу орлів, що на козацких чайках плили по морю „до султана в гостї", з народу орлів, що боролись ся за свою власну волю і лягли знеможені в нерівній борбі, лишаючи потомству в спадщинї орлині крила, надію і віру на красну будуччину...

І лїтало орля під самим сонцем та виростало на орла. А в летї глядів орел України на рідну, українську землю. Українські могили, густо розсїяні по степах і полях відкрили ему минувшини его народу. Сумна, тужна, а при тім велична народна пісня, ся справдїшна слава українського народа „без золота, без каменя, без хитрого слова", — чарувала его духа. Горе, бездолле, безталанне рідного народу, забитого в кайдани кріпацтва крівавили его серце. І орел України полюбив сей поневолений, а колись орлиний люд і забажав для него свободи, свободи, що веде людскі душі в країну сьвітла, краси, добра, житя. А сеї свободи бажав орел не лишень для себе і для свого люду, але й для цілого людства.

І за сю сердечну, горячу, безкорыстну любов до рідної землї, пісьні, слова і люду дав Бог Орлови таку силу, що він своїм голосом-кличем нагадав українському народови его тяжку минувшину, звязав еї з невідрадною сучасностию, мрів золоті мрії про сьвітлу будуччину, що він накликував до орлиного лету „живих і мертвих і ненароджених", що довів до збратання цілого українського народу. А за сю безмежну любов до свободи і людства дав Бог Орлови України Тарасови Шевченкови таку силу, що тяжка гірка неволи не зломила его духа, що его голос став безсмертним, що він кріпив, кріпить і кріпити буде людскі душі до борби за правду і волю.

І зривали ся за Шевченком на Україні орли і орлята до лету і заповнювали собою тюрми, казамати і мучились, нидїли та конали на Сибіри за те лише, що промощували шлях для свобідного духового розвою України, що ставали в оборонї рідної мови, найбільшого скарбу живучого народа, що підносили протест против всякого гнету і насилля. І цїле українське письменьство від виступу Шевченка, овіяне величними стремлїннями до свободи, се одна велика книга мартірольогії українських борців за права і волю не лише українського люду, але й цілого людства.

І у нас в Галичині, в сій невеличкій частинї великої української землї голос Шевченка залунав дуже скоро. Вже в перших хвилях нашого духового відродженя, коли Маркіян Шашкевич сїяв перші зерна на нашій земли, з України прилетїла ластівкою не лише „ластівка" Гребінки, де були поміщені твори укр. ґенія, але й прилинув „Кобзар" Шевченка, вид. в перве в р. 1840. І під впливом его Маркіяна не лише звеличав українську пісню, що по его словам, „буде лїтати і буде сьпівати і о руській славі скрізь сьвіту казати", але в перве в нашім письменьстві станув на становищи духової і культурної єдности Галичини з Україною в своїм „Побратимови". Голос Шевченка злучив в одну духовну цїлість роздїлений український нарід. А коли на галицкій землї засіяла свобода, коли що найкрасші сини нашої країни взяли ся за дїло почате Маркіяном, то ся струна єдности не глухла, не вмовкала, але звеніла і в поезиї Николи Устиновича, і в творі Луки Данкевича, і в думцї Гушалевича. Они обіймили однаково любовію всї укр.-рускі землї, бо, як писав Данкевич:

Щосьмо ся рідні, по бесїдї знати,
Та що одна нам всюди була доля,
Бо як одна нас породила мати,
Так нам в удїлї всїм була неволя...

А коли вже від р. 1851 повіяло на нашій земли холодним вітром, коли рідні сини почали вирікати ся рідної, народної мови, коли її прозвано „грубою, простою, хлопскою, болтовнею пасїчника Грицька", а людям, які дбали про її розвій дано імя невіж, що „в своїй лїни прислухували ся лише простонародному розговорови слуг і робітників", коли почала ся борба о народну мову, в якій з пошанованєм згадати мусимо імя Йосифа Лозинського, коли в наслїдок сеї борби настала зневіра а вслїд за нею застій у ледви прозябаючім галицкім письменстві, — з України в друге прилинули на нашу землю твори Шевченка, розбуджували сонних, протирали очи незрячим, осьвідомлювали нарід, хоть творець їх спочив вже в могилї. Він будив і будить нас і буде будити бо для нашої ідеї став він безсмертним.

І годі дивуватись сій правді, що твори Шевченка такі могучі. Шевченко промовив до нас чудовим, живим словом, котре він не лише знав, але й до котрого відносив ся в великим пошанованєм.

Коли в старині перский король Дарий післав до Греків послів і зажадав від них на знак підданьства землї і води, в Атенах на пораду молодого Темістокля покарано перекладчика смертию за те, що посьмів зневажити грецку мову для перекладу сего варварского приказу. Так високо цінили Греки свою народну мову!

І ми, Достойна Громадо, шануймо і любім народну мову не тому, що Бандтке назвав еї найкрасшою поміж всїми славянськими, а Міцкевич поміж рускими нарічами, не тому, що Бодянський величав еї поетичність та музикальність і ставить на рівні з мовою грецкою та італійскою, не тому, що Коубек і Мацєвский признали еї красшою від мови ческої, не тому, що Раковецкий жалував, що ся мова не стала пануючою по цїлій Роси, не тому, що Великорос, Даль Луганьский ставив еї вище від великорускої мови, але тому, що се мова наша і рідна, але й тому, що народ, який не шанує і не любить своєї мови та не дбає про її розвій, не стоїть того, щоби бути народом.

Побіч народної мови обняв Шевченко всїм серцем, своєю горячою любовю український люд, всю его недолю і весь его біль і тому так могучі его твори.

Нехай же і для нас, Достойна Громадо, нарід буде тою підвалиною, на якій думаємо строїти храм нашого народного відродженя. Его біль нехай буде нашим болем, его доля нашою долею, его стремлїня нехай єднають ся з нашими стремлїнями!

Несповна двіста лїт тому повстав був против гнету царского ряду, против нищеня

Ч. 70. **Львів, Середа 31 Марта (13' Цьвітня) 1904.** **Річник XXV.**

Виходить у Львові що дня (крім неділь і съват) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістий".

Передплату і інсерата приймають: У ЛЬВОВІ Адміністрация „Діла", ул. Батория ч. 24. Бюро газет А. Ольшевского ул. Кілїньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароли Людовіка ч. 23. — У ВІДНИ: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — В ФРАНК ФУРТІ ГАМБУРЗІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „Діло" з літер. додатком

в Австрії:		*за границею:*	
на цілий рік	32 к.	—	44 к.
на пів року	16 „	—	22 „

У Львові (без почтової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 34 с.

Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакция, Адміністрация і Експедиция від ч. 24 ул. Батория. — Рукописи вертають ся лише за попереднім застереженем. — Реклямації неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсератову або за ей місце, а в рубриці „Надіслане" по 50 с. — Подяки і инші приватні оголошення числить ся по 20 с. за стрічку.

Суд над указом гр. Потоцкого.

Сконфісковано

При наших цензуральних відносинах дуже нам вигідно покликати ся на сконфісковані статї польских дневників, тож подаємо їх тут в виписках, тим більше, що голос польскої преси має в данім случаю подвійне значінє, бо виходить не від руских „гайдамаків", але із власного польского табору.

Перше місце даємо тут „Kurjer-ови lwowsk-ому". Ось-що пише він в тій справі в числї з д. 9 с. м.:

„Краківский „Czas" привитав з видимим вдоволенем розпорядженє гр. Потоцкого в справі еміґрациї до Німеччини. Що-до нас, то ми вважаємо за невідповідне прикладуване подвійної міри до людности західної і східної Галичини. Думаємо, що невизване зарібної еміґрациї в західній Галичині а здержуване ей в східній дасть зовсім оправдану причину до обжалованьзі сторони Русинів, а власти адміністрацийні хиба не суть покликані до заострюваня національного антаґонїзму.

„Зі становиска горожаньскої рівности не можемо дивити ся рівнодушно, що тисячі робітників здержує ся від виїзду за зарібком, між тим, як польским робітникам того не забороняє ся, а примусове завертане руских робітників від границї наражує їх на великі материяльні втрати.

„Ми не дивуємо ся, що шлихотскі верховоди суть вдячні гр. Потоцкому за курателю над руским хлопом, бо обильність рук до праці в для східно-галицких шляхтичів річию дуже придатною і пожаданою, та через конкуренцию обнижує платню і задержує їм в кишени суми гроша. Але інтерес кучки шляхтичів не в вистарчаючою причиною, щоб тисячам руских выходців відобрати конституцийні права свобідного переселеня і заробкованя та пошукуваня ліпшого зарібку.

„Акция в тім напрям і може також дуже некорисно вплинути на бюра посередництва працї і недовірє Русинів до сеї институцийи ще побільшити. Як-же можуть вони мати довірє до сеї институцийи, коли вже тепер руских хлопів здержує ся насильно, — а тов поведенє скріпать ся еще по заведеню бюр.

„Замітъ, що руский робітник є лїнивий, не повинен також мати місця. Є то зневага для великої частини населеня краю, не кажучи вже о тім, що не може бути правдою, щоб кождий руский селянин був лїнивий, а кождий польский енерґічний і працьовитий. А впрочім до добрих наслїдків еміґрациї належить і те, що приучує выходця пильної і совісної працї і коли руский хлоп є „лїнивий", то радше треба-б піддержувати его зарібну еміґрацию, ніж ей насильно здержувати в інтересї горетки панів"...

Еще острійше про указ гр. Потоцкого высказує ся краківский „Naprzód". Він подав найперш дословний текст звісного комунїкату польскої гакати в Dziennik-у polsk-ім", а а дальше каже:

„Які то „закони" позвалюють перепускати через границю Мазура а шупасувати назад руского хлопа, того нїхто певно не „подасть" а не подасть сего і гр. Потоцкий. Не може бути також бесїди про досьвідн консулїв що-до лїнивствав руских семян. Які досьвіди могли поробити тут консулята, котрі тою справою взагалї не занимали ся і не могли занимати ся, а впрочім коли руські селяне, і то в малій лише скількости, виходять до Німеччини доперва від минувшого року!

„По раз перший вкінци галицкі власти творять дві Галичини, (се не по раз перший, але так є в практицї все, вже від кількадесяти лїт! *Ред. Діла*) західну з иншими правами і східну. Варто се буде запамятати.

„Розпорядженя намісництва є нїщо другге, як ствердженє, що краєві власти адміністрацийні не знають нїщо иншого для „охорони" еміґрантів, як шупасувати їх до руских сїл, де жде їх зарібок від 20—30 крейцарів на день. Чи се улагодить відносини на Руси? Чи радше тота людність, приневолена голодати на місци, не буде знов мусїла хотїти ся страйків або і иншої що острійшої оборони?"

Сконфісковано

Зі шкільної статистики.*)

Центральна статистична комісия у Відни розіслала перед 4 лїтами квестіонар і поручила виповнити подані там рубрики після стану з дня 15 мая 1900 р.**). — Власти шкільні розіслали сей квестіонар з відповідними інформациями, а центр. комісия на підставі дат тим способом зібраних видала „Schematismus der allgemein. Volks- und Bürgerschulen". В нїм находить ся деякі дуже важні для нас дати, про які в звітах Р. шк. кр. і слїду нема. О їх виказуване домагались руські посли устами Окуневского [4 марта 1899], але власти шкільні не реаґували на се. Выручили їх Німці; а ми користаючи з того розглянемо на разї, кілько руских дїтий ходить до народних шкіл. В шематизмі находить ся дати абсолютні, ми переміняємо їх на відношенє процентове, бо се улегчить орієнтованє в тих цифрах.

(*Таблицу переносимо на другу сторону*).

Не завадить ті цифрові висліди представити в звичайній мові.

1. Руські дїти не користають так численно зі школи як польскі, тих других вчашає 14% або 97.000 дїтий більше. Причини сего невідрадного факту поясненї в части в соймовій мові Окуневского з 1899 р., по части лежать в політичних змаганих властий шкільних, именно, щоб руских дїтий не вчити, але польщити. Родичі видять малий успіх з такої науки і тому не радо посилають дїтий до школи.

2. Що рішаючим чинникам ходить не о науку, доказують дальші суми. В Галичині, в тім класичнім краю утраквізму на папері, 105.876 школярів володїє руською мовою, а в трох тілько польською. Найшлась і двозначна дїтвора, що мовить і по руски і по польски, але ті двозначні і моноґльоти-Русини разом взяті ледви дорівнують числови школярів, бесїдуючих лише по польски. — Та цїкавійше, що в зах. части з 5.460 гр.-кат. дїтвори мовить по руски. Та цїкавійше, що и західній части з 5.460 гр.-кат. дїтвори мовить по руски 2.933, по польски і по руски 2.283, отже 1.244 забуло цїлком руску мову, винародовилось. Наіпани у східній части мимо обовязкового утраквізму есть 76.643 дїтий, що не вміють по руски. Скаже дехто: то дїти по великих містах і мазурских кольоніях, они на 1. році науки вчать ся виключно по польски і тому не вміють „другої мови краєвої". Дек там; приймім, що з загального числа латинників 128.808 проживаючих у вск. Галичині, есть — беремо максимально — таких дїтий 28.000, то всї прочі, після інструкциї Р. краєвої, повинні знати по руски і по польски, тимчасом як 76.643 дїтий живе у вск. Галичині, а не вчить ся по руски. Чудо, тай годі.

3. Порівнуючи відносини в поодиноких повітах замічаємо а) найсильнїйшу фреквенцию в західних, чисто польских повітах, найслабшу в карпатских повітах руских; повіт Бохня виказує 13.644 учеників, 2½ раза більший що до простору повіт жєский 4.595, а Печенїжин ледви 1.590 учеників. б) В деяких повітах як: Богородчани, Долина, Городенка, Яворів, Калуш, Коссів, Надвірна, Рава, Печенїжин, Снятин, Тоймач, Турка, Заліщики. Він будив і будить нас і буде будити бо для нашої ідеї стан він безсмертним.

І годі дивуватись сїй проні, що твори Шевченка такі могучі. Шевченко промовив до нас чудовим, живим словом, котре він не лише знав, але й до котрого відносив ся з великим пошануванем.

Коли в старині перський король Дарий післав до Греків послів і зажадав від них на знак підданьства землї і води, в Атенах на пораду молодого Темістокля покарано перекладчика смертию за те, що посьмів зневажити грецку мову для перекладу сего варварского приказу. Так високо цїнили Греки свою народну мову!

І ми, Достойна Громадо, шануймо і любім народну мову не тому, що Бандтке назвав ей найкрасшою помїж всїми славянськими, а Міцкевич помїж руськими нарічями, не тому, що Бодянський величав ей поетичність та музикальність і ставить на рівні з мовою грецкою та італїйскою, не тому, що Коубек і Мацєвский признали ей красшою від мови чеської, не тому, що Раковецкий жалував, що ся мова не стала панючою по цїлій Росиї, не тому, що Великорос, Даль Луганьский ставив ей вище від великорускої мови, але тому, що се мова наша і рідна, але й тому, що народ, який не шанує і не любить своєї мови та не дбає про ей розвій, не стоїть того, щоби бути народом.

Побіч народної мови обняв Шевченко всїм серцем, своєю горячою любовю український люд, всю его недолю і весь его біль і тому так могучі его твори.

Нехай же і для нас, Достойна Громадо, народ буде тою підвалиною, на якій думаємо строїти храм нашого народного відродженя. Его біль нехай буде нашим болем, его доля нашою долею, его стремлїня нехай єднають ся з нашими стремлїнями!

Несповна двіста лїт тому повстав був против гнету царского ряду, против нищени

Кобзареви України.

(Святочна промова проф. унів. д-ра Кирила Студинського, проголошена на концертї в память 43. роковини смерти Тараса Шевченка, устроєнім українсько-руськими, народними товариствами в Станиславові дня 28. лат. марта 1904 р.).

Достойна Громадо!

На верхах високих скель, доступних хиба для свобідних вітрів і птиць, а не для стіп людий та їх злоби, — вють орли свої гнїзда. І розказують люди, що коли підростуть орлята, орли і орлиці, линуть враз з ними аж під саме сонце, щоби орлята вже при першім летї сталили свої сили, набирались витревалости, глянули сонцю в очи і скупали ся в его лучах... На те-ж они й орли!...

Не з високих, свобідних верхів скель, а з гнїзда прибитого горем, людскою злобою, кріпацтвом, вилетїло орля і полинуло гень-гень аж під саме сонце, скупало ся в его лучах, глянуло сонцю в очи, сталило свої сили, набиралось витревалости до дальшого лету. Полинуло орля само, без нїякого проводу, бо отця і неньку вбило кріпацтво. Найшло оно свій шлях само, бож оно з роду-народу орлів, тих орлів, що грудьми своїми боронили Европу перед нападами Татарів і Турків, з народу орлів, що на козацких чайках плили по морю „до султана в гостї", з народу орлів, що боролись ся за свою власну волю і лягли знеможені в нерівній борбі, лишаючи потомству в спадщинї орлині крила, надію і віру на красшу будуччину...

І лїтало орля під самим сонцем та вистало на орла. А в летї глядїв орел України на рідну, українську землю. Українські могили, густо розсіяні по степах і полях відкрили ему минувшини его народу. Сумна, тужна, а при тім велична народна пісня, ся справдїшна слава українського народа „без золота, без камеия, без хитрого слова", — чарувала его духа. Горе, бездолле, безталанне рідного народу, забитого в кайдани кріпацтва крівавили его серце. І орел України полюбив сей поневолений, а колись орлиний люд і забажав для него свободи, свободи, що веде людскі душі в країну сьвітла, краси, добра, житя. А сеї свободи бажав орел не лишень для себе і для свого люду, але й для цїлого людства.

І за сю сердечну, горячу, безкористну любов до рідної землї, пісьні, слова і люду дав Бог Орлови таку силу, що він своїм голосом-квилїнем нагадав українському народови его єдність минувшину, звязав еї з невідрадною сучасностию, мрів золоті мрії про сьвітлу будуччину, що він накликував до орлиного лету „живих і мертвих і ненароджених", що довів до збратання цїлого українського народу. А за сю безмежну любов до свободи і людства дав Бог Орлови України Тарасови Шевченкови таку силу, що тяжка гірка неволя не зломила его духа, що его голос став безсмертним, що він кріпив, кріпить і кріпити буде людскі душі до борби за правду і волю.

І зривали ся за Шевченком на Україні орли і орлята до лету і заповнювали собою тюрми, казамати і мучились, нидїли та конали на Сибірі за те лише, що промощували шлях для свобідного духового розвою України, що ставали в оборонї рідної мови, найбільшого скарбу живучого народа, що підносили протест против всякого гнету і насилля. І цїле українське письменьство від виступу Шевченка, овіяне величними стремлїнями до свободи, се одна велика книга мартірольоґії українських борців за права і волю не лише українського люду, але й цїлого людства.

І у нас в Галичині, в сій невеличкій частині великої української землї голос Шевченка залунав дуже скоро. Вже в перших книпях нашого духового відродженя, коли Маркіян Шашкевич сіяв перші зерна на нашій земли, з України прилетїла ластівкою не лише „ластівка" Гребінки, де були поміщені твори укр. ґенія, але й прилинув „Кобзар" Шевченка, вид. в перше в р. 1840. І під впливом его Маркіян не лише звеличав українську пісню, що по его словам, „буде лїтати і буде сьпівати і о руській славі скрізь сьвіту казати", але в перше в нашім письменьстві станув на становищи духової і культурної єдности Галичини з Україною в своїм „Побратимови". Голос Шевченка злучив в одну духовну цїлість розділений український народ. А коли на галицкій землї засіяла свобода, коли що найкрасші сини нашої країни взяли ся за дїло почате Маркіяном, то ся струна єдности не глухла, не вмовкала, але звенїла і в поезиї Николи Устиновича, і в творі Луки Данкевича, і в думці Гушалевича. Они обіймили однаково любовію всї укр.-руські землї, бо, як писав Данкевич:

Щосьмо си рідні, по бесїді знати,
Та що одна нам всюди була доля,
Бо як одна нас породила мати,
Так нам в удїлї всїм була неволя...

А коли вже від р. 1851 повіяло на нашій земли холодним вітром, коли рідні сини почали вирікати ся рідної, народної мови, коли її прозвано „грубою, простою, хлопскою, болтовнею пасічника Грицька", а людям, які дбали про її розвій дано ім'я невіж, що „в своїй лїни прислухували ся лише простонародному розговорови слуг і робітників", коли почала ся борба о народну мову, в якій з пошануванем згадати мусимо ім'я Йосифа Лозиньского, коли в наслїдок сеї борби настала зневіра а вслїд за нею застій у ледви прозябаючім галицкім письменстві, — з України в друге прилинули на нашу землю твори Шевченка, розбуджували сонних, протирали очи незрячим, осьвідомлювали нарід, хоть творець їх спочив вже в могилї. Він будив і будить нас і буде будити бо для нашої ідеї стан він безсмертним.

І годі дивуватись сїй проні, що твори Шевченка такі могучі. Шевченко промовив до нас чудовим, живим словом, котре він не лише знав, але й до котрого відносив ся з великим пошануванем.

Коли в старині перський король Дарий післав до Греків послів і зажадав від них на знак підданьства землї і води, в Атенах на пораду молодого Темістокля покарано перекладчика смертию за те, що посьмів зневажити грецку мову для перекладу сего варварского приказу. Так високо цїнили Греки свою народну мову!

І ми, Достойна Громадо, шануймо і любім народну мову не тому, що Бандтке назвав ей найкрасшою помїж всїми славянськими, а Міцкевич помїж руськими нарічями, не тому, що Бодянський величав ей поетичність та музикальність і ставить на рівні з мовою грецкою та італїйскою, не тому, що Коубек і Мацєвский признали ей красшою від мови чеської, не тому, що Раковецкий жалував, що ся мова не стала панючою по цїлій Росиї, не тому, що Великорос, Даль Луганьский ставив ей вище від великорускої мови, але тому, що се мова наша і рідна, але й тому, що нарід, який не шанує і не любить своєї мови та не дбає про ей розвій, не стоїть того, щоби бути народом.

Побіч народної мови обняв Шевченко всїм серцем, своєю горячою любовю український люд, всю его недолю і весь его біль і тому так могучі его твори.

Нехай же і для нас, Достойна Громадо, нарід буде тою підвалиною, на якій думаємо строїти храм нашого народного відродженя. Его біль нехай буде нашим болем, его доля нашою долею, его стремлїня нехай єднають ся з нашими стремлїнями!

Несповна двіста лїт тому повстав був против гнету царского ряду, против нищени

*) Гл. Учитель ч. 7.

**) Для близшого пояснення додамо ось-що. Центральна статистична комісия у Відни переводить що 10 лїт конскрипцию дїтий, що вчащають до народних шкіл, але ті дати збирає не після стану з дня 31 грудня 1890 [або 1900, 1910 і т. д.], бо тоді переводить ся загальна конскрипция, лиш розсилає виготовлені у Відни квестіонарі — други в цьвітня Радам шк. краєвим, ті розсилають їх Радам шк. окружним а таким робом дістають ся они напослїд зарадам шкіл, котрі мають їх виповнити після стану з 15 мая [пр. року 1900] і на тій самій дорозї звернути центр. статистичній комісиї у Відни. Власти краєві шкільні не мають тут нїякого впливу на ставлені питання — та за се у нас, щоби відповіди учителїв випали на користь польскої мови, висилають разом з віденьским квестіонарем відповідну інструкцию [особливо що до мови дїтий]. Ходить о те, щоби в Галичині як найбільше число шкільних дїтий говорило по польски, а що у нас в кождій рускій школї мусять дїти від 2 класи починаючи вчити ся польскої мови, то таку дїтвору приказує краєва інструкция записувати в рубриці: „говорять по руски і по польски".

ки, Збараж дітвори невміючої по руски есть нище 500; за те Бучач, Львів повіт, Станиславів, Теребовля, Золочів виказують такої ту другу часть конскрипції шкільної передітвори понад 2.000, — а) порівнуючи в поодиноких повітах процент дітий після обряду і після мови дійти може легко, чи і о скілько

(Табеля)

Ч. порядк.	Повіт	Загальне число учеників	З них після релігії % гр. кат.	рим. кат.	жидів. еванг.	% говорячих мовою руск.	польск. і руською	польск.	німец. або жидів.
1	Бібрка	11.197	73	15	12	20	60	7	13
1	Богородчани	3.865	68	8	24	40	40	—	20
3	Борщів	10.070	69	19	12	25	66	4	5
4	Броди	12.318	63	22	15	34	45	11	10
5	Бережани	9.767	62	27	11	21	56	11	12
6	Бучач	9.793	50	33	17	21	39	24	16
7	Цешанів	6.624	55	35	10	28	40	23	9
8	Чортків	7.369	57	30	13	23	48	18	11
9	Добромиль	5.138	58	30	12	17	48	18	17
10	Долина	8.216	61	16	23	37	33	3	27
11	Дрогобич	10.118	55	18	27	27	35	10	28
12	Городок	5.213	51	33	16	18	49	8	25
13	Городенка	7.071	65	16	19	28	57	6	9
14	Гусятин	10.736	63	26	11	22	71	4	3
15	Ярослав	12.547	36	54	10	14	23	53	10
16	Яворів	6.792	75	11	14	32	60	4	4
17	Калуш	8.789	73	13	14	34	44	4	18
18	Камінка стр.	12.458	63	24	13	21	61	7	11
19	Коломия	8.876	47	23	30	31	23	13	33
20	Коссів	4.779	69	10	21	34	39	—	27
21	Косово	7.512	10	82	8	1	9	83	7
22	Ліско	4.595	61	5	34	30	29	27	14
23	Львів місто	16.2 5	11	57	32	1	20	49	30
24	Львів повіт	55.795	50	39	11	21	54	20	5
25	Мостиска	7.321	53	37	10	20	47	21	12
26	Надвірна	5.227	61	20	19	41	37	3	19
27	Нов. Санч	10.822	10	79	11	4	7	83	6
28	Печеніжин	1.590	71	7	22	39	38	—	23
29	Підгайці	6.840	58	32	10	21	59	9	11
30	Перемишль	12.316	47	38	15	7	61	28	4
31	Перемишляни	8.413	63	24	13	37	45	11	7
32	Рава руска	6.208	63	20	17	16	66	6	12
33	Рогатин	10.782	70	16	14	43	40	6	11
34	Рудки	5.967	57	37	6	16	54	22	8
35	Самбір	8.567	56	35	9	24	48	17	11
36	Сянок	10.194	41	51	8	15	35	43	7
37	Скалат	8.894	52	40	8	12	57	18	13
38	Снятин	6.070	69	11	20	42	38	4	16
39	Сокаль	11.675	71	21	8	24	65	2	9
40	Станиславів	13.608	53	24	23	26	38	16	20
41	Стар. Самбір	3.534	69	25	6	38	43	17	2
42	Стрий	11.276	64	17	19	23	60	4	13
43	Тернопіль	13.195	54	29	17	28	41	9	22
44	Тлумач	9.822	64	19	17	36	48	1	15
45	Теребовля	8.553	49	41	10	23	37	25	15
46	Турка	2.161	79	12	9	61	34	2	3
47	Заліщики	5.469	61	19	20	31	51	3	15
48	Збараж	5.653	64	27	9	34	54	3	9
49	Золочів	14.483	62	24	14	19	49	14	18
50	Жовква	8.971	69	18	13	16	62	7	15
51	Жидачів	8.151	72	18	10	25	52	7	16
Дітий	в рускій части краю	439.115	245.352	128.868	64.955	102.943	203.867	76.643	55.662
	в польскій „ „	244.325	5.460	218.382	20.483	2.933	1.283	219.086	24.023
	В Галичині загалом	683.440	250.812	347.190	85.438	105.876	205.150	295.729	79 685
	В рускій части краю дітий %	64%	97	37	76	97	99	26	72
	В польскій ч. краю дітий %	36%	3	63	24	3	1	74	28
	В Галичині загал. %	100%	100	100	100	100	100	100	100
	Дїти що до обряду і мови в відсотках:								
	В рускій части краю	100%	57	28	15	24	46	18	12
	В польскій ч. краю	100%	2	90	8	1	—	90	9
	Галичина загалом.	100%	37	51	12	16	30	43	11

автономії козацтва, против накостий з сторони царских воєвод і нївечення українського народу — гетьман Мазепа, на те, щоби впасти під Полтавою і щоби на довгі віки убити мрії про самостійність українського народа. І упав Мазепа не тому, щоби не було ідеї в его намірах, але тому, що нарід не пішов за ним, бо не була усунена та стїна, яка дїлила український нарід від козацкої старшини, а ладнати народну справу без народу вже й двіста лїт тому годі було.

Усуваймо-ж і ми, Достойна Громадо, стїну пересудів, що дїлить нас від нашого народа, усуваймо не словами, але дїлом! Нехай не бракне наших рук там, де сего народна справа і народна осьвіта домагаєсь.

Шевченко могучий і безсмертний, бо бажав свободи не лише для свого народа, але й для всего людства.

Горді Римляни ушали лише через те, що в підбитих народах не бачили свобідних горожан, але рабів.

І в стремленях о нашу свободу, Достойна Громадо, нехай не впаде нам нїколи на думку, щоби она була окуплена неволею чужого народу, неволею, яка чи скорше, чи пізнїйше і нас самих задавити мусїла би. А колись молились козаки в турецкій неволї:

„О милий Боже України!
Не дай пропасти на чужинї
В неволї вольним козакам!
І сором тут і сором там:
Вставать з чужої домовини,
На суд Твій праведний прийти,
В зелїзах руки принести
І перед всїми у кайданах
Стать козакові...“

Отсї заповіти лишив нам великий Орел України, що дві третини свого житя перебув в неволї. А у нас свобідних орлині крила, тож шануючи память Шевченка, ми всї орли, орлиці і орлята України летїм високо під саме сонце свободи, сонце любови, що велить понад все любити своє, а ношанувати чуже.

Вперід орли, орлиці і орлята! Чим раз вище і вище! На стрічу ясному сонцю, на зустріч красшій долї!

Війна.

(Телєграми).

Ню-Йорк. Вість, що Японцї вже перейшли ріку Ялю, є неправдива. Головна сила японьской армії стоїть коло Віджу. Між Ченчу а Віджу мало прийти до кількох битв між японьскими а росийскими віддїлами. З хінських жерел доносять, що через Мукден переїхали два поїзди з раненими салдатами. Потвердженя всїх тих поголосок доси нема.

Терст. Японьске правительство старає ся закупити всї транспортові кораблї від давної компанії Терст-Америка. Сї кораблї мають бути ужиті до перевозу угорских коний до Япону.

Льондон. Японьска фльота має стояти о 50 морских миль від Порт-Артура і має тепер 18 воєнних кораблїв, коли при першім атаку мала 14.

Благовещенск. Снїгова заметїль перервала телєграфічну лїнїю між Благовещенском а Хабаровском. В полудневій Манджурії повиливали ріки і позаливали всї дороги.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Державна рада.

Відень. На дневнім порядку першого посьвяточного засїданя державної ради дня 19 с. м. поставлено: перше читанє фінансового закона і буджету на р. 1904 і перше читанє цїсарского розпорядженя з 24 червня 1903 в справі побору податків і покритя видатків в часї від 1 липня до 31 грудня 1903 і цїсарского розпорядженя з 29 грудня 1903 в справі побирання податків і покритя державних видатків від 1 сїчня до 30 червня 1904.

До ситуації.

Відень. Поляки видячи, що д-р Кербер має сильну позицию у корони і грозять розвязанєм парляменту, перейшли назад без застережень на сторону правительства. За те санкция закона о бюрах посередництва працї має появити ся вже в сих днях. Посьвяточна сесия потревае дуже коротко, бо д-ру Керберови залежить лиш на виборі делєґацій, а тоті зберуть ся вже в половинї мая. Молодочехи будуть вести дальше обструкцию і розвинуть акцию за виборчою реформою на основі загального і рівного права голосованя. Італїянцї будуть по тихо піддержувати обструкцию, поки не одержать університету в Трієстї. Коаліция обструкциїна звязана умовою так довго піддержувати обструкцию, поки всї союзники не згодить ся на зміну тактики. Так рішено також на засїданю екзекутивного ческого комітету, яке відбуло ся вчера.

Підпольна Росия.

Париж. З Москви доносять, що доцента університету Іванова, замордовано на улици. В кишени его пальта знайдено картку з повідомленєм, що Іванов засуджений на смерть трибуналом революцийної партії, через що богато мучеників свободи дістало ся в руки царских посїпаків.

Хорватскі розруси.

Загреб. В Сомоборі відбувало ся віче, на котрім голова в наслїдок нїзвань комісаря, упоминав бесїдників, аби не атакували судів. Хлопи кинули ся на голову і тяжко побили его. По вічу хлопи кинули ся на громадскій уряд а відтак на уряд повітовий і підпалили будинок. Разом з будинком спалили ся всї акти. З громадскої каси забрано 800 К публичних грошій і 6000 начальника громади. Військо привернуло спокій, при чім через неосторожність вистрілив карабін одного вояка і поцїлив в голову другого, так що він погиб на місци.

Македонія.

Царгород. Угода між Туреччиною а Болгарією вже підписана. В сій угоді Болгария зобовязує ся недопускати до орґанізациї революцийних ватаг на своїй території, унеможливити перехід ватаг і контрабанду експльодуючих материялів через границю до Македонії. Туреччина знов зобовязує ся дати амнестию всїм увязненим, засудженим і прогнаним за участь в революциї, з винятком участників динамітових атентатів, зобовязує ся дати запомоги тим, що повернувши до рідного села схочуть відбудувати ся, і турецким болгарам отвирає приступ до адміністративних урядів, судів і армії. Має бути також виконаний цїлий плян реформ обнятий мірцштеґською програмою. Инші спірні точки полагодить мішана комісия.

Софія. На розказ македоньскої орґанізациї здержано борбу з турецкими вїйсками. За те що раз сильнїйше розвивають ся аґітациї за відлученєм від грецкого екзархату і прилученєм до болгарского. Ся аґітация розтягає ся на вілаєти монастирский і солуньский.

Заговор в Сербії.

Білград. Правительство впало на слїд широкого заговора військового в кількох ґарнізонах. Заговор був звернений против військової камарилї, котра домагає ся спенсионованя 15 штабових офіцирів і 60 офіцирів, і отверто осуджує поступок з 11 червня м. р.

Анархістичний атентат.

Барцельона. На президента міністрів кинув ся якийсь молодий чоловік з кухонним ножем в руцї і зранив его легко під 6 ребром. В поліциї сконстатовано, що напастник є анархістом і називаєсь Арта.

Бунт Герерів.

Берлїн. Дня 9 с. м. прийшло коло Окаганді до битви з Гереграми, котра тревала цїлий день. Вечером Герери цофнули ся в цїлковитім порядку. Нїмці стратили 6 убитих: 1 офіцира, 1 підофіцира і 2 кавалеристів; в ранених: тяжко 5, а легко також 5. Страти Герерів незвісні, але мусїли бути великі з причини сильної пальби нїмецкої артилерії.

НОВИНКИ.

— **По надужитю — викрути.** Gazeta lwowska, урядова часопись п. к. намісництва, принесла в суботу „пояснене“ в справі звісного еміґрацийного розпорядженя ґр. Потоцкого, та таке, що потверджує майже всї дотичні донесеня Dziennika polsk-ого. Намісництво заперечує лише одно: що не ужило слів про лїнивство рускої хлопа, а за те не перечить, що видало розпорядженє з завзивом до спиненя еміґрациї підлеглими йому орґанами, та що то розпорядженє відносить ся лише до рускої части краю. Коли однак неправдою є, немовто намісництво оперло ся на „лїнивстві“ руских селян, то чим в такім случаю „оправдує“, що розпорядженє звернуло виключно против руских селян? Адже се був однокий арґумент, на котрім намісництво оперло инше трактованє справи еміґрациї в західній а східній части Галичини.

Скофіскована

— **Страйк неминучий.** З Перемишлянщини пишуть нам: Нїякий Камінський, адміністратор дібр ґр. Романа Потоцкого в Соловій, платить робітникам найвисше 40 сотиків денно, і з тої нужденної платнї відтягає від кождих 40 сот. по 4 сотики на капличку. І сей даток бере не добровільно, а примусово і то від Русинів! А кождо супротивленє тому розказови потягає утрату і того нужденного заробку!... Додати належить, що Русини в Соловій будують церков муровану, тому стягане з їх марних заробітків по 4 сот. на „kapliczky“ в справді неподеким здиреством бутного двірского слуги. Не диво, що нарід огірчений крайно тим поведенєм Камінського, котрий і без того уже став несимпатичним для мешканців Солової. Думаємо, що екоп. Роман ґр. Потоцкий покладе конець тому надужитю своїх слуг, бо чейже не схоче, щоби мешканці Солової перші з весною застрайковали! — *X.*

— **Вибори до ради повітової а ц. к. власти.** Із Старо-Самбірщини пишуть нам: Вибори до ради повітової в нашім повіті вже розписані, та розписані вони на так короткий час і в такім часі, що люди до них не будуть могли приготовити ся. Намісництво розписало їх рескриптом з дня 23 марта с. р., староство оголосило розпорядженєм з дня 25 марта с. р., громади дістали те розпорядженє 1 цьвітня, а вибори з сїл назначені на день 20 цьвітня! Уже той самий поспіх, як і те, що час передвиборчий припадає на конець вел. посту і сьвята великодні а також на початок весни, коли то для рільника кождий день дорогий, уже все те сьвідчить аж надто довідно, що тут ходило головно, аби селянам не дати змоги порозуміти ся дотично виборів. В тім самім напрямі староство старосамбірське посунуло ся ще дальше. Аби не допустити до яких небудь зборів в тім часї, староство рівночасно з оголошенєм розписаних виборів розіслало до всїх громад розпорядженє, котрим накладає на війтів обовязок шпіцльовати всяких законних зборів. Ось цїкавий сей документ: L 694/904. Stary Sambor 26 lutego 1904. Do Wszystkich Zwierzchności gminnych w powiecie. — Celem zapobieżenia przekroczeń § 2 ustawy z dnia 15 listopada 1867 Nr. 135 dziennika ustaw państwa o prawie zgromadzenia się polecam naczelnikowi gminy, aby o każdem ewentualnie w tamtejszej gminie zwołać się mającem zgromadzeniu, choćby ono ograniczone być miało tylko na tak zwane „zaproszonych gości“ wczas mi doniósł. C. k. Starosta w. z. Danksza. Коментарь тут не треба, бо факти самі за себе говорять. Дата 26 лютого справи не змінює, бо дату можна дати, яку хоче ся і тут її дано нарочно таку, щоби нїби закрити ся, що се розпорядженє не має звязи з розписаними виборами. Против сего сьвідчить факт, що розпорядженє розіслано громадам рівночасно з оголошенєм виборів. Так отже маємо вже пригривку до виборів і она вказує, що верховоди хотять ратувати від упадку всїми силами дотеперішну кліку повітову, котра повіт формально руйнує матеріяльно і морально а котра то кліка до живого в'їла ся цїлому повітови. — *В. Ѕ.*

— **Кацапска робота на селї.** Від Щирця пишуть нам: Читальня „Просьвіти“ в Яструбкові, пов. щирецкого, розвивав ся чим раз красше і стягав до себе всїх сьвідомих громадян, що пізнали значінє науки та просьвіти. Однак сей читальняний рух дуже не до вподоби пароховї о. Леонтієви Любинецкому з Сорік, до котрих є прилучений Яструбків. О. Любинецкий належить до тих, що завертають очима до матушки „Рассеї“ і тому так запекло виступав против всяких проявів самосьвідомости у народа. Его аґенти кривили від давна против читальнї „Просьвіти“ в Яструбкові, а коли се було на дармо, ужив махер о. Любинецкого, Гринько Курилас, на читальників иншого способу, а іменно заповів, що „українчикїн“ не допустить до сповіди. І справді коли зголосили ся до сповіди, не дав їм дяк карток і вони вернули ся з нїчим домів. Між иншими і голова читальнї Іван Крук мусїв їхати до сповіди аж до Львова, бо в парохіяльній церкві не міг висповідати ся. Ту нагоду використав Іван Крук в той спосіб, що пожалував ся Впреосьв. Митрополитови Шептицкому, котрий обіцяв справу розслїдити. Факт сей є найлїпшим приміром, на чім полягає кацанска робота на селї та яку велику шкоду заподівають народови всякі „атцове“, що зітхають на сївер, до царева кнута.

— **Про руский театр у Львові**, котрого проект подали ми в попереднім числї, відозвала ся симпатично часть польскої преси. „Przegląd“ пр. пише з тої нагоди ось що: „Проект той представляє ся дуже величаво, ґмах держаний в поважнім бароковім стилю, піднимає ся кілька метрів понад улицю, так що з усїх сторін треба при під'їздах, щоби дістати ся од ґмаху, спинати ся до гори. З тої причини ґмах не в такий тяжкий і запалай в землю, як то на жаль стало ся з польским театром міским у Львові. Коли комітет прийме проект пп. Гельмера і С-ки, то нашому містови прибуде не лише величавий, але й гарний будинок“.

— **Ще в справі п. Глиджука.** Генеза звісної заяви минимих „виборців“ п. Глиджука, що мали апробувати его зломанє солїдарности в справі сецесиї руских соймових послів, вияснена нами свого часу аж надто докладно, проясняє ся ще отсею заявою надісланою нам з Турчаньщини: „В 43. ч. „Діла“ с. р. в дописи о сецесиї руских послів був помищений межи 48 підписами виборців п. Глиджука і мій. Позаяк він був помищений без моєї відомости і против моєї волї, проте повідомляю про сей факт Достохвальну Редакцию і в оборонї правди прошу о напечатанє моєї заяви. — *Михайло Петровский*, сьвященик в Ільнику“.

— **„Вѣночекъ“.** Иллюстрованная газетка для русскихъ дѣтей, выходитъ во Львовѣ два раза въ мѣсяцъ. Издаетъ Общество русскихъ женщинъ во Львовѣ. Отвѣтственная редакторка: Марія Ю. Лѣсковацкая. — Як виглядає „Вѣночекъ для русскихъ дѣтей“, покаже ще лїпше отсей зразочок з 1 числа: „Три бабочки. Однажды жили на бѣломъ свѣтѣ три бабочки — бѣлая, красная и желтая. Онѣ весело играли подъ лучами теплаго солнышка и перелетали съ одного цвѣтка на другой, не чувствуя никакой усталости. Вдругъ, од-

вождь полив сильный дождь и сильно вымочил их. Когда они почувствовали это, то захотели поскорее лететь домой, но дверь их домика была закрыта" і т. д.

— **З американьскої Руси.** В Mt. Carmel'ю в Пенсильванії стануть виходити просьвітні книжочки місячними випусками п. заг. „Слово"; річна передплата півтора долара (адрес: Rev. Sr. Makar, Box 13, Mt. Carmel, Pa.) — Накладом „Свободи" (Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.) вийшов „Руско-анґлійский провідник" (ціна 50 центів) і „Руско-анґлійский словарець" (підбитка з „Провідника", ціна 20 ц.)— В „Свободі" обговорює ся гадку, щоби або „Свободу" замінити на дневник або бодай постарати ся о часопись літературно-наукову на взір колишної галицкої „Зорі"; а що поодинокий чоловік не здобуде ся на потрібні в початках вклади, то добре було би заложити „Видавничу Спілку". Гадку сю мотивує „Свобода" тим, що американським Русинам уже за мало „Свободи", „Канадийского Фармера" і иших дотеперішних видавництв руских, а доказом сего є, що так богато розходить ся між Русинами часописей анґлійских, польских, нїмецких і и. І так пр. нова „Руска читальня Поступ", що повстала в Lethbridge, Alta, крім американьских і галицких руских видавництв (Діло, Воля, Зоря, Хлопска Правда, Л. Н. Вістник) виписує польскі часописи: Naprzód, Krytyka, Robotnik і Kuryer lwowski. Щасть Боже новим починам!

— **Спис населеня в Америці.** Після укінченої переписи в 1903 р, населене Сполучених Держав виносить з виїмком Аляшки 79,900.000 голов, отже приріст від 1900. р. виносить 3,900.000 голов. З більших міст Ню-Йорк числить 3,700.000 мешканців, Чікаго 1,870.000, Філядельфія 1,360.000 а Ст.-Люї 600.000.

— **Торжества на честь Григория Великого,** котрий в 590 р. заседав на папескім престолї, а умер дня 12 марця 604 р. розпочали ся оноді в Римі богослуженем відправленим папою Пієм X. Около 1000 сьпівалів виконало грегориянськї пісні у величавій базиліці св. Петра. Для відновленя григориянського сьпіву повстане з ініциятиви Пія X. міжнародна школа сьпіву для хлопців під проводом звісного композитора о. Перозія.

— **Дрібні вісти.** Цісар удїлив з власних фондів охотничим огневим сторожам в Плашові і Полянї по 200 К запомоги. — В Турцї номер 40-літний лїкар повітовий д-р Антін Стасина, заразивши ся при несеню помочи недужому на пятнистий тиф. — Вінчане п. Івана Біляка, укінченого богослова, з п-ною Климентиною Левичівною відбуде ся дня 26 с. м. в парохіяльній церкві в Грабівцях, почта і зелїз. станция Зборів.

— **Просьба до П. Т. Земляків.** Добродій Хведір Вовк, професор академії суспільних наук у Парижі бажає зложити збірку наших українських писанок для паризького етнографічного музею. Всїх Вповажаних Земляків, що бажали-б з своєї сторони причинитись до доповнення сїєї збірки, та зробити Добродїеви Хведорови Вовкому велику прислугу, просить ся прислати підписаному рїжнородні писанки з можливо докладним означенем місцевости, часу, того хто робив писанку і збирача. Кошти пересилки покриває сам підписаний. — *Іван Раковский*, учитель ґімназиї в Коломиї.

— **З Бережан.** Загальні Збори тов. взаїмного кредита „Надія" в Бережанах відбудуть ся дня 20 цьвітня в середу о 2 год. попол. в салї „Надії". — *Дирекция.*

— **Сьвячене в Тернополи.** Пишуть нам: В Тернополи відбуде ся заходом жіночого кружка філії руского тов. педаґоґічного спільне сьвячене в неділю дня 17 цьвітня в комнатах „Руской Бесїди". По сьвященім будуть танцї. Панї дають полумиски. Панове платять 2 кор. вступу. Початок о год. 8½ вечер. Нашу місцеву і околичну інтелїґенцию запрошає укінно на сю торжественну а дальше і веселу забаву. — *Видїл.*

— **Нова читальня на Буковині** повстає в Неполоківцях: перші загальні збори мали відбути ся вчера.

— **Конкурси** оголосили: Краєвий видїл у Львові на посаду секундария в шпиталї в Перемишли з річною платою 1000 К. Подана до цьвітня. — Палата нотаріяльна з Перемишли на посаду нотаря в Дрогобичи. Подани до 30 цьвітня. — Видїл повітової ради в Золочеві на посаду окружного лїкаря з річною платою 1000 К і додатком на поїздки 700 К. Подани до 30 с. м.

— **З „Труда".** Повідомляємо наші Вп. Панї, що ми заосмотрили наш сальон мод в найрізнороднїйші капелюхи, від найскромнїйших до найбагатшиїших по дуже приступних цїнах. Просимо о ласкаві відвідини і замовленя.

Бібліографія:

— **Ярослав Окуневский: Листи з чужини** т. II. накладом А. Хойнацкого, видане Д. Лукіяновича ст. 265 16-ки. З міст: Африка (Египет, Із Могребу, Із Занзібару), Quae supersunt (з України, Із Риму, Цейльону, Крети) Із записок моряка (цїлий ряд прекрасних нарисів, декотрі настроєві, лїричні). Вже І. том сеї книжки заслужено звернув на себе увагу руської читаючої публики. Автор, бувaючи по чужих землях, писав сї листи до земляків, показував їм, що важного та навчаючого там дїє ся, а все носив у серцю тугу за вітчиною, котру щиро любить, хоч і бачить, що далеко їй до того поступу осьвічених народів. На далекім Сходї та в Африцї, там власне граничать та соперничають впливи передуючих нині та володіючих народів, там їх успіхи та хід культури найкраще можна наглядно бачити. Робить се і автор і все запитує себе: а Русь, а минувшість і будучність сї? А нераз гірку правду нам пише. От сї то рефлексиї, сї натяки щирого, дуже осьвіченого патріота роблять записки незвичайно для Русина милими та цїнними, незгадуючи про їх вартість через підклад фільософічний і історіозофічний. Як-раз через всесторонність образованого автора его книжкї тяжко діждати ся критичної оцїнки, але книжка ся повинна найти ся в кождім рускім домі. З нагоди всїляких сьвят, коли робить ся дарунки, можна на сю книжку вказати. Набувати сї можна в книгарнї тов. імени Шевченка і Ставропиґийскій, а хто замовляє у накладника А. Хойнацкого ул. Арсенальска ч. 6 у Львові і пішле 4 кор. сему оплачує Хойнацкий кошт рекомендованої посилки.

— **Нова богословска часопись.** Надіслано нам до помищення отсе оголошене: Від 15 цьвітня с. р. буде виходити у Львові церковно-суспільний двотижневик п. з. „Нива". Ся нова часопись є продовженем видавництва „Богословский Вістник"; зміна лише в тім, що „Нива" уґлядняти-ме також крім справ церковних і справи суспільні. „Нива" буде видаватись головно для рускаго духовеньства, тож передовсїм від него сподївсь помочи як моральної, так і материяльної. Від нікого у нїчім независима, заступати буде „Нива" інтереси нашої церкви і клира по своїм силам і змозї. До помочи у видавництві запрашає редакційний комітет „Ниви" усїх наших отців-письменників, тим більше, що самий комітет дуже не численний. „Нива" буде виходити поки-що в обемі півторааркушевім і крім рїжнородних праць з нивы богословскої, з життя церковного та суспільного, містити-ме також науки на найближші неділі і сьвята. До кінця року коштувати-ме „Нива" 6 корон. Адрес редакциї і адміністрациї: Львів, площа св. Юра, ч. 5. — *Редакция „Ниви".*

— **З військових вправ.** *Капраль:* (показуючи на коня, що пасе ся спутаний): Ано хлопи, машнрувати аж до того коня в шпангах, що їсть минаж!

Переписка Адміністрациї.

Вп. О. На. в Із. Тепер вплачено по конець марта а не цьвітня. — А. Чи. в Пе. Так. — Т. Че. в Хи. Тепер вплачено за март а не цьвітень. — І. Ки. в Ко. Тепер вплачено за 1, ане другий квартал. — Л. Па. в Зв. За 2 квартал прийде нам ще 5 К 40 с. — А. Па. в Ла. Тепер вплачено за март а не цьвітень. — Н. Ру. в Ос. бі. Тепер вплачено за лютий. — І. Ко. в Ви. За 2 квартал прийде нам ще 3 К. — І. Ко. в Пе. Заплачено тепер за 1, а не 2 квартал. — Д. Го. в Ра. ру. Тепер вплачено за лютий. — А. Ко. в Со. За 2 квартал прийде нам ще 6 К. — І. Х. в Су. ви. За 2 квартал прийде нам ще 4 К. — Е. Се. в Ст. Тепер вплачено за март а не цьвітень. — Л. По. в Ки. п. Бу. Тепер заплачено по конець марта. — Р. Сї. в Ст. Адреса Вам потрібна тут незвісна, мабуть згадана особа є в Чернівцах. — Вп. Т. Гі. в Бе. Тепер вплачено за 1 а не 2 квартал. — В. Іо. в Др. Тепер вплачено до кінця марта. — А. Ок. в Зб. За 3 квартал прийде лиш 1 К 60 с. — В. Те. в До. До кінця червня прийде нам ще 11 К. 20 с. — В. Гу. в Ко. Тепер вплачено за лютий а не цьвітень. — К. Ма. в Ко. Тепер вплачено за сїчень а за 1903 прийде нам ще 40 с. — І. Се. в Пе. Вами згадані гроші на театр Адміністрация доси не одержала. — А. Ре. в Зе. За 3 квартал прийде лиш 3 К 40 с. — А. Ру. в Ко. За 2 квартал прийде нам ще 6 К 40 с. — Т. Ск. в Тр. За 3 квартал прийде нам лиш 4 корон.

Коперницкий і Син

Оптики і Механїки у Львові площа Галицка ч. 1

против Банку Гіпотечного на плантациях площі Галицкої поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К, найлїпші по 12, 16, 20 і 24 К. — **Льорнетки** польні по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшім виборі окуляри, цвікери, люпи і всїлякі инші прибори оптичні. Всїлякі направи полагоджує ся як найскорше і найдешевше. 4185

ТЕАТРАЛЬНА КАВАРНЯ

щодень

Концерт військової музики. — Вступ вільний. 90 10-10

Жужлева мучка Томаса

знак зьвізда

є найдешевшим навозом фосфоровим під всяке **яре збіже**, як: жито, пшениця ячмінь, овес, гречка, кукуруза, під **окопові ростики**, як: бураки цукрові і пастінні, картофлї і т. п. під **пастівні ростини**, як: конюшина, серадела, гірчиця і т. п. під **мотилькові ростини**, як: вика, горох, сочевиця і т. п. під **городнину**.

Кождий мішок є пильомбований і означений містотою та охоронним знаком знак зьвізда

Пізір перед жужлями маловартними і фальшованими.

Треба переконати ся через аналїзу [при купнї цілого ваґону безплатно] о містоті успішного квасу фосфорового. 124 2—6

Пояснення і цїни фабричні подав безплатно

Йосиф Каррах, Львів, ул. Ягайлоньска ч. 22.

СПЕЦИЯЛЬНИЙ СКЛАД фотоґрафічних апаратів і **приборів** під фірмою **В. БОРЖЕМСКИЙ** У ЛЬВОВІ перед тим площа Галицка тепер

ул. Театральна ч. 7. *[напротив лат. катедри]* поручає всякі артикули, входячі в обсяг фотоґрафії по найнизших цїнах. 226 4—10

Огрівання, Кухні, Водопроводи, Газ, Купелі у ваннах, Кльозети, Пральні, Помпи і т. д.

також

БУДІВЕЛЬНЕ БЛЯХАРСТВО

виконує фахово, практично і дешево

Юліян Токар

Конпес. заведене інсталяционне і бляхарске

Краків, Радивилівска ч. 24. 60 24—24

Готель Брістоль І. п. **ТЕАТР Variété.**

Виступ найлїпших артистичних сил. Щодень три нові сенсационні комедиї. 128

Прошу все домагати ся

краєвого виробу

Мунка щадничі одинокі мила з **„носорожцем"** або **„косою"** виробу першої галицкої парової фабрики мила і сьвічок

СИМЕОНА МУНКА

в ЖИВЦИ (заснованої в 1846 році.)

Прібки і цїнники даром! 172

ЛЯРНЯ ДЗВОНІВ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

в КАЛУШИ

відзначена трома срібними медалями

виковує **дзвони** різної ваги і приймає ушкоджені дзвони до переливання в найкоротшім часї, а також має на складї готові дзвони різної ваги.

Дякуючи всїм Вп приходнякам і фундаторам за всї дотеперішні замовлення, прошу о ласкаві замовлення так на поодинокі нові дзвони як і на цілі ґрупи. За тревалість материялу і гармонійний звук моїх дзвонів ручу і длятого осьмілюю ся припоручити їх Вп. П. Т. Публицї.

З глубоким поважанем

64 **АНТОНІЙ СЕРАФИН.**

Агентів не висилаю.

22 тисяч

продав я доси машин до шитя без помочи ваїзливих аґентів. Як механік і специяліст спроваджую від 32 літ машини лише з фабрик сьвітової слави як Pfaff, Biesolt et Looke, Kayser і др. в найлїпшій якости, котрі виробляють мені у Вп. Публики непохитне довіре.

Машини ручні від 25 зр. до 50 зр., ніжні до шитя і гафту обручкові і Central-Bobbin від 64 до 88 зр. Готівкою 10% дешевше. Наука шитя і гафту безплатно. Всякі системи машин до шитя приймаємо до направи.

Перший в краю склад машин до шитя і репарацийний варстат. *Львів, Гошель Жоржа*

ЙОСИФ ІВАНИЦКИЙ

87 10—40 механік і специяліст.

Прошу домагати ся цїнників.

Продукция насїня і лїсно-огородові шкілки

Тадея ґр. Лубєньского

в ЗАСОВІ

почта і теле.ґр. в місци, желїзн. станция Чарна

поручають лїсне насїне, всякі підміни флянц і дерев до лїсних культур, висаджування алей, закладини парків, розні і декорацийні корчі на солїтери, підклади до щепленя, овочеві деревця.

Цїнник оплатно і відворотно. 104

Рускі сьвяточні картки

100 карт чорних . . . . . 5 К franco
100 „ кольорованих . . . . . 7 К franco

поручає антикварня

Д. ҐРУНДА

Львів, ул. Театральна 16,

Важне тілько для купців! 338 4—4

В суботу дня 16 цьвітня отворена

РЕСТАВРАЦИЯ получена з КОНЦЕРТОВОЮ САЛЕЮ

в пасажи Міколяша.

Концерти військової музики відбувають ся що день.

Вступ 20 кр.

Кухня лише на лєсеровім маслї.

Цїни умірковані.

Пиво пільзеньске з міщаньского броварю.

264 2—2 З поважанем: *Любін Дінстль.*

Фабрика польских горівок, руму, лїкерів і розолїсів

Р. КЕСЛЄРА

Львів, Кривчицї (роґачка Личаківска) склад і бюро фабричне, Львів, Городецка ч. 23

поручає

чисті дестилати, наливки овочеві

і з добірних зіл.

На провінциї висилаю також в 5-кілевих пачках почтових або бляшанках до кождої місцевости оплатно. 169 5—40

Для терплячих *на ревматизм, нервоболі, гостець, біль голови, біль зубів*

є знаменитим зовнїшним средством, клїнїчно випробованим

Іхтіоментоль

(назва правно застережена)

виробу антикваря **СИМЕОНА ЕДЕЛЬМАНА** *в Богородчанах.*

Численні признання і подяки.

Ціна фляшки 1 корона, 3 фляшки 3 корон 36 сот. оплатно до кождої почтової станції.

Щодень дворазова висилка за післяплатою або за попередним надісланем належитости. Менше як дві фляшки почтою не висилає ся. 38 7—8

Перша краєва різьбарско-золотнича рукодільня для украшення церквей 782

ТЕОДОЗИЯ КОМІСАРУКА

в Станиславові ул. Собіского ч. 5.

Виконує іконостаси, олтарі, кивоти, проповідниці, престоли образи процесіональні і прочі церковні знаряди в бажанім стилю. Відновляє також старі і ушкоджені різьби та малювання із захованем найточнійших знамен і черт історично-архіольоґічних. Ціни як найприступнійші. Поручає також великий вибір кивотів в виді церкви, прехорошо виконані найновійшої форми в ціні від 120 зр. в гору.

Товариство взаїмного кредиту
„ДНІСТЕР“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

у Львові, Ринок ч. 10, дім Просьвіти.

Членами Товариства можуть бути тілько обезпечені тревало в „Дністрі“ від огню. Членьский уділ 50 кор. можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

Члени Товариства можуть затягати **позички на 6½%** за предложеним відповідної гіпотеки або поруки; оплату більших позичок розкладає ся *на 10 літ.*

При парцеляціях і иншім купні землі нехай купуючі звертають ся за *позичками со „Дністра“.*

Вкладки щадничі приймає Товариство на 4%.

З чистого зиску дістають члени *дивіденду* від уділіи а часть зиску призначує ся *на добродійні ціли*; дотепер уділено на церкви, бурси, школи і т. п. *16.385 корон.* 34

Стан 31 грудня 1903:

Вкладки	1,424·589 К.	Позички	1,330.822 К.
Уділи	109.835 К.	Цінні папери льок.	
Фонди резервові	21.319 К.	в банках і на рах. біж.	280.681 К.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1-ого жовтня 1903 після середно-европейского часу.

Приходять до Львова:

З Кракова: **2·31***, **1·30**, **8·40***, 6·10, 8·55, 5·50, 9·50*.
З Ряшева-Любачева: 10·25.
З Підволочиск: (на головний двірець): **2·30**, 7·55, 5·30, 10·20*.
„ (на Підзамче): **2·15**, 7·85, 5·06, 10·02*.
З Тернополя-Грималова (на гол. дв.) 3·30*, (на Підзамче) 3·09*.
З Чернівців: **12·20***, **1·40**, 6·20, 5·40, 9·20*.
Зі Станиславова 11·15, **8·10**.
Зі Стрия: 7·45, 9·57, 1·10, 4·35, 10·40*.
З Рави-Сокаля: 6·40, 5·55.
З Яворова: 8·20, 5·20.
З Самбора: 7·35, 10·00*.

Відходять зі Львова:

До Кракова: **12·45 8·25 2·50**, 4·10*, 8·35, 6·15*, 10·55*.
До Ряшева-Любачева: 3·25.
До Подволочиск (з гол. двірця): **1·50**, 6·30 9·—*, 11·—*.
„ (з Підзамча): **2·04**, 6·43, 9·20*, 11·24*.
До Тернополя-Потутор (з головн.): 10·40, (з Подзамча) 10·57
До Чернівців: **2·51***, **2·40**, 6·22, 10·35, 10·42*.
До Станиславова: 6·05*.
До Стрия: 6·45, 9·05, 3·05, 6·40*, 11·05*.
До Рави-Сокаля: 9·40, 7·05*.
До Яворова: 6·15, 3·50.
До Самбора: 9·25, 3·40.
До Жовкви: (лише в неділю) 11·11*.

ЗАМІТКА: Час середно-европейский пізнійший від львівского о 36 мінут так, що 12 год. серед.-европ. часу — 12 год. 36 мін. після львівского. — Нічні поїзди від год. 6-ої вечером до 5 год. 59 мінут рано означені зьвіздкою (*), поспішні поїзди **товстим друком.** — В місті продає ся звичайні білети в аґенції Соколовского, пасаж Ґавсмана ч. 9. від год. 7 рано до 8 вечером. Інформацій уділяє і продає всякі білети та розклади їзди інфор. бюро ц. к. держ. зелїзниць, ул. Красіцких ч. 5, від год. 8. рано до 3. пополудни а в неділї і сьвята від 9-ої рано до 12 в полудне. 26

На недалекі сьвята

поручає

перша краєва запротоколована фабрика вудженини

Иосифа Котовича

Львів, ул. Краківска ч. 15, філія ул. Городецка ч. 3

звісну з доброти вудженину, а особливо вуджені шинки, полядвичні ковбаси, зладжені краєвим способом та всяку иншу вудженину по можливо найнизших цінах. — Замовлення з провінції виконує ся відворотною почтою. 237 10-10

Климентий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. к. львівского університету

поручає

свое переплетниче і ґалянтерийне заведене

у Львові ул. Валова ч. 29. 366

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служебників, Евангелий, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбумів, Мап, Дипльомів і т. п. по уміреных цінах.

Специяльне донесенє.

Так часто похваляваний **годинник анкер-ремонтоар** *системи Роскопфа* в нікелевій оправі купує вже від року велика частина моїх гостий, особливо-ж різьники, урядники, жандармерия, фінансова сторожа і железничі функціонарі з **найбільшим вдоволенем.**

Достаю правдиві американьскі, антимаґнетичні годинники

Анкер Ремонтоар системи Роскопфа

(знамениті у всякій служби) з емаліованим кружком, в гарно поліруваній, щільно пристаючій нікелевій оправі, докладно урегульовані і на 36 годин накручувані, з **письменною ґарантією за 3-літний хід.**

Ціна за штуку зр. **2·50**

При купні

3 штук зр. **2·25** від штуки
6 штук зр. **2·15** „ „

Висилає за післяплатою або за попереднім надісланем готівки.

Головний склад сполучених фабрик годинників „Роскопф“

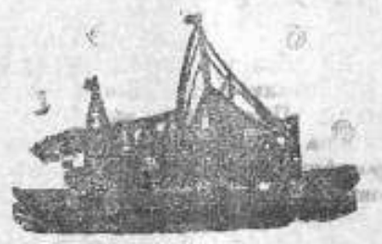
Р. ГОФМАН

Відень, I.

Bäckerstrasse 20.—X

171 2—3

Red Star Line, Antwerpen.

до Америки.

Парівці першої класи, — просто без пересїдання до Нового Иорку і Філядельфії. — Добрий харч. — Знамените корабельне уладженє. — Дешеві ціни перевозу.

Інформацій уділяють:

Red Star Line 20, Wiedener Gürtel in Wien

або

ВОЛОДИМИР ПОДЛЕВСКИЙ, аґент, ул. на Болоні ч. 8, I. п. біля головного двірця, Львів. 273

Заснована **1782** Заснована **1782**

Цїс. кор. привіл.

РАФІНЕРИЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведенє промислове в краю і одно з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лїкерів, правдивих польских горівок, розолїсів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ц. і к. надворний доставник

поручає Впов. **Управам рільничих кружків і сільских крамниць** свої знамениті вироби по уміркованих цінах.

Має специяльні парові апарати до виробу горівок, румів і иншіх спіритуалїв у всїх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплїй, хемічній дорозї фабрично зладжених і солодженых та ц. к. інститутом до розслїду споживних средств розслїджених.

Цінники і информацій висилає ся на домаганє оплатно і даром. 200

МУЖЕСКУ БЕЗСИЛЬНІСТЬ

344

викликану іменно страшними наслїдками тайных гріхів молодости і розпусти, усуне напевно і на довго одинока розширена в многих виданях ілюстрована книга

самоохорона д-ра Ретава

Российске видане: 1 зр.
Польске видане: 1 зр.
Німецке видане: 2 зр.

Тисячі людий найшли в ній пояснена своїх недуг і направили своє мужеске сили при помочи названого в книжці способу лїчени. По одержаню франко належитости, висилає ся франко книга в куверті в магазином видавця P. Ф. Бірей в Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

НАШІ НИЗЬКІ ЦІНИ ВИКЛИКУЮТЬ СЕНЗАЦИЮ.

Дуже тривкі **мужескі черевики** гладкі і обкладані пара **зр. 2·80.**

Знамениті **мужескі черевики** до шнурованя пара **зр. 3.**

Елеґантні **мужескі черевики** до шнурованя із шкіри Boks пара **зр. 4·25.**

Великий вибір добрих **чобіт з холявами** для духовенства пара **зр. 8.**

Дуже добрі **мужескі півчеревики** із шкіри Gems пара **зр. 2·50.**

Одинока філія у Львові

лише

улиця Гетьманьска

число

8

Готель „Віктория.“

Тривкі **дамскі черевики** з ґумою пара **зр. 2·50.**

Дуже добрі **дамскі черевики** до шнурованя пара **зр. 2·80.**

Незвичайно тривкі **дамскі черевики** до запинаня пара **зр. 3.**

Елеґантні **дамскі черевики** до шнурованя із шкіри Boks пара **зр. 3·75.**

Сальонові елеґантні **дамскі мештики** легонечкі пара **зр. 1·50.**

Вироби найбільшої фабрики обуви в цілій монархії продав

Альфред Френкель Тов. ком. 201 2—10

Тягнене невідклично
23-го цьвітня 1904.

Головна виграна
корон **40.000** корон

Льоси огрівальних комнат

по 1 короні

поручають: Кіц і Штоф, М. Кларфельд і М. Файґеман, Самуелї і Линдав, Август Шелєнберґ і Сини, Шіц і Хабс, Сокаль і Лілїєн, Янів Штро, банкові доми у Львові.

Виграні в ефектах не виплачують ся грішми. 250 3—?

Перше гал. Товариство акцийне

Рафінериї спіритусу у Львові

На сьвята *поручає свої добірні вироби як:*

Наливки — Польскі горівки
Бонгут
найліпшої чистоти
Розолїси — Руми

282 5—10

Склади: пасаж Гавсмана — Площа Вернардиньска 2. — Пл. Капітульна 3.

Найліпші французскі паперці циґаретові „LE GRIFFON“ Найліпші французскі тутки циґаретові

Всюда дістане! Всюда дістане! Всюда дістане! 181

При закупні товарів просимо поминувати ся на нашу часопись.

Видавець і одвічальний редактор: Д р Евген Левицкий. Папір з фабр. Черляньскої. З друкарні Народової (Манецких), Львів — Коперника ч. 9.